

ŽUPANIJSKA
BOLNICA
ČAKOVEC

STOLJEĆE BOLNICE U ČAKOVCU

1922. - 2022.

ŽUPANIJSKA
BOLNICA
ČAKOVEC

ŽUPANIJSKA
BOLNICA
ČAKOVEC

STOLJEĆE BOLNICE U ČAKOVCU

1922. – 2022.

Čakovec, 2022.

ŽUPANIJSKA
BOLNICA
ČAKOVEC

STOLJEĆE BOLNICE U ČAKOVCU

1922. – 2022.

Nakladnik: Županijska bolnica Čakovec

Sunakladnik: Ogranak Matice hrvatske u Čakovcu
Knjiga 108.

Za nakladnika: Igor Šegović

Za sunakladnika: Zoran Turk

Glavni urednik: Sven Pal

Autori: Mirna Ladašić Turk | Zoran Turk

Lektura: Anita Novak

Recenzenti:
Prof. dr. sc. Amir Muzur, dr.med.
Prof. dr. sc. Dragutin Feletar, akademik

Likovno i grafičko oblikovanje: Dvije lije d.o.o.

Tisak: Printex d.o.o., 2022.

Naklada: 2000 primjeraka

ISBN 978-953-6138-99-9

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001154423.

KAZALO

7 | *Predgovor:* Igor Šegović, *ravnatelj Županijske bolnice Čakovec*
9 | *Predgovor:* Matija Posavec, *župan Međimurske županije*
11 | *Predgovor:* Mirna Ladašić Turk i Zoran Turk, *autori*
13 | *Umjesto uvoda* – Skica za povijest bolničkog zdravstva u Međimurju
19 | Okolnosti uoči osnivanja bolnice

23 | **Povijest bolnice u Čakovcu**
32 | Svečano osnivanje Kraljevske državne bolnice 1922. godine
40 | Kraljevska državna bolnica u međuratnom razdoblju i razdoblju Drugoga svjetskog rata
58 | Čakovečka opća bolnica u socijalizmu
108 | Djelovanje bolnice u vrijeme Domovinskog rata
116 | Razvoj bolnice u razdoblju do 2013. godine
127 | Novi zamah na krilima fondova Europske unije
134 | Stoljeće bolnice u Čakovcu i demografski trendovi

139 | **Sami stvaramo, sami pišemo – odjeli bolnice prema bilješkama djelatnika**
141 | Povijest Odjela za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju
144 | Povijest Odjela za internističku onkologiju i hematologiju
146 | Poliklinika internističkih djelatnosti
148 | Povijest Odjela za gastroenterologiju
151 | Odjel nefrologije s hemodijalizom, endokrinologijom i dijabetesom
154 | Centralna dnevna bolnica s kemoterapijom
158 | Razvoj kardiologije u Županijskoj bolnici Čakovec
162 | Odjel intervencijske kardiologije
164 | Razvoj pulmološke djelatnosti u Međimurju
168 | Prikaz rada psihijatrijskog odjela u ŽB Čakovec – prošlost, sadašnjost, budućnost

170 | Povijest neurološkog odjela
174 | Povijest infektologije u Međimurju
177 | Povijest ginekološke službe u čakovečkoj bolnici
180 | Povijest rađaonice i rodilišta
182 | Povijest neonatologije
185 | Povijest pedijatrije u čakovečkoj bolnici
196 | Medicinsko-biokemijski laboratorij Županijske bolnice Čakovec
200 | Odjel za transfuzijsku medicinu
203 | Odjel za patologiju i citologiju
207 | Povijest kirurgije u Čakovcu
224 | Odjel za anesteziologiju, reanimatologiju i intenzivnu medicinu s JIL-om
235 | Odjel otorinolaringologije
239 | Povijest ortopedije u Županijskoj bolnici Čakovec
243 | Povijest radiologije u čakovečkoj općoj bolnici
249 | Povijest oftalmologije
256 | Povijest objedinjenog hitnog bolničkog prijema
258 | Bolnička ljekarna
262 | Povijest Mikrobiološkog laboratorija
270 | Sestrinstvo u Županijskoj bolnici Čakovec
276 | Uprava
291 | Dom zdravlja Čakovec – kronologija djelovanja
296 | Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije
306 | Zavod za hitnu medicinu Međimurske županije
310 | Liječnička komora – Županijsko povjerenstvo Međimurske županije
313 | 75 godina Hrvatskog liječničkog zbora – podružnice Čakovec
320 | Hrvatski liječnički sindikat – Podružnica Čakovec
322 | Ravnatelji ŽB Čakovec
323 | Glavne sestre ŽB Čakovec
326 | *Pogovor:* Sven Pal, *glavni urednik*

(uz dozvolu Mirko Banjeglav i MMČ)

Ova monografija najljepši je dar Županijskoj bolnici Čakovec povodom njezina stotog rođendana. Izdavački projekt zahtijevao je veliku hrabrost – biti tako dugo na usluzi građanima zaista izaziva strahopoštovanje. Osobno se ne bih usudio ni pokušati pisati o takvom divu, stoga hrabrost govori dovoljno o autorima ove knjige. Dr. Sven Pal veliki je stručnjak u liječenju pacijenata, ali i entuzijast koji voli pisanu riječ. Mirna Ladašić Turk i Zoran Turk upotrijebili su znanje i sistematičnost kako bi prikupili i razvrstali povijesne materijale o ŽB Čakovec.

Kad se njihove osobine spoje s veličinom tako dugovječne institucije i željom da ona dobije dokumentaristički spomen, nastaje štivo na stranicama koje slijede. Županijska bolnica Čakovec tijekom stogodišnje se povijesti neprestano razvijala i rasla da bi danas svojim rezultatima bila uz bok bolnicama u mnogo većim sredinama nego što su Čakovec i Međimurje. Monografiju objavljujemo u izazovnim trenucima za hrvatsko zdravstvo koji nisu poštedjeli ni Županijsku bolnicu Čakovec. Unatoč tome, bolnica raste. U ovom trenutku, sredinom prosinca 2022. godine, u njoj je zaposleno 977 osoba, od čega je 777 zdravstvenih radnika. Samo zadnjih je godina ostvareno nekoliko velikih projekata značajnih za zdravstvenu skrb građana. Obnavljaju se odjeli i grade novi, čime se podiže kvaliteta usluge. Hrvatske bolnice, zbog odlaska medicinskih djelatnika, imaju velik problem. U našoj je bolnici taj problem manjih razmjera, a nadamo se da ćemo već za godinu dana, listajući ovu Monografiju, o tome čitati kao o prošlosti.

Ova je monografija posveta bolnici, odavanje pijeteta svim djelatnicima tijekom njezina stogodišnjeg postojanja i onima koji danas rade u ŽB Čakovec.

Najvažnija su karika u sustavu zdravstvene skrbi, stoga koristim ovu priliku kako bih zahvalio svima koji su dali prinos da bolnica bude na visokoj razini na kojoj je danas. U 2022. smo godini; nadam se da će pacijent ŽB Čakovec u nekom budućem desetljeću listati ovu Monografiju prije pregleda na medicinskim aparatima najnovije generacije (dogovorio ga je u ponedjeljak, obavit će ga u četvrtak) i biti spokojan znajući da je njegovo zdravlje u najboljim rukama. Samo je to važno.

Igor Šegović, dr.med.
Ravnatelj ŽB Čakovec

Stotinu razloga za ponos

Stoljeće postojanja naše bolnice krunimo završnicom najvećega investicijskog ciklusa Međimurske županije u zdravstvu! Danas živimo međimurski san rođen godinama prije ove obljetnice. Mnoge događaje iz davnina odnosi zaborav, no ostao je zapis o snu Međimurki i Međimuraca o svojoj bolnici iz 1892. koji svjedoči o spontanom pokretanju inicijative i prvoj akciji prikupljanja novca za gradnju bolnice u Čakovcu. Zbog brojnih barijera na ostvarenje sna morali su čekati 30 godina...

Tkanje duha naših ljudi veže potka marljivosti i vjere u vlastite snage, stoga ne čudi da se povijest ponovila 1970. godine kada se građani Međimurja ponovo ujedinjuju u želji da podignu novu bolnicu. Zaposleni i umirovljenici s odobravanjem su prihvatili uvođenje samodoprinosa te priskrbili novac presudan za realizaciju plana. Događaji na vremenskoj crti tada su se počeli nizati znatno brže: nakon polaganja kamena temeljca u jesen 1970., nova bolnička zgrada – većim dijelom izgrađena novcem, ali i rukama ovdašnjih ljudi – polovicom svibnja 1973. biva predana na korištenje! Ushit i ponos preplavio je ljude toga doba te se kao dragocjena predaja prenosio na nove generacije. Priča o ostvarenju želje odjeknula je i preko naših rijeka te ušla u legendu.

Danas svjedočimo vrtložnim promjenama, ubrzanju u kojem se san tek rađa, a ostvarenje se već otvara pred očima. Stoga i novim generacijama ostavljamo razlog za ponos na ono što postižemo najvećim investicijskim ciklusom u zdravstvu Međimurja. Godine 2017. započela je realizacija tog ciklusa u kojem je Međimurska županija uspješno privukla novac EU fondova te smo i uz značajna vlastita ulaganja održali obećanje o velikom gradilištu unutar zdravstvenoga kompleksa u Čakovcu.

Usporedno s razvojnim planovima morali smo se nositi s izazovima u sustavu u kojem pravila ne određuje regionalna samouprava. Morali smo ulagati više napora od mnogih da bismo se izborili za ono što nam pripada, nosili smo se i s nedostatkom liječnika – gorućim problemom cijele zemlje koji ni nas nije zaobišao. Pacijentima nismo mogli ostaviti puste luksuzno opremljene prostore. Nismo se predali i dosegnuli smo mnogima nedostižno: samo tijekom zadnjih godina nekoliko smo bolničkih odjela spasili i osnažili novom generacijom specijalista među kojima ima onih koji su k nama stigli iz drugih dijelova Hrvatske. Malo je kome to pošlo za rukom u općem deficitu liječničkog kadra. Nisu ti ljudi došli u Županijsku bolnicu Čakovec graditi karijere zbog lijepih riječi – već zbog djela. Zbog održanog obećanja da će raditi u uvjetima kakvi se ne mogu naći ni u razvijenijim zemljama od naše. Zbog te vjere zadržali smo i većinu međimurskih liječnica i liječnika, medicinskih sestara i tehničara iz novih naraštaja. Neki od njih upravo u Županijskoj bolnici Čakovec nastavljaju stopama svojih majki, očeva, djedova i baka te im je ustanova poput drugog doma.

Međimurci bolnicu doživljavaju kao svoju, kao vrijedno nasljeđe predaka ostavljeno da ga čuvamo i razvijamo. Međimurci stručnjacima svoje bolnice vjeruju, što dokazuje činjenica da ustanovi gravitira 83 posto građana našeg kraja. Županija ostaje predan čuvar tog nasljeđa simultanim ulaganjima u zdravstvene ustanove kojima je vlasnik i osnivač.

Razvojni dosezi raduju, a izazovi nas drže budnima, zato neka postignuća budu zagovaratelji čvrstog stava da nitko ne može predanije bdjeti nad našim od nas samih i da je Županijska bolnica Čakovec najsigurnija u našim rukama.

Župan međimurski
Matija Posavec, mag. ing.

Zdravstvo, zdravstvena skrb, a posljedično i povijest bolnice kao središnje zdravstvene ustanove Međimurske županije prilično su neistraženi, spominju se tek sporadično u nekoliko časopisa ili studija koje se bave specifičnim temama, poput tuberkuloze ili izgradnje nove bolnice. Samim time i pisanje sveukupne povijesti bolnice istraživački je projekt za koji su nam ponajviše poslužili novinski članci i djelomično arhiv bolnice, točnije, matične knjige zaposlenika koje su nam u najvećoj mjeri pomogle rekonstruirati međuratno i ratno razdoblje povijesti čakovečke bolnice. Budući da je riječ o povijesnom pregledu s tek pokojom dubljom analizom utjecaja bolnice na zdravlje Međimuraca, novinski su članci dobar izvor jer su činjenično popratili važna infrastrukturna ulaganja, važne promjene u bolničkom ustroju, promjene vodećih ljudi i slično, a uz to donose i brojne zanimljivosti koje čitatelja mogu približiti vremenu.

Velik su prinos dali i djelatnici bolnice rekonstruiravši povijest pojedinih poliklinika i odjela. Zahvaljujemo ovom prilikom svima njima, kao i glavnim koordinatorima ovoga projekta; uredniku Svenu Palu i ravnateljici Zavoda za javno zdravstvo Marini Payerl Pal, koja je prikupila brojne fotografije i članke te osigurala da se velik dio bolničkog inventara trajno pohrani u Muzeju Međimurja Čakovec.

Voljeli bismo da je ovo tek početak istraživanja zdravstva u Međimurju, još jedne teme koja do sada nije dobila potrebnu pažnju znanstvenika. Već ova knjiga upućuje na brojne nepoznanice, poput činjenice da je međimursko zdravstvo još u drugoj polovici 20. stoljeća bilo na razini 19. stoljeća učinivši čak korak unatrag u odnosu na međuratno razdoblje. Živimo u vremenu najvećih infrastrukturnih ulaganja u zdravstvo, ponajviše na krilima fondova Europske unije, što je prikladno došlo na samom kraju ovoga stogodišnjeg razdoblja. Svim djelatnicima iskreno čestitamo na prvoj stogodišnjici i zahvaljujemo na prilici za sudjelovanje u ovom projektu; uredniku dr. Palu, ravnatelju bolnice dr. Šegoviću te osnivaču – Međimurskoj županiji i županu Matiji Posavcu.

Mirna Ladašić Turk i Zoran Turk
autori

Umjesto uvoda
Skica za povijest bolničkog zdravstva u Međimurju

Međimurje su, baš kao i svaki drugi kraj, oduvijek pogađale epidemije i različiti zdravstveni problemi. Pisanih izvora iz razdoblja antike, srednjeg i ranog novog vijeka nažalost nema. To ipak ne znači da se stanovništvo nije pokušalo zaštiti od bolesti najbolje što je znalo. U srednjem je vijeku medicina, prema današnjim mjerilima, bila primitivna temeljeći se na četiri životna soka, odnosno četiri tekućine, što je preuzeto još od Hipokrata. Riječ je o crnoj žuči, flegmi, krvi i žutoj žuči, a u teoriji zdravlje čovjeka ovisi o dobrom balansu tih tekućina.[1] Nemamo podatke o pogođenosti Međimurja velikim srednjovjekovnim epidemijama. Razlog je tome što je Međimurje uvijek bilo ruralno te izvan plemićkih utvrda nije bilo stanovništva koje bi ostavilo pisane tragove, kao što je primjerice slučaj s dalmatinskim ili istarskim komunama.

Nemamo u Međimurju sačuvanih ni srednjovjekovnih spomenika ili fresaka izuzev nekoliko fragmenata koji nam ipak ne ostavljaju izvore kakvima se nadamo u kontekstu zdravstva. Međutim, ta se građa pojavljuje u stoljećima novoga vijeka. Zavjetna gradnja u vidu crkava, poklonaca ili freskoslikarstva u crkvama jasno nam govori o strahovima, nadanjima i željama stanovništva pojedinog naselja, pa tako u zavjetnoj gradnji posvećenoj sv. Roku ili sv. Sebastijanu jasno možemo prepoznati želju za zaštitom od kužnih bolesti.[2] Strah od bolesti manifestirao se i kroz umjetnost, što su sve tragovi koji nam govore da je u Međimurju svijest o bolesti postojala, baš kao i svijest o zaštiti, oduvijek.[3] Od redovnika su kao specijalisti za zdravstvo postojali ivanovci, koji su se prema navodima povjesničara nalazili u Hlapičini. Te su pretpostavke, međutim, novija istraživanja odbacila u potpunosti, a još je više odbačena ideja da je preceptorat Nova Curia (što je zapravo Ujudvar kod Kaniže, a ne Hlapičina) imao lječilište ili toplice.[4] Važan događaj u navedim stoljećima, koji valja izdvojiti vezano uz javno zdravstvo u Međimurju jest dolazak pavlina 1367. godine. Nažalost, iz razdoblja srednjeg vijeka nemamo tragova o njihovoj liječničkoj skrbi u Međimurju, međutim, nemamo razloga ne vjerovati da je ona postojala jer su se oni time bavili. Sigurni smo da su tijekom kasnijih stoljeća uveli skrb za bolesne kao sastavni dio rada njihova samostana. Postoji izvor u kojem se u pavlinskom

[1] Nancy G. Siraisi *„Medieval and Early Renaissance Medicine: An Introduction to Knowledge and Practice"*, Chicago, 1990.
[2] Iva Kožnjak, „Zaštita od epidemije kuge u zavjetovanju svecima: Zavjetna gradnja posvećena sv. Roku u Međimurju", *Vremena kriza u povijesti Međimurja. Zbornik radova*, Čakovec – Mursko Središće, 2022., str. 105 – 125.
[3] Maja Žvorc, „A peste succurre nobis: Oltarna slika apoteoze sv. Franje Ksaverskog iz Muzeja Međimurja Čakovec", *Vremena kriza u povijesti Međimurja. Zbornik radov*a, Čakovec – Mursko Središće, 2022., str. 87 – 105.
[4] Vidi Zoran Turk, „Nova Curia ivanovaca – kako je novovjekovni major postao srednjovjekovni samostan", *Radovi Zavoda za znanstveni rad HAZU Varaždin*, VARAŽDIN, 2018., STR 85 – 102. I u članku navedenu literaturu

Mjesto na kojem je označena bolnička služba u Čakovcu 1905. godine označeno je kao Sheghaz[8]

samostanu spominje *foresteria seu hospitala,*[5] što jasno govori da su unutar samostana imali prostor koji je služio za njegu bolesnika. Još su nam bolji izvor rashodi pavlinskog samostana prilikom ukinuća, koji su uključivali stavke poput lijekova za sve, a nađeni su i podaci kako su unutar samostana djelovali i liječnik samostana te kirurg samostana.[6] Jasno je, dakle, da su dio godišnjeg budžeta trošili na čak dva liječnika, odnosno liječnika i kirurga, što nipošto nije malo ako uzmemo u obzir da je čakovečka bolnica, kao što ćemo i vidjeti, u međuratnom razdoblju imala svega četiri liječnika. Među inventarom pavlinskog samostana nalazi se i staklena boca za lijekove, što također potvrđuje da su se pavlini u Međimurju bavili liječenjem ljudi, međutim, nije poznato u kojoj mjeri, odnosno koliko su pacijenata imali mjesečno ili godišnje.[7]

U Čakovcu je bilo nekoliko pokušaja osnivanja bolnice, pa je tako 31. svibnja 1892., povodom 25 godina vladavine Njegova Visočanstva Franje Josipa[9], odlučeno kako će se krenuti u gradnju nove bolnice. To je pitanje pokrenuto još 1874. godine, ali bez ozbiljnijih pomaka. Osamnaest godina kasnije, pristup je bio drugačiji te je odlučeno kako će se odmah izdvojiti 2.000,00 kruna, a svake sljedeće godine kroz proračun dodatnih 600,00 kruna, sve dok se ne skupi odgovarajući iznos. Godine 1898. Ministarstvo obrane uvelo je i zakon prema kojemu svaka općina s više od 3000 stanovnika mora podići manju bolnicu. Kako je Čakovec na raspolaganju imao tek 13.000,00 kruna, s gradnjom se nije moglo započeti te je pomoć tražena od viših instanci, odnosno županijskih vlasti.[10] Odlučeno je kako će lokacija za izgradnju bolnice biti u ulici koja vodi prema groblju, današnjoj Mihovljanskoj ulici, međutim, gradnja u tom sustavu nikad nije započela. Postojala je bolnica za zarazne bolesti, na županijskoj cesti prema groblju. Izgrađena je nakon otvaranja državne osnovne škole u kojoj su se do tada nalazili prostori za njegu nezbrinutih. U novoj zgradi, uz kućnu njegu, provodilo

[5] Marijana Korunek, *Razvoj kompleksa pavlinskog samostana Blažene Djevice Marije i svih svetih u Šenkovcu (1376 - 1786) u svjetlu povijesnih i arheoloških istraživanja*, doktorska disertacija, Filozofska fakulteta, Maribor, 2015., str. 68.
[6] Isto, str. 81.
[7] Isto, str. 295.
[8] Karoly Zriny, Monografija Grada Čakovca, 1905.
[9] Riječ je zapravo o Austro – ugarskoj nagodbi kojom se uređuje odnos Ugarskog Kraljevstva unutar zajedničke države.
[10] Međimurje je u tom trenutku u sklopu Zaladske županije.

Csáktornya, 1918. 3 ga februara »MEDJIMURJE«

— **Obznana.** Svrho toga, da soldačka bolnica do 15 toga februara još u Csáktornyi ostane, ostane i dr. Géza Frank ovde i svršuje operacije za civilne u njegvoj bolnici. (Wlassics Gyula u. 23.)

Umorstvo. Vu Szebasztopolu (varaš v južnoj Rusiji na polotoku Krimu) je kroz dva dana strašna krvoločnost bila koju su boljševički marineri proti marinerskim oficirom naredili. Šestdeset oficèrе, med njimi četiri admirale i jednoga generala su vmorili.

— **Duban je dražeši!** Od januar 15-ga su i pri nas cigarie, duhan i cigaretlini dražeši. Nè samo jedini ljudi, nego i država mora svoje stvari, koje ima za prodali, dražeše da proda vu ovim svètnim boju. Sve je drago, sve, samo človečji život nèma cènu!

— **Vkradjenje.** Od dr Montagh Istvana vlastelina su januar 13 ga odvečer na szeiskopati. Na nekojih staciah je bura i krove kolodvorskih stanov doli hitila.

— **Nesreča na štacији.** Januar 15 ga odvečer na beckim izhodnom banhofu je jeden šmicug vu pridvorju jednoga baku pogazil. Vu nesreči su se tri nemških i tri naših soldatov oranili. Od ovih je jeden, Brucker Bercat zvani vojnik v bolnici vumrl.

Bitka vu Karpatu.

Od julia 4-ga do 28-ga. 1916.
(Dalje i konec.)

Tam se vidi prav na bojnom polju.
Gde junaki padaju vu boje.

A sad čujte dalje povest ovu
Govor dajem o karpatskom boju.

Već su došli, tu su ruski jarki
Naši hradri i zdravi junaki.

Bajsnete bu na puške deri

Očito je bolnica u Čakovcu funkcionirala još u vrijeme Prvoga svjetskog rata

Arhivska građa dokazuje rad bolnice u razdoblju Prvoga svjetskog rata

se liječenje muških i ženskih bolesti u pojedinačnim sobama. Svaka je soba imala po šest kreveta, a u slučaju potrebe broj se mogao povećati. Praćenje bolesnika obavljali su općinski liječnik i stalni nadglednik koji je stanovao u istoj zgradi te ujedno i pratio bolesnike.[11]

U vrijeme Prvoga svjetskog rata u Čakovcu je organizirana i vojna bolnica zadužena za liječenje vojnika, ranjenika, ali i za liječenje civila, što je po tadašnjim uvjetima najbliže bolnici službeno osnovanoj 1922. godine. Civile se i operiralo, a sve je vodio dr. Géza Frank.[12] Ono što znamo je da su do Prvog svjetskog rata Međimurci zbog ozbiljnijih zdravstvenih problema bili upućivani u bolnicu u Veliku Kanižu u Mađarskoj.[13]

[11] Karoly Zriny, *Monografija Grada Čakovca*, 1907.
[12] *Muraköz/Medjimurje*, 3. 2. 1918.
[13] „Zdravstveno stanje našeg Međumurja", Varaždinske novosti, 18. 1. 1934., str. 2.

Feštetićev majur[14] *u razdoblju prije kraja Prvog svjetskog rata, kad još nije služio kao zgrada bolnice*

[14] U knjizi se koriste različiti termini za nekadašnji Feštetićev majur, od samog majura, preko stare Feštetićeve zgrade, pa do termina za odjele koji su se u njoj nalazili. Važno je znati da je to temeljni dio bolnice oko kojeg je bilo u kasnijim razdobljima nadograđivano sve ostalo.

Fotografija/ilustracija Feštetićeva majura iz godine 1913., snimio Fischil Pulop (ljubaznošću Ive Vurušića)

Fotografija Feštetićeva majura iz godine 1916. (ljubaznošću Ive Vurušića)

Fotografija Feštetićeva majura iz godine 1916. *(ljubaznošću Ive Vurušića)*

Fotografija Feštetićeva majura iz godine 1913. *(ljubaznošću Ive Vurušića)*

Okolnosti uoči osnivanja bolnice

Sasvim su sigurno razvoj javnog zdravstva ubrzale i epidemije s kraja 19. i prve polovice 20. stoljeća. Prva je ruska gripa, za koju danas stručnjaci vjeruju da je prva epidemija koronavirusa, a svijet i Međimurje pogodila je u razdoblju od kraja 1889. godine, pa u valovima sve do 1895. godine. Najnovija istraživanja jasno pokazuju da je ostavila traga i u Međimurju.[15] Druga je mnogo poznatija španjolska gripa, koja je Međimurje pokosila potkraj i nakon Prvoga svjetskog rata. Prema nekim procjenama, u svijetu je odnijela 50 milijuna života te u konačnici imala i velik utjecaj na formiranje javnozdravstvenog sustava kakav poznajemo danas.

Jasno prikazati sažetak povijesti javnozdravstvene skrbi u Europi i svijetu ne možemo, no možemo sagledati okolnosti neposredno prije osnivanja bolnice u Čakovcu.[16] Upravo su spomenuti Prvi svjetski rat i međunarodne okolnosti u kontekstu španjolske gripe dovele i do bolje povezanosti javnozdravstvenih sustava, posebno nakon osnivanja Lige naroda.[17] Zdravstvena organizacija Lige naroda inzistirala je na nizu edukacija i akcija podizanja zdravstvene skrbi, ali i svijesti širih masa u svim zemljama članicama. Nema sumnje da se to značajno odrazilo i na javnozdravstveno stanje u ondašnjem Kraljevstvu Srba, Hrvata i Slovenaca. Što se spomenute države tiče, već u prosincu 1918. godine formirano je Ministarstvo narodnog zdravlja, a bilo je organizirano u odjeljenja za građansko-sanitetska pitanja, vojno-sanitetska pitanja, rasnu, javnu i socijalnu higijenu i apotekarsko odjeljenje, uz napomenu da je javno zdravstvo bilo upravo pod Odjeljenjem za rasnu, javnu i socijalnu higijenu.[18] To je odjeljenje prema svojem ustrojstvu imalo vrlo širok zadatak – razvijanje zaštite trudnica, sprječavanje namjernih pobačaja, zaštitu porodilja i novorođenčadi, sanitetski pregled dojilja, racionalnu prehranu naroda, opskrbu kvalitetnom vodom, sanaciju nezdravih krajeva, održavanje čistoće, odvod nečistoće i izmeta, osiguravanje radnika u slučaju bolesti ili povreda, zaštitu napuštene djece i dojenčadi, otvaranje javnih kupališta, vježbališta, dječjih igrališta, parkova, ustanova za bolesne, slabunjavu i u razvoju oštećenu djecu te općenito vođenje brige o svim drugim aspektima zdravstva.[19] Bolesti je bilo mnogo, zemlja je bila opustošena, pa se nastavilo s inicijativama unaprjeđenja zdravstva. Godine 1921. donesene su dvije odredbe – „Uredba o ustrojstvu oblasnih sanitetskih uprava" i „Uredba o okružnim i sreskim sanitetskim upravama".

[15] Zoran Turk, „"Čuvajte se influenze":ruska gripa na području Župe sv. Marka u Selnici", *Vremena kriza u povijesti Međimurja*, Čakovec – Mursko Središće, 2022., str. 125 – 145.
[16] Možemo ipak zainteresirane uputiti na literaturu: Vlatka Dugački, Krešimir Reagan, „Povijest zdravstva I zdravstvene skrbi na hrvatskom prostoru" *Studia lexicographica, 13,25*, Zagreb, 2019., str. 35–74
[17] Željko Dugac, *Kako biti čist i zdrav, Zagreb*, 2010., str. 22.
[18] Isto, str. 25.
[19] Na istom mjestu

Dr. Josip Lochert jedan je od najzaslužnijih za osnivanje bolnice u Čakovcu[21]

Jedan od najistaknutijih autoriteta zdravstvenog sustava za Hrvatsku bio je dr. Josip Lochert. Kao što ćemo vidjeti i kasnije, riječ je o izrazito važnoj osobi za osnivanje i razvoj čakovečke bolnice. Dr. Lochert rođen je u Županji 1871. godine, a medicinu je studirao u Grazu. Nakon završetka fakulteta, 1898. godine dolazi u Zagreb gdje radi kao sekundarni liječnik u Zakladnoj bolnici da bi postao primarni liječnik u Vojnoj bolnici i sekundarni liječnik u Bolnici milosrdnih sestara. Radio je i kao gradski liječnik u Bosanskoj Dubici, zatim kao općinski liječnik u Vinici te kao kupališni liječnik u Varaždinskim toplicama. U razdoblju Prvoga svjetskog rata radio je kao vojni liječnik u Osijeku, Varaždinu i Čačku. Godine 1918. postao je glavni liječnik vojnog saniteta Narodnog vijeća, a godinu dana kasnije pristupio je u zdravstveni odsjek Vlade Hrvatske i Slavonije. Godine 1920., kao šef odsjeka, zadužen je za vođenje zdravstvene politike Republike Hrvatske. Dr. Josip Lochert zaslužan je i za osnivanje prve škole za sestre pomoćnice u Hrvatskoj, tj. Škole za medicinske sestre u Zagrebu, koja je osnovana 1921. godine. Bio je i jedan od članova odbora za izgradnju Škole narodnog zdravlja u Zagrebu 1925., a iste godine i prestaje biti šef zdravstvenog odsjeka Vlade Hrvatske i Slavonije te postaje šef-liječnik Bratimske blagajne i šef-liječnik Varaždinskih toplica. U Zagrebu je uredio moderan bolnički stacionar na početku Drugoga svjetskog rata, koji kasnije postaje bolnica za liječenje ozljeđenika. Dr. Lochert 1945. postaje i pročelnik Gradskog narodnog odbora u Zagrebu i ravnatelj bolnice za liječenje ozljeđenika Zemaljskog zavoda za socijalno osiguranje. Bio je i sportski aktivan – predsjednik Hrvatske tenis lige, Akademskog tenis kluba i prvi predsjednik sindikalnog fiskulturnog društva Slavija. Umro je u Zagrebu 1. svibnja 1946. godine.[20]

Još su 1919. uvedene bitne promjene u organizaciji zdravstva kada je načelnik Ministarstva narodnog zdravlja postao Andrija Štampar. Proveo je temeljnu reformu polazeći od socijalno-medicinskih načela organizacije zdravstvene službe i prvi u svijetu osmislio institucionalni oblik primarne zdravstvene zaštite. Njegovom su zaslugom utemeljeni higijenski zavodi u Zagrebu i Sisku, četiri doma zdravlja, 12 zdravstvenih stanica, 21 školska poliklinika, tri dispanzera za dojenčad, 11 dispanzera za tuberkulozu, 18 antiveneričnih ambulanta, 11 ambulanta za trahom, 32 antimalarične stanice, 5 oporavilišta i lječilišta, 15 narodnih kupališta, devet bakterioloških i epidemioloških zavoda. Sve te ustanove potpomagala je Rockefellerova fundacija.[22] Jasno je, dakle, da su se za osnivanje bolnice u Čakovcu morali posložiti različiti čimbenici. Ne treba također zanemariti da je i prije njezina osnivanja Međimurje imalo jedan oblik sekundarne zdravstvene zaštite. Riječ je o Državnoj očnoj bolnici u Prelogu utemeljenoj još 1894. godine. Prelog je bio središte zemljopisnog prostora teško pogođenog trahomom. Bolnica se najprije nalazila u iznajmljenoj zgradi, nakon čega je u centru napravljena nova bolnička zgrada. U bolnicu su na liječenje dolazili oboljeli od trahoma iz cijele tadašnje države. Na tome je mjestu funkcionirala do ukidanja 1964. godine.[23]

[20] Vladimir Dugački, Željko Krznarić, *Hrvatski liječnički zbor od 1874. do 2014.*, Zagreb, 2014., str. 47 – 51.
[21] Preuzeto iz http://www.hlz.hr/pdf/knjiga-hlz.pdf strana 47
[22] Vlatka Dugački, Krešimir Reagan, „Povijest zdravstva i zdravstvene skrbi na hrvatskom prostoru" *Studia lexicographica, 13, 25*, Zagreb, 2019., str. 57.
[23] Vladimir Kalšan, *Međimurska povijest*, Čakovec, 2006., str. 331 – 332.

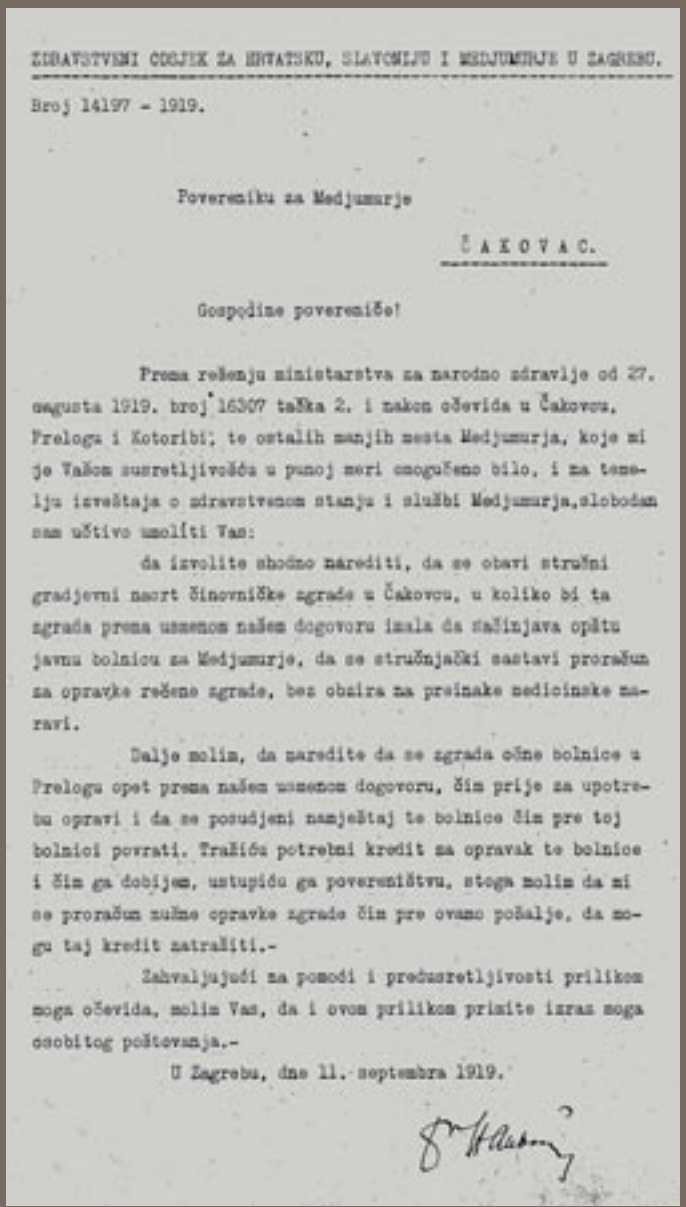

ZDRAVSTVENI ODSJEK ZA HRVATSKU, SLAVONIJU I MEĐUMURJE U ZAGREBU.

Broj 14197 - 1919.

Povereniku za Međumurje

ČAKOVAC.

Gospodine povereniče!

Prema rešenju ministarstva za narodno zdravlje od 27. augusta 1919. broj 16307 tačka 2. i nakon očevida u Čakovcu, Prelogu i Kotoribi, te ostalih manjih mesta Međumurja, koje mi je Vašom susretljivošću u punoj meri omogućeno bilo, i na temelju izveštaja o zdravstvenom stanju i službi Međumurja, slobodam sam uštivo umoliti Vas:

da izvolite shodno narediti, da se obavi stručni gradjevni nacrt činovničke zgrade u Čakovcu, u koliko bi ta zgrada prema usmenom našem dogovoru imala da sačinjava opštu javnu bolnicu za Međumurje, da se stručnjački sastavi proračun za opravke rešene zgrade, bez obzira na preinake medicinske naravi.

Dalje molim, da naredite da se zgrada okr. bolnice u Prelogu opet prema našem usmenom dogovoru, čim prije za upotrebu opravi i da se posudjeni namještaj te bolnice čim pre toj bolnici povrati. Tražiću potrebni kredit za opravak te bolnice i čim ga dobijem, ustupiću ga povereništvu, stoga molim da mi se proračun zidne opravke zgrade čim pre ovamo pošalje, da mogu taj kredit zatražiti.-

Zahvaljujući za pomoći i predusretljivosti prilikom moga očevida, molim Vas, da i ovom prilikom primite izraz moga osobitog poštovanja.-

U Zagrebu, dne 11. septembra 1919.

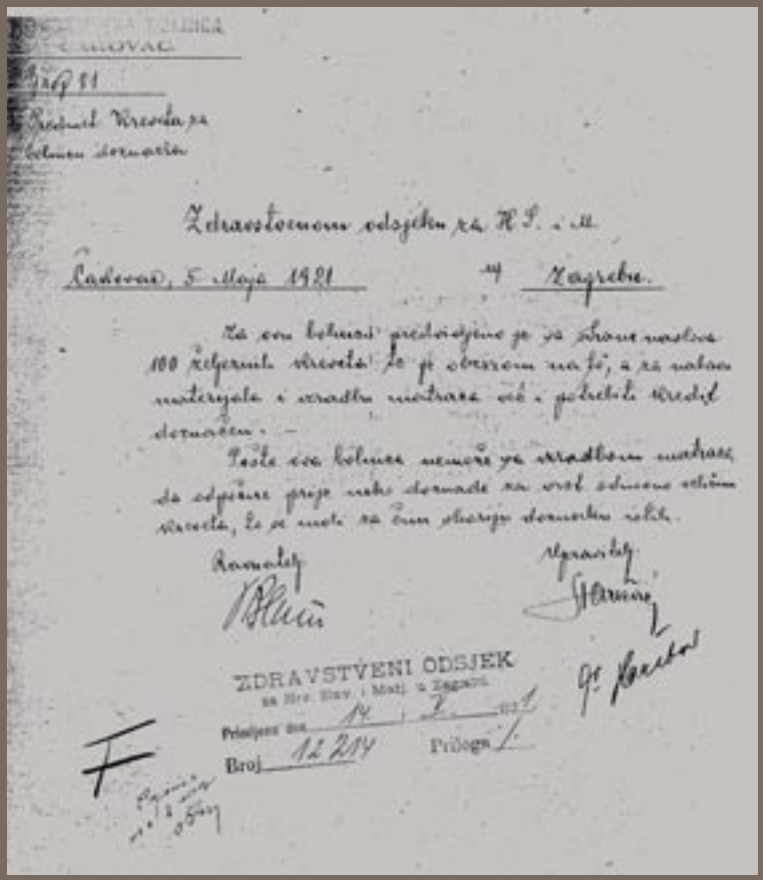

Broj 81

Predmet: Kredit za bolnicu Čakovec

Zdravstvenom odsjeku za H. S. i M.

Čakovec, 5 maja 1921 u Zagrebu.

Za ovu bolnicu predviđeno je za ovu godinu 100 željenih kreveta, te je obzirom na to, a za nabavu materijala i troškova nastavka već potrebni kredit dozračen.-

Pošto ova bolnica nemože za troškom nastavka da odpušta prije neke dozvole za svoj odnosno ostalih kreveta, to je moći za čim skorije dozvolu zoliti.

Ravnatelj

Upravitelj

ZDRAVSTVENI ODSJEK
za Hrv. Slav. i Međ. u Zagrebu
Primljeno dne 14. 2. 1921
Broj 12214 Prilaga 1.

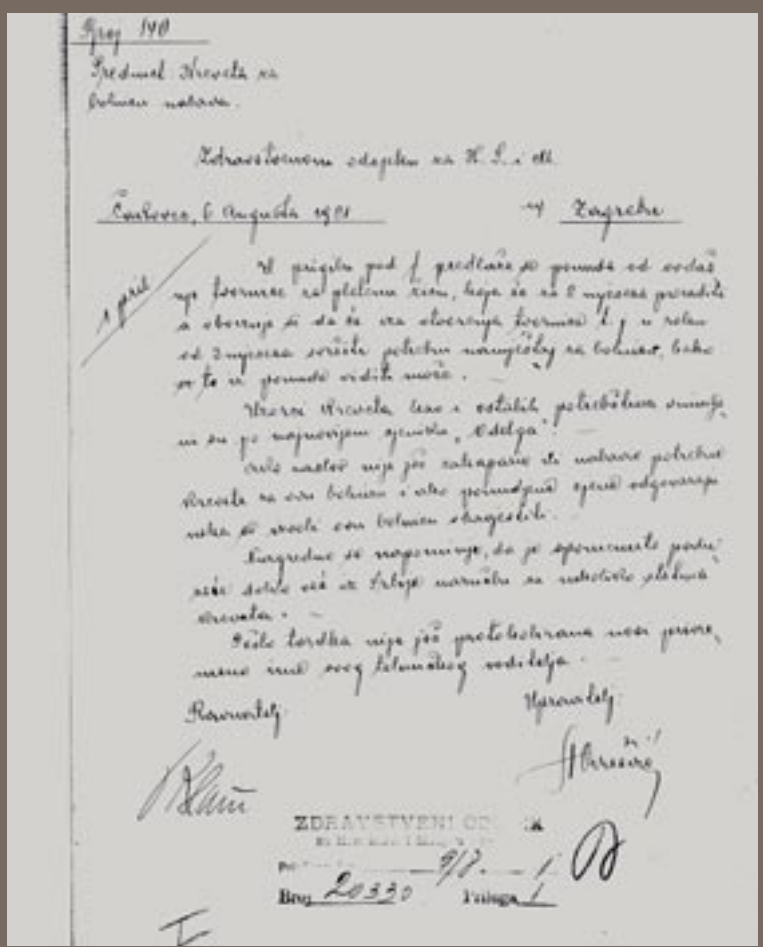

Broj 140

Predmet: Kredit za bolnicu Čakovec

Zdravstvenom odsjeku za H. S. i M.

Čakovec, 6 Augusta 1921 u Zagrebu

U prigodi pod 1 predlaže se pomoć od osobito za formiranje još glavnom kom, koja se za 2 mjeseca povrati a obzirom što da će ova otvorenja formirati 1 u roku od 2 mjeseca sačinit potrebni namještaj za bolnicu, koje se te u pomoć odobriti može.

Kredit kreveta kao i ostalih potrebština nuzno je po najnovijem zaključku Odsjeka.

Dalje nastoji nije još zatvaranje za nabavu potrebnih kreveta za ovu bolnicu i ako potrebni opseg odgovarajuće se kreveta ovu bolnicu obuhvaćaju.

Zagrebac se napominje, da je spomenute podružnice dotle još za Prelog naručio za nabavu glavnih kreveta.

Pošto tvrdka nije još protokolirana neka prema nalazu svog Pelovničkog vodstva.

Ravnatelj

Upravitelj

ZDRAVSTVENI OD...
Primljeno dne 9/8. 1921
Broj 20330 Prilaga 1

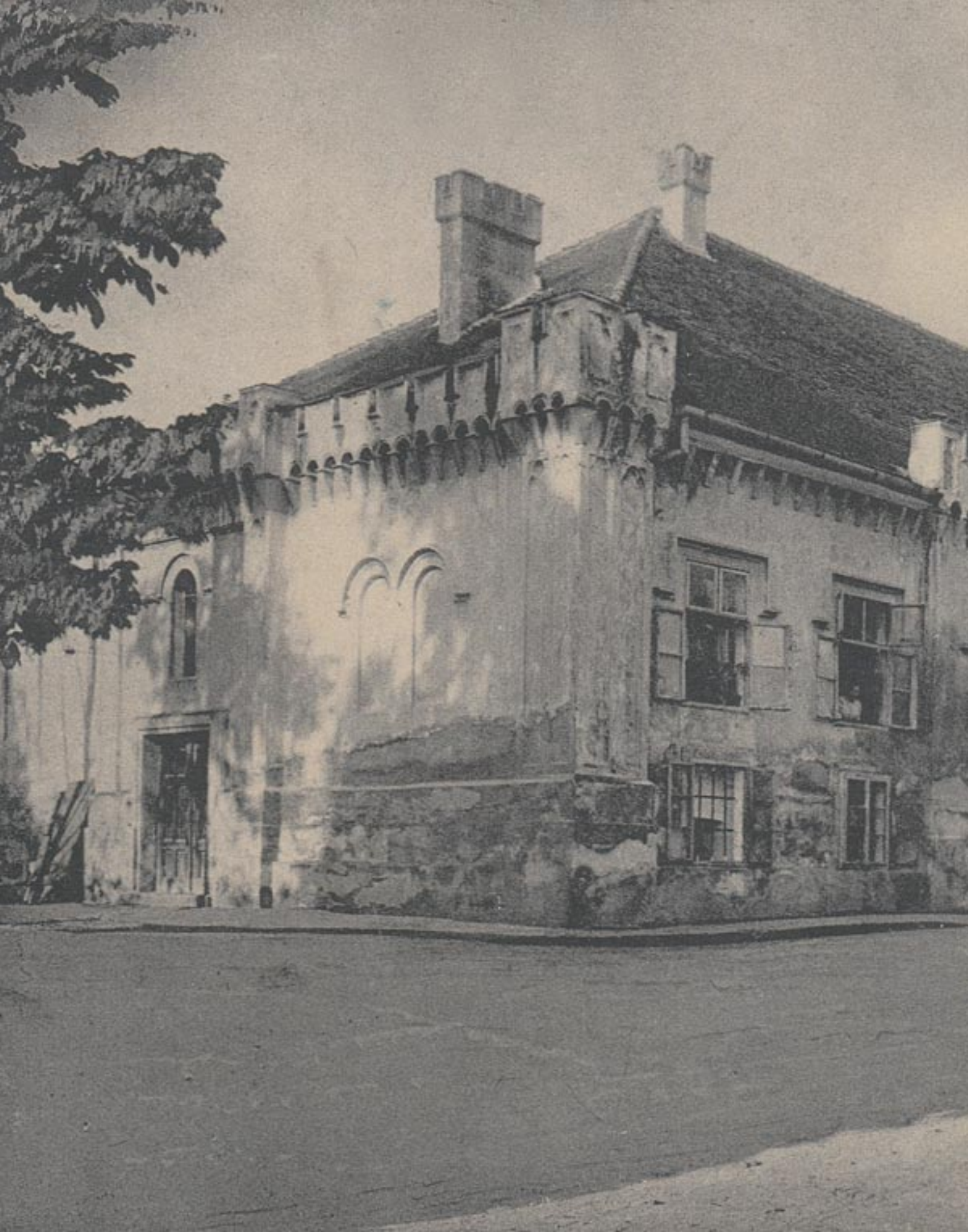

Povijest bolnice u Čakovcu

Dr. Albin Blašić, prvi ravnatelj čakovečke bolnice na fotografiji iz godine 1925.

U Matičnoj knjizi zaposlenika čakovečke bolnice od 16. ožujka 1919. do veljače 1945. godine,[24] koja je usputno vođena u mađarskoj matičnoj knjizi (*Nyilvántartas a kórház személyzetéről*), jasno se vidi da je dr. Albin Blašić započeo s radom 16. ožujka 1919. godine, što znači da je rad bolnice u nekom obliku postojao već tada.

Nakon oslobođenja, u Čakovcu su ostala trojica mađarskih liječnika (dr. Béla Schwarz, dr. Béla Wolf i dr. Vilmós Viola) te u Prelogu jedan (dr. Géza Singer). Sve je to stvaralo prostor i potrebu da ovamo dođu liječnici iz Hrvatske utoliko više što je u Međimurju i dalje postojao endemski trahom. Već prvih dana siječnja 1919., kao prvi hrvatski liječnik, došla je dr. Milana Novak-Gavrančić iz Opće javne bolnice milosrdnih sestara u Zagrebu, no njezin dolazak treba povezivati s činjenicom da joj je muž, dr. Ivan Novak, bio organizator akcije za oslobođenje Međimurja i odmah potom prvi čovjek državne vlasti u ovom kraju; ona pak sama odmah je otvorila privatnu ordinaciju u kojoj je radila dnevno samo dvaput po jedan sat! Iz dokumentacije je vidljivo da su još 1921. godine u čakovečku bolnicu stigle sestre milosrdnice iz provincijskog nadstojništva sv. Križa u Đakovu, pri čemu su potpisani i ugovori koji definiraju prava i obveze.
Što se sve radilo teško je izdvojiti jer se u većini ustanova koje započinju s radom, u početku deficitarno vodila dokumentacija. Znamo da je knjiga Protokola kirurškog odjela datirana na rujan 1922. godine, a pod rednim brojem 1 u evidenciji operacija stoji da je održana operacija na 22-godišnjem Imbri Novaku kojemu se zagnojila desna podlaktica te je kirurškim zahvatom trebalo spasiti ruku.

Dr. Albin Blašić stigao je u Čakovec nakon premještanja iz Pakraca. U te dvije-tri godine uspio je oformiti kirurški odjel.[25] Dr. Albin Blašić, ipak zaslužuje nešto više redaka jer riječ je o čovjeku kojemu Međimurje duguje uspostavu suvremenoga

Stranice iz indeksa dr. Blašića (arhiva Bečkog sveučilišta)

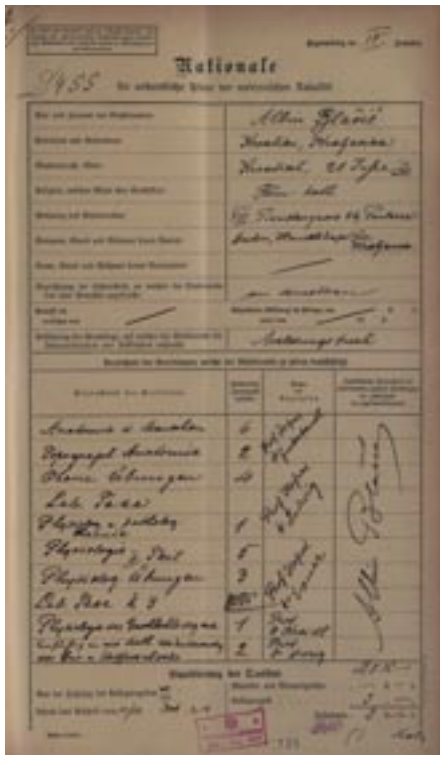

[24] *Matična knjiga zaposlenika 16. 3. 1919. – 2. 1945.*, Arhiv Županijske bolnice Čakovec
[25] Dragutin Feletar, *Iz povijesti Međimurja*, Čakovec, 1968., str. 185. – 187.

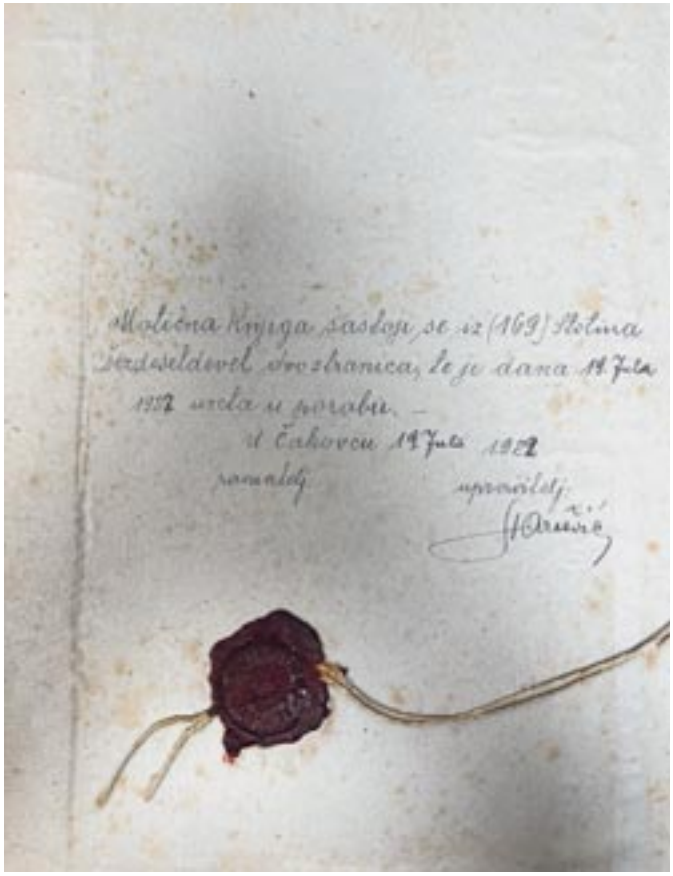

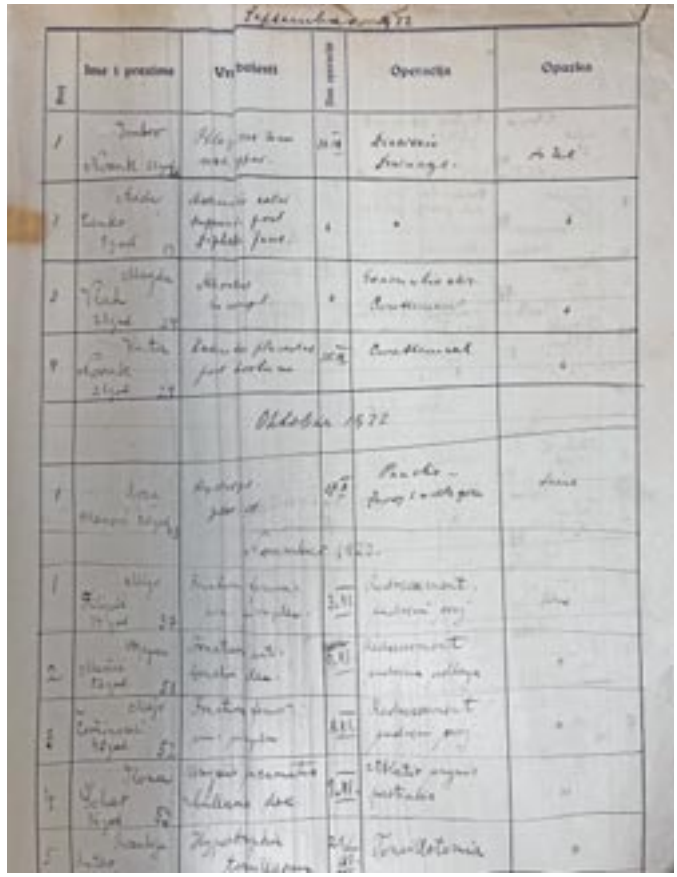

Prva knjiga operacijskih protokola

zdravstvenog sustava. Albin Blašić rodio se u Kraljevici kod Rijeke 1886. godine kao sin Antuna i Franjice. Godine 1905. završio je Kraljevsku veliku realnu gimnaziju na Sušaku, a nakon toga upisao Medicinski fakultet na Sveučilištu u Beču. Godine 1911. diplomirao je i postao doktor sveukupnog liječništva. Nakon toga radi u Pakracu te u Dubrovniku kada započinje Prvi svjetski rat. U vrijeme rata postaje kraljevski nadliječnik u Bjelovaru, a nakon rata prije dolaska u Čakovec boravio je i u Pakracu. U Čakovcu se zadržao sve do Drugoga svjetskog rata, kada odlazi u Glinu, gdje je imenovan ravnateljem i šefom kirurgije. Lijekovima i sanitetskim materijalom pomaže partizanima, kojima se u konačnici i sam priključuje, u Sedmu banijsku diviziju. Po završetku rata, od 1947. primarijus je Opće bolnice u Glini, gdje se zadržao do mirovine. Odlikovan je mnogim počastima, a preminuo je nakon kratke i teške bolesti 12. prosinca 1965.[26] Čini se da je Čakovec imao sreće što je ovakav liječnik s diplomom Sveučilišta u Beču započeo priču o bolnici u Čakovcu. Unatoč skromnim sredstvima, bolnica je ipak postavljena na noge, što je dovelo do korjenitih promjena u zdravstvenom sustavu Međimurja.

Čitavo je vrijeme po završetku Prvoga svjetskog rata stvaran politički pritisak prema otvaranju bolnice u Čakovcu. Po tom su se pitanju izjašnjavali vodeći ljudi onovremenoga političkog i društvenog života, poput dr. Ivana Novaka i Kapistrana Gecija.[27]

[26] Igor Mrkalj, *Vratite Glini doktora Albina Blašića*, Novosti, 13. 10. 2015., https://www.portalnovosti.com/vratite-glini-doktora-albina-blasica
[27] „Bolnica ili špital u Čakovcu", Slobodni građanin, 14. 8. 1920., str. 2

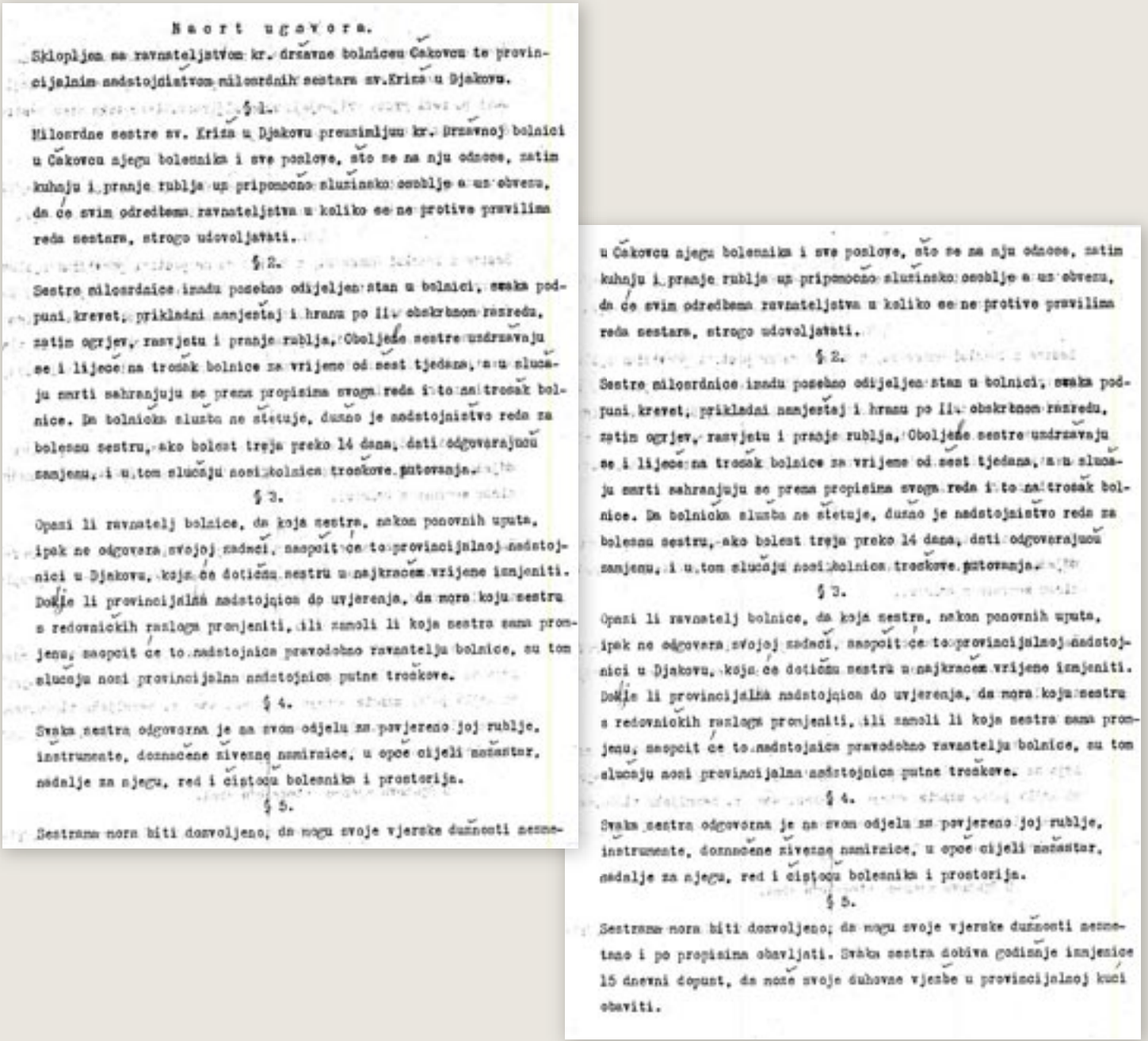

Nacrt ugovora.

Sklopljen na ravnateljstvom kr. državne bolnice Čakovcu te provincijalnim nadstojništvom milosrdnih sestara sv.Križa u Djakovu.

§ 1.

Milosrdne sestre sv. Križa u Djakovu preuzimlju kr. Državnoj bolnici u Čakovcu njegu bolesnika i sve poslove, što se na nju odnose, zatim kuhanju i pranje rublja uz pripomoćno služinsko osoblje a uz obvezu, da će svim odredbama ravnateljstva u koliko se ne protive pravilima reda sestara, strogo udovoljavati.

§ 2.

Sestre milosrdnice imadu posebno odijeljen stan u bolnici, svaka podpuni krevet, prikladni namještaj i hranu po liv obskrbnom razredu, zatim ogrjev, razvjetu i pranje rublja. Oboljele sestre uzdržavaju se i liječe na trošak bolnice za vrijeme od šest tjedana, a u slučaju smrti sahranjuju se prema propisima svoga reda i to na trošak bolnice. Da bolnička služba ne stetuje, dužno je nadstojništvo reda za bolesnu sestru, ako bolest treja preko 14 dana, dati odgovarajuću zamjenu, i u tom slučaju nosi bolnica troškove putovanja.

§ 3.

Opazi li ravnatelj bolnice, da koja sestra, nakon ponovnih uputa, ipak ne odgovara svojoj zadaći, saopćit će to provincijalnoj nadstojnici u Djakovu, koja će dotičnu sestru u najkraćem vrijeme izmjeniti. Dokle li provincijalna nadstojnica do uvjerenja, da mora koju sestru s redovničkih razloga promjeniti, ili zamoli li koja sestra sama promjenu, saopćit će to nadstojnica pravodobno ravnatelju bolnice, su tom slučaju nosi provincijalna nadstojnica putne troškove.

§ 4.

Svaka sestra odgovorna je na svom odjelu za povjereno joj rublje, instrumente, domaćene živežne namirnice, u opće cijeli inventar, nadalje za njegu, red i čistoću bolesnika i prostorija.

§ 5.

Sestrama nesmije biti dozvoljeno, da nagu svoje vjerske dužnosti nezmetano i po propisima obavljati. Svaka sestra dobiva godišnje izmjenice 15 dnevni dopust, da može svoje duhovne vježbe u provincijalnoj kući obaviti.

Godine 1921. u čakovečku su bolnicu stigle sestre milosrdnice iz provincijskog nadstojništva sv. Križa u Đakovu
(ljubaznošću Samostana milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu i kuće sv. Ane u Slavonskom Brodu)

§ 6.

Obzirom na duhovni stalež sestara ne smiju se iste upotrebiti na odjelima za venerične bolesti, kao u opće za nikoje poslove, koji sami po sebi grubo vrijeđaju osjećajnost. Isto tako nisu sestre dužne obavljati proste služinske poslove.

§ 7.

Ravnatelj bolnice dužan je brinuti se, da svi u bolnici službeno su re s onim obzirima i postovanjem, koji njihovu staležu dolikuje.

§ 8.

Sestre u bolnici dužne su, u koliko se ne protivi pravilima njihov ga reda, točno vršiti naredbe ravnatelja i bolničkih liječnika, n dalje sve dužnosti propisane bolničkim statutom, držati se strogo kućnoga reda i službenih naputaka, koji već postoje, ili će ih vla kasnije izdati, naročito imaju paziti, da se ne oštećuju bolnička i bolesnička imovina.

§ 9.

Namještati sestre na pojedinim odjelima ili premještati iz jednoga odjela na drugi, imade pravo ravnatelj bolnice u sporazumu sa nadz nicom sestara u bolnici.

§ 10.

Za svaku pojedinu namještenu sestru daje bolnica iznim u § 2. nave nog mjesečnu nagradu od 450 Kr./četiri sto pedeset kruna/ uz propi no bilježenu naviru.

§ 11.

Ovaj ugovor vrijedi do otkaza jedne od ugovarajućih strana, a otk uje se na pol godine unaprijed. Ugovor je sastavljen u tri primjer od kojih jedan ostaje u pohrani kod kr. zemaljske vlade, dru u pohrani kod ravnateljstva bolnice, a treći kod provincijalnog na stojničtva sestara u Djakovu.

U Djakovu mjeseca studenoga 1921.

Provincijalna nadstojnica sestara sv. Kri

/ M.P./

U Đakovu, 6. Decembra 1921

Broj 207

Nadstojništvu sestara Svetog Križa

u Đakovu

Čakovec 11. novembra 1921

Naredbom zdrav. odsjeka za
H. S. Građevinskog u Zagrebu broj 29.499 od 3 studenog t.
obavještava se, da ova bolnica namješta 12 sestara sa tamoš
njeg nadstojništva. —

Pošto je bolnica već tako dalek
uređena, da će se u najkraće vrijeme otvoriti, [redacted]
treba je unaprijed poduzeti potrebne radove da bude [redacted] se
najpreče bude operacija, jedna bude kuhinja i jedna
dobje bude potpuno gospodarstvo. —

Moli se stoga za čim skorije o
govor, da se sjedne stanka do zmanja, da sestra nad
bolnica može doći pogledati bolnicu i smjestaj iste. —

Ravnatelj

Upravitelj

Broj 207 od

Provincijalno nadstojništvo sestara sv. Križa

u Djakovu

Čakovec 21. novembra 1921.

Na dopis od 14/11 tg broj 192 part. javlja se
nadstojništvo, da je ravnateljstvo bolnice sporazumno sa
sa tačkama u predstavljenom nacrtu ugovora
gledu namještenja sestara u ovoj bolnici, primjećuje
je napomenuti da je zdrav. odsjek na K.S. ob u
zahtjevu svojem naredbom od 11/11 tg broj 28912
odredio, da se u ime nadnica za osobe ustanovljene
u proračunu za god 1921 novčani sveta od 450 Kr
naprosto.

Ako se uloga ima prije izgotovit ova bolnica
dala nadstojništvo pristaje na tu nagradu od 450
po sestri, u jednom slučaju dok će ravna
teljstvo bolnice nacrt ugovora prema tomu
sastavit i podpisati.

Glede postupa glušće danom 6 januara
nemože ravnateljstvo bolnice dati pozitivnu odgo
vor u tome pogledu imade zdrav. odsjek u
zagrebu da odluči.

Ravnatelj

Upravitelj

O prvoj operaciji u Čakovcu pisao je Dragutin Feletar u listu Međimurje i „Iz povijesti Međimurja"

IZ PROŠLOSTI MEĐIMURJA

Prva operacija u Čakovcu

— Sve je spremno. Operacija može otpočeti! — rekao je mladi liječnik dr Albin Blažić u rano prije podne 21. rujna 1922. godine. U operacionu dvoranu, koja je za ono vrijeme bila opremljena modernim instrumentarijem i ostalom opremom, uveden je 22-godišnji Imbro Novak. Njemu se zagnojila desna podlaktica, te je kirurškom intervencijom trebalo spasiti ruku. Operacija je izvršena bez narkoze i uspješno.

Tako je zapisano pod rednim brojem 1 u debeloj knjizi evidencije operacija (protokola kirurškog odjela). Prema dosad raspoloživim podacima to je ujedno bila i prva operacija obavljena u Čakovcu. Prošlo je, dakle, točno 45 godina otkada su se bolesnici i u Čakovcu počeli liječiti skalpelom. Jubilej vrijedan pažnje.

Početak rada čakovečke bolnice, međutim, seže još nekoliko godina unazad. Bolnica je otvorena početkom 1919. godine, pošto je poslije prvog svjetskog rata današnja stara bolnička zgrada pripala tadašnjoj općini, koja je odlučila da je namijeni za potrebe zdravstva. Ova stara zgrada s brojnim pseudogotičkim elementima arhitekture sagradili su grofovi Feštetići polovinom prošlog stoljeća za potrebe svoga imanja, koje su posjedovali između Čakovca i Šenkovca. Na majuru se posebno intenzivno uzgajala šećerna repa, budući su Feštetići u čakovečkom Starom gradu 1858. godine opremili i pustili u rad pocrpnu šećeranu, a svoje sjedalo premjestili u novouređeni kaštel u Pribislavcu. Imanja Feštetićeva 1923. godine preuzima dioničko društvo »Slavonija«, te je tako njihovo vlasništvo u ovom dijelu Međimurja sasvim prestalo.

Dr Albin Blažić

Pravi početak rada čakovečke bolnice u stvari započinje tek dolaskom mladog i ambicioznog dr Albina Blažića u naš grad, koji je ovamo premješten iz Pakraca. U arhivi Medicinskog centra Čakovec još se čuva izprava kojom Zdravstveni odsjek za Hrvatsku, Slavoniju i Međimurje Ministarstva zdravlja u Zagrebu, 16. prosinca 1919. godine premještuje dr. Albina Blažića na službovanje u kirurški odjel čakovečke bolnice. Dr Blažić stupio je na posao 18. siječnja 1920. godine.

Budući je bolnica bila tek u osnivanju, mladi kirurg morao je početi sasvim ispočetka. On je uspio u kratkom roku od svega dvije godine formirati kirurški odjel i još neke službe bolnice, i to vrlo suvremeno opremljene. Dobar dio te opreme još

Dr Mirko Brodnjak

i danas služi svojoj namjeni!

Općinske vlasti odvajale su relativno mnogo sredstava za početno opremanje bolnice. To nije ni čudno ako se ima na umu da je Čakovec tada već imao preko 6000 (popis od 1921. godine zabilježio je 6348 žitelja), a cijelo Međimurje blizu 100.000 stanovnika, te se formiranje bolnice nije moglo odlagati.

Tako je poslije nizu pregrađnji starog Feštetićevog majura, dopreme i smještaja razne bolničke opreme, 24. prosinca 1922. godine upriličena u novouređenoj bolnici velika svečanost povodom službenog početka rada ove važne ustanove. Pored gradskih otaca, predstavnika vojnih vlasti i drugih predstavnika Čakovca i Varaždina, svečanom činu prisustvovao je i minister zdravlja Hrvatske. Kako je zapisano u jednoj izpravi iz tog vremena »gospodin ministar zdravlja pregledao je sve prostorije bolnice i izrazio posebno zadovoljstvo zbog suvremene opreme.«

Dr Albin Blažić bio je ravnatelj čakovečke bolnice sve do 1941. godine, te je posebno zaslužan za njeno proširenje i usavršavanje. Iz Čakovca ovaj vrijedan zdravstveni radnik odlazi za ravnatelja bolnice u Glini, gdje je i umro 1965. godine.

Od 1941. do 1959. godine ravnatelj bolnice i Medicinskog centra bio je dr Mirko Brodnjak, koji je umro prije nekoliko mjeseci u Čakovcu. On je uspješno nastavio djelo svojeg zaslužnog prethodnika.

Dr Brodnjaka zamijenio je dr Franjo Deban, koji još i danas vrši tu dužnost. Djelovanje Medicinskog centra u Čakovcu proširilo se do danas na sve domene zdravstvene zaštite. Dovoljno je reći da se 1972. godine mjesečno obavljalo tek desetak jednostavnih operacija, da bi se do danas taj broj povećao na 160, od lakih do najtežih. Najveći dio operacija danas vrši liječnik specijalista dr Pavao Kolmanić.

D. FELETAR

Nastajali su i sukobi, baš kao između spomenutih Novaka i Gecija. Problem zbog kojeg dolazi do sukoba i koji se može razabrati iz članka nedostatak je prikladnih prostora. Kako bi bolnica dobila svoje prostore trajno, iz njih netko najprije mora izaći, a to su upravo bivši vlastelinski upravitelji i činovnici.[28] Naime, većinu su tadašnjih zgrada koje bi mogle odgovarati potrebama osnutka bolnice uselili ili naslijedili razni upravitelji i činovnici, a „preuzimanje zgrade" činio se kao jednostavniji i jeftiniji način pronalaska prikladnih prostora za bolnicu. Otpor je nastao i jer su mnogi smatrali da je to iznimno velik, nepotreban trošak, jer Međimurci redovito koriste bolnicu i u Varaždinu te se smatralo kako je nepotrebno trošiti nekoliko milijuna na osnivanje nove. Čak je najavljivana i brza propast ustanove ako do osnivanja uopće i dođe.[29]

Stječe se dojam da je bolnica i tada bila aktualno političko pitanje te da su se oko njena osnivanja, a kasnije i načina upravljanja, redovito vodile rasprave. Sasvim sigurno nije bilo drago ni uglednicima iz nezdravstvenog sektora što će značajna sredstva biti usmjerena na zdravstvo, a još će se i mnogi morati iseliti iz svojih ureda u Feštetićevoj zgradi. Ipak, svaki je početak težak i sporan, a bolnica je Međimurju bila potrebnija više od ičega.

[28] Na istom mjestu
[29] „Nešto o čakovečkoj bolnici", Narodno jedinstvo, 15. 10. 1921., str. 5.

Bolnica ili špital u Čakovcu.

Piše o. Kapistran Geci, Čakovec.

Dr. Novak u 29. broju »M. Novine« javlja, da će naskoro biti u Čakovcu otvorena bolnica. Koliko iz njegovog članka razabirem, on želi da se zna, kako je njegova zasluga, da će se ta bolnica otvoriti, a veli uједno dalje, da treba zapamtiti one, koji su proti toj bolnici radili, jer su to prijatelji grofova i baruna, a ne naroda. Ne će mi po tom dr. Novak zamjeriti, kad hoće sve zasluge za sebe, da se također i prigovori adresiraju na njegov naslov.

Otvoreno unaprijed ispovjedam, da priznajem potrebu bolnice u Čakovcu kao komadić kruha, kao i to, da nisam nikada se ubrajao među one, koji bi omeli nastojanje, da se bolnica u Čakovcu otvori.

Danas, kad je sve gotovo, mislim, da ne ću svojim člankom umišljenu slavu dra. Novaka potamniti, nego gradnju te bolnice pokažem u onom svjetlu, u kojem ju ja promatram.

Ja, koji poznam stanje stvari, koji znadem, da se je više išlo za neprolaznom slavom, već za tim, da se narodu koristi: koji znadem, u kakove je prilike zapeo stanbeni ured ili odbor, koji mora sada iz oka ili boka naći stanove za činovnike i urede, koji su bili u onim prostorijama, kamo sada dolazi bolnica, žalim, što nemam pera Vilima Kozarca, da opišem drugog auvergnauskog senatora, prvog međimurskog guvernera dra Ivana N. Novaka.

Kao što su auvergnauski senatori nekoć kopali zdenac, tako je dr. Novak uredio bolnicu. Oni su došli u neprilici sa iskopanom zemljom — on sa stanovima.

Nešto o čakovečkoj bolnici: Godine 1919. palo je na pamet bolesnim mozgovima medjimurskih demokrata, da se u Čakovcu podigne bolnica usprkos toga, što su Medjimurci najradje išli u blizi Varaždin, gdje se nalazi sjajno snabdjevena i uzorna gradska bolnica a znali su se služiti i bolnicom u Ptuju. Osim toga je bila u Prelogu državna bolnica za trahomatične bolesnike, pa je prema tomu bila još jedna bolnica u Čakovcu potpuno suvišna. Osobito u ovo vrijeme, gdje se mora računati da ustrojenje same nove bolnice traži milijune a isto tako i uzdržavanje iste, koje je od dana u dan sve to skuplje poradi općenito rastuće skupoće!

Za adaptaciju je do sada utrošeno ne 300.000 K. kako je bilo definitivno odredjeno nego i 4 puta više. Tako je do sada utrošeno na:

1) vodovod oko . . .	320.000 K
2) sobe za operacije . .	120.000 K
3) kanalizaciju	130.000 K
4) zidarski posao . . .	115.000 K
5) uvedenje elektrike .	140.000 K
6) pokućtvo	160.000 K
7) bunare	40.000 K
8) ostalih sitnih troškova	50.000 K

Ako se k ovomu pribroji zakupnina za 1½ godine sa 180.000 K. pa plaća primarnog liječnika i upravitelja bolnice kroz isto vrijeme sa 10.000 K. mjesečno, što čini do sada daljnjih 180.000 K. što sve skupa iznaša do sada preko *poldrug milijuna* kruna dosadanjeg izdatka. Gdje je sada potrebito pokućtvo u bolesničke sobe, bolesničare, liječnike, gdje je rublje, odijela, razno posudje pa instrumentarij i stotine drugih potreboća za koje će trebati oko 2 druga milijuna kruna, ako ne bude i to premalo? Naravno da su usijani mozgovi računali, da će zgrada biti badava, jer grof Feštetić nema prava da sa svojim raspolaže, računala su gospoda, da uredjenje bolnice stoji minimalnu svotu itd. a nisu uzele komad papira i olovku pa ozbiljno računala time *da li se može podići novu bolnicu sa ciglih 300.000 kruna.*

Nisu svi s oduševljenjem dočekali osnivanje nove bolnice

(uz dozvolu Mirko Banjeglav i MMČ)

Svečano osnivanje Kraljevske državne bolnice 1922. godine

O svečanom proglašenju bolnice detaljno nam govori Glas Međimurja i Zagorja.[30] Dakle, 12. studenog 1922. godine iz Zagreba je došao kraljevski namjesnik Juraj Demetrović radi nazočenja otvaranju državne bolnice u Čakovcu. Bio je to i važan politički događaj – obišlo se nekoliko važnijih mjesta u Međimurju, gdje je za kraljevskog namjesnika bio organiziran doček. Nakon što su ga javno pozdravili lokalni uglednici, među njima i spomenuti dr. Ivan Novak, na red je došlo i otvaranje bolnice. U članku stoji da se Državna bolnica nalazi u bivšoj zgradi ravnateljstva Feštetićeva vlastelinstva na Svetojelenskoj cesti. Pomalo patetično piše da se na ruševinama stare krvave slave (misli se na strani imperijalizam i feudalizam) danas diže institucija milosrđa i kršćanske ljubavi: Kraljevska državna bolnica koju je nova država uz velike napore ovdje uredila. Osim spomenutoga kraljevskog namjesnika Jurja Demetrovića, bolnicu je otvorio i zastupnik ministra narodnog zdravlja i šef zdravstva dr. Lochart, kao i banski savjetnik Vranković i kraljevski vladin tajnik Stevo Hadži. Njih su u Čakovcu dočekali predstavnici državne vlasti – Juraj Gašparac, podžupan dr. Jambrišak i upravitelj kotara Čakovec Milan Vuković. Pred bolnicom ih je dočekao primarijus dr. Albin Blašić, uveo ih i posebno pozdravio dr. Locharta koji nakon toga drži govor:

„Ja sam prvi put bio u Međimurju pred 27 godina kao dobrovoljac na manevrima, koji su se u tom kraju držali. Pripadao sam mlađoj generaciji, koja je bila uzgojena idejama velikog našeg biskupa Strossmayera, u jugoslavenskom duhu. Onda je još odjekivao u Međimurju kao i po cijeloj Hrvatskoj blagoglasni „mehet". U lijepom Međimurju slušao sam tada međimurske pučke popijevke, u kojima je ključao pravi slavenski duh i duboka težnja za slobodom. Kasnije, kada sam kao liječnik službovao u Varaždinu, dolazio sam mnogo u doticaj s narodom iz Međimurja, te sam se uvjerio iz narodnih pjesama i narodnog govora da taj narod ne može nikakva sila odnaroditi, uvjeren sam bio onoj „Još Hrvatska ni propala". Potrebu bolnice u Čakovcu razložio je g. dr. Blašić, a ja ističem važnost njezinu ovdje na granici, gdje je potreba da svi mi budemo složni, i gdje država hoće da pokaže, da hoće u miru da izgradi svoju budućnost. Mnogo je proteklo suza i krvi za vrijeme prošlog rata. Treba sada da ove patnje liječimo sjećajući se kako je Austro-Ugarska htjela da sruši malenu Srbiju zato jer smo se svi mi Jugoslaveni okupljali oko nje. Ali Srbija je svojim otporom dokazala kako narodi trebaju da čuvaju svoju narodnu slobodu. Jugoslavenske pak legije zapečatile su svojim borbama žrtve malene Srbije. Ako se mi danas unutra i razlikujemo po političkim uvjerenjima, ipak je naša dužnost danas, kad otvaramo ovu bolnicu, da svojim neprijateljima pokažemo, da će nas naći složne, ako nam ushtjedne oduzeti našu slobodu, da ćemo svi bez razlike znati boriti za nju od Triglava do Vardara, od Subotice do Kotoribe.

[30] *Glas Međimurja i Zagorja*, br. 32., str 1 -3.0

Međimurci! Ovim mislima predajem ovu bolnicu vama i vašoj djeci. Čuvajte ovu bolnicu! Neka vam ona bude hram čovječnosti, ali i spomenik naše sloge i slobode."

Nakon govora priređen je igrokaz u kojemu se jedan seljak žalio da smo bili kmetovi i robovi grofa i Mađara, a zatim se otišlo na primanje kraljevskom namjesniku.

Jasno je, dakle, da je otvaranje bolnice predstavljeno kao važan politički događaj koji je imao zadaću, između ostaloga, dokazati i superiornost nove države naspram prošlih. Kako nam god iz današnje perspektive djelovala ideološka nabijenost govora, važno je da je u Međimurju konačno osnovana ustanova koja će trajno brinuti o zdravlju građana i koja postupno po liječničkom standardu uvodi Međimurje u 20. stoljeće, s golemim zakašnjenjem. Vidjet ćemo također da će neki procesi potrajati kudikamo duže, a neki standardi biti dosegnuti tek u drugoj polovici 20. stoljeća.

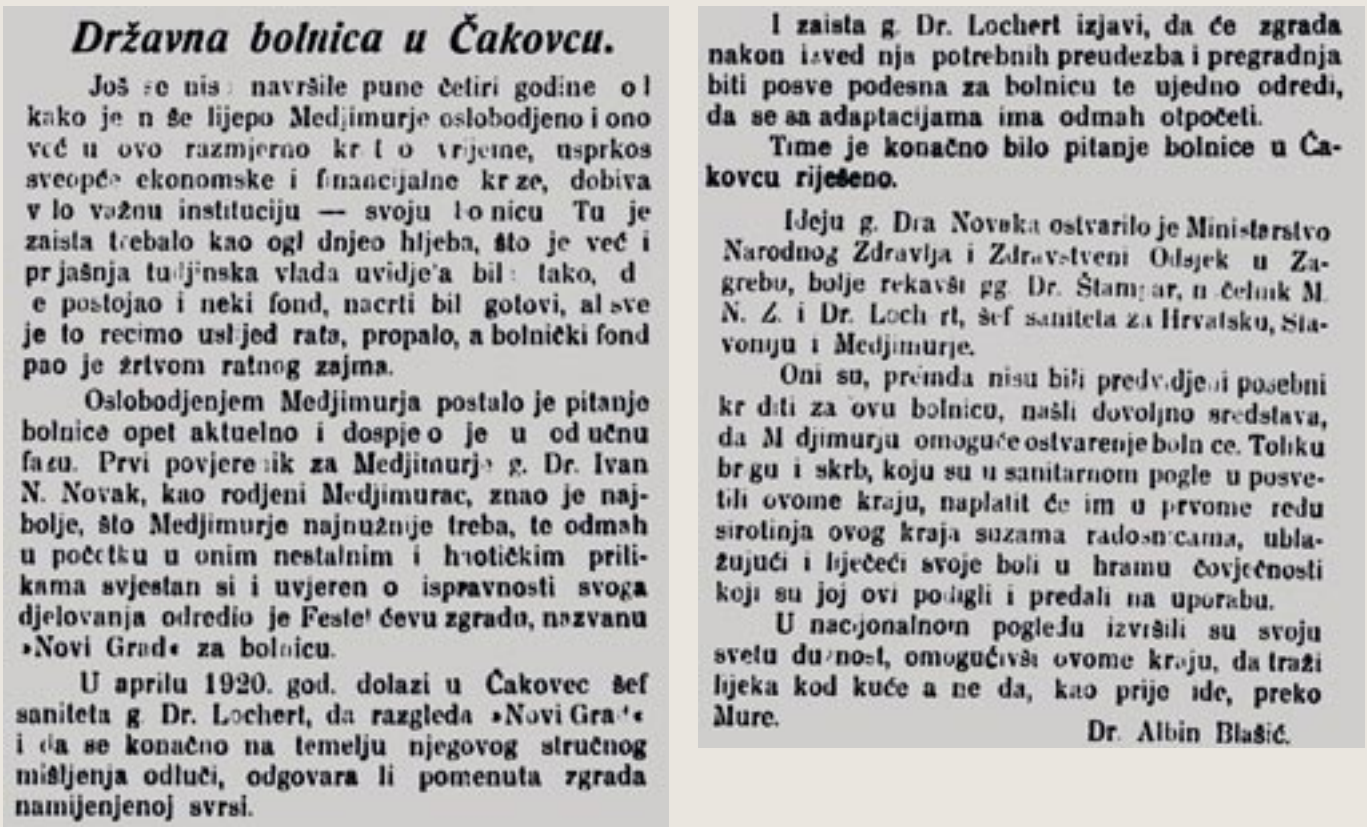

Državna bolnica u Čakovcu.

Još se nisu navršile pune četiri godine od kako je naše lijepo Medjimurje oslobodjeno i ono već u ovo razmjerno kratko vrijeme, usprkos sveopće ekonomske i finansijalne krize, dobiva svoju važnu instituciju — svoju bolnicu. Tu je zaista trebalo kao ogladnjelo hljeba, što je već i prijašnja tudjinska vlada uvidjela bila tako, da je postojao i neki fond, nacrti bili gotovi, al sve je to recimo usljed rata, propalo, a bolnički fond pao je žrtvom ratnog zajma.

Oslobodjenjem Medjimurja postalo je pitanje bolnice opet aktuelno i dospjelo je u odučnu fazu. Prvi povjerenik za Medjimurje g. Dr. Ivan N. Novak, kao rodjeni Medjimurac, znao je najbolje, što Medjimurje najnužnije treba, te odmah u početku u onim nestalnim i hrvotičkim prilikama svjestan si i uvjeren o ispravnosti svoga djelovanja odredio je Festetićevu zgradu, nazvanu »Novi Grad« za bolnicu.

U aprilu 1920. god. dolazi u Čakovec šef saniteta g. Dr. Lochert, da razgleda »Novi Grad« i da se konačno na temelju njegovog stručnog mišljenja odluči, odgovara li pomenuta zgrada namijenjenoj svrsi.

I zaista g. Dr. Lochert izjavi, da će zgrada nakon izvedenja potrebnih preudezba i pregradnja biti posve podesna za bolnicu te ujedno odredi, da se sa adaptacijama ima odmah otpočeti.

Time je konačno bilo pitanje bolnice u Čakovcu riješeno.

Ideju g. Dra Novaka ostvarilo je Ministarstvo Narodnog Zdravlja i Zdravstveni Odsjek u Zagrebu, bolje rekavši gg. Dr. Štampar, načelnik M. N. Z. i Dr. Lochert, šef saniteta za Hrvatsku, Slavoniju i Medjimurje.

Oni su, premda nisu bili predvidjeni posebni krediti za ovu bolnicu, našli dovoljno sredstava, da Medjimurju omoguće ostvarenje bolnice. Toliku brigu i skrb, koju su u sanitarnom pogledu posvetili ovome kraju, naplatit će im u prvome redu sirotinja ovog kraja suzama radosnicama, ublažujući i liječeći svoje boli u hramu čovječnosti koji su joj ovi podigli i predali na uporabu.

U nacionalnom pogledu izvršili su svoju svetu dužnost, omogućivši ovome kraju, da traži lijeka kod kuće a ne da, kao prije ide, preko Mure.

Dr. Albin Blašić.

O dolasku i svečanom otvorenju bolnice građane Međimurja 1922. godine izvijestio je Glas Međimurja i Zagorja

Poštarina u gotovom plaćena. *Pojedini broj stoji 1 Din.*

Broj 32. *Čakovec-Varaždin, 15. novembra 1922.* *God. I. (V.)*

Glas Medjimurja i Zagorja

Izlazi svake srijede. Stoji na godinu 40 din., na pola godine 20 din., na četvrt god. 10 din. Novac se šalje na Upravu, a rukopisi na Uredništvo „Glasa Medjimarja i Zagorja" u Čakovec. Rukopisi se ne vraćaju. Za oglase se plaća 0·75 din. po kvadratnom centimetru u oglasnom dijelu a u tekstu 1 din. Mali oglasnik stoji svaka riječ 0·25 din.

Glasilo seljačke i gradjanske demokracije.

Pokrajinski Namjesnik u Medjimurju.

Dana 12. novembra došao je u Medjimurje gospodin kraljevski namjesnik Juraj Demetrović iz Zagreba. Došao je, da prisustvuje kao reprezentant državne vlasti naše narodne države otvorenju državne bolnice u Čakovcu.

Kada je naš narod čuo, da u Medjimurje dolazi ovako visoki gost, pohrlilo je sve što je samo moglo, da ga dočeka i pozdravi, znajući da će ovaj puta predstavniku državne vlasti moći reći sve što mu je na srcu a ne kao nekada, kad su ovamo dolazili mađarski komesi i vicekomesi, a narod je od njih bio odijeljen kineskim zidom nepoznatog jezika.

Obradovan narod dočekao je kraljevskog namjesnika upravo kraljevski. Kudgod je pošao, svagdje je našao otvorena srca dobrog ovog naroda, koji daje Bogu Boršje a kralju kraljevo. Put njegov kroz Medjimurje bio je jedan triumf, pa razumijemo izjavu njegovu, koju je rekao na koncu svoga boravka na »medjimurskoj zemlici« — najradje bi da ostanem vaš Medjimurec.

Cijeli prolaz kraljevskog namjesnika kroz Medjimurje bila je jedna skladna pjesma o ljubavi Medjimurca svojoj domovini Jugoslaviji. Za jedan čas kao da je prošla u zaboravu sva ona izdajnička hajka na tu dragu našu domovinu od nekih njezinih nesretnih sinova, a čitavo Medjimurje pozdravljalo je kralja i domovinu.

Samo u jednom čestitom gradu prije dravskog mosta našlo se nekoliko bijesnih pasa, koji bolno zalajaše na prolazeći auto, no tofer poštera, a vitlad ostade . . .

Doček u Nedelišću.

Kraljevski je namjesnik imao proći od varaždinskog dravskog mosta prama Čakovcu kroz Nedelišće. Lijepo ovo historičko naše mjesto dostojno se okitilo, narod se u njem sakupio iz mesta i okolnjih sela, da pozdravi kraljevskog namesnika. Osim mnogobrojnog naroda došla su ovamo okolišnja dobrovoljna vatrogasna društva i to iz Gornjeg Hrašćana, Črečana, Macinca, Strahoninca te iz Nedelišća. Ovim vatrogasnim društvima pridružila se i odlična vatrogasna glazba koja je lijepim sviranjem uzveličavala svečano raspoloženje, u kojem se je narod nalazio. Pred općinskom zgradom bio je postavljen slavoluk. Pred slavolukom poredana je bila školska mladež sa svojim učiteljstvom, a pred općinskom zgradom dočekalo je kraljevskog namesnika sveskupno opć. zastupstvo i to iz samog Nedelišća, nadalje iz Strahoninca, Gor. Hrašćana i Gor. Mihaljevca. Pojedine kuće u selu bile su okićene narodnim zastavama, a sav narod bio je obučen u svečano ruho.

Kad se je pojavio auto sa kr. namesnikom, intonirala je muzika »Lijepu našu . . .«, a kr. namjesnik sašao sa auta pred slavoluk. Tu ga je pozdravio općinski načelnik iz Nedelišća Anton Prelotnjak u ime prisutnih općinskih zastupstava i sakupljenog naroda i nazvao mu prvu dobrodošlicu na medjimurskoj grudi. Dekan i mjesni župnik g. Valentin Lehpamer pozdravio je na to g. kr. namjesnika kao duhovni otac ovog naroda i kao reprezentant crkvene vlasti.

Govor g. Lehpamera glasi ovako:

Gospodine namjesniče!

Kao reprezentat državne vlasti dolazite danas po prviputa u slavno Medjimurje, koje je do pred kratko vrijeme stenjalo pod tudjinskom vlasti. I skoro će se navršiti 4 godine, što je ovamo došla naša vojska, da izvede oslobodjenje; iza koga su došle naše oblasti, a danas, kad su se ovdje prilike već prilično sredile, dolazite Vi gospodine namjesniče, da kao poglavica Hrvatske i Slavonije — jednog dijela naše nove države — kojoj pripada i Medjimurje, na ovo oslobodjenje tako reći udjeliti pečat. Zato Vas je, kao župnik ovog starodrevnog mjesta, u kojem je bila sreva hrvatska tiskara slijedeći principe katoličke crkve, koja je svjetovnu vlast vazda poštivala, pozdravljam i kličem: dobro došao!

Divan pozdrav jakim svojim glasom izrekla je učenica III. razreda Matilda Branković iz Prelečnca. Njezine lijepe riječi razigrale su mnoštvo naroda, te je počeo sav u jedan glas klicati domovini Jugoslaviji, kralju i kr. namjesniku. Njezin govor glasio je ovako:

Gospodine kraljevski namjesniče!

»Dozvolite, da Vas pozdravim u ime školske mladeži, koja se je ovdje sakupila. Vi ste, gospodine, veliki naš prijatelj, pa Vas molimo, da i dalje poduprete naše kule, u kojima čemo mi sticati znanje, kojim čemo poslužiti kasnije sebi i dragoj nam državi Jugoslaviji. —

Primite u znak naše ljubavi ovo skromno cvijeće, koje neka Vas podsjeti, da mali Medjimurci ljube svoga kralja i Vas njegovog namjesnika.

Kličemo Vam iz čista srca: »Živio nam gospodine kraljevski namjesniče hrvatskog dijela lijepe nam i drage države Jugoslavije! Živio!«

Mala je Matilda predala g. kr. namjesniku na to kitu cvijeća, a on ju je u znak zahvalnosti na riječima i cvijeću poljubio.

Poslije tih pozdravnih govora, odzdravio je g. kralj. namjesnik sakupljenom narodu toplim odzdravom i iskrenim riječima. U svom govoru istaknuo je, da prviput nakon oslobodjenja dolazi u Medjimurje kao predstavnik državne vlasti i da ga mnogo veseli, da baš prigodom prvog svog dolaska otvara jednu instituciju, koja označuje našu miroljubivost i put k sredjenju naše države. Ističe nadalje korist i značenje nalega državnog ujedinjenja pa naglasuje, da nam je samo u slozi Srba, Hrvata i Slovenaca osigurana sretna budućnost. Narod je govor g. kralj. namjesnika popratio burnim odobravanjem i klicanjem. Poslije toga upustio se g. kralj. namjesnik s narodom u razgovor te su mu bili predstavljeni opć. odbornici, a nakon kratkog razgovora, produljio je put u Čakovec.

Prije samog odlaska okitile su djevojke namjesnikov auto zelenilom i narodnim zastavicama.

Doček u Čakovcu.

Masa svijeta iz Čakovca i gornjeg Medjimurja čekala je u Novakovoj ulici i na trgu pred kotarskom oblasti u Čakovcu nestrpljivo, kada će se pred njome pojaviti auto sa kralj. namjesnikom. Školska mladež sviju škola pravila je špalir, kuda je visoki gost imao proći. Pred kot oblasti bio je postavljen ukusan slavoluk sa natpisom »Dobro nam došao«, okićen zelenilom te narodnim i državnim barjacima. Golovo na svim kućama u gradu lepršale su državne i narodne trobojke. Električizano mnoštvo nad dolaskom kralj. namjesnika klicalo mu je burni »Živio!« Imeslanstva sviju ureda, korporacija i društva te gradjanstva dočekala su ga pred zgradom kotarske oblasti.

Tu ga je prvi pozdravio i prvu mu dobrodošlicu nazvao mjesni načelnik Šufran toplim riječima u ime gradjanstva čakovečkog i u ime čiteljstva medjimurskog. Na to ga je gvardijan samostana i upravitelj župe čakovečke č. g. Landolf Lach pozdravio slijedećim govorom:

Gospodine kraljevski namjesniče!

U ime rimokatoličkog pučanstva župe Čakovečke čast mi je pozdraviti Vas u času, kad stupiste na tlo ove župe, kao predstavnik naše državne vlasti, da svojim visokim dostojanstvom uzveličate otvorenje plemenite kulturne institucije, kr. javne opće državne bolnice. Svećenstvo i narod od davnine u vjerskom i crkvenom pogledu ujedinjeno sa materom zemljom raduje se, da se tom vjerskom ujedinjenju najposlije pridružilo i političko i nar dno. Još je veće veselje naše kad gledamo, da narodna državna vlast u svom nastojanju oko kulturnog pridizanja ovoga do sada odnemarenog dijela našega naroda, ljeći ljute rane i podiže državnu bolnicu. Radost nam je i uljeha još veća, kad vidimo, da strukovne sile te bolnice ruku o ruku sa potrtvovnom organizacijom kr. crkve rade, da isto što uspješnije reši svoj uzvišeni zadatak.

Izričem svoga iskrenu našu želju, da državna vlast savjesnih pijonira liečničke znanosti uz beziznu ljubav naših čč. sestara pruži dokaz ljubavi svoje medjimurskoj braći. Zahvalujući Vam na iskazanoj naklonosti prama toj instituciji, prepo ručajem ju i nadalje Vašoj moćnoj pažnji opetujem iskreni pozdrav u ime svećenstva i naroda ove župe.

Iza ovoga govora bio je kralj. namjesnik burno pozdravljen od sviju prisutnika.

Sad je stupio pred g. kralj. namjesnika načelnik općine Čakovec-okolica seljak Magdalenić, koji ga je pozdravio u medjimurskom dijalektu slijedećim govorom:

»Gospodin kraljevski namesnik!

Vu imenu medjimurskoga seljačkoga naroda, koji je denes iz svih sel maloga Medjimurja došel v naš Čakovec, zdržem svoj glas, da pozdravim Vaše gospodstvo.

Kak je tomu nekak pred četiri godine igralo srce naše, gda smo na ovom mestu stali i gledali po ovom placu postavlene stuke i našu junačku vojsku, koja nas je oslobodila od vnogogodišnjega ropstva, tak nam igra i denes srce, gda vidimo pred sobom prviput gospodina kraljevskoga namesnika v našem rasilnom Medjimurju.

Vojska je onda flemetila naša sloboda, a Vi, gospodine dohvjate denes med nas v prilki miloserdnoga Samaritanca, da nam otprete državnu bolnicu za naše betežnike.

Kak nam srce naše nebi igralo, kada vidimo, da se država naša beine i za one siromake, koje je beteg obladal, a nemaju kam naslonili svoje glave.

Zato ja vu ime ove vnožine razigranoga naroda pozdravljam Vas, koji ste vu ime naše države došli, da otprete betežnomu ljudstvu zvirnjek zdravlja i tolažbu njegovih tug.

Bog Vas je donesel, kajti ste došli po svetom poslu.

Zato Vas medjimurski seljak pozdravlja i kliče Vam: ***Bog naj Vas živi i čuva!***«

Na to je pozdravila g. namjesnika djevojčica Kolmanić Paula učenica niže pučke škole u

Čakovcu u ime svojih malih drutica, koje su — kako je istaknula — sretne, da nakon oslobođenja Međimurja mogu opet govoriti i učiti u školi svojim hrvatskim materinskim jeziku. Nakon pozdrava predala je g. namjesniku lijepu kitu cvijeća.

U ime školske mladeži sa sela pozdravila je g. namjesnika učenica III. razreda pučke škole u Pustakovcu Julija Talan pa mu je i ona pružila kitu međimurskoga cvijeća.

Nakon svih ovih pozdravnih govora odazvao je kralj. namjesnik dugim govorom, u kome je istaknuo žrtve tolikih generacija a napose žrtve svjetskoga rata, pomoću kojih je stvorena naša država. Te žrtve su garancija, tko bi ovu državu htio srušiti, da barem toliko žrtava doprinese za ponovno razaranja. A tolike snage danas nema nitko. Pogotovo zato ne, što je čitav svijet željan mira nakon dugotrajnih ratova i svjetskoga klanja. Zato treba da svi zajedničkim silama nastojimo oko toga, da ova naša mlada ujedinjena država bude sretna. Državna vlast u zajednici sa svojim državljanima treba da podigne institucije, koje znače konsolidaciju i miroljubivost. Tako je evo i ova čakovečka državna bolnica jedan znak, da država na tome polju hoće da razvije svoju djelatnost. Veseli se, što je prilikom prvog svog dolaska u Međimurje tako srdačan, da u ime države može da otvori međimurskom hrvatskom narodu bolnicu u znak brige, koju državna vlast vodi za svoj narod. Zahvaljuje se na lijepom i srdačnom dočeku, koji mu je spremio Čakovec i malo Međimurje pa od srca pozdravlja sve prisutne.

Nakon njegovog lijepog govora bio je još jednom burno pozdravljen, a onda je sa pratnjom krenuo u državnu bolnicu, da je razgleda i otvori te preda javnoj uporabi.

Otvorenje i blagoslov bolnice.

Državna bolnica nalazi se u bivšoj zgradi varnatelj stva Feštetićevog vlastelinstva na Sveto-Jelenskoj cesti. Mimo ove zgrade prošao je moš Međimurac tisuć puta i gledao je kao kakav zakleti grad i simbol svoga robovanja tuđinskoj državnoj vlasti i starom feudalnom sistemu. Poslije svjetskog rata stari se sistem srušio, pak je pao i njegov simbol, a na ruševinama stare krvave slave diže se danas institucija milosrđa i kršćanske ljubavi: kr. državna bolnica, koja je nova i mlada država tolikom ljubavi uz najveće napore i troškove ovdje uredila.

Ta je bolnica današnjim danom otvorena i predana na uporabu našemu narodu.

Svečanosti otvorenja došao je pokraj kraljevskog namjesnika g. Juraj Demetrović i zastupnik ministra narodnog zdravlja i šef zdravstva g. Dr. Lochert. U njihovoj pratnji bili su banski savjetnik g. Vranković i kr. vladin tajnik g. Dr. Stevo Hadži.

Visoke goste dočekao je predstavnik državne vlasti u Međimurju g. Juraj Gašparac sa podžupanom g. Dr. Jambrišakom te upraviteljem kotara Čakovca g. Milanom Vukovićem. Ovi su ih dočekali kod Dravskog mosta kod Varaždina i dopratili ih do nove bolnice.

Pred samom bolnicom dočekao je kr. namjesnika te zastupnika ministra nar. zdravlja sa pratnjom primarius bolnice g. Dr. Albin Blažić, koji ih je pozdravio kratkim slovom i nazivnim dobrodošlicu, te ih uveo u samu bolnicu, koju su svi uz mnoštvo raznih odaslanstva razgledali. Nakon toga pozdravio je g. Dr. Blažić visoke goste govorom, u kojem je kratko razložio historijat bolnice i istaknuo velike žrtve, uz cijenu kojih je ministarstvo narodnog zdravlja sa šefom zdravstva i kr. vladom uredilo ovu bolnicu. Pozdravlja narodnog šefa zdravstva Dra Locherta, koji dolazi da u zastupanju ministra narodnog zdravlja otvori ovu bolnicu.

Govor šefa zdravstva Dra Locherta.

Dr. Lochert zahvalio se na pozdravu ovim govorom:

»Ja sam prviput bio u Međimurju prod 27 godina kao dobrovoljac na manevrima, koji su se u tom kraju držali. Pripadao sam mladoj generaciji, koja je bila uzgojena idejama velikog našeg biskupa Štrosmajera, u jugoslavenskom duhu. Onda je još odjekivao po Međimurju kao i po cijeloj Hrvatskoj blagoglasni »mehet«. U lijepom Međimurju slušao sam tada međimurske pučke popijevke, u kojima je ključno pravi slavenski duh i duboka težnja za slobodom. Kasnije, kada sam kao liječnik služboval u Varaždinu, dolazio sam mnogo u dodir s narodom iz Međimurja, te sam se uvjerio iz narodnih pjesama i narodnog govora, da taj narod ne može nikakova sila odnarodit, uvjeren sam bio o onoj »Još Hrvatska ni propala«.

Potrebu bolnice u Čakovcu razložio je g. Dr. Blažić, a ja ističem važnost njezinu ovdje na granici, gdje je potreba da svi mi budemo složni, i gdje država hoće da pokaže, da hoće u miru da izgradi svoju budućnost. Mnogo je proteklo suza i krvi za vrijeme protlog rata. Treba sada da ove patnje liječimo sjećajući se, kako je Austro Ugarska htjela da sruši malenu Srbiju zato, jer smo se svi mi Jugoslaveni okupljali oko nje. Ali Srbija je svojim otporom dokazala, kako narodi treba da čuvaju svoju narodnu slobodu. Jugoslavenske pak legije zapečatile su svojim borbama žrtve m lene Srbije.

Ako se mi danas unutra i razlikujemo po političkim uvjerenjima, ipak je naša dužnost danas, kad otvaramo ovu bolnicu, da svojim neprijateljima pokažemo, da će nas naći složne, ako nam ugrožene oduzeti našu slobodu, da ćemo se svi bez razlike znati boriti za nju od Triglava do Vardara od Subotice do Kotorbe.

Međimurci! Ovim mislima predajem ovu bolnicu vama i vašoj djeci. Čuvajte si ovu bolnicu! Neka Vam ona bude hram čovječnosti ali i spomenik naše sloge i slobode«.

Ovaj govor popratili su prisutni klicanjem, a na to je seljak Aleksa Novak, opć. odbornik iz Podturna pozdravio kr. namjesnika u našem međimurskom narječju istaknuvši, kako smo nekada bili kmetovi grofa i robovi Magjara. Danas smo slobodni od jednog i drugog ropstva, pak se u toj slobodi radujemo, što se je država pobrinula najprije za naše bolesnike, koji pomoć najprije trebaju. Završio je, da pozdravlja kr. namjesnika i njegovu pratnju »slovinskim međimurskim kršćanskim pozdravom: Fulem budi Jezuš Kristuš!«

Poslije svog govora obavio je č. o. Landulf Lach blagoslov bolnice na svečani način.

Iza blagoslova krenuli su svi u općinsku vijećnicu, gdje je bilo primanje.

Primanja kod kraljevskog namjesnika.

Već je dvanaest sati prošlo, kada su započela primanja. Primanja bila su obavijesna ovim redom: 1. Dr. Ivan N. Novak, povjerenik za Međimurje i a. i kr. javni bilježnik. 2. kao gost bio je primit podnačelnik grada Varaždina g. Sieber. 3. Katoličko svećenstvo gornjeg kotara međimurskog predvođeno po dekanu i župniku u Nedelišću pror. g. Valentin Lehpamera. U deputaciji bila su ova gg. svećenici: iz Čakovca g. Lach, iz Podturna g. Stjepan Marić, iz Belice g. Pavao Košak, iz Gornjeg Mihaljevca g. Tkal c, iz Macinca g. Gutvinec. S ovom deputacijom razgovarao je g. kr. namjesnik o patronatskim dužnostima države oko popravka crkava i župnih dvorova, te o skladnom radu između države i crkve. 4. Predstavnici mj. židovske općine sa rabinom. Predvodio ih Dr. L. Schwarz, predsjednik te izrekao pozdravni govor, a nakon toga zamolio kr. namjesnika među ostalim; za uredjenje plaće g. rabina kao vjeroučitelja. Gosp. je namjesnik odgovorio, da država želi sklad među svim vjeroispovjestima, jer ona poštuje sve vjerske struje, i sve narodnosti. 5. Liječnički zbor iz mjesta i okolice predvodio je Dr. Crkvenac iz Varaždina. Sudjelovali su liječnici iz Varaždina: Dr. Stanković, Dr. Blau, Dr. Spitzer i Dr. Meisner a iz Čakovca Dr. Blažić, Dr. Blaž Ilijanić, Dr. Bela Wolf, Dr. Vilim Viola i Dr. Franjo Kovačić. 6. Šef građevinske sekcije iz Varaždina Plazzeriano, koji je g. namjesnika zamolio za subvenciju za popravak ceste i puteva u Međimurju. 7. Zastupnike banaka, industrije, trgovine i poljoprivrede u velikom broju predvodio je Dragutin Rotanić uz kratak pozdravni govor. 8. Obrtni zbor, izaslanstvo od kojih 10 članova predvodio je Josip Horvat i zamolio, da se u svrhu smanjenja poreza saslušaju izaslanici obrtnog zbora; da se pazuri rješenje utoka podnesenog protiv izbora opć. zastupstva u Čakovcu i t. d. 9. Zastupstvo trga Čakovec predvodio je načelnik Šafran. Sa članovima izmijenio je kr. namjesnik misli o napretku mjesta Čakovca. 10. Svi zastupnici svih općina iz čakovečkog kotara njih preko jedne stolice. Ovu monstre deputaciju međimurskih seljaka, koji zastupaju čakovečki kotar predvodio je načelnik iz Strigove Androlić, i pozdravio g. kr. namjesnika. Razgovor sa ovom deputacijom trajao je preko jednog sata pa su se nakon toga vremena još teško opraštali seljaci od g. namjesnika htijući još dulje slušati njegov ugodni govor.

Od mnoštva pozdravnih ovih seljake naročito je topal bio narodnog učitelja Fanfola seljaka iz Kristanovca, koji bi po radi na prosvjećivanju međimurske djece. Zastupnici općine Podturen mobili su g. kr. namjesnika, da se država zauzme, da narod u Međimurja lagje dodje do drva. Bio je govor o poteškoćama naših dvovlasnika kod prelaza granice prema Madžarskoj. Zastupnici iz sela Ferketinec zamolili su za regulacija Mure. I mnoge druge lokalne želje i potrebe bile su raspravljane s mnogo topline i brige sa strane kr. namjesnika.

Ovo je izaslanstvo nakon seljaštva tako dugo zadržalo g. kr. namjesnika kod primanja, da dalnje deputacije nijesu mogle biti primljene redom već su nakon 11. deputacije »Gospojinskog židovskog potpornog društva«, koje podupire djecu bez razlike vjere i narodnosti, a koje je predvela gdja. Wollak primljena ukupno sva društva, i to 12. »Sokol«, 13. »Dobr valrogasno društvo«, 14. »Udr. jugoslav. učiteljstva«, 15. »Jugoslav. čitaonica«, 16. »Jugoslav Matica« 17. »Dobrotvor« 18. »Č. Š. K.« 19. »Društvo za poljepšanje Ča-

Ljubaznošću Borke Bunjac, prof. i Branimira Bunjca, dipl. pov. (uručeno HLZ podružnica Čakovec 15. veljače 2008.)

kovca«, 20. »Hrv. Rodiša« i 21. »Gospodarsko društvo«. Društva je predvelo predsjednik jugoslavenske čitaonice g. Matija Macekovć, kojega je na lijepom pozdravnom govo u odazvavio u kratko g. namjesnik riječima: »Čuvajte mi jugo lavensku ideju!« 22. Sveukupno činovništvo svoju mjesnih ureda predvelo je kr. sudbeni vijećnik g. Pavla, koji je u ime činovništva kr. namjesnika pozdravio kratkim i srdačnim govorom. Konačno je predvelo sudac g. Rubin činovnike 23. činovničke mornarice, koji su do li naročito zahvaliti na daru, koji je g. kr. namjesnik menuti iz državnih sredstava votirao za uređenje menaže. G. je Rubin istaknuo, da bi oni došli i bez toga pokloniti se g. Kr. namjesniku, ali ovako su upotrebili ovu zgodu, da se ujedno i zahvale na toj pripomoći, koju je on pos edovanjem naš ga povjerenika g. Gašparca menuti odredio. Time je prisanje bilo svršeno.

Objed i banket.

Već su prošla tri sata, kada je g. namjesnik sa pratnjom i uzvanicima pošao na objed, kojemu je prisustvovalo u svemu preko 80 osoba. Na banketu izrečene su zdravice: *kralju i kraljici*, koju je izrekao g. kr. namjesnik, a koju su svi prisutni stojeći slušali. Nakon zdravice intonirala je glazba ujedinjene himne. Nadalje je povjerenik za Međimurje g. Juraj Gašparac nazdravio gospodinu kraljevskog namjesnika, a glazba je odsvirala hrvatsku himnu. G. namjesnik se na zdravici zahvalio. Na to je Dr. Blažić nazdravio Dru Locherta kao zastupniku ministra narodnog zdravlja i šefa zdravstva. Po tom je Ivan Habuš u međimurskom dijalektu pozdravio birasim riječima g. namjesnika i Nj. V. Kralja. Na koncu se na svim lijepim riječima zahvalio g. kr. namjesnik.

Polazak u Prelog i doček u Prelogu.

Oko pol 5 sati krenuo je g. kraljevski namjesnik sa pratnjom autom u dolnje Međimurje, u Prelog. Na medji kotara dočekao ga je i pozdravio kot. upravitelj preločkog kotara g. Tomo Vidoša. U Prelogu bilo je skupljeno mnoštvo naroda, koje se usatoč zime i dugog čekanja ustrpljivo držalo na okupu. Tu su bila vatrog. društva iz M. Subotice, iz Preloga i Cirkovljana sa svojim glazbama i bakljadom. Školska djeca poredala su se u špalir zajedno sa narodom te zastupnicima iz svija općina u Donjem Međimurju. Kada je g. namjesnik sišao sa svog auta, pozdravio ga je u ime naroda seljak *Mijo Kralić* iz Podbresta srdačnim riječima zaželjevši mu dobrodošlicu u donjem Međimurju. Iza njegovog pozdrava pozdravila su ga djeca, i to *Josip Blažinčić*, učenik IV. razreda i Marica Perko učenica V. razreda, te mu predala lijepu kitu međimurskog cvijeća. Iza tih pozdrava držao je topal i domoljubni govor g. namjesnik, u kojem je izrazio svoju radost, što međimurski narod toliko ljubi svoju novu državu.

Nakon toga intonirala je jedna glazba „Lijepu našu ...“ a druga „Bože pravde ...“

Iza toga pošao je g. namjesnik da razgleda mjesnu *bolnicu*. Iza razgledanja bilo je *primanje* izaslanstva ureda, društava i naroda. 1. Dolnjomedjimursko *svećenstvo* predveo je dekan g. Kuhar, a svećenstvo zastupala su gg. župa ra i Crkvenčić. 2. Kr. kotarski sud i kr. javnog bilježnika predvelo je viječnik g. *Slavečki*, koji je g. namjesnika pozdravio toplim riječima. 3. U ime drž. *bolnice* bio je primljen šef Dr Lang. 4. *Poreski* ured predveo je g. Sternberger. 5. *Vanjsko učiteljstvo* je predveo g. Nikola Pintar, a 6. *školu u Prelogu* g. Herman. Najvatrnije odaslanstvo bilo je i ovdje odaslanstvo 7. *svija općina* dolnjeg Medjimurja. Tu je g. kr. Namjesnik saslušao mnoštvo narodnih želja i tegoba, a zastupnici bili su ugodno dirnuti nad njegovom brigom i interesom, koji je pokazao za svaku njihovu pa i najmanju sitnicu. U ime svija općina pozdravio je kr. namjesnika načelnik Štefok iz Dolnjeg Kraljevca. — 8. *Preločko građanstvo* predvodio je g. Šafer načelnik u Prelogu, 9. *Obrtnike i trgovce* Anton Brumec, a 10. *novčane zavode* Dr. Eugen Singer. 11. Dobr. *vatrogasno* društvo iz Preloga Bela Balent, a ono iz M. Subotice Kapitarić. 12. Jugoslavenski *dom* i Hrvatska čitaonica Dr. Barićević. 13. Hrv. pjevačko društvo Međimurec g. Ignac Leitner, 14. preločki športski klub predsjednik g. Sternberger. — Na koncu poklonila se kr. namjesniku kr. kot. oblast i društvo opć. činovnika u Prelogu, koje je predveo bilježnik g. Mihaljević.

Već je bio debeli mrak, a preločke ulice razsvjetljivale su baklje domoljubnih vatrogasnih četa, a narod je sakupljen ustrajno čekao, — dok nije g. kraljevski namjesnik krenuo sa pratnjom natrag u Čakovec. Odlazak njegov pratio je narod klicanjem, te se je nakon toga mirno razišao svojim kućama ponosan nad slavljem, koje je u Prelogu doživjela naša državna misao.

Put u Štrigovu.

Drugi dan oko 8 sati u jutro krenuo je g. kr. namjesnik put Štrigove, da vidi naše romantično gornje Međimurje i najveće njegovo mjesto Štrigovu. Na prolazu kroz Sv. Martin zaustavio se u tome mjestu gdje ga je opć. načelnik seljak Kopriveć pozdravio na čelu općinskog odbora i mnoštva sakupljenog svijeta. Dulje se je zadržao isto na prolazu u sela Šafarskom, i to na molbu gospodarskog društva, izmenadjen srdačnim i iskrenim dočekom. Mjesta Šafarsko kao i nedaleka Gibina bila su ukićena državnim trobojkama, a mazari gruvali su u slavu visokog gosta. Narod mirno je pred kući. Namjesnika sa svih strana te se je sgrnuo pred šatorih, gdje ga je pozdravila prosa seoska i predala mu cvijeće. Na to je pošao u gospodarsko društvo, gdje su mu bili predstavljeni odbornici sa predsjednikom seljakom Ivanovićem pred mnogobrojnim roditeljima djeca, koja su pjevala lijepe dvojezične pjesme i himnu Jugoslaviji. Učitelj Vidaš kao tajnik gosp. društva pozdravio ga je lijepim govorom. Dijevojke zasule su namjesnikov auto sa cvijećem i zelenilom. Prosjeo tog dočeka pozvao je visokog gosta sa prisutnim seljak čelnicu na zakusku, koji je servirao šunke, špirovom, kolace i drugo. Tu su ostali seljaci, a kojima je mnogo razgovarao g. namjesnik. Ovi su ga molili, da im državna vlast ne da ruku kod oduzimanja zapc s šafarskom, jer se oni žele oslobodit od Štrigove.

Nekon razgovora sa narodom bio je kr. namjesnik na polazu u Štrigovu ispraćen živim klicanjem.

Doček u Štrigovi.

Zelenilo slavoluka izdaleka je odavalo, da i ovdje imade vjernih sinova domovine, koji je ljube i koji se znadu razgrati za njezine »dcale. A oko slavoluka sgrnuo se narod, školska djeca, mjesna inteligencija, mlado i staro i sve kliče. Učenica ravn. učitelja g. Latkovića pozdravlja kr. namjesnika i dariva ga cvijećem. Opć. načelnik zanosno govori.

U školu svodi g. namjesnika učitelj Latković, pozdravlja ga i moli ga, da ovjekovječi svojim potpisom u šk. spomenici svoj dolazak u Štrigovu. Dolaze, da ga pozdravi mjesni župnik g. S. Modar sa g. kapelanom; vlastelin Fodrocy, mjesno učiteljstvo, liječnica Dr. E. Pavlekovića, zastupstvo općine sa načelnikom, svi mjesni obrtnici i trgovci, koje predvodi trgovac Petrić. Onda dolaze starješine trinaestero mjesnih općina, koji ga pozdravljaju, a onda ga *mole*, da se zauzme, kako će moći izvoziti svoja glasovita štrigovska vina i voće. Tu je g. kr. namjesnik razpeo stručni gospodarski razgovor s tim ljudima i obećao sve učiniti, što će biti potrebno za razvitak narodnog gospodarstva. Iza njih dolaze svi školski odbori cijele općine; zatim željeznički odbor, koji moli, da se promijeni projekt trasiranе željeznice Ljutomer—Ormuž, tako, da ista ide iz Ljutomera do Dravskog Središta, da se približi Štrigovi. Iz Stanetinca dolazi deputacija, koja moli pomoć države za gradnju škole. Saslušavši želje naroda i pozdravne reči svija mogućih izaslanstva, zamoljen od g. načelnika krene na banket i zakusku, koju u počast kr. namjesnika priredi pučanstvo iz Štrigove. Tu ga je pozdravio vesma milim riječima seljak Gašparić, a jedan drugi seljak limenadi ga, donesavši preda nj jednu tacu krasnih međimurskih jabeka, neobično velikih, od kojih je jednu g. namjesnik ponio sobom kao uspomenu.

Razigran ljepotom prirode i srdačnim dočekom ta je g. kr. namjesnik narodu improvizirao najljepši govor, koji je izrekao u Međimurju. Istaknuo je na koncu, da mu je neobično milo, da je tako srdačno dočekivan po cijelome Međimurju. Nikada neće zaboraviti ovih časova. Završio je pak riječima: „Najradije bi, da mogu da ostanem vaš *Međimurec*!“

Ma da je bilo određeno u programu, da već u 12 sati bude u Varaždinu, — znak je, da je kr. namjesniku ugodan boravak bio u Međimurju, — jer je u Varaždin stigao ne u 12, nego u 17 sati.

Iz Štrigove vozio je auto cvijeća i zelenila i državnih zastavica, koje je svijet natrpao onamo, a sa šumom njegovim mijedala se bura oduševljenog klicanja čestitih štrigovčana.

Državna bolnica u Čakovcu.

Još se nisu navršile pune četiri godine od kako je naše lijepo Međimurje oslobođeno i ono već u ovo razmjerno kratko vrijeme, usprkos svemoćne ekonomske i financijalne krize, dobiva u ko važnu instituciju — svoju bolnicu. Tu je zaista trebalo kao ogi dnjeo hljeba, što je već i prijašnja tuđinska vlada uvidjela bil: tako, d e postojao i neki fond, nacrti bili gotovi, al sve je to recimo usnjed rata, propalo, a bolnički fond pao je žrtvom ratnog zajma.

Oslobođenjem Međimurja postalo je pitanje bolnice opet aktuelno i dospje o je u odučnu fazu. Prvi povjerenik za Međimurje g. Dr. Ivan N. Novak, kao rodjeni Međimurac, znao je najbolje, što Međimurje najnužnije treba, te odmah u početku u onim nestalnim i hrvotičkim prilikama svjestan si i uvjeren o ispravnosti svoga djelovanja odredio je Feste čevu zgradu, nazvanu »Novi Grad« za bolnicu.

U aprilu 1920. god. dolazi u Čakovec šef saniteta g. Dr. Lochert, da razgleda »Novi Grad« i da se konačno na temelju njegovog stručnog mišljenja odluči, odgovara li pomenuta zgrada namijenjenoj svrsi.

I zaista g. Dr. Lochert izjavi, da će zgrada nakon izved nja potrebnih preudezba i pregradnja biti posve podesna za bolnicu te ujedno odredi, da se sa adaptacijama ima odmah otpočeti.

Time je konačno bilo pitanje bolnice u Čakovcu riješeno.

Ideju g. Dra Novaka ostvarilo je Ministarstvo Narodnog Zdravlja i Zdravstveni Odjek u Zagrebu, bolje rekavši gg. Dr. Štampar, n čelnik M. N. Z. i Dr. Loch rt, šef sanitela za Hrvatsku, Slavoniju i Međimurje.

Oni su, pošinda nisu bili predvidjeli posebni kr diti za ovu bolnicu, našli dovoljno sredstava, da Međimurju omogućе ostvarenje bolnice. Tolike brigu i skrb, koju su u sanitarnom pogle u posvetili ovome kraju, naplatit će im u prvome redu stanovništvo ovog kraja, oslobađajući i liječeći svoje bolesnike, koji su joj ovi poslali i predali na uporabu.

U nacionalnom pogledu izvršili su svoju svetu dužnost, omogućivši ovome kraju, da traži lijeka kod kuće a ne da, kao prije ide, preko Mure.

Dr. Albin Blažić.

Korona dolnjo medjimurskog crkvenog kotara.

Legrad 30. oktobra 1922.

Kako je poznato, svećenici pojedinih crkvenih kotareva imadu svake godine u drugoj župi svoj sastanak, koji se zove korona. Na tim sastancima pretresaju se razna pitanja iz dubovne pastve i čitaju se raduje mladjih svećenika. Kako je lani takov sastanak svećenika bio u Peterancu, ljetos je došao red na Legrad, a do godine će biti korona u sv. Gjurgju u Trnju. Od 13 župa dolnjeg medjimurskog kotara sobralo se do 10 sati na župnom dvoru u Legradu tek 9 svećenika, jer drugi što radi zla vremena, što radi slabog zdravlja i velike udaljenosti i zlog puta (ta Peteranec je preko 35 klm. udaljen od Legrada) nijesu mogli doći.

Prije sastanka otišli su sakupljeni svećenici u lijepu i velebnu — obnovljenu župnu crkvu na uzdiv Duha Svetoga. Sv. misu je služio domaći župnik g. Julije Falajan, a pod misom je pjevao uz pratnju harmonija vrlo umiljato sa prisutnom školskom djecom domać. učitel, g. Nikola Pintar. Lijepo je pjevanje vrlo ugodno iznenadilo nadošle svećenike. Poslije sv. mise otvorio je sastanak na župnom dvoru novoimenovani vicearhidjakon i župnik preločki g. Ivan Kuhar. On je kratkim riječima pozdravio braću svećenike, na što je kotarski bilježnik g. Andrija Fider, župnik sv. Gjurgski referirao stvari, o kojima se imalo raspravljati. G. je Kuhar svojim prvim nastupom kao vicearhidjakon učinio na svećenstvo najbolji dojam, te će umjeti i vjerski i narodni interes u svakom pogledu i prema svakome braniti.

Poslije podne posjetio sam domaćeg učitelja g. Pintara, prije učitelja u Dra kovcu koji me je umoli , da u školi pri stvujem obrađivanju jedne obučne jedinice — a ta je bila »majka naša Jugoslavija«. Tu je učitelj od pojma jedne majke, koja imade medju drugim majčinama samo onda poštenje, ako se može svojom dobrom djecom pohvaliti, došao na majku Jugoslaviju — tu mlada majku — koja će se tek onda dovinuti slave medju drugim majkama — državama, ako joj djeca budu dobra. I tu je zanosni učitelj učinio apel na djecu, da tu majku našu Jugoslaviju ljube, poštuju i slušaju. Uperavo je ta obuka dobro pristajala u onom odnarodjenom Legradu — sekada gradu i tvrdjavi slavnih Zrinskih hrvatskih banova!

Osim toga su djeca vrlo lijepo znala i sa razumijevanjem odgovarali o značenju 29. oktobra 1918. kad su se Hrvati u hrvatskom saboru pouzdavši se u uspjeh kraljevine Srbije mogli postaviti na svoje noge — zbaciti sa sebe austro-magjarski jaram i proglasiti se slobodnima. I tako me je posjet Legrada opet podigao u nadi i vjerovanju, da će i ova) grad Zrinskih biti u istinu zrinski-hrvatski grad.

K. J. I.

Hajdučki narod.

Pod ovakovim napisom — uz dodatak da su to Srbi — uspisao se u varaždinskom„ Narodnom Jedinstvu“ neki „kulturni“ frankovac, tvrdeći, da su Srbi hajdučki narod, što više da je to potvrdio i njihov veliki domoljub Jovan Skerlić.

Protiv ovakovog pisanja, kojim se nastoji hotice i proračunano da zataji istina a u narod unese mržnja, dužni smo da odlučno ustanemo u prilog historijskih činjenica, bratske ljubavi i sloge. Jadni pisac „N. J.“ ili ne umije da čita,

Državna opća javna bolnica iz godine 1923.

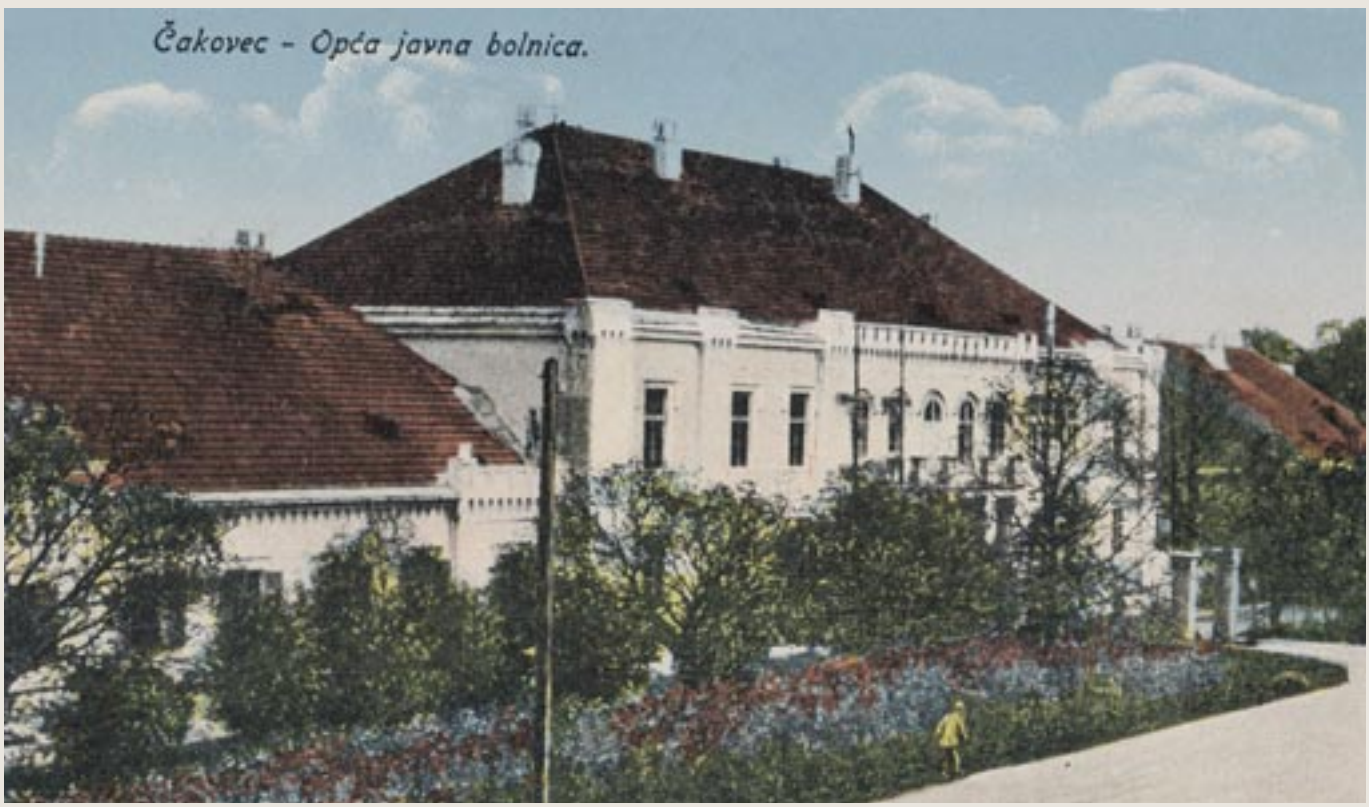

Državna opća javna bolnica iz godine 1928.

Zgrada čakovečke bolnice tridesetih godina 20. stoljeća (ljubaznošću MMČ)

Zdravstveno pitanje po svojoj važnosti nadmašuje sva druga pitanja. Veličina svake zemlje i kraja u prvom redu zavisi od fizičkog razvoja stanovnika i sve što se čini u korist i za popravak zdravstva, postaje osnova veličini i sjaju svakoga naroda.

Izjava dr. Locherta o važnosti zdravstva

Ginekološka prostorija u tridesetim godinama prošlog stoljeća (ljubaznošću MMČ)

Zgrada Banovinske opće javne bolnice, kako se zvala oko 1940. godine. Ulaz je tada bio sa Svetojelenske ceste. (ljubaznošću MMČ)

Kraljevska državna bolnica u međuratnom razdoblju i razdoblju Drugoga svjetskog rata

U popisu bolnica i lječilišta Banovine Hrvatske vidimo podatak da je bolnica u Čakovcu u međuratnom razdoblju imala 3 odjela, interni, kirurški i zarazni, u kojima je ukupno 150 kreveta. U bolnici su zaposlena četiri liječnika i 32 osobe koje spadaju u kategoriju pomoćnog i uredskog osoblja, što znači da je ukupan broj zaposlenih bio 36.[31] Usporedbe radi, donosimo i pregled ostalih bolnica Banovine Hrvatske.[32]

Popis bolnica Banovine Hrvatske u Međuratnom razdoblju

Mjesto	Broj kreveta	Ime odjela	Broj liječničkog osoblja	Broj uredskog i pomoćnog osoblja	Ukupno osoblja
Biograd na Moru	80	opći	3	29	32
Bjelovar	256	Interni, kirurški, za spolne i kožne bolesti	7	40	47
Brčko	40	opći	2	13	15
Čakovec	150	Interni, kirurški, zarazni	4	32	36
Derventa	50	opći	2	13	15
Dubrovnik	200	Interni, kirurški, ginekološki, tuberkulozni	9	50	59
Duga Resa	54	opći, zarazni	2	16	18
Glina	150	opći	4	28	32
Gospić	156	Interni, kirurški	3	28	31
Gračac	51	Opći, zarazni	1	13	14
Knin	96	Interni, kirurški, zarazni	5	33	38
Korenica	25	opći	1	11	12
Livno	81	opći	3	25	28
Mostar	240	Interni, kirurški, ginekološki, tuberkulozni, venerički, opći	10	53	63
Nova Gradiška	156	Interni, kirurški	5	33	38
Ogulin	150	Interni, kirurški	6	42	48
Osijek	615	Interni, Kirurški, ortopedski, ginekološki, venerični, živčani, očni, zarazni, rendgenski	25	141	166
Otočac	50	opći	?[33]	?	?
Pakrac	412	Interni, kirurški, zarazni, živčani	9	55	64
Petrinja	109	Interni, kirurški	2	26	28
Senj	39	Opći, zarazni	2	14	16
Sisak	120	Interni, kirurški	6	44	50
Slavonski Brod	69	Interni, kirurški	6	36	42
Slavonska Požega	132	Interni, kirurški, zarazni	3	31	34
Split	250	Interni, kirurški, ortopedski, ginekološki, otorinolaringološki, očni, venerični, zarazni	18	101	119
Stolac	67	opći	2	16	18
Sušak	352	Interni, kirurški, ginekološki, zarazni, otorinolaringološki, očni, venerični			

[31] Vlasta Dugački, Krešimir Regan, „Socijalne i zdravstvene prilike u Kraljevini Jugoslaviji za Štamparove profesure i dekanata na Medicinskom fakultetu (s naglaskom na Banovinu Hrvatsku)". *Studia lexicographica, god.10, br.1 (18),* str. 55., Zagreb, 2016. str. 55.

[32] Tablica je preuzeta iz članka iz prošle bilješke., a stanje se odnosi na sam kraj razdoblja, odnosno na godinu prije rata.

[33] U originalnoj tablici u gore navedenoj literaturi je očito došlo do greške jer je za Otočac s 50 kreveta naveden isti broj osoblja kao za Osijek s 615.

Zdravstveno stanje našeg Međumurja

(Nastavak božićnog međumurskog priloga).

U glavnom možemo ustvrditi, da je zdravstveno stanje Međumurja, s obzirom na broj stanovništva, zadovoljavajuće povoljno. Svjetski rat je dodatno ostavio dubokih tragova zaraznih zaraznih bolesti, od kojih su najvažnije: pjegavac, malarija, trahom i spolne bolesti, ali je sistematskim radom Doma narodnog zdravlja u Varaždinu, banovinske bolnice u Čakovcu i stanice za suzbijanje trahoma u Prelogu uspjelo te pogubne zarazne oznjilive smanjiti, a pjegavi tifus posvema iskorijeniti.

Pjegavi tifus

Koncem svjetskog rata raspalasnula se diljem Međumurja epidemija pjegavog tifusa, koja bilježi nekoliko stotina slučajeva. Klice pjegavog tifusa donijeli su u Međumurje vojnici, koji su se vraćali sa fronta svojim kućama. Uvjeti za širenje zaraze su bili osobito povoljni. Nastala su velika i zbijena, a higijenske prilike vrlo manjkave. Kad je pomenuta, pjegavi tifus se proteže ušima i kad su se vojnici vratili kućama, postali su pravo žarište zaraze koja se munjevitom brzinom širila od kuće do kuće i od sela do sela. U malim seoskim kućama koje često raspolažu samo sa jednom stambenom prostorijom: živi po 8 — 10 članova, obitelji, a po koji puta stanuju u jednoj bolesnoj sobi i po dvije obitelji: kažnje-ahšli kao pregradna stijena gunj ili plahta. Izbrane ispilled zaraze bile vrlo oskudne, pa je pjegavac našao na osobito plodno tlo, jer tamo gdje vlada nečistoća bujda i glad, ne manjka ikoro nikada, pa zato imade i ima — i tus glodi.

Čim se je za epidemiju saznalo, stavljen je u pogon cijeli sanitetski aparat, te su tamošnji za sa bolesnici izolirali u čakovečku bolnicu, koja je bila u tom pogledu od najvećeg važnosti, uvijek spremna za borbu protiv pjegavca.

Malarija

Kao druga teška zaraza nastupila je u Međumurju bolest malarija, koja je u povoljno vrijeme bila u našim krajevima potpuno nepoznata. Uvjeti za širenje malarije u našim krajevima postoje su i prije, ali je manjkao izvor zaraze, t. j. malarijom zaražani čovjek u čijoj krvi se klice malarije dugo vremena drže za života. Kad su se po svršetku svjetskog rata velike mase naših Međumuraca vraćale svojim kućama, unesli su u svoje domove i klice malarije. Veliki rojevi komaraca, koji za svoje održavanje trebaju čovječju krv, zarazili su se i postali širitelji malarije prenoseći svojim ubodom zaraznu klicu od bolesnog na zdravog čovjeka. Budući da su uvjeti za širenje te nove zaraze veliki: broj močvara i bara, kojima Međumurje obiluje, upravo su idealno rasadište malaričnih komaraca, koji nakon svog potpunog razvitka odlaziu kao dunje ukrotitie marcinske stoje, a djelomično i ljudske nastambe.

Prvi porast malaričnih oboljenja je ustanovljen 1924. godine, te se od tog vremena broj malaričara stalno povećava. Očitnih je povećanja slučaja za zanimljiva zaraza, bolje od 1927 godine, kad je bilo 5000 ustanovljenih slučajeva. Budući da je zanimljiva zaraza i močvarna, isprepletena stanjima i vodom potocima, i rijačnim rukavcima, koji se kišovitog vremena ljeta iz svojih korita i stvaraju nove močvare i bare, nije se mogle misliti na eliminaciju samog zanimljiva, jer bi to iziskivalo ogromne troškove. Da se lpak legla matska izpitivanja provedena su na školskoj djeci, među kojima je ustanovano 1500 bolesnih. Opsežne akcije je još i danas u toku, pa ima nade, da će se Međumurje u vremenom rijetiti i te tegobe.

Spolne bolesti

Kolovi su od vajkada mnogo pogodovali širenju spolnih bolesti, pa tako je i svjetski rat ostavio u Međumurju teška bremena, a to su spolne bolesti sifilis (lues) i triper ili kapavac. Suzbijanje spolnih bolesti preuzele je bolnica u Čakovcu u kojoj je osnovana specijalna antivenerična ambulanta. Toj ambulanti dodijeljeni su kotari Čakovec i Prelog, pa prema tome spadaju u nadležnost ove bolnice svi spolno bolesni u Međumurju. Za Međumurje je ovakova ustanova bila od prijeke potrebe, a to se najbolje vidi po frekvenciji ove ambulante. Svakim ponedjeljkom i petkom podijeljuje se neosalvarzan i odužima krv radi pregleda. Do kraja 1932 podijeljeno je 14335 doza neosalvarzana. Kroz ostale dane u tjednu primaju se posjetioci, koji dolaze radi savjeta. Poznato je, da je danas već medicinska znanost toliko napredovala, da je i sam strašni sifilis potpuno izljećiv, ako se liječi na vrijeme, savjesno i stalno. Poželjno je, da za tužne posljedice svie, što prije liječenje, a to najlše zaniti od samog početka, jer tada je pružena mogućnost potpunog ljećenja.

Trahom

Zarazna bolest, koja se može nazvati pravom pošasti bolećeg jest trahom, zarazna bolest oči. Radi očigledne raširenosti trahoma u Međumurju, održalo u njegovom donjem dijelu, t. j. u kotaru Prelog osnovana je bila još za vri-

Zdravstveno stanje u Međimurju u međuratnom razdoblju

O zdravstvenom stanju Međimuraca saznajemo ponešto i iz Varaždinskih novosti koje su redovito donosile i vijesti iz Međimurja.[34] Dugo su tako ostale bolesti koje su posljedica rata, a kući su ih nosili vojnici, poput pjegavog tifusa i spolnih bolesti kao sifilis i triper. Pjegavi je tifus iskorijenjen radikalnim i sistematskim mjerama; čim bi se pojavili prvi slučajevi, izolirana su čitava sela, na licu mjesta organizirale su se kupaone i čistione, a bolesnici bi se izolirali u čakovečku bolnicu. Spolne su bolesti bile liječene neosalvarzanom, kojeg je do kraja 1932. godine bilo podijeljeno čak 14335 doza. Danas se neosalvarzan ne koristi za liječenje, kako zbog brojnih nuspojava, tako i činjenice što sadrži arsen. Još jedna bolest donesena iz rata bila je malarija, koju su, čini se, donijeli vojnici, a potom su je komarci raširili među stanovništvom. Prvi porast malaričnog oboljenja zabilježen je 1924. godine, a do 1927. već je bilo 5000 zabilježenih slučajeva. Dio borbe s malarijom bila je i borba s komarcima kojih u Međimurju nikad nije nedostajalo, pa su se njihova legla stalno razarala, polijevale bare i lokve petrolejskom maglom i trovale arsenovim zelenilom. Koliku je to štetu nanosilo okolišu, a i ljudima koji su se u tim barama kupali, možda tu vodu djelomično koristili i za piće, možemo danas samo nagađati. Malarija je Međimurce mučila čitavo međuratno razdoblje. A nikad, naravno, nije iščeznuo ni trahom, baš kao ni loše navike stanovništva zbog kojih je pospješeno njegovo širenje.[35]

Što se bolnice tiče, Feštetićeva je zgrada otkupljena 3. rujna 1924. godine i to sa sedam jutara zemljišta za ukupni iznos od 100.000,00 dinara. Članak nam donosi i izvrsne statističke podatke o broju liječenih Međimuraca, pa tako znamo da je u 1922. godini bilo 145-ero bolesnika, a godine 1923. već 1013-ero, da bi godine 1930. već bilo 2038-ero. U prvih je deset godina bolnice liječeno ukupno 17765-ero bolesnika. Čakovečkoj su bolnici osim čakovečkog i preloškog kotara gravitirali i bolesnici lendavskog kotara, što znači da je bolnica bila zadužena za područje od oko 150000 stanovnika. Iz istog je izračuna vidljivo i da bolnica ima jedan krevet na 1153 stanovnika, što je daleko ispod norme. U prvih je deset godina bolnice učinjeno i oko

[34] „Zdravstveno stanje našeg Međumurja", Varaždinske novosti, 18. 1. 1934., str. 1.
[35] Na istom mjestu.

11000 operacija, od čega 6000 većih, a 5000 manjih. Bolnica je imala jednu dvoranu za aseptičke i jednu za septičke operacije, a ukupno je imala 52 sobe ili dvorane. Smatralo se da je, što se kirurške opreme tiče, u skladu s vremenom, a posebno su ponosni na opremu za sterilizaciju, kao i rendgenski aparat, napravu koju su zvali „umjetno gorsko sunce" i „pantoslat". Bolnica je imala vlastiti vodovod, kanalizaciju i tri hidranta, a uz nju nalazi se i pet jutara zemljišta čime se osigurava dio prehrane za osoblje i bolesnike. Na ponos su bolnice tada bili dr. Albin Blašić, domaći dr. Mirko Brodnjak, zatim dr. Stanka Ružić te ekonom Ivan Starčević. U bolnici djeluju i časne sestre.[36] Zanimljivo je kako se uz časne sestre koje rade u bolnici veže i načelo samoodrživosti, uz bolnicu se nalaze polja za uzgoj povrća te domaće životinje poput kokoši i svinja, a sve u svrhu hranjenja bolesnika i zaposlenika bolnice. U Međimurju je djelovalo i šest ljekarni, od čega dvije u Čakovcu i jedna u Štrigovi, Prelogu, Donjoj Dubravi i Legradu, koji se tada očito još uvijek pribrojavao Međimurju iako je već „preseljen" u Podravinu. Organizirani su diljem Međimurja razni tečajevi za domaćice, vezani uz higijenu i slično, jer upravo su navike stanovništva preduvjet osiguravanja dobre zdravstvene skrbi.[37]

Zgrada čakovečke bolnice tridesetih godina dvadesetog stoljeća. Na fotografiji vidimo stanicu za razušivanje, mrtvačnicu i praonu, a odjeća se sušila u dvorištu. *(ljubaznošću MMČ)*

[36] Isto, str 2.
[37] Na istom mjestu

Kraljevska državna bolnica u Čakovcu tridesetih godina, s naglašenim radnim vremenom ambulante za trahom, opće ambulante i ambulante za venerične i kožne bolesti (ljubaznošću MMČ)

Dvorišna strana čakovečke bolnice tridesetih godina 20. stoljeća (ljubaznošću MMČ)

Vodotoranj u dvorištu čakovečke bolnice tridesetih godina 20. stoljeća (ljubaznošću MMČ)

Baraka Kraljevske državne bolnice gledana s dvorišne strane (ljubaznošću MMČ)

Čekaonica čakovečke bolnice tridesetih godina prošlog stoljeća (ljubaznošću MMČ)

Soba za pregled čakovečke bolnice tridesetih godina prošlog stoljeća (ljubaznošću MMČ)

Ambulanta za liječenje trahoma u čakovečkoj bolnici tridesetih godina prošlog stoljeća (ljubaznošću MMČ)

Ambulanta za venerične i kožne bolesti čakovečke bolnice u međuratnom razdoblju (ljubaznošću MMČ)

Ubrizgavanje neosalvarsana protiv sifilisa – četrdesetih se godina zbog jakih nuspojava lijek prestao koristiti (ljubaznošću MMČ)

Čakovečka bolnica u tridesetim godinama prošlog stoljeća (ljubaznošću MMČ)

Prostorija za pranje i sterilizaciju (ljubaznošću MMČ)

Čakovečka bolnica u tridesetim godinama prošlog stoljeća
(ljubaznošću MMČ)

Ljekarna čakovečke bolnice tridesetih godina dvadesetog stoljeća
(ljubaznošću MMČ)

Kuhinja čakovečke bolnice u tridesetim godinama 20. stoljeća
(ljubaznošću MMČ)

Inventar čakovečke bolnice u tridesetim godinama prošlog stoljeća
(ljubaznošću MMČ)

U bolnici se ložilo isključivo na drva i ugljen, a za sve prostorije trebalo je osigurati dovoljno topline. U većini prostorija bile su zidane i kaljeve peći.
(ljubaznošću MMČ)

Praonica rublja čakovečke bolnice u tridesetim godinama prošlog stoljeća (ljubaznošću MMČ)

Prostorija za posjete u tridesetim godinama 20. stoljeća (ljubaznošću MMČ)

Laboratorijska oprema tridesetih godina 20. stoljeća (ljubaznošću MMČ)

Pečat ravnateljstva Kraljevske državne bolnice u Čakovcu (ljubaznošću MMČ)

Sanitarni čvor čakovečke bolnice tridesetih godina 20. stoljeća (ljubaznošću MMČ)

Na temelju dostupnih izvora pokušat ćemo rekonstruirati tko su bili prvi liječnici i ostalo osoblje naše bolnice. Analizom Matične knjige zaposlenika[38] primjećujemo da su veliki obol njezi bolesnika posljednjih godina dale i milosrdne sestre, kao i to da je nakon početka Drugoga svjetskog rata došlo do smjene osoblja. Brojni odlaze i dolaze novi koji se vode pod mađarskim terminima.

Albin Blašić, ravnatelj
Mirko Brodnjak, asistent bolnice (od 1944.)
Oleksa Bukovec, vježbenik
Katarina Vevernik, bolnički liječnik
Julije Kerec, upravitelj
Vaso Prodanović, zvaničnik
Đuro Podhraški, dnevničar
Branko Lever, dnevničar
Đuro Krištofić, bolničar
Ivan Posavec, podvoritelj
Josip Krištofić, pomoćni bolničar
Franjo Kovač, vratar
Joakima Žić, milosrdna sestra
Magna Makovčić, milosrdna sestra
Adelburga Bogović, milosrdna sestra
Karolina Mlakar, milosrdna sestra
Blanka Labadoš, milosrda sestra
Jurja Novaković, milosrda sestra
Neda Mandić, milosrdna sestra
Brigita Žić, milosrdna sestra
Antuna Bošnjak, milosrdna sestra
Festina Fabečić, milosrdna sestra
Suzana Erceg, milosrdna sestra
Patricija Domjan, milosrdna sestra
Tomica Levačić, milosrdna sestra
Vlasta Rantaša, milosrdna sestra
Stana Rajković, djevica (!)
Dora Međimurec, primalja
Jalša Sklepić, podvoriteljka
Kata Vinković, podvoriteljka
Veronika Vinković, podvoriteljka
Jelena Zvonar, podvoriteljka
Guslav Vrabec, zidar
Lavoslav Pavelko, nadziratelj vrta
Kata Lukša, pomoćna bolničarka
Lujza Kovač, pomoćna bolničarka
Dr. Zvonimir Damaška, liječnik
Marija Posedi, podriteljka?
Roza Vinković, podriteljka?
Klara Srnec, podriteljka?
Antonija Brima, milosrdna sestra
Julijana Kiš, milosrdna sestra
Terezija Božić, milosrdna sestra
Pavao Premuš, pomoćni bolničar
Silva Marciuš, pomoćna služavka
Vinko Horvat, kućni sluga
Marija Rusak, služavka
Sofimija Maroduš, milosrdna sestra

[38] *Matična knjiga zaposlenika od 16. 3. 1919. do 2. 1945.*, Arhiv Županijske bolnice Čakovec

Stranice matičnih knjiga s prvim zaposlenicima.

U literaturi se kao najzaslužniji liječnici za rad bolnice u međuratnom razdoblju navode dr. Blašić, dr. Perić i dr. Brodnjak, liječnici opće prakse, kirurzi, dobri i spretni praktičari, koji su vodili porode, obavljali operacije i upravljali odjelima. U to su vrijeme postojala tri odjela – kirurški, interni i zarazni.[39] Svakako treba naglasiti da je u Međimurju funkcionirala i izvanbolnička služba. U to su vrijeme bila dva kotara, Čakovec i Prelog. U Čakovcu su u vanjskoj službi radili dr. Ilijanić, kotarski liječnik, dr. Purić, liječnik socijalnog osiguranja „Merkur" i dr. Viola koji je radio u školi. Osim njih, tu su bili i privatni liječnici, dr. Kovač, dr. Walfi i dr. Kollin. Na čitavom području Međimurja bila su i dva zubna liječnika – dr. Vera Haitzler, specijalist za bolesti usta i zubiju, dr. Bujanić, koji obavlja i opću praksu i zubar Werner. U Prelogu je kotarski liječnik dr. Knivald i privatni dr. Kečkeš. Osim toga, u Donjoj Dubravi radi dr. Derenčin, u Kotoribi dr. Roža i u Štrigovi dr. Sabljak. Možemo, dakle, zaključiti da u Međimurju prije Drugoga svjetskog rata djeluje 14 liječnika, međutim, samo su tri bila stalno aktivna u bolnici. Bile su aktivne i četiri ljekarne; u Čakovcu, Prelogu, Donjoj Dubravi i Štrigovi.[40]

Fotografija kraljevske opće javne bolnice iz 1935.

Ovdje završava popis na hrvatskom jeziku i nastavlja se na mađarskom, a brojno osoblje koje je prije rata zaposleno nalazi se u tablici onih koji su napustili svoje radno mjesto. Zaposleno je 23 novih djelatnika, od čega dvojica doktora medicine, Bextalz Kisfaludy, pedijatar i Istvan Kovacz. Ostali zaposleni redom bili su: József Kovács, Anna Novák, Mária Sztinad, Grácia Csunis, Regina Szúes, Maksima Fativec, Metódia Fuksz, Dominika Kavas, Szabrania Kozár, Tekla Kratuhaker, Ozánna Litrop, Iréna Petek, Fausztina Zsizsek, Kzarusstekka Zsálig, Anna Novák, Mária Struad, Jenő Mihóczy, Erszbét Saffarics, Jalan Palffy, Ferencz Miko, Evicza Strnad.

[39] Dragutin Roža i Franjo Jalšovec, „Razvoj javnog zdravstva na području Međimurja", *Međimurje. Časopis za društvena pitanja i kulturu 10*, Čakovec, 1986., str.9
[40] Isto, str. 10.

Posljednja prijeratna fotografija čakovečke javne bolnice na kojoj se vide milosrdne sestre koje su bile među zaposlenicima bolnice *(ljubaznošću Ive Vurušića)*

Jasno je da je u ratnim vremenima došlo do promjena u bolnici i da se kadar promijenio. Otišao je i dr. Albin Blašić, koji je odbijao položiti zakletvu Horthyju, i na mjesto ravnatelja došao Međimurac, Mirko Brodnjak. Dr. Mirko Brodnjak Medicinski je fakultet završio 1923. godine u Budimpešti i specijalizirao se za kirurga.

Fotografija Čakovca snimljena 1941. iz njemačkog zrakoplova Messerschmitt *(ljubaznošću Ive Vurušića)*

Dr. Mirko Brodnjak s roditeljima oko 1915. godine

Dana 22. siječnja 1924. godine zaposlio se kao asistent Albinu Blašiću. Nakon odlaska dr. Blašića, postavljen je za ravnatelja i kao Međimurac nije morao napustiti bolnicu poput mnogih drugih...[41] U vrijeme Drugoga svjetskog rata liječnici su u početku tako spali tek na jednog liječnika dr. Brodnjaka. U pomoć dr. Brodnjaku tek 1942. godine u ožujku stiže dr. Gyulla Heller, a tri mjeseca kasnije dr. Gyorgy Arany. Još mjesec dana kasnije stigao je dr. Rober Kovalseky, infektolog. Od liječničkog osoblja do kraja su rata u čakovečkoj bolnici radili još dr. Jakov Menburger, dr. Lázslo Lax i dr. Franz Pal.[42] Očekivano, u ratno su se vrijeme često mijenjali liječnici. Jedni bi vjerojatno bili razmješteni nekamo na bojište, drugi odlazili i slično. Čitavo razdoblje do završetka Drugoga svjetskog rata liječničko se osoblje čakovečke bolnice moglo prebrojiti na prste jedne ruke. U takvim je uvjetima teško očekivati veliki utjecaj na zdravstveni status stanovništva iako već u tom razdoblju bilježimo pad mortaliteta s 28 na 17 promila.[43] Iz ratnog je razdoblja zanimljivo spomenuti da se dr. Franjo Deban, u to

[41] Vladimir Kalšan, Janko Kalšan, *Međimurski biografski leksikon*, Čakovec, 2012., str. 31.
[42] *Matična knjiga zaposlenika od 16.03.1919. – 02.1945.*, Arhiv Županijske bolnice Čakovec
[43] Vuk, Slunjski, *Demografske promjene u Međimurju,* Čakovec, 2004.

Čakovečka bolnica 1942. godine. Maknut je natpis iz vremena Kraljevine Jugoslavije i izvješena je mađarska zastava.

vrijeme liječnik – stažist u bolnici u Zalaegerszegu, našao u rodnom Vratišincu i pomogao ranjenom partizanu.[44] Dr. Franjo Deban krajem pedesetih godina postat će ravnatelj čakovečke bolnice.

Za razdoblje Drugoga svjetskog rata nemamo preciznih podataka, ali prema jednom članku iz 1940. godine znamo kakvo je stanje bilo u posljednjim prijeratnim godinama. Kirurški je odjel imao 70 kreveta, interni 50, a zarazni 30, ukupno dakle 150, pri čemu je naglašeno da se broj povećao 1938., a da je do tada bilo 130 kreveta. Broj od 150 donio nam je i već spomenuti popis bolnica Banovine Hrvatske, pa možemo pretpostaviti da su i ostali podaci koje donosimo točni. Ako uzmemo u obzir da je današnji broj kreveta u Županijskoj bolnici Čakovec gotovo dvostruko veći, a još uvijek se kontinuirano traži krevet više, možemo naslutiti kako je na taj broj zaposlenih pritisak na zdravstveno osoblje bio vrlo izražen. Naime, 1939. godine zaprimljeno je 3903 bolesnika, od čega je izliječenih 2680, poboljšanih 897, neizliječenih 89, umrlo 96, a 141 slučaj prenesen je u 1940. godinu. Učinjene su 1334 operacije, od čega 1032 veće i 302 manje. Ako uzmemo u obzir broj liječnika kirurga, tri do četiri operacije dnevno predstavlja izraženu dinamiku zbrinjavanja pacijenata.[45] Problematično je i to što se povećao broj stanovnika koji gravitira bolnici, pa je broj stanovnika po krevetu, unatoč povećanju broja kreveta, još veći nego pet godina ranije. Iako su postojali jasni objektivni problemi, već se u međuratnom razdoblju, u tih dvadesetak godina, vidio velik napredak zdravstva i tehnologije. Logično je da ga je unazadio najveći rat u ljudskoj povijesti, koji se zbio jedva dva desetljeća nakon prethodnog. Osim velikih promjena u samom kadru, što svakako nosi određene probleme, donio je brojne stradalnike na ratištu, siromaštvo i zarazne bolesti.

[44] Vladimir Kapun, „Medicinski radnici u narodnooslobodilačkom pokretu", *Međimurje. Časopis za društvena pitanja i kulturu 10*, Čakovec, 1986, str. 4-6.
[45] „Zdravstvo", Varaždinske novosti, 11. 1. 1940., str. 3

Razglednice Čakovca na kojima je i bolnica u vrijeme mađarske okupacije u Drugom svjetskom ratu (ljubaznošću Ive Vurušića)

Čakovečka javna bolnica 1943. godine. Unatoč ratnim okolnostima i promjeni velikog broja osoblja, bolnica je služila svojoj svrsi.

Čakovečka opća bolnica u socijalizmu

Stanje nakon Drugoga svjetskog rata

Dr. Mirko Brodnjak ostao je ravnatelj i nakon uspostave nove vlasti i države. U tome je kontekstu važno napomenuti da je politika zdravstvene i socijalne zaštite cjelokupnog stanovništva bila važan dio ideologije socijalizma. Vidjet ćemo na primjeru čakovečke bolnice da prvo desetljeće nije bilo uspješno. Napori su od samoga početka ulagani jedino u teoriji. Drugi svjetski rat ostavio je teške posljedice na zdravstveno stanje – povećao se broj oboljelih od tuberkuloze, pojavile se razne epidemije, porastao pomor dojenčadi.[46] Odmah nakon rata pristupilo se donošenju zakonskih propisa o sanitarnoj inspekciji i sanitarno-epidemiološkim stanicama. Tako je razbijena, primjerice, epidemija pjegavca, od 3168 slučajeva u SRH 1945. na samo 17 u 1947., a u opadanju bile su i ostale zarazne bolesti, kao tifus i paratifus, škrlet i malarija.[47] Najveći je ipak problem u cijeloj Jugoslaviji, pa tako i u SRH, bila tuberkuloza. Primjerice, 1948. godine oko 90.000 ljudi oboljelo je od tuberkuloze, a 6.375 umrlo. Tijekom godina povećavao se broj kreveta za tuberkulozne bolesnike, ukupan broj predviđenih kreveta nije bio dostatan niti za trećinu navedenog broja umrlih, a nedostatan je bio i broj antituberkuloznih dispanzera. Postupno je rastao broj studenata medicine i medicinskog kadra te su pomaci bili vidljivi, ali još uvijek skromni. Uvođene su zdravstvene stanice, zubarska pomoć, osnivane su nove bolnice, proširena apotekarska služba, osnovan Naučno-medicinski savjet.[48] Kako je bilo u Međimurju? Pogađamo, pogubnije nego u ostatku zemlje.

Fotografija ravnatelja i djelatnika iz 1946. godine – odmah nakon Drugoga svjetskog rata. Na fotografiji prepoznajemo dr. Kollina (1), dr. Brodnjaka (2) i dr. Debana (3).

[46] Aleksandar Koharović, „Počeci organizacije zdravstvene službe i zdravstvene zaštite naroda u SRH nakon oslobođenja zemlje", *Spomenica Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u čast dvadeset pete godišnjice ZAVNOH-a*, str. 101
[47] Isto, str. 102.
[48] Isto, str. 101. - 108.

Razvoj bolnice nije moguć bez obzira na uvjete, ako nedostaje zdravstvenog kadra. Nažalost, ta će nas sintagma pratiti kroz povijest. U Međimurju je nakon Drugoga svjetskog rata bilo svega nekoliko liječnika. Tri liječnika radila su u Općoj bolnici Čakovec, jedan do dva u Domu narodnog zdravlja te po jedan na terenima u Štrigovi, Murskom Središću i Prelogu.[49] U Matičnoj knjizi zaposlenih u to vrijeme nalazimo u bolnici dr. Mirka Brodnjaka, koji je ujedno i ravnatelj, dr. Vinka Klobučara, dr. Ivana Miljaka, dr. Mirka Kollina i dr. Aleksandra Bujanića.[50] Mnogi od tih spomenutih liječnika, kasnije će svoje mjesto i specijalizacije pronaći u našoj ustanovi. U liječenju tuberkuloze najviše se ističe dr. Mirko Kollin. Odmah po završetku specijalizacije u Zagrebu 1947. bio je inicijator i osnivač prvoga antituberkuloznog dispanzera u Čakovcu i Međimurju.[51] Bilo je to 1. ožujka 1947. kada je istodobno osnovan i prvi TBC bolnički odjel. S njim je radila sestra Zlatka Taler, a zajedno su kasnije osnovali antituberkulozne dispanzere i u Donjoj Lendavi (rodnom mjestu dr. Mirka Kollina) i Prelogu.[52] Prvi su TBC bolnički odjel i antituberkulozni dispanzer u ono vrijeme bili smješteni u tadašnjoj Ulici Moše Pijade (danas Ulica Ruđera Boškovića). Odjel je imao 42 kreveta. U travnju 1949. premješteni su u tadašnju staru bolnicu gdje su se zadržali sve do prelaska u novoosnovani TBC odjel „Ksajpa". Uređenje odjela također je zasluga koju pripisujemo dr. Mirku Kollinu. Nažalost tijekom drugog svjetskog rata, dr. Kollin je svjedočio užasima kao zatvorenik koncentracijskog logora Auschwitz. Dr. Kollin radio je u Antituberkuloznom dispanzeru Čakovec sve do početka 1953. godine, a kasnije kao šef bolničkog TBC odjela na Ksajpi sve do 1961. kada odlazi u mirovinu.[53]

Dr. Mirko Kollin

Na antituberkuloznom dispanzeru naslijedio ga je dr. Vladimir Šoić, a s vremenom se služba razgranala pa 1958. godine, osim stalnog antituberkuloznog dispanzera u Čakovcu, postoje i pomoćne stanice u Murskom Središću, Domašincu, Prelogu i Donjoj Dubravi. Jedno je vrijeme šefica antituberkuloznog dispanzera u Čakovcu bila i dr. Marija Sivončik, a 1959. iz Pule dolazi dr. Ljubiša Mladenović koji je postavljen za stalnog šefa. Nakon što je s radom prestao dr. Vladimir Šoić, na Odjelu započinje s radom dr. Andrija Varga iz Murskog Središća. Dr. Varga postaje i šef TBC bolničkog odjela „Ksajpa", a u međuvremenu je pokrenut i pomoćni antituberkulozni dispanzer u Domašincu.[54]

[49] Dr. Tomislav Paić, *Razvoj antituberkulozne dispanzerske službe u Međimurju*, Čakovec, 1973., str. 10.
[50] *Matična knjiga zaposlenika Opće bolnice Čakovec od 1924.*, Arhiv Županijske bolnice Čakovec
[51] Paić, *Razvoj antituberkulozne dispanzerske službe u Međimurju*, str. 9.
[52] Isto, str. 10.
[53] Isto, str. 10., 11.
[54] Isto, str. 10. – 21.

Ksajpa, popularni naziv za zgradu bolnice u Šenkovcu, danas u vlasništvu obitelji Morandini. Prepoznajemo dr. Andriju Vargu u sredini na prvoj slici i gore desno na drugoj. Danas je zanimljivo spomenuti da je legendarna Ksajpa i mjesto radnje avanturističkih znanstveno-fantastičnih romana za djecu o zmajevoj družini autora Krunoslava Mikulana.

Navedeni su odjeli i ambulante davali rezultate, primjerice, na području djelovanja CATD[55]-a Čakovec (oko 45.000 stanovnika) od 1963. do 1965. smanjio se broj aktivnih bolesnika oboljeljih od tuberkuloze s 806 na 374.[56] Ipak, na području cijelog Međimurja čitavih se šezdesetih godina zadržao velik broj aktivnih TBC bolesnika, dok je svake godine umiralo između 30 i 60 ljudi.[57]

U izvanbolničkoj službi u prvim ratnim godinama bili su dr. Mirko Sesardić i dr. Golubić u kotaru Čakovec i dr. Preis u kotaru Prelog.[58] Možemo zaključiti da je prvo poslijeratno razdoblje u Međimurju bilo korak unatrag u odnosu na prijeratno što se tiče zdravstvenog standarda. Najveći su koraci učinjeni upravo u suzbijanju tuberkuloze osnivanjem navedenoga četvrtog odjela bolnice.

Doktor Preis

[55] CATD – kratica za centralni antituberkulozni dispanzer
[56] Isto, str. 37.
[57] Isto, str. 57.
[58] Dragutin Roža i Franjo Jalšovec, „Razvoj javnog zdravstva na području Međimurja", *Međimurje. Časopis za društvena pitanja i kulturu 10*, Čakovec, 1986., str. 11.

Osoblje bolnice 1952. godine
1 – dr. Mirko Brodnjak – kirurg,
2 – dr. Aleksandar Bujanić – kirurg,
3 – dr. Zdenka Majerić – stažist,
4 – dr. Andrija Varga – stažist,
6 – sestra Marija Varga – instrumetarka,
5, 7 i 8 – vjerojatno isto stažisti,
9 – Mijo (Miška) Haček – bolničar

Rad bolnice daleko je više praćen nakon početka izlaženja tjednika Međimurje godine 1952., a tada su s radom u bolnici započeli i neki ljudi čija su sjećanja pripomogla u rekonstrukciji povijesti. Dr. Mirko Brodnjak bio je i dalje ravnatelj bolnice u Čakovcu. Kao specijalist kirurg bio je i šef kirurškog odjela na kojem je radio i dr. Aleksandar Bujanić, također spec. kirurg, koji je vodio brigu o rodiljama te uz primalje vodio porode. Na odjel su se primale uglavnom rodilje s komplikacijama u trudnoći, kao i postporođajnim teškoćama. Kirurški je odjel najčešće primao pacijente s abdominalnim bolestima (čir na želucu, upala slijepog crijeva, kila i druge bolesti) te traumama (ozljedama). Transfuzija se davala vrlo rijetko i to izravno od davaoca krvi primaocu pomoću rotirajuće šprice. Tek oko 1953. godine bolnica dobiva prve sterilne posude za krv. I nadalje se krv davaoca vadi u bocu i odmah daje bolesniku. U prijemnoj ambulanti nalazio se pokretni rendgen uređaj.

Interni odjel nalazio se u prizemlju, a šef je bio dr. Klobučarić. Na odjel su se primali bolesnici s problemima iz internističke kazuistike. Šef zaraznog odjela bio je dr. Mirko Kollin, već spomenuti specijalist-infektolog. Na tom su Odjelu ležali bolesnici koji su bolovali od zaraznih bolesti, a u izdvojenim su sobama smješteni bolesnici oboljeli od tuberkuloze. Kako je u to vrijeme mnogo ljudi bolovalo od tuberkuloze, a liječili su se i kod kuće, liječnik dr. Kollin odlazi na dodatnu edukaciju u Zagreb i Sloveniju te polaže specijalistički ispit iz pulmologije (ftizeologije). Kasnije se odjel ftizeologije (pulmologije) odvaja od zaraznog i seli na Ksajpu. U sklopu zaraznog odjela nalazi se i soba s RTG aparatom kojim se služe svi liječnici. Uz zarazni i interni odjel nalaze se dvije sobe za djecu. U prizemlju radi i liječnik specijalist dermatovenerolog, koji ima jednu bolničku sobu i ambulantu za nehospitalizirane pacijente.[59] Godine 1953. odlaskom specijalista dermatologa ta služba prestaje s radom. Od 1952. godine u bolnicu godišnje na staž dolazi dvoje do četvero mladih liječnika. Njihova je fluktuacija vrlo velika jer se kolege pozivaju dva puta godišnje na odsluženje vojnog roka.

[59] Za rekonstrukciju povijesti Županijske bolnice Čakovec poslužilo je i sjećanje dr. Majerić Varga.

Dr. Andrija Varga

Liječnici čakovečke bolnice 1952. godine: dr. Andrija Varga, dr. Zdenka Majerić Varga, dr. Jurica Stapničar, dr. Zlatko Rodek, primalja Barica

Liječnici čakovečke bolnice 1952. godine, isti dan kao na prethodnoj fotografiji, u dvorištu bolnice

Dr. Andrija Varga, dr. Zdenka Majerić Varga, dr. Josip Stapničar, dr. Josip Rodek s još nekim zaposlenicima bolnice 1953. godine

U pedesetim je godinama počela intenzivna skrb za najmlađe pacijente i stalni rast pedijatrijskog standarda

Fotografija dvorišne strane čakovečke bolnice sa zaposlenicama

Zaposlenice čakovečke bolnice pedesetih godina prošlog stoljeća

Briga za djecu bila je svakodnevna. Dječji životi u Međimurju u to su vrijeme bili izrazito ugroženi.

Zaposlenici čakovečke bolnice pedesetih godina prošlog stoljeća

Zaposlenice čakovečke bolnice pedesetih godina prošlog stoljeća. U sredini je dr. Vera Čordašić Roža

Izvadak iz studentske knjižice, iz osobnog arhiva obitelji dr. Aleksandra Bujanića

Pripravnička knjižica dr. Bujanića, fotografija iz osobnog arhiva obitelji dr. Aleksandra Bujanića

Fotografija iz svakodnevnog života dr. Bujanića, fotografija iz osobnog arhiva obitelji dr. Aleksandra Bujanića

Uz dr. Bujanića, na slici prepoznajemo i dr. Kollina i dr. Brodnjaka

Diploma Sveučilišta u Budimpešti dr. Aleksandra Bujanića, fotografija iz osobnog arhiva obitelji dr. Aleksandra Bujanića

Bolnički liječnici, na fotografiji prepoznajemo skroz desno dr. Juraja Bujanića (sina dr. Aleksandra Bujanića) i dr. Damir Blagojevića
(fotografija iz osobnog arhiva obitelji dr. Aleksandra Bujanića)

Liječnici čakovečke bolnice 1959. godine. Prepoznajemo Eugena Krištofića (1), dr. Franju Debana (2), sestru Tinu Cigulu (3), dr. Mirka Brodnjaka (4), sestru Salvatoru (5), dr. Asju Šimić (6), dr. Veru Čordašić Roža (7), dr. Nikolu Janića (8), gospodina Šimića (9) i dr. Đorđa Pala (10). (ljubaznošću MMČ)

Zaposlenici čakovečke bolnice 1959. godine (ljubaznošću MMČ)

Dr. Mato Golubić sa suradnicima na terenu

Dr. Preis u ambulanti

Liječnici čakovečke bolnice 1959. godine. Prepoznajemo Eugena Krištofića (1), sr. Graciju (2), sr. Tinu Cigulu (3), dr. Darinku Logožar (4), dr. Veru Čordašić Roža (5), dr. Nikolu Janića (6) i dr. Asju Šimić (7). (ljubaznošću MMČ)

Liječnici čakovečke bolnice 1959. godine. Prepoznajemo dr. Janića (1), dr. Brodnjaka mlađeg (2), dr. Čordašić Roža (3), dr. Brodnjaka (4), dr. Šimić (5), dr. Pala (6) i dr. Debana (7) (ljubaznošću MMČ)

Bolnički krojač, administrator i bolničari 1959. godine (ljubaznošću MMČ)

Dolaskom većeg broja stažista i liječnika omogućuje se i prijem većeg broja pacijenata čime se povećava broj bolesnika u bolnici, a naročito rodilja i djece. Povećani broj oboljele djece zahtijevao je i specijalista pedijatra. U početku u suradnju s bolnicom iz Varaždina dolazi pedijatar dr. Jovalekić, jednom do dvaput tjedno kao konzultant. Ujedno se raspisuje i natječaj za stalnog pedijatra. Godine 1955. zapošljava se dr. Ćuk na sada već odvojeni odjel od nekoliko soba, ali odlazi nakon par mjeseci. Ponovno se uspostavlja suradnja s Varaždinom do vremena kada kao stalni pedijatar u bolnicu 1958. godine dolazi dr. Đorđe Pal.[60]

U razdoblju do 1955. godine, osim TBC odjela, u Općoj bolnici Čakovec funkcionirali su i odjel kirurgije s ginekologijom i rodilištem, interno-zarazni odjel, kožno-venerički odjel, a 1955. se godine ginekološko-porođajni odjel odvaja od kirurgije. Već spomenuti TBC 1958. seli se na Ksajpu, a godine 1959. otvara se i dječji odjel što je vrlo važno poglavlje povijesti bolnice, ali i čitavog Međimurja. Naime, još je ranih pedesetih mortalitet dojenčadi bio izrazito visok – rastao je od 150, pa preko 170 promila. Drugim riječima, od 1000 rođene djece preko 170 njih u pojedinim godinama, kao primjerice 1951., nije dočekalo prvu godinu života.[61] Naporima ponajprije novopridošle ekipe, predvođene dr. Đorđem Palom, dr. Zdenkom Majerić Varga i dr. Verom Ćordašić Roža, ta je slika bitno promijenjena. Brojevi koje smo spomenuli jasno svjedoče da je Međimurje po zdravstvenom standardu u ranim pedesetim godinama, barem što se tiče skrbi za djecu i dojenčad, bilo na razini 19. stoljeća. Iako se danas smatramo jednim od najrazvijenijih krajeva Hrvatske, tada to nipošto nije bio slučaj – već je sedamdesetih godina 16.000 ljudi, što znači i 16.000 obitelji, svoju egzistenciju osiguravalo u inozemstvu, a što je kasnije i doprinijelo rastu standarda.[62] Ipak, okolnosti su se popravljale, kako općenito, tako i u zdravstvu, pa su napori već spomenutih pojedinaca, kao i modernizacija pedijatrijske skrbi, rezultirali time da je mortalitet do 1973. pao na 27,3 promila, odnosno, smanjio se sedam puta.[63] Iz usmenog razgovora s dr. Verom Ćordašić Roža saznajemo i okolnosti ondašnje pedijatrijske skrbi. Većina je žena ranih pedesetih godina još uvijek rađala kod kuće, a djeca bi pila vodu iz bunara koja je bila onečišćena, što septičkim jamama, što rijekom.[64] Kao što vidimo, do godine 1973. rađanje kod kuće svelo se na minimum što je rezultiralo i pozitivnim trendovima u mortalitetu dojenčadi.[65] Još je sredinom šezdesetih slika bila bitno drugačija i gotovo je 30% djece Međimurja rađano kod kuće[66] što možemo i posljedično povezati činjenicom kako je 1950. godine mortalitet dojenčadi čak 152 promila. Zbog takvih uvjeta 1954. godine UNICEF poklanja Međimurju automobil koji se koristi za obilazak terena gdje se otvaraju „Savjetovališta za majku i dijete". Na terenu se zapošljavaju primalje koje vode brigu o trudnicama, vode stručni porod u kući, brinu se za majku prvih 7 – 10 dana, kao i za novorođenčad. Jednom tjedno rade i u savjetovalištu uz savjete i povremenu kontrolu liječnika. Autom se koristi i dr. Mato Golubić i sanitarna služba. Treba spomenuti i da je dr. Mato Golubić bio istinski zdravstveni prosvjetitelj u Međimurju. Održao je brojna predavanja po naseljima vezana uz važnost higijene i asepse tijekom poroda. Također, bio je osnivač prvog kluba liječenih alkoholičara što također predstavlja velik doprinos zdravstvu na području Međimurja.

---

[60] Prikupljeno od Hrvatskog liječničkog zbora (HLZ) podružnica Čakovec, 2006. - 2007. godine
[61] Đorđe Pal, Zdenka Majerić Varga, „Zdravstvena zaštita dojenčadi i djece na području Medicinskog centra Čakovec", *Acta medicorum, god 1, br. 1*, Varaždin, 1975., str. 11 – 18.
[62] Isto, str. 11.
[63] Na istom mjestu.
[64] Intervju, dr. Vera Ćordašić Roža
[65] Pal, Majerić Varga, *Zdravstvena zaštita dojenčadi*, str. 13.
[66] Na istom mjestu.

Pročelje bolnice i vozni park iz pedesetih godina dvadesetog stoljeća (ljubaznošću MMČ)

Motivi iz 50-ih godina prošlog stoljeća

Edukacija i prosvjećivanje javnosti o važnim javno-zdravstvenim pitanjima. Na slikama dr. Mato Golubić – istinski zdravstveni prosvjetitelj u Međimurju. *(iz arhiva obitelji Golubić)*

Dr. Mato Golubić tijekom terenske edukacije (iz arhiva obitelji Golubić)

Danas klub liječenih alkoholičara u Čakovcu nosi upravo njegovo ime. Godine 1957./1958. lokalna zajednica uz financijsku pomoć UNICEF-a preuređuje cijelu zgradu u Dječji dispanzer. UNICEF daje i djelomičnu opremu u ambulantama, kao i opremu za terenska savjetovališta. Dječji dispanzer tako se sastoji od dvije ambulante, kartoteke, tri male prostorije za izolaciju i priručni laboratorij. Godine 1958. zapošljava se dr. Eleonora Balija-Sigeti, liječnica s tečajem socijalne pedijatrije. Godine 1959. sa specijalizacije vraća se i dr. Zdenka Majerić Varga, pedijatrica, a te iste godine zapošljava se i prva medicinska sestra.

U susjednoj zgradi nalazi se sanitarna služba i patronaža. Zaposlene su 2 – 3 medicinske sestre koje izvrsno surađuju s dječjim dispanzerom. Vodi se briga o trudnicama, dojenčadi i maloj djeci, kroničnim bolesnicima, a naročito oboljelima od tuberkuloze. S povećanjem broja medicinskih sestara i savjetovališta za majku i dijete na terenu, preuzimaju rad u savjetovalištima. Jednom mjesečno liječnik odlazi iz dispanzera na teren. Sve to rezultira postupnim smanjivanjem smrtnosti dojenčadi.[67]

O čakovečkoj bolnici tih godina najviše saznajemo iz lokalnog tjednika *Međimurje*, koji počinje izlaziti upravo 1952. godine. U bolnici se redovito saniraju koštani prijelomi, ozljede parenhimatoznih organa i ostale ozljede. U liječenju se koristi termokauter, a uvedena je i transfuzija krvi. Zalaganjem se ističu dr. Mirko Kollin i dr. Aleksandar Bujanić. Saznajemo i da je bolnica smanjila broj osoblja sa 78 na 62, što je navodno rezultiralo efikasnijim radom. Bolnicu financira Narodni odbor gradske općine Čakovec, a svi članovi socijalnog osiguranja, sve osobe oboljele od TBC-a i ostalih zaraznih bolesti, rodilje i djeca do tri godine, kao i siromašni seljaci, oslobođeni su troškova bolničkog liječenja.[68] Godinu je dana kasnije Opća bolnica Čakovec uz punu pomoć organa narodne vlasti dobila novi sanitetski ambulantni automobil nabavljen iz Zapadne Njemačke preko Republičkog savjeta za narodno zdravlje i socijalnu politiku. Automobil je vrijedio tadašnjih 8 milijuna dinara te je u tu svrhu Narodni odbor gradske općine Čakovec dodijelio 2 milijuna dinara, Međimurska trikotaža Čakovec milijun, a preostali iznos od pet milijuna dinara dao

[67] *Zapisi dr. Majerić Varga.*
[68] *List Međimurje*, 15. 8. 1952., str. 2.

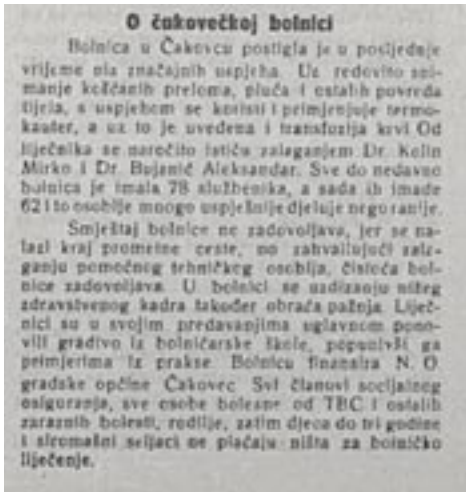

O čakovečkoj bolnici

Bolnica u Čakovcu postigla je u posljednje vrijeme nia značajnih uspjeha. Uz redovito zbrinjavanje kožnih preloma, pluća i ostalih povreda tijela, s uspjehom se koristi i primjenjuje termokauter, a uz to je uvedena i transfuzija krvi. Od liječnika se naročito ističu zalaganjem Dr. Kolin Mirko i Dr. Bojanić Aleksandar. Sve do nedavno bolnica je imala 78 službenika, a sada ih ima 62 i to osoblje mnogo uspješnije djeluje nego ranije.

Smještaj bolnice ne zadovoljava, jer se nalazi kraj prometne ceste, no zahvaljujući zalaganju pomoćnog tehničkog osoblja, čistoća bolnice zadovoljava. U bolnici se uvažavanju nižeg zdravstvenog kadra također obraća pažnja. Liječnici su u svojim predavanjima uglavnom ponovili gradivo iz bolničarske škole, pogotovili ga primjerima iz prakse. Bolnicu financira N. O. gradske općine Čakovec. Svi članovi socijalnog osiguranja, sve osobe bolesne od TBC i ostalih zaraznih bolesti, rodilje, zatim djeca do tri godine i skromni seljaci ne plaćaju ništa za bolničko liječenje.

O Čakovečkoj bolnici redovito je izvještavao List Međimurje

Strana 2 MEĐIMURJE

Izgradnja dječjeg paviljona u Čakovcu

Na gradilištu zbornima birača u gradu Čakovcu, gotovo na svim izbornim jedinicama, postavljali su biračí pitanje, što je sa izgradnjom dječjeg paviljona. Poznato je, da se za izgradnju tog paviljona vodila široka akcija prikupljanja i sabiranja priloga. Međutim, koliko je skupljeno priloga, što je sa daljim poduzetmati, a tome se nitko ne kaže, pa su razni zlonamjerni ljudi počeli obavljati pamet, kako od toga ne će biti ništa, glavno je da se novac pokupio i taj će sada biti upotrebljen u druge svrhe.

Predsjednik općine drug Krištofić upoznao je s tim problemom odbornike, a isto tako je upitan i drug Šlibar, rukovodilac komisije za izgradnju dječjeg paviljona, koji nas je upoznao sa situacijom. Akcija, koja je tijekom bila organizirana u cilju sabiranja priloga, bila je dobra. Nekoji odbori SSRN i sindikalne organizacije aktivno su se u tom radu i postigle dobre rezultate. Ako na pr. SSRN II. bloka, koji je prikupio 87.220 dinara.

Sveukupno je do sada skupno 3,500.000 dinara. Medutim izgradnja paviljona stajala bi oko 80 milijuna dinara. Tako velike sredstva organizacije ne bi mogle prikupiti, a od općine se ne može očekivati nikakove pomoći u obzir uzimajući obilnost na velike investicijske potrebe „Čakovec", „Prehrane", „Metalca", „Hrvata" i drugih, radi toga se razmatra nova alternativa, kako da se riješi pitanje dječjeg odjela. Ta je alternativa realnija, a postignut bi bio isti efekat. Predviđa se, da se iz zgrade bolnice premjesti odjel za tuberkulozne i da se smjesti u Ksajpu, nekadašnju Morandinijevu zgradu, a da se dječji odjel smjesti u prostorije sadašnjeg odjela za tuberkulozne. Uređenje bolnice za tuberkulozne u Ksajpi stajalo bi oko 15 milijuna, a preuređenje za dječji odjel oko 10 milijuna. Na taj način bi i bolesnici obolјeli od tuberkuloze bili bolje smješteni.

Potreba za novim dječjim paviljonom oduvijek je bila velika

je Savjet za narodno zdravlje i socijalnu politiku NRH. Svrha nabave novog automobila bila je brža i uspješnija intervencija radi pomoći bolesnicima s područja čitavog Međimurja, a u slučaju hitnih potreba osiguran je i prijevoz u specijalne bolnice u Zagrebu. Time su riješeni brojni problemi u Međimurju.[69]

Ostalo je, međutim, pitanje smještaja sve brojnijeg osoblja te se već pedesetih godina pojavila potreba za novim stanovima. Naime, jedan od glavnih razloga pomanjkanja liječničkog kadra, prema mišljenju odgovornih ljudi lokalne zajednice i bolnice, bio je nedostatak smještajnih jedinica namijenjenih liječnicima. Tako je Zavod za socijalno osiguranje u Čakovcu iz svojih sredstava ubrzo pristupio gradnji stambene zgrade s dva dvosobna obiteljska i dvije garsonijere, a te će stanove dobiti isključivo liječnici socijalnog osiguranja. Skupština Zavoda za socijalno osiguranje tada je odobrila gradnju zgrada.[70] Vrlo je zanimljiva iz današnjega gledišta rasprava o pobačaju koja se našla u raspravi o zdravstvu NO kotara Čakovec iz godine 1956. Navodi se da je prekid trudnoće česta pojava u ovome kraju i proizlazi iz socijalnih razloga, poput velikog broja djece u obitelji, teških stambenih prilika, oca alkoholičara i slično. Napomenulo se da je važno educirati ljude o mogućoj kontracepciji, a zatim i o uvođenju specijalnih indikacija u donošenju odobrenja za prekid trudnoće, posebno kod specijalnih slučajeva s velikim brojem djece.[71] Inicirala se i izgradnja dječjeg paviljona u Čakovcu. Naime, gotovo na svim zborovima birača postavljalo se pitanje o izgradnji, budući da je već postojala serija predavanja na tu temu, a organizirano je i prikupljanje novčanih sredstava. Kako je u javnosti bilo relativno malo informacija vezano uz zdravstveni sustav, počela su se postavljati pitanja, što je na kraju završilo i u medijima. Saznajemo da je do tada ukupno prikupljeno 3.500.000,00 dinara, što je bilo nedovoljno za izgradnju paviljona čija je procijenjena vrijednost bila oko 80 milijuna dinara. Objavljeno je da se tako velika sredstva trenutno ne mogu pronaći te se razmatralo da se iz zgrade bolnice premjesti odjel tuberkuloze i smjesti u Ksajpu, nekadašnju Morandinijevu zgradu, a da se dječji odjel smjesti u prostorije sadašnjeg tuberkuloznog.[72] To je preseljenje na kraju na taj

[69] *List Međimurje*, 15. 8. 1953., str 3.
[70] *List Međimurje*, 15. 4. 1954., str. 3.
[71] *List Međimurje*, 4. 7. 1956., str. 4.
[72] *List Međimurje*, 8. 2. 1956., str. 2.

način i realizirano, doduše, nekoliko godina kasnije. Tuberkulozni odjel preseljen je u Šenkovec, u Ksajpu, a dotadašnji je TBC odjel, smješten u staroj zgradi Feštetića, započeo s adaptacijom u novi dječji odjel. Budući da prikupljena sredstva nisu bila dovoljna za cijeli projekt, p(r)ozivali su se radnici Međimurske trikotaže i Čateksa da doniraju po 300 dinara, s obzirom da do tada to nisu učinili. U članku se čak prozivaju i njihovi radnički savjeti i upravni odbori. Najavljuje se da će tako krajem 1958. biti završen dječji odjel s 45 kreveta i ostalim pomoćnim prostorijama.[73]

Nakon što se dječji odjel premjestio u novouređene prostorije Opće bolnice Čakovec, upravni je odbor razmotrio mogućnosti uređenja ispražnjenih prostorija u staroj zgradi Feštetić za potrebe suvremenog rodilišta. Nakon višemjesečnih analiza donesen je zaključak da se pristupi adaptaciji prostorija bivšeg dječjeg odjela. Sredinom srpnja 1959. godine započeli su radovi u desnom krilu zgrade Opće bolnice. Mijenjala se stropna konstrukcija, obavljali su se i zidarski, vodoinstalaterski i električarski radovi. Bilo bi zanimljivo iz današnje perspektive vidjeti, koliko se računa polagalo na zaštitu vrijedne, povijesne zgrade, kao što je to Feštetićev majur. Cijena adaptacije odjela iznosila je oko 10 milijuna dinara. Time bi rodilište bilo odvojeno od odjela ginekologije te bi moglo raspolagati s novih 20 kreveta. Osim toga, predviđena je i prostorija za novorođenčad, ambulanta, rađaona i ostale potrebne prostorije. Uz zidarske radove, u određenoj je mjeri obnovljen i inventar te instrumentarij.[74] Nova proširenja za rodilište učinjena su 1967. godine kada su u staroj zgradi Medicinskog centra u Čakovcu privedeni kraju radovi na adaptaciji prostora za proširenje rodilišta. Već se tada proširilo na prostor internog odjela, koji je preseljen nekoliko mjeseci ranije u novouređene prostore. Već se te, spomenute 1967. godine javlja inicijativa za izgradnjom nove zgrade, koja će se realizirati tek šest godina kasnije. Upravo su iz tog razloga prilikom adaptacije rodilišta obavljeni samo najnužniji radovi. Proširenjem će rodilište imati ukupno čak 71 krevet.[75] Nekoliko godina ranije, prije adaptacije rodilišta, godine 1960. počela je i gradnja dječjeg TBC paviljona. Paviljon se nalazio se u dvorištu Opće bolnice Čakovec, okružen šumarkom, a inicijativu za gradnju dao je Kotarski odbor Crvenog križa, koji je iz vlastitih sredstava osigurao oko 800.000,00 dinara. Akciju je potpomogao i Kotarski zavod za socijalno osiguranje s preko milijun

Tuberkuloza je dugo bila najveći zdravstveni problem Međimurja

Počela gradnja dječjeg TBC paviljona

U dvorištu Opće bolnice u Čakovcu počela je ovih dana gradnja dječjeg tuberkuloznog paviljona, za kojim se u našem kotaru već odavna osjeća potreba. Inicijativu za gradnju dao je Kotarski odbor Crvenog križa, koji je iz vlastitih sredstava osigurao 800.000.– dinara. Ovu korisnu akciju potpomogao je i Kotarski zavod za socijalno osiguranje, s preko milijun dinara.

Paviljon će raspolagati s dvadesetjednim krevetom, ambulantom i rentgen aparatom. Za građevinske radove osigurano je do sada preko 2 milijuna, dok bi cjelokupna vrijednost imovine iznosila oko 6 milijuna dinara. Dio novčane pomoći dati će i Republički zavod za socijalno osiguranje, dok će glavni odbor Crvenog križa za Hrvatsku osigurati potrebnu opremu. Dovršenje objekta predviđa se još ove godine. Da bi se namaknuo ostatak sredstava, Kotarski odbor Crvenog križa, obratio se privrednim i društvenim organizacijama da svojim udjelom pomognu ovu izgradnju.

Opća bolnica Čakovec

Izgradnjom dječjeg tuberkuloznog paviljona stvorit će se uvjeti za efikasnije suzbijanje ove bolesti kod djece. Prošle godine u novootvorenom dječjem odjelu Opće bolnice liječeno je 611 mališana, od čega 17 posto s različitim formama dječje tuberkuloze. Osim toga ambulanta ovog odjela kontrolirala je 112 tuberkuloznе djece. Većina liječene djece otpuštena je kući, dok je manji broj upućivan u bolnicu za tuberkuloznu djecu u Bračak. Tu je mjesečno za naš kotar bilo osigurano 3 do 4 kreveta, što nije zadovoljilo potrebe, tim više jer su se primala djeca starija od 3 godine.

F. T.

[73] *List Međimurje*, 20. 8. 1958., str. 5.
[74] Nove prostorije za rodiliše. Do nove godine u pet soba preko dvadeset kreveta., *List Međimurje* 19. 8. 1959., str. 4.
[75] „Proširuje se rodilište u Čakovcu", *List Međimurje*, 20. 12. 1967., str. 12.

dinara. Dio sredstava dao je i Republički zavod za socijalno osiguranje, a opremu osigurao glavni odbor Crvenog križa za Hrvatsku. Novi dječji TBC paviljon raspolagao je s 21 krevetom.[76] Mnogi se Međimurci sjećaju svog boravka u TBC paviljonu, što zbog izolacije od roditelja, što zbog „društva" s Odjela, ali sjećanja su uglavnom praćena osmjesimima.

U tom se razdoblju stalno povećavao i broj pregleda pacijenata – primjerice, 1953. godine ostvareno je 83.357 liječničkih pregleda na području Međimurja, a godine 1956. već 152.776. Udvostručio se u promatranom razdoblju i broj izdanih recepata, te ih je 1953. godine bilo 51.118,

škola za bolničare u Čakovcu

Jačanje zdravstvene službe u našem kotaru iziskuje više stručnog kadra. Taj problem veoma je akutan i naročito se osjeća u radu bolnice. Da bi se tome zadovoljilo, uprava bolnice je pokrenula pitanje osnivanja jednog odjeljenja škole za bolničare. Na ovu inicijativu Škola za bolničare u Varaždinu pokazala je puno razumijevanje i ovih dana u Čakovcu je počeo radom prvi razred bolničke škole. U prvi semestar upisano je oko 25 polaznika većinom učenika iz Čakovca i okoline. Oni će po svršetku školovanja steći potrebne kvalifikacije i raditi u bolnici i drugim zdravstvenim ustanovama kotara.

Kako bi se kadar popunjavao i Međimurcima, u Čakovcu je pokrenuta škola za bolničare

18. I 1961. broj 34 „MEDIMURJE"

Zdravstvene ustanove Međimurja dobile niži medicinski kadar

Prva klasa čakovačke Bolničke škole uspješno završila školovanje

U subotu 21. siječnja prije podne u dvorani Čakovačkog mlina održana je mala svečanost na kojoj su polaznicima Bolničke škole u Čakovcu podijeljene diplome. Dvadeset i tri mladića i djevojaka tog se dana rastalo sa školskim klupama, sa svojim nastavnicima. Dirljiv je bio oproštaj nastavnika i učenika, koji će već sutra postati njihovi najbliži saradnici u radu.

Oproštaj od nastavnika, oproštaj je od školskih klupa s kojima se rastaju učenici Bolničke škole. Taj moment za njih je veliki događaj i u znak priznanja ovi nastavnicima predaju buket cvijeća.

Njega bolesnika, pomoć bližnjemu i nemoćnome njihov je osnovni cilj i oni su ga kroz dvogodišnje školovanje u potpunosti prihvatili. Većina od njih zaposlit će se u zdravstvenim ustanovama, te u bolničkim sobama i ambulantama preuzeti na sebe brigu nad bolesnicima. Pojedini će nastaviti školovanje i nema sumnje da će postići i najviši cilj, postati liječnici. Na svoj svečanosti četiri mladića i 19 djevojaka primilo je diplome kao rezultat uspješnog školovanja. Iako je bilo teško, završni ispiti i ocjene dokazuju da su ti učenici prve klase Bolničke škole uspješno savladali nastavu, jer opći je prosjek prilično visok.

Na inicijativu zdravstvenih radnika Međimurja, ravno prije dvije godine osnovano je pri Općoj bolnici Čakovec jedno odjeljenje vazrađničke Bolničke škole. Tada se po prvi put na okupu našlo dvadesetak mladića i djevojaka koji su se opredijelili za zvanje bolničara. Kroz dvogodišnje školovanje i stalni rad u bolnici oni su se upoznali sa zadacima koji ih očekuju. Naročita pažnja posvećena je stručnim predmetima: općoj njezi bolesnika, njezi internog, zaraznog i kirurškog bolesnika. Slušala se nastava iz anatomije, higijene, domaćinstva i drugih predmeta. Rad se uglavnom odvijao seminarskim sistemom, tako da su se u pojedinim od četiri seminara koliko traje školovanje slušale pojedine grupe predmeta. Pored teoretskog rada učenici su šest sati dnevno provodili u bolesničkim sobama gdje su uz pomoć liječnika i osoblja svladavali praktički nastavu. Ovakvim radom predviđeni program savjesno je svladan i sada je tih dvadesetak učenika sposobno prihvatiti odgovoran poziv bolničara. Njihovo znanje na diplomskom ispitu potvrdilo je kvalitetu predanog gradiva i napore nastavnika. Ova prva klasa bolničara stupa u novi život, na nova radna mjesta, koja u mnogim medicinskim ustanovama čekaju njihov dolazak. Prva klasa je završila svoje školovanje i početkom veljače njih će u školskim klupama zamijeniti nova generacija mladih ljudi.

IZVIĐAČKE VIJESTI

Naknadno

Prošle godine na Dan boraca održano je na Šuljanci centralno takmičenje Saveza izviđača Jugoslavije. Na tom takmičenju učestvovali su svi republički savezi sa svojim ekipama izviđača i planinki. Muška ekipa Saveza izviđača Hrvatske predi-

Čakovečki bolničari ubrzo su počeli popunjavati kadar

[76] „Počela gradnja dječjeg TBC paviljona", *List Međimurje*, 15. 6. 1960., str. 2.

Učenici škole za bolničare u Čakovcu s liječnicima i upravom čakovečke bolnice

Započeli radovi na dječjem odjelu

Poznato nam je, da je prije tri godine na inicijativu zdravstvenih radnika i SSRN-a Čakovec sprovedena akcija za sakupljanje sredstava za izgradnju dječjeg paviljona u sklopu Opće bolnice u Čakovcu. Tom prilikom je sakupljeno oko 5 miljuna dinara. Ta sredstva su i suviše skromna, da bi se pošlo izgradnji dječjeg paviljona, koji bi koštao oko 70 miljuna dinara, pa se prišlo drugom planu. Nakon preseljenja TBC odjela u Šenkovec, pristupilo se adaptaciji tih prostorija za potrebe dječjeg odjela. Znači, pomoć koju su dali naši ljudi iz grada i sela pravilno se koristi.

Međutim potrebno je napomenuti da se započeti radovi sa prikupljenih 5 miljuna dinara neće moći možda završiti, pa se očekuje da će i radnici i službenici Međimurske trikotaže i Čakovca odazvati, izvršiti svoje obećanje i pomoći sa svojim prilogom izgradnja tako značajnog zdravstvenog objekta. Vjerujemo da oni više značaj tog objekta i da će svaki član njihovog

moći dati 300 dinara, kao što su to učinili i ostali naši građani. Smatramo da grješka leži na njihovim Radničkim savjetima i Upravnim odborima, koji ovom tako humanom i plemenitom zadatku nisu posvetili dovoljno pažnje.

Vjerujući u svijest ove akcije stanovništvo Međimurja može očekivati da će za Dan republike biti dovršen dječji odjel, koji će raspolagati s 45 bolesničkih kreveta i ostalim pomoćnim prostorijama.

Bilo je više intervencija na dječjem odjelu, no sve do izgradnje nove bolnice bile su kratkoročne

a 1956. čak 100.756. Napomenimo i da je ostvareno čak 33.218 zubarskih pregleda u 1956. godini.[77] To je donosilo i veće troškove za osiguranje, međutim, svjedoči i o sve većoj svijesti ljudi o potrebi i koristi liječničkih pregleda, kao i sve većem dopiranju liječnika i zdravstvenog prosvjećivanja do stanovništva. Zdravstvena kultura i standard nisu prestali rasti ni te 1956., godine. O daljnjem razvoju i socijalnoj, odnosno zdravstvenoj osviještenosti govori činjenica kako je dvije godine kasnije svaka općina dobila svoju izvanbolničku zdravstvenu ustanovu (danas su to ambulante Doma zdravlja), povećan je kapacitet Opće bolnice, a i broj liječnika s 8 na 17, sve u razdoblju od 1955. do 1958. godine. S obzirom na dostupnost zdravstvene usluge, nastavio je rasti i broj liječničkih pregleda. Tako se broj pregleda povećao 1957. i 1958. za ukupno 34%, a od 1955. za 100%, što je trend koji smo i ranije zamijetili. Dostupniji zdravstveni sustav te veći broj rezultirao je, naravno, i povećanim troškovima. Natpisi u novinama vezani uz zdravstvo zapravo uvijek nose pitanje troškova, koji su neupitni.[78] Zdravstveni kadar, a napose liječnički, doseljavao se izvana, dok je dio zaposlenika dolazio iz Međimurja. S obzirom na to da se kroz povijest kontinuirano bilježi manjak kadra, nastojalo se tome doskočiti školovanjem domaćeg kadra osnivanjem škole za bolničare u Čakovcu. Nastavno na potrebe, tadašnja je uprava bolnice pokrenula pitanje osnivanja škole za bolničare. Za ovu je inicijativu škola za bolničare u Varaždinu pokazala puno razumijevanje te je u Čakovcu s radom započeo prvi razred bolničke škole.

U prvi je semestar upisano oko 25 polaznika, većinom učenika iz Čakovca i okolice. Od njih se očekivalo da će završetkom školovanja steći potrebne kvalifikacije i raditi u bolnici, ali i drugim zdravstvenim ustanovama.[79] Proširenjem sustava zdravstvene zaštite javilo se i pitanje trošenja zdravstvenih resursa. Naime, krajem pedesetih godina došlo je do velikog proširenja rada ambulanti opće prakse, ali i specijalističke službe. Godine 1960. u Domu narodnog zdravlja u Čakovcu radilo je 12 liječnika specijalista za razne bolesti, dok su liječnici za plućne bolesti radili još u Murskom Središću, Domašincu i Prelogu. Primijećeno je već tada da su specijalističke službe često preopterećene nepotrebnim i neopravdanim upućivanjem osiguranika na preglede. Tako je, prema procjenama, samo u 1959. godini oko 60 posto pacijenata

[77] *List Međimurje*, 1. 5. 1957., str. 3.
[78] *List Međimurje*, 1. 10. 1958. str. 2.
[79] „Škola za bolničare u Čakovcu", *List Međimurje*, 18. 2. 1959., str. 4.

Strana 2 „MEĐIMURJE"

Angažiranje svih društvenih faktora

na pravilnom usmjeravanju i korištenju zdravstvene službe

Članovi Skupštine Kotarskog Zavoda za socijalno osiguranje II. saziva sastali su se ovih dana na svoje izvanredno zasjedanje, na kojem su razmotreni mnogi problemi iz ove oblasti. Današnji naš članak posvećujemo

Zdravstvenoj zaštiti osiguranika

Zdravstvena služba na području našeg kotara ostvarila je u vremenu od 1955. g. do danas zavidjiv napredak. Svaka općina dobila je svoju vanbolničku zdravstvenu ustanovu, povećan je kapacitet Opće bolnice, a broj liječnika u toj službi povećan je od 8 na 17. Ovi uspjesi ostvareni su brigom cijele naše zajednice i uvođenjem samoupravljanja u zdravstvenoj službi.

U zubnom ambulantama ortjeh ima perijenata

Međutim imade pojava o kojima treba povesti računa. Nekoliko podataka najbolje nam to potvrđuje:

Broj liječničkih pregleda i usluga kao i broj izdanih recepata odnosno lijekova u posljednje dvije godine porastao je za 34 %, a u poređenja sa posljednjih 4 godine za 100 %. Povećan je i broj osiguranika u posljednje dvije godine za 14 %, dok su troškovi zdravstvene zaštite porasli u apsolutnom iznosu na 247 %, dli pak po pojedinačnim cijenama na 166 %. Takovo stanje iziskuje analizu uzroka.

Dozvolit ćemo sebi da i ovdje navedemo nekoliko podataka:

Broj izostanaka sa posla u posljednje dvije godine povišen je za 24 %, broj oboljelih slučajeva za 12 %, povećan je znatno broj bolovanja, kao i izvršena putovanja. To naročito vrijedi za putovanja do liječnika specijalista. Kriterij ocjenjivanja radne sposobnosti različit je kod pojedinih ustanova. Sanitetska kola iako su deset puta skuplja od drugih prevoznih sredstava, koriste se i u slučajevima kada nisu neophodna. U porastu je i trajanje jednog liječenja u bolnicama. Naročito je povećano odobravanje naknade umjesto plaće odnosno bolovanje za njegu oboljelog člana porodice.

Da li je opravdan porast cijena zdravstvenih usluga za 61 % u odnosu na 1957. g. kada zdravstvene stanice ostvaruju viškove?

Tako postaje činjenica da je porast troškova zdravstvene zaštite u nesrazmjeru sa povećanjem broja socijalno osiguranih osoba, pa prema tome i sa povećanjem prihoda.

To je uvjetovalo poslovanje Zavoda tokom ove godine sa znatnim deficitom. Zavod, koji je ranijih godina imao stalno velike suficite sada imade deficit od oko 16 miliona dinara. Nije li to prelaženje iz krajnosti u krajnost. Postavlja se i pitanje kako se mogu i čime ti manjkovi podmirivati?

Zavod je sa svoje strane poduzeo već čitav niz mjera za racionalno trošenje sredstava, ali ovu problematiku ne može riješiti sam Zavod. Ona je

Konzervativna ambulanta u Prelogu

mnogo šira i samo zajedničkim djelovanjem i radom Radničkih savjeta, Upravnih odbora, Sindikalnih i partijskih organizacija, Vijeća proizvođača i ostalih radnih ljudi može ona biti riješena na način da poboljšana i povećana zdravstvena služba uz vođenje računa o našim materijalnim mogućnostima, poštivajući prava osiguranika, smanji u budućnosti broj oboljenja i osigura efektnu zaštitu.

Svaka privredna organizacije imade sigurno radnike, koji nisu još izostali sa rada. Pa i oni su sigurno nekada imali neke zdravstvene smetnje, ali ipak nisu izostajali sa posla. Ako bi se analiziralo, oni sigurno spadaju među produktivnije, a dali je tko baš njih na bilo koji način stimulirao? Da li se o njima vodi računa?

Zbog toga i ovo pitanje riješit ćemo postepeno zajedničkim udruženim naporom.

Proučava se program Saveza komunista

Nastavak s prve strane

za sve teme iz programa, a predaju, prema rasporedu za pojedinu temu.

Pri općinskim komitetima rade članovi komiteta i uzdignutiji članovi u seminarima. I oni najprije vrše individualno proučavanje materijala, a zatim teme razrađuju u diskusijama. Na čelu seminara, nalazi se rukovodilac seminara.

organizacijama i seminarima učestvovat će i članovi Socijalističkog saveza, Narodne omladine, Narodnih odbora i u čitavom političkom, društvenom i privrednom životu našeg kotara.

Za proradu Program i Statuta općinski su komiteti pripremili odgovarajuću literaturu. Time su udareni temelji biblioteka kod istih, koje će trebati i dalje popunjavati. J. K.

U probleme u zdravstvu uključivala se cijela zajednica

nepotrebno upućeno specijalistima.[80] Nažalost, taj se trend primjećuje i danas te predstavlja jedan od kroničnih problema našega zdravstvenog sustava.

Tih je godina usvojen i novi nacrt Pravilnika o organizaciji, zadacima i načinu poslovanja zdravstvenog centra. Posebna komisija ispitivala je tijekom tri mjeseca aktualno pitanje zdravstvene službe i zaključila da su ispunjeni uvjeti za osnivanje Zdravstvenog centra u Čakovcu. Savjet za narodno zdravlje općine na sjednici je prihvatio prijedlog da Zdravstveni centar Čakovec počne djelovati u 1961. godini. U zajednički zdravstveni centar spajaju se bolničke i izvanbolničke službe, a predlaže se i uklapanje ljekarni. Ideja je da se cijela zdravstvena politika Međimurja kvalitetno i zajednički usmjerava.[81] Postulati koji su tada postavljeni u smislu provođenja

[80] „Porast zdravstvene zaštite", *List Međimurje*, 6. 4. 1960., str. 2.
[81] „Objedinjavanje zdravstvenih ustanova u Čakovcu. Od nove godine Zdravstveni centar", *List Međimurje*, 9. 11. 1960., str. 2.

jedinstvene zdravstvene politike unutar županije, u današnje su se vrijeme pokazali ispravnim. Oslobođene tromog aparata državne birokracije, ustanove pod ingerencijom lokalne vlasti brže i jednostavnije donose odluke, dok se lokalna vlast angažira oko obnove, nabave i usmjeravanja zdravstvenih ustanova u zajedničke ciljeve.

Glavninu industrije Međimurja ranih šezdesetih godina nosile su velike tvrtke. Kako bi se smanjila preopterećenost ambulanti opće prakse u Domu narodnog zdravlja, otvarale su se i industrijske ambulante. Težilo se tome da se pregledi obave tijekom radnog vremena kako bi se navedena preopterećenost izbjegla. Zamisao je polako i ostvarivana, prvo u Međimurskoj trikotaži i Stočaru, a zatim i u Čateksu. Cilj novoosnovanih ambulanti bio je privući pacijente iz navedenih poduzeća i time rasteretiti Dom zdravlja.[82] Godinu dana kasnije ista je inicijativa ostvarena i u Hrastu gdje je u studenom 1961. otvorena tvornička ambulanta opće prakse. Ambulanta je privremeno bila smještena u uredu, a kasnije u posebnoj prostoriji izgrađenoj za liječnički pregled. Radno je vrijeme bilo prilagođeno potrebama obje smjene.[83] Radnicima se omogućio jednostavan i brz pregled unutar same tvrtke, u slučaju hitnoće blizina zdravstvenog kadra, svojevrsni redoviti, sistematski pregledi, a pritom se također uvelike olakšao pritisak na Dom zdravlja.

Iako je Međimurje u nekoj mjeri prošlo fazu početnog zdravstvenog prosvjećivanja stanovništva, nastavljalo se s daljnjim edukacijama. Trahom je dugo bio velik problem Međimurja, zbog kojeg je i osnovana bolnica u Prelogu. Ipak, još 1961. godine, na inicijativu zdravstvene stanice Zavoda iz Zagreba, specijalist za očne bolesti dr. Božidar Marković održao je predavanje o trahomu. Predavanju su nazočili svi prosvjetni i zdravstveni radnici općine. Zahvaljujući suvremenim dostignućima medicine te ustrajnim naporima zdravstvenih radnika, zaraza od ove bolesti svedena je na minimum, ali je ipak održano predavanje o formama i mogućnostima suzbijanja daljnjeg širenja te bolesti. Na kraju je dr. Božidar Marković osnovnoj školi poklonio dijaprojektor s više dijafilmova iz područja zdravstva. Riječ je o današnjoj Prvoj osnovnoj školi; Druga je u to vrijeme bila podstanar u zgradi Učiteljskog fakulteta.[84]

Doktor Pavao Kolmanić (iz arhive obitelji dr. Kolmanića)

Doktor Pavao Kolmanić s medicinskim sestrama (iz arhive obitelji dr. Kolmanića)

[82] „Otvara se ambulanta u „Čateksu", *List Međimurje*, 24. 2. 1960., str. 3.
[83] „Ambulanta u „Hrastu",*List Međimurje*, 18. 1. 1961.
[84] „Predavanje o trahomu",*List. Međimurje*, 21. 6. 1961., str. 3.

VI PITATE
Dr PAVAO
KOLMANIĆ
ODGOVARA

Da li je uzrok glavobolje upala zglobova?

VI PITATE
D- PAVAO
KOLMANIĆ
ODGOVARA

Trnu mi noge i ruke

Dr. Pavao Kolmanić educira stanovništvo putem medija

Doktor Pavao Kolmanić, autor i voditelj emisije »Liječnik vas savjetuje«, evih je dana imao jubilarnu – podesetu emisiju

Doktor Pavao Kolmanić imao je i radijsku emisiju

U svrhu daljnje prevencije širenja zaraznih bolesti, nastavilo se i s cijepljenjem stanovništva. Tako je 1962. godine gotovo tisuću odraslih osoba na području Međimurja cijepljeno protiv velikih boginja. Procjenom rizika identificirani su rizični dionici društva te su najprije cijepljeni službenici na željeznici, pošti, zdravstvenim ustanovama i Odjelu unutarnjih poslova. Naime, tada se bolest pojavila u Engleskoj i nekim zapadnim zemljama, pa je bilo od izrazite važnosti spriječiti širenje na prostor Međimurja.[85]

Preventivne službe organizirane na taj način značajno su pridonijele i smanjenju različitih zaraza. To se posebno odnosi na tifus, difteriju, tetanus i druge zarazne bolesti, a blagi se pad osjetio i kod tipičnih dječjih bolesti, posebno kod dječje paralize. Primjerice, 1959. godine pojavilo se tek nekoliko slučajeva dječje paralize na području Međimurja. Godinu kasnije zabilježeno je bilo njih već 14. Radi bojazni od daljnjeg širenja te bolesti prišlo se masovnom cijepljenju svih osoba do 20 godina starosti. Već 1961. i 1962. nije zabilježen niti jedan novi slučaj. Cijepljenje kao vrhunac medicinske znanosti bilo i ostalo jedan od glavnih načina prevencije zaraznih bolesti, a odaziv je (barem u povijesti) redovito bio velik. Temeljiti su rezultati, međutim, i dalje izostali u borbi protiv tuberkuloze, koja je i ranih šezdesetih godina jedna od najzastupljenijih bolesti u Međimurju. Budući da je najviše bolovanja otpadalo upravo na tuberkulozu, gubila su se značajna financijska sredstva. O razmjerima zaraze tuberkulozom možda najbolje govori činjenica kako je tuberkuloza bila jedan od četiri najčešća uzročnika smrti u to vrijeme.[86]

Medicinski centar Čakovec imao je i stalnu rubriku u *Listu Međimurje* gdje su liječnici različitih usmjerenja davali savjete vezane uz razne bolesti. Sasvim je sigurno i taj oblik edukacije pridonio poboljšanju zdravstvene slike cijele današnje županije. Redovito je na pitanje čitatelja tih godina odgovarao dr. Pavao Kolmanić.

[85] „Zaštitno cijepljenje odraslih protiv velikih boginja i na našem području", *List Međimurje*, 7. 2. 1962., str.6.
[86] „Zarazne bolesti u stalnom padu", *List Međimurje*, 19. 9. 1962., str. 6.

Pacijentica Božica Malašić u naručju medicinske sestre (uz dozvolu Mirko Banjeglav i MMČ)

Nastavili su se i novi infrastrukturni radovi, pa je tako 1964. godine Medicinski centar Čakovec dobio dva nova paviljona, paviljone III. i IV današnje bolnice. U prvome su bile smještene vanjske službe, poliklinički dio, specijalističke ambulante, zubna ambulanta, ambulanta opće prakse, rendgen, laboratorij i ostalo (prostorije današnjeg Zavoda za javno zdravstvo). Drugi paviljon koristio se za potrebe otorinolaringologa te svih bolničkih internih odjela (prostorije današnje fizikalne terapije, dnevne bolnice te psihijatrije). Dovršenjem Medicinskog centra djelomično se riješio problem vanjskih ljećilišnih službi. Reorganizacijom prostora bolje je uvjete dobila i školska poliklinika, koja je do tada bila smještena u Starom gradu, dok se nakon izgradnje paviljona smjestila se u prostorije ambulante u Novakovoj ulici.[87] Paviljoni su svečano otvoreni povodom proslave 20-godišnjice oslobođenja Međimurja uz prigodnu svečanost.[88]

Osnivač i prvi voditelj školskog dispanzera dr. Dora Deban Oštrić (1964.)

Nije sve uvijek, nažalost, bilo pozitivno. Bilo je tada, baš kao i danas, kontroverza i problema, koji se najviše periodično ponavljaju u razdobljima u kojima se bilježe infrastrukturni radovi. Prva afera o kojoj se raspravljalo i na lokalnim sjednicama saveza komunista bila je vezana uz Pravilnik o raspodjeli osobnih dohodaka u Medicinskom centru, na što se nadovezao i problem višemilijunskog duga,[89] te vrlo neugodan slučaj s ampulama punim antibiotika koje su u dva navrata pronađene u kanti za otpatke.[90] To i nije teško shvatiti jer je već 1967. Medicinski centar Čakovec, u koji se tada ubrajaju i sve današnje ambulante Doma zdravlja, imao čak 459 zaposlenika. Iste je godine uvedena nova sistematizacija, koja ima 411 radnih mjesta, i prema kojoj je zamišljeno da 48 radnika napušta svoje radno mjesto. Došlo je do otpuštanja administrativno-tehničkog osoblja i nešto zdravstvenog da se, prije svega, riješi spomenuti manjak i poslovanje dovede u red.[91]
Važno je naglasiti i da je 1. siječnja 1966. godine došlo do integracije svih zdravstvenih ustanova u Medicinski centar Čakovec unutar kojega se formira zdravstveni centar, kao savjetodavni stručni organ sastavljen od rukovodilaca pojedinih službi, sa zadatkom da objedini kurativnu i preventivnu medicinu u pojedinim djelatnostima.[92]

Krajem šezdesetih godina počeo je medijski pojačan pritisak za izgradnjom nove bolnice, kako od uprave, tako i od ostalih članova zajednice. Spominje se da bi sanitarna i građevinska inspekcija trebale davno zatvoriti prostore bolnice smještene u Feštetićevom majuru, a sve u svrhu konkretnih pomaka koji bi vodili tom zajedničkom

[87] „Dovršit će se paviljoni Medicinskog centra", *List Međimurje*, 17. 6. 1964., str. 2.
[88] „Paviljoni Medicinskog centra predani na korišćenje", *List Međimurje*, 7. 4. 1965., str. 4.
[89] „Poštivati stavove članova kolektiva", *List Međimurje*, 17. 2. 1965., str.2.
[90] „Dvije struje u Medicinskom centru", *List Međimurje*, 21. 8. 1966.,str.3.
[91] „Sređuje se stanje u Medicinskom centru", *List Međimurje*, 11. 1. 1967.,str.5.
[92] Dragutin Roža i Franjo Jalšovec, „Razvoj javnog zdravstva na području Međimurja", *Međimurje. Časopis za društvena pitanja i kulturu 10*, Čakovec, 1986., str. 12.

PAVILJONI MEDICINSKOG CENTRA

Dovršit će se paviljoni Medicinskog centra

Tokom ove godine Medicinski centar u Čakovcu dobit će dva nova paviljona, čija izgradnja je započeta prije nekoliko godina. U prvom će biti smješteni svi vanjski službe medicinski pri-, specijalističke ambulante, zatim zubna te ambulanta opće prakse, rentgen, laboratorij i ostalo. Drugi paviljon bit će namijenjen za smještaj otorinolaringološkog, te svih bolničkih interних odjela. Dovršenjem Medicinskog centra riješit će se problem vanjskih liječničkih službi dok će se istovremeno u prizemlju dosadašnje ambulante u Novakovoj ulici smjestiti škola pedijatrijska koja se do sada nalazila u neprikladnim prostorijama Stare gradu.

Sredstva od 192 milijuna dinara, potrebna za potpuno dovršenje oba paviljona osigurana su za ali pod uvjetom da se svi radovi na objektima Medicinskog centra dovrše u toku ove godine. Izvršno vijeće Sabora odobrilo je u te svrhu dugoročni kredit od 90 milijuna dinara. Republička banka dala je iz srodnih sredstava. Zavoda za socijalno osiguranje daljnjih 25 milijuna, dok će se ostatak od 77 milijuna nadoknaditi iz lokalnih sredstava Općine, Medicinskog centra i Zavoda za socijalno osiguranje. Ako svi radovi budu tekli normalno predviđa se da će Medicinski centar biti dovršen do 29. XI — Dana Republike.

Prvi veći infrastrukturni radovi na bolnici izvršeni su tek 1964., pune 42 godine od osnivanja

Paviljoni Medicinskog centra predani na korišćenje

U okviru proslave 20-godišnjice oslobođenja Međimurja jučer poslije podne u prigodnu svečanost predani su na korištenje novi paviljoni Medicinskog centra u Čakovcu.

Izgradnjom svih objekata zdravstvena služba će konačno riješiti pitanje pomanjkanja prostora koje je bilo aktuelno već desetak godina. U prvom paviljonu smjestit će se ambulatno-poliklinički dio. Tu će biti tri ambulante opće medicine koje će se nalaziti u ovoj zgradi imat će posebnu prostorije i karantenu što će omogućiti slobodan tok bolesnika. U prvom paviljonu također će biti ambulante i to: očna, kirurška, ginekološka, kožno-venerična, otorinolaringološka, urološka, očna, neuropsihijatrijska, ORL (uho, grlo, nos) i fizikalna terapija, te sanitetske prostorije za kontracepciju i trudnice. U ovoj zgradi smjestit će se i kompletna zubarska služba kao i dobro opremljeni mikro-tehnički laboratorij, zatim centralni sterilizacijski kabinet, kabinet za transfuziju krvi i centralni bakteriološki laboratorij.

U drugom paviljonu nalazit će se internistički odjel sa 70 kreveta, te ORL (uho, grlo, nos) odjel sa 20 kreveta i operacionom dvoranom. U ovoj zgradi bit će i centralna apoteka za cijeli Medicinski centar, kao i praonica rublja i kotlovnica centralnog grijanja.

Na ovaj način oslobodit će se sadašnje prostorije ambulanta opće prakse i zubarske službe u koje će se smjestiti dispanzer za školsku djecu i omladinu, a u dvorište predviđene ostale ambulante i fizikalne terapije proširit će se antituberkulozni dispanzer. Sada će vile prostora dobiti i neke druge službe kao kabinet za transfuziju krvi, ginekološko-opstetrički odjel, te traumatološka kirurški odjel. Njemu je da će proširenjem ambulantno-poliklinič-kog kao i bolničkog prostora zdravstvena služba biti u mogućnosti da bolje i efikasnije pruža najrazličitije oblike zdravstvene zaštite.

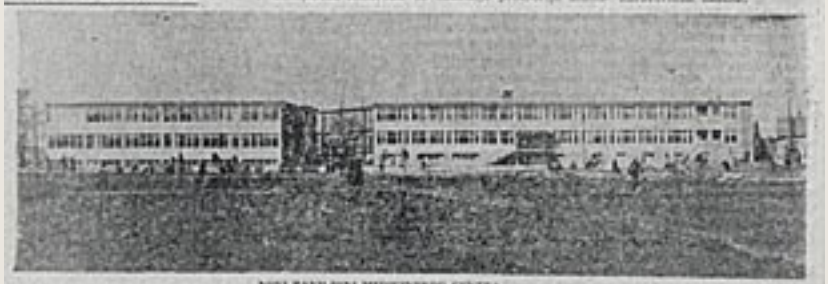

NOVI PAVILJONI MEDICINSKOG CENTRA

Veći infrastrukturni radovi redovito su se svečano prezentirali povodom nekog državnog praznika

Dvije struje u Medicinskom centru

Kao što smo u našem listu svojevremeno pisali, za čakovački Medicinski centar veoma je značajan bio slučaj s ampulama penicilina koje su u dva navrata pronađene u kanti za otpatke. Rukovodilac službe opće prakse Andrija dr Prets i veći dio osoblja Medicinskog centra, a posebno javnost i svi osiguranici i ostali građani koji zdravstvenu zaštitu ostvaruju u ambulantama opće prakse u Medicinskom centru Čakovec, očekivali su i (tražili) hitan i temeljit postupak i odcru kazne za počinioca ovog djela.

Kako nam je u razgovoru istaknuo predsjednik Društvenog vijeća Medicinskog centra Čakovec, dr. Stjepan Sabolić, ... čakovečkog Medicinskog centra, ... Društvenog vijeća ... Sabolić ... Društvenog vijeća ... Medicinskog centra ... Društvenog vijeća ... Društvenog vijeća ... Društvenog vijeća

cilju izgradnje nove zgrade. Želja je senzibilizirati javnost, upozoriti na potrebe za novim prostorima kako bi sve razine vlasti i svi članovi zajednice pridonijeli, koliko mogu, rješavanju ovog problema.

U međuvremenu otvarane su i zdravstvene stanice u naseljima, sve u sklopu Medicinskog centra u Čakovcu. Moderne zdravstvene stanice tih su godina sagrađene u Murskom Središću i Goričanu, a još prije toga u Gornjem Mihaljevcu. Svoju je zdravstvenu stanicu ranih sedamdesetih godina dobila i Orehovica. Nakon otvaranja ambulanti primarne zdravstvene zaštite, bilo bi logično izgraditi ustanovu sekundarne zdravstvene zaštite koja bi imala potencijal prihvata i zbrinjavanja pacijenata uz adekvatne uvjete. Sve se više pisalo o konkretnim načinima financiranja potencijalne izgradnje. Zajam za bolnicu mjesecima se nalazio na naslovnicima ili u najvećim novinskim člancima.

ZDRAVSTVENA STANICA U GORIČANU PREĐANA NA KORIŠTENJE

- Vrijednost novoizgrađenog objekta iznosi blizu 40 milijuna starih dinara
- Mještani Goričana dali preko 3000 dobrovoljnih radnih sati

ZANIMLJIVOSTI IZ

U Medicinski centar Čakovec do devedesetih godina ubrajale su se i zdravstvene stanice diljem Međimurja, kao i današnji Dom zdravlja, Zavod za hitnu medicinu i Zavod za javno zdravstvo

Još jedan kronični problem, koji i danas prepoznajemo, manjak je liječnika, pa je tako izašao članak koji objavljuje da na jednog liječnika u Međimurju dolazi čak 5780 stanovnika.[93] Iako su tijekom pedesetih i šezdesetih godina uloženi značajni napori u napredovanje javnozdravstvene skrbi, očito je teškoća bilo još mnogo, kako u infrastrukturnom kontekstu, tako i u liječničkom kadru.

[93] „Na jednog liječnika 5780 stanovnika", *List Međimurje*, 21. 7. 1971.

S vremenom se popravljao i vozni park – paviljon III i IV u pozadini (uz dozvolu Mirko Banjeglav i MMČ)

(iz arhive obitelji dr. Kolmanića)

Ja Mihael Kukovec došao sam 1959. godine u tada Opću bolnicu Čakovec kao učenik škole za bolničare u Varaždinu, filijala Čakovec.
Direktor ove škole bio je Rudolf Matić, viši sanitarni tehničar iz Varaždina. Ova škola djelovala je u Varaždinu već dulje vremena, a zbog velikih potreba takvog profila radnika u Međimurju, jedan odsjek započeo je sa radom i u općoj bolnici Čakovec, na čemu se osobito angažirao Dr. Đorđe Pal, koji je i bio pročelnik i razrednik ovog odsjeka u Čakovcu.
Bilo je to tridesetak i nešto učenika, škola je bila locirana na mjestu današnje tehničke službe (Ratajec).
Predavanja su vršili profesori čakovečkih srednjih škola te liječnici i sestre opće bolnice Čakovec. Bili su to Dr. Pal, Dr. Kolmanić, dr. Rudolf Brodnjak, sr. Ria, sr. Tina, sr. Juranić, a i neki drugi su upadali povremeno.
Moram napomenuti da je u ono vrijeme bolnica bila vrlo oskudna, sa nižim i srednjim personalom. Od nižeg personala bili su tu uglavnom tehničari i bolničarke sa nekoliko mjeseci ili vojničkog ili nekog drugog tečaja. Ova novootvorena škola za bolničare trajala je dvije godine, što je prema prijašnjem stanju bio veliki napredak za njegu bolesnika.
Također moram napomenuti da sam u općoj bolnici Čakovec 1959. godine zatekao samo pet (5) medicinskih sestara, bile su to: sr. Salvatora, glavna sestra kirurgije, sr. Ria, glavna sestra pedijatrije, sr. Zlatka, glavna sestra TBC u Ksajpi, sr. Juranić (Proskura), glavna sestra interne, te sr. Tina Cigula.
Također moram napomenuti da je u općoj bolnici Čakovec radilo dosta časnih sestara (naravno u propisnim uniformama ustanove) koje su Slovenci protjerali, a bolnica Čakovec ih je primila zbog nedostataka personala. Bile su to uglavnom bolničarke, jedino je sestra Salvatora imala srednju školu.
Ovoj se školi posvećivalo puno pažnje i od općinskih i od drugih organa vlasti u Međimurju.
Bili su nam omogućeni mnogi posjeti drugim zdravstvenim ustanovama diljem ondašnje Jugoslavije. Između ostalog, posjetili smo: bolnica Koševo u Sarajevu, Mariborska bolnica, bolnica u Dubrovniku, bolnica na Firulama u Splitu, te mnoge druge zdravstvene ustanove.
Opća bolnica imala je tada i svoju ekonomiju i to: vrt gdje se uzgajalo povrće (bilo je to na mjestu današnjeg parka). Bolnica je imala svoju zimnicu koja se čuvala u podrumima stare bolnice.
Hranile su se svinje. Svinjci su se nalazili na južnim dijelu bolnice (dvorišta). Tako su obično u petak bile kolinje u bolnici. Bolnica je imala svog konja koji se zvao Pubi i zaprežna kola kojima se dopremao kruh i mlijeko iz grada. Za konja i prevoz brinuo se Tonček, a njegova žena Barica brinula se o svinjama.
Negdje otprilike 1963. godine osniva se Medicinski centar Čakovec, tu se udružuju sve ambulante i domovi zdravlja Međimurja sa Općom bolnicom. Direktor Medicinskog centra postao je Dr. Franjo Deban jer je već prije direktor opće bolnica Dr. Mirko Brodnjak umro.
Dobili smo tada i glavnu sestru Medicinskog centra, bila je to Marija Vrančić, koja je do tada bila glavna sestra u Domu zdravlja Čakovec.
Također moram konstatirati da se povijest ponavlja. Imali smo već Opću bolnicu, te odvojeno primarno zdravstvo. Danas imamo županijsku bolnicu i odvojeno primarno zdravstvo, ali na jedan drugi način.
Kako će biti za idućih 45 godina, živi bili pa vidjeli?
Mojim prvim kontaktom 1959. godine sa zdravstvom, pa eto do danas, razlika u izobrazbi zdravstvenog personala, te prisutnost ovako moderne aparature u svim granama zdravstva napredak je ogroman.
Zahvaljujući tako ogromnom napretku u zdravstvenoj izobrazbi, te tako suvremenoj tehnici, govori nam to i statistika da nam treća dob predugo živi što se odražava na financijske probleme u vezi mirovina.
Vjerujem ako se ovako nastavi da za idućih 45 godina baš i neće biti smrtnih slučajeva.

Mihael Kukovec, med. tehničar

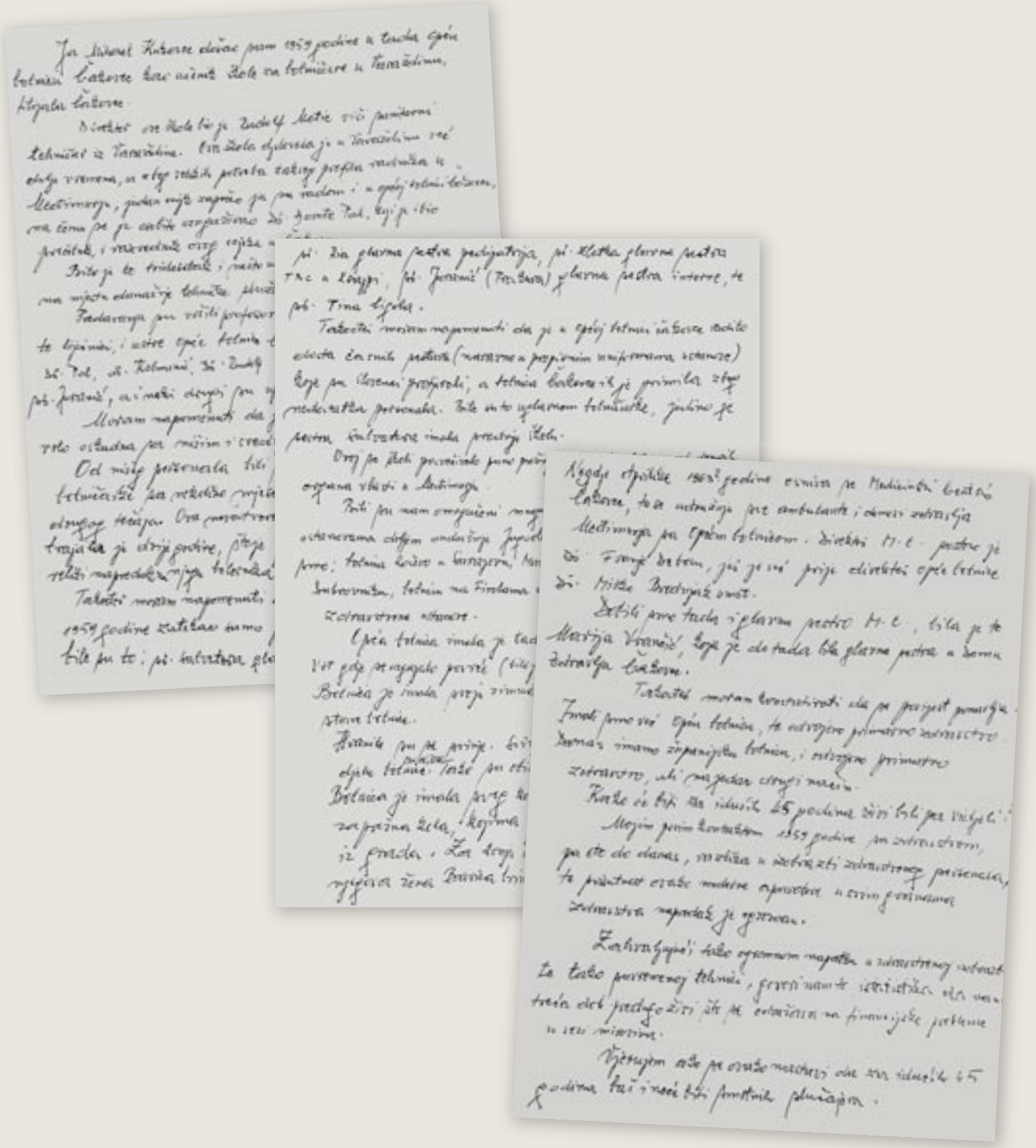

Gradnja nove bolnice Medicinskog centra Čakovec 1973.

Financijski okvir

Početak gradnje nove bolnice zacrtan je još 18. prosinca 1967. godine kada je usvojen program mjere zdravstvene zaštite na području Općine Čakovec za razdoblje od 1968. do 1972. godine. Zadatak gradnje nove bolnice našao je svoje mjesto i u Srednjoročnom planu razvoja Općine Čakovec od 1971. do 1975. godine.[94] Godine 1969. osnovana je radi toga stručna komisija, sastavljena od građevinskih i zdravstvenih djelatnika, kao i predstavnika Skupštine Općine Čakovec. Oni su, prema očekivanju, zaključili da trenutno stanje nije odgovaralo standardima i da treba započeti izgradnju nove bolničke zgrade.

MEĐIMURJE

LIST SSRN OPĆINE ČAKOVEC

Srijeda, 23. srpnja 1969. Broj 792 — Godina XVIII

Međimurju je potrebna nova bolnica

- Sanitarna i građevinska inspekcija već su trebale zatvoriti neke ključne odjele Medicinskog centra u Čakovcu!
- Što se sve predviđa idejnim projektom nove bolnice
- O financiranju izgradnje upriličit će se javna rasprava

Kad je odlučeno da se započinje s gradnjom, redovito se medijski naglašavala važnost nove bolnice

MEĐIMURJU JE POTREBNA NOVA BOLNICA

JOS SAMO DO NEDJELJE!

Argumenti su bili snažni – za podizanje zdravstvenog standarda nova je bolnica bila prijeko potrebna

Sljedeći je korak bio izrada predelaborata o izgradnji bolnice s idejnim arhitektonsko-građevinskim rješenjem i budućom lokacijom prema generalnom urbanističkom planu Grada Čakovca. Savjet je Medicinskog centra Čakovec na sjednici u veljači 1970. godine na osnovi idejnog rješenja i predelaborata donio Odluku o kompletnoj izradi građevinsko-izvedbenog elaborata za izgradnju 1.,2. i 3. etape nove bolnice.[95] Tog su se pitanja uhvatile i tadašnje društveno-političke organizacije čakovečke općine, a na Skupštini Općine Čakovec 20. veljače 1970. godine donesena je Odluka o raspisivanju zajma s javnim upisom za izgradnju bolnice na iznos od 6.000.000,00 novih dinara. Kako je pitanje izgradnje nove bolničke zgrade bilo od izrazite važnosti za cijelo Međimurje, aktivno su se skupljala sredstva na razne načine. Pokrenute su inicijative i po nižim instancama gdje su na zborovima birača i građani iznosili svoja mišljenja.

[94] Vladimir Šimić, „Nova bolnica – od ideje do ostvarenja", *Nova bolnica Medicinskog centra Čakovec*, Ernest Fišer (ur.), Čakovec, 1975., str. 12. – 18.
[95] Isto, str. 13.

Prihodovna i rashodovna strana projekta izgledale su ovako:
Zajam stanovništva čakovečke općine – 5.530.762,00 dinara
Budžet Skupštine Općine Čakovec – 2.980.000,00 dinara
Republički fond za nedovoljno razvijene krajeve – 3.000.000,00 dinara
Poslovni fond Medicinskog centra Čakovec – 2.200.000,00 dinara
Namjenski doprinos na bruto osobne dohotke i mirovine – 18.645.403,00 dinara
Krediti poslovnih banaka – 10.500.000,00 dinara
Komercijalni krediti dobavljača uvozne i domaće medicinske i ostale opreme – 11.640.290,00 dinara
Krediti izvođača građevinsko zanatskih radova (GK „Međimurje") – 8.103.545,00 dinara
UKUPNO – 62.600.000,00 DINARA

Rashodovna strana:
Građevinsko-zanatski radovi (zgrada, kotlovnica, ograda, vanjska kanalizacija, prometnice i dr.) – 47.163.183,00 dinara
Uvozna i domaća medicinska i druga oprema – 11.640.290,00 dinara
Ostali radovi, otkup zemljišta i zgrada te ostali izdaci koji terete investicije – 3.796.527,00 dinara.
UKUPNO – 62.600.000,00 dinara[96]

Vidljivo je da su stanovnici Međimurja sami dali veliki prinos izgradnji suvremene bolnice Medicinskog centra Čakovec 1973. godine. Očekivano, izgradnjom nove bolnice, pa time i stjecanjem novih i boljih uvjeta, postojala je i veća potreba za zdravstvenim kadrom. Sjećamo se da se 400 i nešto zaposlenih u drugoj polovici šezdesetih godina činilo mnogo. Godine 1975. novi Medicinski centar zapošljava čak 745 radnika, što je povećanje od 47,8% u odnosu na 1970. godinu. Godine je 1975. to izgledalo ovako:

Liječnici specijalisti – 39
Liječnici opće medicine – 62
Stomatolozi i viši zubari – 23
Farmaceuti – 2
Inženjeri biokemije – 4
Više medicinske sestre – 19
Srednje medicinsko osoblje – 199
Bolničari – 82
Ostali visokostručni kadrovi – 6
Više i srednje administrativno osoblje – 69
VKV i KV radnici – 35
Ostali radnici - 205[97]
UKUPNO – 745 zaposlenika

PROŠIRENA SJEDNICA PREDSJEDNIŠTVA OPĆINSKE KONFERENCIJE SSRN

ZAJAM ZA NOVU BOLNICU

Javno se raspravljalo i o financijskim okvirima za izgradnju nove bolnice

[96] Isto, str. 16
[97] Isto, str. 17.

Tehnički detalji nove bolnice

Poznato je da je do gradnje nove bolnice većina arhitekture stare zgrade bila još iz 19. stoljeća. Prve već opisane modernizacije počele su krajem pedesetih i početkom šezdesetih godina, međutim, i dalje nije bilo dovoljno prostora za normalan rad.

Plan investicija, građevinski program, osnove i pogonski program izradili su stručnjaci Medicinskog centra Čakovec, stručni suradnici projektnog biroa Građevnog kombinata „Međimurje" i Zavoda za ekonomiku, organizaciju i automatsku obradu podataka Više ekonomske škole u Varaždinu.[98] Sam koncept gradnje, odnosno projekt nove bolnice, zamišljen je sukladno europskim standardima i predstavljao je svojevrsni nadstandard u to vrijeme na području bivše Jugoslavije. Uvjeti za smještaj pacijenata, po prostranosti soba kao i činjenica da je na dvije sobe osiguran jedan sanitarni čvor uz prostorije za pregled i potrebe osoblja i danas su, nažalost, samo neostvarena želja u mnogim hrvatskim bolnicama. Teren na kojemu se bolnica gradila smješten je prema centru naselja oko kilometar sjeverozapadno, kod već postojećeg medicinskog centra. Vodilo se računa o potencijalno daljnjem širenju bolnice te je ostavljeno još dosta prostora za daljnji razvoj, što se kasnije pokazalo itekako opravdanom odlukom. Objekt bolnice imao je dvostruku orijentaciju, pri čemu su sve sobe bile orijentirane na jug, prema unutrašnjem kompleksu bolničkog zemljišta, dok su radno-medicinske prostorije orijentirane prema sjeveru. U objekt bolnice odvojeno se ulazilo za ležeće pacijente i za posjetitelje prijemnih ambulanta. Nova je bolnica u tom smislu bila dobro osmišljena i vertikalno i horizontalno u cilju što bolje komunikacije i dobrobiti pacijenata.

Riječ je zapravo bila o dvije zgrade, dva odvojena objekta, pri čemu je prvi dio krevetni s radno-medicinskom grupom prostorija, a drugi pogonski i opskrbni.

U prvome je objektu u prizemlju i na četiri kata u to vrijeme bilo smješteno 320 postelja, a prostor je bio i podijeljen na bolesničke jedinice, pri čemu je svaka imala odgovarajuće funkcijsko-pogonske prostorije.[99] Po dvije trokrevetne prostorije imale su[100] zajednički wc, a uz takvu jedinicu dolaze još dvije jednokrevetne sobe s vlastitim sanitarnim čvorom kao sobe za izolaciju. Koncepcija soba u dječjem odjelu utvrđena je po uzrastu, pa odstupa od organizacijske sheme ostalih bolesničkih jedinica i prilagođena je specijalnim zahtjevima službe. Suteren je djelomično bio korišten za odjel patologije, a preostalu raspoloživu površinu činili su prostorija za nečisto, kupaona za nepokretne ili teško pokretne bolesnike, centralna garderoba bolničkog osoblja, krevetna centrala i pomoćne prostorije sustava klimatizacije, razvoda kisika i ostalih plinova.[101]

U prizemlju se nalazila uža uprava medicinskog centra s pozivnom službom hitne pomoći, radno-medicinske prostorije i traumatološki stacionar s dežurnom službom. Međusobno povezano ulaznim holom iz kojeg se odvija sav promet unutar objekta. Uža uprava Medicinskog centra sastojala se od upravnih prostorija-kancelarija te zajedničke biblioteke i čitaonice, koja ujedno služi za sastanke stručnog kolegija.

[98] „O tehničkim obilježjima nove bolnice", Ivan Plavić, *Nova bolnica Medicinskog centra Čakovec*, Ernest Fišer (ur.), Čakovec, 1975., str. 20.
[99] Na istom mjestu.
[100] Te prostorije zajednički wc imaju i danas, no kako opisujemo prostor nove bolnice u vrijeme otvaranja, pišemo u prošlome vremenu.
[101] Isto, str. 21.

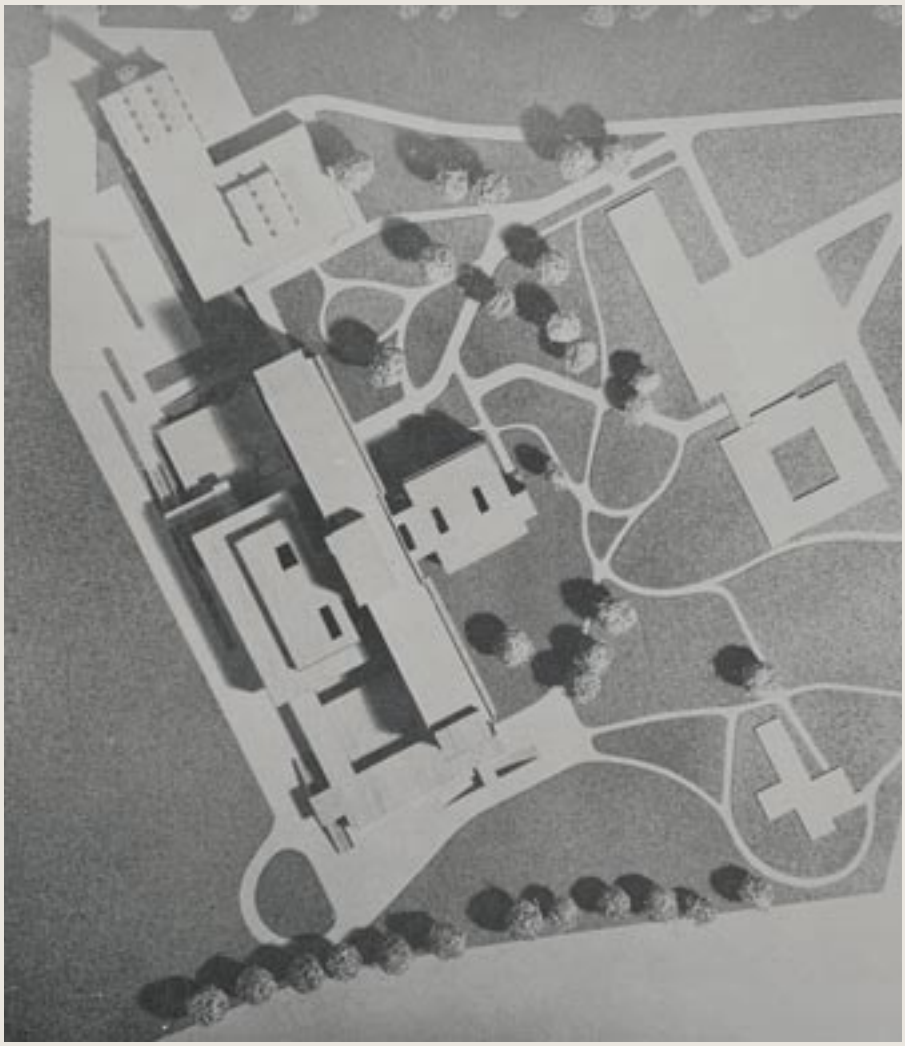

Maketa nove bolnice u Čakovcu – prema prvobitnom projektu (snimio: Aleksandar Karolyi)

Jugozapadno pročelje nove bolnice

Glavni ulazni prostor s pultom za informacije

Trokrevetna bolesnička soba

Boksovi dječjeg odjela

Rendgen-kabinet, detalj

Izgradnja nove bolnice – skice, tlocrti i realizacija

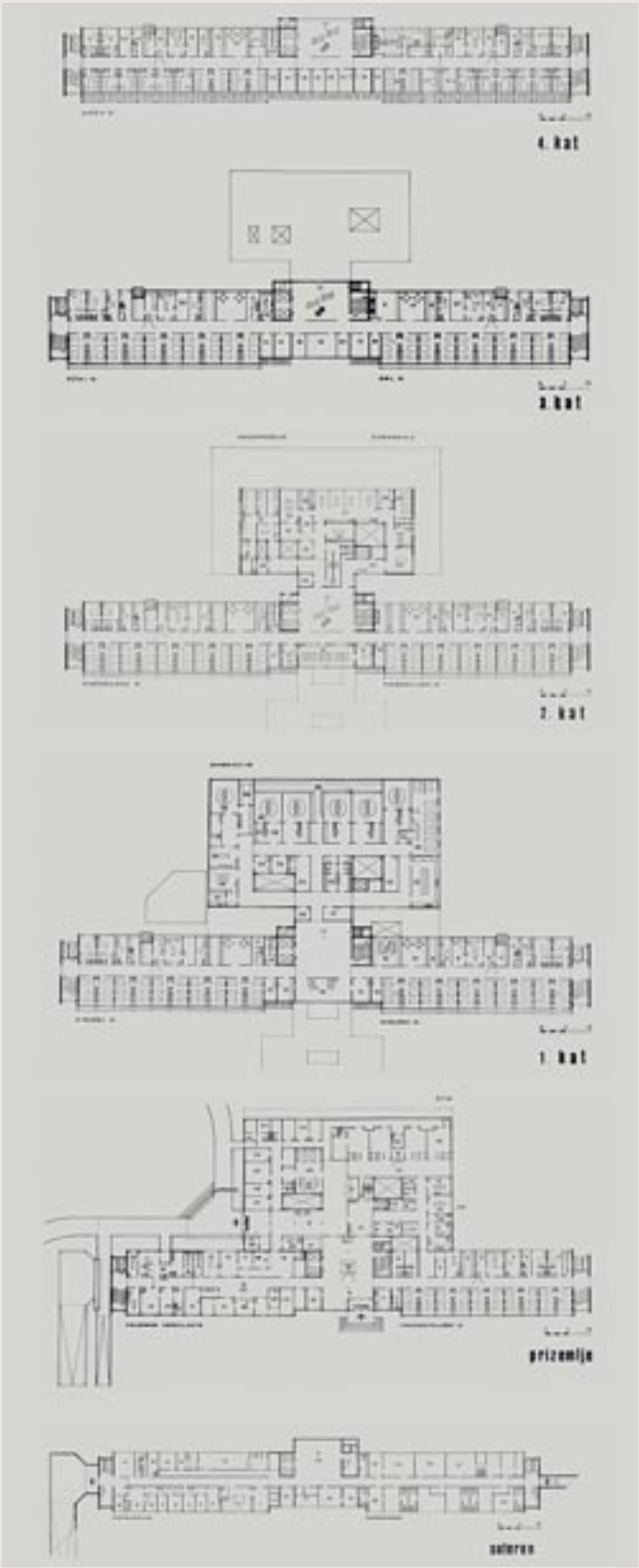

Tlocrti

Brzi sterilizator u opertivnom bloku

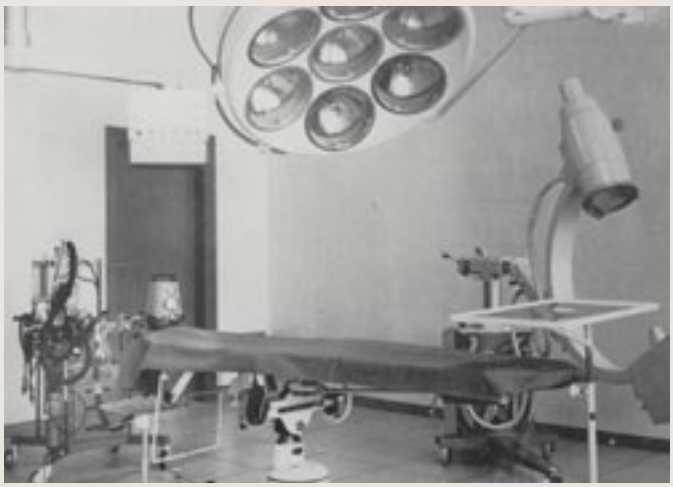

Dvorana za kirurške operacije

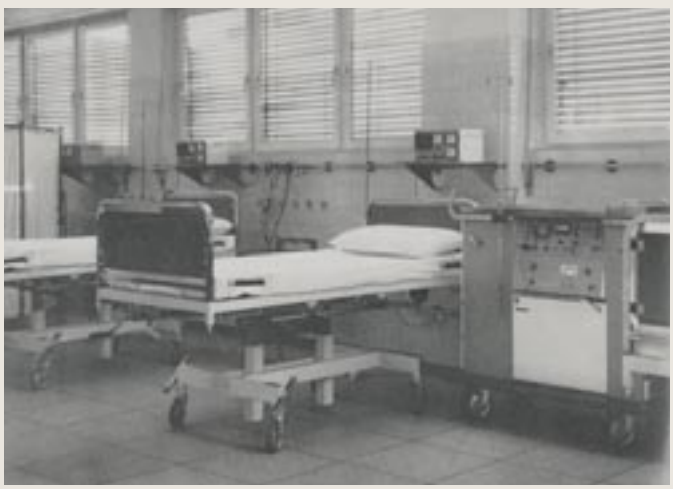

Dvorana za intenzivnu njegu

SITUACIJA
1. BOLNIČKI OBJEKT (novogradnja)
2. KOTLOVNICA (novogradnja)
3. KISIK
4. DJEČJI TBC PAVILJON
5. TRAFO-STANICA
6. POLIKLINIKA
7. INTERNI PAVILJON
8. STARI OBJEKT BOLNICE (u adaptaciji)
9. RADIONICE, SPREMIŠTA, GARAŽE
10. VRATARNICA
situacija
mj. 1:500

Radno-medicinske prostorije obuhvaćale su specijalističke prijemne ambulante, službu hitne pomoći i odjel rendgen-dijagnostike. Na radno-medicinske prostorije hitne pomoći nadovezuje se stacionarno odjeljenje traumatologije sa sobama dežurnih liječnika i medicinskog osoblja službe hitne pomoći. Kirurški odjeli sa središnjim operacijskim blokom, odjelom intenzivne njege i centralnim sterilizacijom nalazili su se na prvom katu, a krevetni odjeli kirurške službe zapremaju cijeli prvi kat južnog dijela objekta i organizirani su prema opisanoj koncepciji.

U uži dio operacijskog bloka ulazi medicinsko osoblje preko sanitarnih propusnika. Aseptičke operacijske dvorane odijeljene su od septičkih. Operacijske dvorane povezane su substerilizacijskim koridorom kako bi se spriječio povratni put septičkog materijala. Svaka operacijska jedinica sastoji se od pripreme bolesnika, pranja ruku i operacijske dvorane. Na unutrašnji su hodnik užeg operacijskog bloka vezane prostorije anesteziologa, sestre instrumentarke, prostorija za vođenje operacijskog protokola, za odmor operatera, spremište aparata, evakuaciju nečistoća i, kao samostalni dio, intenzivna njega s vlastitim pomoćnim prostorijama. Cijeli je prostor središnjeg operacijskog bloka klimatiziran iz središnjeg bloka klimatizacije. U širem dijelu operacijskog bloka nalazi se centralna sterilizacija za potrebe svih službi bolnice.[102]

Drugi kat zauzima ginekološko-porođajni odjel s rađaonskim blokom i odjelom za nedonoščad. Krevetni odjeli ginekologije i porodiljstva zapremali su cijeli drugi kat južnog dijela objekta s odjelom za novorođenčad. Rađaonski blok sadrži tri osnovne skupine prostorija – za prijem rodilja, rađaonicu s boksovima za rađanje i njegu novorođenih te operacijsku dvoranu za teške slučajeve poroda s pripadajućim funkcionalnim prostorijama.[103]

Služba prijema sastoji se od čekaonice, pregleda, sanitarne pripreme rodilja i trokrevetne sobe za čekanje pred ulazom u rađaonicu. Rađaonica ima četiri boksa za rađanje, sobu primalje, prostor za obradu novorođenčadi i sobu za eklampsiju. Sterilizacija je zajednička za rađaonicu i operacijsku dvoranu, koja se izravno nadovezuje svojom pripremom na rađaonicu. Uz dvoranu za operacije nalaze se još i pomoćne funkcionalne prostorije. U ovaj dio radnih prostorija ulazi svo medicinsko osoblje preko sanitarnih propusnika. Odjel za nedonoščad oblikovan je kao potpuno samostalna jedinica sa svojim sanitarnim propusnikom za ulaz medicinskog osoblja, branom za predaju nedonoščadi, sobom za pregled, ostalim pomoćnim funkcionalnim prostorijama i ostakljenim boksovima u kojima je smještena nedonoščad u poluklimatizirane ili potpuno klimatizirane kolijevke (inkubatore). Na trećem su katu odjel za bolesti očiju i ORL odjel i organizacijski su identični krevetnom dijelu ostatka bolnice.[104] Dječji se odjel smjestio na četvrtom katu, koji se razlikuje od ostalih po svojoj organizacijskoj koncepciji zbog specifičnog načina rada, velikog područja kauzuistike i različitog uzrasta djece – od 0 do 15 godina. Svaka soba imala je pretprostor za pranje i previjanje djece, dok se pregled odvijao u samoj sobi. Osim pratećih funkcionalnih prostorija, u sklopu dječjeg odjela nalazila se i mliječna kuhinja, u kojoj se pripremala hrana za odjel te za dojenčad porođajnog odjela i za odjel nedonoščadi.[105]

[102] Na istom mjestu.
[103] Na istom mjestu.
[104] Isto, str. 22.
[105] Na istom mjestu.

U drugom objektu bila je smještena centralna kotlovnica u kojoj se nalazila sva oprema energetike grijanja, opskrbljivanja toplom vodom, omekšivača vode za pojedine specijalne aparate u bolnici, kao i energetska oprema središnjeg klimatizacijskog sustava čiji se regulacijski aparati, filteri i ostala automatika nalaze u instalacijskoj etaži zgrade bolnice. U objektu je još smješten prostor za spaljivanje smeća, za pranje kolica, sanitarni čvorovi osoblja i priručne radionice.[106]

Objekt je bio opremljen najsuvremenijom medicinskom opremom, onom koja je bila nužna i koju su dozvoljavale financijske mogućnosti. Operacijske rasvjetne lampe, stolovi, priključni ampeli, pokretni anesteziološki aparati, sterilizacijski uređaji na plin, automatska centralna sterilizacija sa svim radnim operacijama koje zahtijeva bolnička tehnologija također su bili dio opreme. Posebno je za to vrijeme bio opremljen prostor intenzivne njege s monitorima za usporedno praćenje nekoliko bitnih bioloških funkcija pacijenata, s aparatima i opremom za hitnu intervenciju kod pacijenata kojima je poremećen rad vitalnih organa i slično. Odjel za nedonoščad bio je opskrbljen inkubatorima, automatskim toplim kolijevkama, a automatskim miješalicama vode s termostatom opskrbljene su sobe u cijelom dječjem odjelu, kao i radno medicinske prostorije bolnice.

[106] Na istom mjestu

Rast na krilima novoizgrađene bolnice

Nova bolnica, kao neupitno najveći infrastrukturni projekt u povijesti, barem dotadašnjoj, zdravstvene skrbi u Međimurju, dala je novi zamašnjak razvoju zdravstva. Osim što je njegovala bolesnike, bila je i svojevrsno tehnološko čudo Međimurja ranih sedamdesetih godina. Nemojmo zaboraviti, Međimurje je tada još uvijek dominantno ruralno, a uvođenje televizora u kućanstva ili motorizacija prijevoza još je uvijek u procesu. Na cestama Međimurja u tom razdoblju nema ni 5.000 automobila.[107] U jednom se članku tako s oduševljenjem opisuje vizura južne fasade novoizgrađene zgrade te jedva primjetna tonska rešetka koja štiti hospitalizirane bolesnike od prejakog sunca. Također, cestovne trake koje vode do kompleksa bolnice promatrane su kao čudo. Do same zgrade one su dvosmjerne da bi se kod zapadnog krila iznenada razdvojile. Desni krak ceste skreće usponom prema glavnom bolničkom ulazu, pod krov, gdje bi bolesnika prihvatilo osoblje bolnice.[108] Ovakav nam opis možda djeluje smiješno, međutim, u to je vrijeme u Međimurju mnogo neasfaltiranih putova i cesta, čak i mnogih glavnih prometnica, te je svako kompleksnije prometno rješenje zaista novost za stanovništvo. Po ulasku u bolnicu, u samoj ambulanti nalazi se prijemni rendgen, a bolesnik odmah dizalom ide na odgovarajući odjel kako bi mu tamo bila pružena potrebna pomoć. U prizemlju je smješten novi rendgen aparat marke Siemens, u to vrijeme vrlo suvremen, s povezanim televizijskim ekranom. Radi se također o novitetu s kojim se u našoj ustanovi do tada nismo susretali. Uređaj je dopuštao liječniku da bude u zasebnoj prostoriji, dalje od RTG uređaja i pacijenta. U prizmelju se nalazi i potpuno automatiziran stol na kojem bolesnik leži, koji se automatski postavlja u najpodesniji položaj za pregled bolesnika. Telefonska centrala smještena je na istom mjestu, sa suvremenim telefonskim imenikom koji sadrži stotine kućnih brojeva. Uzmimo u obzir da je u većinu kućanstava telefon uveden tek devedesetih godina. Tamo je i ultrakratkovalni radio prijemnik koji služi za vezu s kolima hitne pomoći. Sve su operacijske sale opremljene aparatima za anesteziju, posljednjim krikom tehnologije u to doba, koji zamjenjuju spontano disanje pacijenta dok je pod narkozom, a trenutačno analiziraju čak i postotak kisika u zraku koji pacijent izdiše. Takvi su uređaji bili rijetkost u cijeloj Jugoslaviji. Na operacijski blok nadovezuje se krilo jedinice za intenzivnu njegu s uređajima koji su u to vrijeme bili neviđeni. Uređaji koji elektronskim putem registriraju puls, tlak, temperaturu i disanje svakog bolesnika i automatski uključuju alarm ukoliko dođe do značajnijh promjena. Posebni su i kreveti čiji se položaj može prilagoditi potrebi svakog bolesnika. Suvremeno je opremljena i centralna sterilizacija. U njoj se obavlja sterilizacija svog materijala, a također i njegova priprema. Jaki sterilizatori su automatizirani, odnosno steriliziraju bez prisustva čovjeka, on ih samo programira. Tu je i uređaj koji se odmah ne zapaža – aparat za pranje pomoću ultrazvuka. Pomoću njega peru se osjetljivi instrumenti i to je za ono vrijeme bio najbolji i najtemeljitiji način pranja. Ginekološko-porođajni odjel smatrao se najfunkcionalnije izvedenom jedinicom cijele bolnice. Posebno su u tadašnje vrijeme bile zanimljive kadice za kupanje novorođenčadi u kojima se temperatura vode programira na način da ne može porasti iznad dozvoljene temperature. Tu su i za ono vrijeme najsuvremeniji inkubatori, koji na životu mogu održati svako prerano rođeno dijete. Na dječjem odjelu nalazi se mliječna kuhinja s aparatima za automatsko pranje flašica sa stolovima za pripremu od nehrđajućeg čelika i brojnim drugim aparatima. U dojenačkoj su sobi kadice s programiranom temperaturom vode, kao i na ginekološko-porođajnom odjelu. [109]

[107] Mirna Ladašić, *Kultura putovanja u Međimurju od 1950-ih do 1970-ih*, diplomski rad, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, 2016., str. 11.
[108] „Nova bolnica – šansa i za najteže bolesnike", *List Međimurje*, 19.9. 1973., str. 7
[109] Na istom mjestu.

NOVA BOLNICA – ŠANSA I ZA NAJTEŽE BOLESNIKE

Po izgradnji nova je bolnica izazivala oduševljenje, kako djelatnika, tako i posjetitelja

SMRTNOST DOJENČADI U MEĐIMURJU ISPOD 30 PROMILA

Smrtnost dojenčadi dugo je bila glavna boljka Međimurja

PREDAT ĆE SE NA KORISTENJE NOVA BOLNICA U ČAKOVCU

IVO MARGAN, TODE ČURUVIJA, MARKO ŠARIĆ, NIKOLA PAPIĆ i VLADO DOBEC vodili su u Čakovcu razgovore o problematici zdravstvenog osiguranja i razgledali novu čakovačku bolnicu čija se izgradnja nalazi u završnoj fazi

Stabilizacioni porez po stopi od 10 i 20%

Nova bolnica bila je u to vrijeme arhitektonsko i tehnološko čudo Međimurja

Dr. Silvester Petö

Možda se današnjim čitateljima opisana tehnologija čini kao iz romana znanstvene fantastike, međutim, za prvu polovicu sedamdesetih godina u Međimurju nova je bolnica zbilja bila tehnološko čudo. Kada u poglavlju u kojemu se posebno opisuje razvoj pojedinog odjela naiđemo na opis bolnice pedesetih ili šezdesetih godina, navedene liječnike i sestre koji u ručnim nosilima nose pacijente ili ponekad, nažalost, i preminule hodnicima, bacaju lopatama ugljen u velike peći koje se nalaze u svim sobama, a tačkama dopremaju ugljen u glavni hodnik, kada se sjetimo paste kojom su mazani podovi dječjeg odjela u staroj zgradi Feštetić u svrhu održavanja čistoće i higijene, uvidjet ćemo da je nova bolnica zbilja u to vrijeme vrhunac tehnologije. U konačnici, navedeni opis nastao je na temelju članka dr. Pavla Kolmanića, koji je sasvim sigurno bio vrlo dobro upoznat sa stanjem tehnologije, kako u zdravstvu, tako i u svakodnevnoj primjeni. Liječnici koji su stigli u Međimurje pedesetih godina započeli su vrlo važan proces rasta zdravstvenog standarda, koji je vrhunac doživio upravo izgradnjom nove bolnice – svojevrsnog spomenika svima njima.

U novu su se bolnicu prvi selili pacijenti pedijatrije. Ubrzo probleme stvaraju privatni automobili koji se voze do ulaza u bolnicu čime smetaju bolesnicima i osoblju, stvaraju buku i remete mir, pa je ubrzo nakon izgradnje bolnice uvedena i porta kako bi se spriječile neželjene posljedice.[110]

Već godinu dana kasnije stigle su dobre vijesti – smrtnost dojenčadi konačno je spuštena ispod 30 promila. To je svakako rezultat trenda koji su uvodili liječnici ginekološkog odjela, neonatologije i pedijatrije, ali bez ikakve sumnje i rezultat novih uvjeta rada obzirom da je po prvi put smrtnost pala ispod 30 promila.[111]

U tu je svrhu komentar dao i ondašnji primarijus, dr. Đorđe Pal: „Došli smo, eto, u tu fazu razvoja naše Službe, kada nam se otvara priložnost da kompletno svoje snage usmjerimo na preventivu. Uz bilancu naše zdravstvene aktivnosti i uspjeha s tim u vezi, međutim, treba podsjetiti na neke momente koji bi trebali biti predmetom dogovora za daljnji rad svih službi na području zaštite dojenčadi, predškolske djece,

Godišnja skupština zdravstvenih radnika u Čakovcu, na fotografijama prepoznajemo dr. Deban Oštrić, dr. Debana, dr. Vargu i dr. Majerić Varga

Liječnici su održavali i godišnje sastanke liječničkog zbora na kojima se raspravljalo o važnim problemima, a uslijedila bi druženja. Na fotografijama prepoznajemo dr. Petö, dr. Heitzlera, dr. Pala i dr. Majerić Varga

[110] U novu bolnicu najprije sele pacijenti pedijatrije, List Međimurje, 5. 9. 1973., str. 7.
[111] Smrtonost dojenčadi u Međimurju ispod 30 promila, List Međimurje, 13. 3. 1974., str.7.

Djelatnici bolnice oko nje su sadili stabla – na posljednjoj je slici tadašnji ravnatelj dr. Deban

kao i antenatalne zaštite. Konstatacije, koje nas upućuju da je natalitet u odnosu na prethodnu godinu nešto viši, a znatno je povišen broj poroda u inozemstvu (58 posto u odnosu na 1972. godinu), zatim činjenica da još uvijek imamo oko 50 posto registriranih uzroka smrti nepotvrđenih patohistološkom dijagnozom, te prisutna mišljenja da postotak kongenitalnih anomalija u rodilištu treba da budu podstrek za daljnju akciju Službe i cjelokupnog zdravstva za registraciju i obradu svih anomalija razvoja, kako bi se što ranije započelo rehabilitacijom – nalažu da se svi profili zdravstvenih radnika dogovore o prioritetnim zadaćama na području zaštite, kako dojenčadi, tako i predškolske djece i u antenatalnoj zaštiti. Uza sve to, naravno, nužno je pojačati i rad patronažne službe na obuhvaćanju svih ugroženih dobnih skupina."[112]

Medicinski je centar Čakovec do 1976. narastao na 809 zaposlenika i te je godine izabrao novog ravnatelja. Nakon Albina Blašića, Mirka Brodnjaka, Franje Debana, ta je čast pripala dr. Pavlu Kolmaniću, kirurgu specijalistu koji u Medicinskom centru Čakovec radi od 1959. godine, a radio je u ambulantama u Podturnu, Domašincu, Međimurskoj trikotaži, Vajdi i ambulanti Doma zdravlja. [113] Prije toga u Zagrebu je u 59. godini života preminuo dotadašnji ravnatelj dr. Franjo Deban, za kojega će uvijek ostati zapisano da je vodio bolnicu u vrijeme izgradnje nove bolničke zgrade.[114]

Bolnica je nastavila rasti, pa saznajemo da se 1980. godine u njoj obavlja već oko milijun različitih pregleda godišnje. Nabavom dva nova uređaja 1978. godine povećan je kapacitet rendgena za 200%.[115]

Velika boljka Međimurja, dojenački mortalitet, u 1979. je godini smanjen na svega 20 promila. Time je zaokruženo 25 godina pedijatrije u Međimurju, koja je s djelovanjem započela 28. kolovoza 1955. godine, u vrijeme dok je smrtnost djece do godinu dana u Međimurju nažalost bila svakodnevica.[116] Na obilježavanju svečanosti istaknuto je da je u vrijeme osnivanja pedijatrije u Hrvatskoj bio najveći dojenački mortalitet, izvanredno loš morbiditet, niski opći higijenski i zdravstveni standard i nepovoljni odnos između broja poroda u zdravstvenoj ustanovi i izvan nje. Zabilježen je bio vrlo visok broj crijevnih i drugih zaraznih bolesti, kao i visok postotak dječje tuberkuloze. Bila su potrebna dva i pol desetljeća predanog rada da se ta slika promjeni.

Iako je smanjenje smrtnosti dojenčadi jedan od najupečatljivijih podataka kad govorimo o napretku zdravstva u Međimurju u drugoj polovici 20. stoljeća, nezanemariv je napredak i na području oftalmologije, čemu se najviše zasluga pripisuje dr. Ivanu Sklepiću. Naime, jedno je vrijeme u Međimurju gotovo četvrtina stanovništva obolijevala od trahoma, koji je bolest neimaštine i loših socijalnih prilika te je u Međimurju ponajviše iskorijenjena zbog boljih uvjeta života, premda je sporadičnih slučajeva bilo je sve do 1970. godine. Bolesti oka dugo se nisu ni smatrale dovoljno ozbiljnim, što i ne čudi za ruralno Međimurje. Tek su se po smrt opasne ili za život izrazito otežavajuće okolnosti smatrale opasnima, a problemi s vidom svrstavali su se u kozmetičke teškoće. No i to se promijenilo. Dr. Ivan Sklepić specijalizirao je oftalmologiju u Zagrebu na KBC Rebro, nakon čega se vratio u Međimurje, osnovao odjel i postao svojevrsni sinonim za tu granu medicine. U Međimurju se, naime, nije

[112] Na istom mjestu.
[113] „Dr. Pavao Kolmanić ravnatelj Medicinskog centra", *List Međimurje*, 28. 7. 1976., str. 4.
[114] „Dr. Franjo Deban", *List Međimurje*, 9. 6. 1976., str. 2.
[115] „Milijun usluga godišnje", *List Međimurje*, 24.10. 1980., str. 3.
[116] „25 godina pedijatrije u Međimurju", *List Međimurje*, 18.4.1980., str.4.

BROJ 1147 — 9. lipnja 1976.

Dr FRANJO DEBAN

U Zagrebu je u petak u 56. godini života preminuo dr FRANJO DEBAN, dugogodišnji ravnatelj Medicinskog centra u Čakovcu.

Smrću dr Debana, Savez boraca Međimurja, te međimursko i zdravstvo uopće, pretrpjelo je jedan od svojih najboljih i najtežih gubitaka.

Kao borac, drug, društveno-politički radnik i stručnjak, bio je izuzetno cijenjen, uporan, nepokolebljiv – nadasve ličnost iz koje je zračila plemenitost, prisnost i smisao za razumijevanje sredine kojom je rukovodio, u kojoj je živio i s kojom je dolazio u vezu kao liječnik i društveno-politički radnik. Jednom riječju bio je čovjek – humanista čistog i ljudskog, najbogatijih upravo u onim svojim izuzetnostima koje pojmu liječnika daju potpun i pravi smisao. Takav je bio u ratu jednog toga je i postao žrtvom najteže glasnijeg fašističkog logora u Njemačkoj, takav je bio u danima

napona svoje društvene i političke aktivnosti kao poslanik, zastupnik i odbornik, takav je ostao do svojih posljednjih otkucaja srca, srca koje je, iako podrivano dugogodišnjom i teškom bolešću, uporno i prkosno odolijevalo svoj složenosti odgovornih dužnosti koje je obavljao i zadataka koji su mu povjereni. Kao takav, dr Deban nosilac je brojnih priznanja te državnih odlikovanja.

Povodom smrti dr Debana u subotu je formiran Odbor za sahranu, u kojem su se zatekli najviši predstavnici javnog života u Međimurju, ugledni društveno-politički radnici i prijatelji.

Sahrana je obavljena u ponedjeljak, na groblju u Varaždinu uz prisustvo nosilaca najodgovornijih funkcija u našoj općini, rodbine, suradnika i suboraca dr Debana, te brojnih prijatelja, poštovalaca i delegacije iz njegova rodnog Vratišinca.

Povodom smrti dr Debana u Skupštini općine održana je u ponedjeljak komemorativna sjednica.

Dr Pavao Kolmanić ravnatelj Medicinskog centra

Medicinski centar Čakovec – radna organizacija koja sa 809 zaposlenih spada u red većih radnih kolektiva u Međimurju – ovih je dana dobio svog novog ravnatelja. Delegati u Radničkom savjetu Medicinskog centra ovu su odgovornu i uglednu funkciju povjerili dr *Pavlu Kolmaniću*, dugogodišnjem rukovodiocu zdravstvene djelatnosti za kirurške bolesti, afirmiranom liječniku-kirurgu, stručnjaku i društveno-političkom radniku.

Nakon smrti dr. Franje Debana novi ravnatelj bolnice postao je dr. Pavao Kolmanić

Milijun usluga godišnje

25 godina pedijatrije u Međimurju

● Dojenački mortalitet u prošloj godini smanjen na svega 20 promila, zarazne bolesti svedene na zanemarljiv broj slučaja, a dječja paraliza i difterija u općini Čakovec nisu registrirane od 1963. godine

Svečanom sjednicom Zbora radnika Djelatnosti za zaštitu zdravlja dojenčadi i djece Medicinskog centra Čakovec proslii je tjedan obilježena 25. obljetnica postojanja i rada pedijatrijske službe u Međimurju. Poredi najodgovornijih predstavnika društveno-političkog i skupštinskog života općine Čakovec i Zajednica općina Varaždin, svojim prisustvom slavlje su uveličali i prof. dr Boško Popović, predsjednik Komiteta za zdravstvo i socijalnu zaštitu Hrvatske, Anton Šegavec, glavni tajnik Zajednice zdravstvenih organizacija Hrvatske, akademik prof. dr Dragutin Ikić i profesori medicinskog i stomatološkog fakulteta sveučilišta u Zagrebu. Sa svečane sjednice sudionici su uputili pozdravni telegram predsjedniku Republike Josipu Brozu Titu s iskrenim porukama za brzo ozdravljenje.

Do razvoja pedijatrije u Međimurju smrtnost djece bila je na razini 19. stoljeća

Najveći se rast i profesionalizacija zdravstvenog standarda Međimurja odvijao od druge polovice pedesetih godina

išlo okulistu ili oftalmologu, već se išlo Sklepiću. U početku, u staroj zgradi Feštetić radili su samo jedna medicinska sestra i dr. Sklepić. Krevete za svoje pacijente morao je moliti kod drugih kolega – pacijenti bi nakon operacije ležali na kirurgiji, a oni s upalama ili ozljedama na internoj.[117] Godine 1973., nakon izgradnje nove bolnice, oftalmologija je smještena na 3. katu i dobila je 33 kreveta te vlastitu operacijsku salu. Tu se Ivan Sklepić zadržao sve do mirovine 1996. godine kada je u bolnici ostavio devet liječnika i tri očne ambulante, od toga jednu dječju. Velik je to napredak za jednu granu medicine, u samo dva i pol desetljeća, kada znamo da je to ponajviše rezultat rada kolektiva na inicijativu jedne osobe i njezinog entuzijazma. Na tom je tragu situacija bila već osamdesetih godina kada su najveći problemi bili glaukom ili zelena mrena. Mjesečno je tada na očni odjel dolazilo već više od 300 pacijenata, a dolazili su pacijenti iz drugih općina, pa i država. Već je tada odjel imao šest liječnika, od toga četiri specijalista i dva na specijalizaciji. Dr. Sklepić tada je isticao da im je neophodan operacijski mikroskop, kao i kompjutorski refraktometar, odnosno aparat za očitavanje dioptrija koji znatno ubrzava posao na očnom dispanzeru.[118]

Već smo napomenuli da se određene vijesti i problemi iz zdravstva, kroz povijest, periodično ponavljaju, posebno financijski problemi, razne afere te nestašica lijekova, koja je bila najavljivana i 1982. godine.[119] Upozoravalo se na prekomjernu potrošnju prema kojoj je svaki žitelj Jugoslavije u 1981. godini na recept uzeo po sedam lijekova.[120] U to su vrijeme mediji ipak u službi države, pa se krivnja prebacuje na građane i nesavjesne liječnike koji prepisuju previše lijekova. Postoje zapisi i o prijetećoj energetskoj krizi koja bi mogla pogoditi i zdravstveni sustav 1979. godine,[121] što je svojevrsni *deja vu* određenih izazova s kojima se i sada susrećemo. Obzirom da se nerijetko povijest ponavlja, upravo nam ovi napisi iz perspektive današnjice, mogu poslužiti kao svojevrsno upozorenje. Svakako ih je dobro i pročitati i uvidjeti da su senzacionalistički naslovi nestali jednako kako su i došli.

Kako je zdravstveni standard bio viši, tako se pažnja sve više posvećivala i bolestima koje su do tada zanemarivane, jer nisu predstavljale životnu prijetnju radi koje bi valjalo ići liječniku, a kamoli ih tretirati. Već smo naveli primjer oftalmologije, a slično je i s dentalnom medicinom. Naime, još godine 1982. procijenilo se da 90% stanovništva Međimurja ima problema s karijesom! Sasvim sigurno je to bio i jedan od uzroka velike potrošnje lijekova, u ovom slučaju konzumacije tableta protiv bolova.[122] To nas naprotiv nipošto ne treba čuditi – ako se sjetimo da samo dva i pol desetljeća ranije nije bilo dovoljno zdravstvene kulture ili edukacije za rađanje u bolnici te se nije mogla ni osigurati čista voda tek rođenoj djeci, teško je očekivati da će se mariti za ono što izravno ne ugrožava ljudski život. To je još jedan od pokazatelja koliko je čakovečka bolnica u drugoj polovici 20. stoljeća promijenila zdravstveni standard i percepciju zdravstva u Međimurju.

I dok je većinsko stanovništvo dosegnulo određeni zdravstveni stadard, u osamdesetim se godinama prvi put dotaknulo problema manjinskog stanovništva – Roma. Naime, unatoč mišljenju da su čeličnog zdravlja zahvaljujući teškim uvjetima života, realnost je bila drugačija. Romi su često bolovali od bolesti karakterističnih za život u lošim

[117] „Znanjem se brinuo o očima Međimuraca, a pomagao im srcem", *List Međimurje*, 12. 3. 2018., str. 10-11.
[118] „Operacija katarakte ultrazvukom I u Čakovcu?", *List Međimurje*, 14. 3. 1980., str. 15.
[119] „Traži se nov izlaz za nestašicu lijekova", *List Međimurje*, 5. 11. 1982., str. 8.
[120] „Uzdrmana moć zdravstvenog dinara", *List Međimurje*, str. 4
[121] „Da li ćemo se smrzavati ove zime?", *List Međimurje*, 3. 10. 1989., str. 9.
[122] „90 posto Međimuraca boluje od karijesa", *List Međimurje*, 25. 6. 1982., str. 3.

Uprava početkom 80-ih godina, prepoznajemo dr. Kolmanića, dr. Sklepića, dr. Pala, dr. Nemeta te gosp. Ratajca

Dr. Pavao Kolmanić, dr. Ivan Sklepić, sr. Marija Vrančić s umirovljenicima

RAZGOVOR S DR. IVANOM SKLEPIĆEM, ŠEFOM OFTALMOLOŠKE SLUŽBE MEDICINSKOG CENTRA U ČAKOVCU

Operacija katarakte ultrazvukom i u Čakovcu?

● Borba protiv trahoma zamijenjena borbom protiv drugih bolesti oka

● Praćenje suvremene oftalmologije moguće samo uz adekvatnu medicinsku opremu

Još jedan od pionira jedne grane medicine u Međimurju oftalmolog je dr. Ivan Sklepić

informativni BILTEN

broj 17 — MEDICINSKI CENTAR ČAKOVEC — 30. IV. 1980.

Sretan Praznik rada Prvi svibnja

Krajem sedamdesetih i početkom osamdesetih izlazio je i informativni bilten Medicinskog centra Čakovec pod uredništvom dr. Vladimira Balije

8 STRANICA ● «MEĐIMURJE» BROJ 1456 – 3. RUJNA 1982.

ZDRAVSTVO

Traži se nov izlaz za nestašicu lijekova

ZDRAVSTVO

Uzdrmana moć zdravstvenog dinara

● Suočeni smo s enormnom potrošnjom lijekova: samo na recepte, lani je izdano preko 160 milijuna 870 tisuća lijekova, odnosno 4 posto više nego prethodne godine. Drugim riječima, svaki Jugoslaven lani je podigao — na recept — preko sedam medikamenata

Nagovještaja velikih nestašica lijekova, energetskih kriza i financijske neodrživosti zdravstvenog sustava oduvijek je bilo i gotovo se ciklički ponavljaju. Svakako je dobra vijest da se najcrnji scenariji nikad nisu ostvarili.

TEMA TJEDNA

DA LI ĆEMO SE SMRZAVATI OVE ZIME?

Da li ćemo se smrzavati ove zime? To pitanje svih dana postavljaju mnogi naši sugrađani i čitaoci čitaonice Međimurja. Ako je sudbi go tome u kakvim se sve poteškoćama nalazi ljudstvo gradova — ogrjeva i struje — na koja sam se morali prosvjetovati: s njihove poskupljenja, a i nestašice nafte i njezinih derivata, odgovor se nametnu sam. U svakom slučaju, svaki se na svoj način trudi da osigura barem najneophodnije količine ogrjeva i struje za toplinje. No, situacija nije nimalo ružičasta i malo je onih koji u svojim spremištima imaju ogljen, iako su se na vrijeme odazvali pozivu dobavljača da u ljetnim (ili tzv. prodajnim) mjesecima nabave ovo gorivo, kako u zimi ne bi nepotrebno čekali pred stovarištem.

Nu, kratimo redom.

● UGLJEN

● ELEKTRIČNA ENERGIJA

● NAFTNI DERIVATI

● DRVA

Vaš sam 17 godina na svom stovarištu, ali svakve nestašice ogljena nikada nije bilo — rekao nam je Đurđevac Lagard ložionik ogljena na stovarištu u Čakovcu. S njim je njegov pomoćnik Mirko Zerjav (R).

SIZ-a ZDRAVSTVA I ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA RADNIKA I POLJOPRIVREDNIKA

90 posto Međimuraca boluje od karijesa

Osamdesetih su se godina počeli isticati i neki drugi, do tada manje važni problemi

higijenskim i zdravstvenim uvjetima, a to su neuhranjenost, pomanjkanje vitamina, plućne i crijevne bolesti, reumatizam, alkoholizam, kožne i razne zarazne bolesti. Ondašnji šef Zdravstvene djelatnosti za zaštitu zdravlja dojenčadi i djece prim. dr. Đorđe Pal naglasio je da među romskom djecom još uvijek ima pojava nekih bolesti koje se više ne pronalaze u drugim kolektivima. Romsko je dijete umrlo od tetanusa, zabilježen je veliki broj recidivirajućih crijevnih zaraza, kao i teške gnojne upale srednjeg uha koje su zahtijevale operacijske zahvate. Samo u 1983. godini zabilježeno je čak devet slučajeva dječje paralize, a gotovo 75% romske djece u prvoj godini života koristi pomoć liječnika u Medicinskom centru. U to je vrijeme u Međimurju postotak Roma u ukupnom stanovništvu bio manji od 2%, a redovito bi popunili 10% kapaciteta dječjeg odjela. Dr. Pal posebno se zalagao za romsku populaciju te je upozoravao kako, iako u čakovečkom dispanzeru romsku djecu tretiraju kao i svu ostalu, to nije svugdje slučaj. Procijepljenost romske djece u to je vrijeme tek oko 50%, a bilo je jasno kako Romi nemaju uvjete za održavanje osobne higijene. Cijela je ta situacija povlačila za sobom niz problema koje je potrebno korjenito mijenjati. U konačnici, tek je 72% romske djece rađano u Medicinskom centru Čakovec još godine 1982.[123] Sasvim je sigurno da liječnik koji je po dolasku u Međimurje primijetio izrazito loše higijenske uvjete i uložio velike napore u njihovu promjenu, posljedično i utjecao na rast zdravstvenog standarda i pad dojenačkog mortaliteta, mogao uvidjeti iste obrasce i potrebne korake i kod manjinskog stanovništva. Tada su poduzeti koraci, koji su i danas aktualni.

Zdravstveni standard nastavio je rasti, pa je tako 15. studenog 1985. godine u čakovečkom Medicinskom centru i službeno otvoren Odjel za hemodijalizu čime je učinjen velik korak u liječenju bubrežnih bolesnika. Tom su se prilikom posebno obratili i tadašnji v.d. ravnatelja Medicinskog centra Čakovec i već spomenuti oftalmolog, ali u to vrijeme i predsjednik Skupštine Općine Čakovec, dr. Ivan Sklepić.

Potrebe za novim Odjelom bile su jasno vidljive, u to je vrijeme devetnaestero pacijenata iz Međimurja s kroničnim zatajenjem bubrega putovalo tri puta tjedno u Varaždin, Zagreb, Ptuj i Mursku Sobotu na hemodijalizu. Svi su ti bolesnici od tada mogli svoje probleme rješavati u Čakovcu. Voditeljica Odjela, dr. Azra Kovačević Petrović, naglasila je da se na svakog tog pacijenta godišnje utrošilo od 240 do 480 tisuća dinara na financiranje putovanja, što je ukupno 45 milijuna dinara, pa će se ulaganje u Odjel dijalize isplatiti već za dvije godine. U Odjel je bilo uloženo oko trideset milijuna dinara, a daljnjih dvadeset milijuna izdvojeno je za repromaterijal. Odjel je kapacitiran na deset aparata, a u tom trenutku u funkciji je bilo šest. Na sve njih bit će danonoćno priključeni pacijenti i to po četiri sata, s jednim satom prekida radi sterilizacije. Na Odjelu je u to vrijeme dvoje liječnika, devet sestara i dvije čistačice. Hemodijaliza u konačnici predstavlja i stepenicu bliže transplantaciji bubrega za one pacijente koji uspiju naći davatelja s odgovarajućim bubregom. Osnivanjem odjela hemodijalize uvelike se olakšao svakodnevni život pacijentima i njihovim obiteljima. Osim što je doprinijelo održavanju pacijenata na životu, uvelike je doprinijelo i kvaliteti života naših pacijenata. Oni više nisu trebali ići u udaljene centre i gubiti sate i dane na hemodijalizu u vanjskim ustanovama, već im je ta usluga bila omogućena u vlastitom gradu odnosno županiji. Jedna je pacijentica upravo iz Čakovca otišla 11. studenog te iste godine, na dan kad su proradili hemodijalizatori, na transplantaciju bubrega u inozemstvo.[124]

[123] „Bolesti bijede u stopu prate Rome", *List Međimurje*, 17. 6. 1983., str. 4.
[124] „Odjel za hemodijalizu počeo s radom", *List Međimurje*, 22. 11. 1985., str. 16.

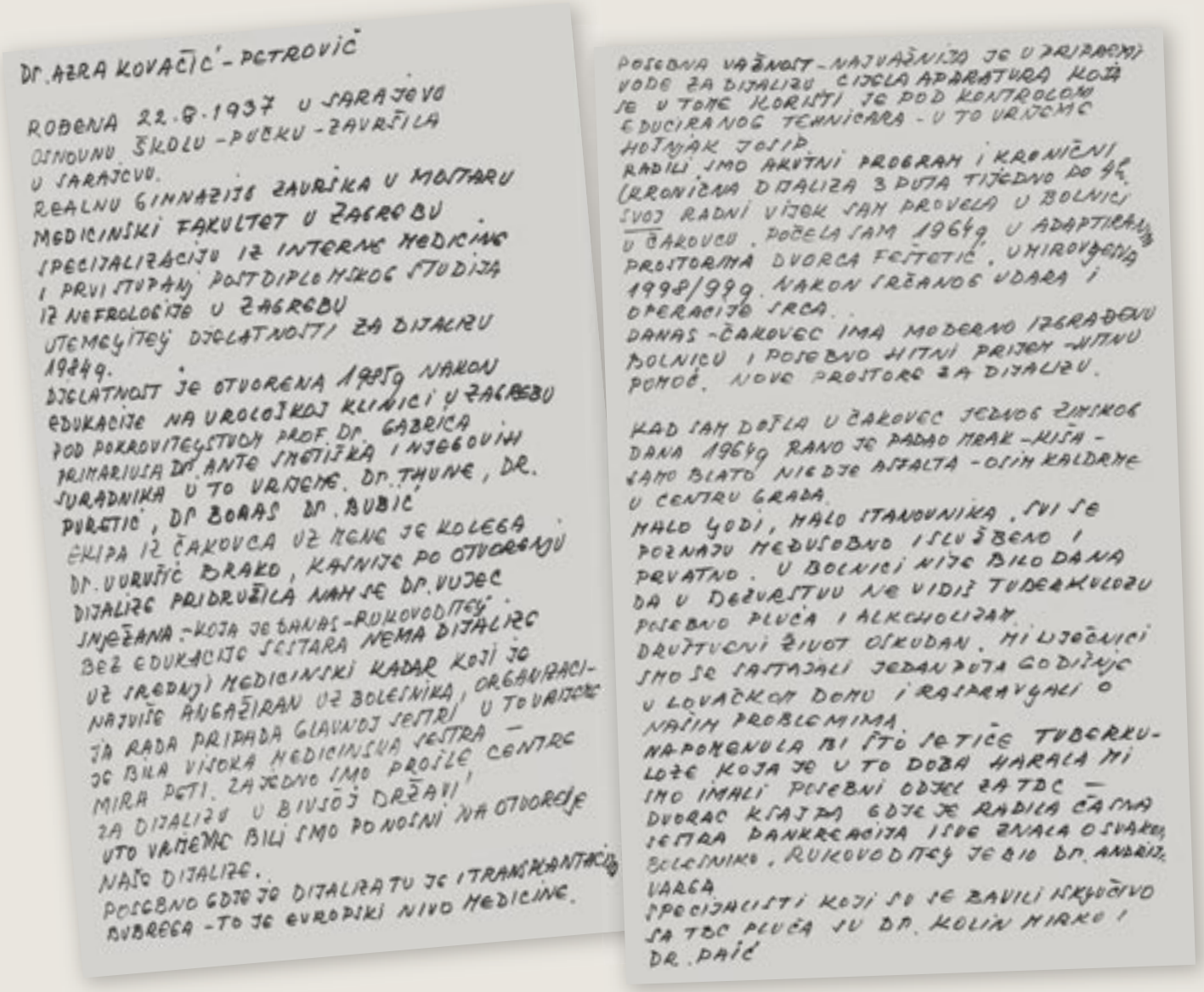

DR. AZRA KOVAČIĆ - PETROVIĆ

ROĐENA 22.8.1937 U SARAJEVU
OSNOVNU ŠKOLU - PRVU - ZAVRŠILA
U SARAJEVU.
REALNU GIMNAZIJU ZAVRŠILA U MOSTARU
MEDICINSKI FAKULTET U ZAGREBU
SPECIJALIZACIJU IZ INTERNE MEDICINE
I PRVI STUPANJ POSTDIPLOMSKOG STUDIJA
IZ NEFROLOGIJE U ZAGREBU
UTEMELJITELJ DJELATNOSTI ZA DIJALIZU
1924g.
DJELATNOST JE OTVORENA 1985g NAKON
EDUKACIJE NA UROLOŠKOJ KLINICI U ZAGREBU
POD POKROVITELJSTVOM PROF. DR. GABRIĆA
PRIMARIJUSA DR. ANTE SMETIŠKA I NJEGOVIH
SURADNIKA U TO VRIJEME. DR. THUNE, DR.
PURETIĆ, DR BORAS DR. BUBIĆ
EKIPA IZ ČAKOVCA UZ NJIH JE KOLEGA
DR. VURUŠIĆ BRANKO, KASNIJE PO OTVORENJU
DIJALIZE PRIDRUŽILA SAM SE DR. VUJEC
INJEŽANA - KOJA JE DANAS - RUKOVODITELJ.
BEZ EDUKACIJE SESTARA NEMA DIJALIZE
UZ SREDNJI MEDICINSKI KADAR KOJI JE
NAJVIŠE ANGAŽIRAN UZ BOLESNIKA, ORGANIZACI-
JA RADA PRIPADA GLAVNOJ SESTRI U TO VRIJEME
JE BILA VISOKA MEDICINSKA SESTRA —
MIRA PETI. ZA OVO IMO PRAVE CENTRE
ZA DIJALIZU U BIVŠOJ DRŽAVI,
UTO VRIJEME BILI SMO PONOSNI NA OTVORENJE
NAŠE DIJALIZE.
POSEBNO GDJE JE DIJALIZA TU JE I TRANSPLANTACIJA
BUBREGA - TO JE EVROPSKI NIVO MEDICINE.

POSEBNA VAŽNOST - NAJVAŽNIJA JE U PRIPREMI
VODE ZA DIJALIZU CIJELA APARATURA KOJA
SE U TOME KORISTI JE POD KONTROLOM
EDUCIRANOG TEHNIČARA - U TO VRIJEME
HOJNJAK JOSIP.
RADILI SMO AKUTNI PROGRAM I KRONIČNI
(KRONIČNA DIJALIZA 3 PUTA TJEDNO DO 4h.
SVOJ RADNI VIJEK SAM PROVELA U BOLNICI
U ČAKOVCU. POČELA SAM 1964g U ADAPTIRANIM
PROSTORIMA DVORCA FEŠTETIĆ. UMIROVLJENA
1998/99g. NAKON IŽIVLJENOG UDARA I
OPERACIJE SRCA.
DANAS - ČAKOVEC IMA MODERNO IZGRAĐENU
BOLNICU I POSEBNO HITNI PRIJEM - HITNU
POMOĆ. NOVE PROSTORE ZA DIJALIZU.

KAD SAM DOŠLA U ČAKOVEC JEDNOG ZIMSKOG
DANA 1964g RANO JE PADAO MRAK - KIŠA -
SAMO BLATO NIGDJE ASFALTA - OSIM KALDRME
U CENTRU GRADA.
MALO VOZILA, MALO STANOVNIKA. SVI SE
POZNAJU MEĐUSOBNO I SLUŽBENO I
PRIVATNO. U BOLNICI NIJE BILO DANA
DA U DEŽURSTVU NE VIDIŠ TUBERKULOZU
POSEBNO PLUĆA I ALKOHOLIZAM.
DRUŠTVENI ŽIVOT OSKUDAN. MI LIJEČNICI
SMO SE SASTAJALI JEDAN PUTA GODIŠNJE
U LOVAČKOM DOMU I RASPRAVLJALI O
NAŠIM PROBLEMIMA.
NAPOMENULA BI ŠTO SE TIČE TUBERKU-
LOZE KOJA JE U TO DOBA HARALA MI
IMO IMALI POSEBNI ODJEL ZA TBC —
DVORAC KRAJPA GDJE JE RADILA ČASNA
SESTRA DANKRECIJA ISUS ZNALA O SVAKOM
BOLESNIKU. RUKOVODITELJ JE BIO DR. ANDRIJA
VARGA
SPECIJALISTI KOJI SU SE BAVILI ISKLJUČIVO
SA TBC PLUĆA SU DR. KOLIN MIRKO I
DR. PAIĆ

Dr. Azra Kovačić-Petrović

Rođena 22.8.1937. u Sarajevu. Osnovnu školu - pučku - završila u Sarajevu. Realnu gimnaziju završila u Mostaru. Medicinski fakultet u Zagrebu. Specijalizaciju iz interne medicine i prvi stupanj postdiplomskog studija iz nefrologije u Zagrebu. Utemeljitelj djelatnosti za dijalizu 1984.g. Djelatnost je otvorena 1985. godine nakon edukacije na Urološkoj klinici u Zagrebu. Pod pokroviteljstvom prof. dr. Gabrića, primariusa dr. Ante Smetiška i njegovih suradnika u to vrijeme, dr. Thune, dr. Puretić, dr. Boras, dr. Bubić.
Ekipa iz Čakovca, uz mene je kolega dr. Vurušić Branko, kasnije po otvorenju dijalize pridružila nam se dr. Vujec Snježana, koja je danas rukovoditelj. Bez edukacije sestara nema dijalize, uz srednji medicinski kadar koji je najviše angažiran uz bolesnika, organizacija rada pripada glavnoj sestri, u to vrijeme je bila visoka medicinska sestra – Mira Peti. Zajedno smo prošle centre za dijalizu u bivšoj državi. U to vrijeme bili smo ponosni na otvorenje naše dijalize.
Posebno gdje je dijaliza tu je i transplantacija bubrega – to je europski nivo medicine. Posebna važnost – najvažnija je u pripremi vode za dijalizu cijela aparatura koja se u to vrijeme koristi, je pod kontrolom educiranog tehničara – u to vrijeme Hošnjak Josip. Radili smo akutni program i kronični (kronična dijaliza 3 puta tjedno do 4h).
Svoj radni vijek sam provela u bolnici u Čakovcu. Počela sam 1964.g. u adaptiranim prostorima dvorca Feštetić. Umirovljena 1998./99.g. nakon srčanog udara i operacije srca.
Danas Čakovec ima moderno izgrađenu bolnicu i posebno hitni prijem – hitnu pomoć, nove prostore za dijalizu.
Kad sam došla u Čakovec jednog zimskog dana 1964.g. rano je padao mrak – kiša – samo blato, nigdje asfalta – osim kaldrme u centru grada. Malo ljudi, malo stanovnika, svi se poznaju međusobno i službeno i privatno. U bolnici nije bilo dana da u dežurstvu ne vidiš tuberkulozu, posebno pluća i alkoholizam.
Društveni život oskudan. Mi liječnici smo se sastajali jedan puta godišnje u Lovačkom domu i raspravljali o našim problemima.
Napomenula bih što se tiče tuberkuloze koja je u to doba harala, mi smo imali posebni odjel za TBC – dvorac Ksajpa gdje je radila časna sestra Dankreacija i sve znala o svakom bolesniku. Rukovoditelj je bio dr. Andrija Varga. Specijalisti koji su se bavili isključivo sa TBC pluća su dr. Kollin Mirko i dr. Paić.

IZ ŽIVOTA ROMA U MEĐIMURJU

Bolesti bijede u stopu prate Rome

Uvjeti života Roma liječi su najosnovnijih higijenskih minimuma, a da bi liječenje bilo efikasno, neophodno je poduzimati mjere za izmjenu uvjeta stanovanja, materijalnog stanja, kulture...

Vesna HORVAT

I službeno o dječjoj paralizi u romskom naselju Lug

Prvi slučaj dječje paralize u romskom naselju Lug kod Kuršanca, a posljedice su kljenutost noge kod četvero jednogodišnje djece. O pojavi bolesti nije se ranije javljalo jer je postupak tzv. izolacije virusa iz brisa grla i stolice dugotrajan, pa se nije znalo točno radi li se o dječjoj paralizi ili ne. Ono što je najvažnije, zdravstvena služba reagirala je vrlo brzo. Djeca iz Lugu nisu tih dana išla u školu, dezinficirane su sve kućne i kuće, izvršena deratizacija i spaljivanje smeća. Pobojišta se i vodoopskrba sa nekoliko novih nortonovih pumpi. Tu se nije stalo već se gradi nekoliko javnih nužnika, a pokrenut će se i umivaonici sa stambenih prostora.

Obilježja djeca bila su cijepljena protiv dječje paralize, međutim svega tri tjedna prije utvrđenja oboljenja, pa nisu stigla steći imunitet. Pojavila se sumnja da je cijepivo uzrokovalo pojavu bolesti, međutim u brisu i stolici pronađen je jedan soj divljeg virusa koji se ne primjenjuje za izradu cijepiva. (V. H.)

Osamdesetih se godina počelo upozoravati i na potrebu podizanja zdravstvenog standarda romske populacije Međimurja

DJELATNOST ZA ZAŠTITU ZDRAVLJA DJECE

Zdravlje djece »pod nadzorom« kompjutora

Djelatnost za zaštitu zdravlja djece, pri Medicinskom centru Čakovec, već petnaestak godina statistički izvještavamo o radu služi koja se bave dječjom zaštitom. Izvještaj za 1984. godinu nadio je zanimljiv, jer sadrži novine u radu pojedinih službi. Prošle je godine uvedena kompjutorska obrada sve novorođene djece, tako da se u bilo koje vrijeme mogu znati podaci o svakom pojedinom djetetu i eventualnim konstatiranim bolestima.

Dr Vera Čondekić-Roža sa Odjela za neonatologiju o ovoj novini kaže: »Uvođenjem kompjutorske obrade osnovnih smo evidentiranje i tijekom praćenja stanja djece sa cerebralnim oštećenjem i rizične novorođenčadi. Sada, eventualna oboljenja možemo vrlo u najranijoj dobi evidentirati i početi s liječenjem. Ovo je značajna i kvalitetna novina u našem radu. U Hrvatskoj, mislim, da samo Rijeka provodi ovakvu obradu. Prvotno smo mislili obraditi obuhvatiti samo rizičnu djecu, ali smo pošli na sve novorođenčad do 3. godine starosti, tako da sad svaki liječnik na terenu u bilo koje doba može vidjeti što je s djetetom, treba li neurološki tretman ili rehabilitaciju. Zasad je još prerano vrijeme da bi dobili i povratne informacije — godina je dana kako ovo radimo.«

Poljezi o djeci s eventualnim oštećenjima dostavljaju se ambulanti za ranu otkrivanje cerebralno oštećene djece i rizične novorođenčadi koja poziva takvu djecu i ovdeno o oboljenju provodi tretman.

Doktorica **Dušanka Šačer-Stanšević**, odjelni pedijatar, koja se usmjerava za dječju neurologiju i radi uz vanjskog suradnika dr sci. **Miroslava Pospišila**, ističe značaj ovakve obrade: »Ova je ambulanta nastavak kompjutorske obrade koja registrira rizičnu novorođenčad, a iza toga mora slijediti intenzivan nadzor i prema potrebi rano odgovarajuće liječenje, kao prevencija dubljih razvitka.«

Prošle je godine otvorena i dječja kardiološka ambulanta, a proširen je opseg rada neforurološke, neurospecijalističke, ortopedske i pulmološko-alergološke ambulante. O značaju ovih novina u zdravstvenoj zaštiti djece, dr **Đurđe Pal**, šef Djelatnosti za zaštitu zdravlja djece kaže: »I kompjutorska obrada i rad u ovim specijalističnim ambulantama već je pobolšanja našeg rada. Omogućena nam je bolja, kvalitetnija obrada, tako da sada šaljemo u vanjske ustanove manji broj djece.

Najbolji pokazatelj kvalitete zdravstvene zaštite je broj umrle dojenčadi starije od mjesec dana. Neme, uzroci smrtnosti ne mogu se potpuno eliminirati ali u uvjetima najsavršenije zaštite, dok većinu smrti izazivaju djeca, može sprječiti svaka dobro organizirana zdravstvena služba. Od 1756 djece što se prošle godine rodilo na našem području umrlo je 36 — 7 odmah prvog dana života, 15 prvih sedam dana i dvoje djece do navršenih mjesec dana. Dvanaestero djece je umrlo u prvih šest mjeseci starosti. Brojčano, dojenački mortalitet je prošle godine bio ispod 20 promila — 19,79 promila što je stvarni odraz kvalitete zdravstvene zaštite.

Velja istaći da romska djeca u ovom broju umrle djece sudjeluju sa 30,55 posto, čemu su uglavnom uzrok slabi higijensko-zdravstveni uvjeti i otežano provođenje preventivne zaštite, pa ova djeca uglavnom boluju od bolesti dišnih i probavnih organa, te nesfrancjenosti.

Usporedujemo li dojenački mortalitet na području Hrvatske, onda vidimo da je naša općina negdje u sredini. Slavonske općine imaju viši dojenački mortalitet (Osijek, npr. 26 promila), a dalmatinske niži (Rijeka, npr. 16,5 promila).

Kažimo još da u svim zdravstvenim stanicama od prošle godine rade i savjetovališta za zdravu djecu, pa je bilo pregledano 6029 maloljeca, a dojenčad je prosječno bila pregledana 9,2 puta. Ova učestalost posjeta govori i o velikoj zdravstvenoj prosvijećenosti roditelja, što se također odražava na cjelokupnu zaštitu djece. I svoje vrijedi stara narodna: bolje sprječiti, nego liječiti.

m. vlahović

Najmlađi su pacijenti bili i prvi čiji su podaci digitalizirani i uvedeni u kompjutorski sustav, već sredinom osamdesetih godina

U ČAKOVEČKOM MEDICINSKOM CENTRU

Odjel za hemodijalizu počeo radom

U Čakovečkom Medicinskom centru 15. studenoga je i službeno otvoren Odjel za hemodijalizu, čime je učinjen veliki napredak u liječenju bubrežnih bolesnika. O značenju (otvaranjem) i financiranju) te nove djelatnosti Centra, okupljenim je predstavnicima društveno-političkog, privrednog i javnog života Općine, te brojnim uvarenima iz medicinskih institucija SRH, Zagreba i susjednih općina, govorio dr **Franjo Jelkovec**, vršilac dužnosti ravnatelja Medicinskog centra Čakovec, nakon čega je Odjel za hemodijalizu simbolično, rezanjem vrpce, proglasio otvorenim predsjednik Skupštine općine Čakovec, dr **Ivan Sidepić**.

Sadašnjih devetnaestero bolesnika iz Međimurja, sa kroničnim zatajenjem oba bubrega, koji su dosad na hemodijalizu putovali tri puta tjedno u Varaždin, Zagreb, Pulj i Mursku Sobotu, time je pobješnjeno zamorenih putovanja, a ovisnost društveno-političke zajednice znatnih troškova koji su znatili ova putovanja. Tim bolesnicima pruženo je tako pravo na neometanje obavljanju svoje obaveze na radnom mjestu i u obitelji, a život im je postao jednostavniji, pa čak i raznolikiji.

Osim te humane strane, ističe šef Odjela, dr **Azra Kovačić-Petrović** važno je spomenuti i to da je liječenje ovih pacijenata u drugim zdravstvenim centrima nad SIZ opterećivalo sa po 20 do 40 tisuća dinara po jednoj dijalizi. To znači da je na jednog pacijenta mjesečno utrošeno od 240 do 480 tisuća dinara, odnosno godišnje za hemodijalizu uključujući i prevoz onih pacijenata koji su se prevozili kolima hitne pomoći, ukupno 45 milijuna dinara. Sada će sve to biti znatno jeftinije. Računa se, da bi se uloženo u Odjel hemodijalize mogle isplatiti već za dvije godine. U njega je uloženo oko trideset milijuna dinara, a dalnjih 20 milijuna će biti dovojeno je za najpotrebnije, filtere igle i ostalo, što će dostojati za nominalan rad Odjela narednih nekoliko mjeseci. Odjel je kapacitiran na deset aparata, a trenutno ih je u funkciji šest. Na sve njih bit će dnevnonično priključeni pacijenti i to po četiri sata, sa po jednim satom pauze radi sterilizacije. O trudu će brigu voditi devet medicinskih sestara, dvoje tehničara i dvoje čistačica. Treba napomenuti da je hemodijaliza metoda koja kod kroničnih zatajenja samo omogućuje održavanje otrovnih tvari iz organizma (zbog trajnog zatajenja rada bubrega), a kod akutnih slučajeva omogućava i izlječenje. Osim toga, hemodijaliza predstavlja i stepenicu do transplantacije bubrega za one pacijente koji uspiju pronaći davaoca s odgovarajućim bubregom. Tako je jednoj pacijentici iz naše općine otkla upravo 11. studenoga, na dan kada su prvi puta proradili hemodijalizatori u Čakovcu, na transplantaciju bubrega u inozemstvu. Budu li sve u redu, za nju je produljenje života do transplantacije bubrega značilo isto kao da se je ponovno rodila. I svi ostali pacijenti, bez ovakve pomoći osuđeni na smrt, zahvaljujući toj ustanovi uspijevaju normalno obavljati svoje uobičajene radne dužnosti.

V. HORVAT

Još jedan iskorak u zdravstvenom standardu početak je rada Odjela za hemodijalizu

Već je 1984. godine na Djelatnosti za zaštitu djece, za koju smo već donosili brojne statističke podatke predstavljene djelomično i u ovoj knjizi, uvedena kompjutorizacija svih podataka. Dr. Vera Čordašić Roža, dr. Dušanka Sačer Starčević i dr. Đorđe Pal istaknuli su važnost računalne obrade i lakoću prezentacije pacijenata. Kad se oformio novopridošli tim tridesetak godina ranije na dječjem odjelu, Međimurje je bilo uvjerljivo najgore po pitanju smrtnosti djece u Hrvatskoj, da bi sredinom osamdesetih bilo u sredini. Veliku ulogu u tome je svakako imalo praćenje trendova i prikupljanje podataka, u što spada i brza kompjutorizacija odjela.[125]

Krajem osamdesetih veliku je paniku u svijetu izazvala nova bolest uzrokovana virusom humane imunodeficijencije (HIV) koji uzrokuje bolest stečenog sindroma imunodeficijencije (SIDA). Testiranja su počela i u Međimurju. Ondašnji ravnatelj Medicinskog centra u Čakovcu, Franjo Turza, upozoravao je da za efikasnu borbu nedostaje šira, državna perspektiva, doktori su navodili koje testove provode i kako se zaštititi.[126]

U mirovinu je postupno odlazila i generacija koja je dala najveći obol u podizanju standarda, među njima i dr. Rodek, koji je na području Murskog Središća u jednakoj mjeri sinonim za liječnika kao što je dr. Sklepić na području Međimurja za oftalmologiju. Pred mirovinu, krajem osamdesetih godina, ispričao je neka sjećanja. Tako se prisjetio kako je brojne žene porađao kod kuće te kako ga je užasno pogodilo kada nije bio u stanju pomoći rudarima koji su stradali u jami Maj 3. Također, uvjete iz pedesetih i ranih šezdesetih opisuje kao nezamislive. Za cijelo šire područje Murskog Središća brinuo je on, jedna sestra i jedna primalja. Djeca su bila neuhranjena, a spuštao se i u jame, gledao garava lica, mokra, izmučena tijela, nikad do kraja sita. Napominje da je izgradnja nove Zdravstvene stanice u Murskom Sedišću golema promjena.[127] Upravo je takva 1988. godine otvorena i u rodnom mjestu dr. Rodeka, Kotoribi. Bio je to objekt s 500 četvornih metara korisne površine, a u njemu su se, pored dvije ambulante opće medicine, nalazile ambulanta stomatologije i protetike, rendgen, laboratorij, savjetovalište za djecu, ambulanta fizioterapije i ljekarna.[128]

Već se ponovno 1988. godine govori o potrebi za novim proširenjem čakovečke bolnice kako bi se zadovoljili novi, minimalni zdravstveni standardi. Za to je, kako u tekstu stoji, potrebno 10 milijardi dinara.[129] Radovi su započeli u siječnju 1989. godine.[130] Ipak, nova velika ulaganja pričekat će neka druga vremena jer je započela jedna druga tranzicija. Krajem osamdesetih, prije raspada Jugoslavije, počele su nicati privatne ordinacije, pa je u studenom 1989. otvorena prva privatna zubna ordinacija dr. Ivana Percača.[131] U svibnju 1990. na javnoj je raspravi bilo i uređenje jedne prostorije u čakovečkoj bolnici i domovima umirovljenika za vjerske obrede Rimokatoličke Crkve.[132] Nažalost, mirna transformacija zdravstvenog sustava, pa i Medicinskog centra Čakovec, za novo društvo i nova vremena nije se mogla dogoditi jer je Republika Hrvatska morala oružjem izboriti slobodu, samostalnost i demokratsko društvo. Iako Međimurje nije bilo pogođeno ratnim operacijama, brojni su Međimurci dali svoj doprinos obrani domovine, a svakako je to učinio i liječnički i cjelokupni kadar. I rad Medicinskog centra Čakovec, uskoro pod drugim nazivom, bio je prilagođen izvanrednim okolnostima.

[125] „Zdravlje djece „pod nadzorom kompjutera"„, *List Međimurje*, 21. 6. 1985., str. 4
[126] *List Međimurje*, 14. 8. 1987., str. 6.
[127] „Uvijek dobro raspoložen", *List Međimurje*, 23. 12. 1988., str.8.
[128] „Otvorena nova zdravstvena stanica", *List Međimurje*, 30. 9. 1988., str. 1.
[129] „Kako pomoći Medicinskom centru?", *List Međimurje*, 15. 1. 1988., str.3.
[130] „Započeli radovi, List Međimurje", *List Međimurje*, 20. 1. 1989., str. 4
[131] „Prva privatna zubna ordinacija", *List Međimurje*, 10. 11. 1989.
[132] „Tehnički problemi ne postoje", *List Međimurje*, 11. 5. 1990., str.5.

I za kraj – jedna zanimljivost. Poznato je da je socijalistička Jugoslavija trošila znatna sredstva na održavanje Jugoslavenske narodne armije te da je neprestano postojao plan reakcije u slučaju rata, odnosno napada neprijatelja. U takav su plan jasno bile uključene i zdravstvene ustanove, pri čemu se unaprijed znalo koji bi djelatnici i koji prostori bili zaduženi za što. U tome je sudjelovala i čakovečka bolnica, koja sadrži čitav arhiv rješenja u slučaju krizne situacije. Ironično je što je do krizne situacije na kraju došlo zbog samog napada Jugoslavenske narodne armije na teritorij Republike Hrvatske, a situacija je umalo eskalirala i u samom Međimurju.

U socijalističkoj Jugoslaviji ustanove su stalno pripremane za slučaj opasnosti i napada vanjskog neprijatelja. Ironično je što je Čakovec najveću opasnost doživio upravo od snaga Jugoslavenske narodne armije.

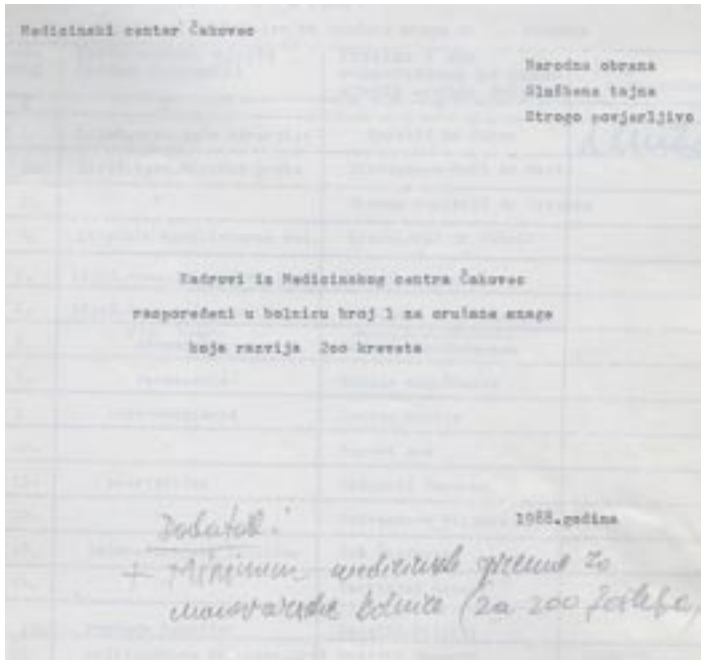
Medicinski centar Čakovec

Narodna obrana
Službena tajna
Strogo povjerljivo

Radnici iz Medicinskog centra Čakovec
raspoređeni u bolnicu broj 1 za oružane snage
koje razvija 200 kreveta

Dodatak.
1988.godine

Statistički pokazatelji za razdoblje socijalizma

Još zanimljivih pokazatelja o razvoju bolnice u razdoblju socijalizma donosi nam rad mr. Stjepana Blagusa u rukopisnom izdanju.[133] Na temelju njega možemo vidjeti da je čakovečka bolnica od 1960. pa do 1993. godine više nego udvostručila broj kreveta – s 193 na 479, uz napomenu da u posljednjem desetljeću čak bilježi i blagi pad, a vidljivo je da je bez kreveta ostao odjel neuropsihijatrije.[134]

Isti je slučaj s brojem liječnika. Godine 1970. bilo je 1554 stanovnika na jednog liječnika, a 1993. godine 745. Liječnika specijalista 1970. godine bilo je 25, a 1993. čak 95, odnosno, 1970. na jednog je specijalista došlo čak 4600 stanovnika, a 1993. njih 1263.[135]

Broj ostvarenih bolesničkih dana s 82075 1960. godine povećao se na 137240 1993. Uvodili su se novi odjeli, a na postojećima su stalno rasli kapaciteti.[136]

Sve se to naravno odrazilo i na natalitet i mortalitet, o čemu ćemo još pisati, iskorijenjene su mnoge zarazne bolesti i Međimurje je dostiglo zdravstveni standard ostatka Republike Hrvatske.

[133] Stjepan Blagus, Zdravstvo. Razvoj zdravstva u Međimurju, rukopis
[134] Isto, str 3.
[135] Isto, str. 5
[136] Isto, str. 7.

NA KRAJU JEDNOG PLODNOG RADNOG VIJEKA: DR. ZLATKO RODEK

Uvijek dobro raspoložen

● *Razgovor sa specijalistom opće medicine i rukovodiocem zdravstvene stanice u Murskom Središću*

Dr. Zlatko Rodek jedan je od onih kojih su podnijeli veliki teret u podizanju zdravstvenog standarda Međimurja

Kako pomoći Medicinskom centru?

● Da bi čakovečka bolnica mogla zadovoljiti minimalne zdravstvene standarde, u proširenje materijalne osnove rada potrebno je uložiti 10 milijardi dinara!

Krajem osamdesetih ponovo su se spominjali problemi Medicinskog centra

U ČAKOVCU OD PROŠLOG TJEDNA

Prva privatna zubna ordinacija

Čakovec je prošlog tjedna dobio i svoju prvu privatnu radnju u sklopu zdravstvene djelatnosti. **Dr. Ivan Percač**, magistar stomatologije (na slici), u prizemlju svoje stambene kuće u Ulici ZAVNOH-a 31, svega oko 500 metara od Medicinskog centra, otvorio je 2. studenoga vlastitu zubno-liječničku ordinaciju.

Ambulanta raspolaže suvremenom opremom i rendgenom, što, uz uvozne medikamente, zvuči iskušenje za mnoge. Dr. Percač ordinira ponedjeljkom i četvrtkom poslije podne (od 13 do 19 sati), a utorkom, srijedom i petkom prije podne (od 8 do 14 sati), no, poželjna je prethodna najava na telefon 812-730. Kako se njegov magisterij zasniva na području protetike, ovdje će se izrađivati sve vrste protetskih nadomjestaka, uključujući i keramiku. Za razliku od društvenih organizacija zdravstva, korisnici će usluge u ovoj ordinaciji plaćati u cijelosti (uz očekivanje da će zakonodavac doskora omogućiti vlasnicima zdravstvenih knjižica da pogodnost »besplatnog« liječenja koriste i u privatnim ordinacijama).

(a. h.) Snimio: D. Lesar

Zdravstvo se počelo privatizirati

Dispanzer Školske medicine s voditeljicom dr. Karmelom Matjan Bogdan 1988. godine

Školski dispanzer 1990. godine

Djelovanje bolnice u vrijeme Domovinskog rata

Godina 1991. donijela je otvorenu agresiju Jugoslavenske narodne armije i srpskih paravojnih jedinica na teritorij Republike Hrvatske, a svoj su obol u borbi dale i bolnice koje nisu bile na liniji sukoba, između ostalog, Medicinski centar Čakovec. U tim je vremenima ravnatelj bolnice bio dr. Vjekoslav Jazbec. Osim formiranja medicinskih timova koji su slani na ratišta, u bolnicu su prihvaćeni i ranjenici s raznih bojišta. Tako je već u rujnu 1991. stigla prva skupina od 28 ranjenika iz istočnog djela Slavonije, iz Vukovara i Vinkovaca, a početkom listopada novih 40.

Među njima su pripadnici Hrvatske vojske, policije, ali i civili, djeca i osobe srednje i starije dobi. Svi su oni stradali u borbama za obranu svojih gradova i sela ili od neprijateljskih bombi i granata prilikom artiljerijskih i zračnih snaga. Ranjenici koji su se našli u Čakovcu prvo su s bojišta dopremani u školsku zgradu u Mikanovcima, nakon toga u bolnicu u Đakovu, a kad bi ona postala puna, u Medicinski centar Čakovec. Zbog novih je uvjeta zbrinjavanja ratom pogođenih građana dio dotadašnjih bolesnika otpušten, a dio lakše bolesnih smješten u podrume. Već se tada najavljuje mogućnost prihvata novih 150 ili 200 ranjenika iz ratom zahvaćenih krajeva.[137] Iako je 1992. godine proglašeno primirje, ranjenici nisu prestajali pristizati, a u bolnici se skrbilo i za ranjene Međimurce.[138] Osim na zdravstvenom boljitku, radilo se i na podizanju morala, te je već od listopada 1991. počeo izlaziti „Herkul", ratno glasilo Medicinskog centra Čakovec u kojemu su se nalazili informativni tekstovi, pjesme, popisi ranjenika i slično. Timovi čakovečke bolnice odlazili su na ratište kao liječnici i tehničari, a Josip Toplek, djelatnik ustanove – medicinski tehničar u obrani je Domovine platio i najvišu cijenu. Stradao je na zapadnoslavonskom bojištu u šumi Bijelo brdo u blizini sela Dereza nedaleko od Pakraca.

Kako je trećina države bila okupirana, a istovremeno se s teškim ratnim vremenima provodila tranzicija gospodarstva, financijske mogućnosti države bile su sužene. Ipak, otvorila su se nova vrata, a to su donacije Hrvata iz inozemstva, koji su vrlo rado pomagali ustanovama uključenim u probleme nastale agresijom na Republiku Hrvatsku. Tako je u travnju 1992. Medicinski centar dobio na dar dva vozila marke Lada i jednog Renaulta od Hrvata iz Toronta, što je u to vrijeme bila vrijednost od više desetaka tisuća njemačkih maraka.

Nemojmo zaboraviti, u to su vrijeme plaće iznosile nekoliko stotina maraka, naravno, u protuvrijednosti hrvatskog dinara. Automobili koji će se koristiti za sanitetski prijevoz kupljeni su u Zagrebu, a novac je iz Kanade donio gospodin Stjepan Strnad. Već je prije toga na sličan način nabavljen respirator za čakovečki Medicinski centar.[139] U lipnju 1992. godine osmišljen je također ambiciozan projekt – da se prodajom slika hrvatskih umjetnika koji su poklonili svoje radove Medicinskom centru Čakovec nabave skupocjeni lijekovi. Tako su slike umjetnika Branka Bahuneka, Tomislava Borše, Plamenka Čengića, Vladimira Galine, Ljubice Hamdić-Mikove, Željka Hrusta, Mate Jurkovića, Jasmine Konjević, Mije Kovačića, Vatroslava Kuliša, Hasana Ljubunčića, Željka Mucka, Dimitrija Popovića, Zlatka Price, Đure Sedara, Karine Sladović, Nade Šegović, Karel-Umeka Kazolija, Stjepana Večenaja, Nade Žiljak i Roberta Wrane pripremljene za inozemstvo. U Heidelbergu se, na koncertu rođenog čakovčanca Stjepana Pište Patkaia, organizirala

[137] „Ranjenici iz Vukovara i Vinkovaca", *List Međimurje*, 11. 10. 1991., str. 12.
[138] „Čast nam je liječiti ih", *Herkul 7*, Čakovec, 1992., str. 4.
[139] „Automobili za Medicinski centar", *List Međimurje*, 8.5.1992., str.5.

ČAKOVEČKI MEDICINSKI CENTAR

Ranjenici iz Vukovara i Vinkovaca

U razdoblju Domovinskog rata u čakovečku su bolnicu pristizali ranjenici iz svih krajeva Hrvatske

HUMANOST NA DJELU

Pokrivači za ranjenike i medicinare

Baš kao i u ostalim kriznim situacijama, čakovečka je bolnica dala svoj prinos

HRVATI IZ TORONTA

Automobili za Medicinski centar

Političke su promjene i otvorenost Hrvatske prema svijetu nudili i neke druge vidove pomoći

ČAKOVEČKI MEDICINSKI CENTAR

Donacije iz Nizozemske i Njemačke

Donacije su pristizale iz Nizozemske i Njemačke

NAKON KULTURNE MISIJE U HEIDELBERGU - AUKCIJE I IZLOŽBE SLIKA HRVATSKIH UMJETNIKA

Lijekovi i novac za Medicinski centar

Uz dobrotvorni koncert Čakovčanina Stjepana - Pilše Patkaia održana je uspješna aukcija slika

Dr. Pilaer, ponosit, skuja za Medicinski centar Čakovec i vodeća gavrse u Heidelbergu, Magdalena Marinkow na otvorenju izložbe

Patkaia

● USPJEŠAN KONCERT

Stjepan - Pilše Patkaia njegov bivši kolegi su te veliki zanos za svoju struku i Čakovec, Prof. Bruno Pinter istaknuo je u Zagrebu poseban rad ovog dobrotvornog koncerta

● PRODAJNA IZLOŽBA TRAJE

Tekst i snimci Biserka Sinjerac

Obnovljen neurološki odjel

U nazočnosti ministra u Vladi RH dr.Ivana Majdaka i ministra gradnje/stva Zlatka Tomčića, hrvatskih župana, dožupana i gradonačelnika, bolničkog osoblja te drugih uzvanika, prošlog petka je u čakovečkoj Općoj bolnici otvoren osuvremenjen i preuređen neurološki odjel. Kako su u prigodnom nagovoru kazali mr.Stjepan Blaguš, v.d.ravnatelja Opće bolnice i međimurski župan Marijan Ramušćak, obnovljeni odjel je preseljen iz starog dvorca "Feštetić" u prizemlje nove bolničke zgrade, gdje su neusporedivo bolji uvjeti za rad medicinskog osoblja, a samim time i pružanje kvalitetnih zdravstvenih usluga. Poznata je stvar kako su pacijenti neurološkog odjela ugljenom teško bolesni, pa je i to bio jedan od razloga što je već pri uvođenju samodoprinosa, od čega se dijelom financirala preuređenje neurologije, u prioritetnu zadaću stavljena upravo obnova neurološkog odjela, jer postojeći nije udovoljavao temeljnim bolničkim standardima. Preuređeni odjel u potpunosti ispunjava sve uvjete za liječenje - od stručne ekipe koju čine tri liječnika specijalista, dva specijalizanta, jedna viša medicinska sestra i 12 medicinskih sestara, pa sve do prostornih uvjeta (ukupno 525 kvadratnih metara korisne površine) i suvremene opreme. Odjel ima 26 bolesničkih postelja, pri čemu ih pet otpada na intenzivnu njegu. Financiranje obnove neurološkog odjela obavljeno je iz sredstava samodoprinosa i donacija, a time da ukupna vrijednost iznosi nešto više od 202 tisuće DEM. U znatnoj mjeri adaptaciju neurološkog odjela su pomogli donatori, među kojima najviše čakovečki Koncern "Međimurje" i "Trgocentar". Svečanost otvaranja preuređenog neurološkog odjela, zahvaljujući kojem će umnogome biti poboljšana zdravstvena zaštita u Općoj bolnici, su pomogli članovi Društva vinara i vinogradara Međimurja "Hortus Croatiae". (DM)

Donacije su se prikupljale na razne načine...

JOŠ JEDNA DONACIJA DRUŠTVA MEĐIMURACA ŠVICARSKE

Najviše čakovečkom Medicinskom centru

Kao i prigodom svih ranijih dolazaka u domovinu, tako i prilikom dolaska na nedjelje izbore prazničnu ruku nisu došli čelnici i djelatnici Društva Međimuraca Šviacarske. Novac prikupljen na dvije zabave u petak održanoj u prostorijama međunarodnog priznanja Republike Hrvatske uprisutnili su za nabavku humanitarne pomoći, a dio donacije osobno su prikupili djelatni članovi Društva. U razgovoru s novinarima naglasili su da pojedine udruge naših građana u Švicarskoj organiziraju zabave s humanitarnom pozadinom, a sav novac, načelnici, pokupe prevoli i glazbenici iz domovine.

Ovog puta su Zdravko Verga, Nikola Ivoš, Marijan Gorupić, Damir Škrnjug i predsjednik DIŠ Mato Ivoš najviše stvari predali čakovečkom Medicinskom centru. Radi se o zdravstvenim pomagalima za pojedine djelatnosti MC, osobnom vozilu Golf za Opću medicinu i stomatologiju II u Donjem Kraljevcu, sterilizatoru i drugoj opremi za novootvoreni ambulanti u Palmovcu, te odjeći namijenjenoj djelatnicima u zdravstvu. Dopremljene su i određene količine hrane, TV prijemnik u boji za Ured za obranu u Čakovcu, te potrebite stvari za Osnovnu školu u Svetoj Marji. Uz Zdravka Vergu u prikupljanju su se posebno istakle gđe Marija Cartagno, Verica Kičo i Marija Habuš. Društvo Međimuraca Švicarske i dalje će, u sklopu svojih mogućnosti, prikupljati humanitarnu pomoć za međimurski zavičaj i hrvatsku domovinu. (dio)

Potpis pod sliku: Dr Stjepanu Biesednikau (na slici u sredini), šefu Opće medicine i stomatologije II u Donjem Kraljevcu dokumente i ključeve Golfa predaii su Mato Ivoš i Marijan Gorupić. (Snimio D. Leser)

...i stizale su sa svih strana

ŽUPANIJSKA BOLNICA ČAKOVEC

Otvorena nova interna poliklinika

D.KOVAČ

Nova je interna poliklinika otvorena 1994. godine

I u teškim ratnim vremenima našlo se načina za unaprjeđenje zdravstvenog standarda

prodajna izložba. Prihod od koncerta i prodaje utrošen je na lijekove za Medicinski centar Čakovec. Dodajmo da je akciju započeo psihijatar dr. Igor Prošev.[140] Nadalje slijedi i donacija Društva Međimuraca Švicarske. Organizacijom humanitarne zabave članovi Društva Zdravko Varga, Nikola Ivoš, Marijan Gorupić, Damir Škrnjug i predsjednik Mato Ivoš najviše su stvari predali upravo Medicinskom centru. Riječ je o zdravstvenim pomagalima, osobnom vozilu Golf, sterilizatoru i drugoj opremi. Dopremljene su i određene količine hrane, TV prijemnik u boji i slično.[141] U kolovozu 1992. stigle su donacije iz Nizozemske i Njemačke. Iz Nizozemske je kršćanska humanitarna organizacija Oosteuropa Zending sa sjedištem u Rotterdamu posredstvom organizacije Moj bližnji iz Pušćina donirala 32 bolnička kreveta na hidrauliku te nešto namještaja za ambulante i dječju hranu. Izaslanstvo je dočekao tadašnji ravnatelj dr. Stjepan Blagus s pomoćnicima i županom Marijanom Ramušćakom. Također, 20 je skupcjenih bolničkih kreveta stiglo i od njemačke organizacije Krankenhaus Vizentinum iz Ruhpoldinga. Uz krevete, stigli su madraci, posteljina, stanovite količine lijekova i namještaj.[142]

Za funkcioniranje bolnice vrlo je važna odluka o odvajanju Opće bolnice od Doma zdravlja. U skladu s odredbama Zakona o zdravstvu, u čakovečkom Medicinskom centru djeluju upravna vijeća za Dom zdravlja i Opću bolnicu, čija je osnovna zadaća provođenje odvajanja Doma zdravlja od Opće bolnice, a u sklopu novog ustrojstva zdravstvene djelatnosti. Tako je dosadašnji ravnatelj Medicinskog centra mr. Stjepan Blagus postao ravnatelj Opće bolnice, a ravnateljica Doma zdravlja dr. Nevenka Krčmar.[143] Iako su vremena bila teška, našlo se načina i za obnovu i preuređenje, pa je u studenom 1993. godine obnovljen neurološki odjel.

Neurološki je odjel preseljen iz stare zgrade Feštetića u prizemlje nove bolničke zgrade gdje su neusporedivo bolji uvjeti za rad medicinskog osoblja, a samim time i pružanje kvalitetnih zdravstvenih usluga. Preuređeni je odjel u to vrijeme ispunjavao sve uvjete liječenja, od stručne ekipe koju su činila tri liječnika specijalista, dva specijalizanta, jedna viša medicinska sestra i 12 medicinskih sestara, pa sve do prostornih uvjeta – ukupno 525 kvadratnih metara korisne površine i suvremene opreme. Odjel je imao 26 bolesničkih kreveta, pri čemu je pet otpadalo na intenzivnu njegu. Financiranje je ostvareno iz sredstava samodoprinosa i donacija, pri čemu treba spomenuti značajan prinos koncerna Međimurje i Trgocentar, dok su svečanost otvaranja potpomogli članovi društva vinara i vinogradara Međimurja Hortus Croatiae.[144] Godinu dana kasnije otvorena je nova poliklinika Djelatnosti za interne bolesti, čijim su otvorenjem osigurani uvjeti za pružanje visokog standarda zdravstvene zaštite oboljelima od unutarnjih bolesti. Pored suvremenog prostora, tu su i vrsni specijalisti i suvremena medicinska oprema. Riječ je o adaptaciji nekadašnje bolničke praonice rublja u internističke ambulante površine oko 450 metara kvadratnih i ukupnog troška od oko 600.000,00 kuna. Troškovi su podmireni uglavnom iz sredstava namjenskog doprinosa. Rukovoditeljica djelatnosti bila je dr. Nada Švigir.[145]

U delikatnoj se situaciji našlo financiranje same bolnice, pa je došlo i do smjene ravnatelja. Umjesto mr. Blagusa, novi v.d. ravnatelja bio je Stjepan Somođi. Mnogo se govorilo i o lošem stanju opreme; jedna operacijska sala nije bila u funkciji, hitno je

[140] „Lijekovi i novac za Medicinski centar", *List Međimurje*, 26. 6. 1992., str. 9.
[141] „Najviše čakovečkom Medicinskom centru", *List Međimurje*, 12. 2. 1993., str. 10.
[142] „Donacije iz Nizozemske i Njemačke", *List Međimurje*, 13. 8. 1993., str. 30.
[143] „Odvajanje Opće bolnice od Doma zdravlja", *List Međimurje*, 17. 11. 1993., str. 3.
[144] „Obnovljen neurološki odjel", *List Međimurje*, 24. 11. 1993., str. 4.
[145] „Otvorena nova interna poliklinika", *List Međimurje*, 19. 10. 1994., str. 3.

trebalo nabaviti opremu za odjel anestezije i reanimacije i interni odjel te nova vozila za hitnu pomoć. [146] Još je važno iz posljednje ratne godine spomenuti da je osnovan i Zavod za javno zdravstvo s v.d. ravnateljicom Višnjom Smilović. Tako je dugogodišnji Medicinski centar Čakovec zapravo u kratkom vremenu rasformiran na Dom zdravlja, Opću bolnicu i Zavod za javno zdravstvo.[147] Preokrenuli su se i još neki trendovi, pa je tako Međimurje ušlo u kategoriju područja s negativnim prirodnim prirastom, odnosno, više je ljudi umiralo nego se rađalo, što je trend koji do danas nismo uspjeli preokrenuti.[148]

Priča iz ratnog razdoblja, završila je ipak u pozitivnom tonu. Dugovi su sanirani, proračunski viškovi prelili se u zdravstvo, a bolnica je nastavila funkcionirati.

Čakovečka je bolnica u Domovinskom ratu sudjelovala i osobljem; brojni su liječnici, tehničari i medicinske sestre na taj način dali svoj doprinos obrani Domovine.

Brojni su liječnici, tehničari i medinske sestre dali obol obrani Domovine. Na slici su sr. Marija Vugrinec, anest. tehničar, dr. Marković šef abdominalne kirurgije, dr. Meri Ozretić, voditeljica anestezije i operacijskog trakta te sr. Štefanija Rešetar, danas glavni tehničar operacijskog trakta

Brojni su liječnici, tehničari i medinske sestre dali obol obrani Domovine. Na slici su sr. Marija Vugrinec, dr. Meri Ozretić, sr. Štefanija Rešetar u prisutnosti hrvatskog branitelja

[146] „Uređaji na izdisaju, List Međimurje", *List Međimurje*, 10. 5. 1995., str.5.
[147] „Osnovan Zavod za javno zdravstvo", *List Međimurje*, 12. 4. 1995., str.3
[148] „Više Međimuraca umire, nego se rađa!", *List Međimurje*, 20. 9. 1995., str.7.

SKUPŠTINA ŽUPANIJE MEĐIMURSKE

Jamči se opstanak Bolnice

BOLTA JALŠOVEC, SABORSKI ZASTUPN

Zima na relaciji HKBO - "Medim

Sanacija problema u zdravstvu uvijek je bila od primarne važnosti

POKRETNA ZUBNA AMBULANTA ZA PROG-
NANIKE I IZBJEGLICE

U tri mjeseca više od 1200 usluga

Iz donacije "Deutsches diakonisches Werk", njemačke evangelističke crkve, u travnju je posredstvom HKD "Moj bližnji" iz Pučićna pristigla u Međimurje pokretna zubna amublanta. Na našem će se području zadržati dvije godine. Njene usluge prvenstveno mogu koristiti prognanici i izbjeglice, ali i svi ostali građani slabijeg socijalnog statusa. U pokretnoj ambulanti potpuno se besplatno obavljaju sve zubarske usluge, osim protetike. Prognanici i izbjeglice primaju se uz predočenje izbjegličkog odnosno prognaničkog kartona, a ostali građani trebaju imati zdravstvenu knjižicu.

Po dolasku u našu županiju ambulanta je tri mjeseca bila smještena u donjem Međimurju, točnije u Kotoribi, Donjem Vidovcu, Donjoj Dubravi, Sv. Marij i Donjem Mihaljevcu. Za to je vrijeme kroz nju prošlo preko 800 pacijenata i napravljeno preko 1200 usluga. Nakon ovog područja ambulanta je preseljena u dvorište Doma zdravlja u Čakovcu gdje će ostati sljedeća dva mjeseca. Pacijenti se primaju od 9 do 14 sati. Uz dr. Dženanu Nestić u ambulanti radi medicinska sestra Suada Kelemen, te vozač Muhamed Huskić. (TRB)

Snimio D.Lesar

U ratnim je vremenima djelovala i pokretna zubna ambulanta

Više Međimuraca umire, nego se rađa!

MEĐIMURJE U KATEGORIJI PODRUČJA S NEGATIVNIM PRIRODNIM PRIRAŠTAJEM

- Zabrinjava umjetan prekid trudnoće kod maloljetnica

Nažalost, devedesetih su započeli i neki drugi trendovi koji su već bili poznati u europskim zemljama

PRIVATNA LIJEČNIČKA PRAKSA

Kako oglasiti svoj rad

Sve je više djelovala privatna liječnička praksa

Brojni su liječnici, tehničari i medicinske sestre dali obol obrani Domovine. Na slici prepoznajemo dr. Muhu (oftalmolog), dr. Biserku Miše Hrastić (pedijatar), dr. Meri Ozretić (anesteziolog), dr. Aleksandra Markovića (abdominalni kirurg), dr. Carića (internist), dr. Pala (radiolog)

Brojni su liječnici, tehničari i medicinske sestre dali obol obrani Domovine

Dr. Ana Bene i dr. Milan Matjan

med. techn. Drago Tušek, dr. Anđelko Škoda, dr. Ivan Dolenec, dr. Stjepan Trojko, dr. Zvonimir Magaš

Fotografija nastala na terenu u vrijeme Domovinskog rata

Gornji red: med. techn. Franjo Nemec, vozač Stjepan Bogdan, dr. Dubravka Kapun, policajac Vidović; donji red: med.tehn. Zdravko Farkaš, dr. Marijan Žvorc i med. techn. Ivan Kacun

Dr. Petar Ozretić, med. techn. Ivan Kacun i med. techn. Franjo Nemec

Dr. Marijan Žvorc, med. techn. Ivan Kacun i dr. Dubravka Kapun

Na slici prepoznajemo sr. Mariju Vugrinec, vozača Stanka Korena, dr. Franju Fundaka, med. techn. Ivana Kacuna

Nas slici prepoznajemo dr. Anu Bene i dr. Milana Matjana

Dr. Anđelko Škoda, med. techn. Ivan Kacun, med. tehn. Drago Tušek, med. tehn. Stanko Koren, dr. Franjo Fundak, dr. Stjepan Trojko

Iz naše ustanove: med. tehn. Ivo Kacun, med. tehn. Drago Tušek i dr. Zvonimir Magaš

Razvoj bolnice u razdoblju do 2013. godine

Svako razdoblje nosi izazove. Osamostaljenjem se Republika Hrvatska svakako svrstala među demokratske i suverene zemlje Europe, kao i one tržišno orijentirane, što je donijelo nove probleme. Već se 1996. godine spominje nedostatak liječničkog osoblja, ali ne zbog nemogućnosti financiranja, već zbog odlaska kadra u inozemstvo.[149] Rasprave sa sjednica saveza komunista ili lokalnih tijela prelile su se u tisak, pa povremeni voditelji odjela javno izražavaju nezadovoljstvo pojedinim odlukama ili planovima bolnice.[150] Funkcioniranje medija u slobodnom je društvu drugačije, zbog čega se ponekad čini da se događa više afera nego spašava života, a ponekad su manjim slovima upisane nove investicije nego osobne prepirke.

Godine 1997. Odjel za hemodijalizu Županijske bolnice Čakovec dobio je uređaj za pripremu vode koji radi na principu jonskih izmjenjivača te procesom rezervne osmoze izlazi čista voda bez spojeva i plinova. Vrijednost investicije bila je 240.000,00 kuna, a sredstva je osigurao Hrvatski zavod zdravstvenog osiguranja.[151]

Ipak, vlada generalno nezadovoljstvo opremljenošću bolnice i spominje se da je među lošijima u Hrvatskoj.[152]

Modernizaciji bolnice pomogao je i Grad Čakovec, pa je u listopadu 1997. godine kupljen EMNG uređaj za neurološka testiranja funkcije živaca i mišića, monitor za praćenje intenzivne njege, ergometar s holterom za 24-satno snimanje funkcije srca i šestkanalni EKG uređaj. Ipak, sve su to bile investicije od nekoliko stotina tisuća kuna, dok je bolnici trebala ozbiljna modernizacija koja uključuje i velika infrastrukturna ulaganja.[153]

Veća je ulaganja na skupštini održanoj 1998. godine odobrio osnivač, Međimurska županija. Donesena je odluka o nabavci analizatora, brojača stanica za 518.805,00 kuna, teledirigiranog dijaskopskog aparata za 5.025.989,02 kune, mamografa za 469.092,93 kune, anesteziološkog aparata za 1.093.800,00 kuna, dva monitora za praćenje vitalnih funkcija za 363.812,54 kune, kompleta za endoskopsku laparoskopiju po cijeni od 1.433.086,80 kuna, dvije operacijske lampe za 334.803,38 kuna, zamrzivača za brzo zamrzivanje vrećice plazme po cijeni od 175.796,33 kune, hemoglobinski fotometar za određivanje hemoglobina u krvi po cijeni od 9.938,12 kuna i još opreme ukupne vrijednosti 10.601.624,71 kune.

Takva značajna sredstva osnivač nije mogao iznijeti sam, već su se pridružile općine i gradovi Međimurske županije, koja se zadužila u Međimurskoj banci na iznos od 8.000.000,00 kuna. Bilo je to do tada i najveće ulaganje u samostalnoj Republici Hrvatskoj.[154] Svojevrsni je to dar za 75 godina utemeljenja, proslavljenih godinu ranije, za što je bolnica dobila i Povelju Međimurske županije.[155] Godinu kasnije, za iznos od 900.000,00 kuna rekonstruirana je i kotlovnica i kupljen novi rendgenski uređaj vrijedan 270.000,00 kuna.[156] Ulaskom u novo razdoblje i liječnici su mnogo eksponiraniji.

---

[149] „Liječnici odlaze", *List Međimurje*, 4.9.1996., str.3.
[150] „Smeta li nekom infektologija?", *List Međimurje*, str.4.
[151] „Zdravija voda za dijalizu", *List Međimurje*, 5.11.1997.,str.7
[152] „Tko će zaista nešto učiniti za Bolnicu?", *List Međimurje*, 23.4.1997., str. 6.
[153] „Bolnici novi uređaji iz gradskih sredstava", *List Međimurje*, 29.10.1997., str. 7.
[154] „Milijuni za Bolnicu, List Međimurje", *List Međimurje*, 4.11.1998., str.3.
[155] „Bolnici Povelja Međimurske županije, *List Međimurje*", 15.4.1998., str.3.
[156] „Rekonstruirana kotlovnica, instaliran novi RTG, List Međimurje", *List Međimurje* 3.3.1999., str. 3.

Dr.NIKOLA JANIĆ, RUKOVODITELJ ODJELA INFEKTOLOGIJE U ŽUPANIJSKOJ BOLNICI

Smeta li nekom Infektologija?

Nadoj je bolnici bilo zadeto da obavi analizu svoje organizirnosti. Rezultati daju neke razloge za sučeljavanja. Jedan od takvih elemenata: predviđa se i ukidanje Odjela infektologije, odnosno organiziranje nove zdravstvene djelatnosti kao jednog od odsjeka Odjela interne. Zašto, pita rukovoditelj ove zdravstvene djelatnosti dr. sci. med. **Nikola Janić**?

- Kako se može utemeljiti prijedlog ukidanja Odjela infektologije? Pri prvim ocjenama stanja u županijskim sredinom prošle godine ovaj je odjel ustanovljen. Samo smo tri mjeseca imali stalnog konzilijarnog kapacitetta, a kako nije se dogodilo da smo zbog nekih epidemija morali tražiti kreveta od interne. Na kraju godine je zauzetost kreveta bila tiš posto. To pokazuje da u Međimurju postoji ova patologija, ali ima uvelike sezonski karakter, jer postoji potreba za posebnom odjelom.

Mogao bih pokazati da je ovaj odjel i po nekim drugim parametrima vrlo jeftin. Pitanje je ne iruzima li se na pogrešnu odredbenom kličnom principu u zdravstvu? O tome je li raspisiv njihov rad mogu i trebaju razmišljati oni koji su otvorili privatne ordinacije. Ovaj javni sektor zdravstva, odnosno bolnice kao javne ustanove predstavljaju društveni kroštak, bez obzira na ti što se to u nas priklivia kuća vom cjenika koje propisuje Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje. Kad je u razgovoru s ministrom rečeno da neki odjeli cut sadašnje cijene nikako ne mogu pokrivati pozitivno, pa ga se plaćiti može ili se očekivati da će cijene biti povišene, rečeno je da ne. U čemu je onda smisao nevidno hitnog prestupa, ako vam cijene određuju?

Nemam u svojim prigovorima niskih osobnih motiva, uskoro ću imati svjetle za mirovinu. Ali hrdim da ukidanje ovog odjela, odnosno njegovo svođenje na odsjek u okviru Interne nije stručno-medicinski utemeljeno. Infektologija svojom prirodom ne spada u kompleks internih bolesti, to kaže i zakonodavac u klasifikaciji specijalizacija za doktore medicine, kojom infektologija smatra posebnom specijalizacijom, koja ima i svoje podspecijalizacije. Dalatkrost Infektologije bila je otvorivjena 1976.godine, nakon pauze od 16 godina, pošto je bila likvidirana uspostavljanjem tzv.internog zaraznog odjeljenja, a zapravo iz nemedicinskih razloga, naime radi prisvajanja nekih osobnih beneficija.

Danas, nakon 20-godišnjeg samostalnog rada infektologije, predlažu se slične mjere, s glavnim razrednim motivom liberalnje. Kad bi infektologija kao samostalna služba i bila skupija od drugih, a nije, to bi se moglo opravdati njenom kompleksnošću - ona u tih 20 godina bilježi odliv pacijenata manji od 1 posto. Brojnim stručnim i znanstvenim radovima u tom razdoblju dokazali smo opravdanost njenog samostalnog postojanja. U nas je zajamčen znanstveni pristup infektološkoj problematici Međimurja, je sam specijalist infektolog i dr.medicinskih znanosti, jedini u Bolnici, a i mi znanosti u epidemiologiji i primarijus, mrj je prvi suradnik. Također specijalist infektolog, mr.znanosti i primarijus. To se žeh ukinuti, jer ne stoji da se samo mijenja oblik organizacije, bez odjela nema infektologije u pravom smislu. Zaista se projektiranom ukidanja odjela osjećamo dmgradivani. Ako nema potrebe ni stručnih razloga za ukidanje ovog odjela, što onda stoji iza cvetićnih razmišljanja? Smeta li to nekom infektologija?

D.Kovač

SA SJEDNICE POGLAVARSTVA ŽUPANIJE MEĐIMURSKE

Bolnički dug saniran - alarm za Dom zdravlja

■Državni ured za reviziju, između ostalog, upućuje na nepravilnosti u iskazanim podacima za zaposlene koji su planirani u iznosu od 900.000 kuna, međutim, prema stanju Glavne knjige i izdaci za zaposlene izvršeni su u iznosu od 937.919 kn.

Ustanovi je odbrana 36. sanitetska Prigovorenica Županije međimurske na čelu sa, između ostalog, izvanrednim rezultati u vanrednih rijeva samarije Županijske bolnice za razdoblje od 1. srpnja 1995. do 31. ožujka '96. kao i dugoročni program samarije koji će biti provedivan Županijskom Uredu Ravnateljstva Dimovina Republike Hrvatske u Čakovcu, dr. Nevenka Kolmar izrazila je protiven alarmantnog nedostatka financijskih primarne zdravstvene zaštite na nekom području. Na sjednici je izmeđenje i analiza stanja i kretanja kroničnih dijela i potrebnih izvršenje od siječnja do srpnja '96.), kao i mjerila nadležnog državnog ureda o obavljanju revizije Poreduzna za proteklu godinu, na što je iz Županije upućen pogovori. U odgovoru pregleden u Državnog ureda za reviziju, između ostalog, ističe se na nepravilnosti u iskazanim podacima za zaposlene koji su planirani u iznosu od 900.000 kuna, međutim, prema stanju Glavne knjige i izdaci za zaposlene izvršeni su u iznosu od 937.919 kn. Do prekoračenja došlo je i kod transfera Centru za kulturu i Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje.

Prof. Županijski tjelesni obvezuju dnevnog reda, na 20. sastanci izvanja je i izvješće o izvršenju Proračuna za razdoblje od siječnja do lipnja te od 1. do 20. kolovoza 1996. Podsjetimo na i informacije o Odluci Komisije Vlade Republike Hrvatske za ujednačavanje sporova o pravima tjelesnog, gradova i Županije o preuzimanju nekretnina, pokretnina, financijskih sredstava te prava i obveza bivše Općine Čakovec. Utvrđeni su i Prijedlozi zaključka o davanju suglasnosti na Odluku o privatizaciji i upućivanju akata JVP Vodoprivreda Čakovec na Zakonom o vodama, Zakonom o komunalnom gospodarstvu i Zakonom o trgovačkim društvima, kao i zaključka o davanju suglasnosti na Društveni ugovor o usklađivanju akata navedenog poduzeća s odredbama Zakona o trgovačkim društvima. Uz navedeno, donesen je i Pravilnik o radu Županijskog tjelesnog protiv kojim će se 300 kuna mjesečno dodjeljivati dani koje pohađaju srednje škole, dok će mjesečna naknada za studente iznositi 700 kuna.

Također je izmesen Pravilnik o izmjenama i dopunama Odluke o grbu i zastavi Županije.

Razmatrane su izmjene za dodjelu sredstava iz Proračuna prema članu je predsjednika da se potkrani sufinanciranje održavanja kulturnog spomenika na području Općine Mursko Središće, zatim da se Matici hrvatskoj dodjele sredstva u visini od 15.000 kuna za sanaciju krovišta zgrade u kojoj se nalaze njihove prostorije, a sredstva u visini 15.000 DEM (iz kontekst proturječnosti), prema Prijedlogu, trebale bi se dodijeliti Županijskoj udruzi - srijemskoj za sufinanciranje otkupa u bankovni županijski ured u Vinkovcima. Također je predloženo da se osnivačka sredstva za izradu projekata i ostalih usluga na Internet serveru za im - line Županije međimurske.

Članovi Poglavarstva nisu se složili sa zaključkom Prigovaratva Općine Donji Kraljevec o zahtjevu za sanaciju treta cesta na ton području mostalo, uporabom prometnica u svrhu izgradnje autocesta te zaključivali za sanaciju odbačenih putova od strane poduzeća Hrvatske šume. Župan Marijan Hamulišak zaključio je kako financiranje navedenih samarije visini u nadležnosti investitora, odnosno, u drugom slučaju, Hrvatskih šuma.

Na samoj sjednici u dnevni red uvršteno je i izvanbe o radu Ombuvnog pravobranitelja Županije međimurske.

Član Poglavarstva dr. Ivan Stipanić govorio je i o problemu nedostatka prostorijama koje na nalazi poduzeću. Ono dugoročnog rješenja ogleda se i mogućem otvaranju ordinacija u Čakovcu.

Željka Drljić

Šok terapija dala rezultate

Izneseni rezultati izvanrednih mjera samarije Županijske bolnice u bnojkama govore ujedinje: u danom 31. siječnjem '96. potraživanja Bolnice iznosila su 8.704.000 kuna, a dug prema dobavljačima 8.940.000 kn, dok je stanje do po kraj tri posljednja mjeseca Bolnica nema imati nalaznih obveza. S druge strane, dugovanja evidentirana s 1. srpnjem 1995. (od 9.129.000 kn) iznosen je u cjelosti. Drugim riječima, šok terapija je dala izvanredne rezultate, rekao je župan **Ramadžak**.

Ravnatelja Županijske bolnice, dr. Stjepana Šomodiju, postavljeno je pitanje o nalazima imenovane komisije koja je tapši vala razloga kriza, sluđuća, prema riječima dr. Šomodija nisu pronađene kriminalne radnje te radnici neće biti u tvrdnji postavljeno.

Liječnici odlaze

Ravnateljica Čakovečkog Doma zdravlja dr. Nevenka Kolmar, razložila je Županijina Poglavarstvu gorući problem nedostatka tjelesnika primarne zdravstvene zaštite kojih trenutno nedostaje čak, a u otunom će otjeće specijalizacije, problem kadrova je u eksponenciji. Za rezolvanje nastalaje na poveći interesa jer, prema riječima dr. Kolmar, Dom zdravlja ne raspolaže stanovima kao ni mogućnošću novčanih specijalizacija novih kadrova. Župan je izrazio mišljenje kako bi najpovoljnije rješenja bilo u osiguravanju stambenih sredstava za kupnju stanova što bi se trebalo riješiti u dogledno vrijeme. Također su iznesene sugestije da se i Grad uključi u rješavanje ovog problema.

Tko će zaista nešto učiniti za Bolnicu?

■Bolnica koja je pri otvaranju nove zgrade bila po opremljenosti treća u Hrvatskoj sada je zaciljeno na samom dnu hrvatske ljestvice

BOLNICA ČAKOVEC

Zdravija voda za dijalizu

Potreba za novim velikim ulaganjima počela se spominjati već nakon završetka Domovinskog rata

Bez obzira na okolnosti, ulaganja u zdravstvo stalna su

Bolnici novi uređaji iz gradskih sredstava

Iz proračuna Grada Čakovca za 1997 godinu određeno je za potrebe obnavljanja i nabavke opreme Županijske bolnice Čakovec 600.000 kuna, a već je realizirano 518.000 kuna, rekao je u **Darko Belović**, pročelnik za društvene djelatnosti u upravi Grada Čakovca, u uvodu konferencije za novinstvo kojom je predstavljen ovogodišnji program nabavki za Bolnicu iz gradskih sredstava. Iako Grad Čakovec nema formalno-zakonsku obvezu ovog uzdvajanja, on se na njega ipak odlučio svjestan da je ovo bolnica svih građana Međimurja. I da se samo zajedničkim naporima svih nama opremljenost može dići na razinu koju građani Međimurja trebaju i zaslužuju, reglasio je Belović. Ravnatelj Bolnice, dr. **Stjepan Somodi** je naživio Gradu na pomoći, a birtiću građanima na osobnom zauzimanju te predstavio pojedine elemente ostvarenog programa nabavki. Osnovni moto u tome bio nam je kako najbolje ukoristiti sredstva sa stanovišta kvalitete zdravstvene usluge, a ujedno osjećaj olakšanja za stjecanje prihoda. Tako je naglasak u izboru bio na dijagnostičkim uređajima, jer dobra dijagnostika je i pola terapije, istaknuo je Somodi. Kupljeni su monitor za praćenje vitalnih funkcija na Odjelu intenzivne njege u vrijednosti 60.000 kuna, EMG-uređaj za neurološka testiranja funkcije živaca i mišića u vrijednosti od 174.400 kuna, ergometar s Holterom za 24-satno snimanje funkcije srca, na trećem poklonu, u vrijednosti od 254.206 kuna i Bestkanalni EKG uređaj u vrijednosti 29.400 kuna. Uvrluge EMG-a i pogotovo dosad si mali bolnici skoči. Vrlo je zdravstvenim ustanovama izvan Međimurja, naglasio je Somodi. Već su u tijeku i dogovori o nabavci uređaja kojim bi se uskoro potpuno rekonstruirala kvota sredstava što ih je dao Grad za ovu godinu. Belović je rekao da će Grad Čakovec i idućih godine nastaviti ovom tjelom kad je riječ o potrebama Bolnice - o gradskom proračunu za to će biti predviđena sredstva u iznosu najmanje jednakom ovogodišnjem. (kj)

PROMET U ČAKOVCU

Lijevi skretač "prekratak"?

Bolnica se financirala županijskim i državnim sredstvima, ali i sredstvima jedinica lokalne samouprave

SKUPŠTINA MEĐIMURSKE ŽUPANIJE

Milijuni za Bolnicu

Kad je riječ o nabavci opreme za Bolnicu, sve odluke vijećnika bile su jednoglasne, bez obzira kojoj političkoj boji pripadali

KRIMINALITET

OPŠIRNO

STIPENDIJE

Međimurska županija, osnivač današnje Županijske bolnice Čakovec, kreditom je osigurala sredstva za velika ulaganja

POGLAVARSTVO MEĐIMURSKE ŽUPANIJE

Bolnici Povelja Međimurske županije

PRIJEDLOG GRADOVIMA I OPĆINAMA

KADROVSKE POPUNE

DVA STARA I JEDNO NOVO PITANJE

STRATEGIJA RAZVOJA POLJOPRIVREDE

"CRVENO" AUTOBUSNOM PRIJEVOZU

Dobar rad vrijednih liječnika nagrađen je i visokim županijskim nagradama

Dok smo prije imali savjete dr. Kolmanića, sada gotovo svaki liječnik putem medija komunicira s građanima i daje važne savjete vezane uz mnoge bolesti, bilo da je riječ o bolestima bubrega, spolno prenosivim, plućnim, bolestima jetre izazvanim konzumacijom alkohola ili ugrizima krpelja.

Nova velika ulaganja vrijedna ukupno 150.000,00 kuna najavljena su 2000. godine i, prema planu, trebala bi se ostvariti do 2003.[157] Godine 2001. konačno je u čakovečku bolnicu dopremljen i uređaj za kompjutorsku tomografiju, poznatiji kao CT. Uređaj je preuzeo novi ravnatelj, dr. Franjo Fundak. Vrijednost je uređaja oko 3.200.000,00 kuna i u cijelosti ga je platio Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje.[158] Godine 2002. osigurano je 15.500.000,00 kuna za nabavu opreme i popravak dotrajalih dijelova objekta bolničkog kruga u Čakovcu, što je predstavljalo novo veliko ulaganje.[159] U međuvremenu se, tijekom 2003. godine, vodio veliki štrajk liječnika u Hrvatskoj kojemu su se priključili i liječnici čakovečke bolnice, a usporedno se nastavila rasprava o gradnji novog paviljona. Konačno je projekt započeo, Međimurska županija kreditno se zadužila na gotovo 100.000,00 kuna, a najavljen završetak radova bio je do kraja 2005. godine. Jasno, takav projekt često je nailazio na probleme, a i samo se financiranje provlačilo medijima.[160] Unatoč redovito crnim predviđanjima, objekt je završen na vrijeme te je krajem 2005. godine najavljeno da će od svibnja 2006. biti u punoj funkciji.

Detaljniji opis toga najvećeg ulaganja u trideset godina donosi časopis Građevinar.[161]

Nakon procjena zatečenog prostora napravljen je program za buduću novogradnju koja treba u jednu cjelinu ujediniti sve potrebne bolničke funkcije. Taj poliklinički stacionarni paviljon ponajprije treba riješiti prostorne probleme internog odjela i nepovoljan smještaj odjela oftalmologije, otorinolaringologije i infektologije te centralizirati specijalističko-konzilijarne i dijagnostičko-terapijske djelatnosti, sada smještene na neodgovarajućim lokacijama. Uostalom to je i mogućnost dobivanja mnogo kvalitetnijih smještajnih kapaciteta, onakvih kakve razna osiguravajuća društva kao dodatnu prednost nude svojim osiguranicima. Predviđaju i da će se u drugoj fazi prostor sadašnje interne preurediti u psihijatrijski odjel. Bolničke je zahtjeve jako dobro prihvatila lokalna zajednica i postignuta je suglasnost svih političkih stranaka koje ih smatraju prijekom potrebom za stanovnike Međimurja. Stoga se uz pomoć državnog proračuna, decentraliziranim sredstvima namijenjenim zdravstvu i sredstvima Županije gradi novi središnji bolnički paviljon. Njegova je cijena 76 milijuna kuna bez PDV-a. Obvezali su se da će od 9,3 milijuna kuna, koliko bolnica godišnje prima i decentraliziranih sredstava (od 11 milijuna na razini Županije), svake godine za izgradnju odvajati polovicu toga iznosa. Podigli su zajam koji će vraćati u sljedećih 8 godina. U cijenu nije uračunata oprema, zasada su jedino uspjeli nabaviti nešto malo namještaja. Inače projekt je opreme napravljen i proslijeđen Županiji, ali potreban novac još nije osiguran. Na temelju idejnog projekta APZ inženjeringa d.d. iz Zagreba, izrađen je glavni projekt (glavna projektantica: Dina Zlatić-Plećaš, dipl. ing. arh.) i potom je raspisan natječaj za izvoditelja. Paviljon prema principu „ključ u ruke" zajednički grade Team d.d. i Međimurje graditeljstvo d.o.o. iz Čakovca, a nadzor obavlja Međimurje inženjering d.d. (glavni nadzorni

[157] „Nova interna s 85 kreveta, a Pulmologija iz Ksajpe u Čakovec", *List Međimurje*
[158] „CT dopremljen u čakovečku bolnicu", *List Međimurje*, 9.1.2001., str. 8.
[159] „Ove godine 15,5 milijuna kuna u međimursko zdravstvo", *List Međimurje*, 19.11.2002., str.7.
[160] „Nova bolnica pod upitnikom?", *List Međimurje*, 2.3.2004., str.6.
[161] Branko Nadilo, „Dogradnja županijske bolnice u Čakovcu", *Građevinar,* Zagreb 2005., str. 341 – 345.

inženjer i nadzor konstrukcije Ivan Tretnjak, dipl. ing. građ.). Ravnatelj dr. Franjo Fundak, inače kirurg-specijalist, kaže da je izuzetno zadovoljan dosadašnjim radovima. Povjerenstvo koje prati izgradnju redovito se sastaje i pažljivo sasluša izvješća nadzornih inženjera. Dinamika radova napreduje prema planu, a zna se da Međimurci znaju kvalitetno izgraditi ovakve građevine. Nije propustio priliku ni dodati kako su konačno i Međimurci za zdravstvo uspjeli nešto dobiti iz državnog proračuna, a ne kao prije sve izgraditi vlastitim novcem. Namjena i izgled novog paviljona Županijska je bolnica smještena u središtu Čakovca na posebnoj građevinskoj čestici, a u krugu bolnice izgrađeni su objekti s ukupnom površinom od samo 3330 m². Poliklinički stacionarni paviljon je interpoliran u bolnički kompleks s nizom zgrada i unutrašnjih prometnica. Smješten je na gotovo ravnom terenu, u ozelenjenom bloku s visokim stablima bjelogorice i crnogorice, a nalazi se između postojećih paviljona stacionara, ulaznog bloka koji je zbog oblika nazvan „saće", zgrade interne i transformatorske stanice. Nisu bila predviđena nikakva rušenja okolnih zgrada, samo prilagođavanja i probijanja otvora radi nesmetane komunikacije u bolnici koja sve vrijeme gradnje redovito obavljala svoj posao. Tako su postojeći stacionarni paviljon s operacijskim blokom (podrum, prizemlje i 4 kata) na sjeverozapadu, ulazni paviljon („saće") s hitnom službom sa sjevera te dio interne s laboratorijem i dijalizom (smješten u jednokatnici), prostor središnje sterilizacije i transfuzije sa sjeveroistoka i jugoistoka neposredno hodnicima spojeni s novom građevinom. Postojeći su hodnici bili zadržani do izvedbe novih, a središnja bolnička kuhinja, praonica rublja, prostor za odlaganje otpada, mrtvačnica te ostali pogonski i medicinski sadržaji koji su smješteni u okolnim zgradama povezuju se horizontalnim (hodnicima) i vertikalnim (dizalima) vezama preko novoga središnjeg sadržaja. Osim smještaja u sredinu bolničkog bloka, korisnik je projektantima postavio i nekoliko posebnih zahtjeva: - ne projektirati medicinske sadržaje u podzemnim dijelovima - glavni ulaz ostaviti u istoj funkciji i na njega vezati nove sadržaje - povezati nove sadržaje s predvorjem postojećeg stacionara (u suterenu, prizemlju i I. katu) te s postojećim laboratorijem na jugoistoku preko suterena. Trebalo je dakako zadržati i sve priključke infrastrukture, a sukladno potrebama izvesti eventualna pojačanja. Dobivena je tako građevina čije su vanjske dimenzije 75 x 55 m, sa suterenom, prizemljem i pet katova, a visina se pojedinih etaža kreće od 3,6 do 4,5 m. Riječ je o armiranobetonskoj okvirnoj konstrukciji s rasterima 6,6 i 7,2 m. Armiranobetonske ploče su debljine 20 cm, grede su dimenzija 40 x 60 cm, a stupovi se kreću od 40 x 40 cm do 70 x 70 cm u suterenu. Građevina je temeljena na temeljnim trakama i armiranobetonskoj temeljnoj ploči. Projektant je konstrukcije Zlatko Taritaš, dipl. ing. građ. Pročelja će se obložiti fasadnom opekom, aluminijskim limom, žbukom i staklom. Podovi će se obložiti keramičkim pločicama, kamenom i linoleumom, a stropovi će biti ličeni ili montažni i spušteni. Pregradni zidovi bit će gips-kartonski, a tek će mjestimice biti zidani. U suterenu, čija je ploština 2543,28 m², bit će smještene strojarnice za klimatski uređaj i ventilaciju, toplinska podstanica, rashladno postrojenje, agregat, radionice, spremišta i garaže. U prizemlju, ploštine 2840,37 m², nalazit će se središnji i hitni hladni prijam, kirurška poliklinika, anesteziološki predoperacijski pregledi s ambulantom za bol, neurološka poliklinika, centar za dijalizu, kapelica i zajednički prostori. Prvi je kat u cijelosti namijenjen poliklinikama pa će se, osim zajedničkih prostora kojih ima na svim katovima, tu nalaziti: interna, pedijatrijska, ginekološka i očna poliklinika te otorinolaringologija s oralnom kirurgijom. Ploština je prvog kata 2630,42 m². Drugi i treći kat u cijelosti su namijenjeni stacionarima odjela interne, a njihova je ploština gotovo jednaka – 1294,65 m² odnosno 1254,79 m². Na drugom će se katu nalaziti stacionari odsjeka za nefrologiju i endokrinologiju te kardiologiju, a na trećem za hematologiju

Posjet Hrvatskog liječničkog zbora bolnici

OVRHE VELEDROGERIJA NADVILE SE NAD ŽUPANIJSKU BOLNICU ČAKOVEC

FUNDAK: BOLESNICI NE SMIJU OSJETITI NAŠE PROBLEME!

■ Upravno vijeće Bolnice ne prihvaća uvjete HZZO-a

U četvrtak je održana sjednica Upravnog vijeća Županijske bolnice Čakovec kojom predsjeda zamjenik župana **Mladen Križaić**. Središnja tema rasprave bila je najavljena ovrha zagrebačke "Farmacije" u visini 8,5 milijuna koje čakovečka Bolnica nije platila više od 500 dana, a postoji mogućnost da isto učini i najveći dobavljač - "Medika". Ova dva opskrbljivača pokrivaju 90 posto potreba za lijekovima i sanitetskim materijalom.

Za list Međimurje Mladen Križaić ističe da je s dobavljačem - "Farmacijom" dogovorena otplata duga u sedam beskamatnih mjesečnih rata.

- To će ići iz sredstava Bolnice tako da prvo Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje uputimo dopis neka nam ubrzaju plaćanja naših sredstava. U ovom trenutku Bolnica od HZZO-a potražuje 22 milijuna kuna redovitih sredstava, dakle unutar limita koji je trenutno na snazi. Da taj novac brže stiže. Bolnica ne bi bila u ovim problemima jer ovdje se vrlo racionalno posluje. Dobavljač se obvezao da nam neće stvarati dodatne probleme u isporuci lijekova i materijala što znači da će pacijenti biti adekvatno zbrinuti. Problem smo premostili trenutno, ne kažem da je ovo konačno rješenje - kaže M. Križaić.

■ Mačehinski HZZO

Pitanje koje se nameće samo po sebi je li HZZO likvidan? Zamjenik župana se nada da jest ali tu priča o mačehinskom odnosu Zavoda prema našoj Županijskoj bolnici ne završava. Upravno vijeće Bolnice u četvrtak nije prihvatilo ponuđeni ugovor o godišnjem mjesečnom limitu HZZO-a.

- Limit nam je u odnosu na 2004. godinu povećan za samo 5 posto i time nismo zadovoljni. Uspoređujući se s drugim bolnicama i analizirajući cjelokupno naše poslovanje, vidimo da smo najracionalnija bolnica po svim segmentima rada i zbrinjavanja naših osiguranika. Limit koji bi nas zadovoljio je 9,5 milijuna kuna mjesečno. Tada ne bismo imali baš nikakvih problema u plaćanju dobavljačima i još kad bi ta sredstva dolaznia na vrijeme dobivali bismo i beneficije od dobavljača u vidu niže cijena ili većih rabata - zaključuje Mladen Križaić.

- Za bolesnike činimo sve što treba i nećemo dopustiti da se ova situacija prelama preko bolesnih ljudi bez obzira na ishod zbivanja - kaže za list Međimurje ravnatelj Bolnice **Franjo Fundak, dr.**

Županijska bolnica Čakovec redovito plaća obaveze prema distributerima energenata.

Aleksandra Lišanin

List Međimurje o bolnici

Postavljanje kamena temeljca za novu zgradu bolnice
(Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

Posjet tadašnjeg predsjednika Republike Hrvatske Stipe Mesića izgradnji novog paviljona 2005. godine

Rekonstruirana kotlovnica, instaliran novi RTG

U četvrtak u Županijskoj bolnici u Čakovcu javnosti su predstavljene aktivnosti u realizaciji programa uređenja i opremanja Bolnice. Neđavno je rekonstruirana bolnička kotlovnica, što će neutjecajni racionalnijem potrošnjom vode i energenata, a nabavljen je i suvremeni rengenski uređaj za Odjel radiologije i ultrazvuka. Rekonstrukcija kotlovnice stajala je 900.000 kuna, a financirało ju je Ministarstvo zdravstva iz sredstava državnog proračuna. Rengenski uređaj, vrijednosti 270.000 kuna, zasad u probnoj fazi korištenja, nabavljen je u sklopu programa Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje za opremanje bolnica. Međimurski župan **Branko Levačić** odao je na konferenciji za novinare priznanje svima onima koji su financijskim prinosom doprinijeli opsežnom programu uređenja i opremanja bolnice, kao i osoblju Bolnice koje je za stručne strane pomoglo realizaciji programa. Podsjetio je da je u Županijskom poglavarstvu i u skupštini postignut konsenzus da bolnicu vlastitim snagama treba opremiti do razine koja treba Međimurju, a početkom ovog tjedna potpisuje se i zadnji uz serije ugovora s dobavljačima opreme iz programa opremanja "teškog" 10,4 mln.kn. kojega financira Županija. Očekuje se da će koncem svibnja biti isporučena i posljednja oprema iz tog paketa. Potom preostaju još financijski manje značajni zahvati zanavljanja opreme laboratorija kao i premještanja nekih odjela.

Ravnatelj bolnice **dr. Stjepan Somodi** je istaknuo zadovoljstvo što su političari uvažili činjenicu da je Županija vlasnik Bolnice pa ima i obveze prema njoj. Bolnica iz vlastitih sredstava ne bi mogla obnoviti opremu u tom opsegu, upozorio je Somodi.

Dr. Meri Ozretić, predsjednica Stručnog vijeća Bolnice, također je istaknula da se radi o značajnom opsegu nabavki u kratko vrijeme i to vrlo kvalitetne opreme, koja će Bolnici omogućiti veći raspon usluga koje ona dosad nije nije mogla pružiti.

Dr. Branimir Vurušić, član Županijskog poglavarstva izrazio je zahvalnost Županiji što je program zanavljanja opreme prepoznala kao korisnicentan program zasvremenjenja osnovice rada Bolnice te ga podržala financijski.

Župan Levačić je upozorio na još jednu dimenziju zanavljanja opreme jer predstoji nova kategorizacija bolnica, koju treba dočekati spremni. On je upozorio kako je nekim posljednjim medijskim prilozima u novije vrijeme stvorena neutemeljena crna slika stanja u Bolnici. Neke teškoće Bolnice, poput kašnjenja plaća, istinite su naravi, ali će biti rješene i ne pripadaju izravno gradanke. Stanje je teško, ali nije beznadno. Župan je u tom smislu pozvao medije, ali i druge čimbenike, na stvaranje povoljne klime koja će pomoći u nastojanjima da se Županijska bolnica izvuče iz teškoća. (k)

U široj vremenskoj slici ponekad se čini da je bolnica stalno gradilište s manjim ili većim infrastrukturnim ulaganjima

OSTVARENE NAJAVE ČELNIŠTVA ŽUPANIJSKE BOLNICE I MEĐIMURSKE ŽUPANIJE:

CT dopremljen u čakovečku Bolnicu!

Uređaj za kompjutorsku tomografiju, poznatiji pod nazivom CT, konačno je stigao i u Županijsku bolnicu Čakovec. Naša bolnica dosad je bila jedina u Hrvatskoj koja nije imala taj važan medicinski aparat. Preuzimanju uređaja i opreme u krugu Bolnice, u srijedu, 27. prosinca, bili su nazočni ravnatelj Franjo Fundak, šef Odjela radiologije Zlatko Pavčec i međimurski podžupan Dragutin Lesar. Vrijednost ovog dijagnostičkog uređaja, koji je isporučila tvrtka "General Electric", je oko 3,2 milijuna kuna, a u cijelosti ga je platio Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje. Sada je u tijeku uređenje prostorija, za koji dan počinje montaža CT-a, a uređaj će u funkciju početkom veljače ove godine.(ij)

Doprema prvog CT uređaja veliko je postignuće za čakovečku bolnicu

ZANAVLJANJE OPREME I POPRAVAK DOTRAJALIH DIJELOVA OBJEKATA BOLNIČKOG KRUGA U ČAKOVCU

Ove godine 15,5 milijuna kuna u međimursko zdravstvo

Aleksandra Litarin

Novi ginekološki ultrazvuk

Ekodvorište alternativa spalionici

Ekonomičnost kao paradigma

"HLADAN TUŠ" S MARKOVA TRGA U ZAGREBU

NOVA BOLNICA POD UPITNIKOM?

Izgradnja novog paviljona sredinom 2000-ih najveće je ulaganje u bolnicu nakon izgradnje 1973.

i onkologiju, gastroenterologiju i pulmologiju. I četvrti je kat, ploštine 1170,91 m², dijelom namijenjen bolesničkim smještajnim kapacitetima odjela za interne bolesti, ali i oftalmološkom i otorinolaringološkom odjelu. Na petom je katu, koji je s 654,33 m² najmanji, predviđen odjel za infektivne bolesti. Na krovu je strojarnica dizala te stubište i pretprostor. Sveukupna je neto površina građevine 12.484,24 m², a bruto razvijene površine 14.170 m². Broj je novih postelja u Polikliničko stacionarnom paviljonu 131, od čega na internu i njezine pojedine odsjeke otpada 97, na oftalmološki i infektivni odjel po 10, dok na odjel za otorinolaringologiju dolazi 14 postelja. Svemu tome valja pridodati 15 postelja u centru za dijalizu u prizemlju. Sve smo iznesene podatke saznali od susretljive arhitektice Dine Zlatić- Plećaš, koja je također vrlo zadovoljna i brzinom i kvalitetom dosad izvedenih radova. Dakako da smo posjet iskoristili i za razgovor s izvoditeljima. Zajednički su izvoditelji Team i Međimurje graditeljstvo, s tim što je Team ugovorni izvoditelj, a poslovi su podijeljeni točno po pola. Zajednički su model izgradnje, ali sada dodatno razrađen i dorađen, ta dva čakovečka građevinska poduzeća već iskušala u gradnji turističkoga apartmanskog naselja u Banjolama pokraj Pule, o čemu smo svojedobno također pisali (Građevinar br. 6/2003). Glavni je inženjer gradilišta mr. sc. Renato Slaviček, dipl. ing. građ., a voditelji su radova uime Teama Ratko Matotek, dipl. ing. građ., i Ivan Rep, građ. teh., a uime Međimurje graditeljstva Anica Gavez, ing. građ. I Melita Vidas, ing. građ. U razgovoru smo saznali da su radovi započeli 13. listopada 2003., a da trebaju po principu „ključ u ruke" biti završeni do 31. listopada 2005. Voditelji gradilišta vjeruju da će to biti obavljeno i prije jer se na gradilištu već izvode završni radovi, a upravo rade na krovu i na vanjskoj stolariji. Uostalom prošle su godine završili konstrukciju mjesec dana prije roka, a to su i svečano obilježili velikom proslavom 27. kolovoza 2004. Za prijevremeni završetak radova nisu posebno stimulirani, ali bi platili kaznu kad bi kasnili. U početku su velikih problema imali s podzemnim vodama, praktički od početka radova pa sve do siječnja 2004., i bili su prisiljeni vodu stalno crpiti. Nije bila visoka (20 cm), ali je znatno ometala radove. Na gradilištu je bilo prosječno stotinjak radnika, a vjeruju da će ih na kraju biti i do 150. U trenutku našeg posjeta bilo ih je tek pedesetak. Prethodna je zima bila znatno blaža od minule, ali hladnoća nije značajno ometala dinamiku radova. Sve su međusobne odnose uredili ugovorima, a investitor redovito plaća prema mjesečnim situacijama. Nikakvih problema nema jer su to dvije vrlo slične tvrtke, osobito za izgradnju konstrukcije. Međutim Team nešto više izvodi radove unutrašnjeg uređenja, posebno aluminijske stolarije i gips pregrade, jer Međimurje graditeljstvo ima tek nešto malo bravarskih radnika. Zauzvrat gotovo je sve iskope obavilo Međimurje graditeljstvo koje je za te radove bolje opremljeno. Za angažiranje kooperanata zaključuju trojne ugovore. Na ovaj su posao inače kao partneri išli zajednički, još pri podnošenju ponude. Napuštajući gradilište saznali smo da su svi ravni krovovi završeni te da je ugrađena vanjska aluminijska stolarija. Valja još za ugraditi pročeljna opeka na prizemlje i prvi kat te aluminijski oblog na pročelje petog kata. Uskoro će Međimurska županije imati najkvalitetnije i najsuvremenije bolničke kapacitete, možda i od susjednih bolnica u pokrajinama drugih zemalja s kojima graniči. Moguće je da to, uz kvalitetni stručni kadar, jednom bude podloga i za međuregijsku suradnju na zdravstvenom području. Jedino nam ostaje vjerovati da će novi bolnički paviljon biti i odgovarajuće opremljen jer oprema još nije ugovorena. A bez nje doista nema suvremene i učinkovite medicine.[162]

[162] Na istom mjestu.

Čakovečka bolnica iz zraka sredinom 2000.-ih (ljubaznošću Ive Vurušića)

Iako je golem infrastrukturni projekt priveden kraju, dr. Franjo Fundak zbog neslaganja s županijskom političkom garniturom smijenjen je s pozicije ravnatelja, a v.d.- om proglašen dr. Dragutin Kopasić.[163]

Godine 2008. ostvareni su novi veliki koraci u modernizaciji zdravstva. Zavod za javno zdravstvo i Međimurska županija s velikim su elanom započeli adaptaciju paviljona 4. Na konferenciji za novinare koju su održali ravnateljica Zavoda dr. Marina Payerl-Pal i dožupan Mladen Križaić najavljeno je da će se radovi odvijati u tri etape. Posao je ukupne vrijednosti 7.561.858,00 kuna.[164]

Unatoč velikim infrastrukturnim ulaganjima i stalnom rastu zdravstvenog standarda u Međimurju, novinski se stupci uglavnom pune negativnostima. Iznimka je tek pokoja obljetnica odjela, poput 25. obljetnice Odsjeka za hemodijalizu, gdje se ističe 9.500 dijaliza godišnje.[165] Kao da se zaboravilo koliko je bolnica u nekoliko desetljeća podigla razinu brige za pacijente oboljele od bolesti bubrega te se neprestano naglašavaju samo nedostaci. Problemi su uglavnom financijski, a 2012. godine Međimurska je županija upravljačka prava predala državi kako bi se dugovi sanirali. Sanacijskim upraviteljem imenovan je dr. med. Miroslav Horvat. Riječ je o dugu od 44.112.000,00 kuna.[166]

Treba još spomenuti da je 2011. godine Hitna medicinska pomoć postala zasebna ustanova izdvojivši se od Doma zdravlja i upisana u Trgovački sud u Varaždinu kao Zavod za hitnu medicinu Međimurske županije.

[163] „Bol boluje I Bolnica", *List Međimurje* 31.10.2006., str. 2-3
[164] „Rad u improviziranim uvjetima traži strpljenje građana", List Međimurje, 2.9.2008., str. 6.
[165] „Godišnje 9.500 dijaliza", *List Međimurje*, 30.11.2010., str.11.
[166] „Neće biti otpuštanja medicinskih djelatnika!", *List Međimurje*, 3.9.2013., str. 8-9.

Adaptirani su i prostori Zavoda za javno zdravstvo Međimurske županije

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO ZAPOČEO ADAPTACIJU NOVIH PROSTORA

RAD U IMPROVIZIRANIM UVJETIMA TRAŽI STRPLJENJE GRAĐANA

Zavod za javno zdravstvo i Međimurska županija s punom su snagom prišli posovima adaptacije paviljona 4, u krugu Županijske bolnice Čakovec, na čijih će se 1.757 metara kvadratnih prostora u narednom razdoblju smjestiti djelatnosti Zavoda. Mogućnost za to otvorila se nakon puštanja u rad novog stacionarnog paviljona Bolnice, a sve predstavnike su istaknule. O tome je bilo riječi na prošlotjednoj konferenciji za novinare dožupana **Mladena Kirišića** i ravnateljice *ZZJZ-a* **Marine Payerl Pal**, dr.

- Radovi će se odvijati u tri etaje, i to tako da se mikrobiološki laboratorij preseli iz suterena u prizemlje, na prostor bivše hemodijalize. Na prvom katu će biti uredski prostori Djelatnosti socijalne i društvene medicine te Službe za prevenciju ovisnosti. Nakon natječaja za obavljanje tih radova, koji izvođače smo angažirali Građevinski Team d.o.o. - reko je dožupan Kirišić.

Poseo vrijedan 7.584.898 kuna odvojit će se u 150 kalendarskih dana, a započeo je još (1. rujna).

Županija je u tu svrhu već osiguranih 2 milijuna kuna, Zavod za javno zdravstvo 2,5 milijuna, a 500 tisuća dinari s adrese decentraliziranih funkcija za zdravstvene ustanove. Tijekom idućih godine u istu namjenu bit će osiguranno 500 tisuća kuna županijskog novca i milijun kuna decentraliziranih sredstava.

Ravnateljica ZZJZ-a Marina Payerl Pal, dr.

Putokazi za pacijente

Prostorna paviljona 3 u suterenu, na prostoru interne poliklinike, podsta je u poneđeljak. Gradare koji će donositi u bolnički krug imat će prstup od porte pierna infektologije, o čemu će biti obavještene na licu mjesta.

- Slavit ćemo puškinjske gostiteljski, pacijenti, iako zeo-nedu djelatnost koje trenutačno obavljamo u improviziranim uvjetima, a koje će biti preseljen, a to svi zajedno možemo očekivati oko Nove godine. Kraj adaptacije, predviđamo koncem siječnja, početkom veljače idućе godine - istaknula je ravnateljica *ZZJZ-a* Marina Payerl Pal, dr. dodavši mo-tivu građanima da se razumiju strpljenjem jer će djelatnicima biti otežano raditi u improviziranim uvjetima koji predstavlja, a pacijentima će trebati vremena da se uključe u novim rasporedom smještaja svih službi i djelatnosti.

Na pitanje o potrebi nabave nove opreme i nampještaja, dr. Payerl Pal je odgovorila:

- Nova oprema nam je potrebna, no sredstva nisu osigurana u okviru sredstava za adaptaciju. Sada je prikladan trenutak da se pobrinemo i za osiguravanju novca za stjecanju opreme moderne, obolikog laboratorija koji je od 1973. godine smješten u prostoru u kojem je sada, a treba mu i novi namještaj.

Dožupan Kirišić najavljuje da će idućе godine srediti računa o potrebi nabave opreme *ZZJZ-u*.

- Imamo prostora a decentraliziranim sredstvima a obzirom da je veći dio tog novca u sredstvu za stacionarni paviljon.

No, od 1. siječnja raspoloživi će se jedan dio namještaja opremi i nadam se da će ta sredstva biti potrošena. Tada će biti dovoljno prostora za nabavku opreme *ZZJZ-a*.

Aleksandra Ličanin

Uprava vijeća Županijske bolnice i Doma zdravlja dala su suglasnost Zavodu za javno zdravstvo na privremeno korištenje paviljona 3 do trenutka preseljenja u paviljon 4. U drugoj fazi će-dinva paviljon 3 renovirat će se za potrebe psihijatrije još

Odjel za hemodijalizu na godišnjoj razini ostvaruje zavidne rezultate

25. OBLJETNICA DJELOVANJA ODSJEKA HEMODIJALIZE U ČAKOVCU

Godišnje 9.500 dijaliza!

U četvrtak se u prostorima Odsjeka hemodijalize u Čakovcu bolnici okupjat će sadašnji i bivši djelatnici i bolesnici koji su u proteklih 25 godina prošli kroz ovaj odsjek. Tada se navršilo 25 godina djelovanja ovog odsjeka.

- Prije 25 godina počeli smo sa 16 pacijenta i tijekom godine obavljali smo 1.000 do 2.000 dijaliza godišnje. Danas se ovoje obavlja i po 9.000 dijaliza godišnje, a broj pacijenata kreće se oko 70. Pa imajućemu smo u europskom prosjeku najgledniji prosjek dijaliza dijaliziranih pacijenata traćao se oko 42 godine života, a danas je 66 godina.

Aparatte za dijalizu zamjenjujemo nakon 5 godina, odnosno nakon 10.000 radnih sati. Što je također praksa u zdravstvenim ustanovama visokorazvijenog svijeta.

Ona što nas posebno raduje su transplantacije koji je bilo ukupno 45, ali više od polovice oživjenja je pozitivnih godina, otkako je ministra dra Eurotransplanta - rekao nam je voditelj Hemodijalizog odsjeka istaknuvši odjela bivši hrvatski dijalizni hemodijalizi **Branimir Varešić**, dr. med.

Uz dobitnika Vrtuščića, prva ljekarnica bili i dobrotvorni radnici koji sudjelovanjem u radu Odsjeka pomažu naše bolnice, vatrogasnim tehničima te Hitnom medicinskom pomoći Doma zdravlja - dodaje doktor Vrtuščić.

Ruže s poštka ove prilike dat su članice Udruge bivših spasitelja i djelatnih bolesnika koji su dio ove samoslajne službeji o kojoj cenju nasta i smaga.

Prošlih dana Odsjeku hemodijalize od Vere Habek stiga je i mjesečna donacija sitne pokojne slastičarke-dobrotvorke **Marije Zidarić**, što je bila i mjesečna Zelja za Života.

Željka Grdjan

Djelatnici hemodijalize

Zadaći je prostora u mojima se godišnje obavi i po 9.500 dijaliza

Bolnica je jedno vrijeme imala sanacijskog upravitelja

aktualnosti

ZA MEĐIMURJE GOVORI SANACIJSKI UPRAVITELJ ČAKOVEČKE BOLNICE MIROSLAV HRVOJ

Neće biti otpuštanja medicinskih djelatnika!

Zbog dugog čekanja na novi CT, bilo nam je još jedan problem s kojim nam se pokvarila rengenska slika na starom CT-u iz 2002. godine. Morali smo ući dijelom ta sma se odlučili za najgori ishod. No, i to nas košta 100.000 kuna tranzicionira

Novi zamah na krilima fondova Europske unije

Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju u srpnju 2013. godine dostupni su postali fondovi Europske unije na koje je moguće prijaviti projekte vrijedne milijune eura, a koje nije moguće financirati iz županijskog ili državnog proračuna. Jedan takav, izgradnju novog Doma zdravlja, još je 2013. godine najavio ravnatelj Doma zdravlja dr. Branko Vrčić. Novi je župan Matija Posavec projekt prepoznao kao jednu od najvažnijih investicija i još tada najavio apliciranje na neki od poziva.[167] Tadašnji je ravnatelj gosp. Stjepan Koraj prepoznao važnost i potencijal financiranja od strane EU fondova te je i zaposlio djelatnika upravo na radno mjesto višeg stručnog savjetnika za EU fondove.

Još je 2011. godine Zavod za hitnu pomoć Međimurske županije odvojen od Doma zdravlja, a 2016. otvorena je ispostava i u Murskom Središću.[168]

Godine 2015. završena je rekonstrukcija operacijskog trakta sa svim popratnim prostorijama, koje su bile izgrađene u sklopu prvog bolničkog paviljona još davne 1974. godine. Čakovečka je bolnica tako dobila šest novih operacijskih sala koje ispunjavaju sve zahtjeve suvremene medicine i koje se mogu uspoređivati s najsuvremenijim operacijskim salama elitnih klinika Europe.[169]

Godine 2015. u Županijsku bolnicu Čakovec stigao je i novi CT uređaj vrijedan 10.326.000,00 kuna, što je predstavljalo novu veliku investiciju. Oduševljenje nije krio ni primarius bolnice i tadašnji voditelj odjela, dr. Hussein Saghir.[170]

Ono što je obilježilo ovo razdoblje izlaženje je časopisa *Izvor* koji je uređivala dr. Andreja Marić, današnja saborska zastupnica. Uz obilje dragocjenih savjeta pacijentima, stručnjaci čakovečke bolnice i drugih zdravstvenih ustanova govore i o novostima u liječenju kožnih bolesti, opasnostima od gripe i drugih zaraznih bolesti. Treba spomenuti i orijentiranost tadašnje uprave na uspostavljanje Jedinice za kvalitetu i Povjerenstva za kvalitetu.

Osim CT uređaja, kupljen je i uređaj koji je temeljni dio opreme angiosale i koristi se za provođenje interventne kardiologije. Uređaj je to koji spašava živote, a njegova je vrijednost gotovo 4.000.000,00 kuna.[171]

Godine 2016. na mjesto ravnatelja bolnice imenovan je dr. Robert Grudić. Neposredno nakon imenovanja sa radom je počela intervencijska kardiologija. Ponovno je pripremljena dokumentacija za dobivanje bespovratnih sredstava iz EU fondova. Zahvaljujući dobro pripremljenom projektu bolnica dobiva najveća bespovratna sredstva u svojoj povijesti - 50 milijuna kuna. Rekonstruiran je odjel vaskularne kirurgije. Izvršena je rekonstrukcija rađaone i neonatologije. Odjel rađaone i neonatologije svečano je otvorila predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović.

---

[167] „Feštetićevo zdanje ostaje prošlosti, budućnost je nova zgrada", *List Međimurje*, 5.11.2013., str. 8 – 9.
[168] „Hitna pomoć dolazi u Mursko Središće, ostaje problem financiranja", *List Međimurje*, 26.9.2016., str. 3a
[169] https://emedjimurje.net.hr/vijesti/drustvo/3075949/kirurski-zahvati-u-cakoveckoj-bolnici-od-danas-u-tri-nove-operacijske-sale/
[170] „Stigao novi CT!, *List Međimurje*", 13.7.2015., str. 3.

[171] „Stiže uređaj vrijedan četiri milijuna kuna", *List Međimurje*, 30.5.2016., str. 11.

sedam dana

aktualnosti

Feštetićevo zdanje ostaje prošlosti, budućnost je nova zgrada

BOLJE ZDRAVSTVO

Najznačajnija investicija!

U ŽUPANIJSKOJ BOLNICI ČAKOVEC USKORO ĆE U FUNKCIJI BITI UREĐAJ ZA MAGNETSKU REZONANCIJU

Put do ostvarenja višegodišnjeg sna

Primarius H. Saghir i - novi CT!

LJUDI, JE LI TO MOGUĆE?!

ŽUPANIJSKA BOLNICA ČAKOVEC DOČEKALA I TAJ DAN

Stigao novi CT!

U srijedu je obavljena primopredaja CT uređaja na Odjelu radiologije naše Županijske bolnice. Više od četiri godine prošle su od prvog spomena nabave novog CT-a i prvog dogovora s davnim ministrom **Darkom Milinovićem**. Čekanje je razvlačio postupak javne nabave, tj., žalbe potencijalnih dobavljača te poništavanja natječaja u kojima su kolateralne žrtve bili naši pacijenti i liječnici.

Voditelj Odjela radiologije prim. **Hussein Saghir**, dr. med., spec. radiolog, za list Međimurje kaže da 16-slojni CT uređaj udovoljava svim dijagnostičkim potrebama specifičnima za rad u našoj Bolnici.

- Da ministar **Siniša Varga** nije poništio natječaja, sigurno procedura ne bi toliko trajala. Zapravo je naš natječaj najbrže prošao u odnosu na druge. Bio je raspisan u veljači lani, a završen je u travnju ove godine. Sve što je bilo prije toga ne bih komentirao. Što se potreba tiče, 16-slojni CT za nas je dovoljan. Brzina sparata ne determinira njegovu kvalitetu.

Ako je za KB Dubrava dobar isti ovakav uređaj, dobar je i za nas. Bitan je računalni program koji slike obrađuje nakon snimanja, a upravo smotaj program "pojačali".

Osim toga, ovaj uređaj ima 40 posto manje zračenja i šest godina garancije, o čemu smo posebno pregovarali. Što se pacijenata tiče, prvo moramo riješiti one koji su čekali i koji imaju kontrole važne za nastavak liječenja. Ne čekaju dugo, mjesec dana, kaže H. Saghir.

Ministarstvo zdravlja uređaj je platilo 10.320.000 kuna.

Aleksandra Lišanin

U bolničkom je krugu izgrađen i novi Dom zdravlja

Važno je stalno osuvremenjivati opremu

50 milijuna kuna iz Europskih fondova uz 15 milijuna kuna vlastitih sredstava provodi su u sklopu projekta pod nazivom „Rekonstrukcija i opremanje Županijske bolnice Čakovec za potrebe dnevne bolnice i dnevne kirurgije".[172]

Godine 2018. zahvaljujući postignutim rezultatima u liječenju pacijenata, bolnica Čakovec je i službeno priznata među četiri najbolje bolnice u Hrvatskoj.

Problem koji se spominjao devedesetih godina ulaskom Hrvatske u Europsku uniju postao je još veći, a to je odlazak mladih liječnika. Dok se istovremeno otvaraju velike infrastrukturne mogućnosti, teško je natjecati se u platnoj moći sa zapadnim zemljama.

Godine 2019. Tomislav Novinšćak postao je novi ravnatelj bolnice. Te su godine završeni i golemi projekti rekonstrukcije bolnice i izgradnja Doma zdravlja, čija je ukupna vrijednost premašila 100.000.000,00 kuna.[173]

[172] „Počinju radovi vrijedni 32 milijuna kuna", *List Međimurje*, 18.6.2018., str. 7.
[173] „Ukupan iznos ulaganja s novim ugovorima prelazi preko 700 milijuna kuna", *List Međimurje*, 6.5.2019., str.6.

U razdoblju pandemije koronavirusa čakovečka je bolnica očekivano bila u središtu zbivanja i redovito krasila naslovnice internet portala

Iste su godine kraju privedeni i radovi na rekonstrukciji i dogradnji Županijske bolnice Čakovec, Paviljona III. Projekt rekonstrukcije i opremanja Županijske bolnice Čakovec za potrebe dnevne bolnice i dnevne kirurgije poboljšao je učinkovitost i pristup dnevnoj bolnici, Odjelu za fizikalnu terapiju, ali i dnevnoj kirurgiji. Time su omogućeni bolji uvjeti za Odjel fizikalne medicine i rehabilitacije, Centralne dnevne bolnice s kemoterapijom, Odjel psihijatrije i Psihijatrijsku dnevnu bolnicu koja će biti premještena iz starog bolničkog zdanja izgrađenog davne 1857. godine. Ukupna vrijednost projekta bila je 64.755.377,70 kn. Tim je sredstvima obnovljen gotovo čitavi Paviljon IV, te je konačno iz podrumskih prostorija premješten Odjel za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju, u nove, adekvatne prostore. Također, osigurano je zbrinjavanje pacijenata kroz dnevnu bolnicu, koja je dobila nove, svijetle i kvalitetne prostore, a konačno je, kao posljednji odjel, iz prostorija stare bolnice u zgradi Feštetić premještena i psihijatrija u novoobnovljen Paviljon i to na dva kata, zasebno stacionarni, a zasebno ambulanti dio. Nažalost, 2020. godine započela je svima dobro poznata pandemija koronavirusa, o čijim je posljedicama možda još prerano pisati. S takvom se zdravstvenom krizom suvremeni svijet dosad nije susreo, pa će zasigurno tek uslijediti opsežna istraživanja. U konačnici, pandemija u trenutku pisanja, unatoč ukidanju većine mjera u Republici Hrvatskoj, još uvijek traje.

Godine 2021. Županijska bolnica Čakovec dobila je novog ravnatelja dr. Igora Šegovića, koji i trenutačno obavlja tu dužnost. U prosincu 2021. godine potpisan je i veliki 40.000.000,00 kuna vrijedan ugovor o energetskoj obnovi bolnice. Time se ulaganja u bolnički krug u posljednjih nekoliko godina povećavaju na više od 150.000.000,00 kuna. Ponekad bi se tako velika ulaganja ponavljala tek svakih nekoliko desetljeća, a

Na krilima fondova Europske unije ostvarena su ulaganja u bolnicu i bolnički prostor kao nikad u povijesti

Ukupan iznos ulaganja s novim ugovorima prelazi preko 700 milijuna kuna!

Međimurje je danas razvijena, otvorena i solidarna sredina

Ugovori su sklopljeni

OPREMA SE ANGIOSALA U ŽUPANIJSKOJ BOLNICI ČAKOVEC

Stiže uređaj vrijedan četiri milijuna kuna

V. d. ravnatelja Bolnice M. Horvat potpisao je ugovor

MEĐIMURSKA ŽUPANIJA

Potpisan ugovor o obnovi bolnice

ŽUPANIJSKA BOLNICA ČAKOVEC

Počinju radovi vrijedni 32 milijuna kuna!

Europski i novac za međimurska zdravstva

KREĆE REKONSTRUKCIJA

DJECA TO ZASLUŽUJU Za 100 dana Županijska bolnica Čakovec dobit će obnovljeni Odjel pedijatrije

Bolnica redovito krasi naslovnice portala i zbog velikih infrastrukturnih projekata financiranih iz fondova Europske unije

sada ih zahvaljujući razumijevanju i podršci osnivača imamo gotovo na godišnjoj razini.[174] Najrecentnije je svečano otvorenje rekonstruiranog odjela abdominalne i dječje kirurgije koji su predstavili ravnatelj bolnice Igor Šegović, pročelnik kirurških djelatnosti dr. Dražen Krištofić te voditelj odjela abdominalne i dječje kirurgije dr. Zvonimir Magaš. To je tek početak jer traje i obnova cjelokupnog Odjela pedijatrije, kao i energetska obnova cijelog paviljona izgrađenog 1973. godine. U prvoj fazi obnove Odjela pedijatrije rekonstruirat će se odsjek za manju djecu do 18 mjeseci, hitna pedijatrijska ambulanta, dnevna bolnica koja će biti potpuno nova, moderna i sigurna te nova čekaonica za pacijente i roditelje. U drugoj fazi obnovit će se odsjek za stariju djecu do 18 godina. Radovi u tom odsjeku već su u punom zamahu. Spuštaju se stropovi, ventilacija, rasvjeta, mijenja se stolarija, a sve s ciljem što bolje energetske učinkovitosti bolnice.[175] Za zasluge tijekom borbe protiv koronavirusa zaposlenici Županijske bolnice Čakovec primili su i plaketu Županije za 2021. godinu.

Međutim, vremena su se ipak promijenila. Dok je nekad ozbiljan korak bio podizanje higijenskih uvjeta te su se ulagali veliki napori u smanjenje mortaliteta djece i odraslih, danas ozbiljan problem predstavlja slabija klimatiziranost u ljetnim mjesecima zbog energetske obnove. Stigla su nova vremena, novi izazovi, koje će, sigurni smo, naša Županijska bolnica uspješno prebroditi. Svi koji pročitaju ove retke, znat će s kakvim se izazovima suočavala u prošlosti, a vjerujem da će i svi stanovnici Međimurja kudikamo više cijeniti rad njezinih djelatnika.

[174] „Potpisan ugovor o obnovi bolnice", *List Međimurje*, 13.12.2021. str. 3.
[175] https://www.mnovine.hr/hrvatska/aktualno/modernizirana-pedijatrija-za-100-dana/

Svečano potpisivanje ugovora za obnovu pedijatrije

Stoljeće bolnice u Čakovcu i demografski trendovi

Možda nema boljeg pokazatelja utjecaja bolnice na život građana od demografskih trendova. Demografska nam istraživanja samo potvrđuju ostala i nagovještaju da je Međimurje u 20. stoljeće ušlo kao jedan od najnerazvijenijih dijelova ne samo današnje Republike Hrvatske, već i u granicama Kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca, u kojemu je prostor današnje Republike Hrvatske uz prostor današnje Republike Slovenije najrazvijeniji dio. Ako pogledamo grafikon mortaliteta i nataliteta na području Međimurja, vidjet ćemo da je prostor Međimurja tek duboko u 20. stoljeću ušao u demografsku tranziciju.[176] Visok mortalitet, koji znači i zadržavanje visokog nataliteta, karakterističan je sve do tridesetih godina 20. stoljeća, točnije, 1931. godine još uvijek iznosi 40 promila. Tek nakon toga počinje padati, što posljedično uzrokuje i pad nataliteta. U ruralnom Međimurju djeca su još uvijek promatrana kao radna snaga potrebna za održavanje poljoprivrednih zemljišta i kućanstva. Sve dok je mortalitet visok, prirodno je bilo držati i visok natalitet. Problem je što su u nekim krajevima ti procesi prekinuti u 19. stoljeću, a u Međimurju zadržani duboko u 20. stoljeću.

Grafikon 1 – kretanje nataliteta i mortaliteta u Međimurju do 1991. godine (vrijednosti su u promilima)[177]

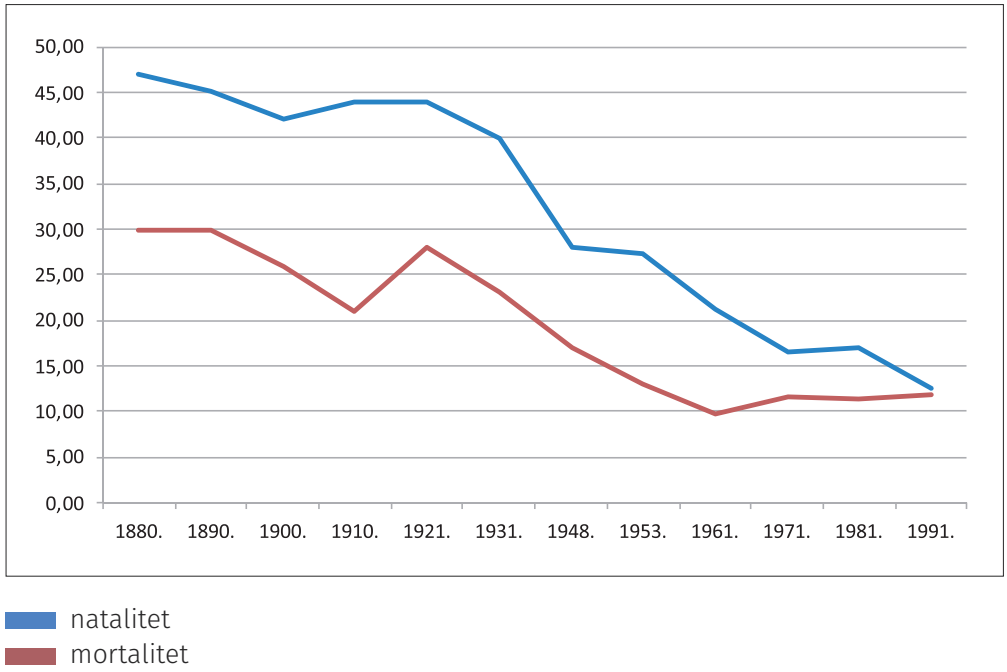

[176] O demografskoj tranziciji vidi: Nenad Vekarić, Povijesna demografija Hrvatske, Zagreb – Dubrovnik, 2004., str. 51 – 52.
[177] Vuk, Slunjski, *Demografske promjene u Međimurju*, str. 25

Usporedba stope mortaliteta Međimurja i Kraljevine, odnosno socijalističke Jugoslavije također pokazuje da je Međimurje duže zadržalo visoku stopu mortaliteta nego cijeli prostor Jugoslavije.

Grafikon 2 – Stopa mortaliteta u Međimurju i Jugoslaviji

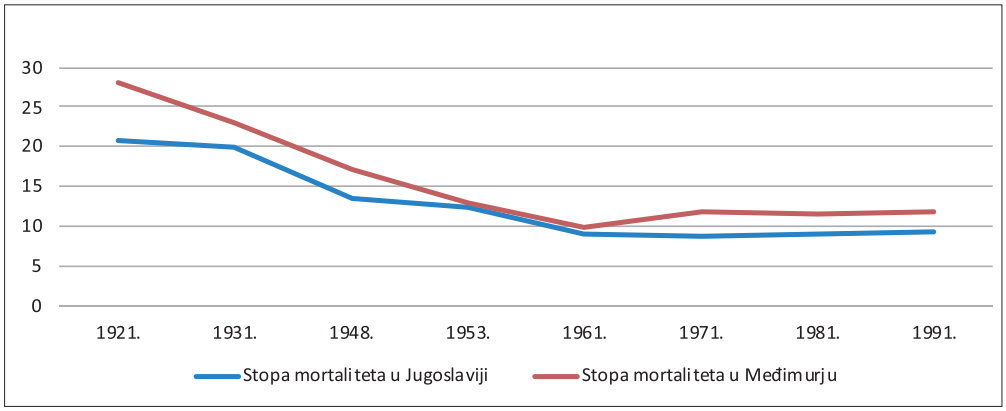

Grafikon 3 – Mortalitet dojenčadi u Republici Hrvatskoj[178]

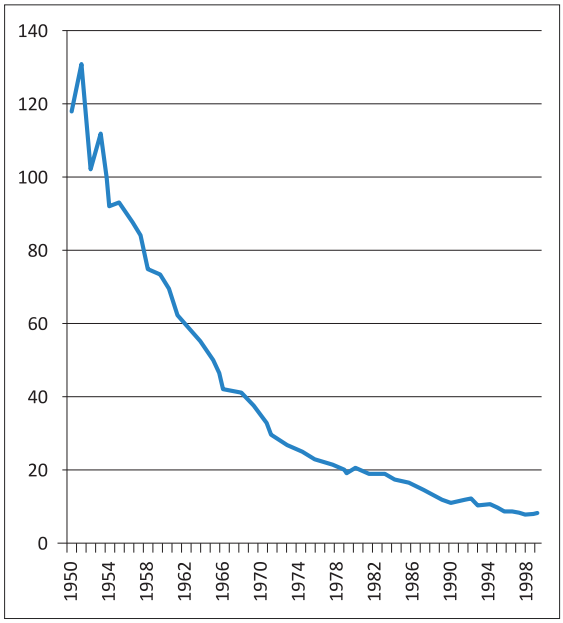

[178] B. Maslovarić, „Polumasni mliječni prašak i prehrana dojenčadi", *Mljekarstvo, 4 (9)*, Zagreb, 1954., 197-199.

7

Grafikon 4 – Mortalitet dojenčadi u Međimurju

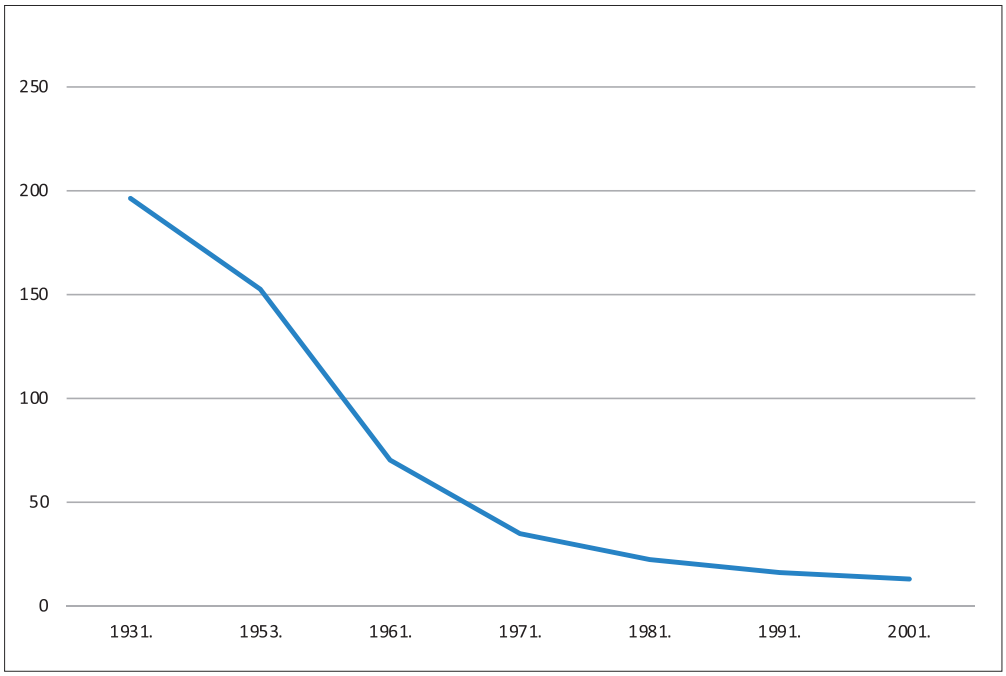

Još je veći pokazatelj negativnog trenda mortalitet dojenčadi, koji je uvijek bio viši nego na području cijele Republike Hrvatske, a u početku ga itekako možemo izražavati i u postocima, a ne promilima. Nije ni čudo što je Međimurje bilo toliko kritično da je i UNESCO morao intervenirati.

Što možemo zaključiti? Međimurje, kakvo poznajemo danas i kakvim se svi ponosimo, kao jedan od najrazvijenijih krajeva Hrvatske i primjer sredine koja raste zbog rada svojih građana, prije stotinjak godina nipošto nije izgledalo tako. Bilo je jedan od nerazvijenijih krajeva državne zajednice u kojoj se tada nalazilo, Jugoslavije, i jedan od najnerazvijenijih krajeva prostora današnje Republike Hrvatske.

Godine 1922. službeno je osnovana bolnica u Čakovcu i upravo se s tom činjenicom poklapa i poboljšanje demografske slike. Isprva polako i postupno, što i ne čudi ako znamo s koliko je malo liječnika bolnica u prvoj polovici 20. stoljeća raspolagala, a nakon toga i drastično, kada su u pedesetim godinama u Međimurje došli liječnici iz razvijenijih krajeva, te, osim što su liječili ljude, mijenjali su izrazito po zdravlje loše navike stanovništva. Rastom bolnice, kako infrastrukturno, tako liječničkog kadra, popravljala se i demografska slika Međimurja. Popravljala se i njegova cjelokupna slika. Pogrešno bi bilo zaključiti da je to isključivo zasluga bolnice. Zasluga je to, u prvom redu, i velikog broja stanovnika koji su šezdesetih i sedamdesetih godina napuštali Međimurje, odlazili u zapadnoeuropske zemlje i u Međimurje donosili dobre navike. Zasluga je to i ostalih privrednih, obrazovnih i ostalih djelatnika koji su desetljećima doprinosili razvoju Međimurja.

Međutim, bez ikakve je sumnje to i zasluga čakovečke bolnice koja je tijekom stoljeća rada dala nemjerljiv prinos rastu kvalitete života Međimuraca.

Sami stvaramo, sami pišemo
odjeli bolnice prema bilješkama djelatnika

Županijska bolnica Čakovec danas osim ravnateljstva i jedinice nezdravstvenih djelatnosti ima čak 16 jedinica zdravstvene djelatnosti i deset poliklinika. Baš kao što su ustanovili rad tih odjela, tako su i njihovu povijest zaposlenici ili bivši zaposlenici ispisali sami. Ujedno je to i svojevrstan izvor budućih istraživanja koji sadrži i sjećanja i činjenice. Da ih vrijedni liječnici, sestre i ostalo osoblje nisu zabilježili, s vremenom bili bi trajno izgubljeni. Tekstovi su donekle ujednačeni, ali tek u onolikoj mjeri da se ne mijenja bit, ne preskoče postignuća, a ni zaslužni članovi pojedinih odjela, ili ne poremeti namjera onih koji su pripremili podatke vezane uz svoj odjel za potrebe ove monografije. Knjiga kojom se obilježava sto godina jedne bolnice nipošto ne može i ne smije biti tek istraživački projekt, već je to i spomenik svima onima koji su tijekom stoljeća rada uložili trud u djelovanje ustanove koja je zaslužna što Međimurje danas ima zdravstveni standard 21. stoljeća.

Djelatnici Odjela za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju (Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

Povijest Odjela za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju[179]

Početak fizikalne terapije u današnjoj Županijskoj bolnici Čakovec bilježimo u sedamdesetim godinama prošlog stoljeća, u sklopu Djelatnosti interne medicine u prostorima sadašnjeg Paviljona 3. Prve bolničke fizioterapeutkinje bile su Terika Veber i Ružica Čalopek, obje s višom stručnom spremom. Godine 1974. fizioterapeuti počinju s radom i na Odjelu neuropsihijatrije u staroj zgradi Feštetić. Krajem 1979. godine fizikalna terapija djeluje u sklopu Kirurške djelatnosti, a provodi se u prostorima današnjeg Mikrobiološkog laboratorija.

Godine 1981. fizikalna terapija seli se u podrumske prostorije Paviljona 1. i ponovo se organizira u sklopu Internističke djelatnosti. Liječnik specijalist fizijatar tada je dr. Zlata Novak. Tri godine kasnije, točnije 1984., uvodi se neurorazvojna rehabilitacija po Bobathu za dojenčad i malu djecu s neuromotornim odstupanjima, koju provodi fizioterapeutica Marica Tomšić sve do umirovljenja 2018. godine. To se odvijalo u prostorima tzv. Male dvorane. Fizikalna se terapija provodila s ambulantnim i hospitaliziranim pacijentima na svim bolničkim odjelima. Do 1994. godine liječnik specijalist fizijatar bila je dr. Olga Novak, a u razdoblju od 1994. do 1998. godine specijalističke liječničke preglede provodili su fizijatri iz Varaždinskih Toplica (dr. Varga, dr. Bithar, dr. Potrebica, dr. Koračević i dr. Šuica). Godine 1999. oformljena je samostalna Djelatnost za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju, a prvi je rukovoditelj Djelatnosti, sve do 2019. godine, bila dr. Gordana Balent, specijalist fizikalne medicine i rehabilitacije.

[179] Pripremile Monika Radolović Vidović, dr.med., spec. fizikalne med. i rehabilitacije, subspec. reumatolog, voditeljica Odjela za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju; Jelena Podgorelec, bacc.physioth., glavni fizioterapeut na Odjelu, siječanj 2022.

Prostori odjela za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju

Od 2010. godine dvije su liječnice specijalistice fizikalne medicine i rehabilitacije, uz dr. Balent i dr. Radolović-Vidović, a tu je i 15 fizioterapeuta i 1 radni terapeut. Od 1999., pa sve do 2018. glavni je fizioterapeut Božica Horvat, a nakon nje glavna je prvostupnica fizioterapije odjela Dragica Rušnjak, dipl.physioth. Dr. Monika Radolović-Vidović u studenom je 2017. godine položila subspecijalistički ispit i postaje prvi subspecijalist reumatolog u Županijskoj bolnici Čakovec. Godinu kasnije započinje s radom reumatološka ambulanta, u sklopu koje se dijagnosticiraju i liječe oboljeli od upala reumatskih bolesti, opremljena dijagnostičkim ultrazvučnim uređajem za pregled mišićno-koštanog sustava. Godine 2019. djelatnost je preimenovana u Odjel za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju. Od početka odjel vodi dr. Monika Radolović-Vidović, specijalist fizikalne medicine i rehabilitacije, uži specijalist reumatolog. U lipnju se 2020. Odjel seli u nove, veće prostore rekonstruiranog Paviljona 3, čime je postignut nadstandard u opremanju medicinskim uređajima najnovije generacije u fizioterapiji. Tada je uslijedila i korjenita reorganizacija u radu fizioterapeuta, edukacije u manualnim tehnikama i individualizirani pristup u provođenju ambulantnih fizikalnih terapija. Od studenog 2021. glavna prvostupnica fizioterapije Odjela je Jelena Podgorelec, bacc.phyioth. Krajem te godine bilježimo i novi uzlet zapošljavanja i povećanja broja djelatnika, pa tako danas Odjel broji ukupno 27 djelatnika, od čega dva liječnika specijalista fizikalne medicine i rehabilitacije, od kojih jedan uži specijalist reumatolog, dva liječnika specijalizanta, 22 fizioterapeuta (jedan diplomirani fizioterapeut, jedan magistar fizioterapije, devet prvostupnika fizioterapije, 11 fizioterapeutskih tehničara), jedan radni terapeut i jedna medicinska sestra. Također, u sklopu Odjela djeluju i dvije specijalističke fizijatrijske ambulante, jedna subspecijalistička reumatološka ambulanta te ambulanta fizikalne terapije. Rad fizikalnih terapija za ambulantne pacijente organiziran je u dvije smjene, a za hospitalizirane pacijente na bolničkim odjelima u jutarnjoj smjeni. Djelokrug rada današnjeg Odjela su različite bolesti i stanja lokomotornog sustava, primjerice upalne i neupalne reumatske bolesti, bolni sindromi, neurološke bolesti i stanja, posttraumatska i postoperativna stanja, odstupanja u neuromotornom razvoju djece i brojna druga. Na odjelu se provode individualni i grupni programi terapijskih vježbi (kineziterapija), habilitacija za dojenčad i malu djecu s neuromotornim odstupanjima, manualna limfna drenaža, brojne terapijske procedure u vidu termoterapije – IC lampa,

parafinski oblozi, terapijski ultrazvuk, krioterapija, elektroterapija, magnetoterapija, terapija laserom i limfna drenaža pomoću limfomata. Edukacije i entuzijazam fizioterapeuta učinili su pacijantima dostupne nove fizioterapijske tretmane: kompletna dekognestivna terpaija limfedama, Complex elektromišića stimulacija, Biofeedback, visokoenergetska induktivna mangetoterapija, radiofrekventna tecar terapije, K – Tape terapija, EasyFlossing, tretman ožiljaka, Schroth 3D konzervativni tretman skolioza, manualni tretmani – miofacijalna relaksacija, PNF, DNS, Bowen terapija, Kaltenborn i Mulligan koncept. Nakon pandemije koronavirusa fizioterapeuti su svakodnevno radili s oboljelima na COVID odjelima.

Godine 2020. za kronične je pacijente, osobe starije životne dobi i mlađe školarce objavljen video s vježbama prilagođenim izvođenju kod kuće, u cilju održanja i poboljšanja tjelesnog i psihičkog zdravlja za vrijeme *lock downa* zbog koronavirusa. Vježbe su dostupne na internetskim stranicama Županijske bolnice Čakovec. Odjel surađuje i sa Zavodom za javno zdravstvo Međimurske županije na *#NoveWeMOve* projektu, a u pripremi je i priručnik s vježbama za pacijente nakon laringektomije. Na Odjelu se održava i praktična nastava učenika Srednje škole Čakovec, smjer fizioterapeut, te učenika Međimurske županije koji se školuju u Koprivnici i Maruševcu. Pojedini studenti Zdravstvenog veleučilišta Zagreb, Veleučilišta Vukovar te studenti preddiplomskog studija fizioterapije Sveučilišta Sjever, Varaždin, provode na našem Odjelu praktični dio nastave uz mentorstvo fizioterapeutkinja Laure Lisjak, Dragice Rušnjak, Lucije Šilec i Sanele Štefić. Po završetku školovanja fizioterapeuti na Odjelu provode jednogodišnje pripravničko stažiranje što je uvjet za dobivanje licence za rad. Ako proučimo odjel u brojkama, vidjet ćemo da je gotovo 300 pacijenata dnevno na fizikalnoj terapiji, a godišnje oko 7000 provodi fizikalne terapije te imamo oko 8600 pregleda u fizijatrijskim ambulantama i 2000 pregleda u reumatološkoj ambulanti. Ako uzmemo u obzir da prema posljednjem popisu stanovništva na području Međimurja živi 105.863 stanovnika, možemo zaključiti da je to impresivan udio pacijenata u odnosu na ukupan broj stanovnika.

Djelatnice Odjela za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju
(Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

Djelatnici Odjela za internističku onokologiju i hematologiju

Povijest Odjela za internističku onkologiju i hematologiju[180]

Hematologija je u tadašnjem Medicinskom centru bila smještena zajedno s odjelom gastroenterologije na 1. katu „stare" zgrade Internog odjela (današnji odjel Psihijatrije). Odjel je bio podijeljen na internu III i internu IV, s time da je hematologija pripadala internoj III. Odjel je u početku imao 3 sobe - 2 peterokrevetne i 1 šesterokrevetnu i odjelnu ambulantu. Kasnije je odjel smanjen na 2 sobe s ukupno 11 kreveta s koliko i danas raspolaže odjel za internističku onkologiju i hematologiju. Voditelj odjela bila je dr.med.spec.int.medicine V. Fundak, a glavni med. techn. do 1988.g. je bio Mavrek Vlado. Godine 1988. za glavnu sestru postavljena je bacc.med.techn. Vesna Delonga koja je na tom radnom mjestu bila do 2021. godine.

Onkološke i hematološke protokole tada su određivale dr. Švigir i dr. Fundak, a aplicirale kemoterapiju sr. Vurušić Jagoda, sr. Dolenčić Marija i sr. Delonga Vesna. Sestre koje su tada zbrinjavale bolesnike na hematologiji su sr. Sečan Margita, sr. Čukić Klaudija, sr. Tomašić Marija, sr. Polanec Nevenka, sr. Lesar Jadranka, sr. Vrtarić Alenka, sr. Topolnjak Anđela i sr. Dijana Kos.

Priprema citostatske terapije odvijala se u sestrinskoj ambulanti gdje se također pripremala i sva ostala terapija. Nije bilo digestora, infuzomata, niti pribora za osobnu zaštitu. Citostatski otpad deponirao se zajedno s ostalim med. otpadom.

[180] Pripremile Vesna Delonga bacc.med.techn i Kristina Taradi bacc.med.techn.

Od 1988. godine stvari kreću nabolje, te se izdvaja prostor za pripremu i aplikaciju kemoterapije. Još uvijek je to bila ista prostorija, ali se započinje s obveznom osobnom zaštitom sestre koja aplicira citostatsku terapiju (rukavice, jednokratni ogrtači sa prijanjajućim rukavima, maska), te se citostatski otpad počeo odvajati od ostalog med. otpada. Dana 15.6.2001. odjelu je bolnica donirala digestor i to je predstavljalo stepenicu više u načinu rada, pristupu i pripremi kemoterapije. Ispočetka je bio smješten u prostoriji prijemnog trakta Internog odjela, gdje je i izdvojena prostorija za aplikaciju kemoterapije ambulantnim bolesnicima. Pripremu i aplikaciju određivali su sr. Igrec Miljenka, sr. Stojanović Đurđica, sr. Delonga Vesna i med.techn. Masten Aleksandar.

Otvorenjem novog internističkog paviljona i preseljenjem u novi prostor 21.3.2007. godine odjelu hematologije se pridružuje i onkolog Mislav Čonkaš, dr.med.spec. interne.med.subspec. onkologije koji počinje s radom 2004.g, te je on i prvi onkolog u bolnici.

Od 2014. do 2019. godine Odjel hematologije i onkologije bio je pripojen Odjelu gastroenterologije te se odjel nazivao Opća interna djelatnost s gastroenterologijom, hematologijom i onkologijom. U periodu od 2017. do 2019. glavna sestra odjela bila je Valerija Korent, mag.med.techn., koja je danas i ujedno pomoćnica ravnatelja za sestrinstvo Županijske bolnice Čakovec. Od 2019. odjeli se odvajaju te se odjel naziva Odjel za internističku onkologiju i hematologiju koji postaje samostalni odjel. Glavnom sestrom postaje ponovno Delonga Vesna bacc.med.techn koja je na tom radnom mjestu bila do 2021. godine kad odlazi u mirovinu. Odjel danas raspolaže s 11 kreveta, 4 dvokrevetne i 3 jednokrevetne sobe. Na odjelu se aplicira sustavna onkološka i hematološka terapija, te su sve sestre educirane za aplikaciju kemoterapije. Medicinske sestre članice su Hrvatskog društva onkoloških med. sestara i tehničara, te vrlo rado sudjeluju na kongresima.

Rad na odjelu kontinuirani je 24-satni rad te se radi u smjenama. Medicinske sestre koje apliciraju kemoterapiju i zbrinjavaju bolesnike na odjelu su sr. Topolnjak Anđela, sr. Dijana Kos, sr. Sanja Židov, sr. Sandra Levačić Podvezanec, sr. Al-Mufleh Lucija, sr. Ivana Novak, sr. Marija Magdalenić, bolničarke Brigitte Tkalčec i Marina Balažić, te gl. sestra Taradi Kristina. Voditelj odjela je Luka Kužat, dr.med.spec.interne med.subspec. hematologije, a 2021. odjel dobiva još jednog onkologa, Saru Šošić Horvat, dr.med.spec internističke onkologije.

Djelatnici Poliklinike internističkih djelatnosti

Poliklinika internističkih djelatnosti[181]

Poliklinika internističkih djelatnosti kao zaseban odjel počinje raditi 2014. godine. Do tada je svaki odjel u svojoj sistematizaciji imao svoje zasebne ambulante, odnosno ambulantni se posao vodio kroz odjele. Od travnja 2014. godine do srpnja 2019. godine voditeljica je Poliklinike internističkih djelatnosti prim. dr. sc. Andreja Marić, dr. med., spec.interne medicine, subspec. endokrinologije i dijabetologije, koja je ujedno i pročelnica Službe internističkih djelatnosti od veljače 2017. godine do srpnja 2019. godine. Od 2017. godine glavni je tehničar poliklinike Goran Toplek, mag.med.tehn. U vrijeme kada je Goran Toplek obnašao funkciju pomoćnika ravnatelja, od 2019. do 2021. godine, v.d. glavne sestre bile su Irena Strahonja i Ivanka Kolarić. Do 2017. godine poliklinika nije imala glavnu sestru, već je glavna sestra ujedno bila i glavna sestra Službe. Voditeljica poliklinike internističkih djelatnosti od 2019. je godine doc.prim.dr.sc. Marina Gradišer, dr.med., spec.interne medicine, subspec.endokrinologije i dijabetologije.

U tom je periodu nabavljena dodatna oprema za Polikliniku te se zapošljava i dodatno osoblje. Znatno olakšanje u zbrinjavanju pacijenata donosi zapošljavanje magistre nutricionizma od svibnja 2018. godine. Magistra Ivana Tkalec ne radi samo u Poliklinici internističkih djelatnosti, u Centru za dijabetes i Dijabetološkoj dnevnoj bolnici, već i za potrebe pedijatrijske službe te u bolničkoj kuhinji. Od velike pomoći u edukaciji bolesnika te poboljšavanju jelovnika za osoblje i bolesnike bile su mag.nutricionizma na stručnom osposobljavanju od 2014. do 2018. godine: Sonja Međimurec, Dunja Molnar, Tea Premoša, Ivana Tkalac, Jana Novak.

[181] Pripremio Goran Toplek, mag.med.tehn.

Djelatnice Odjela za gastroenterologiju (Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

Povijest Odjela za gastroenterologiju[182]

Odjel za gastroenterologiju i opću internu medicinu dio je službe interne djelatnosti i trenutno raspolaže s 22 kreveta. Od novije povijesti bolnice, odnosno od sedamdesetih godina 20. stoljeća djelatnost gastroenterologije pripadala je Interno-zaraznom odjelu (iako podjela po subspecijalizacijama u današnjem smislu tada nije postojala) te je zajedno s ostalim odjelima bila smještena u tadašnjem Medicinskom centru (današnji paviljon 2). Voditelji tadašnje gastroenterolgije bili su dr. Nada Švigir i dr. Ivo Carić, a glavna sestra odjela Jagoda Vurušić, bacc.med.techn., koja je imala vrline poput strpljenja, empatije, profesionalnosti prema pacijentima, pristupačnosti i povjerenja prema sestrama. Glavna sestra interne djelatnosti je, u to vrijeme, Vesna Delonga, bacc. med. techn. do 2010. godine. Godine 2007. služba internističkih djelatnosti seli se u nove prostorije (tada novoizgrađeni paviljon 3), gdje se Odjel gastroenterologije i opće interne smješta na treći kat, zajedno s Odjelima pulmologije i hematologije. Ubrzo po preseljenju ulogu voditelj Odjela gastroenterologije preuzima Davorka Kovačić, dr. med. spec. opće interne medicine, subspec. gastroenterologije. Glavna sestra Službe interne djelatnosti ostaje i dalje Vesna Delonga, bacc. med. techn. sve do 2010. godine, kada glavnom sestrom Odjela gastroenterologije postaje Ljubica Kocijan, bacc. med. techn. koja dužnost obavlja sve do prelaska na novo radilište dnevne bolnice tijekom 2009. godine. Kao nasljednica, ulogu glavne sestre preuzima

[182] Pripremile dr. Maša Bel i sr. Jelena Horvat

Valerija Korent, mag. med. techn., koja ju uspješno izvršava u razdoblju do 2019. godine. Dok je radila kao prvostupnica sestrinstva u jutarnjoj smjeni, istovremeno je obavljala i posao glavne sestre Odjela gastroenterologije. Također, sudjeluje i kao voditeljica u brojnim edukacijama sestara, pripravnika i studenata te polazi brojne kongrese i tečajeve usavršavanja ne zaboravljajući pri tome potrebu trajne nadogradnje osobnog znanja i zvanja. Tijekom 2019. godine Valerija Korent odlazi u Jedinicu za osiguranje i unapređenje kvalitete zdravstvene zaštite, a 2021. godine postaje pomoćnica ravnatelja za sestrinstvo. Zahtjevno mjesto glavne sestre Odjela gastroenterologije i opće interne medicine kao novi profesionalni izazov 2019. godine preuzima Klaudija Čukić, bacc. med. techn., koja dužnost obavlja sve do 2021. godine nakon čega se odlučuje za novi životni izazov izvan medicinske struke. Dana 1. listopada 2021. godine glavna sestra Odjela gastroenterologije i opće interne postaje Jelena Horvat, bacc. med. techn., koja iz kirurške djelatnosti prelazi u internističku vođena željom za kontinuiranom edukacijom i usavršavanjem u pružanju najkvalitetnije skrbi gastroenterološkim pacijenata. U listopadu 2021. godine voditeljicom Odjela gastroenterologije i opće interne postaje Maša Bel, dr. med. spec. opće interne medicine, subspec. gastroenterologije. Kao dio zdravstvenog tima, aktualno u radu Odjela sudjeluje troje subspecijalista gastroenterologije i troje specijalizanata. Neizostavni dio tima i osnova uspješnog rada Službe interne djelatnosti, odnosno gastroenterologije, medicinske su sestre koje trebaju motivirati, inzistirati na kontinuiranoj edukaciji i usavršavanju, postizanju većeg zadovoljstva djelatnika, a samim time i onog najvažnijeg – kvalitetne skrbi za bolesnika. Svaka nova spoznaja i napredak medicine kao znanosti nameće obvezu trajne edukacije svakom pojedincu zdravstvenog tima. Povijesno gledano u vrlo kratkom razdoblju, (dvadesetak godina) medicina je napredovala velikim koracima. Primjerice u našoj ustanovi, u endoskopiji, od nekadašnjih fleksibilnih okularnih ezofagogastroduodenoskopa do današnjih videoezofagogastroduodenoskopa s mogućnošću kromoendoskopije, odnosno od nekadašnjih isključivo dijagnostičkih do današnjih dijagnostičko-terapijskih endoskopa (koji omogućuju uspostavu hemostaze, polipektomije i slično). Tehnološka unapređenja uvelike su poboljšala i kvalitetu ultrazvučnih uređaja koji čine neizostavan dio dijagnostičkog postupka gastroenterološkog pacijenta (u velikim centrima ultrazvuk se može primjenjivati i kao terapijski postupak). Otkrivanje novih čimbenika rizika razvoja pojedine bolesti, kao i otkrivanje i primjena novih lijekova, također se očituju u našem svakodnevnom radu. Svaki segment djelatnosti – od stacionarnog dijela, preko endoskopije i ultrazvuka, do gastroenterološke ambulante i Dnevne bolnice gastroenterologije nosi svoje novitete i specifičnosti.

Doček predsjednika Mesića 2007. godine, sr. Slavica Mošmondor, sr. Miljenka Igrec, sr. Renata Kramar, sr. Silvija Horvat, sr. Ivanka Kolarić, sr. Jasna Horvat, sr. Sandra Levačić

Sr. Jasna Horvat, dr. Davorka Kovačić, sr. Štefica Makar, sr. Marija Nestić, sr. Snježana Lipić

Sa svakim dijelom navedenog spektra pojedini član tima mora biti upoznat i mora ga moći primjenjivati u svakodnevnoj praksi. Medicinske su sestre, u grani medicine koja se bavi proučavanjem bolesti probavnog sustava i brige o pacijentima: Jelena Horvat, bacc.med.tehn, Valerija Horvat, bacc.med.tehn, Julija Halabarec, bacc,med.tehn, Nataša Matoš, bacc.med.tehn, Jana Strahija, bacc.med.tehn, Monika Krumpić, bacc.med.tehn, Jelena Belić, bacc.med.tehn, Anita Braniša, bacc.med.tehn, Sara Kozina, bacc.tehn.med,Nikolina Florjanić, bacc.med.tehn, Tara Ćurić, bacc.med.tehn, Lidija Fažon, med.sestra, Romana Novak, med.sestra, Ivana Zdaček, med.sestra, Vesna Horvat, bolničarka. Gastroenterološki odjel s liječnicima i medicinskim sestrama s motivacijom za promicanje znanja, produktivnosti i postizanje zadanih ciljeva kontinuiranom edukacijom i stalnim obnavljanjem znanja, želi pokazati profesionalnu kompetentnost i poboljšati svoj status u praksi. Unutrašnjom željom za ulaganjem napora u radne aktivnosti pozitivno utječu na kvalitetu zdravstvene usluge i poboljšavaju radno okruženje sestara i liječnika. Nezanemariva je i važnost komunikacije kao sastavni dio odnosa s bolesnikom i njegovom obitelji.

1994. Oproštaj od internog odjela sestre Đurđice Vresk i dr. Diane Lovrenčić (odlazak u privatnu praksu), na slici sr. Jagoda

Sr. Irmica Marciuš, dr. Diana Lovrenčić, sr. Anđela Topolnjak, čuči sr. Radojka Kramar

Djelatnici Odjela nefrologije s hemodijalizom, endokrinologijom i dijabetesom (Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

Odjel nefrologije s hemodijalizom, endokrinologijom i dijabetesom[183]

Nefrološki odjel s endokrinološkim odjelom nalazi se u okviru Internog odjela. Prvi specijalist nefrolog u Međimurju bila je dr. Azra Kovačić-Petrović koja je zaslužna i za osnivanje hemodijalize u Čakovcu. Hemodijaliza je započela s radom 11. studenog 1985. godine zahvaljujući trudu i zalaganju dr. Kovačić-Petrović. Na početku na odjelu hemodijalize rade dva liječnika (dr. Kovačić-Petrović i dr. Vurušić) i devet medicinskih sestara s glavnom sestrom Mirom Peti, a zbrinjavalo se 18 bolesnika koji su do tog vremena morali pohađati dijalizu u drugim gradovima izvan Međimurja (Zagreb, Varaždin, Murska Sobota). Postupno se broj bolesnika povećava te je danas na dijalizi 60 bolesnika, 58 na hemodijalizi i dva bolesnika na peritonejskoj dijalizi, također, sukladno tome povećava se i broj liječnika. Danas na Odjelu radi sedam liječnika koji ujedno rade i na nefrološkom odjelu. Što se tiče sestrinskog kadra, na dijalizi radi 14 sestara na čelu s voditeljicom tima hemodijalize, Sanjom Pintarić, mag.med.techn., dok na nefrološkom i endokrinološkom odjelu radi 12 sestara i jedna bolničarka s glavnom sestrom Miljenkom Igrec, mag. med. techn. Na nefrološkom i endokrinološkom odjelu od 2007. pa do umirovljenja radile su medicinske sestre Marija Tomašić, Nevenka Polanec i Jadranka Lesar. Na odjelu rade i prvostupnici Darija Vlašić, Valentina Bogdan, Nikola Trstenjak, Dino Varga, Danijela Pintarić Perko i medicinske sestre Ana Zrna, Vesna Gal, Kornelija Mesarić, Sandra Novak, Monika Martinec i Slađana Bais. Medicinsko je osoblje do sada prošlo niz različitih edukacija,

[183] Pripremile dr. Snježana Vujec, sr. Miljenka Igrec i sr. Sanja Pintarić

Prim.dr.sci. Andreja Marić

Sr. Sanja Pintarić (Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

radionica, tečajeva, simpozija i kongresa kako bi moglo pružiti kvalitetnu zdravstvenu skrb našim bolesnicima i sudjelovati u primjeni sofisticiranih medicinskih metoda. Na odjelu su sestre educirane za primjenu peritonejske dijalize u pacijenata koji su hospitalizirani na odjelu. S obzirom na pandemiju SARS COVID-2 virusa sve osoblje Nefrološkog odjela od 15. listopada 2020. godine svakodnevno skrbi i o suspektnim i Covid-pozitivnim pacijentima.

Prve medicinske sestre koje su prošle edukaciju u KBC-u Zagreb i od samog početka rada hemodijalize u Čakovcu zbrinjavale pacijente na dijalizi bile su: glavna sestra Mira Peti i medicinske sestre Ana Vinko, Marija Pintarić, Miljenka Matić, Marijana Cilar, Snježana Novak, Josipa Krznar, Josipa Lehkec i Vlado Kolar. Osim sestara od početka hemodijalize pa sve do mirovine brigu o aparatima i postrojenju za vodu za dijalizu vodio je serviser Josip Hošnjak. O čistoći prostora dijalize od početka rada hemodijalize do mirovine vodila je spremačica Bosiljka Miljančić.

Od početka rada hemodijalize pa sve do danas (17. veljače 2022.) medicinske su sestre na području Međimurja postupcima hemodijalize zbrinule ukupno 880 pacijenata.

Sve do prije petnaestak godina Interna se u Županijskoj bolnici Čakovec vodila kao opća interna iako se i tada zbrinjavalo bolesnike prema njihovim dijagnozama – tako se znalo da su sobe 4 i 6 na staroj internoj bile sobe koje su vodili nefrolozi i u njima su se zbrinjavali pretežno nefrološki bolesnici. Tek izgradnjom novog internističkog paviljona 2007. godine nastao je novi ustroj unutar Internog odjela te je tada osnovan Odjel nefrologije s hemodijalizom, endokrinologijom i dijabetesom. Danas Nefrološki odjel ima 14 kreveta, endrokrinologija osam kreveta, a kao voditelj odjela radi dr. med. Snježana Vujec, spec. interne medicine, subespecijalista nefrologije uz kolege subspecijaliste nefrologije dr. Zdravka Ivankovića i dr. Ivane Marodi. Također, tu rade i četiri specijalizanta nefrologije – dr. Lana Bubalo, dr. Katarina Bošković, dr. Alan Horvat i dr. Zoran Mišković. U okviru našeg odjela je i endokrinologija sa subspecijalistima endokrinologije – prim.dr.sci. Andreja Marić, prim.dr.sci. Marina Gradišer, dr. Maja Mikolaj Kirić te specijalizantica endokrinologije Martina Jambrović. Osim rada na odjelu i dijalizi liječnici rade u subspecijalističkim ambulantama – nefrološka

ambulanta, ednokrinološka ambulanta te dijabetička ambulanta. Svakodnevno se radi UZV abdomena, KMAT, tu je i ambulanta za peritonejsku dijalizu, ambulanta za transplantirane bolesnike te rad na Covid-odjelu i dežurstva. Ako pogledamo trideset godina unatrag i usporedimo tadašnje s današnjim stanjem, možemo reći da je uz napredak medicine vidljiv i napredak našeg odjela, kako u kadrovskom sastavu, tako i u opremljenosti, a to nam je omogućilo kvalitetnije, suvremeno liječenje, primjenu novih metoda liječenja, a sve sa svrhom poboljšanja zdravlja pacijenata.

Dr. Snježana Vujec, sr. Jasna Horvat, Nevenka Polanec, Marija Nestić, spremačica Jasenka Tirić, sr. Ljubica Kocijan, spremačica Ružica Vugrinec, sr. Renata Kramar, sr. Marija Tomašić, sr. Margita Sečan

Sr. Slavica Horvat, dr. Ivan Petrek i dr. Barbara Petrek, Kongres dijabetologa Dubrovnik

Kurirka Olga Plevnjak, sr. Jolanda Jalšovec, dr. Branimir Vurušić, sr. Đurđica Vresk, dr. Diana Lovrenčić, sr. Slavica Horvat, sr. Slavica Mošmondor, dr. Ivo Carić

Djelatnici Centralne dnevne bolnice s kemoterapijom (Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

Centralna dnevna bolnica s kemoterapijom[184]

Centralna dnevna bolnica i kemoterapija u Županijskoj bolnici Čakovec relativno je nov oblik ustrojstvene jedinice koja pruža dijagnostičko-terapijsku zdravstvenu zaštitu, ordiniranu od bolničkih specijalista. Od 2007. godine djeluje u novom paviljonu bolnice, a od 2014. obnovljeni su i povećani prostori s osam novih bolničkih kreveta i osam fotelja. Time je prostor adekvatno opremljen i ugodno namješten za pacijente i medicinske djelatnike. Godine 2020. dnevna je bolnica preseljena u nove prostore s deset bolesničkih kreveta i 15 fotelja te zbrinjava infektološku dnevnu bolnicu, neurološku, kiruršku, onkološku, hematološku, dijabetološku, opću internističku, gastroenterološku i urološku. Zbog povjerenja i dobre suradnje s rukovodstvom bolnice, medicinske sestre dnevne bolnice dobile su priliku da same kreiraju i organiziraju dnevnu bolnicu. Tu su priliku i iskoristile te sa stručnjacima prionule izazovu profesionalno i s iskustvom. Kreativnost i organizacijske sposobnosti bile su velik izazov, a u organizaciju su uključeni i pacijenti s ciljem dobivanja informacije o udobnosti i njihovim potrebama, kako bi im boravak u dnevnoj bolnici bio što udobniji i lakši.

Osim prostora i opreme, važni su i djelatnici koji obavljaju poslove i zadatke u dnevnoj bolnici, a to su obrazovane medicinske sestre s iskustvom i vještinama, dok liječnici specijalisti dolaze s pojedinih odjela. U dnevnoj bolnici tako radi jedna diplomirana medicinska sestra, stručna specijalistica kliničkog sestrinstva, tri prvostupnice sestrinstva, medicinski tehničar prvostupnik sestrinstva i bolničarka. Od samog su početka dnevne bolnice voditelji bili dr. Dragutin Kopasić, dr. Renata Čulinović-Čaić, dr. Miroslav Horvat i dr. Mislav Čonkaš. S obzirom na to da je riječ o centralnoj dnevnoj

[184] Pripremila Božena Kapitarić, diplomirana medicinska sestra

bolnici s različitim djelatnostima, liječenje je multidisciplinarno, a pristup pacijentima individualan. Da bi se smanjila gužva na objedinjenom bolničkom prijemu, u dnevnoj bolnici zbrinjavaju se i pacijenti koji su na opservacijama nekoliko sati, a zaprimljeni su ili se obrađuju preko OHBP-a. Nakon opservacije, u dogovoru sa specijalistom, pacijent se ili vraća na hitni bolnički prijem, hospitalizira se, ili dolazi nekoliko dana na terapiju u dnevnu bolnicu. Dobrom suradnjom i organizacijom s OHBP-om doprinosi se dobrom zbrinjavanju pacijenata. Dobro se surađuje i s ambulantom za bol, čiji se pacijenti zaprimaju u dnevnu bolnicu radi postavljanja katetera za ublažavanje boli i pripremu za operacijsku salu. Vade im se nalazi krvi, uvodi venski put, transportira ih se do sale i iz sale, te opservira do dolaska kući. O njihovom prijemu u dnevnoj bolnici djelatnici odjela obavješteni su dan ranije, tako da mogu unaprijed organizirati službu. Osim infuzijske terapije koju ordiniraju bolnički specijalisti, u dnevnoj se bolnici zbrinjavaju i pacijenti kojima je potrebna inhalacijska terapija, najčešće pulmološki pacijenti. Također, zbrinjavaju se pacijenti kojima je potrebna kratkotrajna anestezija prije kolonoskopije, nakon koje ih transportiramo u gastroenterološku ambulantu, a nakon pretrage vraćaju se u dnevnu bolnicu na opservaciju do odlaska kući. U dnevnoj se bolnici zbrinjavaju i pacijenti kojima je potrebna primjena krvnih derivata. Tako je primjerice 2014. godine zbrinuto 300 pacijenata na transfuzijskoj terapiji, ordinirano je 479 doza koncentrata eritrocita i 156 doza trombocita. Mjesečno se zbrine oko 28 pacijenata na transfuzijskoj terapiji. Konačno, dnevna bolnica zbrinjava i pacijente za vrijeme primjene citostatika, koji zaslužuju posebnu skrb i tretman, a smještaju se u odvojenom dijelu dnevne bolnice s posebnim ulazom. Za te pacijente na raspolaganju su dva bolesnička kreveta i šest žutih fotelja (sa stalkom za infuziju i stolićem za serviranje hrane), te mogućnošću prilagođavanja položaja. Ovisno o protokolu liječenja, pacijenti u tom prostoru borave od 7.30 do 20.00 sati. Ponekad se zbrine i do 20 pacijenata dnevno, na kraćim ili dužim protokolima kemoterapije. Aplicira se i priprema citostatska kemoterapija za sva sijela raka osim ginekoloških. S obzirom na duži boravak, pacijenti imaju pravo i na jedan ili dva obroka u dnevnoj bolnici, koji se naručuju prema njihovim željama informatičkim putem i u dogovoru s dijetetičarom. Medicinske sestre koje rade na aplikaciji kemoterapije (dvije sestre prvostupnice i jedna diplomirana sestra) educirane su za kemoterapiju, obavile su nulti sistematski pregled i obavljaju redovite godišnje sistematske preglede, imaju 7-satno radno vrijeme i sve ostale pogodnosti

Djelatnicima dnevne bolnice u vrijeme pandemije koronavirusa pomagali su i studenti Sveučilišta

Sudjelovanje na Europskom onkološkom danu medicinskih sestara i tehničara

Djelatnici dnevne bolnice s ravnateljem dr. Igorom Šegović (Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

koje im pripadaju prema kolektivnom ugovoru. Medicinske sestre koje rade na kemoterapiji upisuju pacijente u rezervacije prema preporuci ordinarijusa, tako da nema listi čekanja. Tako se upisuju i pacijenti za sljedeći ciklus kemoterapija, kao i novi pacijenti nakon pregleda onkologa. Na taj se način unaprijed zna broj pacijenata za kemoterapiju, narudžba lijekova je brža, a na terapiju se čeka prosječno tri dana, osim ako nije potrebno odobrenje povjerenstva za lijekove (pet dana). Narudžba lijekova radi se prema rezervacijama pacijenata, imenu i prezimenu i dozi lijeka te se na taj način smanjuje stvaranje nepotrebnih zaliha citostatika. Sva narudžba za ljekarnu, kao i potrebe prema skladištima, rade se preko računala. Dnevna je bolnica informatički povezana sa svim djelatnostima u bolnici i nekim djelatnostima izvan bolnice (npr. Mikobiološki laboratorij), što uvelike olakšava rad. Suradnjom s Domom zdravlja, mobilnim palijativnim timom, patronažim, domovima za starije i nemoćne, Zavodom za javno zdravstvo, Zavodom za hitnu medicinu, u svakodnevnom su opisu poslova, što sve doprinosi boljoj kvaliteti života korisnika.

Iz svega navedenog jasno je da medicinske sestre u dnevnoj bolnici obavljaju niz specifičnih poslova i zadataka koji zahtijevaju trajnu edukaciju i obrazovanje. Zanimanje je medicinske sestre i poziv što u dnevnoj bolnici posebno dolazi do izražaja u obavljanju svakodnevnih zadataka. Poziv znači dostupnost pacijentu, prijenos informacija i suradnja s kolegicama drugih bolnica i klinika preko pacijenata. Neki su od primjera dobre prakse i suradnje, kod kojih se razmjenom iskustva i dopunjavanjem u praksi usavrše pojedine vještine, zajednička skrb o pacijentima s picc. i port kateterima postavljenim u klinikama drugih bolnica. Pacijenti dolaze na održavanje venskog pristupa, što se provodi u suradnji s kolegicama iz drugih bolnica koje dostavljaju protokole svojih klinika, kojih se onda djelatnici dnevne bolnice pridržavaju vodeći računa i o evidentiranju postupaka na listu koju pacijent nosi sa sobom. Dobru praksu i suradnju, osim s dnevnom onkološkom bolnicom Opće bolnice Varaždin, dnevna bolnica Županijske bolnice Čakovec ima i sa Zavodom za hematologiju KB Merkur, Zavodom za onkologiju i hematologiju KBC Zagreb,

Zavodom za hematologiju KBC Sestre milosrdnice, Zavodom za hematologiju KB Dubrava te hematološkim odjelom KBC Osijek. Medicinske sestre čakovečke dnevne bolnice aktivne su i na kongresima, simpozijima i trajnim tečajevima u organizaciji Onkološko-hematološkog društva medicinskih sestara i tehničara RH. Svestranost koja je sveprisutna u svakodnevnim zadacima, multidisciplinarni pristup, rad na računalu, samostalnost, edukacija pacijenata i obitelji o terapiji, dijetetske potrebe, samo su neke od potreba koje medicinske sestre, da bi radile u dnevnoj bolnici, moraju zadovoljiti. Osim toga, aktivno sudjeluju u radu udruga i volontiraju u svim akcijama koje se provode u Međimurskoj županiji, od Dana mimoza, gdje pripremaju buketiće mimoza i zajedno s udrugom Vita obilježavaju Dan oboljelih od karcinoma grlića maternice, pa do Dana narcisa, gdje obilježavaju Dan oboljelih od karcinoma dojke. Tu su i akcije blagoslov grla, plava vrpca i ružičasta vrpca za oboljele od karcinoma grla i karcinoma debelog crijeva. Svake godine u veljači obilježava se Dan bolesnika u organizaciji Županijske lige protiv raka i već drugu godinu monsinjor Mrzljak obilazi bolesnike čakovečke dnevne bolnice. U ožujku, s buđenjem proljeća, s cvijetom narcisa obilaze se oboljeli od karcinoma dojke diljem Međimurske županije. U svibnju se s cvijetom irisa, plavim vrpcama i prigodnim letcima educira pučanstvo o oboljenju debelog crijeva. U svim navedenim akcijama veliki je prinos učenika Srednje škole Čakovec, smjer medicinska sestra/tehničar. U lipnju humanitarnom akcijom Zajedno protiv raka pjesmom, plesom i revijom prikupljaju se sredstva za rehabilitaciju oboljelih od zloćudnih bolesti. Ponosno kao i kod obavljanja svakodnevnog posla s pacijentima, smjelo se obuče dizajnerska odjeća i prošeta pistom po uzoru na manekenke i s kolegicama iz Zagrebačkih klinika, Ljiljanom Pomper, Jasminkom Miličević i Gordanom Mamić, izmjenjuju iskustva i podržavaju pacijenti.

Medicinske sestre i tehničari koju su radili i još uvijek rade u Centralnoj dnevnoj bolnici s kemoterapijom su: glavna sestra Božena Kapitarić, sr. Đurđica Stojanović, sr. Spomenka Tomašić, sr. Valerija Korent, mt. Aleksandar Masten, sr. Sofija Medlobi, sr. Ljubica Kocijan, mt. Damjan Novak, sr. Sandra Levačić Podvezanec, sr. Ivana Novak i sr. Helena Borak.

Bolničarke: Bistrović Julijana, Kovač Melita, Mirjana Varga i njegovateljica Drk Klaudija.

Djelatnici dnevne bolnice oko 2010. godine

Djelatnici Odjela kardiologije s koronarnom jedinicom

Razvoj kardiologije u Županijskoj bolnici Čakovec[185]

Izgradnjom zaraznog odjela godine 1964. uvodi se zaseban stacionarni internistički odjel i poliklinička interna ambulanta. Uskoro se razvojem medicine, preteći organizaciju i trendove rada u drugim bolnicama u zemlji i izvan nje, pojavljuje potreba za subspecijalističkim internističkim djelatnostima. Tako se Asja Šimić, dr.med.spec. interne medicine počinje baviti bolestima srca i krvožilnog sustava, a pridružuju joj se Ivan Petrek, dr. med.spec.interne medicine (umirovljen 1999. godine) i Rudolf Hranilović, dr. med.spec.internistsubspecijalist kardiolog (umirovljen 2013. godine). Na temelju tih kadrova osamdesetih godina prošlog stoljeća osnovan je Odjel kardiologije s koronarnom jedinicom. Imao je 24 kreveta, od čega je dvadeset pripadalo odjelu, dok su četiri pripadala koronarnoj jedinici miješanog, tj. muško-ženskog tipa, odijeljeni paravanima. Od samog početka, uz navedeni liječnički kadar, na odjelu je radilo pet medicinskih sestara uz glavnu sestru Slavu Mošmondor koja 2015. godine odlazi u mirovinu. Radila je u prijemnoj internističkoj ambulanti i kardiološkoj ambulanti uz laboratorij za EKG. Godine 1996. u postojećim prostorima internog odjela obnavlja se i otvara novi prostor koronarne jedinice sa šest kreveta, što je donijelo poboljšanje kvalitete zdravstvenih usluga, ali kadrovski i tehnološki i dalje nije zadovoljavalo jer je na odjelu bio tek jedan liječnik, jedna medicinska sestra, jedan EKG monitor i jedan EKG aparat za cijeli odjel s koronarnom jedinicom. Od 1. rujna 1999. godine taj prostor dobiva status Koronarne jedinice i intenzivnog liječenja u sklopu Odjela kardiologije s koronarnom jedinicom, koji uvodi dr. Rudolf Hranilović.

[185] Pripremile dr. Milica Gabor, sr. Katarina Nestić, koronarna sr. Ljiljana Kralj

Kao odjelni liječnik u Koronarnoj jedinici s intenzivnim liječenjem radi Milica Gabor, dr. med. spec. internist subspec. kardiolog. Od početka u koronarnoj jedinici uz liječnike radi pet medicinskih sestara, uz glavnu sestru Katarinu Nestić, mag. med.techn, koja je glavna sestra od 2014. godine. Donacijom tadašnjeg trgovačkog poduzeća Trgocentar dobiven je za potrebe internog odjela ultrazvučni aparat koji se koristio i u kardiologiji. Zbog slabe tehnološke opremljenosti odjela kardiologije s koronarnom jedinicom osniva se 1999. godine humanitarna udruga „Zdravo srce". Nakon svakog održanog predavanja na temu prevencije i liječenja aterskerotske bolesti srca sakupljane su po mjestima diljem Međimurja, u Zagrebu i izvan Hrvatske donacije kojima su kupljeni monitori uz svaki bolesnički krevet, centralni monitoring, temeltrija EKG-a, defibrilatori, EKG uređaji, Holter EKG, generatori i elektrode za privremu elektrostimulaciju srca i ostalo. Predsjednica udruge je bila Nada Švigir, dr. med. internist, tada voditeljica internog odjela, dopredsjednici Milica Gabor i Rudolf Hranilović, a počasni član udruge prof. dr. sc. Mijo Bergovec. Navedena je aparatura pridonijela liječenju, zbrinjavanju i održavanju ljudskih života sa statistički primjetnim padom smrtnosti u regiji od kardiovaskularnih bolesti. Godinama se održavala suradnja s centrima interventne kardiologije u Zagrebu i SB Magdalena u zbrinjavanju akutnog koronarnog sindroma perkutanim intervencijama. Ispred Ministarstva zdravstva i Hrvatskog kardiološkog društva 2005. godine Županijska bolnica Čakovec ulazi u pilot program „hrvatske hitne PCI mreže" putem koje se bolesnici s akutnim koronarnim sindromom zbrinjavaju perkutanim intervencijama. Kao tercijarni centar Županijskoj bolnici Čakovec određena je Klinička bolnica Dubrava. Uz stacionarni dio radila je kardiološka polikliničko-konzilijarna služba, odnosno, kardiološka ambulanta i ambulantne neinvazivne dijagnostike, ultrazvučna ambulanta, ergometrija, holter EKG, ambulanta za EKG. Svi liječnici kardiolozi po obavljenom radu u stacionarnom zbrinjavanju pacijenata rade u Internističkoj poliklinici. U poliklinici rade dvije medicinske sestre za Holter EKG, ergometriju, transezofagusni UZV srca i jedan tehničar u EKG ambulanti. Izgradnjom novog paviljona 2007. godine i selidbom internog odjela u nove prostore koronarna jedinica dobiva sedam kreveta uz pet kreveta u postkoronarnoj jedinici i 15 kreveta na odjelu kardiologije, što ukupno iznosi 27 kreveta. U samom početku rada u novim prostorima odjela kardiologije radilo je šest medicinskih sestara srednje stručne spreme uz vodeću sestru te dva liječnika specijalista kardiologa i jednu bolničarku. U koronarnoj jedinici radilo je osam medicinskih sestara srednje stručne spreme uz glavnu sestru i tri liječnika specijalista kardiologija. Posljednjih dvadesetak godina kardiologija u svijetu ima velika postignuća i u tehnološkom i u terapijskom smislu pa se tako i u Županijskoj bolnici Čakovec radi na zapošljavanju potrebnih kadrova i permanentnoj edukaciji mladih liječničkih i srednjeg i višeg medicinskog kadra. Od kraja 2009. godine pa do lipnja 2011. koronarna jedinica s postkoronarnom jedinicom djeluje kao zasebni odjel s dvanaest bolesničkih kreveta. Voditeljica odjela bila je spomenuta dr. Milica Grabar uz odjelne liječnice dr. Tanju Škodu Marčec i dr. Jasnu Cmrečnjak. U lipnju 2011. godine vođenje odjela za koronarne i postkoronarne jedinice preuzima dr. Branko Ostrički, spec. interni. sub.spec.kardiolog. U navedenom periodu pacijente je zbrinjavalo deset medicinskih sestara srednje stručne spreme uz glavnu sestru Katarinu Nestić. Do godine 2013. voditelj odjela kardiologije bio je dr. Rudolf Hranilović, a njegovim odlaskom u mirovinu Odjel preuzima u cijelosti dr. Branko Ostrički uz glavnu sestru Ljiljanu Kralj. U kratkom periodu u protekle dvije godine Odjel kardiologije s koronarnom jedinicom preuzima dr. Jasna Cmrečnjak, a zamjenik voditelja bio je dr. Marko Hranilović. Odjelni su kardiolozi još dr. med Mihajlo Kovačić, subspec. kardiolog, dr.sc.med., Damira Pevec Matić, subspec.kardiolog,

Sr. Marija Nestić, sr. Štefica Železnjak, sr. Slavica Mošmondor, sr. Radojka Kramar, sr. Jolanda Jalšovec, dr. Branko Ostrički, dr. Tanja Marčec, dr. Rudolf Hranilović

Dr. Asja Šimić-Degoricija, dr. Diana Lovrenčić, sr. Vesna Delonga, sr. Marija Proskura, sr. Slavica Mošmondor, sr. Slavica Horvat, dr. Ivo Carić

Sr. Jasna Horvat, sr. Đurđica Stojanović, sr. Snježana Lipić, dr. Andreja Marić, spremačica Darinka Kren, sr. Marija Tomašić, dr. Davorka Kovačić, sr. Irma Marciuš, sr. Ivanka Kolarić, sr. Jadranka Lesar, sr. Danica Mihalović, dr. Nada Švigir, dr. Radojka Švigir, sr. Marija Dolenčić, sr. Jagoda Vurušić

Sr. Slavica Mošmondor, sr. Đurđica Stojanović, dr. Andreja Marić, sr. Snježana Lipić, sr. Klaudija Meznarić, sr. Jadranka Lesar, sr. Nevenka Polanec, dr. Nada Švigir, dr. Davorka Kovačić, sr. Marija Dolenčić, sr. Marija Tomašić, sr. Anđela Topolnjak

dr.sc.med. Dario Dilber, kardiolog, dr. med. Mateja Pušić Sabol, kardiolog, dr. med. Martina Magdalenić, kardiolog i dr. med. Tea Terezija Cvetko, specijalizant kardiologije. I dalje se premanentno radi na organiziranim, ali i samoinicijativnim edukacijama liječničkog kadra kako bi se mogli pratiti novi dijagnostički i terapeutski trendovi iz izuzetno napredne medicinske struke. Liječnici i sestre kardiologije sudjelovali su ili rade u većem broju dugogodišnjih multicentričnih nacionalnih studija, najčešće III faze ispitivanja kardioloških lijekova. Godine 2016. s mnogo entuzijazma i upornosti u sklopu Odjela kardiologije s koronarnom jedinicom počinje s radom interventna kardiologija. Zbog sve većeg obujma poslova na Odjelu i rada u poliklinički ambulantno-dijagnostičkom radu, povećana je i potreba za medicinskim osobljem. Danas na Odjelu kardiologije s koronarnom jedinicom radi 13 medicinskih sestara/tehničara, pet prvostupnika sestrinstva, četiri magistre sestrinstva i dvije bolničarke. Kao liječnički rad, tako i rad medicinskih sestara ili tehničara zahtijeva stalnu edukaciju, spremnost za usvajanje novih znanja i vještina potrebnih u radu s bolesnicima kako bi zdravstvena njega bila što kvalitetnija.

Prikaz rada interventne kardiologije

Djelatnici odjela kardiologije

Djelatnici Odjela intervencijske kardiologije

Odjel intervencijske kardiologije[186]

Odjel intervencijske kardiologije jedan je od najmlađih odjela Županijske bolnice Čakovec. Započeo je s radom 8. prosinca 2016. godine kada su napravljene prve koronarografije. U rad odjela uključeni su liječnici kardiolozi, medicinske sestre i radiološki tehničari. Na odjelu se zbrinjavaju akutni koronarni sindromi i pacijenti s drugim koronarnim bolestima. Povijest odjela započinje puno prije prve koronarografije u čakovečkoj bolnici. Potrebu o osnivanju odjela uvidio je dr. Branko Ostrički uz potporu pročelnika Službe internističke djelatnosti dr. Miroslava Horvata i tadašnjeg voditelja Zavoda za kardiologiju KB Dubrava prof. dr. sc. Borisa Starčevića. Radi razvoja kardiološke struke i unaprjeđenja pružanja skrbi za pacijente s koronarnom bolesti pokrenut je postupak opremanja prostora i nabavka angio sale i ostale opreme potrebne za početak rada Odjela. Za početak rada Odjela bitna je bila podrška tadašnjeg ravnatelja, dr. Roberta Grudića, te Ministarstva zdravstva. Godinu dana prije početka rada formiran je tim intervencijske kardiologije i svi su članovi tima bili na edukaciji u KB Dubravi, suradnoj ustanovi Županijske bolnice Čakovec. Tamo su dobili potrebno znanje i iskustvo za samostalan rad te uspostavili izvrsnu suradnju.

Prvi voditelj Odjela bio je dr. Branko Ostrički, a glavna sestra Jelena Mikulan, mag.med.techn. (tijekom porodiljnog dopusta v.d. glavne sestre bio je Benjamin Koren, bacc.med.techn.). Od 2019. godine funkciju voditelja Odjela preuzima dr. Mihajlo Kovačić. Od 2016. do 2019. godine Odjel djeluje kao odsjek odjela Kardiologije s koronarnom jedinicom te se 2019. odvaja kao poseban Odjel internističke djelatnosti.

[186] Pripremili dr. Mihajlo Kovačić i sr. Jelena Mikulan

Od početka rada obavljaju se se koronarografije, peruktane koronarne intervencije (PCI), katerizacija desne strane srca, implantira se privremeni elektrostimulator. Od 2019. godine počinju se implantirati trajni elektrostimulatori, ICD uređaji (implantabilni kardioverter defibrilator) što podiže razinu rada i proširuje opseg rada odjela. Tijekom godina uvode se noviteti u struci i prate smjernice za rad. U rad se uvode nove metode kao što su IVUS, FFR, iFR mjerenja i snimanja. Izvode se rotablacija, intravaskularna litotripsija, organiziraju se radionice na kojima sudjeluju kolege iz cijele države, a i šire. Elektivni pacijenti zbrinjavaju se putem odjelne dnevne bolnice. Kada govorimo o intervencijskoj kardiologiji i zahvatima na koronarnim žilama, na Odjelu je omogućeno gotovo sve što nudi moderna medicina u tom području. Pacijenti regije ne moraju zbog zahtjevnih procedura i dijagnostike odlaziti u veće centre. Sve ove tehnologije koje su implementirane u rad Odjela postoje u svijetu svega nekoliko godina te ne zaostaje za odjelima zapadne Europe i SAD-a.

Od samog je osnutka Odjela ostvarena izvrsna suradnja s KB Dubrava. Jednom mjesečno održava se kardiokirurški konzilij na kojemu intervencijski kardiolozi iz ŽB Čakovec prezentiraju kardiokirurgu prof. dr. sc. Rudežu, voditelju kardiokirurgije KB Dubrava, pacijente. Prezentiraju se pacijenti s koronarnom bolesti i drugim kardiološkim i valvularnim bolestima. Liječnici o njima raspravljaju i odlučuju o najboljoj metodi liječenja. Pacijenti se po odluci i obradi operiraju u KB Dubrava. Treba istaknuti i izniman uspjeh dr. Kovačića na državnoj i internacionalnoj razini. Jedan je od rijetkih invazivnih kardiologa koji se bave liječenjem pacijenata koji boluju od kronične totalne okluzije koronarnih žila. Napisao je i dva izdanja knjige koje su posvećene upravo toj temi. Trenutno se godišnje učini oko 1300 koronarografija i implantira se oko 70 trajnih elektrostimulatora godišnje. Pacijenti s akutnim koronarnim sindromom zbrinjavaju se 0 – 24 sata tijekom rada u jutarnjoj smjeni i pripravnostima tijekom radnog tjedna (15.00 – 07.00 sati) i vikendom (0 – 24 sati). Zbrinjavaju se pacijenti Međimurske i Varaždinske županije. Trenutni tim odjela čini pet liječnika kardiologa, magistra sestrinstva, tri prvostupnika sestrinstva i četiri prvostupnika radiološke tehnologije koji su Odjelu na raspolaganju iz Odjela za radiologiju i ultrazvuk.

Djelatnici Odjela intervencijske kardiologije

Razvoj pulmološke djelatnosti u Međimurju[187]

Pulmološka djelatnost svoje korijene vuče iz pneumoftiziološke službe koja je na području Međimurja organizirana 1947. godine. Cjelokupna zdravstvena skrb Međimurja bila je tada organizirana kroz dvije djelatnosti – Opću bolnicu Čakovec i Dom narodnog zdravlja s ukupno zaposlenih tek šest do sedam liječnika. U to doba tuberkuloza je bila na području Hrvatske vrlo raširena bolest s visokom stopom incidencije i mortaliteta, a nažalost bez mogućnosti aktivnog medikamentoznog liječenja. Dr. Mirko Kollin, spec. pneumofitiziolog, prepoznaje tuberkulozu kao javnozdravstveni prioritet te 01.03.1947. osniva prvi antituberkulozni dispanzer i TBC odjel u Čakovcu. Zahvaljujući pojavi lijekova protiv tuberkuloze, opsežnom cijepljenju, poboljšanju životnih uvjeta i prehrane te dobro organiziranoj zdravstvenoj službi koja je radila na ranom otkrivanju i sprečavanju širenja bolesti, od pedesetih godina 20. stoljeća bilježi se kontinuirani pad pojavnost i smrtnosti od tuberkuloze. Stoga se fokus pneumoftiziologa prebacuje na druge plućne bolesti (opstruktivne bolesti pluća, druge upalne bolesti pluća, karcinom pluća). Specijalizacija pneumoftiziologije mijenja naziv u Pulmologiju, a od 1993. specijalizacija pulmologije kao zasebne grane prestaje te se ona uključuje u specijalizaciju interne medicine sa naknadnim diferenciranjem subspecijalističkih grana. Prema podacima iz knjige dr. Tomislava Paića „Razvoj antituberkulozne dispanzerske službe u Međimurju", prvi antituberkulozni dispanzer (ATD) i TBC odjel u Čakovcu bili su smješteni u prostorima današnjeg Općinskog suda u Ul. Ruđera Boškovića, na katu je bio bolnički odjel s 42 kreveta i ambulantom, a u prizemlju antituberkulozni dispanzer (ATD). U travnju 1949. ATD se seli u centar grada, sadašnju Ulicu Matice Hrvatske, gdje ostaje raditi sve do zatvaranja 1995.

Djelatnici pulmološkog odjela

[187] Pripremile dr. Irena Kovačević i sr. Bojana Preložnjak

Osoblje i pacijenti pneumoftiziologije 1970.

EBUS, 9. srpnja 2020.

Pulmologija 1998.

Pulmologija 2004.

Spremačica Stanka, sr. Ljubica, sr. Božena Kapitarić, dr. Ingrid Škvorc Marcus, spremačica Rozina, spremačica Zdenka Biber, administratorica Mirica, vozač Mišo Haček, sr. Nada Bida, sr. Brigita, Sandra Levačić, sr. Dragica Kralj, bolničarka Mirjana

Sr. Nada Bida, sr. Dragica Kralj, sr. Bojana Preložnjak, Vesna Korent, administratorica Mirica, vozač Mišo Haček, sr. Brigita Prstec, sr. Božena Kapitarić. med. teh. Željko Filipan, sr. Štefica Makar, Zorica

Ksajpa

Ksajpa - bronhoskopski kabinet

Ksajpa - dnevna bolnica

Set za pneumotorax (izvlačenje zraka između pluća i prsnog koša) s Odjela za pulmologiju četrdesetih i pedesetih godina prošlog stoljeća

Spirometer

Prijenosni inhalator „Porta Bird" iz sedamdesetih godina 20. stoljeća

Prijenosni inhalator „Chematomat We" iz sedamdesetih godina 20. stoljeća

Aparat Spiromate za mjerenje brzine i volumena zraka u plućima

Osoblje pneumoftiziologije 1963. godine

Bolnički odjel seli se 1949. u prostore zgrade bolnice (Feštetićevu zgradu), a 1958. u Morandinijevu zgradu na Ksajpi koja je preuređena za potpuno zbrinjavanje bolesnika oboljelih od tuberkuloze, pa je uz zbrinjavanje akutnih bolesnika imala karakteristike lječilišta s lijepo njegovanim parkom i samostalnom kuhinjom čiji je jelovnik bio prilagođen pacijentima s potrebom dugotrajne rekovalescencije. Godine 2002. odjel se organizacijski pripaja odjelu interne medicine, a 2007. se i fizički seli u novoizgrađenu zgradu internog odjela u bolnici Čakovec gdje djeluje i danas. Trenutno je pulmološka djelatnost organizirana u tri područja: odjel, odnosno stacionar s četrnaest kreveta; polikliniku koja ima dvije ambulante koje svakodnevno rade, bronhološki kabinet i jedinicu funkcionalne plućne dijagnostike; te dnevnu pulmološku bolnicu.

U razvoju pneumoftiziološke, a kasnije pulmološke struke sudjelovao je niz liječnika i medicinskih sestara koji su uvijek bili uključeni u aktualnu dijagnostiku i terapiju plućnih bolesti; od samog početka koristili su radiološke metode (u početku fluorografiju koju su sami izvodili i interpretirali), mikrobiološke metode (sve do početka devedesetih godina 20. stoljeća na TBC odjelu radila se direktna mikroskopska na acidorezistentne bacile) i spirometriju. Od 1993. na odjelu se počela redovito raditi fleksibilna bronhoskopija, biopsija pleure, razvijala se funkcionalna plućna dijagnostika pa se zadnjih dvadesetak godina uz spirometriju radi pletizmografija, CO difuzija i bronhoprovokacijski test metakolinom. Od 2018. godine u dijagnostiku se uvodi endobronhalni ultrazvuk i ultrazvuk prsnog koša, a sve to omogućava da se većina pulmološke patologije uspijeva dijagnosticirati u našoj ustanovi. Danas osoblje pulmološkog odjela terapijski zbrinjava bolesnike oboljele od opstruktivnih bolesti pluća (astma i KOBP), upalnih bolesti pluća, uključujući i tuberkulozu, karcinome (od 1994. se provodi liječenje kemoterapijom), zbrinjava se veći dio bolesnika oboljelih od intersticijskih plućnih bolesti. Od 2020. godine, tijekom pandemije koronavirusa djelatnici pulmologije aktivno su bili uključeni u organizaciju rada i liječenje bolesnika oboljelih od bolesti uzrokovanom COVID-19 virusom, kao i u praćenje bolesnika nakon preboljele bolesti. Liječnici koji su radili u pulmološkoj djelatnosti u Međimurju bili su dr. Mirko Kollin, dr. Vladimir Šoić, dr. Andrija Varga, dr. Tomislav Paić,dr. Zlatko Borić, dr. Marija Sivončik, dr. Ljubiša Mladenović, dr. Vesna Tyrolt, dr. Ana Res Polgar, dr. Miroslav Horvat, dr. Irena Kovačević, dr. Nabil Chalfe, dr. Branko Ostrički, dr. Ingrid Škvorc Marcus, dr. Aleksandra Marković, dr. Anamarija Selec i dr. Dora Ilijadica.

Djelatnici psihijatrijskog odjela (Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

Prikaz rada psihijatrijskog odjela u ŽB Čakovec – prošlost, sadašnjost, budućnost[188]

Početke psihijatrijskog rada u Međimurju možemo smjestiti u šezdesete godine prošlog stoljeća kada se otvorila psihijatrijska ambulanta s nepunim radnim vremenom u kojoj je radio prim.dr.sci. Pavao Brajša. Prvi specijalist neuropsihijatar bio je dr. A. Mujezinović, koji je specijalizaciju završio 1972. godine, kada i počinje s radom neuropsihijatrijska ambulanta u punom radnom vremenu. U ambulanti su radile i dvije medicinske sestre, N. Žerjav i M. Banić. Dvije godine nakon tog osniva se Neuropsihijatrijski odjel s 30 kreveta, gdje je uz dr. A. Mujezinovića radila i neurologinja dr. B. Posedel, a kasnije i neuropsihijatri dr. B. Jerbić i dr. V. Bojanić. Većina, odnosno oko 90%, pacijenata koji su trebali bolničko liječenje upućivani su u druge ustanove u Banske Dvore, Ormož, Vrapče ili Popovaču. Psihijatrijska skrb u Čakovcu bila je usmjerena na ambulantno liječenje u psihijatrijskom dispanzeru i grupnoterapijskim radom sa shizofrenim ili gerijatrijskim bolesnicima i alkoholičarima. Grupnoterapijski oblik rada njeguje se i danas. Sedamdesetih je godina osnovan i ogledni Klub liječenih alkoholičara, a posljednjih nekoliko godina i Klub liječenih onkoloških pacijenata. Uz medicinske sestre na odjelu i dispanzeru rade psiholozi M. Benko, prof. i mr. N. Detoni, kasnije Lj. Husnjak, prof. i A. Bogdan, dipl. psiholog, te socijalna radnica N. Zadravec-Koroš. U vrijeme Domovinskog rata zapošljavaju se psihijatri dr. E. Cepić i dr. N. Bagić, a u čakovečkoj su bolnici u listopadu 1991. godine smješteni ranjenici iz bolnice u Vukovaru, dok je u Međimurju smješteno oko 5.000 prognanika. Djelatnici

[188] Pripremio dr. Živko Mišević

psihijatrije svakodnevno su obilazili ranjenike i pružali psihosocijalnu pomoć u grupama organiziranim za prognanike. Uređuju časopis *Herkul* namijenjen ratnim stradalnicima. Razdvajanjem Neuropsihijatrijskog odjela 1994. godine Psihijatrijski odjel postaje samostalan, a njegovim je voditeljem imenovan i psihijatar mr. sc. Igor Prošev, spec. psihijatrije. Odjel je imao 29 kreveta i organiziran je po modelu socioterapijske zajednice te je uvedena radno-okupacijska i grupna terapija za pacijente. Nakon gotovo šezdeset godina Psihijatrija je iz palače grofova Feštetića preseljena polovicom 2020. godine u nove prostore – Paviljon 3. Županijske bolnice Čakovec. Na prvom katu zgrade smješten je Psihijatrijski odjel, a na drugom je katu Dnevna psihijatrijska bolnica s poliklinikom. Odjel ima 25 kreveta, intenzivne i akutne psihijatrijske skrbi. Odjel danas zbrinjava gotovo sve psihijatrijske pacijente Međimurske županije, bilo na odjelu ili poliklinici, a očekuje se i početak rada Dnevne bolnice. Odjel njeguje timski i multidisciplinarni rad, u kojem sudjeluju psihijatri, klinički psiholozi, socijalna radnica, radno-okupacijski terapeut, magistri i prvostupnici sestrinstva, medicinske sestre i tehničari, što je od izuzetne važnosti za provođenje složenih dijagnostičkih, psihoterapijskih, psihosocijalnih i psihoedukacijskih postupaka u svakodnevnom radu. Zanimljivo je da u broju hospitalizacija bolesnici koji boluju od shizofrenije zauzimaju tek treće mjesto po ukupnom mjestu hospitalizacija. Na prvom su mjestu, s čak trećinom bolesnika, alkoholizam i poremećaji uzrokovani stresom, nakon toga slijede depresija i anksiozni poremećaju, poremećaji ponašanja i rizična te po život opasna ponašanja – suicidalna stanja. Radi kvalitetne posthospitalne skrbi svakodnevno se surađuje s Centrom za socijalnu skrb, s domovima za odrasle osobe koji skrbe o duševnim bolesnicima i udomiteljskim obiteljima. Uspostavljena je dobra suradnja s MUP-om Međimurske županije koji intervenira u specifičnim situacijama koje donosi svakodnevna psihijatrijska praksa, a dugi niz godina Odjel surađuje i sa Zavodom za javno zdravstvo – Službom za mentalno zdravlje, osobito u pogledu alkoholizma i drugih ovisnosti. Psihijatrijski odjel Županijske bolnice Čakovec prepoznat je i u hrvatskoj psihijatriji kao primjer dobre prakse i kao uzoran odjel u pogledu liječenja i skrbi o duševnim bolesnicima. Sudjelovanjem na „Psihošpanciru" i brojnim stručnim i znanstvenim skupovima u Hrvatskoj i inozemstvu, djelatnici Odjela daju značajan prinos priznat i u stručnoj javnosti. Zbog pandemije koronavirusa u protekle dvije godine došlo je do redukcije, kako broja hospitalizacija, tako i ambulantnih, dijagnostičkih i terapijskih intervencija, a novonastala situacija usporila je i predviđeno ugovaranje i otvaranje Dnevne psihijatrijske bolnice, koja će omogućiti nastavak hospitalnog liječenja i intenziviranje terapijskog rada ambulantnih pacijenata uz sudjelovanje članova njihovih obitelji. Dostupnost naših stručnjaka povećana je mogućnošću telefonskog i e-savjetovanja. Briga o mentalnom zdravlju bolesnika imperativ je suvremene medicine. Psihijatrija se brzo razvija i zahtjevi se trebaju pratiti povećanim brojem stručnjaka na odjelu, kojih s obzirom na potrebe pacijenata trenutno nema dovoljno.

Za kraj zahvala svima koji su doprinijeli uređenju novih prostora za psihijatrijsku djelatnost, čime se otvorila mogućnost za nove oblike rada i bolji smještaj pacijenata za vrijeme boravka u bolnici.

Djelatnici neurološkog odjela (Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

Povijest neurološkog odjela[189]

Neurologija je grana medicine koja se bavi proučavanjem, dijagnostikom i liječenjem funkcije i poremećaja mozga, živaca i mišića.

U našoj sredini dolaskom dr. Alije Mujezinovića specijaliste neuropsihijatrije osamdesetih godina prošlog stoljeća, nastali su uvjeti za razvoj, ove tada nove grane medicine. Formiranjem odjela Neuropsihijatrije u čakovečkoj bolnici mogućnosti obrade i liječenja bolesnika sa psihijatrijskom i neurološkom simptomatologijom se počinju bolnički liječiti. Dr. Biserka Posedel je među prvim specijalistima neurologije educiranim na Klinici za neurologiju KBC Zagreb. Cijeli radni vijek je provela u našoj bolnici, dijelom i kao voditelj Djelatnosti (1995- 2007. godine).

Svečanim preseljenjem u prostore tada „nove" bolnice – prizemlje 3. Paviljona 19.11.1993. godine odjel Neurologije postaje samostalan, zaslugama dr. Mujezinovića te tadašnjeg ravnatelja Mr. Stjepana Blagusa. Tada su na odjelu dva specijalista dr. Mujezinocić i dr. Posedel. Bolnički kapacitetima počevši od 26 kreveta do aktualno 18 kreveta prema procjenama HZZO i MZ bi zadovoljavali potrebe naše sredine. Najveći broj hospitaliziranih bolesnika je radi moždanog udara, no liječe se druge akutne neurološke bolesti i poremećaji: tumori mozga i presadnice u živčani sustav, poremećaji stanja svijesti-epilepsije, degenerativne bolesti (Demencije, Alzheimerova bolest, Parkinsonova bolest) multipla skleroza, radikulopatije, glavobolje, neuromišićne bolesti. Moždani udar je hitno stanje manifestirano znakovima naglog poremećaja funkcije mozga (smetnje govora, pokretljivosti ruku ili nogu, stanja svijesti, gutanja). Moždani udar se kod nas liječi sukladno najsuvremenijim stručnim preporukama. Primjena trombolitičke

[189] Pripremio dr. Robert Marčec

terapije za ishemijski moždani udar se primjenjuje na Odjelu od siječnja 2009. – među prvim bolnicama našeg ranga u Hrvatskoj. Time su naši ljudi u istoj prilici liječenja moždanog udara najsuvremenijim načinima kao u svim svjetskim centrima, ukoliko primarno na vrijeme potraže pomoć. Ovdje je osobito važno istaći da je VRIJEME MOZAK. Brzina adekvatne terapije smanjuje trajni invaliditet i smrtnost. Moždani udar je nažalost prvi uzročnik invaliditeta te drugi uzrok smrti u Hrvatskoj! Zadnjih par godina primjenjuje se i tzv trombektomija u liječenju moždanog udara u tercijarnim centrima Hrvatske. Suradnja sa Klinikom za neurologiju KBC Zagreb je izuzetno uspješna te je ovdje na djelu postulat brze i kvalitetne suradnje. OHBP, Klinički laboratorij, Radiologija, sustav tele medicine naše bolnice je svakodnevno aktivno uključeno kod postupaka zbrinjavanja neuroloških pacijenata. Zlatni sati spašavanja života u konkretnim situacijama, po indikacijama i premještaji na Klinike! Prosjek liječenja bolesnika sa ishemijskim moždanim udarom je 5-7 dana, uz individualne razlike.

Na Neurološkoj poliklinici radi specijalistička neurološka ambulanta. Prosječno se godišnje obavi oko 4400 specijalističkih neuroloških pregleda.

Unatrag par godina je obnovljena aparatura koju primjenjujemo na Poliklinici, najsuvremenijim i kvalitetnim EMNG i EEG uređajima.

EEG (elektroencefalografija) godišnje oko 1500 snimanja – indikacije su poremećaji svijesti, primarno epilepsije, traume glave, metabolički poremećaji ili upalne bolesti.

EMNG (elektromioneurografija) (sredstva EU fondova, od prošle godine) godišnje oko 1400 pretraga – indikacije su radikularne bolesti, ispitivanje funkcije živaca i mišića ruku i nogu.

ECD (ekstrakranijski UZV krvnih žila vrata) ranijih godina prosječno oko 280 godišnje, no prošle godine je iz sredstava EU fondova nabavljen uređaj za Odjel neurologije te je broj ovih usluga značajno povećan. Tijekom 2020. usprkos Covid krizi učinjeno 525 pretraga. ECD se primarno provodi radi procjene statusa protoka kroz magistralne krvne žile vrata te mogućeg rizika za moždani udar.

TCD (trankranijski kolor dopler) prosječno oko 150 godišnje, u medicinskim indikacijama praćenja vazospazma nakon SAH, vrtoglavica i slično.

Uz suvremenu medicinsku opremu najvažniji čimbenik zdravstvene kvalitete su ljudi. Educirani, stručni, intelektualno znatiželjni i požrtvovni. Specijalisti neurologije dr. Gordan Slaviček, subspecijalist epileptologije, dr. Jasna Munđar-Palašek, subspecijalist neuromuskularnih bolesti, dr. Branka Kovačić, subspecijalist neuromuskularnih bolesti. Dr. Danica Trubelja Koren, subspecijalist neurodegenerativnih bolesti, dr. Karla Sabolek Lovrec subspecijalist cerebrovaskularnih bolesti te najmlađi specijalisti neurologije u našoj bolnici dr. Sabina Benčik Srpak i dr. Boris Hlebec. Specijalizanti neurologije su trenutno na organiziranom dijelu specijalizacije na klinikama u Zagrebu, dr. Ivan Malek i dr. Sara Golubić. Radi potrebe razvoja neurologije te upotpunjavanja iskustva i mladosti u planu je još novih specijalista neurologije.

Liječnici osim aktivnog sudjelovanja u liječenju, dijagnostici i obradi pacijenata moraju biti i edukatori u prevenciji pojave bolesti. Dostupni su brojni edukativni

Liječnici odjela neurologije

Liječnici odjela neurologije 2016. godine

EMNG ambulanta 2006.

Jedinica za liječenje moždanog udara 2007.

Skup povodom obilježavanja Svjetskog dana Parkinsonove bolesti 2018. godine

Djelatnice neurološke poliklinike 2007. godine

sadržaji na neurološkoj poliklinici s raznim neurološkim temama gdje naši neurolozi rado i stručno daju savjete. Dolaskom na neurološki pregled na našoj poliklinici pacijenti se mogu dodatno informirati o neurološkim bolestima, prevenciji, ali i hitnim postupcima koji nekada mogu spasiti život! Posebno smo ponosni na pomoć kod osnivanja, organizacije i djelovanja Udrugu oboljelih od multiple skleroze naše županije, osnovane sada davne 2002. godine.

Odjel neurologije smješten je u prostorima prizemlja 3. paviljona bolnice izgrađen davne 1973. godine te zahtijeva temeljnu obnovu primarno glede prozora, izolacije te sanitarnih instalacija. Dužni smo osigurati uvjete sukladno suvremenim potrebama i zahtjevima neuroloških bolesnika. Strateški položaj odjela, mogućnost izoliranog ulaza je uvjetovan hitnim premještajem naših bolesnika, odnosno cijelog odjela u veljači 2020. radi potrebe formiranja posebnih prostora za pacijente s Covid-infekcijama, sukladno nastaloj epidemiji/pandemiji. Tijekom prošle godine sukladno potrebama odjel je preseljavan na više lokacija unutar bolničkog sustava. U ovim specifičnim uvjetima posebnim naporima medicinskih sestara, tehničara, liječnika, kompletnog osoblja (usprkos novoj organizaciji i pomanjkanja ljudi i popunjavanja novoformiranih radilišta) očuvana je kvaliteta neurološke skrbi u novonastalim uvjetima.

Nadamo se da će prema planovima renoviranje odjela biti realizirano!

Planovi za budućnost veliki su i smatramo ostvarivi. Formiranje subspecijalističkih ambulanti na Neurološkoj poliklinici sukladno kadrovima koje imamo (uz podršku HZZO), razvoj neuroimunologije, subspecijalizacije koja nam nedostaje, te subspec.intenzivne neurologije. Uz dosadašnje, priprema novih brošura, tiskovina o neurološkim bolestima. Posebna nova problematika očekuje nas u liječenju tzv. post-Covid neuroloških tegoba što je prepoznato kao novi velik problem i izazov u suvremenoj medicini!

Na odjelu je u planu preustroj i poboljšanje dosadašnje Jedinice za liječenje moždanog udara koje omogućuje značajno bolji oporavak, a sve sukladno praćenju i aktivnom sudjelovanju u European Stroke organisation (ESO) inicijativi i RES-Q registru gdje već godinama imamo zapaženu ulogu. Plan je i formacijski bolja organizacija bolesničkih soba prema standardima neuroloških bolesti. U planu su stalne fizikalne terapije sa zaposlenim fizioterapeutom za odjel neurologije. Mnogo je planova, ali i realnih mogućnosti za realizacijom. Neurologija je zbog općenito sve starije populacije cijelog društva prepoznata od strane Svjetske zdravstvene organizacije kao dio medicine koji će doživjeti sve veća ulaganja u istraživanja i napredovanje.

Na odjelu neurologije zaposlena su:
- 8 specijalista neurologije
- 3 specijalizanta neurologije
- 1 magistra sestrinstva
- 2 prvostupnice sestrinstva
- 7 medicinskih sestara i 3 medicinska tehničara

U neurološkoj poliklinici zaposleni su:
1 medicinska sestra, 1 magistra sestrinstva i 1 magistra fizioterapije

Osoblje Odjela za infektologiju

Povijest infektologije u Međimurju[190]

Infektološku djelatnost smještamo u same početke bolnice jer su prvi pokušaji osnivanja ustanove vezani uz paviljon za zarazne bolesti, koji je 1905. imao šest kreveta. Nakon Drugog svjetskog rata interno-zarazni odjel jedan je od odjela bolnice. Godine 1963. izgrađena je zgrada za poliklinički službu, specijalističke ambulante te ambulante za opću medicinu, higijensko-epidemiološka služba, dispanzer za žene, stomatološka služba, kabinet za transfuziju, RTG kabinet, biokemijski i mikrobiološki laboratorij. Izgrađena je i zgrada za tadašnje socijalno osiguranje s četiri stana za službenike. Zbog političkih razloga, namjena te zgrade se mijenja i 1964. godine u njoj započinje rad interno-zaraznog odjela i ORL odjela s operacijskom salom. U dijelu zgrade namijenjenom za stanove službenika socijalnog osiguranja smješten je Odsjek za zarazne bolesnike s dvadesetak kreveta, a za bolesnike skrbe liječnici internog odjela. Godine 1973., nakon izgradnje nove bolničke zgrade, smješteni su svi odjeli osim interno-zaraznog odjela. Kao samostalni zarazni odjel započinje s radom 1. srpnja 1976. godine, dolaskom specijalista infektologa dr. Nikole Janića, koji je specijalizaciju obavio u Ljubljani i do tada radio u Murskoj Soboti. Nakon godinu dana, sredinom 1977. godine, na odjel dolazi još jedan liječnik, dr. Dragutin Golubić, koji 1983. završava specijalizaciju iz infektologije u klinici „dr. Fran Mihaljević" u Zagrebu. Njegovim odlaskom na specijalizaciju u Zagreb, dolazi i dr.med. Nada Dumić. a za njom Tomislav Vinković, dr.med., Tanja Potočnik-Hunjadi, dr.med., te Sanja Zember, dr.med. Odjel tada broji i 9 medicinskih sestra srednje stručne spreme, te 3 spremačice. Odlaskom Marije Bartolić, viša medicinska sestra. na mjesto glavne sestre bolnice, glavna sestra odjela postaje Boža Škvorc, viša medicinska sestra. Od tada do danas, na zaraznom odjelu Medicinskog centra Čakovec, odnosno od 1994. godine, u Županijskoj bolnici Čakovec povremeno radi čitav niz kolega liječnika. Krajem prošlog stoljeća odjel se još uvijek nalazio u istim neodgovarajućim prostorima koji nisu namjenski građeni za bolnički odjel, što je i dalje otežavalo rad liječnika i medicinskog

[190] Pripremio dr. Dragutin Golubić, nadopunili dr. Mahmoud Al-Mufleh i sr. Barbara Kolac

Odjel za infektologiju Županijske bolnice Čakovec

osoblja, a bolesnicima uskraćivalo najnužnije bolničke uvjete. Odlaskom u mirovinu prim. Dr. Nikole Janića godine 1996., za rukovoditelja je tada imenovan infektolog, prim.dr.sc. Dragutin Golubić. Postoji stalna stručna i znanstvena suradnja s klinikama Medicinskog fakulteta i Zavodima veterinarskog fakulteta u Zagrebu, kao i s brojnim institutima u susjednim zemljama: Slovenija, Mađarska, Austrija, Njemačka, Nizozemska, Francuska. Posebno se ta suradnja odnosi na proučavanje bolesti čije uzročnike prenose krpelji. Na odjelu je prisutan i znanstveni rad, što dokazuju do sada dva magisterija i dva doktorata te brojne stručne i znanstvene publikacije. Godine 2007. Odjel za infektologiju seli se u zgradu nove bolnice na 5. katu. Rukovoditelj je prim. dr.med. Dragutin Golubić, specijalist infektologije, glavna sestra je Barbara Kolac, bacc. med. techn., te pet medicinskih sestara srednje stručne spreme. Kapacitet Odjela je šest soba po osam kreveta, te četiri kreveta u infektološkoj dnevnoj bolnici u prizemlju zgrade. Infektološki pacijenti pregledavaju se i zbrinjavaju u objedinjenom hitnom bolničkom prijemu, a specijalistička konzilijarna služba obavlja se na prvom katu bolnice. Na Odjelu se liječi sepsa, pneumonija, meningitis, erizipele, hepatitis,

Božena Škvorc, dr. Zdenka Azinić, sr. Jelena Topolnjak, dr. Tomislav Vinković, sr. Manuela Novak, pripravnica Renata Maltar, Julijana Pokrivač, sr. Monika Krznar Horvat, sr. Barbara Kolac, dr. Dragutin Golubić, sr. Nedeljka Bermanec Novak, sprem. Katarina Tkalec, 1995. godine

Sr. Nedeljka Bermanec Novak, sr. Mirjana Mališ, sr. Slavica Murković, sr. Jelena Topolnjak, sr. Barbara Kolac, dr. Nikola Janić, sr. Božena Škvorc, sr. Monika Krznar Horvat, sr. Terezija Božek

Dr Golubić, dr. Vinković i sr. Barbara Kolac (Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

Dr. Ljubić i dr. Potočnik Hunjadi

gastrointestinalne infekcije, urinarne infekcije s multiplorezistentnim uzročnicima, te vrućice nepoznate etiologije, a bolesnici s lakšom kliničkom slikom zbrinjavaju se u Dnevnoj bolnici te kroz specijalističku konzilijarnu djelatnost. Godine 2014., odlaskom u mirovinu prim.dr.med. Dragutina Golubića, spec. Infektologije, rukovoditelj Odjela postaje dr. med. Tanja Potočnik – Hunjadi, spec. infektologije. Uz specijalista infektologije i specijalista infektologije na pola radnog vremena, prim.dr.med. Tomislava Maretića, Odjel ima tri specijalizanta, a to su dr.med Mahmoud Al – Mufleh, dr. med. Jelena Ljubić i dr.med. Matija Krištofić. Odjel uz glavnu sestru ima dvije stručne prvostupnice sestrinstva, tri sestre srednje stručne spreme i jednog bolničara. Poseban izazov za cijelo društvo, posebno za djelatnike infektologije, bila je pojava bolesti uzrokovane virusom COVID-19. Na početku pandemije bolesnici su ležali isključivo na Odjelu za infektologiju, a daljnjim širenjem bolesti u zbrinjavanju bolesnika bili su uključeni i drugi odjeli Županijske bolnice Čakovec. Veliki prinos dali su: internisti, anesteziolozi, kirurzi, radiolozi, ginekolozi, fizijatri, psihijatri, neurolozi te medicinske sestre i spremačice svih djelatnosti ustanove. Odlaskom dr.med. Tanje Potočnik-Hunjadi, spec. infektologije u drugu ustanovu godine 2021., v.d. rukovoditelj Odjela postaje dr.med. Mahmoud Al-Mufleh, spec. infektologije. Uz prijašnje djelatnike kadrovski je Odjel popunjen s dvije medicinske sestre srednje stručne spreme i jednim liječnikom sekundarcem. Povijest nas je naučila da će borba mikroorganizama s mikroorganizmima stalno biti prisutna (pandemija kuge, velikih boginja, španjolske gripe, AIDS-a, svinjske gripe, ptičje gripe, ZIKA virusa, koronavirusa), sukladno tome i potreba za liječnicima i osobljem koji posjeduju specifična znanja i vještine u zbrinjavanju zaraznih bolesti.

Djelatnici ginekološke službe (Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

Povijest ginekološke službe u čakovečkoj bolnici[191]

Ginekološka služba od svojih je početaka vezana uz kirurgiju. Dr. Srećko Franin od 1956. je godine počeo kao stažist na kirurgiji, a 1959. godine dobio je specijalizaciju iz ginekologije. Godine 1960. dr. Ivana Krištofić Horvat bila je prva ginekologinja specijalistica. Osnovala je 1960. godine u zgradi Feštetić Odjel s rađaonicom s dva kreveta, jednu sobu za babinjače i jednu sobu za ginekologiju. U podrumu je bila prostorija za ginekološke zahvate. Dr. Srećko Franin vratio se kao specijalist u čakovečku bolnicu godine 1962. i postao šef Odjela, a tada i dr. Horvat napušta Odjel. Godine 1963. na Odjel dolazi i dr. Dragutin Roža. Dr. Ivana Krištofić Horvat vratila se u bolnicu godine 1969., na pola radnog vremena u trudničkoj ambulanti. Nakon izgradnje bolnice, odnosno sadašnjeg Zavoda za mikrobiologiju, tu je bio smješten dispanzer za žene i ambulanta za sterilitet i kontracepciju, trudnička ambulanta i ginekološka ambulanta. Godine 1973. dispanzer za žene vratio se u zgradu Feštetića, a Odjel ginekologije, rodilišta i rađaonica otvoreni su u novoj bolnici. Prim. dr. Franin bio je šef službe od 1962. godine, sve do umirovljenja 1991. godine.

Specijalisti su u tom razdoblju bili: prim. dr. Dragutin Roža, dr. Damir Blagojević, dr. Božidar Elkaz, dr. Franjo Jalšovec, dr. Biserka Hasanović, dr. Mladen Odić, dr. Đuro Majrečak, dr. Branko Varga, dr. Milan Lukman, dr. Darko Golubić, dr. Sanja Topličanec, dr. Branko Muha. Glavne sestre bile su Jagoda Kovač i Anđelka Jalšovec. Od godine 1991. sve do smrti šef Odjela bio je prim. dr. Roža. Nakon toga uslijedila je nova generacija specijalista, dr. Nino Škvorc, dr. Benjamin Podoreški, dr. Marta Lajtman Križaić, a glavna sestra od godine 1985. do 1996. bila je Anica Zrna. Nakon smrti dr. Rože, primarius je postao Božidar Elkaz. Na Odjelu su nove specijalistice bile dr. Tamara Vrčić i dr. Mirjana Radan. Dr. Božidara Elkaza na mjestu šefa Odjela

[191] Pripremila dr. Sanja Topličanec

Djelatnici bolnice, na slici prepoznajemo dr. Mirka Brodnjaka, dr. Aleksandra Bujanića i dr. Srećka Franina

Tijekom operativnog zahvata

Bolnički kolektiv s kraja 50-ih godina

Dan otvorenih vrata rodilišta (Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

Djelatnice ginekološke službe (Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

Djelatnice ginekološke službe (Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

naslijedio je dr. Majerčak, a glavna je sestra od 1996. do 2003. Zdenka Marušić. Od godine 2003. do 2018. šef Odjela je dr. Nino Škvorc, a novi specijalizanti dr. Boris Valpatić, dr. Lidija Berkopić Cesar, dr. Nenad Muršić, dr. Kruno Sabol, dr. Ida Makovec, dr. Marko Škvorc, dr. Damira Reich, dr. Tomislav Kukina Žvigač, dr. Marko Škoda i dr. Branimir Krištofić. Glavna sestra službe u razdoblju od 2003. do 2013., te od 2016. do danas, bila je Nevenka Horvat, a u razdoblju od 2013. do 2016. godine Monika Žignić, dok je primalja bila Karmen Cecarko Vidović. Od godine 2018. Odjel vodi dr. Sanja Topličanec, a novi su specijalizanti dr. Tena Trstenjak i dr. Dejana Jezernik. Sredinom 2022. godine voditeljicom službe postaje dr. Damira Reich. Svi liječnici Odjela prolazili su brojne edukacije kako bi povećali dostupnost dijagnostičkih i operativnih postupaka, a time i unaprijedili zdravstvenu skrb za pacijentice, prateći nove trendove u ginekologiji: od godine 1996. obavljaju se laparoskopske operacije, od godine 2012. histeroskopija i nove metode liječenja inkontinencije – „sling Kelly", a od godine 2019. provodi se medikamentozni prekid trudnoće. Također, provodi se i Letz konizacija. Trenutno na Odjelu rade četiri subspecijalista fetalne medicine, jedan subspecijalist humane reprodukcije i jedan subspecijalist neonatologije, dva magistre sestrinstva, jedna magistra primaljstva, sedam prvostupnica sestrinstva i četiri prvostupnice primaljstva, petnaest medicinskih sestara i petnaest primalja.

Dr. Božidar Elkaz u pripremi za zahvat

SUSRET: DR. SANJA TOPLIČANEC, SPECIJALIST GINEKOLOGIJE I OPSTETRICIJE

"S pacijenticama nastojim popričati"

❑ Još uvijek ima djevojaka koje, kad s tim počnu, nisu svjesne rizika spolnosti

RAĐAONICA

Među ginekolozima koji rade u čakovečkom Medicinskom centru, dr. **Sanja Topličanec** je jedina žena. Prilikom nedavnog biranja liječnika mnogo se pacijentica opredijelilo za nju, tako da je svakog petka, kad je ona u ambulanti, čekaonica puna sve od 10 sati ujutro do 18 popodne, a žensi i dosta dulje. Pitamo je kako to objašnjava.

- Pacijenticama je vjerojatno lakše da svoje intimne probleme prodiskutiraju sa mnom. Uvijek ih nastojim saslušati i popričati s njima. Dolazi mnogo mladih djevojaka, između 16 i 18 godina. Neke se javljaju preventivno, a neke kad su već u drugom stanju, kad primijete da im kasni menstruacija. Pitam ih imaju li dečka. Kad im kažem da su trudne, onda su šokirane. Još uvijek ima djevojaka dok mlade treba savjetovati o kontracepciji i pobačaju.

● O NAPISIMA PROTIV POBAČAJA

U pravilu nisam protivnik pobačaja. Dosta me smetaju natpisi i plakati protiv pobačaja, jer se nekoj se strane ne može samo tako upitati u tuđi život. Situacija je u svakom pojedinom slučaju drugačija, različita od jedne žene do druge. Mnogo ovisi o njenim godinama i mogućnostima da odgaja dijete. Ali ako žena već ima jedno dijete i materijalno je razmjerno dobro situirana, tada je pokušavamo nagovoriti da zadrži trudnoću. Mi smo tu da ukažemo na pozitivne i negativne strane zahvata, naročito na opasnosti koje iz njega mogu proizaći. Kod nas na 2,5 poroda

nas, to je možda jedino lijepo što je još ostalo. Volim kad nekome mogu pomoći i kad od nas ode sretan i zadovoljan. Drago mi je kad me žene zovu jer žele da budem prisutna kad se rađa njihovo dijete. A ponekad me smeta kad se obrate meni u čekaonici i započnu ispitivanja, naročito kad se radi o slučajevima sterilneta, a onda odu u Zagreb privatnim liječnicima i plaćaju pretrage za koje smo i mi osposobljeni. Nisu strpljivi i odlaze mimo naše službe, a mogle bi pričekati da ovdje napravimo sve što je moguće, pa tek onda, ako to ne bi bilo dovoljno, otići na komplikiranije pretrage u Zagreb.

● PRAĆENJE PACIJENTA

Tako smo spontano stigli na temu koja je vezana uz ustrojstvo

Intervju s dr. Topličanec 80-tih godina u lokalnom tjedniku

Rodilište čakovečke bolnice u vrijeme kada je njegov rukovoditelj bio dr. Jalšovec (ljubaznošću Ivice Žiškovića)

Povijest rađaonice i rodilišta[192]

Do 1960. godine porodi su se obavljali u sklopu odjela kirurgije i ginekologije, a tada je osnovan Odjel ginekologije s rađaonicom. Godine 1973., izgradnjom nove bolnice, Odjel se seli u nove, moderne prostore. Rađaonica je imala tri odvojena boksa za rađanje, prostoriju za prvo i četvrto porođajno doba. Do 1997. godine djeca su nakon poroda bila smještena u dječjoj sobi, a nakon 1997. uvodi se „rooming in". Dana 1. prosinca 1997. godine u rađaonici se dopušta pratnja na porodu suprugu ili partneru kako bi žene imale podršku osobe od povjerenja. Godine 1998. rodilište dobiva plaketu „Rodilište prijatelj djece", a godine 2008. i 2013. napravljeno je ponovno ocjenjivanje rodilišta te je plaketa obnavljana. Od godine 2019. do 2022. obnova plakete bila je odgođena zbog epidemiološke situacije vezane uz pandemiju koronavirusa. Stjecanje plakete zahtijevalo je veliki angažman osoblja, edukaciju i preuređenje rodilišta. Omogućio se humaniji pristup prilikom rađanja, prisustvo bliske osobe, a osim supruga ili partnera, dozvoljavao se i ulazak drugoj bliskoj osobi, bilo da je riječ o majci, sestri, prijateljici, douli. Za vrijeme prvog porođajnog doba rodilji je dopušteno kretanje, konzumiranje tekućine, a nakon poroda ostvaruje se kontakt kože na kožu uz poštivanje „zlatnog sata", dojenje na zahtjev djeteta, smanjenje broja epiziotomija, smanjenje indukcije poroda, kao i operativnih postupaka kod poroda, poštivanje „plana poroda", uvođenje spinalne anestezije kod carskog poroda i epiduralne analgezije u porodu.

[192] Pripremila dr. Sanja Topličanec

Godine 2008. odjel rodilišta se renovira, te četverokrevetne sobe postaju dvokrevetne s pripadajućim sanitarnim čvorom, uz postojanje dva apartmana. Godine 2009. prva je rodilja u Županijskoj bolnici Čakovec rodila na stolčiću. Dana 4. svibnja 2018. godine u Županijskoj bolnici Čakovec predsjednica Republike Hrvatske, Kolinda Grabar Kitarović otvorila je obnovljenu rađaonicu. Godinu dana kasnije počeo se u porodu primjenjivati „rajski plin" kojim se smanjuje bol kod trudova. Čakovečka rađaonica jedina je koja je u vrijeme pandemije koronavirusa imala dozvoljenu pratnju na porodu, osim od ožujka do svibnja 2020. godine kada je u cijeloj državi bio „lock down". Time je povećan broj poroda i mnoge su rodilje iz drugih županija dolazile rađati u našu ustanovu. Svaka soba za rađanje odvojena je, ima glazbu te difzuzore s eteričnim uljima. Odjel rodilišta s rađaonom i patologijom trudnoće trenutno ima zaposleno 11 primalja sa srednjom stručnom spremom, dvije primaljske asistentice, jedan primaljskog asistenta, dvije medicinske sestre, četiri prvostupnice primaljstva i jednu magistru primaljstva.

Fotografije snimljene u rodilištu čakovečke bolnice u vrijeme kada je njegov rukovoditelj bio dr. Jalšovec (ljubaznošću Ivice Žiškovića)

Povijest neonatologije[193]

Davne 1992. godine u zgradi grofa Feštetića tadašnja bolnica još nije bila podijeljena na odjele, primala je razne vrste pacijenata, ali od samog je početka postojala rađaonica. Iz tog razdoblja nema podataka o postojanju odjela, odsjeka ili sobe za nedonoščad. Nakon Drugog svjetskog rata opća bolnica podijeljena je na odjele, a jedan od njih bio je i odjel kirurgije s ginekologijom i rodilištem. U sklopu ginekološko-porođajnog odjela postojala je soba za novorođenčad i soba za nedonoščad. Zdrava novorođenčad nosila se majkama na podoj svaka tri sata, a o nedonoščadi i bolesnoj novorođenčadi skrbili su pedijatri i pedijatrijske sestre s dječjeg odjela (takozvani D3). Izgradnjom nove bolnice 1973. godine drugi kat zauzima ginekološko-porođajni odjel s rađaonskim blokom i odjelom za nedonoščad. O pacijentima skrbe dr. Đorđe Pal, dr. Zlatko Sabol, dr. Jadranka Kelečić te dr. Vera Ćordašić Roža.

Dr. med. Vera Ćordašić Roža dolazi u Županijsku bolnicu Čakovec 1. veljače 1958. godine, a 1967. postaje specijalist pedijatrije u sklopu koje radi do 1973. godine, kada postaje voditeljicom odsjeka neonatologije. Na specijalizaciji u Zagrebu, u Klinici za ženske bolesti i porode u Petrovoj, bila je pod mentorstvom profesora Štampara. Samostalno je mjesec dana radila u rodilištu na neonatologiji kao specijalizant (20 – 30 tisuća poroda godišnje) gdje je razvila ljubav prema neonatologiji. Godine 1979. završava postdiplomski studij neonatologije. U zasluženoj je mirovini od godine 1997.

Godine 1994. na odsjeku za neonatologiju počinje raditi dr. med. Jovanka Žvorc, spec.ped, a 1997. postaje voditeljicom toga odsjeka. Svoj je radni vijek provela brinući se za male pacijente sve do svibnja 2020. kada odlazi u zasluženu mirovinu. Krajem 1996. godine dr. med. Bernarda Medlobi-Vinković započinje specijalizaciju iz pedijatrije koju završava 2001. godine, dok subspecijalizaciju iz neonatologije završava 2017. godine. Služba za ginekologiju i porodništvo s neonatologijom formirana je 2017. godine u sklopu koje se izdvojio Odjel neonatologije, s voditeljicom dr. med. Bernarda Medlobi-Vinković. Na odjel dolaze i dva mlada liječnika koji specijaliziraju pedijatriju za potrebe neonatologije: godine 2016. dr. med. Kristina Miljančić Jambrović i godine 2018. dr. med. Mišel Šatrak. Trenutno je na odjelu šest prvostupnica sestrinstva, šest medicinskih sestara i dvije primalje. Glavna sestra odsjeka nedonoščadi u početku je

Dr. Vera Čordašić Roža i dr. Srećko Franin

Rotanda za izmjenu krvi kod novorođenčeta

[193] Pripremila dr. Bernarda Medlobi Vinković

Prikaz rada na Odjelu neonatologije

Dr. Bernarda Medlobi Vinković i sr. Jasmina Srnec

Dr. Bernarda Medlobi Vinković u svakodnevnom radu

bila Anđela Jalšovec, a od 1975. do 2013. Emilija Majetić. Njezinim odlaskom u mirovinu glavna sestra, najprije odsjeka, kasnije odjela, postaje Jasmina Srnec, bacc. med. Techn. Od sestara i primalja za zdravu i bolesnu novorođenčad skrbile su u početku medicinske sestre i primalje, a kako se razvijalo sestrinstvo, počinju raditi i prvostupnice sestrinstva. Zdrava novorođenčad zbrinjava se na rodilištu, koje je nositelj naslova „Rodilište prijatelj djece" od 1998. godine. Novorođenče uz majku boravi po porođaju dva sata u rađaonici, nakon čega dolaze na rodilište gdje se provodi 24-satni „rooming in". Promovira se ishrana majčinim mlijekom (dojenje) kao najbolji način ishrane djece. Od tada do danas zdrava se novorođenčad ne odvaja od svojih majki, što je rezultiralo visokim postotkom isključivo dojene djece po otpustu kući. Ishrana majčinim mlijekom, što raniji kontakt bolesnog i/li prijevremeno rođenog novorođenčeta sa svojom majkom i uključivanje majke u njegovu skrb također datira u početke „rooming in-a". U posljednjih deset godina vrlo je unaprijeđena skrb za bolesnu novorođenčad na neonatologiji. Tome je uvelike pridonijelo obnavljanje odjela koji postaje funkcionalna cjelina s rađaonicom, koji je, kao što je već spomenuto, otvorila predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović. Odjel je danas opremljen suvremenom opremom za zbrinjavanje bolesne novorođenčadi, te skrb za novorođenčad u ŽBČ.

Prikaz rada na Odjelu neonatologije

Povijest pedijatrije u čakovečkoj bolnici[194]

Počeci razmišljanja o bolnici u Čakovcu sežu još u daleku 1874. godinu. Bolnica u Čakovcu osnovana je 24.12.1922. godine. Ona je tada imala kirurški, interni i zarazni odjel. Već u ono vrijeme primijećen je značajan broj djece među hospitaliziranim pacijentima, a bio je velik i mortalitet dojenčadi i djece. Pokrenuta je inicijativa za otvaranje dječjeg odjela. Godine 1955. otvoren je dječji odjel s 28 kreveta. Voditelj mu je bio dr. Voljeta Ćuk, koji je 1956. god. premješten u drugu bolnicu. Dana 1.6.1958. godine počinje kontinuirani rad dječjeg odjela s 45 kreveta, a voditelj mu je bio dr. Đorđe Pal. Tada počinje i organizirana zdravstvena zaštita djece u Međimurju na svim razinama. Dr. Đorđe Pal bio je veliki humanist i izvrstan pedijatar, pulmolog. Svoj rad s djecom s TBC dr. Pal okrunio je doktorskom disertacijom. Od godine 1961., odnosno 1966., u Međimurju djeluje kompletna integracija medicinske službe i zdravstvenih kapaciteta, sa svojim jedinicama i službama u svim većim mjestima. Početak pedijatrijske službe možemo ipak smjestiti u kasne pedesete godine kada u Međimurje dolaze dr. Đorđe Pal, dr. Zdenka Majerić Varga i dr. Vera Ćordašić Roža.

O povijesti pedijatrije u čakovečkoj bolnici od sedamdesetih godina svoje je uspomene ostavila dr. Verica Jačmenica Jazbec, koja je upravo Đorđu Palu i tadašnjem ravnatelju Franji Debanu došla na razgovor za posao – i posao dobila. Iako je prvo radila na ORL odjelu, nakon toga i na očnom, kod dr. Ivana Sklepića, sredinom 1972. godine počela je dežurati samo na pedijatriji, za što se na kraju i odlučila specijalizirati. Dr. Pal bio je njen šef i mentor i kako naglašava, dugogodišnji istinski sugovornik u mnogim, ne samo medicinskim pitanjima. Dječji odjel tada je bio smješten u najistočnijoj četvrtini Feštetićeva dvorca, gdje postojeća arhitektura nije bila prilagođena potrebama. Sobe su bile velike, s mnogo kreveta, ali higijena odjela bila je savršena, na čemu je inzistirao dr. Pal. Sam je pregledavao prostorije, inzistirao da sestre imaju bijele „borosana" cipele, a nadzirao je i kapice, kao i cjelokupnu sestrinsku i liječničku uniformu. Odjelni podovi mazali su se pastom i potom laštili i bili su čisti i sjajni poput ogledala. Liječnička dežurna soba nije bila u sklopu odjela, već se nalazila podalje, u neuglednoj dugačkoj prizemnoj dvorišnoj zgradi.

Primarijus čakovečke bolnice i jedan od najzaslužnijih za napredak zdravstvene skrbi i unapređenje zdravstvene infrastrukture na području Međimurja, dr. Đorđe Pal

Pedijatrijski odjel 1961. godine

[194] Pripremio dr. Dejan Balažin

Balkon Pedijatrije 1975. godine, sr. Katica Dreven, sr. Marija Jarni i sr. Smiljka Perin

Pedijatrijska ambulanta 1976. godine, sr. Smiljka Perin

Djelatnice pedijatrijskog odjela 1977. godine

Djelatnici krajem 60-tih, na slici prepoznajemo i dr. Slavka Petrovića, radiologa

Djelatnice Dječjeg dispanzera u krugu bolnice

Mjesto gdje se nalazio pedijatrijski odjel do gradnje novog paviljona te mikrobiološki laboratorij u podrumu zgrade

PPD testiranje 1977. godine

Na zapadnom dijelu zgrade bila je dežurna pedijatrijska soba, a na istočnom kraju zgrade mrtvačnica. To je za mlade liječnike bilo vrlo neugodno. Između odjela i dežurne sobe bilo je mračno dvorište, pa su se liječnici rado zadržavali što duže na odjelu. Prisjećaju se i raznih anegdota gdje su ih kolege iz drugih odjela dolazili noću plašiti u dežurnu sobu. U to je vrijeme uz dr. Pala kratko na pedijatriji bila i dr. Marija Klemenčić i dr. Jelena Polak, te dr. Bosiljka Boban. Kasnije su se pridružile i mlade liječnice, dr. Dušanka Saćer i dr. Donata Matanović. Pedijatrija se sastojala od odjela i od paviljona u kojem su bila smještena djeca s tuberkulozom. Paviljon je bio stotinjak metara udaljen istočno od Feštetićeva dvorca. To je bila prizemna zgrada, namjenski građena za djecu s tuberkulozom. U nju se moglo smjestiti do 25 dječjih krevetića. U paviljonu su bile bolničke sobe, ambulanta, kuhinja, veliki RTG uređaj Moravica Niš. Dr. Pal jednom je tjedno dijaskopirao pluća. Tada su se RTG snimke pluća radile rijetko. Sva djeca su se u poslijepodnevnim satima iznosila ili izvodila u bolnički park na zrak ili su ležala u malim ljetnim ležaljkama oko paviljona. S preseljenjem dječjeg odjela u novu bolnicu i s promjenom pedijatrijske patologije, paviljon je pretvoren u dječji dispanzer. U njemu su desetljećima radile dr. Eleonora Balija – Sigeti i dr. Zdenka Majerić Varga. S organizacijskim promjenama u primarnoj medicinskoj skrbi za djecu potreba za dječjim dispanzerom se ugasila i on je oko 2000. godine srušen jer je smetao pri gradnji novog bolničkog paviljona koji je dovršen 2006. godine. Između šezdesetih i sedamdesetih godina u Čakovcu je manjkalo srednjeg medicinskog kadra. Zbog toga je dr. Pal u Čakovcu inicirao otvorenje škole za dječje njegovateljice u kojoj je bio glavni predavač. Mlade i bistre seoske djevojke obrazovao je u pouzdane dječje njegovateljice koje su se kasnije uz posao doškolovale za medicinske sestre. Te su žene radile s djecom vrlo predano i s velikom ljubavlju. Sedamdesetih su na odjelu radila i glavna sestra Darinka Mikulić, te njezine kolegice Ankica Horvat i Štefanija Žerjav. Dr. Verica Jačmenica Jazbec smatra da je dr. Pal i pravi i glavni pokretač gradnje nove bolnice godine 1973. dr. Pal je inzistirao i da materijali za dječji odjel uvijek budu prvoklasni, pa su i kadice za dojenčad još te 2006. godine izgledale kao nove.

Godine 1973. odjel se seli u tada novu bolničku zgradu, tada ima 68 kreveta. Znamo da nema dobre medicinske prakse bez kvalitetnih i educiranih kadrova. Tako 60-ih godina počinje edukacija bolničarki i medicinskih sestara, a 70-ih godina specijalizacija liječnika. U 80-im godinama otvaraju se subspecijalističke ambulante. Uspostavljena je suradnja sa subspecijalistima iz drugih ustanova, koji rade u tim ambulantama. Tijekom narednih desetljeća postupno se smanjuje broj bolničkih kreveta, tako da odjel 2000. godine ima 33 kreveta. Početkom 90-ih godina ukida se dječji dispanzer, a otvaraju se ambulante primarne zdravstvene zaštite. Voditeljica odjela 1988.- 1994. g. bila je dr. Duška Sačer- Starčević, 1994.- 2014. g. prim. mr. sc. dr. Marija Hegeduš-Jungvirth. Od 2014. godine voditelj je Odjela dr. Dejan Balažin.

Neki od liječnika koji su počeli raditi na Odjelu daljnju karijeru nastavljaju izvan Čakovca. To su prim. dr. J. Polak, dr. Boban, dr. M. Klemenčić, dr. J. Kelečić, prof. dr. Lj. Rajić, dr. S. Chamae, dr. J. Grobenski, dr. C. Žižek, dr. D. Matanović, dr. A. Matanović-Miličević, prim. dr. Z. Sabol, doc. dr. A. Pavičić, dr. V. Putar-Kranjc.

Glavne sestre Odjela pedijatrije bile su Darinka Logožar, Ankica Horvat, Štefanija Žerjav, Marija Klobučarić. Sadašnja glavna sestra Odjela za pedijatriju je Dijana Farkaš.

Djelatnice Dječjeg dispanzera 70-tih godina, prva s desna dr. Eleonora Balija Sigeti

Djelatinice Dječjeg dispanzera oko umirovljene dr. Zdenke Majerić Varga

Djelatnice Dječjeg dispanzera s umirovljenicama dr. Eleonorom Balija Sigeti i dr. Zdenkom Majerić Varga

Djelatnici odjela pedijatrije krajem 70-tih godina

Dr. Eleonora Balija-Sigeti

Sastanak zbora liječnika u Čakovcu u drugoj polovici 20. stoljeća, dr. Karmen Žižek, dr. Đorđe Pal, dr. Pavao Kolmanić i dr. Eleonora Balija-Sigeti

Pozivnica povodom 25. obljetnice rada Djelatnosti za zaštitu zdravlja dojenčadi i djece u Međimurju

Dr. Đorđe Pal na obilježavanju 25 godina pedijatrijskog odjela u Čakovcu

Proslavi su se odazvali i ugledni liječnici iz Europe, prof. Leonare Ballowitz iz zapadnog Berlina, prof. Thijs Bleiker iz Nizozemske i dr. Alice Lotte iz Pariza

Pedijatrijski kongres 2000. godine

Liječnici u razgovoru

Ispred nekadašnjeg dječjeg dispanzera

Pogled na zgradu Feštetić od strane dječjeg dispanzera

Edukacija u sklopu savjetovališta za majku i dijete - na slici prepoznajemo dr. Đorđa, dr. Dora Deban Oštrić, dr. Franjo Deban, dr. Mato Golubić

Proslava Nove godine 60-tih

U razdoblju od 1988. do 1994. godine voditeljica Odjela bila je dr. Duška Sačer- Starčević. U to vrijeme pedijatrijska služba organizirana je kao primarna zdravstvena zaštita s dječjim dispanzerom, koji je zbrinjavao oko 5000 djece s 4 liječnika, Polikliničko konzilijarnom pedijatrijskom službom s pedijatrijskom specijalističkom ambulantom i subspecijalističkim ambulantama (nefrourološka, pulmoalergološka, neuropedijatrijska, ambulanta za rizičnu djecu, gastroenterološka ambulanta), te bolničkog odjela sa 66 kreveta, od toga se 10-14 kreveta koristilo za potrebe dječje kirurgije.

Voditeljica Odjela u razdoblju od 1994. do 2014. god bila je prim. mr.sc. Marija Hegeduš Jungvirth, uži specijalist pedijatrijske gastroenterologije i prehrane. Ona je obilježila bogato i značajno razdoblje za Odjel. Uvedene su nove dijagnostičke metode. U Čakovcu su organizirani brojni stručni skupovi, uključujući i Kongres pedijatara Hrvatske 2000. godine. Odjel je zadovoljio sve kriterije i dobio je prestižnu titulu Odjel prijatelj djece. Nabavljena je nova oprema, dolaze novi liječnici i sestre. S obzirom na kontinuirano smanjenje bolničkih kreveta dala je veliki doprinos u razvoju pedijatrijske Dnevne bolnice. Provedene su brojne UNICEF-ove akcije. Postavila je visoke standarde u zbrinjavanju djece. Prim. Jungvirth izdala je brojne publikacije, stručne i znanstvene radove, a dobitnica je i brojnih priznanja. I dalje je vrlo aktivna u svim područjima od preventivnih aktivnosti do kurative.

Pedijatrija danas

Na odjelu pedijatrije danas rade 4 specijalista pedijatrije, od toga 3 uža specijalista, 2 specijalizanta pedijatrije, 3 magistre sestrinstva, 6 prvostupnica sestrinstva, 21 srednja medicinska sestra, 1 bolničarka, 1 fizioterapeut, 1 kuharica u mliječnoj kuhinji. Još četiri pedijatrice rade za Odjel kao vanjski suradnici.

Bolnički specijalisti s užim specijalizacijama su dr. Igor Šegović, uži specijalist pedijatrijske gastroenterologije i prehrane, koji je ujedno i ravnatelj bolnice, Dejan Balažin, uži specijalist pedijatrijske nefrologije, voditelj odjela i dr. Edgar Glavaš uži specijalist pedijatrijske kardiologije. U vrijeme pisanja ovog teksta dr. Petra Majsan sprema se za specijalistički ispit. Na Odjelu se radujemo novom specijalistu kroz koji tjedan. Dr. Roko Munđar polaže zadnji ispit i nadamo se da će i on uskoro biti naš novi specijalist. Na rodiljnom je dopustu dr. Danijela Blažić Milićević koja je planirana za užu specijalizaciju iz pedijatrijske endokrinologije. S odjela je nedavno otišla dr. Ivana Peras koja sada radi u primarnoj zdravstenoj zaštiti djece. Dr. Peras dalje radi na Pedijatriji (dežura) kao vanjski suradnik. Naš je najmlađi specijalizant dr. Luka Franin.

Kao vanjski suradnici na Pedijatriji još rade dr. Štefanija Munivrana, dr. Biserka Hrastić Miše i dr. Dušica Gazdić Kvakan.

Odjel se nalazi na mjestu kamo je preseljen 1973. godine. Prostire se na cijelom četvrtom katu paviljona. Ima ukupno 24 kreveta, od toga 23 akutna i 1 kronični krevet. Na četvrtom katu uz odjel radi Hitna pedijatrijska ambulanta u sklopu Objedinjenog hitnog bolničkog prijema i Dnevna bolnica sa 6 kreveta.

Pedijatrijska poliklinika nalazi se u novom paviljonu na prvom katu. Tu su smještene subspecijalističke ambulante, opća pedijatrijska ambulanta i dijagnostika.

Djelatnici pedijatrije krajem 2000-tih

Djelatnici pedijatrije krajem 2000-tih

Dr. Verica Jačmenica 70-tih godina

Djelatnici pedijatrije 2008. godine

Svakodnevni rad na odjelu pedijatrije (Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

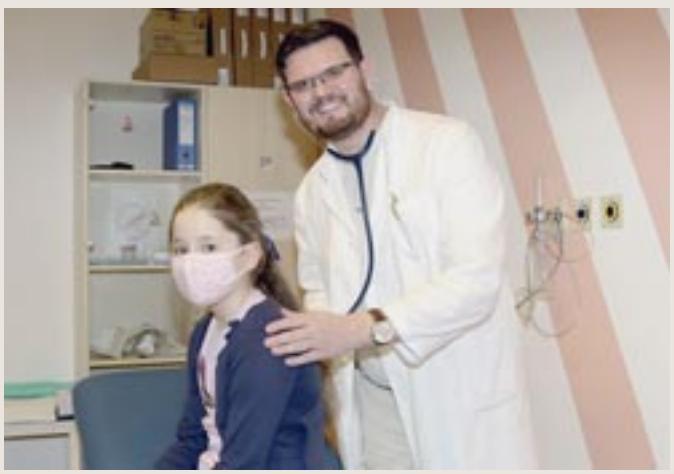

Svakodnevni rad na odjelu pedijatrije (Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

Djelatnici odjela pedijatrije 2018. godine

Gastroenterološku ambulantu vodi dr. Šegović, nefrološku dr. Balažin, kardiološku dr. Glavaš. Dr. Munivrana koja radi kao vanjski suradnik vodi Pulmoalergološku ambulantu, a dr. Hrastić isto kao vanjski suradnik vodi neuropedijatrijsku ambulantu.

Dijagnostičke su pretrage koje se provode u sklopu poliklinike ultrazvuk (abdomena, srca i urotrakta), endoskopija (ezofagogastroduodenoskopija, rektoskopija), KMAT (kontinuirano mjerenje arterijskog tlaka), Holter EKG-a, ergometrija, spirometrija, alergološka testiranja, elektrokardiografija i elektroencefalografija. U suradnji s odjelom radiologije radimo ceVUS (UZV cistografija). Za navedene pretrage postoji odgovarajuća oprema. Godišnje se u prosjeku hospitalizira oko 1600-1700 djece. Uz njih se hospitalizira i oko 400-500 roditelja kao majke dojilje ili pratnja bolesnom djetetu. Boravak s bolesnim djetetom za roditelja je besplatan. Ovu mogućnost, nažalost, nije moguće uvijek ostvariti kad je odjel popunjen (pogotovo tijekom zimskih mjeseci).

S roditeljima se nastoje razvijati partnerski odnosi, i prema njihovim željama i mogućnostima uključiti ih u njegu njihove bolesne djece.

Opseg posla velik je. Zbrinjavaju se djeca u dobi od 0 do 18. Zbog organizacije izvanbolničke zdravstvene zaštite djece, osobito u dane vikenda i praznika, pedijatrijska je hitna služba prilično opterećena. Najčešće su akutne febrilne bolesti respiratornog i gastrointestinalnog sustava, mokraćnog sustava, poremećaji neurološkog sustava. Postoji značajan broj djece sa psihosomatskim poteškoćama. Hospitalizacija se u pravilu nastoji izbjeći ako je moguće. Takva djeca zbrinjavaju se u sklopu Dnevne bolnice. I sestre i liječnici vrlo su opterećeni, pogotovo tijekom zimskih mjeseci. Liječnici svakodnevno pokrivaju više radilišta.

Liječnici pedijatrije 2018. godine

Medicinske sestre odjela pedijatrije 2018. godine

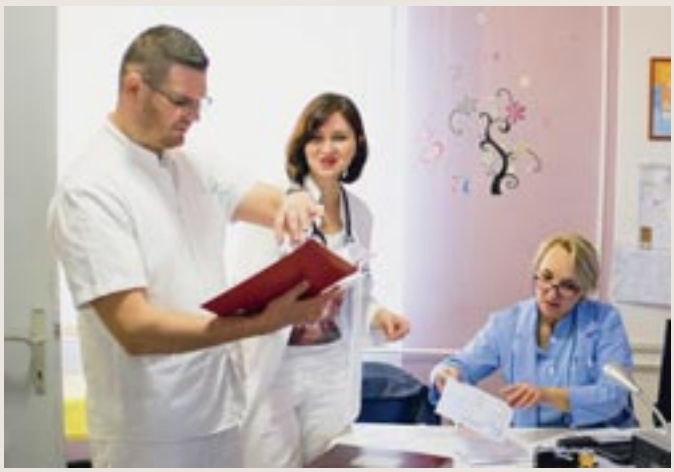

Odjel pedijatrije

Oprema je zadovoljavajuća. U zadnje vrijeme nabavljeno je mnogo opreme, na čemu smo vrlo zahvalni sadašnjoj upravi bolnice na čelu s dr. Šegovićem. U tijeku je i kompletna rekonstrukcija dijela odjela, zajedno s energetskom obnovom.

Suradnja s drugim centrima izuzetno je dobra. Postoji suradnja sa svim klinikama i bolnicama gdje se zbrinjavaju djeca. To su Klinika za infektivne bolesti „dr. Fran Mihaljević", KBC Rebro, Klinika za dječje bolesti Klaićeva, KBC „Sestre Milosrdnice", Psihijatrijska bolnica za djecu i mladež Kukuljevićeva, Bolnica Srebrnjak, Specijalna bolnica Gornja Bistra.

Djeca se premještaju u druge ustanove u situacijama kad naše dijagnostičke i terapijske mogućnosti prelaze okvire za zbrinjavanje i kad je potrebno intenzivno liječenje djece. Isto tako se i djeca nakon završetka liječenja u tercijarnim centrima u slučaju potrebe premještaju natrag na Odjel pedijatrije.

Daljnji su planovi za budućnost edukacija i usavršavanje med. osoblja, primjena najnovijih smjernica u dijagnostici i liječenju djece, humanizacija bolničkih uvjeta, nastavak dobre suradnje s tercijarnim bolničkim centrima. Planiraju se i aktivnosti u akciji za osmijeh djeteta.

Stručni tim s glavnom sestrom odjela (Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

Djelatnici laboratorija 2000. godine

Medicinsko-biokemijski laboratorij Županijske bolnice Čakovec[195]

Medicinsko-biokemijski laboratorij smješten je u Paviljonu 4 Županijske bolnice Čakovec i pruža usluge za potrebe bolničkih odjela, polikliničko konzilijarne djelatnosti, primarne zdravstvene zaštite i medicine rada.

Tehnološki napredak tijekom vremena odražava se i u radu laboratorija, u koji se umjesto isključivo ručnog rada sve više uvodi automatizacija.

Prekretnicu u laboratorijskoj dijagnostici predstavljaju prvi hematološki i biokemijski analizatori nabavljeni 80-ih godina prošlog stoljeća. Brzi razvoj medicinsko-biokemijske dijagnostike omogućio je uvođenje novih pretraga, a time i povećanje ukupnog broja izrađenih pretraga.

Informatizacija MBL započinje 2004.g. uvodimo BIS i LIS pa su nalazi postali dostupni liječnicima bolničkih odjela ŽBČ putem računala. Nastavljamo nabavljati nove, još modernije analizatore renomiranih svjetskih tvrtki (Olympus, Beckman Coulter, Roche, Siemens i drugih) kako bi mogli pratiti zahtjeve liječnika ŽBČ i primarne zdravstvene zaštite (PZZ).

Tijekom 2010. godine laboratorij se povezuje u Centralni zdravstveni informacijski sustav RH (CEZIH) pa i liječnici obiteljske medicine nalaze svojih pacijenata mogu pratiti na računalima. Sve to donosi napredak u međusobnoj komunikaciji između korisnika i davatelja usluga.

Svakodnevni rad u laboratoriju započinje prijemom pacijenata i uzimanjem uzoraka. Prihvaćaju se i uzorci doneseni s bolničkih odjela, liječničkih ordinacija, ustanova za zbrinjavanje starijih i nemoćnih osoba i kućne njege. Tijekom čitavog dana primaju se hitni uzorci.

Za dio pacijenata laboratorij obavlja vađenje krvi, dok se dio uzoraka prikuplja u ambulantama liječnika obiteljske medicine prema unaprijed utvrđenom rasporedu. Nakon prijema pristupa se obradi uzoraka koja obuhvaća postupke pripreme za analizu i samu analizu.

[195] Pripremila Laura Kristofić, bacc.med.lab.diagn.

Mag. biokem. Marija Posavec – osnivač odjela sa djelatnicama

Lab. ing. Ivan Hojsak i mag. Marija Posavec

Ing. lab. Ljiljana Bujan

Lab. teh. Zlata Hunjadi i lab. ing. Božica Drvoderić

Lab. ing. Đurđica Lovrek i mag. Vanda Petriš

Laboratorijski uređaji u biokemijskom laboratoriju

Magistre medicinske biokemije

Rad na imunokemijskim analizatorima

Analize se obavljaju na automatiziranim i robotiziranim analizatorima a to su: integrirani biokemijsko-imunokemijski sustav, hematološki analizatori, analizatori za urin, analizator za određivanje plinova u krvi i acidobazni status, analizator za pretrage koagulacije, HPLC uređaj za određivanje glikiranog hemoglobina i optički mikroskopi.
Analizatori podliježu svakodnevnim postupcima kalibracije i kontrole kako bi rezultati bili pouzdani.
Nakon završenih analiza pristupa se postupku potvrde i odobravanja nalaza čime oni postaju dostupni liječniku.
Danas se na sofisticiranim uređajima prosječno dnevno obrade različiti biološki uzorci za 700 - 1000 pacijenata. Broj pretraga ovisi o zahtjevima korisnika usluga i višestruko je veći od broja obrađenih uzoraka u rutinskom radu.
Katalog pretraga medicinsko-biokemijskog laboratorija obuhvaća više od 120 pretraga koje pokrivaju hematološke i koagulacijske pretrage, metabolite, proteine, elemente u tragovima (željezo, bakar), hormone, tumorske biljege, plinove u krvi i acidobazni status, neke lijekove, vitamine, alergene, analizu tjelesnih tekućina i izlučevina.

Laboratorij u brojkama

dnevno: **700 – 1000** obrađenih pacijenata

Godišnje se u medicinsko – biokemijskom laboratoriju prosječno obradi više od **200 000** zahtjeva korisnika usluga od čega 140 000 šalju liječnici obiteljske medicine, a ostalo su zahtjevi s bolničkih odjela i poliklinički-konzilijarne zdravstvene zaštite.

S obzirom na popunjenost zahtjeva to iznosi od **1,7-2,2 milijuna** učinjenih pretraga godišnje.

Voditelji medicinsko-biokemijskog laboratorija u povijesti: mr.ph. Marija Posavec, mag. Jasna Mađarić, mag. Biserka Čonkaš, mag. Jasminka Hauselmaier.

Glavni prvostupnici laboratorija: bacc.med.lab.diagn. Ivanka Golubić, bacc.med.lab.diagn. Jasna Rakić

Vodstvo laboratorija danas

mag. Vanda Petriš, spec. med biokemije i laboratorijske medicine, voditelj laboratorija
Nakon završenog Farmaceutsko - biokemijskog fakulteta, pripravničkog staža i jednogodišnjeg rada u ivanečkom Domu zdravlja zapošljava se u Medicinsko-biokemijskom laboratoriju u Čakovcu. Specijalistički ispit iz medicinske biokemije i laboratorijske medicine polaže 2000. godine, a na mjestu voditelja laboratorija od veljače 2017. godine.

Laura Kristofić, bacc.med.lab.diagn, glavna prvostupnica laboratorija
Završila srednju Medicinsku školu, a potom 2012.g. diplomirala na Zdravstenom veleučilištu u Zagrebu na smjeru Prvostupnika medicinsko-laboratorijske dijagnostike. U laboratoriju zaposlena od 2016.g., a na mjestu glavne prvostupnice medicinsko biokemijskog laboratorija od veljače 2021.g.

Trenutnu kadrovsku sliku laboratorija čine dva specijalista medicinske biokemije i laboratorijske medicine, dva magistra medicinske biokemije i laboratorijske medicine, jedan specijalizant medicinske biokemije i laboratorijske medicine, šest prvostupnika medicinsko-laboratorijske dijagnostike, devetnaest laboratorijskih tehničara i jedan stručni referent.

Svaki od prijašnjih voditelja na svoj je način dao doprinos što boljem radu laboratorija. Sadašnji cilj je nastavak unapređenja sustava kvalitete koji znači usavršavanje i standardizaciju postojećih postupaka i metoda, praćenje najnovijih spoznaja i trendova u laboratorijskoj dijagnostici, nabavka suvremenih uređaja i proširenje kataloga pretraga.

Najvažniji cilj je pobuditi interes kod mladih ljudi za studij medicinske biokemije i laboratorijske medicine čime će se omogućiti kontinuitet rada laboratorija.

Djelatnici laboratorija 2021. godine

Odjel za transfuzijsku medicinu[196]

Odjel za transfuzijsku medicinu jedan je od mlađih odjela čakovečke bolnice, a svoje prve korake učinio je pod okriljem Odjela za kirurgiju davne 1962. godine. Tada su, kao voditelji Stanice za transfuziju krvi, dr. Gabrijel Sever i dr. Tomislav Šikić omogućavali transfuzijsko liječenje prvenstveno kirurškim pacijentima, te rodiljama. 1970-ih godina iz varaždinske bolnice dolazi dr. Marijan Majnarić, specijalist transfuziolog, te se osniva samostalni Odjel za transfuzijsku medicinu. Istovremeno se, iz Zagreba, zapošljava i prva specijalizantica transfuzijske medicine dr. Gordana Gržinčić-Döring, koja je 1989. preuzela voditeljsku palicu od dr. Majnarića. Fokus rada bio je na prikupljanju, obradi i preradi krvi od dobrovoljnih darivatelja krvi. Potrebe bolnice bile su između 2500 - 3500 doza krvi godišnje. Razvoj tehnika prikupljanja i tehnologija prerade od staklenih boca do vrećica za krv s odvajanjem plazme i leukocitno-trombocitnog sloja od eritrocita, kao i sve boljih testova za dijagnostiku krvlju prenosivih bolesti učinili su transfuzijsko liječenje sve sigurnijim. Razvoj transfuzijske medicine pratio je i omogućavao razvoj operativnih specijalizacija/tehnika, ginekologije s porodiljstvom, liječenje pacijenata u jedinicama intezivnog liječenja, kao i internističkih specijalizacija s naglaskom na liječenje pacijenata na hemodijalizi, hematološko-onkoloških pacijenata, a u novije vrijeme i invazivno dijagnostičko-terapijskih postupaka u interventnoj kardiologiji i neurologiji.

Početkom 2000-ih godina promijenio se koncept transfuzijske medicine u bolničkim sustavima. Radi osiguranja i unapređenja kvalitete transfuzijskog liječenja i proizvodnje krvnih pripravaka - skupljanje, obrada i prerada krvi ostaju u regionalnim centrima - dok se bolničke transfuzije vraćaju pacijentima - razvija se klinička transfuzijska medicina s ciljem učinkovitog i sigurnog transfuzijskog liječenja pacijenata. To je značilo preustroj Odjela koji od 2007. godine vodi dr. sc. Sandra Oslaković, specijalistica transfuzijske medicine i prva doktorica znanosti na Odjelu. Odjel se razvija kroz četiri glavne grane - imunohematologiju, poremećaje hemostaze, dijagnostiku krvlju prenosivih bolesti, te praćenje kvalitete transfuzijskog liječenja. Godine 2011. specijalizaciju završava i specijalistica transfuzijske medicine dr. Ivana Markan, a 2016. godine Odjelu se pridružuje dr. Maja Koren kao specijalizantica.

Svi liječnici specijalisti transfuzijske medicine osobitu su pažnju posvećivali stručnom radu, sigurnosti pacijenta u aspektima transfuzijskog liječenja te su pratili razvoj tehnika i tehnologija koje su implementirali u radu uz pomoć glavnih sestara odjela: Tine Cigula, ms, Đurđice Šimunić, ms i Liljane Golubić, bacc. med. techn. Svoj stručni rad Odjel je predstavio na brojnim stručnim skupovima, simpozijima, kongresima, stručnim i znanstvenim člancima, te je vrlo cijenjen u stručnim krugovima.

Na Odjelu su radili/rade medicinske sestre, laboranti, farmaceuti, prvostupnice sestrinstva, prvostupnici laboratorija. To su: Tina Cigula, Đurđica Šimunić, Marija Kavran, Mira Šarić, Dragica Radiković, Đurđica Popović, Jagoda Čekunec, Amalija Hrženjak, Davorka Kraljić, Zdravko Farkaš, Liljana Golubić, Dragica Veselko, Snježana Košir, Zora Kuzmić, Nikica Sakal, Katija Palačić, Sanja Šobak, Mirjana Kosec, Mateja Kacun, Marko Furdi, Dorotea Fijavž, Jurica Recek, Diana Hunjadi Pavlic, Ivana Mesarić, Tajana Mesarić, Anamarija Korman Švenda, Ines Kosir, Ines Matić.

Svi zajedno su doprinijeli razvoju Odjela za transfuzijsku medicinu i liječenju pacijenata na siguran i kvalitetan način - transfuzijski način.

[196] Pripremila dr. Sandra Oslaković

Marijan Majnarić dr.med.,
spec. transfuzijske medicine

Gordana Gržinčić-Döring dr.med.,
spec. transfuzijske medicine

dr.sc. Sandra Oslaković dr.med.,
spec. transfuzijske medicine

Tehnike i materijali u transfuzijskoj medicini nekada i danas

Određivanje krvnih grupa

Dio uređaja na odjelu

Djelatnici odjela transfuziologije krajem 2000-tih

Djelatnici 2021. Dinko Kuzmić, Petra Krčmar, Nikolina Kolenko, Melita Jalušić, dr. Ivanka Vidić Paulišić, dr. Irena Igrec, dr. Suzana Horvat, Jovanka Mihoci, Slađana Dolenec, Matija Strahija

Odjel za patologiju i citologiju[197]

Prije izgradnje novog paviljona mrtvačnica se nalazila u objektu gospodarskih zgrada Morandinijeva imanja. Nakon izgradnje sedamdsetih godina patologija i citologija smještene su u već tada neadekvatne podrumske prostore u kojima se nalaze i danas. Prostor je u posljednjih 15 godina nekoliko puta adaptiran; učinjene su prenamjene dijela prostorija kako bi se što više približile nužnome standardu modernog Odjela patologije i citologije. U samim počecima Odjela voditelj djelatnosti bila je dr. Katica Borić, spec. patologije, a djelatnici Ljubica Marković, Nada Odić, Nevenka Sačer, Mirko Zadravec i Dragica Štefulj. Nevenka Sačer bila je i prvi educirani citotehnolog/citoskriner na Odjelu zahvaljujući čemu je počela i intenzivnija obrada papa testova u citološkom laboratoriju, a osobito nakon dolaska dr. Suzane Horvat, spec. kl. citologije sa specijalističkog usavršavanja. U drugoj polovici sedamdesetih godina, nakon dr. Borić, voditeljica djelatnosti postala je dr. Anka Knežević-Obad, spec. citologije. U to vrijeme zaposleni su i novi djelatnici, Jovanka Mihoci i Ljiljana Klemenčić, citotehnolog i citoskriner. Nakon dr. Knežević Obad, šef djelatnosti početkom osamdesetih godina bio je dr. Zvonko Petrović, spec. patologije, a nakon njega dr. Božidar Baćani, spec. patologije i sudske medicine (u vrijeme Domovinskog rata). Nakon dr. Baćanija djelatnost preuzima dr. Dubravka Ostojić- Margeta, spec. patologije,

[197] Pripremile Jovanka Mihoci i dr. Ivanka Vidić Paulišić

a nakon nje dr. Suzana Horvat, spec. kl. citologije, koja je odjel vodila do 2019. godine kada je za voditeljicu djelatnosti izabrana dr. Ivanka Vidić Paulišić, spec. kl. citologije, koja odjel vodi i danas. Glavna sestra odjela od samog početka djelovanja pa do 2004. godine bila je vms Ljubica Marković. S obzirom na to da se radi o djelatnosti patologije i citologije s velikim udjelom laboratorijskog posla, postupno srednji i viši medicinski kadar zamjenjujemo s laborantima i inženjerima. Posao glavnog prvostupnika odjela 2004. je preuzela bacc.lab.med.diagn. Melita Jalušić koja ga, uz posao citotehnologa/citoskrinera, obavlja i danas. U citološkom dijelu odjela osim navedenih liječnika i glavne prvostupnice još rade bacc.lab.diagn. Nikola Kolenko i dva lab. teh. citotehnologa/citoskrinera – Dinko Kuzmić i Petra Krčmar. Početkom 2000-ih patolog na službi je dr. Žaklina Bedić-Fegeš, a nakon nje 2020. godine dolazi patolog dr. Irena Igrec. Sljedeće će se godine sa specijalizacije vratiti još patolog dr. Maša Pošpaić. Danas na Patologiji uz navedene liječnice rade laboranti Slađana Dolenec i Matija Strahija te pomoćnik obducenta, med. teh. Mladen Novak. U godinama kad u okviru djelatnosti nije bilo zaposlenih patologa u našoj ustanovi posao se obavljao honorarno uz pomoć vanjskih suradnika. Patohistološki dio odjela konačno će kadrovski biti potpun nagodinu povratkom još jedne specijalistice patologije i zapošljavanjem novih bacc.lab.med.diagn.

U početku rada uzroci tkiva s operacija slali su se u formalinu na cjelokupnu obradu u KBC Zagreb. Sredinom sedamdesetih obrada se uzoraka (preuzimanje, uklapanje, rezanje, bojenje) radila ručno samo uz pomoć mikrotoma kao pomagala. Hitne intra-operativne

Djelatnici 2020.: Jovanka Mihoci, Matija Strahija, dr. Ivanka Vidić Paulišić, med. teh. Mladen Novak, dr. Suzana Horvat, Slađana Dolenec, Petra Krčmar i Melita Jalušić (Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

Movember podrška članova Odjela 2019. godine

biopsije kuhale su se u formalinu u porculanskim zdjelicama, smrzavale u CO2, rezale, ručno bojile i analizirale. Danas je postupak izrade patohistoloških preparata većinom automatiziran/digitalizran.

Nakon inicijalnog pregleda specijalista patologa i preuzimanja uzoraka postupak je uglavnom automatiziran: uzorci idu u histokinet, sustav za izradu parafinskih blokova, mikrotomom se režu, stavljaju u vodenu kupelj, termostat te u uređaje za bojenje i poklapanje histoloških preparata. Nakon toga ih specijalist patolog pregledava i određuje jesu li potrebne daljnje analize kao što je imunohistokemija, slanje na molekularne i druge pretrage u kliničke ustanove. Godišnje se obrade uzorci od oko 4500 pacijenata što je preko 30 000 preparata.

Rad na citološkom dijelu odjela nešto je drugačiji jer uključuje i citološku ambulantu, preglede pacijenata i uzimanje uzoraka za analizu. Specijalisti citolozi na našem odjelu punktiraju i analiziraju koštanu srž, punktiraju razne tvorbe dostupne punkciji na slijepo, punktiraju u suradnji s radiolozima i kliničarima limfne čvorove, dojke, štitnjače, pluća.... Uzorci se prvo fiksiraju na zraku ili u alkoholu, boje u automatskom bojaču, dio se poklapa pokrovnicama ovisno o vrsti bojenja te se potom mikroskopski analizira svaki preparat. U citološkom laboratoriju obrađuje se oko 12500 papa testova godišnje te ostali uzorci (urin, izljevi, bris nosa, sputum,...) oko 4000 pacijenata što je preko 30 000 razmaza ostalih uzoraka. Dakle, ukupno kroz ruke i mikroskope našeg osoblja prođe preko 40 000 razmaza godišnje. Radi se i imunocitokemijska obrada uzoraka, ROSE analiza ili brza evaluacija uzoraka na licu mjesta, analiza uzoraka za slanje na određivanje prediktivnih biomarkera tumora za terapiju pametnim lijekovima...

U sklopu odjela nalazi se sala za obdukcije i mrtvačnica. Godišnje se učini oko 30 obdukcija.
Planovi za odjel su:
- kadrovsko ekipiranje,
- uvođenje novih metoda rada kao što su: proširenje imunohisto/citokemijske obrade, uvođenje metode izrade staničnih blokova, tekućinska citologija...
- izgradnja adekvatnijeg prostora za smještaj odjela patologije i citologije s više svjetla, adekvatnijom ventilacijom, prikladnijom ambulantom, sanitarnim čvorovima...

Tijekom operativnog zahvata, prepoznajemo dr. Kolmanića i dr. Severa (ljubaznošću Ivice Žiškovića)

Na kirurškoj viziti dr. Slavko Petrović i dr. Pavao Kolmanić sa djelatnicama i pacijentom (uz dozvolu Mirko Banjeglav i MMČ)

Povijest kirurgije u Čakovcu[198]

Početak bolnice u Čakovcu ujedno je početak čakovečke kirurgije. Odlukom Ministarstva narodnog zdravlja tadašnje države – Zdravstvenog odsjeka za Hrvatsku u Zagrebu dekretom je 16. prosinca 1919. godine dr. Albin Blašić iz Pakraca (rođen 1886. god. u Kraljevici) premješten na službu u Čakovec. Uz njegovo ime vezan je i početak kirurgije u Čakovcu. Naime, u Čakovec dolazi za kotarskog liječnika sa zadatkom organiziranja bolnice u zgradi Feštetićeva majura i rada na kirurškom odjelu. Dr. Blašić stupio je na posao najvjerojatnije već 1919. godine, kako i piše u dostupnim matičnim knjigama zaposlenika. U kolovozu 1922. posebna komisija Ministarstva zdravlja iz Beograda dala je odobrenje za početak radova u adaptiranoj zgradi grofa Feštetića za tu namjenu, uz pohvale dr. Blašiću za njegove izvanredne organizacijske sposobnosti. Dr. Blašić bio je istodobno ravnatelj bolnice i primarni liječnik kirurgije. Uz njega su u početku radila trojica liječnika stažista, jedan bolničar i bolničarka, a kasnije su tim činili dr. Blašić, dr. Perić i dr. Brodnjak. U početku se obavljalo desetak operacija mjesečno. Zbog sve izraženijih zdravstvenih potreba za 100.000 stanovnika Međimurja, postupno se povećavao i broj bolničkih, a time i kirurških postelja. Dr. Albin Blašić bio je ravnatelj bolnice i šef kirurgije do 1941. godine. Prema tadašnjim pokazateljima – prostornim, organizacijskim i stručnim podigao je čakovečku bolnicu i kirurgiju na visoku razinu. Njegov odlazak za ravnatelja u Glinu 1941. godine (gdje je i umro 1965.) uslijedio je ponovnom mađarskom okupacijom Međimurja i protjerivanjem svih liječnika i namještenika rođenih u drugim dijelovima Hrvatske. Na mjesto protjeranih dovedeni su liječnici i namještenici iz Mađarske, a dr. Mirko Brodnjak kao domaći sin (rođen u Štrigovi) na funkcijama je zamijenio dr. Blašića. Uspješno je nastavio njegov rad. Bio je ravnatelj sve bolnice do umirovljenja 1959. godine. Umro je u Čakovcu 1967. godine. Godine 1955. kirurgija se odvaja od ginekološko-porođajnog odjela i organizacijski dalje djeluje samostalno. Iste godine na čelo kirurgije dolazi dr. Franjo Deban, jedan od najpoznatijih i najuglednijih liječnika u povijesti zdravstva Međimurja, koji 1959., nakon odlaska u mirovinu dr. Brodnjaka, postaje i ravnatelj bolnice. Ostaje u sjećanju autoritet i poštovanje koje je dr. Deban imao kao čovjek, rukovoditelj i vrstan kirurg. Iako je relativno kratko vrijeme kao kirurg radio uz neke donedavno radno aktivne kirurge, značajno je utjecao na njihovo kirurško usmjerenje i stjecanje samostalnosti u radu. Rođen je u Vratišincu 1918., a umro 1976. godine na funkciji ravnatelja tadašnjeg Medicinskog centra Čakovec (pokopan je u obiteljskoj grobnici u Varaždinu). O čovjeku, liječniku i kirurgu dr. Franji Debanu, po kojemu je zbog njegova ugleda i zasluga imenovana i jedna ulica u Čakovcu, najbolje govori zapis njegova prvog suradnika i nasljednika, također vrsnog čovjeka i kirurga, prim. dr. Pavla Kolmanića: „Kada je radio bio je poznat po svojoj pedantnosti. Njegove su operacije bile prava mala remek djela kirurške tehnike, operativno polje mu je bilo uvijek čisto, gotovo bez kapi krvi, a prepariranje tkiva anatomsko. Ostaje nezaboravan kao dijagnostičar. Uz veliko znanje, raspolagao je intuicijom kakva se rijetko susreće i često je svojim točnim i nepogrešivim dijagnozama znao zapanjiti svoje suradnike. U radu je bio uporan i nikada nije odustajao od borbe za život bolesnika, čak niti onda kada više nisu postojale ni najmanje nade da se on spasi. Teško ga je pogađalo kada više nije mogao pomoći i u takvim slučajevima bio je jako utučen. Takav emocionalan, ljudski pristup bolesniku bio je za njega karakterističan i zbog toga su ga pacijenti voljeli i imali u njega neograničeno povjerenje." Godine 1963., dovršetkom zgrade za poliklinicke službe, uz

[198] Tekst je preuzet iz: Mirko Komarčić, Povijest kirurgije u Čakovcu, STRUČNI SASTANCI HRVATSKOG KIRURŠKOG DRUŠTVA HLZ-a 2002. -2009., Zagreb, 2010., tekst nadopunili dr. Dražen Krištofić, dr. Tomislav Novinščak i dr. Sven Pal

Tijekom operativnog zahvata (ljubaznošću Ivice Žiškovića)

Tijekom operativnog zahvata (ljubaznošću Ivice Žiškovića)

druge specijalističke ambulante, u njoj su svoje mjesto dobile i kirurška i ortopedska ambulanta jer su potrebe kirurgije prerasle pripadajući prostor u zgradi Feštetićeva dvorca. Iako se već nakon Drugoga svjetskog rata nametala potreba za izgradnjom nove bolnice, zbog teških materijalnih prilika tada siromašnog i prenapučena Međimurja, dugogodišnja nastojanja ostvarila su se njezinim otvaranjem 13. srpnja 1973. godine, za ravnateljskog mandata dr. Debana. U to vrijeme, odnosno od 1969. do 1976. godine, šef kirurgije bio je prim. dr. Pavao Kolmanić naslijedivši na toj funkciji dr. Debana. Kao što ga je slijedio u kirurgiji, tako je i nakon smrti dr. Debana 1976. preuzeo od njega mjesto ravnatelja tadašnjeg Medicinskog centra Čakovec. Dr. Kolmanić bio je blage, pomirljive naravi i nadasve savjestan čovjek, vrstan abdominalni kirurg, pedantan u radu. U stručno velikim dijelom neiskusnu kolektivu bio je nesebičan u prenošenju znanja na značajno mlađe kolege. Proširio je operativni repertoar i kirurški tim i poticao mlađe na usavršavanje. Umro je 1985. godine, neočekivano i prerano, opterećen zadatcima, problemima i konfliktnim situacijama u zdravstvu i društvu, koje je kao miroljubiva i blaga osoba teško podnosio. U novoj, velikoj četverokatnici, kirurgija je dobila proširen i suvremen prostor, s posebno odvojenim odsjecima: abdominalnim i vaskularnim odsjekom s urologijom na prvom katu te traumatologijom (kasnije i s ortopedijom) i kirurškom ambulantom u prizemlju; od ukupno šest operacijskih dvorana u centraliziranom operacijskom traktu tri su kirurške. Novi prostor kirurgije, s ukupnih 98 postelja u tri odijeljena odsjeka i osam pretežno kirurških postelja u centraliziranoj jedinici intenzivnog liječenja, proširena i suvremenija oprema, nametnuli su potrebu i otvorili mogućnost daljnjeg kadrovskog širenja, užeg stručnog usmjeravanja i proširenja operativnog programa čakovečke kirurgije. Zbog financijske opterećenosti kreditima za gradnju bolnice, nabava nove opreme išla je postupno i relativno sporo, dok je u novom prostoru istodobno visoko porastao prostorni standard za medicinsko osoblje i posebno za bolesnike. Trokrevetne bolesničke sobe, sa sanitarnim čvorom između dviju susjednih, bile su tada ogled i primjer visokog bolničkog standarda, u što su se osobno uvjeravale svojim posjetama brojne delegacije iz drugih bolnica u Hrvatskoj. Postupnim širenjem kirurškoga liječničkog sastava i užim stručnim usmjeravanjem unutar opće kirurgije, uz opću kiruršku ambulantu oformljene su za rad, u određenim danima tjedna, subspecijalističke ambulante za traumatologiju, abdominalnu i vaskularnu kirurgiju. Kao u „staroj bolnici" (Feštetićevu majuru), na novoj kirurgiji djeca su hospitalizirana u za to određene dvije sobe na abdominalnom odsjeku.

Početkom osamdesetih godina dogovorno se smještaju na pedijatriju, uz kirurški nadzor, sve do prije dvadesetak godina kada je vraćen stari način hospitaliziranja malih kirurških bolesnika. U sustavu kirurgije organizacijski su se nalazile i transfuzija, fizikalna terapija i centralna sterilizacija – prostorno i funkcionalno samostalne – koje će se kasnije postupno i organizacijski odvajati. Do današnjih dana, organizacijski i funkcionalno, urologija i ortopedija u sklopu su kirurgije. Uz pomoć županije i države, za vrijeme ravnateljskog mandata dr. Franje Fundaka, također kirurga, uz postojeću bolničku zgradu nadograđena je i 19. ožujka 2007. stavljena u funkciju nova peterokatnica s najsuvremenijom infrastrukturom, u kojoj će u poliklinickom dijelu svoj novi prostor dobiti kirurška, urološka i ortopedska ambulanta. Pri tome, u tzv. HBO-u (Hitni bolnički odsjek) za cijelu bolnicu, kirurgija ima zaseban prostorambulantu, gipsaonicu i operacijsku dvoranu. Uz dislociranje toga dijela kirurgije od postojećeg stacionarnog i preseljenje nekih drugih bolničkih djelatnosti u novu zgradu, nova organizacija rezultirat će i novom prostornom i funkcionalnom preraspodjelom kirurgije, pri čemu traumatologija i ortopedija iz prizemlja prelaze na III. kat ove zgrade.

Uz dr. Albina Blašića, kao prvog kirurga u čakovečkoj bolnici, 1922. spomenuta su u radnom timu trojica liječnika stažista, bolničarka i bolničar, potom dr. Perić i dr. Brodnjak. Ime dr. Brodnjaka nalazi se u operacijskom protokolu početkom 1925. godine. Njegov cijeli radni vijek vezan je uz Čakovec. S obzirom na relativno mali broj svih liječnika u bolnici, dugi niz godina, prije Drugoga svjetskog rata i poslije njega, kolegijalnost, zajedništvo i solidarnost bili su glavna značajka u poslu i međusobnim odnosima. U kirurške zahvate uključivani su i liječnici drugih odjela, baš kao što su i kirurzi pomagali u operativnim zahvatima drugih specijalnosti. Nakon dr. Blašića, na čelu kirurgije, u vremenu od 1941. do 1955. godine, bio je dr. Mirko Brodnjak. Poslije njega šefom postaje dr. Franjo Deban, koji je ostao u dobroj uspomeni mnogih živućih, još radno aktivnih zdravstvenih djelatnika, kasnije i kao ravnatelj bolnice.

Više je liječnika na čakovečku kirurgiju dolazilo i s nje odlazilo, uglavnom zbog skromnih uvjeta rada i, za neke, ograničene mogućnosti u znanstvenoj izobrazbi i napredovanju. Krajem 60-ih godina konačno započinje formiranje jezgre šireg kirurškog tima koji će ostati u Čakovcu. Iza dr. Debana i dr. Kolmanića, spec. kirurg postaje dr. Štefica Marković-Ivanišević, koja će ubrzo napustiti domovinu zbog nastale političke situacije vezane uz „hrvatsko proljeće". Izgradnjom i otvaranjem nove bolnice 1973. godine stvoreni su i novi uvjeti rada. Sa specijalizacije se vratilo nekoliko kirurga (dr. Marković, dr. Golem), a primljeni su i novi specijalizanti. U to vrijeme prvi čovjek

Dr. Pavao Kolmanić tijekom operativnog zahvata (iz arhive obitelji dr. Kolmanića)

Dr. Pavao Kolmanić tijekom operativnog zahvata (iz arhive obitelji dr. Kolmanića)

Djelatnici kirurške službe, na slici prepoznajemo dr. Golema te sr. Bedić i sr. Fegeš

Na slici sr. Branka Vlahov, sr. Štefania Sitar, sr. Marija Fegeš i teh. Mihael Kukovec

Sr. Marija Fegeš, teh. Stjepan Fodor i sr. Marija Bedić

Sr. Marija Fegeš, administrator Anica Radiković, sr. Salvatora, učenica medicinske škole na praksi

Sr. Marija Pentić i sr. Đurđa Rajher

S lijeva na desno: spremačica Mirjana Damiš, spremačica Terezija Hren, dr. Franjo Fundak, sr. Katarina Hrustek, dr. Pintarić Treska, sr. Jasna Šoltić, sr. Đurđa Kocijan, sr. Đurđa Rajher, sr. Marija Fegeš, spremačica Nevenka Vugrinec i sr. Danica

Na slici su sr. Božena Haček, teh. Mihael Kukovec sr. Đurđa Rajher

kirurgije, koji se sa svojim timom preselio iz stare u novu bolnicu, bio je prim. dr. Pavao Kolmanić. Pretežno i vrlo uspješno bavio se abdominalnom kirurgijom. I formirani i prostorno odvojeni novi odsjeci dobili su svoje čelne kirurge.
Prvi voditelj traumatologije i kirurške ambulante bio je dr. Frane Golem. Nakon njegova skorog odlaska u KBC „Rebro" u Zagrebu, na tom mjestu zamijenio ga je prim. dr. Božidar Nemeth (došao iz Pule 1974. godine). Abdominalni odsjek vodio je dr. Željko Marković, također vrstan abdominalni kirurg, izvanredne kirurške tehnike, a vaskularni dr. Franjo Fundak (nakon dolaska sa specijalizacije). Odlaskom dr. Kolmanića na mjesto ravnatelja bolnice 1976. godine (poslije smrti dr. Debana), šef kirurgije postaje prim. dr. Božidar Nemeth, s posebnom ljudskom i stručnom širinom, čijim je dolaskom dvije godine ranije čakovečka kirurgija u svom programu napose proširila područje traumatologije i vaskularne kirurgije. Nesebično je mlađima prenosio svoje široko kirurško iskustvo, poticao ih na napredak i pisanje. Njegovim izborom za šefa kirurgije vodstvo traumatološkog odsjeka i kirurške ambulante preuzima dr. Anđelko Škoda. On naročito značajno proširuje operativni repertoar traumatologije, u čemu posebno dolazi do izražaja područje koljenoga zgloba. Nekoliko godina poslije uspostavljen odsjek dječje kirurgije vodi dr. Dragutin Starčević, sve do ponovnog hospitaliziranja dječjih bolesnika na odsjek abdominalne kirurgije, odnosno ukidanja hospitalizacije na pedijatriji (do prije dvadesetak godina). U novoj bolnici kirurški se tim dalje povećavao, tako da 80-ih godina kirurgija ima deset specijalista.
Uz spomenute dr. Škodu i dr. Markovića, to su dr. Trojko, dr. Fundak, dr. Starčević, dr. Komarčić, dr. Ozretić, dr. Nemet. Počinju uža usmjerenja u radu, prema osobnim sklonostima i užem stručnom određenju odsjeka kojem su kirurzi pripadali. Kao posebna djelatnost u novoj bolnici formirala se i izdvojila anestezija s operacijskim blokom, dok su se pod okriljem kirurgije i dalje više godina nalazile transfuzija, centralna sterilizacija, fizikalna terapija, urologija i ortopedija. Prvi čakovečki spec. transfuziolog bio je dr. Gabrijel Sever, koji ubrzo odlazi u Zagreb. (Kratko vrijeme prije transfuziologije bio je sekundarni liječnik kirurgije u Čakovcu!). Nakon njega spec. transfuziolog je dr. Tomislav Šikić, koji će nakon više godina također napustiti Čakovec i otići u Zagreb. Napokon su sve spomenute djelatnosti postupno izdvajane kao samostalne, osim urologije i ortopedije, i danas kao sastavnice kirurgije. Te dvije djelatnosti funkcionirale su ranije samo kao ambulante, opsluživane od liječnika pretežno iz Varaždina. Povremene planirane operativne zahvate iz urologije izvodili su uglavnom urolozi iz Varaždina, ponekad iz Zagreba (u organizaciji varaždinskih urologa). Pri tome posebno mjesto zauzima prim. dr. sc. Predrag Grims, urolog iz Varaždina.
Prvi čakovečki specijalist urolog bio je dr. Radovan Deban, koji je ubrzo otišao u Kliničku bolnicu „Sv. Duh" u Zagreb. Nakon njega dolazi dr. Mirko Perković, prvi koji ostaje u Čakovcu, do prije 10 godina voditelj urološkog odsjeka. Nakon njega urologiju preuzima dr. Antonio Plešnar, dok je specijalist urolog i dr. Hrvoje Kokić, koji prije nekoliko godina odlazi u obližnji OB Varaždin. Prvi specijalizant ortopedije u Čakovcu bio je dr. Javor Vrdoljak, do tada liječnik u Podturnu i Domašincu, koji je nakon završene specijalizacije prešao u Kliniku za dječje bolesti u Klaićevoj ulici u Zagrebu gdje će nastaviti svoj profesionalni uspon. Poslije njega dr. Gordana Žarković- Miličić također po završetku specijalizacije odlazi u Klaićevu. Neposredno poslije nje kao specijalizant je dr. Davor Skok iz Varaždina, koji nakon kratkog vremena tamo i odlazi. Prvi ortoped koji ostaje u Čakovcu je mr. sc. dr. Joško Smilović, voditelj odsjeka za ortopediju. Uz dr. Smilovića godinama jedini specijalist ortoped bila je dr. Teuta Shahini Latin, sve do dolaska gotovih specijalista ortopedije dr. Ane Magdalenić i specijalista ortopedije i traumatologije dr. Marka Labaša, dr. Jasenka Mandića, dr. Ivice Leta i dr. Borisa Lukića 2019. godine. Tijekom vremena i s novonastalim okolnostima događale su se smjene u vodstvu kirurgije.

Prim. dr. Nemetha na mjestu šefa kirurgije zamijenio je 1987. godine dr. Anđelko Škoda, kirurg rijetko viđene energije i predanosti radu, jednostavnan u pristupu rješenjima, posebno u traumatlogiji. On ostaje voditeljem i traumatologije, a kirušku ambulantu preuzima dr. Petar Ozretić. U međurazdoblju od godine dana (1994. – 1995.) na čelu je kirurgije dr. Ozretić, omiljen i poštovan kao čovjek i kirurg, a potom je šef ponovo dr. Škoda. Izborom dr. Fundaka za ravnatelja bolnice (2000. god.) dr. Stjepan Trojko preuzima mjesto voditelja vaskularne i odmah potom šefa kirurgije, a dr. Drago Starčević istodobno postaje voditeljem traumatologije. Dr. Franjo Fundak na čelu je bolnice dva mandata, kao kirurg radin i brz operater. U ožujku 2005. godine voditelj odsjeka abdominalne kirurgije dr. Marković odlazi u mirovinu, na njegovo mjesto dolazi dr. Ozretić, a za voditelja kirurške ambulante dr. Mirko Komarčić, poznat po blagoj naravi i visokoj humanoj predanosti svom zanimanju, primjerenu njihovu redovničkom zvanju. Ostalo medicinsko osoblje dolazilo je iz redova priučenih bolničara i bolničarki, od kojih su neki kasnije završili i školu za medicinske sestre koja je tijekom godina davala sve veći broj civilno školovanih medicinskih sestara i tehničara. Još u „staroj" bolnici glavna sestra kirurgije bila je časna s. Salvatora (krsnim imenom Marija Varga), tada jedina sa završenom medicinskom školom, a s. Gracija (Veronika Ćurić), glavna sestra operacije – tada dijelu kirurgije. Njihovim odlaskom u mirovinu zamjenjuju ih vms Kristina Cigula, glavna sestra kirurgije i vms Ivanka Nemec, kao glavna sestra operacije. (Preseljenjem u novu bolnicu operacija je pripojena anesteziji i izdvojena u zasebnu djelatnost). S. Cigula (poznatija kao sestra Tina!) tu je funkciju obavljala sve do umirovljenja 1988. godine. Na tom položaju zamijenila ju je vms Đurđa Rajher, koja je tu funkciju obavljala do 2014. godine kada odlazi u mirovinu, a na tom je mjestu prvo mijenja dotadašnja glavna sestra odjela trumatologije sr. Štefanija Knok, a potom glavna sestra abdominalne kirurgije sr. Julija Nestić. Inače, sr. Tina nakon svog dolaska na kirurgiju 1955. god. kao školovana medicinska sestra bila je upućena u Zagreb na tečaj iz transfuzije, koja je potom pod njezinim vodstvom oformljena i funkcionirala unutar kirurgije. Formiranjem zasebnih odsjeka u novoj zgradi imenovane su i glavne sestre odsjeka: na vaskularnom vms Đurđa Rajher (sr. Đuka), na abdominalnom časna s. Danijela Kejžar, na traumatologiji s. Štefanija Sitar. Umirovljenjem s. Danijele na njezino mjesto postavljena je vms Marija Fegeš (s. Micika!), a smrću sr. Sitar na traumatologiji glavnom sestrom postaje s. Marija Horvat (s. Marika!). Nakon njezina odlaska na tom je mjestu vms Marija Novak sve do 2015. kada glavna sestra traumatologije postaje sr. Štefica Knok. Povećanje radnog prostora, broja postelja i radnog programa zahtijevalo je i ostvarilo postupno povećanje i ukupnog dijela djelatnika kirurgije-liječnika, medicinskih sestara i tehničara, administratora i spremačica. Ono što je krasilo zaposlenike kirurgije sve do danas svakako je izražen osjećaj odgovornosti i profesionalnosti u radu. Nažalost, kirurški je kolektiv 21. kolovoza 1994. godine pogodila iznenadna i prerana smrt spec. kirurga dr. Milana Matjana u 42. godini života i punom naponu snage. Pola godine ranije, 13. travnja 1994., medicinski tehničar Josip Toplek, vrstan gipser kirurške ambulante, stradao je u eksploziji mine u blizini Pakraca, u sanitetskom osiguranju vojne jedinice za čišćenje terena od mina. On je i jedini medicinski djelatnik iz Međimurja koji je izgubio život u Domovinskom ratu. U vrijeme Domovinskog rata velik su doprinos dali liječnici, medicinske sestre i tehničari, kako u službi, tako i volontiranjem gdje su pružali njegu i zbrinjavali ranjenike. Često su se odjeli mijenjali podrumskim prostorima koji su služili kao improvizacija odjelnih soba. Ponosni su na prvih sto godina tijekom kojih su nas vodili pročelnici kirurških djelatnosti dr. Pavao Kolmanić, dr. Božidar Nemeth, dr. Anđelko Škoda, dr. Petar Ozretić, dr. Stjepan Trojko, dr. Robert Grudić, dr. Renata Čulinović-Čaić i dr. Dražen Krištofić. Glavne sestre kirurških službi bile su Kristina Cigula, Đurđa Rajher, Štefanija Knok i Julija Nestić, koja je i danas glavna sestra službe kirurških djelatnosti.

Dr. Pavao Kolmanić (ljubaznošću Ivice Žiškovića)

Na slici prepoznajemo dr. Kolmanića i dr. Severa (ljubaznošću Ivice Žiškovića)

Kirurzi na viziti, 70-ih godina (ljubaznošću Ivice Žiškovića)

Kirurzi na viziti, 70-ih godina (ljubaznošću Ivice Žiškovića)

Kirurzi na viziti, 70-ih godina (ljubaznošću Ivice Žiškovića)

Na slici dr. Perković, admin. Katica Hrustek, servirka Marija Bistrović, teh. Mihael Kukovec, sr. Katarina Đurin, sr. Đurđa Rajher, sr. Marija Fegeš, spremačica Nevenka Vugrinec, spremačica Marija Vidović

Dio djelatnika kirurgije krajem 50-ih

Rad u operacijskoj sali 70-ih godina (iz arhive obitelji dr. Kolmanića)

Dr. Deban ml., dr. Kolmanić, dr. Golubić i dr. Šikić na takmičenju prve pomoći (iz arhive obitelji dr. Kolmanića)

Rad u operacijskoj sali 80-ih godina (iz arhive obitelji dr. Kolmanića)

U gornjem redu dr. Perković, dr. Smilović. Dr. Magaš, dr. Stanić, dr. Komarčić, dr. Treber, sjede dr. Škoda, dr. Musić, dr. Ozretić i dr. Starčević

Sr. Đurđa Rajher, servirka Nevenka Vugrinec, spremačica Štefica Tkalčec, spremačica Mirjana Hat, sr. Đurđa Kocijan, sr. Katarina Đurin, sr. Nada Dolović

Vaskularna kirurgija

Voditelj kirurgije 1 ili vaskularne, opće kirurgije i urologije bio je dr. Franjo Fundak koji je 2001. postao ravnatelj ŽBC. Mjesto voditelja Odjela do svog umirovljenja preuzima dr. Stjepan Trojko. Glavna sestra vaskularne kirurgije bila je sestra Kristina Cigula te nakon nje sestra Đurđa Rajher. Rekonstrukcija Odjela vaskularne kirurgije izvedena je 2018. godine. Tada je voditelj Odjela bio dr. Marjan Žvorc, a glavna sestra Jelena Krištofić, čiju ulogu kasnije preuzima sestra Valentina Levačić koja i danas obavlja tu funkciju. Odlaskom dr. Žvorc u mirovinu na funkciju voditelja odjela dolazi dr. Antonio Plešnar, a 2021. godine voditeljsku ulogu preuzima docent Tomislav Novinščak. Danas brigu o pacijentima Kirurgije 1 vodi pet specijalista (doc. dr. sc. Tomislav Novinščak, dr. Goran Jelaska, prof. Mladen Petrunić, dr. Antonio Plešnar, dr. Željko Vidas), četiri specijalizanta vaskularne kirurgije (dr. Luka Štruc, dr. Igor Momčilović, dr. Antonio Martinec, dr. Lucija Stanić), jedan specijalizant plastične kirurgije (dr. Patricija Videc), četrnaest medicinskih sestara i tri spremačice. Na odjelu Kirurgije 1 nalazi se dvanaest soba, tri su sobe trokrevetne, sedam dvokrevetnih te dvije sobe za izolaciju.
Pojava pandemije koronavirusa u 2020. godini zahtijevala je brojne napore u zbrinjavanju covid-pozitivnih pacijenata. Odjel Kirurgije 1 u nekoliko je navrata postao izolacijski odjel, a dio zdravstvenog i nezdravstvenog osoblja nesebično je pružalo svoje usluge oboljelim pacijentima. Svi djelatnici odjela Kirurgije 1 dali su svoj maksimum i doprinijeli svemu što danas imamo. Ponosni smo i sretni zbog svakog izliječenog pacijenta jer to je naš zajednički uspjeh i samo tako možemo ići dalje i stvarati više. Veselimo se svakom novom ulaganju u medicinsko osoblje, opremu, prostore, mnogo nam znače, ali svjesni smo da su djelatnici kirurgije njezin dobri duh.

Abdominalna i dječja kirurgija

Osnivanjem Odsjeka abdominalne i dječje kirurgije (ili kirurgije II) dugogodišnji voditelj bio je dr. Željko Marković sve do umirovljenja 2005. godine. Bio je izvrstan abdominalni kirurg, izuzetne tehnike operiranja. Kao kliničar bio je izrazito stručan i pronicljiv u donošenju odluka, pogotovo u delikatnim situacijama gdje je trebalo donositi prave odluke treba li pacijenta operirati, dalje opservirati ili odustati od operacije. Odluke je često donosio na osnovi svoje kliničke intuicije koja je bila gotovo nepogrešiva. Valja napomenuti kako su tadašnje dijagnostičke mogućnosti u odnosu na današnje doba bile izrazito sužene: konvencionalni RTG, UZV tek u povojima, CT-a nije bilo. Kao vrstan suradnik i dugo godina odjelni liječnik, a nakon umirovljenja dr. Markovića kao voditelj Odsjeka, radio je dr. Petar Ozretić. Dr. Ozretić bio je omiljen među kolegama i pacijentima, nadasve stručan kao abdominalni kirurg. Nažalost je abdominalna kirurgija imala tragičan događaj iznenadnom i šokantnom smrću dr. Milana Matjana 1994. godine, koji je preminuo tek nekoliko godina nakon povratka sa specijalizacije u svojoj 42. godini. Umirovljenjem dr. Ozretića, voditelj Odsjeka postaje dr. Zvonimir Magaš, koji je i danas voditelj. Odjelni liječnici dr. Dražen Krištofić, dr. Renata Čulinović-Čaić. Kasnije specijalisti postaju dr. Darko Sklepić, koji odlazi u Austriju 2016. godine, dr. Vladimir Ostojić te dr. Ina Posavec. Liječnici na specijalizaciji iz abdominalne kirurgije su dr. Vedrana Biošić te dr. Branimir Mikec. U sklopu Odjela abdominalne i dječje kirurgije djeluje i odsjek dječje kirurgije. Liječnici specijalisti i specijalizanti abdominalne kirurgije prate svjetske trendove, a pogotovo u području minimalno invazivne i jednodnevne kirurgije. Prvi stalni kirurg koji je imao posebnih afiniteta prema dječjoj kirurgiji bio je dr. Dragutin Starčević. Uz početak dječje kirurgije

veže se i povremeni dolazak dr. Grimsa, koji je operirao urološku kazuistiku, a bilježimo i operativne zahvate koji su izvodili i utemeljitelji dječje kirurgije u Hrvatskoj dr. Bradić i dr. Pasini. Prvi specijalist dječje kirurgije u Županijskoj bolnici Čakovec doktor je Sven Pal. Uz dr. Pala, za dječju kirurgiju na specijalizaciji je trenutno dr. Ana Trstenjak. Treba naglasiti i kako je u siječnju 2022. godine završena kompletna rekonstrukcija Odjela abdominalne i dječje kirurgije s izvanrednim konceptom za smještaj, komfor i zbrinjavanje naših pacijenata.

Odjel traumatologije

Zbrinjavanje traumatoloških pacijenata na području Međimurja možemo podijeliti na dvije ere, i to prije 1973. godine u tzv. staroj bolnici i nakon 1973. godine kada se otvara novi paviljon u kojemu je Odjel traumatologije i danas. Nakon uglavnom konzervativnog, neoperativnog pristupa u liječenju prijeloma kostiju u „staroj" bolnici, promjenom mogućnosti i uvjeta rada u „novoj" sve više su se usvajala i u praksi provodila načela moderne osteosinteze (operativnog liječenja prijeloma). Nabavkom traumatološkog operativnog stola i pokretnog rendgenskog aparata s elektronskim pojačivačem slike 1975. godine započela je osteosinteza prijeloma proksimalnog dijela bedrene kosti kutnim pločicama. Do tada su bolesnici s takvim prijelomima upućivani na operaciju u Zagreb. Operativni zahvati šire se na područje zdjelice, većih zglobova, čak i kralježnice. Od 1975. godine poduzetnošću prim. dr. Nemetha, a uz asistenciju riječkog ortopeda prof. dr. Zdenka Šporna, čakovečki kirurzi započinju ugradnju totalnih cementirajućih proteza kuka, kao prvi u sjeverozapadnoj Hrvatskoj. Sljedećih godina iza toga, uz već široki traumatološki program opskrbe ozljeda kostiju i zglobova, zglobnih prijeloma i ligamentarnih ozljeda, a s obzirom na učestalost ozljeda i potrebe lokalnog stanovništva, uvode se u kirurgiji programi opskrbe ozljeda koljena i meniscektomije, ponajviše poduzetnošću dr. Anđelka Škode, tada na mjestu voditelja Traumatologije. U nekim slučajevima program se širi i stabiliziranjem dislociranih prijeloma slabinske kralježnice stražnjim pristupom, stabilizacijom pločicama ili palacosom. To će se izvoditi nekoliko godina, a zbog novih, uspješnijih metoda, pacijenti ponovo upućivati u za te slučajeve specijaliziranu Kliniku za vertebrološku traumatologiju u Zagrebu. Ozljede glave zbrinjavaju se u izvrsnoj suradnji s neurokirurgijom KB Dubrava već duži niz godina. Županijska bolnica Čakovec stvorila je uvjete za potrebe neurokirurškog zbrinjavanja pa neurokirurzi iz KB Dubrava dolaze u našu bolnicu operirati pacijente s ozljedama glave. Tijekom rada, vodstva i mentorstva naših traumatologa dr. Mirka Komarčića i dr. Drage Starčevića, a sada oba u mirovini, otvara se put modernoj transformaciji Odjela usvajanjem novih tehnika i znanja. Županijska bolnica Čakovec prepoznala je važnost slijediti trendove tehnološkog napretka, naročito što se tiče nabave modernih kirurških čeličnih ili titanskih implantanata zbog čega je opremljenost implantatima na zavidnoj razini i mnogo bolja nego u većini bolnica iste razine u Republici Hrvatskoj. Trenutno na Odjelu traumatologije rade specijalisti: Dr. Matija Branilović, Dr. Denis Grgurović, dr. Robert Grudić, Dr. Goran Kozjak, dr. Mario Vinko, dr. Željko Trupković, dok su na specijalizaciji dr. Matija Mavrić, dr. Petar Švenda.

Kirurzi 27. travnja 2010. godine

Zaposlenici abdominalne kirurgije 2007. godine

Set za torakodrenažu iz sredine 20. stoljeća

Profesor Zdenko Šporn s dr. Brankom Nemet i dr. Slavkom Petrovićem u Čakovcu

Povodom otvorenja novoobnovljenog Odjela abdominalne i dječje kirurgije

Stručni program

Nakon otvaranja bolnice u kolovozu 1922. prvi kirurški operativni zahvat izveo je dr. Albin Blašić 21. rujna 1922. godine 22-godišnjem mladiću s flegmonom šake (bez anestezije!) (1). Te godine mjesečno se izvodilo desetak jednostavnijih zahvata, a u programu su bile potrebne i operacije iz danas drugih kirurških grana. Operativni program postupno se proširivao brojem i vrstom zahvata, posebno kasnijih godina, kako se sa specijalizacije vraćao sve veći broj kirurga koji su u praksu unosili nove spoznaje u općem napretku kirurgije. Kasnih šezdesetih i početkom sedamdesetih godina zahvati su se izvodili još u eterskoj narkozi, u čemu su, uz priučene anesteziološke tehničare, naizmjenično sudjelovali i kirurzi. Tek povratkom sa specijalizacije prvog čakovečkog anesteziologa dr. Meri Ozretić, 1972. godine, u Čakovcu su uvedena i široko primijenjena načela moderne anesteziologije. U staroj bolnici (do 1973. g.) osim hitnih zahvata radila se i planirana kirurgija želuca, crijeva, žučnih putova, kila trbušne stijenke. U kirurgiji krvnih žila operirani su samo varikoziteti donjih ekstremiteta. Prijelomi kostiju liječeni su uglavnom konzervativno: nakon repozicije, i prije i poslije gipsanja, kontrolirani su pod izravnim rendgenskim zrakama iz starog, pokretnog aparata američke vojske, što nije bilo bez posljedica na rukama nekolicine najizloženijih djelatnika. U potrebnom operativnom liječenju primjenjivan je Küntscherov čavao. Prelazak u novu bolnicu (1973.) označio je preokret za sve tadašnje medicinske specijalnosti. Osnivani su novi, širili se i kompletirali postojeći stručni timovi, dijagnostička oprema i prostor. S novim specijalistima ambiciozni kirurški tim širi repertoar abdominalnih operacija. Uz dotadašnje resekcije želuca i drenažne zahvate izvode se gastrektomije, vagotomije te zahvati prošireni na distalni i srednji dio jednjaka. U kirurgiji jetre i žučnih putova izvode se zahvati zbog cista, apscesa, solitarnih benignih i malignih tumora te kirurška opskrba ozljeda. Radi se i kirurgija pankreasa – hitna i tzv. „hladna" – s najkompleksnijim zahvatom u abdomenu, kao što je Whipleov zahvat. U kirurgiji crijeva izvode se gotovo svi tipovi resekcija i anastomoza. Također, veliki se naglasak stavlja na minimalno invazivne operativne zahvate, tako se laparoskopski operiraju i hernije, ali i onkološke operacije poput hemikolektomija. Laparoskopija je u našoj ustanovi dominantni izbor kod apendektomija te kolecistektomija. Kontrastno rendgensko snimanje krvnih žila, kao i color-Doppler pretraga, omogućilo je vaskularnim kirurzima planirane zahvate na arterijama donjih

Povodom otvorenja novoobnovljenog odjela abdominalne i dječje kirurgije (iz arhive portala eMedjimurje)

Djelatnici centralnog operacijskog bloka 2022. godine (iz arhive portala eMedjimurje)

ekstremiteta – od endarterektomija do premoštenja venskim autotransplantatima i protezama. Velik napredak u vaskularnoj kirurgiji predstavlja dolazak profesora Petrunića, profesora Medicinskog fakulteta koji izvodi složene zahvate od aortobifemoralnih bypassa do operacija karotida i aneurizma abdominalne aorte. Dolazak prof. Petrunića od velikog je značaja, kako za pacijente tako i za specijalizante vaskularne kirurgije koji se uz profesora educiraju kao na klinici i imaju prilike asistirati i najteže zahvate. Hitne embolektomje već su dugo izvođeni zahvati. Kod hemodijaliziranih pacijenata arterio-venske fistule danas su rutinski izvođene operacije. Mali, priručni Dopplerov aparat u čestoj je primjeni za orijentacijsku dijagnostiku u subspecijalističkoj vaskularnoj ambulanti. Nakon uglavnom konzervativnog pristupa u liječenju prijeloma dugih kostiju u „staroj" bolnici, promjenom mogućnosti i uvjeta rada u „novoj" sve više su se usvajala i u praksi provodila načela moderne AO-osteosineze. Nabavkom traumatološkog operativnog stola i pokretnog rendgenskog aparata s elektronskim pojačivačem slike, 1975. g. je započela osteosinteza prijeloma proksimalnog dijela bedrene kosti kutnim pločicama. (Do tada su bolesnici s takvim prijelomima upućivani na operaciju u Zagreb). Operativni zahvati šire se na područje zdjelice, većih zglobova, čak i kralješnice. Od 1975. godine poduzetnošću prim. dr. Nemetha, a uz asistenciju riječkog ortopeda prof. dr. Zdenka Šporna, čakovečki kirurzi započinju ugradnju totalnih cementirajućih proteza kuka, prvi u sjeverozapadnoj Hrvatskoj. Sljedećih godina, uz već širok traumatološki program opskrbe ozljeda kostiju i zglobova (zglobni prijelomi i ligamenarne ozljede), s obzirom na učestalost ozljeda i potrebe lokalnog stanovništva, uvode se u kirurgiji koljena i meniscektomije, ponajviše poduzetnošću dr. Škode, tada na mjestu voditelja traumatologije. Traumatolozi te zahvate izvode i danas, osuvremenjene endoskopskom tehnologijom. U nekim slučajevima program se širi i stabiliziranjem dislociranih prijeloma slabinske kralježnice stražnjim pristupom (stabilizacija pločicama ili palacosom). To će se izvoditi nekoliko godina, a zbog novih, uspješnijih metoda, pacijenti ponovo upućivati u za te slučajeve specijaliziranu Kliniku za traumatologiju u Zagrebu, u kojoj je stasao vrlo osposobljen tim za vertebrološku kirurgiju. Kraniocerebralne ozljede u većini slučajeva opskrbljivane su ranijih godina u Čakovcu. Sve kvalitetnijom i telekomunikacijskom povezanošću s klinikama omogućeno je zadnjih desetak godina da se većina tih pacijenata tamo i upućuje. Novi operacijski mikroskop, nabavljen 80-ih godina, omogućio je izvođenje primarnog interfascikularnog šava, ne baš rijetko, ozlijeđenih perifernih živaca i

Djelatnici kiruške poliklinike

Djelatnici kiruške poliklinike (iz arhive portala eMedjimurje)

malih krvnih žila. Od 1994. godine izvode se endoskopski zahvati u abdomenu – u početku i najviše u obliku kolecistektomija, kasnije i samo povremeno plastike preponskih kila. Od 1995. izvode se i artroskopski zahvati u traumi koljenog zgloba – od dijagnostičkih, do opskrbe ozlijeđenih mekih tkiva i hrskavice, prijeloma tibijalnog platoa i plastike prednjeg ukriženog ligamenta (ovo zadnje od 2003. godine). Urološka kirurgija izvodila se u Čakovcu još u „staroj" bolnici zahvaljujući dugogodišnjim dolascima iz Varaždina i u „novu" bolnicu prim. dr. sc. Predraga Grimsa, uz kojeg su svi mlađi čakovečki kirurzi učili. Njegovom poduzetnošću, stručnim osobinama i utjecajem u Čakovcu su povremeno operirala priznata i uvažena imena, kao što su prof. dr. Miram Pasini, prof. dr. Ivan Bradić, prof. dr. Rugjero Novak, prof. dr. Danijel Derežić. Također, čakovečki urolozi surađuju s prof. dr. Davorom Trnskim. Povratkom sa specijalizacije prvog urologa koji je u Čakovcu ostao (dr. Mirko Perković), prestao je redoviti dolazak urologa i drugih ustanova. Današnji, respektabilan urološki program, obuhvaća dijagnostičke i terapeutske zahvate urogenitalnog sustava, kao što su ultrazvučne i endoskopske pretrage, punkcijske biopsije prostate i testisa, endoskopske transuretralne resekcije prostate i neoplazmi mokraćnog mjehura; otvorene prostatektomije, resekcije mokraćnog mjehura, bubrega, nefrektomije, orhidektomije, te operacije iz područja dječje urologije i dr. Hospitalizacija ortopedskih bolesnika i time program ortopedske kirurgije također započinje ostankom prvog ortopeda u Čakovcu (mr. sc. dr. Joško Smilović). Vrlo frekventnu ortopedsku ambulantu opslužuje 7 današnjih ortopeda, s posebno određenim danima za preglede djece. Operativni se program danas odnosi na endoskopske zahvate na velikim zglobovima, korektivne zahvate nekih prirođenih anomalija ekstremiteta, korekcije stečenih promjena na kostima, zglobovima, mekim tkivima i dr., a uz protetiku kuka, Županijska bolnica Čakovec zadnjih godina izvodi se i protetika koljena i ramena. Također, u posljednje vrijeme, veliki je obrtaj sportskih ozljeda u ortopedskoj kirurgiji naše ustanove. Ortopedski tim planira u budućnosti i proširenje svog programa. Jedna od najmlađih grana naše kirurgije je dječja kirurgija. Iako se kroz povijest dječja kirurgija veže uz dr. Starčevića, dolaskom prvog specijaliste dječje kirurgije dr. Pala, započinje i uvođenje novih tehnika te nabava uređaja, poput ureterorenoskopa, liječenja vezikoureteralnog refluksa endoskopski te postavljanje titanskih elastičnih čavli (TEN) kod prijeloma dugih kostiju. Endoskopska urologija u djece jedinstvena je na ovim područjima te su se djeca do nedavno radi sličnih zahvata upućivala na kliniku. S druge strane, postavljanjem TENova, kao minimalno

invazivnog operativnog zahvata kod prijeloma dugih kostiju, uvelike se olakšalo djeci, koja nakon operativnog zahvata ne zahtijevaju imobilizaciju, već se odmah kreće s rehabilitacijom, a očekivani povratak uobičajenim aktivnostima je mnogo kraći. Uvijek postojeća ovisnost kirurgije o mogućnostima prateće dijagnostike, odnosno uvođenja nove, suvremene tehnologije, tijekom vremena se potvrđuje boljim kliničkim rezultatima. Pogotovo u složenijim situacijama. Daljnje kompletiranje dijagnostičke, a istodobno i druge suvremene opreme u bolnici, omogućuje širenje i primjenu novih spoznaja u kirurgiji i uopće u medicini. U tom je pravcu usmjereno i potvrđivanje sadašnjosti i planiranje budućnosti kirurgije u Čakovcu.

Vrijeme Domovinskog rata

Svakako je neizostavno spomenuti značajan udio zdravstvenih djelatnika u sanitetskim potrebama u obrani Domovine – liječnika, medicinskih sestara i tehničara, vozača sanitetskih vozila i drugog tehničkog i pomoćnog osoblja među kojima su djelatnici kirurgije bili redovito, najčešće i najviše uključeni. Uključivanje kirurga započelo je već na samom početku rata organiziranjem obuke branitelja u pružanju prve pomoći, prvim odlascima policijskih i vojnih jedinica na obrambene linije u ratnim žarištima Hrvatske. Kirurzi su bili i članovi ratnih, tzv. „kriznih štabova" na razini tadašnje općine, kratko vrijeme i međuopćinskog (s obzirom na to da je ubrzo ukinut), dok je poseban štab bio sastavljen od naših djelatnika u samoj bolnici, u kojem su kirurzi bili najzastupljeniji. Razbuktavanjem rata uslijed žestine agresije u našu bolnicu pristizali su ranjenici s raznih strana bojišnice. Osim za hitne i druge neodložne pacijente, ispraznili su se veći dijelovi većine bolničkih odjela (kirurgije, ginekologije, ORL, oftalmologije), tako da je veći dio glavne bolničke zgrade pretvoren u ratnu bolnicu uključujući i spojne podzemne hodnike između bolničkih zgrada i „atomsko sklonište" ispod zgrade Hitne medicinske pomoći. Na čelu ratnog saniteta za prihvat ranjenika i organiziranje te službe unutar bolnice bio je tadašnji šef kirurgije dr. Anđelko Škoda, a novonastale odsjeke za ranjenike u prostoru drugih djelatnosti vodili su također kirurzi. U opskrbi i tijeku liječenja ratnih ozljeda vrijedila su i provodila se načela suvremene ratne kirurgije. Svi djelatnici kirurgije, a i drugih odjela na kojima su ranjenici bili smješteni, ulagali su vrlo velike napore u odgovoru na zahtjeve često neočekivanih novonastalih okolnosti. U uzbunama zbog opasnosti od zračnog napada, svi ranjenici i bolesnici premještani su (velik broj njih prenošeni!) i po nekoliko puta dnevno sa svih katova u podrumska skloništa. Za slučaj napada na bolnicu Bolnički krizni štab imao je predviđen potpuni premještaj bolnice na za to određeno, udaljeno mjesto. Osim opskrbe ranjenika u Čakovcu, medicinske ekipe odlazile su u pomoć u druge ratne bolnice u Hrvatskoj i BiH, ali i kao sanitetska opskrba vojnih jedinica na terenu. Kao što je već ranije spomenuto, medicinski tehničar iz kirurške ambulante Josip Toplek smrtno je stradao u eksploziji mine u blizini Pakraca, u sanitetskom osiguranju vojne jedinice za razminiranje terena. Nažalost, u do sada pisanim i objavljenim člancima i knjigama o Domovinskom ratu, barem u našoj županiji, udio saniteta gotovo se uopće ne spominje ili spominje tek usput. Uz redovito obavljanje uobičajenog opsega rada s civilnim stanovništvom na svojim radnim mjestima, novinari ili pisci, vjerojatno uslijed neinformiranosti ili nedostatka interesa, nisu mogli ni pretpostaviti veličinu dodatnog napora za cjelokupnu opskrbu saniteta u brutalnom ratu. Ako to danas uopće nešto vrijedi i znači, kao zadovoljstvo ostale su najčišća samozatajnost i, bez računice, iskrena predanost hrvatskih medicinara u svom zvanju u obrani Domovine.

Odjel traumatologije 2000.-ih

Specijalizanti kirurgije 2019. godine

Djelatnici Odjela traumatologije 2022. godine
(Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

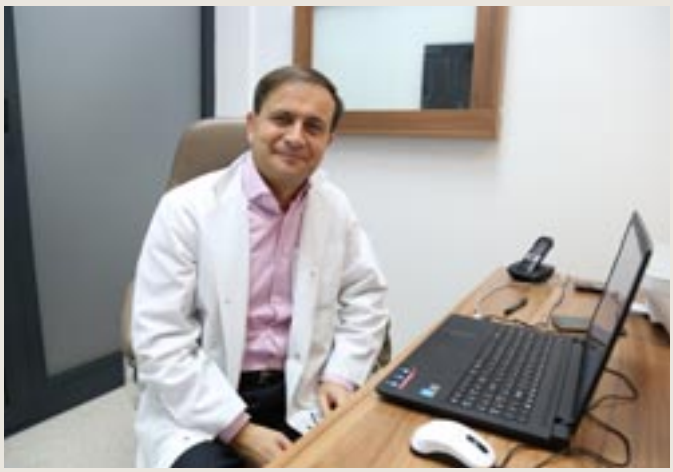

Dr. Antonio Plešnar, urolog (iz arhive portala eMedjimurje)

Vaskularna kirurgija (Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

Prva operacija kompletno ženske ekipe u Čakovcu, 29.6.2011. godine

Sjećanje sestre Micike[199]

Sjećam se stare kirurgije na 1. katu još davne 1968. godine. Na odjelu je devet bolničkih soba s 56 kreveta. U istom prostoru bila je opća bolnica, odjelna ambulanta, čajna kuhinja, 1 kupaona i dva WC-a. Na odjelu je radilo u tri smjene šest bolničarki i pet bolničara. Glavna sestra bila je časna sestra Salvatora. Radilo je pet liječnika:

Dr. Franjo Deban – direktor cijele bolnice
Dr. Pavao Kolmanić
Dr. Frane Golem
Dr. Gabrijel Sever

Radili smo 48 sati tjedno. Plaće jako male, a nedjelje i praznici nisu bili plaćeni, a nije bilo ni slobodnih dana. Štoviše, nije postojao raspored rada, bila je usmena predaja, tako da se u subotu nije znalo tko će u nedjelju raditi. U radu smo koristili znanje iz škole, ali smo uz rad učili od starijih. Kasnije je pružena mogućnost obrazovanja uz rad u srednjoj medicinskoj školi u Varaždinu, što smo svi iskoristili. U bolničkim sobama nije bilo tekuće vode. Za njegu bolesnika smo u lavorima nosili vodu iz kupaonice koja je bila na kraju dugog hodnika. U čajnu kuhinju smo tri puta dnevno iz centralne kuhinje u velikim termos-kantama donosili hranu i na poslužavnicima ju raznosili bolesnicima. Ambulanta je bila multinamjenska prostorija. Tu se danonoćno sve radilo i jedina prostorija u kojoj smo svi boravili.

- podjela th, obrada i previjanje rana, incizije, repozicije i gipsanje, cirkularni koksfemurski pa i veliki korzet gips. Gipsane zavoje smo sami radili. Razvili bi zavoj i na njega smo pomoću lopatice nasipali gips u prahu, zavoj pažljivo zamotali i to je bilo to. Kad je trebalo, taj zavoj smo potopili u vodu i namotali na nogu ili na ruku.

Svakodnevno smo nakon jutarnje njege bolesnicima vadili krv, uzimali urin i nosili u laboratorij.

Radili smo puno i teško. Sve prijeme – unesrećene smo na nosilima nosili na odjel na obradu i obavezno sve nosili na rtg. Umrle isto na nosilima po stepenicama u mrtvačnicu. Ispred ulaza je bila velika hrpa ugljena kojega smo u kantama nosili na odjel i ložili peći. U svim bolničkim sobama su bile velike zidane glinene peći, a ložilo se iz hodnika. Sav zavojni materijal se prao u centralnoj vešarni i u velikim zavežljajima donosio na odjel. To smo u noćnoj smjeni odvajali i slagali tupfere i koksalce. Pomoću male naprave – slične kolovratu namatali zavoje. Sve smo sterilizirali u autoklavec. U suhom sterilizatoru smo sterilizirali instrumente, a šprice i igle smo kuhali u koherima – posebne kazete. Srećom, sve se mijenjalo na bolje. Zapošljavao se novi kadar. Izgrađena je lijepa nova bolnica i u njoj velika, velika, meni zauvijek mila i draga kirurgija i svi koji su i koji će biti u njoj.

[199] Sve vas srdačno pozdravlam. Sr. Micika.

Liječnici Odjela za anesteziologiju, reanimatologiju i intenzivnu medicinu s JIL-om

Odjel za anesteziologiju, reanimatologiju i intenzivnu medicinu s JIL-om[200]

Odjel anesteziologije u čakovečkoj bolnici koja je tada bila u sklopu Medicinskog centra u Čakovcu osnovan je u listopadu 1973. godine kao samostalna bolnička jedinica. Te godine objavljeni su u službenom listu propisi, odnosno standardi prema kojima sve opće bolnice moraju imati uz bolesničke odjele i prateće službe kao samostalne jedinice: radiologiju, biokemijski laboratorij, transfuziju, anesteziju, patologiju itd. Na temelju toga Upravno vijeće bolnice (Medicinskog centra) donijelo je odluku da se organizira anesteziološki odjel, tim više što je otvorena i nova bolnička zgrada u kojoj su anesteziolozi dobili svoj prostor. Do tada etersku anesteziju davala su dva tehničara, prvi anesteziološki tehničar u čakovečkoj bolnici Eugen Krištofić, koji je 1970. u posao uveo mlađeg tenhičara Franju Nemeca. Prije toga anesteziju su davali sami operateri. Također su dvije liječnice upućene u Zagreb na specijalizaciju iz anesteziologije, od kojih se samo dr. Meri Ozretić vratila u našu bolnicu kao prvi specijalist anesteziolog u Međimurju.

U ljetu te 1973. godine otvorena je i stavljena u funkciju nova bolnička zgrada s hitnim prijemom bolesnika u prizemlju, s odjelima svih operativnih struka (kirurgija, ginekologija, otorinolaringologija i okulistika) raspoređenima po katovima, pedijatrijom na četvrtom katu i patologijom u podrumu. Na prvom katu izdvojen je centralni operacijski trakt sa šest operacijskih sala, a na drugom katu rađaonski trakt, oba

[200] Pripremila dr. Dubravka Kapun

Fotografija nakon operacije godine 2006.

Sestre i tehničari anestezije povodom otvorenja JIL-a 2012. godine

povezana posebnim liftom. Uz operacijski trakt nalazio se prostor za anesteziologe: soba za sastanke, mali ured i soba dežurnog anesteziologa, prostor za tzv. „šok sobu", odnosno intenzivnu jedinicu s čajnom kuhinjom i „nečistim prostorom". Uz to bio je još prostor centralne sterilizacije.

Anestezиološki odjel počeo je raditi s tri liječnika, jednim specijalistom anesteziologije, dr. Meri Ozretić, i dva specijalizanta anesteziologije, dr. Helenom Vegh i dr. Anom Oremuš, te jednim anestezиološkim tehničarom – to je bio Franjo Nemec koji je u međuvremenu postao viši medicinski tehničar. U operacijskim salama bili su stari anestezиološki aparati „Sutjeske". Povratkom dr. Ozretić sa specijalizacije počeo se upotrebljavati inhalacijski anestetik Halothan za koji je prilagođen neki eterski raspršivač, a uskoro su nabavljena dva nova anestezиološkia aparata „Tiberius". Proteklo je još godinu dana kad je počela s radom intenzivna jedinica, prvenstveno zbog nedostatka medicinskih sestara. Do ljeta 1974. godine opremljena je sa 6 kreveta uz koje su bili tlakomjeri na živu, slušalice i poneki EKG monitor i Ambu-balon. U srpnju i kolovozu te godine zaposleno je 8 mladih medicinskih sestara koje su maturirale u Medicinskoj školi u Varaždinu – Darinka Drožđek, Đurđa Plantak, Đurđa Pongrac, Dragica Ciglar, Darinka Megla, Dinka Legin, Emilija Buden i Nada Pavlic. Tijekom zadnje godine školovanja dobile su stipendiju Medicinskog centra u Čakovcu i bile predodređene za rad u intenzivnoj jedinici. Stjecale su iskustvo prva dva mjeseca radeći u operacijskom traktu, vježbale davanje infuzija, patenteralnu terapiju, držanje maske i sl., a zatim prešle u intenzivnu jedinicu.

Odlukom tadašnjeg ravnatelja bolnice dr. Franje Debana, kirurga, anesteziolozima je doskora pridružen operacijski trakt i centralna sterilizacija, djelomično zbog toga što je bilo teško dogovoriti koja će operativna struka voditi zajednički trakt, pa se vođenje trakta mijenjalo svaki mjesec, a djelomično iz praktičnih razloga jer su prostori operacijskog trakta, sterilizacije i intenzivne jedinice bili fizički jedni uz druge. Tako su čakovečki anesteziolozi vodili operacijski trakt i centralnu sterilizaciju gotovo 40 godina. Operacijski trakt imao je glavnu instrumentarku Ivanku Nemec, koja je uz rad završila Višu medicinsku školu i godinama bila jedina viša medicinska sestra u traktu, a centralnu sterilizaciju vodila je Vera Kutnjak, isto viša medicinska sestra. Budući da su anesteziolog, operacijski trakt i intenzivna jedinica trebali biti

dostupni 24 sata dnevno sve dane u godini, anesteziolozi i anesteziološki tehničar dežurali su, kao i jedan instrumentar, medicinske sestre u intenzivnoj jedinici radile su u smjenama, a bile su zaposlene i spremačice u operacijskom traktu koje su radile u smjenama i dvije spremačice za intenzivnu jedinicu. To su bile Elizabeta Čanadi, Anđela Vuk, Štefanija Fotak, Ana Juričan, Vaja Zver, Štefica Okreša, Marija Risek, Marija Čokešić, kasnije Ana Grujić i Magdalena Kukovec. One, ne samo da su cijeli odjel spremale i čistile, dakle i operaciju, i sterilizaciju, i intenzivnu jedinicu, nego su po potrebi i u noćnoj smjeni posluživale instrumentare, a sestre iz intenzivne jedinice uskakale kao anesteziološke tehničarke.

Kraj sedamdesetih godina bilježi snažniji zamah stručnog rada na svim odjelima u bolnici, pa tako i našem. Zbog povećanog obima poslova, ponajprije broja operacija, a time i broja anesteziooloških postupaka, kao i broja liječenih bolesnika u intenzivnoj jedinici, zaposleni su novi liječnici – specijalistica anesteziologije dr. Branka Nemeth i specijalizanti dr. Marija Cvjetko i dr. Goran Sačer, zaposlene su anesteziološke tehničarke: Marina Kozjak, Davorka Gašparić i Vlasta Kostel. U to doba i početkom osamdesetih godina zaposlena je nova generacija mladih medicinskih sestara za rad u intenzivnoj jedinici: Ana Peharda, Marija Vidović (kasnije premještena za anesteziološku tehničarku), Marina Pongrac, Katarina Ščavničar, Katarina Čurin, Milica Kacun, Mirjana Podvezanec, Jadranka Petričević, Božena Škvorc, Snježana Lončarić, Marina Balić, Nada Varga, Suzana Krsnik, Mira Šimunić, Nada Novak. Povećanje obima poslova zahtijevalo je i više opreme, pa su nabavljeni novi anesteziološki aparati „Romulusi", kod nas prvi s ugrađenim respiratorima, a tada već stariji „Tiberiusi" nadograđeni su i osuvremenjeni, te EKG monitori s funkcijom automatskog mjerenja krvnog tlaka. Počeo se koristiti novi kratkotrajni anestetik propofol. Nažalost, dio liječnika anesteziologa otišao je raditi u druge ustanove pa su zaposleni za specijalizaciju dr. Ana Bene i dr. Dubravka Kapun te specijalistice anesteziologije dr. Milica Treber i dr. Dženana Mulaomerović Musić. Zato se broj anesteziologa (5) krajem sedamdesetih godina 20. stoljeća nije povećao u osamdesetima. Zbog velikog broja dežurstava liječnica, u pomoć su dolazile liječnice specijalisti anesteziologije iz OB Varaždin, dr. Marija Perković i dr. Ana Juraga, i odradile svaka 2 – 3 dežurstva mjesečno.

Gornji red v.m.teh. Franjo Nemec, dr. Dženana Mulaomerović-Musić, v.m.s. Ivanka Nemec, dr. Danica Mališ, sjede dr. Ana Bene, dr. Meri Ozretić, dr. Milica Treber, 1995.

Na fotografiji su med. techn. Mihajlo Pongrac, mag. med. techn. Milena Škvorc, dr. Selma Pernar, med. techn. Tomislav Cmrečnjak, med. techn. Mirjana Podvezanec, med. techn. Dominik Kniplič, med. techn. Anica Dominić, dr. Ana Bene, med. techn. Jadaranka Lipić, med. techn. Mira Kovačić, med. techn. Ružica Švenda

Dr. Ivana Horvat, dr. Đina Stanić, dr. Meri Ozretić, v.m.s. Ivanka Nemec, dr. Dragutin Kopasić i dr. Selma Pernar

Insturmentari oko 2010. godine

Anesteziološke tehničarke i sestre i tehničar iz JIL-a

Anesteziolozi povodom 40. obljetnice Odjela

Instrumentari i spremačice operacijskog trakta

Liječnice odjela anesteziologije 2021. godine

Martinje 2008. Odjel anestezije i kirurgije

Sr. Suzana Krsnik, dr. Selma Pernar, med. techn. Tomislav Cmrečnjak, dr. Biserka Mustač Hlebec

Promijenjena je organizacija odjela, pa imamo odsjeke: Jedinica intenzivnog liječenja – JIL, Anestezija, Operacijski trakt i Centralna sterilizacija, koje interno vode glavni tehničar i glavne sestre Franjo Nemec, Ivanka Nemec i Vera Kutnjak.

Zbog teškog i stresnog rada u intenzivnoj jedinici stalni je odljev medicinskih sestara – unutar odjela mijenjaju radna mjesta i odlaze raditi kao instrumentarke ili anesteziološke tehničarke – odlaze raditi na druge bolničke odjele ili u razne ambulante, a u ono doba manji broj odlazi u druge države. Zbog toga su krajem osamdesetih godina i u devedesetima zaposleni Marija Glažar, Ružica Švenda, Gordana Donoša, Renata Maltar, Jožica Urošević, Đurđica Baksa, Gordana Juričan, Vesna Hozmec, Mirjana Barbir, Milena Škvorc, Jelena Okreša, Štefanija Bermanec, Marija Branković, Đurđica Hlapčić, Spomenka Tot, Spomenka Tomašić, Slađana Herman, Sanja Trakoštanec, Smiljana Furdi, Boris Vuković, Silvija Škvorc, kratko Jelena Okreša, Mihajlo Pongrac i Vjerana Trstenjak koji su ubrzo prešli u instrumentare. Zaposlene su i preraspodijeljene spremačice Rozalija Kaurinović i Francika Jurinec, Marija Vugrinec. Medicinske sestre i medicinski tehničari u JIL-u, anesteziološki tehničari i instrumentari trebaju zbog specifičnosti svoga posla dodatno obrazovanje koje se provodi pod mentorstvom glavnih sestara i tehničara na radnom mjestu, i traje oko godinu dana. Veći broj njih nastavio je školovanje na višoj školi za medicinske sestre i tehničare uz rad, te su stjecali dodatne kvalifikacije.

Devedesete godine 20. stoljeća obilježio je Domovinski rat, potrebe u zdravstvu povećale su se i djelomično promijenile. Iako nismo bili u području direktnog ratnog djelovanja, u našoj bolnici liječeni su ranjenici u intenzivnoj jedinici i na kirurgiji, manji broj na drugim odjelima. Nabavljena je nova, suvremenija oprema: respiratori i hemodinamski monitori, anesteziološki aparati sa suvremenijim respiratorima i monitoringom; djelomično su dobiveni preko akcija o opremanju bolnica Ministarstva zdravlja, ili donacijama naših građana ovdje i u inozemstvu. U intenzivnoj jedinici počela je upotreba infuzijskih pumpi i perfuzora, bolesnicima smo počeli davati gotovu enteralnu hranu. Zbog većeg broja suvremenih aparata, smanjili smo broj kreveta u intenzivnoj jedinici pa smo imali 5 kreveta, ali bolje opremljenih. Pojavile su se tanje jednokratne igle za spinalnu anesteziju, uveden je novi inhalacijski

Sr. Mira Šimunić, dr. Đina Stanić, sr. Silvija Škvorc-Kniplić, med. techn. Boris Vuković, dr. Meri Ozretić, spremačica Marica Risek, sr. Marija Branković, spremačica Maca Čokešić, sr. Štefica Okreša, med. techn. Franjo Nemec, dr. Ivana Jambrović-Horvat, v.m.s. Ivanka Nemec, sr. Nada Ciglar

Liječnički kolektiv Odjela anesteziologije početkom 2000-tih godina

anestetik Sevoran, u liječenju bolesnika upotrebljavli smo nove antibiotike. Zaposleni su mladi liječnici za specijalizaciju iz anestezije: dr. Đina Stanić, dr. Dragutin Kopasić, dr. Danica Mališ, dr. Selma Pernar, dr. Ivana Horvat Jambrović, dr. Zrinka Šafarić. Opet zbog odlazaka nekih liječnika, broj anesteziologa povećao se samo na 8. I dalje nam pomažu liječnici iz OB Varaždin, dežura dr. Supjan Tanuwijaja. Povećan je broj anestezioloških tehničara koji su tih godina počeli dežurati i raditi noću. Mirjana Podezanec, Milica Kacun, Mira Šimunić, Marina Balić i Milena Škvorc premještene su u operacijski trakt. Liječnici ne samo da su liječili brojne ranjenike dovezene iz ratnih područja, nego su i sami sudjelovali u ratu. Anesteziolozi dr. Dubravka Kapun, dr. Ana Bene, dr. Meri Ozretić, dr. Dragutin Kopasić, dr. Dženana Mulaomerović Musić, dr. Milica Treber i anestezиološki tehničari Franjo Nemec i Maria Vidović bili su s vojnim jedinicama ili sa specijalnim policijskim jedinicama na bojištima u Moslavini, na Velebitu, u Slavoniji, na Prevlaci i drugdje

Godine 1997. započela je s radom anestezиološka ambulanta koja je radila pola radnog vremena u ginekološkoj prijemnoj ambulanti. U njoj su radili svi anesteziolozi prema rasporedu.

Godine 1998. uključili smo se u transplantacijski program koji se počeo značajnije razvijati u našoj državi. Te je godine prvi darivatelj organa premješten iz naše bolnice u KBC „Sestre milosrdnice" u Zagreb da se parakliničkim testom utvrdi moždana smrt i izvrši eksplantacija organa. Uvođenje novih dijagnostičkih metoda u bolnici, posebno CT dijagnostike, omogućilo je prvu eksplantaciju organa u našoj bolnici koja je izvršena 2000. godine. Sljedećih 10 godina imali smo 1 – 2 realizirana darivatelja organa godišnje i isto toliko odbijenih zbog više razloga, najčešće od obitelji, uz poteškoće s dijagnostikom moždane smrti i nejasnim radiološkim algoritmima. Od 2012. godine moždanu smrt dokazujemo sigurnijom metodom, scintigrafijom mozga u bolnici u Varaždinu, i otada imamo 4 – 9 donora godišnje, ukupno 56 multiorganskih eksplantacija u zadnjih 10 godina, a to je 160 – 170 transplantiranih bolesnika u Hrvatskoj i drugdje u Europi. Zadatak je anesteziologa probir potencijalnih darivatelja organa, održavanje donora i dijagnostika moždane smrti. Prema uputama Ministarstva zdravstva svake godine određen je anesteziolog, transplantacijski koordinator na

razini bolnice, koji koordinira sve dijagnostičke i konzilijarne djelatnosti potrebne u ovom sustavu. Bolnički transplantacijski koordinatori posebno su školovani na razini države na raznim međunarodnim tečajevima kod nas i u inozemstvu. U čakovečkoj bolnici to su bili dr. Meri Ozretić do 2005. godine, nakon toga dr. Đina Stanić do 2007., dr. Dubravka Kapun do 2013., i od 2014. godine do sada dr. Biserka Mustač Hlebec, te zamjenici dr. Ana Bene i dr. Milena Hozmec Čonkaš, svi specijalisti anesteziologije, reanimatologije i intenzivnog liječenja.

Na početku 21. stoljeća sve više radimo spinalne anestezije zahvaljujući novim, tanjim jednokratnim spinalnim iglama koje su gotovo potpuno otklonile mogućnost komplikacija, prvenstveno postpunkcijskih glavobolja. Velik broj endotrahealnih intubacija zamijenjen je postavljanjem laringealne maske. Za velike operacije u trbuhu postavljamo epiduralne katetere za intraoperativnu i postoperativnu analgeziju. Kod bolesnika koji su dulje intubirani i trebaju potporu respiratora, radimo perkutanu traheotomiju. Nabavljani su novi anesteziološki aparati i samostalni aparati s mogućnošću proširenog, više ili manje invazivnog monitoringa različitih funkcija u bolesnika (kao mjerenje plućnih tlakova, dubine kome, mjerenja nekih srčanih parametara itd.). Sve ove nove metode koje su pokazale dobrobit za bolesnika trebalo je naučiti samostalno među kolegama ili na raznim tečajevima. Osim standardnih poslova počeli smo brinuti o prvim bolesnicima s kućnim respiratorima, što je uključivalo stabilizaciju bolesnika na kućnom respiratoru nakon završenog liječenja, podučavanje skrbnika-roditelja ili drugih ukućana o njezi takva bolesnika, podučavanje obiteljskog liječnika i patronažne sestre, a istovremeno stalnu raspoloživost obitelji zbog eventualnih tehničkih problema. Tu je najveći teret ponijela dr. Dženana Mulaomerović Musić koja se postupno preko ambulante za bol uključila u rad palijative u bolnici, a potom i vodila bolničku palijativu.

Godine 2007. završena je gradnja novog paviljona bolnice u kojem su na dvije etaže smještene sve poliklinički ambulante. U tom prostoru naša je djelatnost dobila dvije ambulante povezane sestrinskom sobom. Jedna je anesteziološka ambulanta opremljena dodatno osnovnim hemodinamskim monitorom i vagom, a u drugoj je radom započela ambulanta za bol. Na rad u njima i usklađivanje rada obje ambulante, premještena je iz JIL-a medicinska sestra Ana Peharda, u anesteziološkoj ambulanti rade svi anesteziolozi prema rasporedu, a u ambulanti za bol određeni broj naših anesteziologa. Ambulanta za bol ubrzo je bila opremljena aparaturom koja omogućuje fizikalne načine tretiranja kronične boli (UZV, laser, magnet, TENS), a u terapiju je uvedena i akupunktura za koju je bila potrebna dodatna edukacija. Nabavkom ultrazvučnog aparata počeli smo raditi minimalno invazivne postupke liječenja boli (blokovi pojedinih živaca, ESI).

Sve ovo zahtijevalo je povećanje broja zdravstvenog osoblja, i liječnika i medicinskih sestara i tehničara. Zaposlen je specijalist anesteziolog dr. Branko Vrčić, a dr. Mileni Hozmec Čonkaš, dr. Biserki Mustač Hlebec, dr. Ani Jurin Martić i dr. Mihaeli Oreški Zadravec odobrene su specijalizacije iz anesteziologije, renimatologije i intenzivne madicine, koje su uspješno završile polaganjem specijalističkog ispita i rade do danas. Od listopada 2002. godine u bolnici dežuraju dva anesteziologa. U zasluženu mirovinu ispratili smo dr. Meri Ozretić, prvu specijalisticu anesteziologinju u Međimurju, dugogodišnju voditeljicu našeg odjela, većini nas mentoricu i učiteljicu. Godine 2010. na odjelu je radilo 12 anesteziologa, iako je prema standardima i obimu posla bilo potrebno više. Zaposlena je nova generacija medicinskih sestara i tehničara, sada s

Svjetski anesteziološki kongres 1997. na Hvaru, dr. Dubravka Kapun, sr. Marija Vidović, dr. Ana Bene, dr. Meri Ozretić

Proslava 30 godina Odjela 2003. godine, dr. Milena Hozmec-Čonkaš, dr. Biserka Mustač-Hlebec, dr. Zrinka Oremuš, dr. Krešimir Oremuš, Ana Mihalic, sr. Marija Matulić, v.m.s. Ivanka Nemec, mag. med. techn. Vesna Hozmec-Blažić

Sestra Toplek, Franjo Nemec i Marica Risek

2003. svi dotadašnji djelatnici Odjela

Dr. Meri Ozretić i dr. Goran Sačer

Dr. Meri Ozretić i dr. Helena Vegh

Dr. Helena Vegh i dr. Meri Ozretić u operacijskoj sali

Otvaranje odjela intenzivnog liječenja

Sestrinski kadar Jedinice intenzivnog liječenja

višom i visokom stručnom spremom ili u tijeku daljnjeg školovanja uz rad: Ivana Kovačić, Marijana Horvat, Tamara Vrbanec, Ivan Lisjak, Željko Špiranec, Mateja Murković, Mateja Tomašić, Ivana Jagec, Marta Glavaš, Krešimir Kacun, Ema Senčar, Petar Tompoš, Željka Deban, te jedna bolničarka Jasna Dragojlov. U bolnici su reorganizirane neke službe, napravljena je nova centralna sterilizacija u prizemlju s više prostora, operacijski trakt i sterilizacija odvojeni su od našeg odjela i priključeni kirurgiji, reorganizirane su službe pomoćnog osoblja, pa spremačice više nisu zaposlene na našem odjelu, već su raspoređene iz Centralnog servisa.

Godine 2012. na jednom od razmještenih kirurških odjela u prizemlju zgrade načinjena je nova, suvremena jedinica intenzivnog liječenja. U tom je prostoru u nizu 5 intenzivnih kreveta s pratećim priključcima, monitorima, respiratorima, infuzijskim pumpama i perfuzorima te 4 jednokrevetne izolacije koje su idućih godina postupno tehnički opremane. Do danas su potpuno u funkciji 3 izolacije. Proširenje i opremanje nove jedinice intenzivnog liječenja nije pratilo i adekvatno povećanje broja osoblja, medicinskih sestara i tehničara, pa danas koristimo 7 kreveta, a 8. izuzetno rijetko. I dalje radimo u 6 operacijskih sala u centralnom operacijskom traktu koji je renoviran prije sedam godina, u traktu imamo posebno pripremu za anesteziju i sobu za buđenje, imamo jednu operacijsku salu uz hitni bolnički prijem, dajemo kratkotrajne anestezije u prijemnoj kirurškoj ambulanti, koronarnoj jedinici, gastrološkoj endoskopiji te povremeno na drugim mjestima u bolnici. I radimo u dvije ambulante. Sve to zahtijeva veći broj liječnika anesteziologa i medicinskih sestara i tehničara.

Drugo desetljeće 21. stoljeća donosi nam nove mogućnosti i anesteziološke tehnike regionalnih anestezija zahvaljujući ultrazvuku – prvi UZV aparat dobili smo 2010. godine, ali smo ranije već koristili jedan stariji s radiologije. Svi anesteziolozi ponovno su školovani i prošli opsežne tečajeve regionalne anestezije, pa sada pod kontrolom ultrazvuka možemo anestezirati područje gotovo svakog ultrazvučno vidljivog živca. Novi sofisticirani respiratori u jedinici intenzivnog liječenja koje smo među prvima koristili u našoj zemlji (Hamilton) promijenili su naše stavove o respiratornoj potpori bolesnicima, proširili znanja o respiraciji i mogućnostima tehnike, te su naši liječnici sudjelovali na simpozijima i predavanjima iznoseći drugima prednosti novih metoda i ukazujući na njihove blagodati za bolesnike. Ovim stručnim

prezentacijama posebno se istakla dr. Selma Pernar. Jedan od takvih simpozija za liječnike svih struka koji su liječili COVID bolesnike organizirali smo u našoj bolnici s gostima predavačima iz drugih ustanova. Godine 2013. svečano smo proslavili 40 godina postojanja odjela, sakupili sve zaposlenike u tih 40 godina, pozvali goste iz stručnih društava i klinika u Zagrebu i Rijeci, održali predavanja o svojoj djelatnosti i družili se uz večeru i ples.

Nažalost, drugo dosetljeće 21. stoljeća donijelo nam je i krizu u zapošljavanju mladih liječnika, s jedne strane nije bilo interesenata za ovu specijalizaciju, pa se na neke natječaje nitko nije javio; dr. Marija Okić iz KBC Zagreb i dr. Ivana Hirš iz OB Varaždin došle su kao specijalisti i nakon par godina otišle kao i drugi naši kolege u druge ustanove i u Austriju. Dr. Martina Selec, dr. Rijalda Ostojić, dr. Petra Kanižaj i dr. Tihomir Jambrović završili su specijalizacije. Uz naše liječnike dežurale su dr. Jadranka Premužić iz OB Varaždin i dr. Jadranka Katančić iz KBC Zagreb. U zadnjih 6 godina četiri liječnice otišle su u mirovinu, a zaposleno je 7 mladih liječnika kojima je odobrena specijalizacija: dr. Ivana Žugec, dr. Nenad Vidanec, dr. Josipa Marić, dr. Ana Jakovina, dr. Ivana Vuk, dr. Dino Počuča i dr. Tanja Horvat.
Pandemija COVID-19 u 2020. i 2021. godini zahtijevala je posebne napore upravo na ovom odjelu. Oformljena je još jedna jedinica intenzivnog liječenja za COVID bolesnike, a to je tražilo veći broj liječnika anesteziologa kojih nema i još jednog dežurnog više. Sve to palo je na teret timu koji je ovdje, liječnici su uložili maksimalne napore da sve funkcionira za dobrobit bolesnika, a medicinske sestre i tehničari radili u gotovo nemogućim smjenama da svima pružimo najbolju moguću skrb. Od gore spomenutih specijalizanata, tri najmlađa započela su specijalizaciju tijekom pandemije, a kako nas je tada napustila jedna liječnica, iz OB Varaždin u našu je bolnicu došla specijalistica anesteziologije dr. Ivana Novak; zaposlene su medicinske sestre i tehničari Sven Bermanec, Meri Tot, Tonka Kaser, Marie Claire Horvat, Toni Miklobušec, Lorena Lisjak, Doroteja Špoljarić, Sandra Kovač, Ena Novak i Paula Lajtman u JIL, te Lea Lovrek, Lea Novak i Petra Sušec kao anesteziološke tehničarke. Tijekom pandemije radili su u JIL-u, ali i na drugim odjelima s COVID bolesnicima. Operativni program bio je smanjen samo na hitnu salu, pa su i anesteziološke tehničarke bile preraspodijeljene na rad u JIL i druge odjele. Svakako treba spomenuti stalne spremačice u JIL-u iz Centralnog servisa – Vladimirku Moharić, Đeni Horvat, Sanju Kozjak i Tatjanu Radek, koje su višestruko jače prionule na čišćenje i dezinficiranje prostora sa zaraženim bolesnicima. Zbog akutnih potreba nabavljeni su novi respiratori, monitori, infuzijske pumpe i perfuzori, pa je djelomično zanovljena oprema. Osim toga anesteziolozi su vodili brigu po drugim COVID odjelima o bolesnicima s jednostavnijim aparatima za neinvazivnu potporu disanju te educirali druge liječnike na tim odjelima.

Danas na odjelu radi 9 specijalista anesteziologije reanimatologije i intenzivnog liječenja (3 manje nego prije 10 godina), 7 specijalizanata iste specijalizacije, 26 medicinskih sestara i tehničara u Jedinici intenzivnog liječenja i 1 bolničarka, 11 anestezioloških tehničara, 1 sestra u obje ambulante, 4 spremačice, stalne iz Centralnog servisa. Od 9 specijalista anesteziologa 4 ima dodatne subspecijalizacije iz intenzivne medicine, a jedna liječnica doktorat znanosti. Liječnice u mirovini dr. A. Bene, dr. D. Kapun, dr. Dž. Mulomerovič Musić, te najmlađa umirovljenica dr. Đ. Stanić danas rade s ugovorom o djelu i pokrivaju dnevni rad na jednom do tri radna mjesta ovisno o potrebama i operativnom programu. Uz njih povremeno dolaze drugi vanjski suradnici, dr. Tomislav Čutura na nekoliko dežurstva mjesečno, a po jedan do dva dana u operaciji rade i drugi.

Djelatnici Odjela otorinolaringologije (Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

Odjel otorinolaringologije[201]

Otorinolaringologija dio je medicine koji se bavi proučavanjem bolesti uha, nosa, ždrijela i grla i njihovim liječenjem. Ova je struka kao posebna grana medicine nastala tijekom 19. stoljeća u Austriji i Njemačkoj. Kao prvi predstavnik u Hrvatskoj najčešće se navodi prof. dr. D. Mašek, jedan od osnivača Medicinskog fakulteta u Zagrebu i ORL katedre na fakultetu. Valja spomenuti da se otorinolaringologijom na području Hrvatske prethodno radi prof. dr. Mašeka bavio dr. Đ. Catti, jedan od prvih asistenata dr. L. Türcka i dr. A. Politizera.

U Međimurskoj županiji prvi specijalist otorinolaringologije bio je dr. Viola koji je radio u čakovečkoj bolnici za vrijeme II. svjetskog rata te vodio nekoliko kreveta u sklopu kirurgije. Nakon rata u bolnicu dolazi obavljati preglede varaždinski specijalist dr. Šandor Čani, a kasnije i dr. Zdenka Kranjc. Od 1961. do 1964. godine otorinolaringologijom se, u sklopu kirurgije, bavio dr. Ivan Trubić.

ORL odjel osnovan je 1964. godine na inicijativu prim. dr. med. Vinka Makšana koji je ujedno postao i prvi voditelj odjela, dok je prva glavna sestra bila sr.med. Marija Bogdan. U početku je odjel funkcionirao u sklopu kirurgije da bi 1973. godine zajedno s očnim odjelom bio preseljen na III. kat tada novoizgrađenog bolničkog paviljona. Početno je odjel imao 32 bolesnička kreveta te su se uspostavom operacijskog bloka

[201] Pripremila dr. Iva Žvorc

Na slici dr. Slavko Petrović, dr. Vinko Makšan, sr. Vojković, dr. Ljubica Pavčec i teh. Lehkec

1974. godine počele svakodnevno izvoditi operacije; ponajviše iz područja dječje otorinolaringologije (tonzilektomija i adenoidektomija), no i operacije uha, nosa, nosnih sinusa, tumora glave i vrata, a kasnije i žlijezda slinovnica i štitnjače. Nedugo nakon osnivanja odjela nabavljena je i oprema za audiološka i vestibulološka ispitivanja te je osnovana audio-vestibulološka ambulanta. Dr. V. Makšan obavljao je dužnost voditelja do 1979. godine.

Od 1979. do 2009. godine voditelj odjela bio je mr.sci.dr. Nikola Maksimović. U tom je periodu, uz nastavljanje ambulantnog i operativnog rada, došlo do nekoliko značajnih promjena u organizaciji i funkcioniranju odjela. Ponajprije je 80-ih godina 20. stoljeća u bolnicu i na ORL djelatnost došao raditi dr. dent. med., spec. oralne kirurgije Stjepan Somođi kao prvi oralni kirurg u Međimurju, a kasnije i ravnatelj bolnice. Potom je otvorena i logopedska ambulanta u kojoj je radila prof. Milica Čanadi. Godine 1999. nabavljen je prvi ENG uređaj u Međimurju, a zatim i nova tiha komora i audiološka oprema. Godine 2007., po dovršetku novog paviljona bolnice,

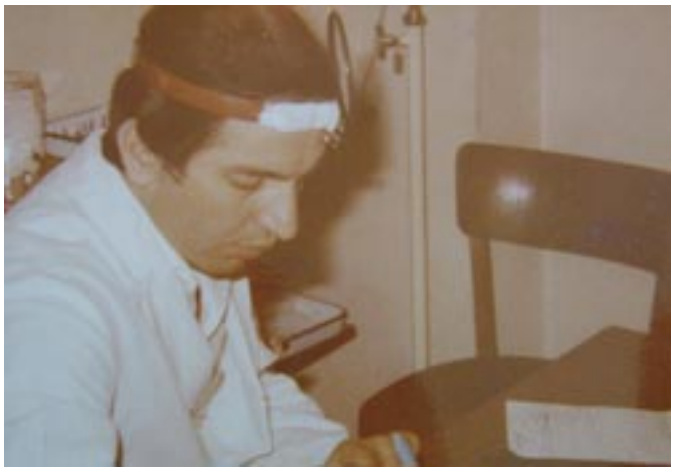

Mr.sci.dr. Nikola Maksimović

Mr.sci.dr. Nikola Maksimović tijekom zahvata

ORL odjel premješten je na IV. kat novog paviljona dok su ambulante premještene na I. kat. Preseljenjem odjela u nove prostore reduciran je broj bolničkih kreveta na današnjih 11 te je smanjen i broj ORL operativnih dana u operacijskom traktu.

Dr. Anđelko Glavaš

Odlaskom dr. med. Maksimovića u mirovinu voditeljicom odjela postala je dr. med. Ljubica Pavčec koja je tu dužnost obavljala do 2014. godine. U tom periodu nabavljeno je podosta nove opreme, od čega ponajviše treba spomenuti fiberendoskope za ambulante i endoskopsku opremu za operacijsku salu, nakon čega su se počele i izvoditi prve funkcionalne endoskopske operacije nosnih sinusa (FESS).

Od 2014. do 2019. godine voditelj odjela bio je dr. med. Leon Vrtarić, subspec. audiologije i vestibulologije. Tijekom njegova mandata sve se češće izvode velike operacije tumora glave i vrata, operacije štitnjače, velikih žlijezda slinovnica kao i nosa i nosnih sinusa, pa je shodno tome i nabavljen operacijski mikroskop za operacije uha i mikrolaringoskopske zahvate, koblator za tonzilektomije, ultrazvučni nož za operacije štitnjače i slinovnica te oprema za FESS. Nabavljeni su i VNG aparat i timpanometar.

Od 2019. do 2021. godine za voditeljicu odjela postavljena je dr. med. Lara Stanić, subspec. plastične i rekonstruktivne kirurgije glave i vrata te se odjel nastavlja razvijati u smjeru rekonstruktivne i plastične kirurgije glave i vrata. Nastupom COVID pandemije, a prema preporukama Nacionalnog stožera, znatno je reduciran rad ambulanti kao i rad u operacijskim salama. Odjel je privremeno premješten na kirurgiju, dok je dio medicinskog osoblja premješten na rad na odjele koji su zbrinjavali Sars-CoV pozitivne pacijente.

Krajem 2021. godine za voditelja odjela postavljen je dr. med. Danko Blažeka koji je ujedno i zamjenik ravnatelja bolnice. Već iduće godine odjel je ponovo smješten u stare prostore (IV. kat novog paviljona bolnice) te je ponovo uspostavljen redovni rad

Dr. Đorđe Pal, dr. Zlatko Pavčec i dr. Ljubica Pavčec

U donjem redu: dr. Ljubica Pavčec, dr. Slava Knapić, dr. Nikola Maksimović, dr. Mohamed Rabie Chamae, dr. Maria Hlavinkova, gornji red: sr. Đurđa Božić, Jadranka Petričević, Ruža Šegović, Danica Vinko, Nada Šardi, Verica Zemljić, Elizabeta Hozjan

ambulanti, potpuni dijagnostički poliklinički opseg posla, provođenje svih kirurških zahvata u lokalnoj anesteziji i rad u operacijskim salama u općoj anesteziji. Trenutno na odjelu radi 7 liječnika, od čega je 6 specijalista otorinolaringologije i jedan specijalizant. Pod ORL djelatnost spadaju i dr. med. dent., spec. oralne kirurgije Darin Žagar i dvije logopedice, mag. logoped. Iva Korunek Bašek i mag. logoped. Marija Poljak. Na djelatnosti radi sveukupno 13 medicinskih sestara na čelu s glavnom sestrom bacc. med. techn. Danijelom Mađarić.

ORL djelatnici krajem 60-ih

Na slici s lijeva na desno: dr. Lukić, dr. Shahini-Latin, prim. Smilović, bacc.med.techn. Simona Krznarević i dr. Mandić
(Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

Povijest ortopedije u Županijskoj bolnici Čakovec[202]

Završetkom specijalizacije iz ortopedije i povratkom u Županijsku bolnicu Čakovec dr. med. Joško Smilović godine je 1995. odlukom ravnatelja raspoređen na poslove specijalista u djelatnosti kirurgije, odsjek ortopedija. Time počinje kontinuirani rad ortopedije. Dvije godine kasnije dr. Smilović postaje rukovoditeljem odsjeka koji u tom trenu nema ni ambulantu, ni bolničke krevete. S njim je počela raditi i medicinska sestra Snježana Škvorc. Ambulanta je radila dva puta tjedno u prostorima fizijatrije u podrumu bolnice, a pacijenti za bolničko liječenje bili su smješteni na traumatološkom i abdominalnom odsjeku kirurgije. To je ujedno i početak ortopedije, koja je do tada bila zastupljena samo u ambulantnom radu. Od 1965. do 1970. godine dva je puta tjedno u ambulanti radio dr. Josip Zergollern, ortoped iz bolnice Sv. Duh u Zagrebu. Prvi specijalizant ortopedije za čakovečku bolnicu bio je dr. med. Javor Vrdoljak. Po završetku specijalizacije radio je oko pola godine samo ambulantno i, kako nije došlo do organizacije ortopedske službe koja bi uključivala i operacijski dio, prešao je na daljnji rad u dječju bolnicu – Klaićevu u Zagrebu, a u Čakovec od 1970. do 1976. dolazio je dva puta tjedno, utorkom i subotom, na rad u ortopedskoj ambulanti. Uz dr. med. Ivana Kirića, spec. radiologa među prvima je u Jugoslaviji (uz ortopedsku Kliniku u Zagrebu i Spološnu bolnišnicu Maribor) uveden ultrazvučni pregled dojenačkog kuka u Medicinskom centru Čakovec. Godine 1984. specijalizaciju iz ortopedije započela je dr. med. Gordana Miličić (Žarković), a po završetku u listopadu 1989. prelazi na rad u dječju bolnicu Klaićeva – Zagreb. Od 1985. pa do 1995. ortopedija radi tri puta tjedno, a u njoj rade liječnici iz Varaždinske bolnice – u čitavom razdoblju dr. med. Velimir Tropp, a od 1986. do 1995. i dr. med. Božidar Novosel. Godine 1990. specijalizaciju iz ortopedije započinje dr. med. Davorin Skok, međutim, nakon nekoliko ju mjeseci napušta i prelazi na rad u bolnicu u Varaždin. U ožujku 1991. godine specijalizaciju iz ortopedije započinje dr. med. Joško Smilović, pet godina

[202] Pripremio dr. Joško Smilović

Iz odjelne arhive 2010. Na slici s lijeva na desno sjede prof. Dubravko Orlić, dr. Shahini-Latin, prim. Smilović; stoje: Matija Ladić, Kristina Šafarić, Simona Krznarević, spremačica Draženka Bratko, Snježana Škvorc, Željka Bacinger, Ivana Gotal, Zdravka Lesar, Đurđica Hlapčić, Željka Švenda

kasnije dr. Teuta Shahini-Latin, godine 2001. dr. med. Franjo Kljajić, a godine 2013. novu specijalizaciju iz ortopedije i traumatologije provodi dr. med. Borna Strahonja. Po završetku specijalizacije dr. Smilović i dr. Teuta Shahini-Latin ostaju raditi u Županijskoj bolnici Čakovec u kontinuitetu do danas. Dr. Franjo Kljajić radio je u bolnici od 2006. godine do 2010., a potom odlazi raditi u Republiku Sloveniju. Od godine 2011. do 2012. na ortopediji je tri puta tjedno radio prof.dr.sc. Dubravko Orlić.

VAŽNI DATUMI ORTOPEDSKE STRUKE U ŽUPANIJSKOJ BOLNICI ČAKOVEC:

- 3. rujna 1994. – dr. med. Joško Smilović kao specijalizant ortopedije uvodi operaciju po Bosworthu kod iščašenja AC zgloba
- 28. ožujka 1995. – prva operacija na ortopedskom odsjeku – pseudoartroza tibije
- 19. siječnja 1998. – određuje se jedan operativni dan za ortopeda
- travanj 2000. – ortopedskom odsjeku dodjeljuje se pet bolničkih kreveta u dvije sobe na traumatološkom odsjeku kirurgije
- srpanj 2001. – ortopedija dobiva drugu ambulantu i dva operativna dana
- početkom 2006. – ortopedija dobiva tri operativna dana
- 13. prosinca 2007. – ortopedija se preselila u vlastiti prostor (četiri dvokrevetne sobe, dvije jednokrevetne sa svim popratnim sadržajima i pripadajućim osobljem (tri liječnika specijalista, glavna sestra odsjeka, pet medicinskih sestara na odsjeku, dvije u ambulantama, tri specijalističke ambulante, vlastita operacijska sala – tri operativna dana tjedno)
- od 1. rujna 2014. ukida se ortopedski odsjek, a formira se novi odjel ortopedije i traumatologije koji čine raniji odsjeci ortopedije i traumatologije

STRUČNI PRINOS ORTOPEDIJE ŽUPANIJSKOJ BOLNICI ČAKOVEC:
Odsjek za ortopediju uveo je:

- kemoproflaksu cefalosporinima i kontinuiranu tromboprofilaksu (svibanj, 1995.)
- operaciju pseudoartroze skafoidne kosti po Matti-Russeu (travanj, 1995.)
- artroskopsku meniscektomiju (svibanj, 1995.)
- prednju kapsulotomiju lakta (lipanj, 1995.)
- anterolateralni pristup kod ugradnje TEP-a kuka (srpanj, 1995.)

2021. godina
Prvi red: stoje s lijeva na desno – fizioterapeut Damir Talaš, dr. Labaš, dr. Mandić, prim. Smilović, glavna sestra Simona Krznarević, dr. Lukić
U čučnju su s lijeva na desno bacc.med.tech. Luka Spudić i fizioterapeut Ivan Tilošanec

- operaciju kod habitualnog iščašenja ivera po Insallu (srpanj, 1995.) i po Roux-Goldthwaitu (lipanj, 2008.)
- operaciju kod ekvinusa stopala (plastica m. Gastrocnemii sec Vlupius mod. Backer) (kolovoz, 1995.)
- korektivnu osteotomiju palčane kosti (rujan, 1995.)
- operaciju lateralnog epikondilitisa lakta (studeni, 1995.)
- korektivnu osteotomiju u predjelu koljena (siječanj, 1996.)
- operaciju halluxa valgusa po Michellu (siječanj, 1996.)
- korektivnu osteotomiju u predjelu lakta (siječanj, 1996.)
- operaciju po Putti-Plattu kod habitualne luksakcije ramena (siječanj, 1996.)
- osteotomiju kuka po Wagneru (travanj, 1996.)
- operaciju kod subakromijalnog sindroma sraza (svibanj, 1996.)
- TEP kuka nakon prethodne artrodeze (svibanj 1996.) - artroskopsku fiksaciju osteochondralnog fragmenta kod osteochondritis dissecansa (srpanj, 1996.)
- operaciju kod rupture rotatorne manžete (studeni, 1996.)
- operaciju kod cerebralne paralize (tenotomija adduktora po Banksu i Greenu, operacija fleksora koljena po Tachjdianu) (prosinac, 1996.)
- rekonstrukciju zdjelice kod metastatskog karcinoma po modificiranoj Harringtonovoj metodi (siječanj, 1997.)
- plastiku prednjeg križnog ligamenta koljena po Kenet-Jonesu (svibanj, 1997.)
- organizirana je koštana banka i učinjena prva acetabuloplastika s koštanim homo transplantima (svibanj, 1997.)
- operaciju habitualnog iščašenja ramena po Bankartu (srpanj, 1997.)
- artrodezu ručnog zgloba (studeni, 1998.)
- TEP kod prirođenog iščašenja kuka (siječanj, 1999.) – ugrađen revizijski acetabularni dio proteze – Lima SPH revision – prvi put u Republici Hrvatskoj
- operaciju pete kod Haglundove bolesti (prosinac, 1998.)
- artrodezu koljena (siječanj, 2006.)
- prvi put u Hrvatskoj uveden je MICRO HIP pristup po Markus C. Michelu (bez rezanja mišića) (prosinac, 2006.)
- ugradnju tzv. „ASR# proteze kuka (siječanj, 2007.) – prva u javnoj bolnici u Republici Hrvatskoj, druga nakon klinike „NEMEC"

- trostruku atrodezu stopala kod ekviovarusa stopala (srpanj, 2007.)
- ugradnju tzv. XL proteze kuka (svibanj, 2008.)
- reTEP kod zdjeličnog diskontinuiteta (veljača, 2009.)
- „JUMBO" čašicu u revizijskoj artroplastici kuka (siječanj, 2010.)
- reTEP koljena (travanj, 2010.)
- „SPACER" u liječenju septičkog razlabavljenja TEP-a kuka (siječanj, 2012.)
- revizijski tzv TT (trabecular titanium) čašicu kod reTEP-a kuka (prosinac, 2012.)
- amputaciju stopala po Symeu (ožujak, 2014.)

U proteklih 27 godina liječnici ortopedije Županijske bolnice Čakovec objavili su 12 stručnih i znanstvenih radova u međunarodno indeksiranim publikacijama, 17 u neindeksiranim, imali su 21 priopćenje po domaćim i inozemnim stručnim i znanstvenim skupovima. Prim. mr. sc. Joško Smilović bio je prvi dopredsjednik Hrvatskog ortopedskog društva HLZ-a. Početkom 2020. godine u Županijsku bolnicu Čakovec iz Opće bolnice Varaždin prelaze ortopedi – dr. med. Marko Labaš, specijalist ortopedije i traumatologije, dr. Ana Magdalenić, specijalist ortopedije, dr. med. Boris Lukić, specijalist ortopedije i traumatologije te dr. med. Jasenko Mandić, specijalist ortopedije i traumatologije. Iz Opće bolnice Dubrovnik dolazi dr. med. Ivica Leto, specijalist ortopedije i traumatologije i formira se zasebni ortopedski odjel te uvode nove operacije:
- artroskopska operacija rekonstrukcije rotatorne manšete ramena
- plastika prednjeg križnog ligamenta tehnikom all inside
- parcijalna (djelomična) proteza koljena
- totalna proteza ramena (anatomska, kao i reverzna)

Po repertoaru operacijskog programa ortopedija u Županijskoj bolnici Čakovec spada u sam vrh ortopedije u Republici Hrvatskoj.

Povijest sestrinstva ortopedije[203]

Od preseljenja ortopedije u vlastiti prostor godine 2007., tamo je najprije kratko vrijeme radila glavna sestra Smiljana Furdi, koja odlazi raditi u prosvjetu. Nakon nje glavna sestra postaje Kristina Šafarić bacc.med.techn. i ostaje do premještaja na Odjel traumatologije.

Na odjelu su radile medicinske sestre Zdravka Lesar, Željka Švenda, Đurđica Hlapčić, Ivana Gotal, Matija Ladić, a 2009. dolazi s Odjela traumatologije raditi Simona Krznarević.

U ortopedskoj ambulanti rade sestra Snježana Škvorc i Željka Bacinger, a radila je i sestra Nada Dolović, koja se premješta s Vaskularne kirurgije i odlazi 2022. u mirovinu.

Neko vrijeme radili su i Mateja Novosel i Zobec Enis.

Po dolasku dr. Leta iz Dubrovnika i varaždinskih ortopeda, dr. Ane Magdalenić, dr. Borisa Lukića, dr. Marka Labaša, dr. Jasenka Mandića, u drugom mjesecu 2020. glavna sestra odjela postaje Simona Krznarević bacc.med.techn., a par mjeseci radila je i v.d. glavna sestra Jelena Horvat.

[203] Pripremila sr. Simona Krznarević

Djelatnici Odjela radiologije (Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

Povijest radiologije u čakovečkoj općoj bolnici[204]

Tih godina na koje se odnosi ovaj tek okvirni i telegrafski prikaz, sva bolnička djelatnost čakovečke bolnice odvijala se u staroj zgradi Feštetićeva dvorca, pa je tako i radiologija imala svoje začetke u istoj zgradi. Pod nazivom Rendgen kabinet u jednoj manjoj prostoriji uz kiruršku, odnosno prijemnu ambulantu, smješten je klasični RTG aparat tipa Morava, a u vezi s tom prostorijom opremljena je i tamna komora. Aparat je imao mogućnost preglednih sumacijskih snimaka i tomografskih snimanja, kao i mogućnost dijaskopskih pregleda. Početak rada datira od 1952. godine. Rendgen kabinet vodio je g. Stjepan Takač kao samouki fotograf i RTG tehničar. S povećanjem posla trebala mu je pomoć supruge, gospođe Jelke Takač, također samouke RTG tehničarke, i potom kao ispomoć dolazi Stanislav Takač. Snimke je očitavao honorarno angažirani prof. dr. Šime Čičin-Šain. On je također obavljao i dijaskopije, uglavnom gastroduodenuma. Kasnije mu je u pomoć dolazila dr. Marinšek i oboje su dolazili jednom tjedno. Šezdesetih godina RTG kabinet preselio se u veći prostor, tj. u podrum u zgradi ispod interne, tamo gdje je kasnije smješten bakteriološki odjel. Tada je nabavljen i novi RTG aparat, istočnonjemački TUR. Taj je imao u svom sastavu dijaskopiju i snimanje s tomografijom. Preseljena je i Morava. RTG kabinet sada je, dakle bio smješten u tri prostorije plus tamna komora. Imao je relativno veliku čekaonicu s prijemnim šalterom. Bila je tu i soba za šefa. Naime, u to se vrijeme i kadar popunjavao, pa je zaposlen jedan školovani RTG tehničar i jedna školovana RTG tehničarka. Također je 1962. godine poslan na specijalizaciju u Zagreb jedan liječnik, dr. Ivan Kirić, koji je obavio specijalistički staž u tadašnjoj bolnici dr. Mladena Stojanovića

[204] Pripremili dr. Miljenko Novak, dr. Željko Maltarić, dr. Ivan Žokalj i bacc. radiol. tehn. Jadranka Novaković

Rad. ing. Tea Šafarić, rad. ing. Žarko Bermanec, rad. ing. Željko Habuš, rad. ing. Jadranka Novaković, rad. ing. Ivanka Puklavec, pharm. tehn. Lidija Jurčec, rad. ing. Branimir Kemeter, rad. ing. Milivoj Malašić

i položio specijalistički ispit na klinici Rebro, pa se 1966. godine vratio u čakovečku bolnicu, gdje je preuzeo dužnost šefa Radiologije. Trebalo je organizirati radiološku djelatnost kao zasebnu organizacijsku jedinicu i pratiti u korak razvoj medicinske radiologije kod nas i u svijetu, dakako, u okviru naših mogućnosti i potreba s obzirom na opremu i kadar. Broj zahtjeva za raznim radiološkim uslugama izrazito se povećavao. Nedostatak izvršitelja usluga odjednom je postao akutan. Tim više što je honorarcima iz Zagreba, dr. prof. Čičin Šainu i dr. Marinšak bilo otkazano, a otkazao je i jedan RTG tehničar. Tada je na specijalizaciju poslan i dr. Slavko Petrović, a oglasom su se tražili RTG tehničari. U međuvremenu je građena nova bolnica pa je 1974. ostvareno i preseljenje. Radiologija je smještena u prizemlju nove bolnice i za nju je osigurano pet radnih prostorija i tamna komora. Prateći su prostori bili skučeni: soba za očitavanje snimaka, soba za šefa, soba za RTG tehničare i dežurna soba. U prvo vrijeme novog smještaja u radnim je prostorijama bio samo novonabavljeni Siregraf i preseljeni TUR. Međutim, osim potrebe za proširenjem asortimana usluga i povećanjem frekvencije pacijenata, ubrzo se pokazala i potreba za dodatnom i modernijom aparaturom, to prije što je u međuvremenu TUR otkazao. Tada je radiologija obogaćena s dvije nove snimaonice i dijaskopijom Televix, a kao vrhunac opreme bio je RTG lanac za angiografije. Time su sve radne prostorije bile u pogonu. Nedostajali su liječnici specijalisti radiolozi i RTG tehničari, sada pod titulom inženjeri medicinske radiologije. Tada na odjel dolaze prvi ing. med. radiologije Branko Godinić, Teodora Šafarić, Dragica Pintarić, Milivoj Malašić, Ivanka Puklavec, Rajka Komarčić, Branimir Kemeter, Žarko Bermanec, Željko Habuš, Davorin Bek. Upućena su na specijalizaciju još tri liječnika, dr. Zlatko Pavčec, dr. Višnja Baksa i dr. Emil Dumić, a za ing.med.radiologije otvorena je u Varaždinu škola u zajednici s Odjelom radiologije varaždinske bolnice, a pod patronatom Škole za ing. med. radiologije u Zagrebu. Program rada bio je imperativno vezan na cilj: biti u korak s dostignućima suvremene radiološke tehnologije kod nas i u svijetu, a u okviru naših mogućnosti i u okviru naše tehnološke opremljenosti. Dakako da nismo primjenjivali dijagnostičke metode za koje u našoj bolnici nije bilo uvjeta da se dijagnostička ostvarenja klinički i operativno dovrše. Tako su u programu bila sva pregledna sumacijska snimanja, kao i tomografska

snimanja, planigrafije. Dijaskopije su bile, može se reći, univerzalne, primijenjene gdje god je to bilo shodno kao prva informacija, ali najviše pri dijaskopiji probavnih organa i grudnog koša. Tu dotičemo kontrastne metode pretraga s barijevim kontrastnim sredstvom: ezofago-gastro-entero-skopije i irigografije. Kontrastne metode pretrage bile su: urografije, biligrafije, i drugo, zatim flebografije i arteriografije. Rjeđe su se izvodile encefalografije i spinalne mijelografije. Sve su obavljane uz pomoć jodnih kontrasta. Pacijenti sa patološkim nalazom arteriografija uglavnom su liječeni u odjelu vaskularne kirurgije čakovečke bolnice. Time su se izrazito smanjile dotada česte amputacije donjih ekstremiteta. Nabavljena je moderna oprema za angiografije. Na tom su planu naročiti prinos dali dr. Kirić, a posebno dr. Pavčec zahvaljujući čijem trudu je čakovečka bolnica bila među prvim općim bolnicama u kojima su se izvodili endovaskularni intervencijski zahvati kao što je perkutana transluminalna angioplastika (PTA). Kako bi se išlo u korak s medicinskom dijagnostikom, trebalo je ovladati i ultrazvučnom dijagnostikom. Tada je dr. Ivan Kirić upućen u Zagreb na izobrazbu. U bolnici je tada bio jedini UZV aparat samo na ginekološkom odjelu. Tamo su počeli i prvi pregledi unutarnjih organa: jetra, bubrezi, gušterača i bilijarni trakt i sve je to radio dr. Ivan Kirić. Uvođenjem ultrazvučne dijagnostike u program radiologije otvoreno je široko područje sasvim nove dijagnostičke discipline i sasvim nove mogućnosti prikaza raznih tjelesnih tkiva i organa. Na tome se nije stalo pa je uvedena i dijagnostika dojke na ultrazvuku. Trud oko toga opet je uložio dr. Ivan Kirić. Sljedeći korak bio je u primjeni UZV-a za dijagnostiku novorođenačkih i dojenačkih kukova po metodi Grafa. Oformljen je tim u kojem je na ultrazvuku radio dr. Kirić, klinički pregled dr. Ćordašić-Roža i ortoped doc.dr. Vrdoljak. Ovim timskim radom nijedna anomalija kukova kod novorođenčadi i dojenčadi do jedne godine starosti nije promakla u postupku sanacije. Ovo je bio prvi ultrazvučni i ekipni dijagnostički postupak kontrole dječjih kukova u Hrvatskoj. Valja spomenuti rad dr. Pavčeca na primjeni artrografskih pretraga, što je on uspješno obavljao i na tome magistrirao. Nakon kvara na angiografskom uređaju 1996. godine, zamire program endovaskularne intervencije koji nakon toga više nije obnovljen unatoč povremenim pokušajima nabave opreme. Polovicom devedesetih godina u čakovečku radiologiju zbog ratnih zbivanja u Bosni i Hercegovini iz Banja Luke dolazi prim. Ahmed Kršlak dotadašnji predstojnik radiologije u banjolučkoj kliničkoj bolnici sa velikim iskustvom u ultrazvučnoj dijagnostici što je omogućilo dodatnu edukaciju domaćih radiologa i podizanje razine ultrazvučne dijagnostike osobito trbuha i zdjelice.

Pregled dječjih kukova, zbog njihove nepravilnosti vrlo su česta anomalija. Dr. Ahmed Kršlak za već starim aparatom, a u uzanom prostoru ultrazvuka.

Djelatnici radiologije 2000.-ih

CT edukacija, prosinac 2015. godine. S lijeva na desno stoje: Željko Maltarić, Marin Smilović, Miljenko Novak, Željka Perhoć, Eva Mrazova, Ivan Žokalj, Hussein Saghir; sjede: Dinka Bajzek Posavec, Nina Balog Jelić, Petra Mustač Jambrešić, Nenad Hlebec, Jasminka Igrec

Godine 1999. nakon duže vremena odjel dobiva novu opremu, mamograf i digitalizirani dijaskopski uređaj tvrtke „Philips" na kojem su se prvo izvodile angiografije do nabave novog angiografskog uređaja s C-lukom tvrke „Shimadzu" 2005.g. Zanimljiva je posebnost čakovečke radiologije kako su svi radiolozi već za vrijeme specijalizantskog staža u Čakovcu učili izvođenje klasične kateterske angiografije.

Bitna prekretnica u tehnološkom osuvremenjivanju odjela zbila se u svibnju 2001.g. kada je u rad pušten jednoslojni spiralni CT uređaj kojim se znatno proširuje mogućnost dijagnostike osobito u obradi teško oboljelih pacijenata. S puštanjem u rad CT uređaja započinje funkcionirati radiološki informacijski sustav (aplikacija „Issa" tvrtke Vamstec iz Zagreba) s namjerom postupnog umrežavanja svih dijagnostičkih uređaja. Nabava CT uređaja takve tehnološke razine za čakovečku bolnicu izazvala je dosta raznolikih komentara u stručnim krugovima zbog stanja opreme u hrvatskim bolnicama u tom trenutku koji nisu obeshrabrili osoblje čakovečke radiologije svih profila na putu trajnog usavršavanja. Tadašnji specijalisti radiologije Zlatko Pavčec, Ahmed Kršlak, Hussein Saghir, Andrej Pal, Branko Latin, Željka Perhoć i specijalizanti Ivan Žokalj, David Ozretić, Dijana Zadravec, Nenad Hlebec u sljedećih su nekoliko godina zajedno izradili niz stručnih radova prikazanih na stručnim skupovima i djelom publiciranih u stručnim časopisima kojima se prikazalo razinu tehnološkog napretka ostvarenu u čakovečkoj radiologiji. Stručne radove na skupovima radioloških tehnologa i članke u časopisima za radiološku tehnologiju izrađivali su i prezentirali Zvonimir Kolenić i Jadranka Novaković.

Zalaganjem prim.mr.sc. Z. Pavčeca 2008. i 2010. nabavljeni su digitalni rtg uređaj tvrtke „Shimadzu", dok je preostali analogni rtg uređaj digitaliziran pomoću tehnologije s fosfornim kazetama kao i mamograf što je omogućilo pohranu svih slikovnih zapisa u digitalnoj arhivi odjela čime je uvelike unaprijeđen svakodnevni rad. Nakon umrežavanja ultrazvučnih uređaja, u radiološki informacijski sustav 2015. pod prim. Saghirom odjel je u cijelosti digitaliziran.

Edukacija na mamografiji listopad 2022. godine. S lijeva na desno: Miljenko Novak, Kristina Branilović, Rajko Beliga, Elma Subašić Grozdek, Ivona Petran Kozjak, Blaženka Židov, Ivana Štampar, Luka Topolnjak, Kristina Kukolić, Tifani Majerić, Lucija Pergar i Nicole Čorak

Odjel se 2006. godine uključuje u nacionalni preventivni (screening) program ranog otkrivanja raka dojke, gdje se godinama bilježe rezultati koji su među najboljima u Hrvatskoj. Jedan od bitnih razloga uspjeha screening programa višegodišnja je edukacijska javnozdravstvena kampanja koju su kontinuirano provodili članovi županijske Lige protiv raka pod vodstvom prim. H. Saghira po svim naseljima u Međimurskoj županiji.

Kako bi se pružile šire dodatne mogućnosti dijagnostike nakon što se mamografijom otkriju sumnjive promjene u dojci, od 2011.g. uvodi se biopsija dojke širokom iglom (engl. core biopsija) pod kontrolom UZV-a, zahvaljujući projektu koji je pripremio prim. H.Saghir i prim.dr.sc. I. Žokalj i koji je podržala Međimurska županija. U to vrijeme odjel se postupno obogaćuje novim specijalistima, a to su redom Miljenko Novak, dr.sc. Jasminka Igrec, Željko Maltarić, Petra Mustač Jambrešić.

Odjel 2013. dobiva prvog užeg specijalista iz neuroradiologije s položenim subspecijalističkim ispitom dr. Željku Perhoć, a 2015. prim. Saghir, dr. Perhoć i prim.dr.sc. Žokalj postaju uži specijalisti ultrazvuka. Godine 2014.g. dr. Žokalj obranio je doktorat iz kliničke radiologije, a potom 2016. i dr. Igrec, koja nakon toga prva u Hrvatskoj uspješno polaže ispite za Europsku diplomu iz radiologije. Uži specijalisti ultrazvuka 2018.g. postaju dr. Hlebec, a 2019.g. dr. Novak i dr. Maltarić.

Godine 2015. nabavljen je suvremeniji 16-slojni MSCT aparat, 2017.g. uvodi se kontrastom obojen ultrazvuk, 2018.g. uvodi se denzitometrija, a zaslugom osnivača Županijske bolnice Međimurske županije, 2019. izgrađena je nova zgrada i nabavljen MR uređaj 1,5 T, čime se značajno osuvremenjuje odjel i zaokružuje mogućnost kompletne obrade najčešćih bolesti i praćenje učinka terapije. U vrijeme pandemije COVID-a 2020.g. nabavljen je mobilni rtg uređaj kojim se olakšava pristup i snimanje nepokretnih i izoliranih pacijenata. Odjel se nastavlja obogaćivati novim specijalistima pa od 2019.g. na odjel dolaze dr. Ivona Petran Kozjak, dr. Marin Smilović, dr. Nina Balog Jelić i dr. Dinka Bajzek Posavec. Odjel 2021. dobiva prvog užeg specijalista iz intervencijske radiologije s položenim subspecijalističkim ispitom, dr. Petru Mustač Jambrešić.

Dr. Ivan Kirić

U trenutku pisanja teksta odjel ima četvero specijalizanata, redom to su Matija Pilaš, Zrinka Janković, Domagoj Bošnjak i Luka Mustač. U vrijeme pisanja teksta na odjelu radi 10 specijalista radiologa, od kojih je 1 subspecijalist neuroradiologije i ultrazvuka, 1 subspecijalist intervencijske radiologije, 4 subspecijalista ultrazvuka, od kojih jedan s naslovom primarijusa i stupnjem doktora znanosti, naslovni postdoktorand na Katedri za radiologiju Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci. U akademskoj godini 2021./2022.g. na odjelu su se prvi put izvodile praktične vježbe iz kolegija Simulacija kliničkih vještina u suradnji s Medicinskim fakultetom Sveučilišta u Rijeci. Liječnici i radiološki tehnolozi aktivni su u stručnim društvima i strukovnim komorama.

Svi liječnici članovi su Hrvatskog društva radiologa, čak trojica radiologa u kontinuitetu (prim.mr.sc. Z. Pavčec, prim. H. Saghir i prim.dr.sc. I. Žokalj) birana su u Upravni odbor društva.

Pripadnici ostalih zdravstvenih struka na odjelu su ustrajno radili na stručnom usavršavanju. Na odjelu se 2017.g. zapošljava prva magistra radiološke tehnologije Elma Subašić Grozdek, čime se na odjelu počinju zapošljavati prvi radiološki tehnolozi s visokom stručnom spremom. U razdoblju od 2017. sastav prvostupnika rad. tehnologije značajno se izmijenio te redom dolaze Rajko Beliga, Filip Topolnjak, Vinko Strupar, Renata Zemljić, Kristina Bermanec, Kristina Kukolić, Lucija Pergar, Tajana Pavlic, Ivana Štampar, Luka Topolnjak, Matija Trstenjak, Matija Andrašec, Kristina Horvat, Mario Hudoletnjak, Andrea Marđetko.

Prva medicinska sestra na odjelu bila je Marina Pongrac, nakon nje Dragica Grujić, Blaženka Židov te potom dolaze prvostupnice sestrinstva Ivana Resman i Tifani Majerić. Dužnost administratora na odjelu obavljali su Stjepan Hegeduš, Jelena Mošmondor, Liljana Zadravec, Nada Hadinjak i Patricija Janković.

RTG, CT i MR snimanje provodi se zahvaljujući prvostupnicima radiološke tehnologije, kojih ima 18 na našem odjelu, kao i 2 magistra radiološke tehnologije, a potrebno je naglasiti i važnost naše 2 prvostupnice sestrinstva i 1 medicinske sestre te 2 administratora koji odrađuju zahtjevan posao na šalterima i ambulantama, gdje su prvi u kontaktu s pacijentima i asistiraju u obavljanju pretraga.

U 2022.g. dijagnostika se obavlja u tri digitalne RTG snimaonice, mamografskoj dijagnostici, MSCT dijagnostici, MR dijagnostici te tri ultrazvučne ambulante u kojima se radi UZ pregled abdomena, štitnjače, muskuloskeletnog sustava, dječjih kukova, dojki, kontrastnim sredstvom pojačan ultrazvuk (CEUS) i dopler krvnih žila.

Odjel su tijekom dosadašnje povijesti vodili redom dr. Ivan Kirić, dr. Višnja Baksa, prim.mr.sc. Zlatko Pavčec, prim. Hussein Saghir, prim.dr.sc. Ivan Žokalj, dr. Petra Mustač Jambrešić. Dužnost glavnog ing.med.radiologije, potom prvostupnika radiološke tehnologije, obavljali su Teodora Šafarić, Branimir Kemeter, Žarko Bermanec, Jadranka Novaković, Zvonimir Kolenić, Kristina Branilović, Matko Grgić.

Danas je voditelj odjela Miljenko Novak, dr.med.spec.klin.radiolog. uži spec. ultrazvuka, a glavna prvostupnica Jadranka Novaković, bacc. radiol. tech.

Djelatnici Odjela oftalmologije (Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

Povijest oftalmologije[205]

Prvi pisani trag o liječenju očnih bolesnika veže se uz pojavu trahoma. U drugoj polovici 19. stoljeća i prvoj polovici 20. stoljeća trahom je bio jedan od vodećih problema nacionalne patologije. Trahomom su uz Podravinu i Posavinu bila zahvaćena i područja u Međimurju, osobito mjesta uz rijeku Dravu.[206]

Trahom se prenosi izravnim dodirom s trahomskim bolesnikom, odnosno zaraznim očnim sekretom, a najčešći je izvor zaraze obitelj, ležajevi na kojem spava više članova obitelji, lavori u kojima se pere više članova obitelji ili ručnici kojima se briše više članova obitelji. Riječ je dakle, o lošim higijenskim uvjetima, a rjeđi je izvor zaraze škola.[207] Žarište borbe bilo je donje Međimurje, pa je mađarska uprava još u 19. stoljeću osnovala malu bolnicu za liječenje trahoma, što je već spomenuto u tekstu. Primjerice godine 1929. čak je 13.82% stanovništva preloškog kotara bilo zaraženo trahomom.

Prva Očna bolnica za trahom otvorena u Prelogu 1894. i kontinuirano je radila do 1963.g.[208] U bolnici u Prelogu liječili su se oboljeli od trahoma ne samo iz Međimurja, već i iz cijele države. U međuratnom razdoblju bolnicom rukovode dr. Vasilije Derkač i dr. Štajduhar, a u razdoblju Drugoga svjetskog rata docent dr. Fazakas, dr. Csillag i dr. Fejer.

[205] Pripremila sr. Darinka Žvorc
[206] Jelovšek, Vladimir (1911). Naše Očne bolesti (Trahom), Zagreb; Tiskara „Pučke Prosvjete"
[207] Ivan Sklepić, „Sto godina borbe protiv trahoma", Međimurje. Časopis za društvena pitanja i kulturu 10, Čakovec, 1986., str. 28
[208] Kalšan,V., Međumurska povijest, Čakovec, 2006., str. 265, 257.

Trahomska bolnica u Prelogu (ljubaznošću Muzeja Croata insulanus grada Preloga)

Pacijenti trahomske bolnice u Prelogu (ljubaznošću Muzeja Croata insulanus grada Preloga)

Prije antibiotičke ere slučajevi trahoma nerijetko su završavali potpunim gubitkom vida, a i sam je postupak liječenja bio potencijalno vrlo štetan za oko te također ponekad isto završavao.[209] Nakon završetka Drugoga svjetskog rata, godine 1949., počela je prva pelustracija u Međimurju kojom je rukovodila Očna klinika Zagreb. Čak 15.7% stanovništva kotara Prelog i 6.4% stanovništva čakovečkog kotara bilo je zaraženo trahomom.[210] Nakon 1945. Očnom bolnicom u Prelogu rukovodi prof. dr. Pavišić, a u njoj su radili liječnici iz Očne klinike u Zagrebu, sve dok 1959. nije došao stalni oftalmolog dr. Petković. Odlaskom dr. Petkovića bolnica je zatvorena godine 1964. Na suzbijanju trahoma tih je godina s dr. Petkovićem radio i dr. Ivan Sklepić, specijalizant za oftalmologiju.

Za liječenje trahoma koristio se modri kamen kojim se premazivala spojnica te se primjenjivala kauterizacija, abrazija i ekspresija trahomskih granula. Da bi se što prije eradicirao trahom, na području Međimurja bila je organizirana kućna posjeta oboljelima i primjena lokalne terapije koju je provodila po nalogu liječnika educirana bolničarka. U narodu su bolničarku prozvali „mazalica", jer je premazivala spojnicu oka.

Nakon zatvaranja bolnice u Prelogu, pacijenti se sa očnim problemima zbrinjavaju u Čakovečkoj bolnici. Godine 1963. dovršena je zgrada za polikliničku službu, gdje je smještena i očna ambulanta i to u sklopu Higijensko-Epidemiološke djelatnosti. Dr. Sklepić, tada specijalizant oftalmologije, sa samo jednom sestrom zbrinjava pacijente, uglavnom ambulantno, ali se krenulo i s operacijama na oku. Kako nije postojao očni odjel, pacijenti su se zbrinjavali u sklopu kirurgije ili interne, u prostorima starog Feštetićevog zdanja.

Krajem 1967. u Medicinski centar Čakovec sa specijalizacije oftalmologije dolazi upravo dr. Sklepić, prvi stalni specijalist za očne bolesti. Tada se formira očni odjel s 25 kreveta kojim on rukovodi. Borba protiv trahoma nastavljena je u suradnji s higijensko-epidemiološkom službom Medicinskog centra Čakovec kojom je rukovodio dr. Mato Golubić, a trahom je u najvišoj mjeri suzbijen i boljim higijenskim uvjetima i generalnim rastom standarda u Međimurju.[211]

[209] Ivan Sklepić, „Sto godina borbe protiv trahoma", Međimurje. Časopis za društvena pitanja i kulturu 10, Čakovec, 1986., str. 29 - 30
[210] Isto, str. 32.
[211] Isto, str. 34 – 35.

Pacijenti čakovečke bolnice 20-ih godina (ljubaznošću MMČ)

Terenski rad – očne sestre s djelatnicima ADT

Intenzivniji razvoj oftalmološke službe počinje izgradnjom nove bolnice 1973. g. Na trećem katu novoizgrađene bolnice smješta se i oprema očni odjel sa 33 kreveta. Odjel dobiva i vlastita operacijsku salu u sklopu centralnog operacijskog bloka. Nabavlja se operacijski instrumentari i, biomikroskop, najmodernija oprema za dijagnostiku (Goldman perimetar, ultrazvuk...) i druga specifična oprema. Povećava se i prostorno širi ambulantni prostor, koji se odvaja od Higijensko-Epidemiološke djelatnosti i pripaja Očnoj djelatnosti Očna se djelatnost tako kompletira u stacionarnom i poliklinički-konzilijarnom djelu.

Prvim voditeljem očnog odjela postaje prim.dr. Ivan Sklepić i na toj funkciji ostaje sve do svog umirovljenja 1996.g, te utire temelje oftalmologije u Međimurskoj županiji. Pod njegovim vodstvom i zahvaljujući njegovom znanju i entuzijazmu primaju se novi liječnici i medicinske sestre, te se djelatnost profesionalno razvija i širi. Na djelatnosti tako u određenom periodu radi 7 liječnika specijalista, 13 srednjih medicinskih sestara i jedna viša medicinska sestra. Broj osoblja s vremenom fluktuira, ali stručnost, kao i kvaliteta i kvantiteta rada jača. Puno se polagalo na stalno usavršavanje, kako liječnika tako i sestara.
Prateći svjetski razvoj i dostignuća otvaraju se subspecijalističke ambulante. Otvorena je i opremljena „ortoptičko-pleoptička" ambulanta (dječja ambulanta) u kojoj uz specijalistu oftalmologa radi medicinska sestra sa završenom višom školom uže specijalnosti - ortoptičarke. U sklopu te ambulante radi se i na preventivi slabovidnosti i ranom otkrivanju refrakcijskih grešaka u predškolskoj i školskoj populaciji. Organiziran je terenski rad, na način da su dvije educirane medicinske sestre, zajedno sa sestrama sa ATD-a u autobusu koji je bio opremljen sa rendgenom obilazile mjesta u Međimurju i ispitivale vid. Kasnije samostalno, tokom godine, obilaze dječje vrtiće i škole te ispituju vidnu oštrinu. Na taj način se željelo prevenirati slabovidnost u djece.

Otvara se i Kabinet za leće koji je bio tada treći u bivšoj državi SFRJ i drugi u SFRH, te jedini u sjeverozapadnoj Hrvatskoj. Kabinet za kontaktne leće zbrinjava pacijente iz sjeverozapadne Hrvatske, pa i šire. Tako su se u Čakovcu fitovale tvrde, a kasnije polutvrde i meke kontaktne leće, što jer pacijentima sa određenim bolestima omogućilo bolju vidnu oštrinu, ali i bolju kvalitetu života.
Nadalje otvorena je ambulanta za glaukom koja zbrinjava pacijente s patologijom očnog tlaka i popratna dijagnostika - vidno polje po Goldmannu.

Otvaranje očnog odjela 1973. godine

Liječnička ekipa 1996. godine

Djelatnici odjela oftalmologije 90-ih

Na odjelu se zbrinjavaju upale oka, povrede, obavljaju se operacije sive mrene, strabizma i glaukoma. Operira se tri puta tjedno, a broj operativnih zahvata raste, naročito operacije sive mrene.

Zahvaljujući stručnosti i predanom radu na unapređenju oftalmologije svih djelatnika, a prvenstveno prim.dr. Ivanu Sklepiću 1985. g u Čakovcu je održan XVII Intersekcijski sastanak Oftalmološke sekcije Zbora liječnika Hrvatske i Oftalmološke sekcije Slovenskog Zdravniškega društva. Prvi Hrvatski oftalmološki kongres s međunarodnim sudjelovanjem, nakon proglašenja samostalnosti Hrvatske, također je održan u Čakovcu.

Prim.dr. Ivan Sklepić svojom je stručnošću, altruizmom i humanošću ostavio značajan trag u razvoju oftalmologije u Međimurju, ali i u Hrvatskoj.

Nakon prim. Sklepića, voditeljem oftalmologije postaje dr. Dragutin Turk, koji nastavlja razvoj oftalmologije do 2017. g. U tom periodu radi 5 specijalista i jedan specijalizant.

Godine 2007. odjel se seli u novoizgrađenu bolnicu na četvrtom katu, a poliklinički dio s operacijskom salom smješta se na prvi kat iste zgrade. U sklopu reorganizacije i racionalizacije zdravstvenog sustava dolazi do smanjenja broja kreveta na 10. Vlastita operacijska sala omogućuje i svakodnevni operacijski program. Započinje se s fakoemulzifikacijom, ultrazvučnim operacijama sive mrene, danas najmodernijim načinom rješavanje katarakte. Ovakvi zahvati omogućavaju kraće vrijeme hospitalizacije i brži vidni oporavak pacijenata.

Nakon odlaska dr. Turka u mirovinu dolazi do značajnije fluktuacije liječničkog kadra. No uspjeli smo to prevladati i danas je oftalmologija pomlađena mladim liječnicima. Prosjek godina života liječničkog tima ispod 35 je godina.

I Kongres oftalmologa u Čakovcu

Od ukupno deset liječnika, 2 su supspecijalista stražnjeg segmenta oka, 6 specijalista za oftalmologiju i optometriju, a 2 su liječnika na specijalizaciji. Planiraju se subspecijalizacije: glaukoma, prednjeg segmenta oka, dječje oftalmologije i stražnjeg segmenta oka.

Sadašnji voditelj dr. Vid Jakovljević, (od 2020. g.) zajedno sa svojim kolegama ulaže puno truda u daljani napredak oftalmologije. Povećali smo dostupnost nekih specifičnih postupaka, zbog kojih su pacijenti bili upućivani u vanjske ustanove. Započelo se sa intravitrealnom apikacijom najnovije dostupnih lijekova. Kreće se s kirurškim liječenjem ablacije mrežnice. Znatno je povećan broj operacija sive mrene. Sa 600 operacija godišnje na 1100, što je doprinijelo i smanjenju liste čekanja. U ambulanti za glaukom dostupni su Yag i SLT laser, a u ambulanti za retinu Argon laser i FAG. U dijagnostici je dostupan Octopus perimetar, OCTi UZV oka.

Sudjelujemo u nacionalnom planu ranog otkrivanja slabovidnosti. Na Svjetski dan glaukoma organizira se javno-zdravstvena akcija besplatnog preventivnog mjerenja očnog tlaka.

Daljnji razvoj oftalmologije nalaže patologija modernog vremena. U toj patologiji prevladavaju bolesti treće životne dobi, kao što su dijabetes, poremećaji cirkulacije, staračka mrena, slabovidnost.

Djelatnici Objedinjenog hitnog bolničkog prijema godine 2015.

Povijest objedinjenog hitnog bolničkog prijema[212]

Odjel objedinjenog hitnog bolničkog prijema (OHBP) ŽB Čakovec osnovan je u travnju 2007. godine i dio je sekundarne zdravstvene zaštite. Centralno je mjesto u bolnici za prijem, obradu i zbrinjavanje hitnih bolesnika bez obzira na uputnu dijagnozu, nastao integracijom hitnih bolničkih službi na jednom mjestu. U odjelu se provode razni diferencijalno-dijagnostički i terapijski postupci te pregled liječnika specijalista. Nakon obrade, postavljanja definitivne dijagnoze te eventualne opservacije, pacijent se otpušta na kućnu njegu ili se hospitalizira. U OHBP-u ŽB Čakovec obavlja se zdravstvena djelatnost hitne medicine odnosno poslovi svih hitnih specijalističkih ordinacija (kirurška, internistička, neurološka, infektološka, ORL, urološka) izuzev pedijatrije, ginekologije, psihijatrije i oftalmologije koji se obavljaju dislocirano u sklopu matičnih odjela. Broj zaposlenih i način rada u OHBP-u definiran je zakonima, pravilnicima, unutarnjim ustrojstvom i aktima Bolnice. Godine 2022. stalno je zaposlenih 23 med. sestara/tehničara, 2 med. sestre na ugovoru na određeno vrijeme, 1 liječnik specijalist hitne medicine, 2 liječnice specijalizantice hitne medicine te 5 liječnika na ugovoru na određeno vrijeme.

Edukacija medicinskog osoblja jedan je od najvitalnijih kriterija za rad u OHBP-u, stoga se osoblje kontinuirano educira te ima završene tečajeve prema važećim europskim smjernicama i to: ALS-tečaj naprednog održavanja života, BLS-tečaj osnovnog održavanja života i tečaj trijaže u objedinjenom hitnom bolničkom prijemu.

Parametri zbrinjavanja pacijenata (broj obrađenih pacijenata, vrijeme obrade u OHBP-u, broj hospitaliziranih pacijenata, broj otpuštenih pacijenata unutar 60 min., broj pacijenata dovezenih ZZHM itd.) prate se statistički te se uočava kontinuirani rast broja zbrinutih pacijenata u OHBP-u. Godine 2008. u OHBP-u je obrađeno cca. 16 000 pacijenata da bi 2021. godine bilo obrađeno 27 746 pacijenta.

[212] Pripremio med. tehn. Ivan Bacinger

Djelatnici Objedinjenog hitnog bolničkog prijema godine 2018.

Djelatnici Objedinjenog hitnog bolničkog prijema godine 2022.

Ispred ljekarne u Feštetićevoj zgradi, Magistra Kursar Zdenka, farmaceutske tehničarke Dragica Radiković i Ivanka Haramina te spremačica Verica Hošnjak

Bolnička ljekarna[213]

Djelovanje i razvoj bolničkog ljekarništva usko je povezano s razvojem same Bolnice. U početku se ljekarna nalazila u podrumu zgrade u kojoj se nalazila „Stara interna". Početkom sedamdesetih godina ljekarnu vodi viša farmaceutska tehničarka Dušanka Horvat pod budnim okom magistre Marije Posavec koja je tada bila voditeljica kliničkog laboratorija, ali je nadzirala i rad ljekarne.

Godine 1974. u Bolnici se zapošljava magistra Ljubica Pevec. Magistra Pevec 1976. godine postaje voditeljica bolničke ljekarne. Tada su u ljekarni bili zaposleni: 1 magistra farmacije, 1 viši farmaceutski tehničar, administrator i spremačica.

Od početka 1977. godine ljekarna je preseljena u zgradu „Feštetić", u prostor bivšeg dječjeg odjela u kojem djeluje do 2008. godine. U to vrijeme ljekarna je lijekovima i potrošnim medicinskim materijalom opskrbljivala sve zdravstvene ustanove u cijelom Međimurju. Utorkom i četvrtkom izdavali su se lijekovi za sve vanjske ambulante liječnika opće medicine i stomatološke prakse, a ostale dane u tjednu opskrbljivali su

[213] Pripremila mag.pharm. Sanja Stepan

se bolnički odjeli. U ljekarni su radile dvije magistre: Ljubica Pevec i Zdenka Kursar, te dva farmaceutska tehničara, administrator i spremačica.

Razvojem same Bolnice, dogradnjom novih paviljona i povećavanjem opsega zdravstvenih usluga, prostor tadašnje ljekarne postaje nedostatan za normalno obavljanje ljekarničke djelatnosti. Opskrba je bila otežana jer je ljekarna bila prostorno dislocirana od ostalih odjela što je značajno otežavalo preuzimanje lijekova i materijala. Sestre i tehničari morali su prenositi i odvoziti lijekove i materijale u košarama i na kolicima, često i po kiši i po snijegu.

Nakon odvajanja Doma zdravlja od Bolnice, ljekarna je preuzela opskrbu samo bolničkih odjela.

Osamdesetih godina prošlog stoljeća u sklopu ljekarne je počeo s radom Odjel proizvodnje parenteralnih otopina. Parenteralnim otopinama opskrbljivali su se bolnički odjeli. Proizvodnju je vodila magistra Đurđica Kipke. S vremenom se javila potreba za obnovom zastarjele proizvodne opreme, međutim to je zahtijevalo velike financijske izdatke te se javila intencija da se takav pogon zatvori.

Razvojem industrijske proizvodnje parenteralnih otopina, koja je znatno jeftinija, ovakav tip „male" proizvodnje unutar Bolnice s vremenom više nije bio isplativ te se nakon Domovinskog rata ona ukida.

2008. godine ljekarna se seli u zgradu Ravnateljstva, u prostor koji se tijekom Domovinskog rata koristio kao skladište donacija i ratnih rezerva. Od samog početka Domovinskog rata u bolnicu su počete pristizati donacije lijekova i potrošnog materijala iz mnogih država svijeta. Dio donacija je bio prikupljan organizirano, često preko različitih organizacija kao što su Liječnici bez granica, a dio su prikupile privatne osobe.

Magistra Pevec odlazi u mirovinu 2013 godine, a na mjestu voditeljice ju nasljeđuje magistra Lidija Čović koja je u Bolnici radila do kraja 2017 godine. Nakon odlaska magistre Lidije Čović na mjesto voditelja ljekarne dolazi magistra Sanja Stepan koja na tom mjestu ostaje sve do danas. Od 2017 do 2018 u ljekarni su zaposlene 2 magistre: Sanja Stepan i Mirela Kolenko.

2018 godine magistra Sanja Stepan se upućuje na specijalizaciju iz kliničke farmacije bolničko ljekarništvo te u 2022 godini Bolnica dobiva prvog specijalistu kliničke farmacije. Navedeno omogućuje daljnji razvoj ljekarničke skrbi u Bolnici. Klinički farmaceut aktivno sudjeluje u kreiranju politike lijekova bolnice kroz rad u Povjerenstvu za lijekove i Povjerenstvu za javnu nabavu lijekova te na taj način može značajno utjecati na provođenje financijski optimalne nabave lijekova i osiguranje sigurne, učinkovite i racionalne farmakoterapije.

Također, 2022 godine zapošljava se magistra Simona Janković te je u ljekarni ponovno zaposleno 3 magistre.

Tokom godina povećavao se broj farmaceutskih tehničara te ih danas u ljekarni radi 6. To su Ivanka Haramina, Ivana Kontrec, Jennifer Belić-Juras, Lidija Jurčec, Sanja Šobak i Jasmina Treska. U ljekarni je zaposlen i stručni referent Lidija Jurinec koja je zaposlena nakon umirovljenja Nevenke Ilijaš..

Magistra Zdenka Kursar, farmaceutska tehničarka Ivanka Haramina i spremačica Olgica s Internog odjela koja preuzima lijekove

U prostoru stare ljekarne u zgradi Feštetić. Na slici su s lijeva na desno magistra Zdenka Kursar, administratorica Marija Brkić, viša farmaceutska tehničarka Dušanka Horvat i magistra Ljubica Pevec

Magistre Ljubica Pevec i Zdenka Kursar, te farmaceutske tehničarke Ivanka Haramina i Dragica Radiković

Voditeljica bolničke ljekarne Sanja Stepan, mag.pharm., specijalist kliničke farmacije

Djelatnici odjela bolničke ljekarne u sadašnjem prostoru za izdavanje lijekova i potrošnog materijala; s lijeva na desno Jennifer Belić-Juras, Simona Janković, Sanja Stepan, Ivana Kontrec, Sanja Šobak, Lidija Jurinec i Ivanka Haramina

Danas se bolnička ljekarna prostire na 255m³ i smještena je u prizemlju zgrade ravnateljstva. Prostor je funkcionalno povezan hodnicima i dizalima sa svim odjelima unutar Bolnice. Ljekarna koristi i i dva dodatna odvojena prostora u podrumu zgrade u kojima se skladište medicinske otopine, te zaštitna medicinska oprema.

Primarna djelatnost bolničke ljekarne je stručna i redovita opskrba Bolnice lijekovima, medicinskim potrošnim materijalom, dječjom hranom, RTG kontrastima, potrošnim materijalom za hemodijalizu te dijagnostičkim testovima i reagensima za potrebe transfuzije i medicinsko-biokemijskog laboratorija. U ljekarni se izrađuju magistralni i galenski pripravci, te pružaju informacije ostalim zdravstvenim djelatnicima o lijekovima kao što su indikacije, kontraindikacije, nuspojave, interakcije s drugim lijekovima, inkompatibilnosti, farmakokinetička svojstva lijeka, status lijeka i trenutna dostupnost na tržištu. Ljekarna je nezaobilazni segment zdravstvenog sustava koji osigurava sve neophodne lijekove i medicinske materijale koji su nužni u zbrinjavanju pacijenata i pružanju zdravstvenih usluga na odjelima i u ambulantama. Ljekarna provodi pripravnički staž farmaceutskih tehničara i dio staža farmaceuta.

U ljekarni se skladište materijali, koji se upotrebljavaju u svakodnevnom radu na većini bolničkih odjela, kao što su šprice, igle, kanile, setovi za infuzije, zavojni materijali, kateteri, setovi za kisik, dezinficijensi, zaštitna medicinska oprema i drugo. Dio materijala, koji se specifično upotrebljavaju samo na pojedinim odjelima, kao što su stentovi, operacijski setovi, kirurški konci, materijali za sterilizaciju, laboratorijski reagensi i drugo se ne nalaze na redovnoj zalihi ljekarne već se nabavljaju izričito na zahtjev pojedinog odjela.

Ljekarna opskrbljuje Bolnicu lijekovima s liste lijekova HZZO-a, lijekovima s liste posebno skupih lijekova, lijekovima iz interventnog uvoza te ostalim lijekovima koji su odobreni od strane Povjerenstva za lijekove, a nužni su za liječenje bolničkih pacijenata. Dio lijekova kao što su rezervni antibiotici, lijekovi s liste posebno skupih lijekova, citostatici i narkotici preuzimaju se iz ljekarne na ime svakog pacijenta posebno.

Opskrba funkcionira na dnevnoj bazi, te ljekarna svakodnevno naručuje i izdaje lijekove i materijale na odjele.

Ljekarna surađuje sa preko 100 dobavljača lijekova i medicinskog materijala. Narudžbenice se šalju dobavljačima elektronskim putem. U 2021. godini bolnička ljekarna je naručila robe u vrijednosti preko 70.226.766 kn.

Od 2019. godine u bolničkoj ljekarni se koristi ljekarnički informatički softver Pharmacy Hospital tvrtke Ed Borel koji je integriran sa bolničkim informatičkim sustavom BIS-om. Ljekarna je odgovorna za kreiranje i ažuriranje registra artikala. Lijekovi i materijali se u registru označavaju sa svim potrebnim podacima bitnim za nabavu, preuzimanje na odjele, ordiniranje i razduživanje terapije na pojedinim odjelima te fakturiranje prema HZZO-u. Program osigurava kvalitetno praćenje zaliha lijekova u ljekarni, a do kraja 2022. godine planira se uspostava praćenja zaliha na međuskladištima svih odjela u Bolnici, te praćenje terapije za svakog pacijenta, što će osigurati dodatnu racionalizaciju farmakoterapije.

Prim. Franjo Hlebec

Primarius Franjo Hlebec, dr.med.

Povijest Mikrobiološkog laboratorija[214]

U mjesecu ožujku 1963. godine osnovan je Mikrobiološki laboratorij u Čakovcu. Prim. Franjo Hlebec, dr. medicine bio je njegov osnivaš i prvi šef. Prvotno je laboratorij bio smješten u podrumu stare bolnice - Feštetićev dvorac u bolničkom krugu. Prostor laboratorija tada su sačinjavale tri prostorije: radna, soba šefa, soba za pranje. Dr. Hlebec je kao mladi liječnik, spec.epidemiolog utemeljio ovaj laboratorij u kojem je, u samom početku, radio za vrijeme slobodnog vikenda – subotom i nedjeljom. Preko tjedna boravio je u Zagrebu na specijalizaciji iz mikrobiologije. U novoosnovanom laboratoriju uz dr. Hlebeca radila je medicinska sestra Marcelina Dodoš i spremačica Elizabeta Zadravec-Lizika. Uskoro im se pridružuje Dragica Jelačić, koja je u početku, tijekom svog srednjoškolskog obrazovanja dolazila na praksu u laboratorij, u kojem se za stalno zapošljava 1965. godine. Iste godine završava se izgradnja Paviljona 4 u bolničkom krugu u čije se podrumske prostorije seli Mikrobiološki laboratorij, uz RTG djelatnost i Klinički laboratorij.

Mikrobiološki laboratorij kroz godine polako raste u svakom pogledu. Od početne jezgre ljudi povećava se i obogaćuje s novim stručnim kadrovima (Anicom Časni, Ljubicom Pajtak, Marijom Fegeš, Jelenom Kolar, Marijom Lukaček). Za vrijeme godišnjeg odmora u laboratorij, kao pomoć, dolazi raditi dr. Nada Šoić-Košić, šefica varaždinskog Mikrobiološkog laboratorija. 1968. u laboratoriju se zapošljavaju Nada Kalšan i Štefica Jambrošić.

Dr. Hlebecu obim posla nadilazi njegove mogućnosti i prima se dipl.ing.biologije Ljerka Banić, koja postaje značajna pomoć u radu. U laboratoriju su česte kadrovske promjene. 1973. godine odlazi Marija Lukaček u Varaždin i u laboratoriju se zapošljava Milica Puhalković-Najman, farmaceutski tehničar. Godine 1974. u laboratoriju se po prvi puta zapošljava i laboratorijski ing. Branimira Hlebec. U to doba dijagnostika je podijeljena u nekoliko područja: primanje i uzimanje uzoraka, rad na tuberkulozi,

[214] Marina Peyerl Pal, „Iz prošlosti mikrobiološkog laboratorija", Hrvatski časopis za javno zdravstvo 23, Zagreb, 2010., str. 266 – 274.j – nadopunjeno

Zaposlenici mikrobiološkog laboratorija u podrumu Paviljona 4

Laboratorijska tehničarka Nada Kalšan

serologija-AST, WR, Latex, Meinicke, VDRL, Widal, Weil-Felix, Paul-Bunnel itd. te bakteriologija-nasađivanje uzoraka, postupci identifikacije različitih bakterijskih vrsta, izrada sektora i antibiograma. Svi tehničari su morali znati raditi svaki dio posla u laboratoriju, a rotirali su se na radnim mjestima svaka 3 mjeseca.

1975.g. laboratorij se, nakon iseljenja RTG odjela u novoizgrađenu, suvremenu bolnicu, preseljava u susjedne podrumske prostorije, u kojem je dočekao i 3. milenijum Iste godine odlazi ing. Banić u Zagreb. Na njeno mjesto se prima Gizela Videc, dr. veterine. U laboratoriju se zapošljava i ing. Darinka Golubić, koja, nažalost, zbog tragičnog događaja prestaje s radom u laboratoriju. 1976. u stalni radni odnos se prima dr. Martin Lepen, koji radi do 2005. godine. 1979. u rad laboratorija se uključuje laboratorijska tehničarka Ljiljana Klemenčić i to neprekidno do 1991. kada prelazi u drugi laboratorij. U radni odnos se prima Dragica Matjačić, koja ostaje u radnom odnosu sve do 1994. Zbog velikog obima posla 1989. zapošljava se dr. Zdenka Peršić, liječnica iz Našica, koja je vrlo zainteresirana i uz šefa, kakav je bio dr. Hlebec, mnogo je naučila u samo godinu dana. Odlazi u Zagreb na specijalizaciju, gdje i ostaje te postaje voditeljica bakteriologije na HZZJZ do svog umirovljenja.

Dana 31.3.1990. u stalni radni odnos primljena je dr. Marina Payerl-Pal, koja iste godine dobiva i specijalizaciju, a 1993. godine vraća se kao spec.med.mikrobiologije i parazitologije na mjesto voditelja laboratorija. Nažalost, 21.8.1991. godine laboratorij je zadesio najtužniji događaj, a toj je iznenadna i prerana smrt prim.dr.med. Franje Hlebeca, utemeljitelja Mikrobiološkog laboratorija i njegova dugogodišnjeg šefa.

Mikrobiološki laboratorij radi u sklopu MC Čakovec, čiji je ravnatelj u to vrijeme bio dr. Vjekoslav Jazbec. U radni odnos se prima dr. Vesna Vršić-Krištofić koja se odmah i upućuje na specijalizaciju, a sa koje se vraća 1998. godine.

Mikrobiološki laboratorij već od 1991. provodi kompletnu i postupnu reorganizaciju stručnog dijela rada u dogovoru i po sugestijama dr. Payerl-Pal, koja nova saznanja sa specijalističkih obilazaka u zagrebačkim laboratorijima prenosi u laboratorij. U svrhu

Dragica Jelačić, laboratorijska tehničarka

Prim. F. Hlebec sa suprugom Zdenkom

Djelatnice Mikrobiološkog laboratorija 1965. godine

Djelatnice Mikrobiološkog laboratorija 1965. godine

Mikroskop iz druge polovice 20. stoljeća korišten u mikrobiološkom laboratoriju

Stakleni lijevak za odjeljivanje s poklopcem i čepom

Različite pipete iz mikrobiološkog laboratorija

Djelatnici Mikrobiološkog laboratorija 1994. godine. S lijeva na desno – stoje: Franciska Posedi, Dragica Jelačić, Anica Sečan, Jelena Kolar, Branimira Smoljan, Milica Najman, Marina Payerl-Pal, Gizela Videc, Nada Kalšan; s lijeva na desno – sjede: Mijo Krznar, Dragica Matjačić, Martin Lepen)

edukacije, nekoliko djelatnika odlazi na kratke stručne boravke u vodeće mikrobiološke laboratorije u Zagreb te je svaki od njih zadužen da detaljno izuči jedan segment laboratorijske tehnike.

Zapošljava se Nikica Sakal, mladi tehničar, koji spremno i kvalitetno primjenjuje sve novosti u praksi te odlično rješava sve najzahtjevnije zadatke. Nažalost, on nas relativno brzo napušta.

Godine 1992. laboratorij je obogaćen novim, vrijednim i korisnim svjetlosnim mikroskopom-Olympus, koji predstavlja golem napredak u kvaliteti stručnog rada te daje novi elan u svakodnevnom radu. Uvode se nove pretrage, a dosadašnje se revidiraju i usklađuju s novim stručnim preporukama. Godine 1994. u laboratorij se prima mlada liječnica dr. Biserka Poje, koja se također upućuje na specijalizaciju.

Na mjesto Dragice Matjačić dolazi Željko Vuk. Godine 1995. zapošljava se još jedna inženjerka Nataša Lesar i tehničarka Anica Kocijan. Zapošljavanje novih stručnih kadrova postaje imperativ zbog povećanja opsega pretraga, uvođenja novih te više zahtjeva za dijagnostičkim pretragama od strane odjelnih liječnika, ali i liječnika iz primarne zdravstvene zaštite. U to vrijeme najveći problem u radu laboratorija predstavlja vrlo zastarjela oprema, gotovo sva amortizirana i davno otpisana. Aparati u laboratoriju bili su uglavnom iz donacija UNICEF-a, dobiveni nakon Drugog svjetskog rata.

Nakon odlaska dotadašnjeg ravnatelja dr. Jazbeca u Zagreb, ravnateljem postaje dipl.oecc. Stjepan Blagus. Dolazi do velikih financijskih poteškoća u MC Čakovec. Živi se i radi u skladu sa sanacijskim programom. Mjere štednje su drastične, nabava je ograničena na najmanju mjeru. Zbog problema nelikvidnosti i velikih dugova dobavljačima, ne odobrava se nabava osnovnog materijala za rad. Tjednima i mjesecima čeka se isporuka naručenog preko bolničke ljekarne.

Usprkos poteškoćama u radu, a posebno nabavi, uspijevaju se uvesti i nove pretrage-izolacija *Campylobacter spp*., izolacija enteropatogene *E.coli* (EPECA), detekcija rota virusa u stolici brzim lateks testom, izolacija *H.pylori* na kulturi i ispitivanje osjetljivosti, uzgoj anaerobnih bakterija, nove pretrage u dijagnostici luesa - TPHA i druge novosti. Od 1993. godine kontinuirano se provodi dijagnostika klamidija, ureaplazmi i mikoplazmi u suradnji s HZJZ i Imunološkim zavodom u Zagrebu. Od 1997. godine Mikrobiološki laboratorij uvodi metode i postupke za njihovu dijagnostiku te ju sam provodi.

Dana 1.9.1995. osnovan je Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije, čiji konstitutivni dio postaje Mikrobiološki laboratorij uz Higijensko-epidemiološku djelatnost. U okviru Zavoda popravlja se materijalni položaj Mikrobiološkog laboratorija, tako da znatno lakše nabavljamo potrebne podloge, reagense i testove, nove uređaje, aparate i sl. Među posebno vrijednim uređajima istaknula bih uređaj za otkrivanje bakterija iz krvi (BACTEC) te mini-VIDAS aparat za serologiju i ne samo to, već i druge uređaje kao što su CO_2 inkubator, centrifuge i brojni dugi aparati bez kojih suvremena mikrobiologija nije zamisliva. Najveći problem ostaje prostor, koji se konačno i na zadovoljstvo svih rješava tijekom 2008. i 2009. godine. Mikrobiološki laboratorij, nakon ustrajnog čekanja useljava se 2.2.2009. godine u novouređene, prostrane i primjerene prostore od 360 m^2.

Podrum zgrade u kojem je prvotno smješten mikrobiološki laboratorij

Nažalost, i prije pune mirovine napušta nas i gospođa Gizela Videc, dr.vet. nakon niza godina predanog i stučnog rada, koja je na svojim leđima iznijela mnoge teške laboratorijske dane, očekujući u najmanju ruku barem razumijevanje, ako ne i rješenje gorućih problema od odgovornih, u određenim vremenskim periodima laboratorijskog života.

U okviru Zavoda provodi se ekipiranje, odnosno zapošljavaju se novi djelatnici, pa se formiraju radni timovi. Svaki tim čine liječnik spec. mikrobiolog, 1 inženjer te 2 laboratorijska tehničara.

Godine 1999. u lab. se prima dr. Marijana Zadravec, koja je upućena na specijalizaciju te se vraća nakon uspješno položenog specijalističkog ispita 2003. godine. Nastavlja se s ulaganjem u znanje i praćenje stručnog rada, tako da se provodi edukacija tehničara, koji odlaze u vodeće mikrobiološke laboratorije u Zagrebu (HZJZ, Klinika za infektivne bolesti). Do tada laboratorijski tehničar, Dragutin Furdi upućuje se na nastavak školovanja za laboratorijskog inženjera, što ubrzo i uspješno ostvaruje.

Liječnice, specijalistice Mikrobiološkog laboratorija redovito se stručno usavršavaju. Pojedina područja rada postaju prepoznatljiva, tako dr. Vršić-Krišofić uz uobičajene dnevne poslove u laboratoriju, više pozornosti posvećuje klamidijama, mikoplazmama, toksoplazmozi, zatim dijagnostici gljivičnih infekcija i postupcima identifikacije gljiva. Dr. Poje Jelenić usmjerena je na poboljšanje dijagnostike crijevnih patogena, pripremi laboratorija za akreditaciju kao tehnički voditelj. Doktorica Zadravec prati serološku dijagnostiku, standarde i standardizirane postupke u ispitivanju osjetljivosti bakterija na antibiotike, urogenitalnim infekcijama. Uz vođenje laboratorija, dr. Payerl-Pal posvećena je radu na području bolničkih infekcija, praćenjem potrošnje antibiotika te dijagnostikom tuberkuloze.

Mikrobiološki laboratorij napuštaju dr. Jelenić Poje 2012. godine i dr. Zadravec 2014. godine, a specijalizaciju iz kliničke mikrobiologije započinje dr. Iva Kokić 2013., koju

Djelatnici Mikrobiološkog laboratorija 2002. godine

Djelatnici Mikrobiološkog laboratorija 1999. godine. S lijeva na desno – stoje: Branimira Smoljan, Robert Kolarić, Dragutin Furdi, Marina Payerl-Pal, Marijana Zadravec, Vesna Vršić Krištofić, Andrej Fiković, Dejan Oreški, Brankica Igrec, Damjan Debelec, Tamara Kovač; s lijeva na desno – sjede: Mirjana Čorić-Mesarić, Anica Kocijan, Tanja Sanjković, Željko Vuk)

Djelatnost kliničke mikrobiologije 2009. godine

Djelatnost kliničke mikrobiologije 2009. godine

Zgrada Paviljona 4

uspješno završava 2019. godine. Godine 2016. specijalizaciju je započela dr. Maja Židov, koja je pred kraj specijalizacije, koju će završiti 2023. godine. Najmlađa kolegica koja je započela specijalizaciju je dr. Martina Vidović. Nakon odlaska Dragutina Furdija mag.med.lab.dijagnostike mjesto glavnog inženjera preuzeo je Damjan Debelec, bacc.med.lab.dijagnostike.

Tijekom godina proširuje se dijagnostika prema iskazanim potrebama: dijagnostika noro virusa, dokazivanje *C. difficilae* toksina A i B iz stolice, dokaz antgena *L. pneumophilae* u urinu, nadopunjuje se serološka dijagnostika: HCV, HIV, EBV, osuvremenjuje se dijagnostika tuberkuloze uvođenjem tekuće podloge (MGIT metoda) te automatizirana nekultivacijska obrada urina na uređaju HB&L Uroquattro, molekularna dijagnostika (PCR, LAMP).

Mikrobiološki laboratorij uključen je u brojne stručne skupine i projekte-Odbor za praćenje rezistencije bakterija na antibiotike pri AMZH, EARS projekt, ESAC projekt, u projekt praćenja bakterijskih izolata iz likvora, praćenje osjetljivosti *S. pneumoniae* iz određenih materijala. Mikrobiološki laboratorij sudjelovao je ili sudjeluje u vanjskoj kontroli rada, NEQAS, Labquality te putem Odbora za praćenje rezistencije bakterija na antibiotike u Republici Hrvatskoj.

Od 2000. godine Mikrobiološki laboratorij koristi laboratorijski informatički (LIS) sustav, kojim je osigurano izdavanje standardiziranih nalaza. Godine 2010. LIS Mikrobiološkog laboratorija povezujemo s bolničkim informacijskim sustavom (BIS) ŽB Čakovec što omogućuje direktno slanje gotovih, verificiranih mikrobioloških nalaza te značajno ubzava dostupnost nalaza bolničkim liječnicima.

Od 1998. godine Mikrobiološki laboratorij koristi globalnu mrežu za praćenje rezistencije bakterija na antibiotike, WHONET program, u početku samo za neke bakterijske izolate, a od 2000. godine za praćenje svih bakterijskih izolata u laboratoriju.

Za očitavanje osjetljivosti bakterija na antibiotike nabavljen je uređaj SirScan kojim je postignuta nova kvaliteta u radu u laboratoriju. Očitani antibiogrami arhiviraju se, a zahvaljujući povezanosti softvera uređaja s LIS-om nalazi se nakon verifikacije od strane liječnika šalju u ŽB Čakovec ili putem CEZIH-a liječnicima primarne zdravstvene zaštite. Tijekom godina uspješno se povezuju brojni laboratorijski uređaji s LIS-om te se približavamo željenom cilju, a to je „laboratorij bez papira".

Rad na kvaliteti i provedbi akreditacije u laboratoriju započeo je 2010. godine. Tri godine kasnije Mikrobiološki laboratorij postao je akreditiran prema hrvatskoj normi HRN EN ISO 15 189: 2012 za odabrana područja iz parazitološke serologije. Politika kvalitete odabir je laboratorija, tako da se u svakodnevnom radu provode postupci na poboljšanju kvalitete rada uz nezaobilaznu edukaciju svih zaposlenika laboratorija. Do sada je akreditirano 16 pretraga iz područja virusologije, parazitologije i bakteriologije.

Radno vrijeme laboratorija prilagođeno je potrebama bolesnika, tako da je svaki radni dan laboratorij otvoren od 7 do 21 h, a vikendom i praznikom od 7 do 15 h.

U rujnu 2019. godine Djelatnost mikrobiološki laboratorij promijenio je svoje ime u Djelatnost kliničke mikrobiologije, sukladno Statutu Zavoda za javno zdravstvo Međimurske županije, čime je jasno izražena orjentacija u radu samog laboratorija.

Za uspješan rad u laboratoriju potreban je timski pristup, stručnost, odgovornost i neprekidno ulaganje u znanje svih zaposlenika, uz neophodno zanavljanje i osuvremenjivanje laboratorijske opreme. Vjerujem da smo kroz ove godine zajedničkog rada takvim pristupom uspjeli biti prepoznati u svojoj sredini, ali i mnogo šire.

Od preuzimanja vođenja laboratorija 1993. godine pa do danas na njegovu je čelu prim. Marina Payerl-Pal, dr.med.

Ulaz u Djelatnost kliničke mikrobiologije (2009. godina)

Kolegij glavnih sestara 2022. godine (Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

Sestrinstvo u Županijskoj bolnici Čakovec

Sestrinska profesija[215]

Sestrinstvo je prije svega profesija koja se razvija tijekom cijele karijere. Zdravstvena skrb sve je sofisticiranija, pa je time i zdravstvena njega sve kompleksnija i zahtjevnija.

Sestrinska profesija zahtijeva kontinuiranu edukaciju i usavršavanje te praćenje novih trendova, ali svakako je najvažnije naglasiti da medicinske sestre i tehničari posjeduju humanost i empatiju za pacijente koji moraju osjetiti da su najvažniji dionici sestrinske skrbi i da su sve intervencije usmjerene i prilagođene upravo pacijentu.

Uz znanje, specifične vještine i cjeloživotno učenje, sestrinska profesija zahtijeva i humanost, empatičnost, strpljivost, spretnost, odgovornost, snalažljivost, spremnost na timski rad, dobru komunikaciju i samokritičnost.

Činjenice govore u prilog da medicinske sestre i tehničari Županijske bolnice Čakovec sve više aktivno sudjeluju na kongresima i stručnim simpozijima. Objavljuju istraživačke i znanstvene radove, koautori su stručne literature, izdaju brošure, mentoriraju studente na fakultetima i sveučilištima te su na visokim dužnostima unutar sestrinskih organizacija. Cijenjeni i prepoznati su u humanitarnom radu naše Županije i cijele Hrvatske.

[215] Pripremile Valerija Korent, mag.med.techn., Dijana Farkaš mag.med.techn., Miljenka Farkaš mag.med.techn.

Sestrinska profesija kao najbrojnija u sustavu zdravstva nije priznata i vrednovana sukladno zahtjevnosti radnog mjesta kao sve ostale profesije u društvu. S obzirom na sve navedeno nakon dugogodišnjeg truda i ulaganja u znanje i rad, navedeno je prepoznato od Vlade Republike Hrvatske te je 2022. donesena uredba za priznavanje visoke stručne spreme medicinskih sestara i tehničara na određenim radilištima.
Značka sestre pomoćnice

Značka sestre pomoćnice

HKMS- Hrvatska komora medicinskih sestara[216]

Hrvatska komora medicinskih sestara (HKMS) krovno je regulacijsko tijelo za sestrinstvo u Republici Hrvatskoj koje promiče, zastupa i usklađuje interese medicinskih sestra/tehničara pred državnim i drugim tijelima u Republici Hrvatskoj i inozemstvu. HKMS osnovana je 2003. godine sukladno odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti i Zakona o sestrinstvu. Podružnica Hrvatske komore medicinskih sestara Međimurske županije osnovana je 2004. godine.

Prva predsjednica podružnice HKMS Međimurske županije bila je Dragica Kolenić, glavna sestra Doma zdravlja. Iz Županijske bolnice Čakovec za prvu tajnicu HKMS podružnice Međimurske županije imenovana je Darinka Žvorc Novak, glavna sestra Odjela za oftalmologiju Županijske bolnice Čakovec koja je na navedenom položaju bila od 2004. do 2009. godine. Od 2009. godine Darinka Žvorc Novak, dipl. med. techn. preuzima vodstvo HKMS podružnice Međimurske županije te je predsjednica do 2017.g., nakon čega predsjedništvo podružnice preuzima Marija Prekupec, dipl. med. techn. iz Zavoda za javno zdravstvo Međimurske županije sve do 2021.g. Od 2021. g. do danas predsjednik podružnice HKMS Međimurske županije je Goran Toplek, mag. med. techn. iz Županijske bolnice Čakovec.

Iz podružnice HKMS Međimurske županije djelatnici Županijske bolnice Čakovec aktivno su uključeni u tijela komore i na nacionalnoj razini:

- Darinka Žvorc Novak član je vijeća HKMS od 2011.g. do danas
- Goran Toplek član je Povjerenstva za stručna pitanja i trajno usavršavanje od 2019.g. do danas.

Ukupan broj članova koji imaju važeću licencu HKMS za rad iz Podružnice HKMS Međimurske županije je 1070 medicinskih sestara/tehničara od čega 412 radi u Županijskoj bolnici Čakovec.

Podružnica HKMS Međimurske županije od osnivanja razmatra problematiku iz djelatnosti medicinskih sestara i drugu problematiku iz djelatnosti Komore na prijedlog Skupštine Komore, predsjednika Komore odnosno drugih tijela Komore, suorganizira trajno usavršavanje svojih članova, zastupa interese članova podružnice, svoje članove redovno izvješćuje o radu Komore, razmatra primjedbe i prijedloge svojih članova i po potrebi ih upućuje nadležnim tijelima Komore, bira i imenuje članove tijela podružnice, bira delegate za Skupštinu Komore, predlaže Skupštini Komore kandidata za člana Vijeća komore, obavlja i druge poslove određene Statutom ili drugim općim aktima Komore.

[216] Pripremili Goran Toplek, mag.med.techn., Darinka Žvorc Novak, dipl.med.techn.

50 godina HUMSA Županijske bolnice Čakovec

50 godina HUMSA Županijske bolnice Čakovec

HUMS – Hrvatska udruga medicinskih sestara[217]

Godine 1968. s ciljem promocije sestrinstva osnovana je podružnica Hrvatske udruge medicinskih sestara i tehničara u Županijskoj bolnici Čakovec. Već pedeset godina postojanja ova je podružnica vrlo aktivna i angažirana u raznim akcijama. Okuplja članove koji nisu isključivo zaposlenici Županijske bolnice Čakovec već i drugih ustanova: Dom zdravlja Čakovec, Srednja medicinska škola Čakovec i Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije.

Godine 2012. i 2014., od strane HUMS-a i pacijenata, iz naše Podružnice izabrane su „Sestre godine", medicinska sestra Verica Cerovec i diplomirana medicinska sestra Božena Kapitarić.

Godine 2014. Podružnica HUMS-a Čakovec izabrana je najaktivnijom Podružnicom na razini cijele Hrvatske.

Godine 2019. Podružnica HUMSA-a Županijske bolnice Čakovec dobila je nagradu Grada Čakovca

HUMS Dan sestrinstva 2017.

Odlazak sestre Dragice Kralj u mirovinu

[217] Pripremila Božena Kapitarić, dipl.med.techn.

HSSMS-MT – Hrvatski strukovni sindikat medicinskih sestara-medicinskih tehničara[218]

Godine 1991., na samim počecima osnivanja HSSMS-MT na razini Hrvatske osnovana je i Podružnica HSSMS-MT Čakovec. Kao strukovna organizacija, reprezentativni sindikat, ima položaj punopravnog socijalnog partnera na nacionalnoj razini te sudjeluje u kolektivnom pregovaranju i socijalnom dijalogu. Osnovni je cilj zaštita prava iz radnog odnosa te rad na poboljšanju općih uvjeta rada i života medicinskih sestara i medicinskih tehničara. Podružnica trenutno ima 105 članova.

PANDEMIJA COVID-19 – IZAZOVI MODERNOG SESTRINSTVA[219]

RAD U VRIJEME PANDEMIJE COVID- 19

U veljači 2020. godine cijeli je svijet sa strepnjom pratio vijesti i pojavu epidemije koronavirusa u Wuhanu u središnjoj Kini. SZO I CDC proglasili su pandemiju u svijetu. Veliki je to izazov za cijeli svijet, našu Županiju, našu bolnicu te zdravstvene djelatnike. U vrijeme pandemije Covid-19 medicinske sestre/ tehničari dali su veliki obol u zbrinjavanju Covid-pozitivnih pacijenata. Od samog početka pandemije koja je bila nepoznanica i izazov, s obzirom na brzo širenje virusa bilo smo primorani rekonstruirati odjel infektologije, reorganizirati rad unutar ustanove ovisno o broju oboljelih, otvarati nove odjele, provoditi edukaciju djelatnika (Klinika za infektivne bolesti, on-line eduakcija), prilagoditi način rada prema novim protokolima i uvjetima koji su bili otežani zbog zaštitne opreme i brzog širenja bolesti. U vrhuncu pandemije u Županijskoj bolnici Čakovec bilo je hospitalizirano oko 130-155 Covid-pozitivnih pacijenata, što predstavlja trećinu ukupnog bolničkog kapaciteta naše ustanove. S obzirom na težinu kliničke slike oboljelih i pojačanu potrebu za zdravstvenom njegom, za te je pacijente skrbilo 170 medicinskih sestara i tehničara iz naše ustanove i suradnih ustanova iz cijele Hrvatske. Medicinske sestre i tehničari naše ustanove sudjelovali su u testiranju i cijepljenju.

To je razdoblje predstavljalo veliko opterećenje i izazov za sve djelatnike koji su radili s Covid-pozitivnim pacijentima, a s obzirom na to da je istim brojem ljudskih resursa trebalo zbirnuti Covid-pozitivne i ne covid pacijente, a zdravstvena skrb pacijenta zahtijeva 24-satni nadzor, bili su opterećeni i ostali djelatnici.

Danas u 5. valu još uvijek zbrinjavamo Covid-pozitivne pacijente. Zahvaljujući lijekovima, cijepljenju i edukaciji broj hospitaliziranih smanjen je te je njihova klinička slika blaža.

Covid-djelatnici

[218] Pripremila Dijana Farkaš, mag.med.techn.
[219] Pripremile Barbara Kolac, bacc.med.techn., Valerija Korent, mag.med.techn.

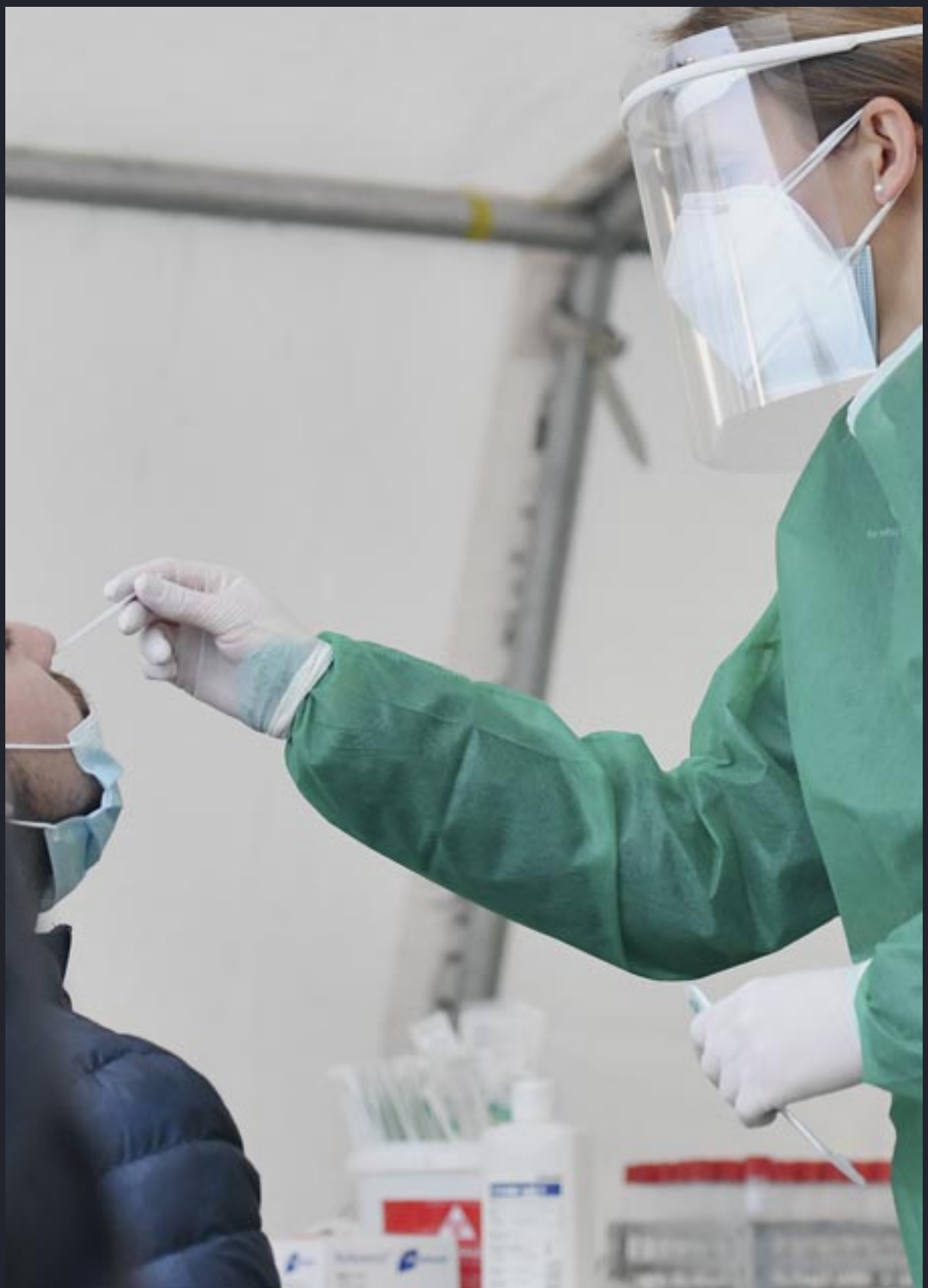

Foto: Vjeran Žganec Rogulja

Foto: Vjeran Žganec Rogulja

Uprava bolnice 2022. godine *(Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)*

Uprava

Ravnateljstvo

Ravnatelj Igor Šegović, dr.med.
(Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

Ravnateljstvo Županijske bolnice Čakovec čine ravnatelj, zamjenik ravnatelja, pomoćnici za sestrinstvo, kvalitetu, pravne poslove i financijsko poslovanje. Zadaća je ravnateljstva donositi odluke na razini ustanove u najboljoj namjeri i vjeri za poboljšanje rada ustanove, a sve u svrhu pružanja kvalitetne zdravstvene usluge uz zadovoljstvo pacijenata, ali i zaposlenika. Također, uprava donosi dugoročne i kratkoročne planove vezane uz ulaganja, kapitalne projekte, daljnji razvoj djelatnosti te poput dirigenta usklađuje potrebe, želje i mogućnosti zdravstvenog i nezdravstvenog osoblja. Iako kroz povijesti nailazimo na upravu kao pojedince, ravnatelje i glavnu sestru, širenjem djelatnosti, potreba i opsega posla, uprava se razvijala, nadopunjavala i granala. Uprava ima i zadaću komuniciranja prema osnivaču (županiji), ministarstvu i ostalim dionicima u zdravstvu i organizaciji zdravstvene zaštite pacijenata.

Kako je bolnica tijekom 100 godina postojanja neprestano rasla i razvijala se, tako su se razvijali i projekti zahvaljujući kojima danas imamo respektabilnu modernu ustanovu prostorno i kadrovski uređenu. Tako je u novije vrijeme 2015. godine izvršena rekonstrukcija operacijskog trakta, 2017. godine obnovljen je odjel neonatologije s rađaonom, 2020. godine završena je obnova Paviljona III koji obuhvaća odjel psihijatrije s dnevnom bolnicom, centralnu dnevnu bolnicu i odjel fizikalne terapije, a 2021. godine

otvoren je i rekonstruiran odjel abdominalne i dječje kirurgije. U budućnosti se planira rekonstrukcija odjela neurologije i izgradnja novih laboratorija koji bi bili smješteni u jednoj zgradi. Nadalje sukladno potrebama lokalnog stanovništva u suradnji s Međimurskom županijom u planu je i rekonstrukcija „kurije" Feštetić koja bi postala novi moderan centar palijativne skrbi. Svim navedenim investicijama stvaraju se bolji uvjeti rada za djelatnike bolnice i omogućuje se kvalitetnija skrb za pacijente koji uvijek moraju biti na prvom mjestu. Za provedbu ciljeva zaduženi su ravnatelj Igor Šegović, dr.med., spec. pedijatrije, subspec. pedijatrijske gastroenterologije, zamjenik ravnatelja Danko Blažeka, dr.med., spec. otorinolaringologije, pomoćnica za sestrinstvo Valerija Korent, mag.med.techn., pomoćnik za kvalitetu Sven Pal, dr.med., spec. dječje kirurgije, pomoćnica za pravne poslove Lana Križarić, dipl.iur., struč.spec.oec. i pomoćnica za financijsko poslovanje Sandra Novak, mag.oec.

Valerija Korent, mag.med.techn.
(Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

Odjel pravnih poslova[220]

Razvoj pravne djelatnosti mijenjao se tijekom godina u Županijskoj bolnici Čakovec, te se sukladno rastu potreba za nezdravstvenim kadrovima unutar ustanove radila reorganizacija i širenje odjela.

Od 1922. godine, kada je osnovana Opća bolnica Čakovec, bilo je zaposleno 25 administratora koji su uključivali ekonomiste, statističare, referente, pravnike i sl. Kada se 1973. godine osnovao Medicinski centar organizacijski je bio podijeljen na 4 OUR-e: Radna zajednica, Zajednička medicinska djelatnost, Bolnička djelatnost i Tehnička djelatnost. Pravna djelatnost bila je ustrojena unutar OUR-a Radne zajednice. Godine 1994. godine je formirana Županijska bolnica Čakovec te su svi administrativni djelatnici

Odjel pravnih poslova

[220] Pripremila Monika Risek, mag. iur.

bili pod zajedničkom djelatnošću. U organizacijskoj shemi unutar Administrativnih poslova postojao je Odsjek pravno-kadrovskih poslova, kao i Odjel ekonomskih i pravnih poslova unutar kojeg je bio ustrojen Odsjek pravnih, kadrovskih i općih poslova.

U pravno-kadrovskim poslovima bili su zaposleni radnici: Anica Kvakić, dipl.iur. rukovoditelj Odsjeka, Marija Oreški, Darinka Tompoš, Jovanka Novak, Katarina Mošmondor, Karmela Mikec i Tatjana Magdalenić. Odjel pravnih poslova kao samostalni odjel ustrojen je Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji 2015. godine. Odjel ima dva odsjeka i to Organizacijski Odjel ima 2 odsjeka i to Odsjek za pravne i opće poslove, te Odsjek za upravljanje ljudskim potencijalima.

Odjel pravnih poslova obavlja poslove upravljanja ljudskim potencijalima, praćenja kadrovske strukture, raspisivanje natječaja, prijave/odjave djelatnika, izrade popratne dokumentacije, izradom svih unutarnjih akta, praćenje zakonskih i podzakonskih propisa, izrada Odluka/Zaključaka/Rješenja koja se odnose na ostvarivanje određenih prava i obveza djelatnika, praćenje i spremanje arhivske građe, izrada ugovora između fizičkih i pravnih osoba, zastupanje ustanove u sudskim postupcima, organizacija i praćenje rada unutarnjih tijela ustanove te druge administrativnih poslova. Posao u Odjelu pravnih poslova je izrazito dinamičan i zahtjeva stalnu prilagodbu i dobre komunikacijske i organizacijske vještine, te blisku suradnju sa samim Ravnateljstvom ustanove. Suradnja s ravnateljem ustanove odvija se na dnevnoj bazi u rješavanju aktualnih pitanja i problematike, te je nužno međusobno povjerenje i uvažavanje na čemu ovim putem i zahvaljujemo. Kako sama Ustanova s godinama kadrovski raste, tako su i organizacijske strukture sve zahtjevnije te je administrativni pritisak sve veći. Cilj nam je u budućnosti u potpunosti se digitalizirati te svoj rad prilagoditi novim potrebama. Svaki sustav doživljava svoje reforme i promjene, tako ni zdravstveni sustav u tome nije iznimka, a u tom procesu sve počinje administracijom, a završava zdravstvenim djelatnicima. U tom dijelu posebno je vidljiva simbioza zdravstvenih i nezdravstvenih kadrova te da svi mi u tom kompleksom sustavu imamo svoje uloge koje su vrlo bitne za nesmetano funkcioniranje sustava, a potom i ustanove.

Odjel u brojkama: mjesečno zaprimljeno cca 100 zahtjeva radnika (plaćeni dopust, kongresi, edukacije, financijske pomoći i sl.), mjesečno izrađeno cca 50 potvrda za radnike, ovisno o kadrovskom kretanju 20 ugovora o radu (određeno/neodređeno vrijeme), mjesečno raspisanih natječaja za cca 20/25 radnih mjesta, mjesečna prijava/odjava 20 radnika, mjesečno izrađenih Odluka o pravima radnika cca 50, godišnje izdanih 100 suglasnosti i ugovora o međusobnoj suradnji, mjesečna izrada zapisnika o održanim sjednicama povjerenstava i vijeća te popratna dokumentacija u vidu Odluka (Upravno vijeće, Stručno vijeće, Povjerenstvo za lijekove, Etičko Povjerenstvo, Povjerenstvo za unutarnji nadzor, Povjerenstvo za palijativnu skrb i dr.), cca 30 mjesečno izrađenih dopisa van ustanove, preko 1000 sudskih pismena u sudskim postupcima u razdoblju 2019.-2022. godine, odluke o imenovanjima i ovlaštenjima, administracija vezana za specijalizacije, na godišnjoj razini preko 100 ugovora o suradnji, stručnoj praksi, donaciji, sponzorstvu, zakupu, klinička ispitivanja i sl.

Djelatnici Odjela Pravnih poslova su: Lana Križarić, dipl.iur.,struč.oec.,- voditelj Odjela i pomoćnik ravnatelja za pravne poslove, Ksenija Krsnik, mag.oec.- voditelj Odsjeka za upravljanje ljudskim potencijalima, Monika Risek, mag.iur. – voditelj Odsjeka pravnih i općih poslova, Branka Slamek – voditelj Ureda Ravnatelja, Sanja Posedi, mag.iur., Anita Delimar, bacc.oec., Karmela Mikec, uprav.prav., Tatjana Magdalenić i Martina Kopasić.

Zasluge za rast i napredak Odjela pravnih poslova dijele svi radnici odjela bili oni sadašnji ili dosadašnji u proteklih 100 godina postojanja ustanove te im ovim putem želimo iskazati zahvalu na tome.

Veselimo se da vidimo gdje će nas daljnji rad i trud odvesti.

Jedinica za osiguranje i unapređenje kvalitete zdravstvene zaštite[221]

Renata Pongrac, mag.med.techn., voditeljica jedinice za kvalitetu
(iz arhive portala eMedjimurje)

Kvaliteta zdravstvene skrbi može se, prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji (WHO), interpretirati kao razina do koje organizacija ispunjava očekivanja i zahtjeve. Radi se o kompleksnom konceptu na više razina, koji se može mjeriti sukladno unaprijed odobrenim standardima, pri čemu se kvalitetu zdravstvene zaštite definira kao zdravstvenu uslugu koja po svojim karakteristikama zadovoljava definirane zahtjeve, pri čemu postojećom razinom znanja i raspoloživim resursima ispunjava očekivanja bolesnika da će dobiti najbolju moguću skrb uz najmanji mogući rizik po zdravlje i blagostanje pacijenta" (WHO, 2017). U Republici Hrvatskoj, Zakon o kvaliteti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, objavljen u Narodnim novinama broj 124/11 kao krovni propis, kvalitetu zdravstvene zaštite definira kao „rezultat mjera poduzetih u sukladnosti s trenutačnim saznanjima u zdravstvenim postupcima, pri čemu iste osiguravaju maksimalno dobar ishod liječenja, a smanjuje se opasnost za nastup neželjenih posljedica po zdravlje pacijenata.

Jedinica za osiguranje i unapređenje kvalitete zdravstvene zaštite jedan je od mlađih odjela unutar ŽB Čakovec. Temeljem Zakona o kvaliteti zdravstvene zaštite sve zdravstvene ustanove s više od 40 zaposlenih radnika obvezne su ustrojiti posebnu jedinicu za osiguranje i unaprjeđenje kvalitete zdravstvene zaštite. Jedinica za kvalitetu ŽB Čakovec ustrojena je s ciljem zadovoljavanja zahtjeva standarda kvalitete odnosno sukladno važećim propisima na području kvalitete zdravstvene zaštite.

U razdoblju 2004.-2013. godine, na mjestu prvog pomoćnika za kvalitetu bio je Miroslav Horvat dr.med. spec. opće interne.med, subspec.pulmologije.

Daljnjim razvojem nacionalnih, regionalnih i međunarodnih strategija upravljanja kvalitetom te sukladno unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta ŽB Čakovec, u prosincu 2014. godine ustrojena je zasebna jedinica (odjel) za osiguranje i unapređenje kvalitete zdravstvene zaštite. Godine 2015., zaposlena je Kristina Kamenar Toplek, mag.admin.sanit. na radnom mjestu višeg stručnog savjetnika za kontrolu kvalitete, koja će u Jedinici za kvalitetu raditi puno radno vrijeme. U razdoblju od 2013. do 2019. godine Jedinicom za kvalitetu koordinira pomoćnica ravnatelja za kvalitetu dr.sc. Sandra Oslaković, spec. transfuzijske medicine. Upravo se u tom razdoblju izrazito aktivno radi na postavljanju temelja za daljnji razvoj Jedinice. Napisani su brojni postupci i upute, ustrojio se jasan i temeljit sustav kvalitete te se radi na edukaciji zaposlenika u svrhu postizanja sigurnosti zdravstvene usluge uz povećanje zadovoljstva pacijenata i zaposlenika.

Uz Jedinicu za osiguranje i unapređenje kvalitete zdravstvene zaštite, u ŽB Čakovec djeluje i Povjerenstvo za kvalitetu koje se sastoji od predstavnika za kvalitetu svih

[221] Pripremila Renata Pongrac, mag.med.techn.

Djelatnici ekonomije 2021 godine *(Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)*

Spremačice *(Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)*

ustrojstvenih jedinica. Povjerenstvo za kvalitetu ima ulogu strateškog planiranja i donošenja odluka o postupcima kontinuiranog osiguranja i poboljšanja kvalitete zdravstvene zaštite.

Uspostava sustava upravljanja kvalitetom zahtjevan je proces koji traži potpunu posvećenost i kojem su svojim stručnim radom pridonijeli djelatnici Jedinice za kvalitetu.

Pomoćnici ravnatelja za kvalitetu:
Dr. Miroslav Horvat 26.1.2011. - 29.8.2013.
Dr. sc. Sandra Oslaković, dr.med. 29.8.2013. - 4.3.2019.
doc. dr. sc. Tomislav Novinščak, dr.med. 2.6.2021. - 3.9.2021.
dr. Igor Šegović 28.5.2019. - 31.5.2021.
dr. Sven Pal 10.9.2021.-

Djelatnici Jedinice za kvalitetu:
Renata Pongrac, sestra za kvalitetu, kronične rane, dijabetičko stopalo i stoma terapiju, mag.med.techn. 1.9.2019. -
Boža Škvorc, dipl.med.techn. sestra za bolničke infekcije 1.4.2014. -
Ivana Rajter,mag.med.techn., sestra za kvalitetu 17.9.2018. - 3.10.2019.
Marija Tot Blagus, bacc,med.techn. sestra za kvalitetu 15.5.2017.-15.6.2018.
Kristina Kamenar Toplek, magistra organizacije planiranja i upravljanja u zdravstvu 19.10.2015.-30.9.2020.
Ivana Ovčar, magistra organizacije planiranja i upravljanja u zdravstvu 3.6.2019.-14.8.2020.

Hrvoje Novaković, inžinjer zaštite na radu (Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

Služba ekonomskih poslova[222]

Početkom rada Bolnice 1922. godine i formiranja jednog bolničkog odjela koji je zbrinjavao sve pacijente, već od 1924. godine zaposlena su dva administrativna djelatnika. Razvojem Bolnice i izgradnjom nove 1973. godine tadašnji Medicinski centar Čakovec u svojoj djelatnosti ima i hitnu medicinu, primarnu, specijalistički i stacionarni odjel. U tom vremenu u tadašnjoj Radnoj zajednici zaposlena su ukupno 50 djelatnika koji su obavljala kompletnu administrativnu i ekonomsku djelatnost. Godine 1994. dolazi do odvajanja pojedinih medicinskih djelatnosti i formiranja novih zdravstvenih ustanova: Zavod za javno zdravstvo, Zavod za hitnu medicinu i Dom zdravlja. Samim time dolazi i do smanjenja administrativnih djelatnika, te je u tom trenutku ukupno zaposlenih 25 djelatnika.

Početkom sanacije 2013. godine osniva se Služba administrativnih poslova koja se sastojala od Odsjeka ekonomije i računovodstva u kojem je zaposleno 19 djelatnika, Odsjeka plana i analize sa 4 djelatnika, Odsjeka za pravne, kadrovske i opće poslove sa 2 djelatnika i odsjek zaštite na radu.

Krajem 2015. godine formira se Odjel ekonomskih i financijskih poslova koji djeluje kao takav i danas, a sastoji se od:

Odsjeka za računovodstvo – s 18 zaposlenih
Odsjeka za plan i analizu – s 4 zaposlenih
Odsjek za nabavu i javnu nabavu – s 8 zaposlenih

[222] Pripremila Sandra Novak, mag. oec.

Kuhinja *(Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)*

Tehnička služba *(Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)*

Zadaci tehničke službe 70-ih

Zadaci tehničke službe 70-ih

Opis djelatnosti Odjela tehničkih i informatičkih poslova za monografiju bolnice[223]

Odjel tehničkih i informatičkih poslova od osnutka bolnice do danas bio je organiziran na način da osigura optimalne uvjete za liječenje pacijenata kao i za rad osoblja bolnice.

Pod ovim uvjetima podrazumijevaju se osnovne potrebe koje je bolnica imala i ima a to su: snabdijevanje vodom, sanitarnom toplom vodom, centralno grijanje, distribucija medicinskih plinova, uredno funkcioniranje opskrbe električnom energijom, osiguranje optimalnog rada sustava klimatizacije, opskrba parom trošila praonici prehrani i centralnoj sterilizaciji, optimalni rad svih infrastruktura po objektima uključujući i informatičku mrežu.

Od osnutka bolnice tehnička služba bila je organizirana na različite načine tako je do 1994. godine u sklopu Medicinskog centra Čakovec koji je bio objedinjen na cijelom teritoriju Međimurske Županije pružala opisane usluge cijelom Medicinskom centru.

Voditelj Odjela tehničke službe u ranijem periodu do 2013. obnašao je gospodin Dragutin Ratajec.

Oprema i uređaji koji su predmet svakodnevnog nadzora provjere kontrole ispravnog rada kao i otklanjanje nedostataka u radu su sljedeći:

1. Nemedicinska oprema: sustav neprekidnog napajanja električnom energijom-generator i UPS uređaji, ventilacijski i klimatizacijski sustavi, kompresori zraka različitih namjena, termotehnička strojarska oprema, toplovodni,parni,plinski i uljni kotlovi, oprema i uređaji za pranje, sušenje i glačanje bolničkog rublja, sustavi vatrodojave i videonadzora, dizala kao i pripadajuće instalacije za nabrojanu opremu

2. Informatička oprema i softwerske aplikacije: serveri, uređaji za arhiviranje poslovnih i medicinskih dokumenata, radioloških slika i laboratorijskih nalaza, računala, pisači različitih namjena,ažuriranje po potrebi softwerskih aplikacija integriranog bolničkog informatičkog sustava u koji spadaju: BIS bolnički, LIS laboratorijski, RIS radiološki i PIS poslovni informatički podsustavi.

[223] Pripremio dipl. ing. Alojz Nestić

Vodi se briga i ažurira se antivirusna i vatrozidna zaštita na cijelom sustavu. Svakodnevno se realiziraju zahtjevi koji se odnose na prilagodbu sustava prema zahtjevima korisnika.

3. Medicinska oprema je izuzetno raznolika i složena a odnosi se na uređaje koji se koriste u dijagnostici i terapiji pacijenata. Neki od njih su uređaji za pranje i sterilizaciju instrumenata i operacionog materijala, postrojenja za pripremu demi vode za hemodijalizu, složena radiološka i ultrazvučna oprema, uređaji za hemodijalizu itd.

Servisiranje složene medicinske opreme organiziramo s ovlaštenim servisima za određenu vrstu opreme.

Sva održavanja izvode se poštujući naputke proizvođača opreme i radne upute definirane od strane Jedinice za kontrolu kvalitete Ustanove

4. Održavanje bolničkih objekata površine cca 35 000 m^2 uključujući građevinsko održavanje. Starost objekta je različita pa tako i potrebe za njihovim održavanjem različita.

5. Bolnički krug površine cca 25 000 m^2, čišćenje kao i održavanje travnjaka i hortikulture.

6. Prijevoz i dostava krvi i krvnih pripravaka za naše pacijente kao i prijevozi različitih materijala za dijagnostiku prema klinikama u Zagrebu s 24 satnim dostupom za realizacijom prijevoza

7. Otklanjanje izvanrednih kvarova na opremi koja je bitna za rad bolnice sa dostupom 24 sata.

Odjel tehničkih i informatičkih poslova trenutno ima 29 djelatnika koji vodi voditelj Odjela Alojz Nestić dipl. ing.. Odjel se sastoji od dva odsjeka i to Odsjek za medicinsku opremu, tehničke poslove i održavanje koji vodi voditelj Odjela i Odsjek za informatiku koji vodi Nikola Škvorc, struč.spec.ing.techn.ing.inf.

Odsjek za medicinsku opremu, tehničke poslove i održavanje trenutno ima 18 djelatnika a čine ga viši stručni savjetnik za tehničke poslove Darko Balić dipl. ing. građ. koji se bavi i aktivno sudjeluje u realizaciji projekata koji se odnosi na građevinske rekonstrukcije objekata i odjela. Učestvuje u redovnom održavanju građevinskih objekata i nemedicinske opreme, učestvuje u pripremama za nabave koje se izvode za potrebe ustanove. Referent tehničkih poslova Darko Fileš dipl. ing. prometa učestvuje u pripremi i realizaciji održavanja u pripremi nabava koje organizira Odsjek, učestvuje u potrebnim administriranjima dokumentacije koja se vodi u Odsjeku. Djelatnici koji su uključeni u ovaj Odsjek su kotlovničari koji kontinuirano obavljaju djelatnost termotehničke energetske podrške, neprekidnu kontrolu i opskrbu ustanove medicinskim plinovima kao i kontrolu, nadzor i intervencije kada se radi o sustavima klimatizacije u ustanovi. Djelatnici koji obavljaju opisane poslove su Zvonko Hajdarović, Mladen Tišljar, Mario Rajf, Robert Patafta, Damir Grašić i Vladimir Pintarić.

Marko Hošnjak elektroničar obavlja poslove na tehničkom održavanju opreme i uređaja na hemodijalizi. Radi se o opremi za pripremu demineralizirane vode i uređaji na kojima se izvodi dijaliza pacijenata, kao i otklone kvarova na elektroničkim uređajima medicinske i nemedicinske opreme.

Kristijan Novak nalazi se na mjestu električara a bavi se održavanjem elektroinstalacija u ustanovi kao i servisnim intervencijama na uređajima i opremi koji se koriste na različitim odjelima ustanove.

Mario Črnjak obavlja poslove vozača kao i ostale poslove vezane uz održavanje voznog parka.

Damir Lukman radi na poslovima stolara i obavlja poslove iz njegove domene.

Ivan Vrbanec obavlja poslove soboslikara, Josip Halabarec obavlja poslove telefoniste.

Josip Ružman obavlja poslove vodoinstalatera kao i održavanja instalacija vodovoda i odvodnje.

Krunoslav Lipović obavlja poslove pomoćnog radnika trenutno na obradi infektivnog otpada.

Nenad Damiš i Dejan Kralj pomoćni su radnici i vode brigu o urednosti bolničkog kruga, a po potreb i angažiraju se na ostalim poslovima kada potrebe to zahtijevaju.

Marko Hošnjak, tehnička služba
(Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

Aktivno učešće djelatnika Odjela tehničkih i informatičkih poslova bilo je prisutno na različitim projektima, nabrojit ćemo samo neke: realizacija opremanja nove zgrade Polikliničko stacionarnog paviljona medicinskom i nemedicinskom opremom 2006. godine, rekonstrukcija i dogradnja Paviljona 3, Dnevne bolnice, Odjela fizikalne medicine i rehabilitacije i Odjela psihijatrije 2017. i 2018. godine, rekonstrukcija Odjela Rađaone i Nedonoščadi 2018. godine, rekonstrukcija vaskularne kirurgije i urologije 2017. godine, rekonstrukcija abdominalne i dječje kirurgije 2021. godine, energetska obnova objekata bolničkog kompleksa koji se sastoji od 3 zdravstvena objekta i centralne kotlovnice 2021., izgradnja parkirališta u krugu Županijske bolnice 2019. i 2020. godine, uređenje prostora za Interventnu kardiologiju te projektiranje, izgradnja i opremanje objekta za MR (magnetsku rezonancu).

Odsjek informatike trenutno ima 5 djelatnika a to su pored voditelja Jurica Zemljić, Drago Oslaković, Alen Bobičanec i Božidar Grabant.

Djelokrug odsjeka ogleda se u kontinuiranoj podršci korisnicima pri korištenju informatičke opreme kao i softwerske programe koje koriste. Sva radilišta opremljena su računalima i softwerskim aplikacijama koje koriste u svom radu.

Početak razvoja IBIS-a (integrirani bolničko informacijski sustav) počeli smo razvijati 2004 godine a krenulo se s razvojem vlastite mrežne infrastrukture i nabavkom softwerske aplikacije i rješenja za bolničke sustave sa integracijom softwerske aplikacije bolničkog, poslovnog, laboratorijskog i radiološkog informatičkog sustava. Ovime je postignuta umreženost koja je omogućila da jednim upisom pacijent postane vidljiv bolničkim podsustavima kroz arhivu nalaza što čini elektronički karton pacijenta i da u svakom trenutku liječnik koji obrađuje pacijenta može pristupiti svim medicinskim dokumentima koji se odnose na sve izvršene preglede i hospitalizacije u našoj ustanovi.

Mi smo ovakav sustav uveli prije 15 godina i nadograđivali ga prema potrebama naše ustanove ali i zahtjevima Ministarstva zdravstva odnosno Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

„Medicina na daljinu" uspostavljena je i u području radiologije, kojom se naša ustanova po potrebi povezuje s brojnim klinikama s ciljem konzultacije na osnovu dijagnostičkih snimaka što olakšava procjenu o donošenju odluke hoće li pacijenti biti zbrinuti u našoj ustanovi ili je potreban transport u kliniku ma daljnju obradu.

Informatika je danas ključna u dotoku i protoku informacija koje se odnose na liječenje pacijenata, ali i samog vođenja poslovanja bolnice. Kroz objedinjeni sustav CEZIH, rješenje za razmjenu medicinske dokumentacije je postavljeno kao optimum i naša zakonska obveza na takvu razmjenu medicinske dokumentacije.

Djelatnici kuhinje u Feštetićovom majuru

Djelatnici kuhinje u Feštetićovom majuru

Djelatnice kuhinje u Feštetićovom majuru

Djelatnice kuhinje u Feštetićovom majuru

Djelatnice kuhinje u Feštetićovom majuru

Nabavljeno prvo vozilo za prijevoz hrane (Ćiro). Na slici su kuharice Marija, Agica, Manda, Kačića, Monika, Kneklin i prvi djelatnik na prijevozu hrane Rudi

Takva povezana informatička cjelina pomaže i pacijentima da dobiju što kvalitetniju uslugu a liječnici potrebne i cjelovite informacije o kronologiji praćenja zdravlja pacijenata. Djelatnici odsjeka informatike svojim predanim radom na intervencijama omogućavaju korisnicima neprekidan i nesmetan i kvalitetan rad na opremi i aplikacijama koje koriste u radu. Vrlo često uvode se novi moduli koje je potrebno implementirati u postojeći sustav, izvršiti edukaciju korisnika i dalje pratiti rad da se isti optimalno koristi.

Odjel uslužnih poslova[224]

Odjel uslužnih poslova vrlo je važan dio zdravstvene organizacije Županijske bolnice Čakovec. Odsjek za higijenu i Odsjek za pranje i održavanje rublja neizostavni su odjeli zdravstvene ustanove te su djelatnici na spomenutim odjelima najvažniji čimbenik za provođenje postupaka čišćenja i dezinfekcije radnog prostora i površina u zdravstvenoj ustanovi. Valja naglasiti kako se opis poslova izrazito razlikuje od djelatnika u ostalim ustanovama, primjerice restoranima, hotelima, školama i sl.

Godinama bilo je organizirano da je svaki odjel opskrbljen jednim djelatnikom Odsjeka za higijenu, sve do 1. rujna 2009. godine kada se oformio Servis za čišćenje što je omogućilo veću fleksibilnost i kvalitetu u provođenju postupaka čišćenja i dezinfekcije radnog prostora i površina u zdravstvenim ustanovama.

Temeljem Zakona o zdravstvenoj zaštiti (NN, br. 100/18 i 125/19) te Zakona o ljekarništvu (NN, br. 121/03 i 117/08) objavljen je Pravilnik o normativima i standardima za obavljanje zdravstvene djelatnosti koji se zajedno sa radnom uputom pod nazivom „Čišćenje i dezinfekcija radnih prostora i površina" (RU-KI 1-01.1), koja je dio akreditacijskog standarda 9 Kontrola infekcija, primjenjuje u našoj Ustanovi. Također, prostori u zdravstvenim ustanovama razlikuju se s obzirom na vjerojatnost kontaminacije biološkom tvari i osjetljivosti bolesničke populacije koja u njima boravi. Uobičajeno se prostori u bolnicama i zdravstvenim ustanovama dijele na tri kategorije: prostore visokog, srednjeg i niskog rizika.

Nakon završenog postupka čišćenja i dezinfekcije svakodnevno se vodi evidencija o vremenskim terminima provedbe postupka s potpisom djelatnika koji je postupak provodio na predviđenom obrascu. Cilj je spriječiti prijenos patogenih mikroorganizama, zaštititi osjetljivu populaciju bolesnika, održati funkcionalnost i sigurnost prostora i osigurati čistu i ugodnu okolinu za bolesnike, posjetioce i djelatnike.

Odsjek za pranje i održavanje rublja[225]

Postojeće postrojenje praone je u pogonu od 1991. god. koje spada u Odsjek za pranje i održavanje rublja, te je jedna od važnih grana nezdravstvenih djelatnosti koje se brine o čistoći bolesničkog rublja i radne odjeće svih zaposlenika bolnice.

Osim bolesničkog rublja naše ustanove vrši se i vanjska usluga pranja i peglanja rublja.

Kapacitet mjesečno obrađenog rublja iznosi cca 40 000 kg, koje obavlja 14 zaposlenih djelatnica, timski i temeljito kako bi zadovoljili sve potrebe naše ustanove kao i tražene vanjske usluge pranja i peglanja rublja.

[224] Pripremila bacc. med. techn. Helena Polanec
[225] Pripremila ing. tehn. text. Nevenka Janković

Odsjek za dijetetiku i prehranu[226]

Odsjek za dijetetiku i prehranu Županijske bolnice Čakovec je tim od 30 djelatnika koji svakodnevno brinu o prehrani pacijenata i bolničkog osoblja.

Prva bolnička kuhinja nalazila se u dvorcu Feštetić već od 40-tih godina 20. stoljeća. Tada se sve radilo ručno. Kuharice su od 5:00 morale zapaliti vatru na drva ili uljen (nije bilo struje, plina ili parnih kotlova). Bile su zaposlene i radnice koje su obrađivale vrt, hranile svinje... Kuhalo se u loncima, a prvi parni kotlovi pojavili su se 70-tih godina.

Od 1991. god se nova i tada suvremeno opremljena kuhinja seli na postojeću lokaciju i među prvima u Hrvatskoj uvodi tablet sistem (svaki pacijent dobiva svoju karticu s oznakom dijete i porcioniranom hranom na poslužavniku).

Od 2010. god. uvodi se HACCP sustav, sustav samokontrole koji osigurava sigurnu i zdravstveno ispravnu hranu.

Dnevno se pripremi do 900 obroka za pacijente na odjelima. Prijava i odjava dijeta je preko računala kao dio bolničkog informacijskog sustava. Dijete su standardizirane prema Standardu prehrane bolesnika u bolnicama.
Osim za pacijente u kuhinji se pripremaju i obroci za djelatnike bolnice (prosječno dnevno 120 obroka). Osim obroka djelatnicima su i ponudi i različite hladne salata, klipići, pite, sokovi, namazi...

Iako Odsjek za dijetetiku i prehranu spada u nemedicinsku djelatnost, bitna jer karika jer prehrana utječe na tijek liječenja.

Posjet ministra zdravstva Vilija Beroša 2020. godine

[226] Pripremila dipl. ing. Monika Vidović

Djelatnice kuhinje

Djelatnice Odsjeka za pranje i održavanje rublja

Djelatnice Odsjeka za pranje i održavanje rublja

Djelatnice Odsjeka za pranje i održavanje rublja

Djelatnice Odsjeka za pranje i održavanje rublja

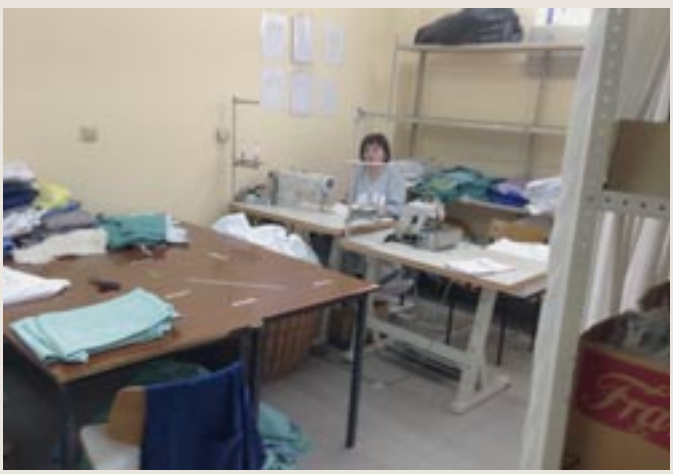

Djelatnica Odsjeka za pranje i održavanje rublja

Posjet predsjednika Republike Hrvatske Stipe Mesića 2007. godine
(Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

Posjet ministra zdravstva i socijalne skrbi Darka Milinovića 2010. godine
(Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

Posjet ministra zdravlja Rajka Ostojića 2014. godine
(Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

Posjet predsjednika Vlade Republike Hrvatske Zorana Milanovića 2015. godine (Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

Posjet ministra zdravstva Milana Kujundžića 2017. godine
(Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

Posjet predsjednice Republike Hrvatske Kolinde Grabar-Kitarović 2018. godine (Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

Dom zdravlja Čakovec (Foto: Zlatko Vrzan/Međimurske novine)

Ravnatelji zdravstvenih ustanova s tadašnjim zamjenikom Ministra zdravstva 2019. godine

Dom zdravlja Čakovec – kronologija djelovanja

U Čakovcu se ubrzo nakon Drugoga svjetskog rata oformio Dom zdravlja koji brine za zdravlje odraslih i djece, a postoji i industrijska ambulanta u MTČ-u koja radi tri sata dnevno. Upravitelj je ustanove, koji ujedno radi i u ambulanti, dr. Sesardić, a zaposlen je još i dr. Mato Golubić koji istovremeno specijalizira epidemiologiju. Godine 1953. zapošljava se dr. Zdenka Majerić koja radi tri sata u ambulanti MTČ-a, a četiri sata u novootvorenom dječjem dispanzeru. Na terenu u Donjem Međimurju rad dr. Andrija Preis (Prelog) i još jedan liječnik. Nešto kasnije otvaraju se ambulante u Kotoribi (dr. Percač) i u Donjem Kraljevcu (dr. Besednik). U Gornjem Međimurju otvorene su dvije ambulante: u Murskom Središću (dr. Zlatko Rodek) te u Štrigovi. Tu se izmjenjuje više liječnika, a dr. Hunjić ostaje raditi do umirovljenja. Godine 1954. nasuprot antituberkuloznom dispanzeru u prizemnoj zgradi adaptiraju se prostorije za jednu ambulantu, kartoteku i jednu sobu za izolaciju. Zapošljavaju se liječnik, bol- ničarka i administrator s punim radnim vremenom. U produžetku te zgrade smješten je dr. Golubić, epidemiolog, te sanitarni tehničari.[227] Tijekom godina izgrađene su nove zdravstvene stanice po cijelom Međimurju, a sve je to, zajedno s bolnicom, bilo objedinjeno u Medicinski centar Čakovec. Nakon devedesetih, slijedom novih zakona, došlo je do razdvajanja Opće bolnice i Doma zdravlja, a kasnije su se odvojili i Zavod za javno zdravstvo i Zavod za hitnu medicinu Međimurske županije.

Dom zdravlja Čakovec koji trenutno djeluje osnovan je 1993. godine na osnovi statusne promjene Medicinskog centra Čakovec. Svoj prvi statut usvojio je 29. prosinca 1993. godine uz suglasnost Poglavarstva Županije međimurske. Dana 3. siječnja 1994. godine predana je prijava za upis u registar Trgovačkog suda u Varaždinu novoosnovane zdravstvene ustanove pod nazivom Dom zdravlja Čakovec s potpunom odgovornošću sa sjedištem u Čakovcu, Ivana Gorana Kovačića 1e. Dana 18. svibnja 1994. godine započeo je rad Doma zdravlja Čakovec kao samostalne pravne osobe preuzimanjem prostora, medicinsko-tehničke i druge opreme te zdravstvenih radnika izdvojenih iz Medicinskog centra Čakovec, pravnog prednika današnjeg Doma zdravlja Čakovec i Županijske bolnice Čakovec, a na osnovi izdanog Rješenja Ministarstva zdravstva RH o

[227] Zapisi iz bolničkog arhiva.

početku rada Doma zdravlja Čakovec. Dužnost ravnateljice od osnivanja do 2010. godine obnašala je prim. Nevenka Krčmar, dr.med. spec. obit. med.

Dom zdravlja Čakovec, kao zdravstvena ustanova primarne zdravstvene zaštite, s početkom rada 1994. godine obavljao je sljedeće djelatnosti i to na lokacijama:

- Čakovec, I.G. Kovačića 1e – djelatnost opće medicine i medicinsko-biokemijske djelatnosti na primarnoj razini u dijelu uzimanja uzoraka, patronaže, stomatologije i rtg snimanje zubi, zubotehničkog laboratorija, pedijatrije, ginekologije, higijensko-epidemiološke zdravstvene zaštite, medicine rada
- Belica, Mala Subotica, Orehovica, Nedelišće, Gornji Mihaljevec, Lopatinec, Kotoriba, Sveta Marija, Donji Vidovec, Donja Dubrava, Donji Kraljevec, Prelog, Goričan, Domašinec, Podturen, Mursko Središće, Sv. Martin na Muri, Štrigova – djelatnost opće medicine
- Belica, Mala Subotica, Orehovica, Nedelišće, Gornji Mihaljevec, Lopatinec, Kotoriba, Donja Dubrava, Donji Kraljevec, Prelog, Goričan, Domašinec, Podturen, Mursko Središće, Sv. Martin na Muri, Štrigova – djelatnost stomatologije
- Mala Subotica, Nedelišće, Kotoriba, Donji Kraljevec, Prelog, Podturen, Mursko Središće – djelatnost zubotehničkog laboratorija

Godine 1995. odlukom osnivača Poglavarstva Županije međimurske Dom zdravlja Čakovec preuzima djelatnost, prostor, medicinsko-tehničku i drugu opremu te zdravstvene djelatnike hitne medicinske pomoći i sanitetskog prijevoza te organizira novu jedinicu pod nazivom Djelatnost za hitnu medicinsku pomoć i sanitetski prijevoz. Iste godine Dom zdravlja Čakovec ostaje bez djelatnosti higijensko-epidemiološke zdravstvene zaštite koju preuzima novoosnovani Zavod za javno zdravstvo Županije međimurske. Godinu dana kasnije Dom zdravlja Čakovec ostaje bez medicinsko-biokemijske djelatnosti s osnova odluke osnivača kada Županijska bolnica Čakovec priključuje taj dio djelatnosti primarne razine za uzimanje uzoraka. Godine 1998. na osnovi odluke Ministarstva zdravstva RH zdravstveni djelatnici doktori medicine – specijalisti školske medicine odlučuju hoće li svoje poslove nastaviti obavljati kao izabrani ugovorni liječnici obveznog zdravstvenog osiguranja ili će ih i nadalje obavljati u okviru javnozdravstvene primarne zdravstvene zaštite. S te osnove Dom zdravlja Čakovec ostao je bez djelatnosti školske medicine koju je preuzeo Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije zajedno s prostorom, medicinsko-tehničkom i drugom opremom i zdravstvenim djelatnicima.

Dom zdravlja Čakovec od 1994. godine organizirao je nove timove, odnosno ordinacije u sljedećim djelatnostima:

- opća medicina/obiteljska medicina - stomatologija
- ginekologija
- zdravstvena njega

Dana 29. ožujka 1996. godine Dom zdravlja Čakovec usvojio je Program zakupa sukladno reformi zdravstvenog sustava na primarnoj razini pokrenutoj Pravilnikom o uvjetima za davanje u zakup zdravstvenih ustanova primarne zdravstvene zaštite i lječilišta od strane Ministarstva zdravstva RH, a sa svrhom privatizacije primarne zdravstvene djelatnosti.

Programom zakupa Dom zdravlja Čakovec odredio je davanje u zakup 78 jedinica od kojih 38 ordinacija opće medicine, 24 stomatološke ordinacije, 2 pedijatrijske ordinacije, 2 ginekološke ordinacije, 2 ordinacije medicine rada, 8 zubotehničkih laboratorija.

Nova zgrada Doma zdravlja u izgradnji

Zgrada Doma zdravlja

Prve privatne prakse u zakupu jedinica zakupa započele su s radom 1. travnja 1997. godine. Tijekom razdoblja od 1997. godine do 1. svibnja 2006. godine Dom zdravlja Čakovec proveo je privatizaciju 86,84% jedinica zakupa. Tijekom razdoblja od 1994. godine do 1. svibnja 2005. godine proširio je mrežu zdravstvene djelatnosti opće medicine/obiteljske medicine te stomatologije i to organiziranjem početka rada novoosnovanih ordinacija

- opće medicine/obiteljske medicine u Čakovcu, Prelogu, Kotoribi, Maloj Subotici, Gornjem Mihaljevcu
- Svetoj Mariji

tako da s početnih 38 timova doktora medicine i medicinskih sestara primarne zdravstvene zaštite 1994. godine Dom zdravlja Čakovec 2006. godinu dočekuje s 4 nova tima vezana za povećanje standarda dostupnosti i kontinuiranosti provođenja primarne zdravstvene zaštite na području Međimurske županije, a u stomatologiji s 1 novim timom.

Važno je napomenuti da je 2010. godine, temeljem Zakona o zdravstvenoj zaštititi, u sustav koncesija otišlo skoro 94% svih ordinacija primarne zdravstvene zaštite, tako da je u sastavu Doma zdravlja Čakovec ostala samo jedna ordinacija obiteljske medicine i dvije ordinacije dentalne medicine. Tijekom narednih godina preuzete su u sastav Doma zdravlja Čakovec ordinacije čiji su nositelji – doktori medicine otišli u mirovinu ili na druga radna mjesta tako da je Dom zdravlja obavlja ključnu ulogu o ostvarivanju prava na primarnu zdravstvenu zaštitu na području Međimurske županije.
Navedene 2010. godine za ravnatelja je izabran Branko Vrčić dr.med.spec. anest. i intenz. med. koji dužnost ravnatelja obnaša do 2022. godine.

Danas Dom zdravlja Čakovec primarnu zdravstvenu zaštitu provodi na području Međimurske županije sa:

- 18 ordinacija opće medicine/obiteljske medicine (Čakovec, Belica, Orehovica, Nedelišće, Macinec, Gornji Mihaljevec, Lopatinec, Donja Dubrava, Sveta Marija, Goričan, Štrigova, Selnica)
- 5 stomatoloških ordinacija (Čakovec, Goričan, Mursko Središće, Domašinec)
- rtg kabinet za snimanje zubi (Čakovec)
- 2 ginekološke ordinacije (Čakovec, Prelog)
- 3 pedijatrijske ordinacije (Čakovec)
- 1 ordinacijom medicine rada i sporta (Čakovec)

- 3 tima zdravstvene njege u kući (Čakovec)
- 18 timova patronažne zdravstvene skrbi (Čakovec, Nedelišće, Prelog, Kotoriba, Donji Kraljevec, Belica, Sv. Martin na Muri, Domašinec, Mursko Središće, Štrigova, Orehovica)
- mobilnim palijativnim timom i koordinatorom za palijativnu skrb (Čakovec).

Primarnu zdravstvenu zaštitu također provode i ordinacije koje su u privatnoj praksi, na slijedećim lokacijama na području Međimurske županije:

- Čakovec - 13 ordinacija opće/obiteljske medicine, 2 pedijatrijske ordinacije, 15 ordinacija dentalne medicine, 4 ginekološke ordinacije, 2 ordinacija medicine rada
- Belica - 1 stomatološka ordinacija
- Mala Subotica - 2 ordinacije opće/obiteljske medicine, 2 ordinacije dentalne medicine
- Orehovica - 1 ordinacija dentalne medicine
- Nedelišće – 3 ordinacije dentalne medicine
- Gornji Mihaljevec – 1 ordinacija dentalne medicine
- Lopatinec - 1 ordinacija opće/obiteljske medicine, 1 ordinacija dentalne medicine Donja Dubrava – 1 ordinacija dentalne medicine
- Kotoriba - 2 ordinacije opće/obiteljske medicine, 2 ordinacije dentalne medicine
- Sveta Marija – 1 ordinacija dentale medicine
- Donji Vidovec - 1 ordinacija opće/obiteljske medicine, 1 ordinacija dentalne medicine
- Donji Kraljevec - 2 ordinacije opće/obiteljske medicine, 3 ordinacije dentalne medicine
- Prelog - 4 ordinacije opće/obiteljske medicine, 4 ordinacije dentalne medicine, 1 ordinacija medicine rada
- Goričan - 1 ordinacija opće/obiteljske medicine
- Domašinec - 1 ordinacija opće/obiteljske medicine
- Podturen - 1 ordinacija opće/obiteljske medicine, 1 ordinacija dentalne medicine
- Mursko Središće - 3 ordinacije opće/obiteljske medicine, 2 ordinacije dentalne medicine
- Sv. Martin na Muri - 1 ordinacija opće/obiteljske medicine, 1 ordinacija dentalne medicine
- Štrigova – 1 ordinacija dentalne medicine
- Pribislavec – 1 ordinacija opće/obiteljske medicine, 1 ordinacija dentalne medicine
- Strahoninec – 1 ordinacija opće/obiteljske medicine, 1 ordinacija dentalne medicine
- Šenkovec – 1 ordinacija opće/obiteljske medicine, 1 ordinacija dentalne medicine
- Macinec – 1 ordinacija dentalne medicine
- Vratišinec – 1 ordinacija opće/obiteljske medicine, 1 ordinacija dentalne medicine
- Selnica – 1 ordinacija dentalne medicine

Dana 19. ožujka 2019. godine sve djelatnosti koje se obavljaju na području grada Čakovca, Dom zdravlja Čakovec je, uz svečanost koju je predvodio zamjenik ministra zdravstva dr. sc. Vili Beroš, dr. med., preselio u novoizgrađenu zgradu u krugu Županijske bolnice Čakovec neto površine od 4.770,59 m^2. Izgradnjom novog objekta Doma zdravlja Čakovec je na jednom mjestu okupio većinu djelatnosti primarne zdravstvene zaštite i time osigurao učinkovito provođenje zdravstvene zaštite u svrhu poboljšanja zdravlja građana Međimurske županije. U objektu je smješteno ukupno 31 ordinacija (petnaest ordinacija obiteljske medicine, šest ordinacija dentalne medicine, četiri pedijatrijske ordinacije, četiri ginekološke ordinacije i dvije ordinacije medicine rada), te djelatnost patronaže, zdravstvene njege u kući, RTG zubi i palijativne skrbi.

Sportska ekipa zdravstvenih radnika početkom 90-ih godina; gornji red – dr. Anđelko Škoda, dr. Franjo Jalšovec, dr. Mate Mikulić, dr. Vjekoslav Jazbec, dr. Marijan Žvorc, dr. Srećko Franin, dr. Joško Smilović, dr. Stjepan Juras, dr. Valentin Percač, dr. Stjepan Somođi, dr. Mirko Komarčić, dr. Martin Lepen; donji red – dr. Stjepan Trojko, dr. Mirko Perković, dr. Dragutin Starčević, dr. Slavko Delladio, dr. Hussein Saghir, dr. Ivan Bacinger, dr. Živko Mišević, dr. Dragutin Mekovec, dr. Zvonimir Magaš

Susret ginekologa i kirurga 1980. godine

Zaposlenici Zavoda za javno zdravstvo Međimurske županije 2015. godine. (gornji red – s lijeva na desno - stoje: Dejan Jurović, Vladimir Mikulčić, Damjan Debelec, Željko Vuk, Dejan Oreški, Marko Klemenčić, Mario Jović, Robert Kolarić, Ana Horvat, Irena Levačić; 2. red od gore – s lijeva na desno – stoje: Berta Bacinger Klobučarić, Lidija Vrbanec Megla, Nataša Lesar, Suzica Veble, Tanja Sanjković, Anica Kocijan, Sanja Grabant, Andrej Fiković, Tamara Kovač, Maja Stojko, Tihana Međimurec Kolenić, Josip Horvat; 3. red od gore – s lijeva na desno - stoje: Marijana Krajačić, Marina Majsan, Marija Gašparec, Brankica Igrec, Lucija Novak, Marija Prekupec, Karmela Đud, Vesna Vršić Krištofić, Branimira Smoljan, Maja Židov Megla, Ines Novak, Iva Kokić, Marija Ivanović, Tina Plevnjak, Mateja Biškup, Perica Novko, Terezija Vidačić; -s lijeva na desno - sjede: Ivanka Debelec, Višnja Smilović, Bernarda Pekarić, Suzana Tarandek Strnad, Valerija Goričanec, Renata Kutnjak Kiš, Dragutin Furdi, Marina Payerl-Pal, Diana Uvodić-Đurić, Narcisa Slugan, Zrinka Zvornik Legen, Danica Čurin, Martina Majhen Prijol)

Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije

Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije osnovan je 1995. godine kao javna zdravstvena ustanova koja skrbi o zdravstvenom stanju pučanstva, provodi brojne preventivne aktivnosti, intenzivno radi na promicanju zdravlja, te uz to kontinuirano provodi i cjelovitu mikrobiološku dijagnostiku.

Tijekom godina, od početne dvije konstitutivne djelatnosti Mikrobiološkoga laboratorija i Higijensko-epidemiološke djelatnosti, u sastav Zavoda uklopile su se i Djelatnost za javno zdravstvo, Djelatnost školske medicine, Djelatnost za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti te Djelatnost za zdravstvenu ekologiju. Danas Zavod čini šest različitih zdravstvenih i jedna nezdravstvena djelatnost sa ukupno 68 zaposlenika. Najstarija djelatnost je *Mikrobiološki laboratorij* koji je osnovan 1963. godine. Njegov je osnivač prim. Franjo Hlebec, dr.med., spec.epidemiolog i spec.mikrobiolog koji je ustrajno gradio i mudro vodio laboratorij, usprkos svim poteškoćama na koje je nailazio. Nažalost, nije dočekao umirovljenje, već je prerano završio svoj radni i životni vijek.

Tijekom postojanja Mikrobiološkog laboratorija mijenjali su se nazivi ustanova u okviru kojih je radio, ali se kontinuirano razvijala mikrobiološka dijagnostika u svim njezinim segmentima: bakteriologija, serologija, parazitologija, mikobakteriologija i virusologij. Dijagnostika je proširivana sukladno zahtjevima struke, u cilju postizanja pouzdane i kvalitetne obrade uzoraka bolničkih i izvanbolničkih pacijenata, prateći razvoj u svim granama medicine. Radno vrijeme prilagođeno je radu liječnika u primarnoj zdravstvenoj zaštiti te je na taj način omogućena dostupnost bolesnicima

Mikrobiološki laboratorij u podrumskim prostorijama Feštetićeva dvorca, 1963. godina

tijekom cijelog dana (od 7 ujutro do 21 sat navečer), kao i potrebama hospitaliziranih bolesnika, što uključuje dostupnost laboratorija tijekom vikenda i praznika. Mikrobiološki laboratorij redovito provodi vanjsku kontrolu kvalitete, kao i postupke za akreditaciju određenih metoda u laboratoriju. Cjelokupnu i vrlo polivalentnu dijagnostiku provode tri tima koja čine specijalist mikrobiolog, laboratorijski inženjer te dva tehničara.

Higijensko-epidemiološka služba, do tada u sastavu Doma zdravlja, 1995. godine postaje jedna od temeljnih djelatnosti Zavoda. U današnjoj *Djelatnosti za epidemiologiju zaraznih i kroničnih nezaraznih bolesti* na samom početku radio je jedan tim, zatim dva, a od 2010. godine ugovorena su tri epidemiološka tima. Djelatnost za epidemiologiju kontinuirano provodi mjere higijensko-epidemiološke zaštite s epidemiološkom analizom stanja na području Međimurske županije i po potrebi provodi protuepidemijske mjere te nadzire provođenje obveznih imunizacija sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti NN 121/03. Djelatnost prikuplja prijave zaraznih bolesti i epidemija, prati njihovo kretanje, provodi i vrši nadzor nad provedbom preventivnih i protuepidemijskih mjera, distribuira i provodi nadzor nad provedbom obveznih cijepljenja, prikuplja planove potreba cjepitelja i izrađuje godišnji plan potreba cjepiva za Županiju. Mjesečno prati provedbu cijepljenja, potrošnju cjepiva te izrađuje mjesečne i godišnje izvještaje o potrošnji cjepiva. Priprema godišnji izvještaj o provedenoj imunizaciji za HZJZ. Provodi mjere za rano otkrivanje izvora zaraze i vrši zdravstveni nadzor nad klicionošama, zaposlenim i drugim osobama koje podliježu obaveznom zdravstvenom nadzoru. Vodi registar oboljelih od TBC-a. Rad ove djelatnosti provodi se kroz Epidemiološku ambulantu, Ambulantu za pregled osoba pod zdravstvenim nadzorom, Ambulantu za cijepljenja, Antirabičnu ambulantu i Ambulantu za distribuciju cjepiva.

Od 1996. godine rad Zavoda proširen je uspostavljanjem Djelatnosti za socijalnu medicinu, zdravstvenu statistiku i zdravstveni odgoj, koja 2010. godine mijenja naziv u Djelatnost za javno zdravstvo. U toj su djelatnosti sve do 2009. godine bile zaposlene

Ravnateljica Prim. Marina Payerl-Pal, dr. med., specijalist medicinske mikrobiologije i parazitologije

Zamjenica ravnateljice Diana Uvodić-Đurić, dr. med. specijalist školske medicine

Pomoćnica ravnateljice za kvalitetu Ines Novak, dipl. ing. mol. biol.

samo dvije osobe, liječnik specijalist epidemiolog i medicinska sestra srednje stručne spreme. S obzirom na proširen djelokrug rada i brojne programe i projekte koje je djelatnost provodila, u proljeće 2009. godine u djelatnosti je zaposlena i diplomirana medicinska sestra, a te je godine po prvi puta u mreži javne zdravstvene službe bio predviđen tim javnog zdravstva. Od 2011. godine, kao vanjski suradnik, zaposlena je i magistra nutricionizma. *Djelatnost za javno zdravstvo i promicanje zdravlja* od svog osnutka objedinjuje poslove medicinske statistike, socijalne medicine, promocije zdravlja, a od 2006. godine kada je u Republici Hrvatskoj pokrenut Nacionalni program za rano otkrivanje raka dojke, koordinira taj program, a od 2008. godine i Nacionalni program ranog otkrivanja raka debelog crijeva. Odaziv na te programe je u našoj županiji najbolji u Hrvatskoj. U Djelatnosti za javno zdravstvo prate se i analiziraju demografski, socijalno-ekonomski i vitalno-statistički podaci temeljem kojih se izrađuju zdravstveni pokazatelji koji su neophodni za procjenu zdravstvenog stanja pučanstva te za proces zdravstvenog planiranja, lokalno i nacionalno. Ujedno se prati organizacija i rad zdravstvenih djelatnosti te funkcioniranje zdravstvenog sustava. Djelatnici javnog zdravstva provode brojne programe promicanja zdravlja te primarne, sekundarne i tercijarne prevencije kroničnih nezaraznih bolesti u kojima usko surađuju, kako s različitim disciplinama unutar zdravstvenog sustava, tako i s drugim sektorima u županiji, regionalnom i lokalnom samoupravom, nevladinim udrugama i medijima. U sadašnjoj Djelatnosti za javno zdravstvo radi tim kojeg čini liječnica specijalist epidemiologije, dipl. med. sestra, bacc. med. techn. i magistra nutricionizma.

Multisektorska suradnja i koordinativna uloga u Programu „Zdrave županije" rezultirala je izradom prve Županijske slike zdravlja i Plana za zdravlje stanovništva Međimurske županije. U okviru toga programa kreirani su i pokrenuti brojni projekti, od kojih se mnogi i danas provode. Od 2007. godine u okviru ove djelatnosti pokrenut je rad Savjetovališta za prevenciju i tretman prekomjerne tjelesne težine i debljine, u sklopu kojeg funkcionira i Grupa za nordijsko hodanje i Suportivna grupa.

Početkom siječnja 1998.g. školska medicina postaje isključivo preventivna djelatnost koju provode specijalisti školske medicine u zavodima za javno zdravstvo. ZZJZ Međimurske županije tada preuzima tim školske medicine koji je do tada u Domu zdravlja obavljao integrativnu zaštitu školske djece. Zapošljavaju se još dvije liječnice

Djelatnost kliničke mikrobiologije, 2015. (gornji red – s lijeva na desno: Robert Kolarić, Dejan Oreški, Brankica Igrec, Sanja Grabant, Anica Kocijan, Marija Gašparec, Tanja Sanjković, Damjan Debelec, Andrej Fiković; donji red – s lijeva na desno: Nataša Lesar, Maja Židov Megla, Iva Kokić, Vesna Vršić Krištofić, Marina Payerl-Pal, Ines Novak, Branimira Smoljan, Tamara Kovač, Suzica Veble, Željko Vuk, Karmela Đud, Dragutin Furdi)

Djelatnost za epidemiologiju zaraznih bolesti te kroničnih nezaraznih bolesti, 2015. (gornji red – s lijeva na desno: Suzica Veble, Ivanka Debelec, Lucija Novak, Marina Majsan; donji red - s lijeva na desno: Vladimir Mikulčić, Ana Horvat, Suzana Tarandek Strnad, Lidija Vrbanec Megla, Višnja Smilović, Perica Novko)

koje odmah započinju specijalizaciju iz školske medicine te dvije medicinske sestre te se tako formiraju još dva tima koja će provoditi preventivnu zaštitu školske djece. Prihvaćajući model rada u kojem je za dobru zaštitu školske djece neophodna suradnja zdravstvenog i obrazovnog sustava, tj. liječnika i škole, provodi se program preventivnih i specifičnih mjera zaštite školske djece i studenata u svim osnovnim, srednjim i visokim školama u našoj županiji. Tijekom godina ovakvog rada školska medicina postaje prepoznatljiv sudionik zaštite zdravlja mladih. Ističe se izuzetno dobra suradnja sa svim školama, ali i svim drugim zdravstvenim i nezdravstvenim institucijama i udrugama koje se bave mladima. Uz provođenje obaveznih mjera kao što su cijepljenja, sistematski pregledi i screeninzi, u sadašnjoj *Djelatnosti školske i adolescentne medicine* provode se i brojne aktivnosti usmjerene promicanju zdravih stilova života kroz zdravstveni odgoj i projekte koji se provode u suradnji sa školama, ali i drugim institucijama i udrugama. Nastojeći približiti školsku medicinu njenim korisnicima i olakšati dostupnost primjenjuje se savjetovališni rad s mogućnošću neposrednog pristupa liječniku u ambulanti, ali i u školi. Suvremena zdravstvena zaštita školske djece i mladih kod kojih je danas izražen veliki broj problema psihosocijalne naravi, često povezanih s problemima u školovanju i odrastanju, bazira se na dobroj suradnji obitelji, liječnika i škole pri čemu je uloga školske medicine neizostavna.

Djelatnost za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti među najmlađim je utemeljenim djelatnostima u Zavodu. Nastala je 2010. godine proširenjem i nadogradnjom aktivnosti Centra za prevenciju ovisnosti koji je osnovan 1992. godine pri Međimurskoj županiji, a od 2003. godine je pripojen Zavodu za javno zdravstvo Međimurske županije. U svom sastavu ima multidisciplinarni tim stručnjaka koji svaki sa svojim znanjima i vještinama pridonose prevenciji, ranom otkrivanju i što ranijem i učinkovitijem zbrinjavanju mentalnih problema. Osnovni tim kojeg čine medicinska sestra, psihologinja i liječnica specijalist školske medicine, subspecijalist alkoholizma i drugih ovisnosti, dodatno je osnažen vanjskim suradnicima: liječnikom specijalistom psihijatrije i subspecijalistom za bolesti ovisnosti, dvjema socijalnim pedagoginjama i socijalnom radnicom. Tijekom 2022. godine u Djelatnosti su funkcionirala 2 tima. Temeljem stručnih spoznaja, kao i rezultata istraživanja provedenih

Djelatnost za javno zdravstvo i promicanje zdravlja, 2015.; (s lijeva na desno: Dejan Jurović, Renata Kutnjak Kiš, Marijana Krajačić, Marija Prekupec)

Djelatnost za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti, 2015.; (stoje – s lijeva na desno: Bernarda Pekarić, Diana Uvodić-Đurić; sjedi: Berta Bacinger Klobučarić)

Djelatnost za zdravstvenu ekologiju, 2015. (s lijeva na desno: Marko Klemenčić, Mario Jović)

na lokalnom nivou, rad je planiran prema ustanovljenim vodećim prioritetima. Uz provođenje programa primarne prevencije, naglasak je stavljen na savjetovališni rad s osobama svih životnih dobi, a u radu se koriste i telefonsko savjetovanje i drugi suvremeni oblici kontakata s korisnicima, nastojeći koristiti načine komunikacije prikladne za svaku životnu dob.

Poseban dio rada usmjeren je ka liječenju i rehabilitaciji osoba ovisnih o ilegalnim drogama, propisivanju i nadzoru nad korištenjem specifične medikamentozne, posebno supstitucijske terapije, kao i provođenju mjera obaveznog liječenja ovisnika po odluci nadležnog suda.

Dugogodišnji multidisciplinarni pristup kroz rad tima stručnjaka koji su svojim kompetencijama i znanjima pridonijeli provedbi tretmana, rezultirao je stabiliziranjem broja ovisnika i njihovom dužem zadržavanju u tretmanu, a time i posredno doprinio i sprečavanju regrutiranja novih slučajeva. Uz rad na suzbijanju zlouporabe tzv. tradicionalnih droga, sukladno novim trendovima u dostupnosti i potražnji droga, sve više aktivnosti usmjereno je i na sprečavanje zlouporabe tzv. novih droga.

Potaknut spoznajama o proširenosti problematičnog pijenja i alkoholizma u našoj sredini, Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije pokrenuo je u prosincu 2011.g. rad Savjetovališta za alkoholom uzrokovane probleme i alkoholizam, a posebno otvorena telefonska linija 099 222 1 888 ima za cilj olakšati prvi kontakt sa stručnjakom i skratiti put do početka tretmana.

Savjetovalište za djecu i mlade namijenjeno je osobama koje se javljaju samoinicijativno ili na inzistiranje roditelja ili škole, liječnika, Centra za socijalnu skrb ili nakon donesenih sudskih mjera kaznenih djela ili prekršaja koje su počinili. Provodi se individualni i obiteljski tretman i savjetovanje te rad na modifikaciji ponašanja.

Zdravstvena ekologija kao najmlađa djelatnost Zavoda za javno zdravstvo Međimurske županije osnovana je 2010. godine. Trenutno broji dva djelatnika – magistra sanitarnog inženjerstva i prvostupnika sanitarnog inženjerstva. Djelatnost za zdravstvenu ekologiju

Jedinica za knjigovodstveno-računovodstvene-financijske poslove, 2015. (s lijeva na desno: Maja Stojko, Tihana Međimurec Kolenić, Terezija Vidačić, Irena Levačić, Tina Plevnjak)

Jedinica za knjigovodstveno-računovodstvene-financijske poslove, 2010. (s lijeva na desno: Maja Stojko, Anđela Vukoja, Maja Jambrović, Tina Plevnjak, Terezija Vidačić, Nada Dovečer)

Proslava 40. godišnjice Mikrobiološkog laboratorija, 28.11.2003. S lijeva na desno – stoje - gornji red: Robert Kolarić, Martin Lepen, Dejan Oreški, Josip Horvat, Dragutin Furdi, Andrej Fiković; s lijeva na desno – stoje – 2.red od gore: Mirjana Čorić- Mesarić, Dragica Matjačić, Milica Najman, Zdenka Peršić, Ljiljana Klemenčić, Jasna Rakić, Anica Kocijan, Marijana Zadravec, Brankica Igrec, Vesna Vršić Krištofić, Tanja Sanjković, Branimira Smoljan, Gizela Videc, Karmela Đud, Tamara Kovač, Marina Payerl-Pal, Suzica Veble, Nataša Lesar, Damjan Debelec, Nikica Sakal, Željko Vuk, Franciska Posedi, Elizabeta Vojvoda, Marija Smrtić; s lijeva na desno - sjede: Anica Sečan, Štefanija Jambrošić, Zdenka Hlebec, Jelena Kolar, Nada Kalšan, Dragica Jelačić)

Svakodnevni rad Mikrobiološkog laboratorija

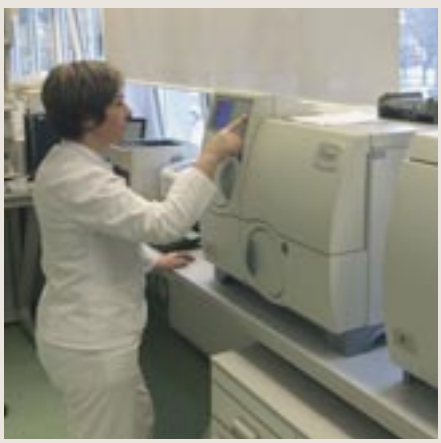

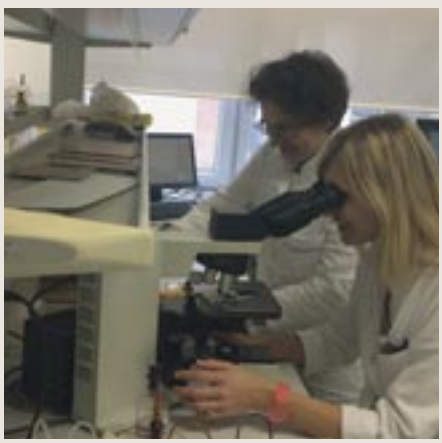

Svakodnevni rad Mikrobiološkog laboratorija

Djelatnost školske i adolescentne medicine, 2015. (s lijeva na desno: Marija Ivanović, Zrinka Zvornik Legen, Diana Uvodić-Đurić, Bernarda Pekarić, Narcisa Slugan, Valerija Goričanec, Mateja Biškup, Danica Čurin, Martina Majhen Prijol)

Zavoda za javno zdravstvo Međimurske županije provodi mjere zaštite zdravlja ljudi vezano uz čimbenike okoliša s potencijalno štetnim djelovanjem. Osnovu djelatnosti čini pružanje usluga uzimanja uzoraka namirnica te uzoraka otiska/obrisaka predmeta, radnih površina i ruku osoba koje su pod zdravstvenim nadzorom (kontrola mikrobiološke čistoće objekta) te zdravstvenog prosvjećivanja radnika – pružanjem usluge „higijenskog tečaja" radnicima koji rade u prometu i proizvodnji namirnica sukladno važećim zakonima i pravilnicima.

Uz osnovne usluge Djelatnost za zdravstvenu ekologiju sudjeluje u izradi i provođenju Monitoringa vode za ljudsku potrošnju na području Međimurske županije temeljem Zakona o vodi za ljudsku potrošnju i važećih pravilnika, u suradnji s drugim ovlaštenim laboratorijima. Uz Monitoring voda za ljudsku potrošnju provodi se i Program mjera zaštite od štetnih čimbenika uz suradnju s ovlaštenim laboratorijima i financiranje od strane Međimurske županije. Uz navedene poslove Djelatnost za zdravstvenu ekologiju sudjeluje u izradi Programa mjera suzbijanja patogenih mikroorganizma, štetnih člankonožaca i štetnih glodavca čije je planirano, organizirano i sustavno suzbijanje mjerama dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije od javnozdravstvene važnosti za pojedine općine na području Međimurske županije. S obzirom na geografski položaj te prisutnost vodenih površina Djelatnost od 2015. godine provodi i Monitoring komaraca u cilju dobivanja informacija o prisutnim vrstama i trendu rasta i pada broja komaraca kroz godinu.

Svoj je razvoj Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije gradio međusektorskom suradnjom sa svim zdravstvenim i brojnim nezdravstvenim ustanovama na svom području (osnovne i srednje škole, visokoškolske ustanove, Centar za socijalnu skrb Čakovec i Prelog, Policijska uprava međimurska, pravosudne ustanove itd.), brojnim udrugama i institucijama te županijskim, gradskim i mjesnim strukturama.

Prepoznatljiv je rad Zavoda i izvan redovnog programa u ostvarivanju zdravstvene skrbi ranjivih skupina stanovnika naše županije (invalidne osobe, osobe s posebnim potrebama, osobe niskog socioekonomskog statusa, pripadnici romske manjine).

Uz redovnu i ugovornu aktivnost s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje i provedbu Nacionalnih programa, Zavod provodi niz projekata i sudjeluje u provedbi različitih kampanja. Posebno valja naglasiti sudjelovanje u europskim projektima: „Action for Health" uz još devet europskih zemalja, koji je bio usmjeren smanjivanju nejednakosti u zdravlju metodama promicanja zdravlja uz korištenje sredstava iz strukturnih fondova, a rezultirao je izradom Strateškog plana za smanjivanje nejednakosti u zdravlju u Međimurskoj županiji; projekt „MEN CARE" usmjeren smanjivanju rodne nejednakosti i uključivanju očeva u zdravo funkcioniranje obitelji te „Pro Health for Roma" – projekt usmjeren poboljšanju dostupnosti zdravstvene zaštite pripadnicima romske nacionalne manjine. Od 2016. godine Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije u suradnji s Povjerenstvom za suzbijanje zlouporabe droga Međimurske županije i Školskim preventivnim programima, nositelj je projekta primarne prevencije ovisničkih ponašanja i nasilja - „Trening životnih vještina koji se provodi za učenike 4., 5., 6. i 7. razreda u svim osnovnim školama naše županije.

Zavod je pokretač i nositelj niza aktivnosti s ciljem poticanja javnosti na prakticiranje zdravih stilova života te stoga primjerice već 14 godina zaredom organizira i provodi kampanju „Pješke ili biciklom na posao, druženje i rekreaciju", uz uključivanje u brojne međunarodne projekte i kampanje s ciljem promicanja tjelesne aktivnosti: „Now We Move", „Now We Bike", „FlashMove", itd.

U svrhu veće vidljivosti i prepoznatljivosti brojne zavodske aktivnosti objavljuju se na mrežnim stranicama i Facebook stranici Zavoda. Ažurnim objavljivanjem provedenih aktivnosti, važnih obavijesti i stručnih informacija, i na taj se način provodi edukacija javnosti. Značajni napori i ulaganja usmjereni su i u korištenje i osuvremenjavanje informatičkih metoda i tehnologija rada, te u informatičko povezivanje Zavoda s ostalim zdravstvenim ustanovama, posebno Županijskom bolnicom.

Jedna od najznačajnijih prekretnica u radu bila je prva adaptacija Zavoda, koja je započeta u rujnu 2008. godine te je uspješno okončana u proljeće 2009. godine uz značajnu potporu Međimurske županije. Time su dobiveni odgovarajući prostori za sve tadašnje djelatnosti Zavoda, osobito za Mikrobiološki laboratorij, koji je prvi puta nakon svojega osnutka (1963.) smješten izvan podrumskih prostora u primjeren prostor s obzirom na kvadraturu, uređenje i ostale neophodne okolišne uvjete nužne za siguran rad, a čime su svi zaposlenici dobili dodatni poticaj za rad.

Proširenje aktivnosti dovelo je i do povećanja broja djelatnosti Zavoda, kao i broja zaposlenika, te se stoga nametnula potreba za proširenjem prostora potrebnog za kvalitetan rad. Stoga su 2021. godine pokrenuti radovi na ponovnoj adaptaciji i proširenju zgrade Zavoda, čiji se završetak očekuje u jesen 2022. godine.

Stručno usavršavanje zdravstvenih i nezdravstvenih radnika redovito se provodilo tijekom svih godina postojanja Zavoda, čemu mogu posvjedočiti brojni objavljeni stručni radovi, autorski radovi u publiciranim knjigama, zaprimljene nagrade te viša razina naobrazbe i kvalitete rada. Kvaliteta rada značajno je unaprijeđena i provedenim procesom akreditacije više metoda rada u mikrobiološkoj dijagnostici te uvođenjem molekularne dijagnostike. Značajan iskorak postignut je i na području zaštite mentalnog zdravlja zapošljavanjem i suradnjom sa stručnjacima različitih profila: psiholog, psihijatar, socijalni pedagog, socijalni radnik, a preventivne aktivnosti na području promicanja pravilne prehrane obogaćene su i zapošljavanjem magistre nutricionizma.

Zavod svih ovih godina osobito njeguje i nakladničku aktivnost izdavanjem brošura, publikacija i letaka, a od 2013. godine aktivno sudjeluje i u pripremi te objavljivanju lista „Nove staze" koji je namijenjen javnosti s ciljem poboljšanja zdravstvene pismenosti i edukacije iz različitih područja medicine.

Važan je dio aktivnosti Zavoda i suradnja s medijima koji djeluju na području Međimurske županije i šire, a koji prenose važne informacije i preporuke stanovništvu Međimurja.

Od osnutka Zavoda za javno zdravstvo Međimurske županije do danas djelatnici ove ustanove svojim su predanim i vrijednim radom gradili ovu ustanovu i doprinosili uspjehu u njenom radu, što se ogleda u širenju znanja o prevenciji bolesti, promociji zdravog načina života te dijagnostici zaraznih bolesti, pomoći posebno ugroženim skupinama ljudi, sudjelovanju i praćenju rasta i razvoja djece u našoj Županiji te otkrivanju, praćenju i obuzdavanju zaraznih bolesti te brinuli o kvaliteti vode i hrane, što je poseban javnozdravstveni interes.

Sve djelatnosti u Zavodu ističu se vrijednim rezultatima rada, koji su itekako prepoznati na nacionalnoj razini, a rad nekih djelatnosti prepoznat je i izvan granica naše zemlje. Rezultati su odraz osobito kvalitetnih profesionalaca koji vode te poslove te uz tim ljudi oko sebe s mnogo entuzijazma rade ovaj plemenit, human, iznimno važan posao, kako za pojedinca, tako i za društvo u cjelini.

Poseban značaj Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije dobio je nakon proglašenja pandemije uzrokovane SARS-CoV-2 virusom kada su svi stručni, ljudski i institucionalni kapaciteti usmjereni ka organizaciji, nadzoru i sprečavanju širenja koronavirusa. Uz neophodnu suradnju sa svim ostalim zdravstvenim ustanovama, Zavod je preuzeo vodeću ulogu u planiranju, pripremi i prenošenju informacija i uputa za suzbijanje bolesti, organizaciju i provedbu dijagnostike i cijepljenja protiv SARS-CoV-2.

Vjerujemo da je Zavod opravdao svoje dosadašnje postojanje, te da će angažiranim radom svih zaposlenika i nadalje biti ustanova vrlo značajna za zajednicu, te ustanova kojoj je briga za zdravlje na prvom mjestu, čime će ostati nezaobilazna i značajna sastavnica života lokalne zajednice.

Adaptirana zgrada Paviljona 4 u kojem je smješten Mikrobiološki laboratorij, 2009. godina

Djelatnici Zavoda za hitnu medicinu Međimurske županije

Zavod za hitnu medicinu Međimurske županije

Djelatnost hitne medicine organizirana je kao javna hitna medicinska služba koja se po stručno-medicinskoj doktrini i uz uporabu medicinske tehnologije organizira u cilju neprekidnog hitnog medicinskog zbrinjavanja svih osoba kojima je zbog bolesti, stradanja ili ozljede neposredno ugrožen život, pojedini organ ili dijelovi tijela, odnosno kod kojih bi u kratkom vremenu moglo doći do životne ugroženosti, a s ciljem maksimalnog skraćenja vremena od nastanka hitnog stanja do konačnog medicinskog zbrinjavanja.

Djelatnost hitne medicine obuhvaća provođenje mjera i postupaka hitnog izvanbolničkog medicinskog zbrinjavanja na mjestu događaja ili u prostoru za reanimaciju/ambulanti zavoda za hitnu medicinu jedinica područne (regionalne) samouprave ili tijekom prijevoza oboljelih i ozlijeđenih osoba prijevoznim sredstvima hitne medicinske službe u odgovarajuću zdravstvenu ustanovu te provođenje mjera i postupaka hitnog bolničkog medicinskog zbrinjavanja u bolničkoj zdravstvenoj ustanovi.

Hitna medicinska služba djeluje na teritoriju Međimurske županije od kolovoza 1984. godine pod okriljem različitih zdravstvenih institucija.

Zavod za hitnu medicinu Međimurske županije (nastavno Zavod) započeo je a radom 17. travnja 2012. godine od kada djeluje kao samostalna zdravstvena ustanova, s krovnom organizacijom Hrvatskim zavodom za hitnu medicinu.

Zavod obavlja sljedeće poslove:
- provodi mjere hitne medicine na području Međimurske županije
- vodi propisanu dokumentaciju i izvješća koja se dostavljaju Hrvatskom zavodu za hitnu medicinu

- osigurava suradnju u pružanju hitne medicine sa susjednim jedinicama područne (regionalne) samouprave odnosno Gradom Zagrebom
- osigurava provođenje standarda operativnih postupaka, protokola rada i algoritama postupanja u djelatnosti hitne medicine
- organizira i osigurava popunjavanje mreže timova na području Međimurske županije
- osigurava provedbu utvrđenih standarda opreme, vozila te vizualnog identiteta vozila i zdravstvenih radnika donesenih od strane Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu
- provodi standarde hitne medicine za hitni medicinski prijevoz cestom, a standarde za hitni medicinski prijevoz zrakom i vodom provodi u suradnji s Hrvatskim zavodom za hitnu medicinu
- popunjava i organizira timove za medicinski prijevoz cestom, zrakom i vodom
- osigurava provedbu standarda kvalitete rada te predlaže Hrvatskom zavodu za hitnu medicinu mjere potrebne za poboljšanje postojećih standarda kvalitete rada i opremljenosti
- sudjeluje u planiranju i provedbi obrazovanja zdravstvenih radnika
- provodi stručna i znanstvena istraživanja iz područja hitne medicine u suradnji s Hrvatskim zavodom za hitnu medicinu
- provodi edukaciju iz prve pomoći
- prikuplja podatke i vodi registre iz područja hitne medicine za područje Međimurske županije te ih prosljeđuje Hrvatskom zavodu za hitnu medicinu
- obavlja djelatnost sanitetskog prijevoza
- planira, organizira i sudjeluje u obrazovanju stanovništva iz područja hitne medicine na svom području
- surađuje s drugim zdravstvenim ustanovama i zdravstvenim radnicima u provedbi liječenja i dijagnostike bolesti
- planira i sudjeluje u izradi i provedbi pojedinih projekata zdravstvene zaštite u koordinaciji s Hrvatskim zavodom za hitnu medicinu
- osigurava hitnu medicinsku skrb na javnim priredbama i drugim oblicima okupljanja
- obavlja i druge poslove iz područja hitne medicine za potrebe Međimurske županije i na zahtjev Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu
- surađuje u izvanrednim prilikama sa svim žurnim službama i službama za spašavanje na području Međimurske županije
- surađuje s Ministarstvom unutarnjih poslova i Ministarstvom obrane u obavljanju djelatnosti hitne medicine.[228]

Ubrzo nakon osnivanja Zavoda, dana 30. travnja 2012. godine, otvorena je Ispostava Zavoda u Prelogu.

U svrhu podizanja zdravstvene skrbi i ispunjavanja zlatnog standarda u sjevernom dijelu Međimurja, dana 12. svibnja 2017. godine otvorena je Ispostava Zavoda u Murskom Središću.

Uz podršku Međimurske županije i lokalnih općina, dana 16. svibnja 2019. godine otvorena je Ispostava Zavoda u Kotoribi, kao nadstandard, a s ciljem daljnjeg unapređenja zdravstvene zaštite stanovnika Međimurske županije. Općina Kotoriba i

[228] https://zhm-mz.hr/o-nama/

Prikaz rada Zavoda za hitnu medicinu Međimurske županije

okolne općine, koje su zbog svog geografskog položaja i udaljenosti od Ispostave Prelog i Županijske bolnice Čakovec bile u nepovoljnijem položaju u odnosu na ostale općine u županiji, time su ostvarile dostupniju i bržu hitnu medicinsku pomoć.

Zavod danas djeluje na četiri lokacije - Sjedište Čakovec, Ispostave Prelog, Mursko Središće i Kotoriba, pokriva 729,5 km^2 površine odnosno 105 863 stanovnika (2015-DZS Hrvatska).

Dana 1. veljače 2021. godine Zavod je preuzeo Djelatnost sanitetskog prijevoza te se od tada u sklopu Zavoda osim Djelatnosti hitne medicine obavlja i Djelatnost sanitetskog prijevoza. Pod sanitetskim prijevozom podrazumijeva se prijevoz bolesnika u svrhu pružanja zdravstvenih usluga vozilom za sanitetski prijevoz s propisanom medicinsko-tehničkom opremom za siguran prijevoz bolesnika.

Zavod danas ima zaposlenih 120 radnika. Hitna medicinska služba radi 0-24 sata u Sjedištu Zavoda u Čakovcu, u smjeni ima dva tima T1 u sastavu doktora medicine, medicinskog tehničara i vozača, a takav jedan tim radi i u Ispostavi Prelog. U Ispostavama Mursko Središće i Kotoriba rade timovi T2 u sastavu dva medicinske tehničara s time

da Ispostava Kotoriba radi samo vikendom. Djelatnost sanitetskog prijevoza također je dostupna 0-24 sata.

Mreža hitne medicine i organizacija hitne medicinske službe na području Međimurske županije kakvu imamo danas, uvelike doprinosi kvaliteti zdravstvene zaštite stanovništva Međimurske županije ostvarivanjem temeljnog kriterija – „zlatnog sata" (dovoženja pacijenta do mjesta konačnog zbrinjavanja, tj. odgovarajuće zdravstvene ustanove u roku od jednog sata od nastanka stanja koje ugrožava život), skraćivanjem vremena od zaprimljenog poziva do stizanja tima na mjesto intervencije, skraćivanjem vremena od zaprimljenog poziva do konačnog zbrinjavanja pacijenata u bolnici i porastom broja uspješnih reanimacija.

Zavod kontinuirano provodi edukacije djelatnika putem stručnih predavanja, tečajeva, treninga i edukacija na stručnim nacionalnim tečajevima, skupovima, simpozijima, radionicama, ali koje također provodi i putem predavanja, treninga i tečajeva u Zavodu za hitnu medicinu Međimurske županije. Treba istaknuti da se djelatnici Zavoda i samostalno dodatno educiraju i nadograđuju svoje znanje čime doprinose podizanju kvalitete zbrinjavanja pacijenta u često složenim i zahtjevnim hitnim intervencijama.

Djelatnici Zavoda ujedno postižu odlične rezultate na Međunarodnom natjecanju timova hitne medicinske službe što dodatno potvrđuje visoku razinu educiranosti i stručnosti radnika Zavoda.

U Zavodu se kontinuirano podiže kvaliteta rada putem planiranog i izvanrednog nadzora organizacijskih jedinica i radnika Zavoda, izrade standardnih operativnih postupaka, pravilnika postupanja te aktivnim radom Upravnog vijeća, stručnih radnika i stručnih tijela Zavoda (Stručnog vijeća, Stručnog kolegija, Povjerenstva za kvalitetu, Povjerenstva za lijekove i Etičkog povjerenstva).

U Zavodu se redovno nabavlja medicinska oprema i vozila hitne medicinske pomoći po Standardima propisanim od strane Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu. U smislu ocjene kvalitete održavanja objekata i održavanja i nabave opreme, iste se provode odgovorno i profesionalno, sukladno pravilima struke a sve u svrhu osiguravanja najbolje moguće zdravstvene skrbi za naše pacijente.

Angažmanom djelatnika kontinuirano se provodi i edukacija stanovništva Međimurske županije. Prenosi se znanje o osnovnim postupcima održavanja života odraslih osoba uz primjenu AVD-a, radionica Oživljavanje u zajednici
Pokreni srce-spasi život" namijenjena građanima – laicima. Prenošenje znanja kroz radionice i predavanja najmlađem uzrastu vrtićima, osnovnim i srednjim školama najviše veseli naše djelatnike znajući da svoje znanje prenose mlađim generacijama i osiguravaju sigurnu i zdravu budućnost u Međimurskoj županiji.

Zavod za hitnu medicinu Međimurske županije još je relativno mlada zdravstvena ustanova koja se neprestano razvija u svim segmentima. Na čelu s marljivom, angažiranom i stručnom vodećom strukturom stvara pozitivno radno okruženje, potiče timski duh, osigurava radnicima sve potrebne preduvjete za ostvarivanje optimalnih rezultata rada, a pacijentima stručnost i profesionalizam.

Liječnička komora – Županijsko povjerenstvo Međimurske županije

Liječnička komora osnovana je 1903. g. za područje Splita i okolice, a 1923. g. za područje Hrvatske, Slavonije i Međimurja sa sjedištem u Zagrebu. Komora pod imenom *Liječnička komora za Savsku banovinu* od 1929. g. obuhvaća i Dalmaciju, a od 1939. g. djeluje pod imenom *Liječnička komora Banovine Hrvatske*. Od 1941. g. djeluje kao *Liečnička komora Nezavisne Države Hrvatske*. Godine 1945. Komora mijenja ime u *Liječnička komora Federativne Države Hrvatske*, a iste je godine zabranjen njezin rad.

Hrvatska liječnička komora obnavlja svoj rad 1995. g. temeljem čl. 43 Ustava RH i čl. 17 Zakona o zdravstvenoj zaštiti. Donošenjem Statuta na osnivačkoj skupštini održanoj 27. lipnja 1995. postaje pravni sljednik liječničke komore osnovane 1923. g. i nastavlja njezinu tradiciju. Na istoj je skupštini potvrđen izborni rezultat iz naše podružnice. Registracija komore obavljena je na Trgovačkom sudu u Zagrebu, od kada djeluje kao pravna osoba.

Mnogi su liječnici osjećali potrebu za postojanjem staleške organizacije koja bi zastupala liječničke interese pred državnim tijelima. S tom je namjerom formiran Inicijalni odbor za osnivanje komore 1993. g., pri čemu su Hrvatski liječnički zbor i Liječnički sindikat bili nositelji izbornih aktivnosti.

Rukovodstvo Podružnice Zbora ozbiljno je shvatilo posao izbora delegata te je održan niz sastanaka s kolegicama i kolegama liječnicima. Bilo je to razdoblje jedinstva liječnika koji su sudjelovali u predizbornim aktivnostima naše Podružnice.

Tako je u našoj Podružnici Zbora bilo formirano izborno povjerenstvo i provedeno kandidiranje za delegate Skupštine Komore te za izbor Predsjednika naše Podružnice. Nakon provedenog glasovanja za prvu predsjednicu Povjerenstva Međimurske županije HLK izabrana je prim. Nevenka Krčmar, tada u obavljanju dužnosti ravnateljice Doma zdravlja. Uz nju, izabrani članovi Županijskog povjerenstva bili su: Božidar Elkaz, Valentin Percač, Mirko Komarčić i Dragutin Turk. Time smo započeli s radom.

Prim. Krčmar i dr. Percač bili su delegati prvog saziva Skupštine Komore, a prim. Krčmar i dr. Chalfe delegati drugog saziva, tijekom čijih su zasjedanja bili izuzetno aktivni. U rujnu 1995. g. Ministarstvo zdravstva donosi Pravilnik o uvjetima za davanje u zakup zdravstvenih ustanova primarne zdravstvene zaštite i lječilišta.

Prijedlog privatizacije primarne zdravstvene zaštite dobio je punu podršku liječništva. S obzirom na brojne nedostatke Pravilnika, aktivno smo se uključili u raspravu na nizu sastanaka i dogovora s predstavnicima Zbora i Liječničkog sindikata podružnica, a daljnji je tijek privatizacije pokazao kako su naše primjedbe bile osnovane, a prijedlozi opravdani.

lste smo godine bili isključeni iz donošenja odluka o visini cijena za zdravstvene usluge u ustanovama, a naročito nismo mogli utjecati na cjenik usluga u PZZ. Iako je važeći Zakon o zdravstvenom osiguranju predvidio našu ulogu u donošenju cijena i davanju suglasnosti HZZO, to se nije dogodilo. Izmjenama zakona ostalo nam je samo pravo na iskazivanje mišljenja, što se zadržalo do danas.

Komora tijekom godina donosi niz uredbi na kojima smo kao povjerenstvo zaista puno radili. To su bile: Kodeks medicinske etike i deontologije; Pravilnik o izdavanju, obnavljanju i oduzimanju odobrenja za samostalan rad; Pravilnik o sadržaju, rokovima i postupku stručnog usavršavanja i provjere stručnosti; lzdavanje licenci i nužnost stručnog usavršavanja. Tako su bile regulirane značajne funkcije. Članovi Županijskog povjerenstva počeli su dijeliti potvrdnice o prisustvu stručnim sastancima radi licenciranja.

Prim. Nevenka Krčmar prva je obnašala dužnost predsjednice Županijskog povjerenstva HLK u razdoblju od 1995. do 1997. g. kada predaje dužnost Božidaru Elkazu zbog povećanog obima poslova na mjestu ravnatelja Doma zdravlja. Tijekom mandata prim. dr. Krčmar u Županijskom povjerenstvu HLK broj ambulanti PZZ u Međimurskoj županiji povećao se za oko 20, s ciljem osiguravanja široke dostupnosti kvalitetno osmišljene mreže ustanova primarne zdravstvene zaštite na području Međimurja.

Na izborima HLK 1999. g. za predsjednika Županijskog povjerenstva izabran je Božidar Elkaz, a zamjenik mu je bio Nabil Chalfe. Nakon tih izbora uvedeno je i izborno pravilo po kojemu kandidat za Županijsko povjerenstvo s najvećim brojem glasova postaje predsjednikom, a onaj koji ga slijedi brojem glasova postaje mu zamjenik, za razliku od dotadašnjeg odabira predsjednika međusobnim biranjem između članova Županijskog povjerenstva. Kandidati koji su imali najviše glasova na izborima bili su delegati Skupštine – dva delegata Skupštine imali smo do izbora 2011. g., a nakon te godine broj zastupnika se povećava na tri zbog povećanja broja liječnika u Međimurju. Dr. Mišević bio je među delegatima Skupštine koji su pokrenuli inicijativu za promjenom načina biranja predsjednika povjerenstva.

Županijsko povjerenstvo HLK od 2003. g. vodi Živko Mišević. U prvom mandatu (2003. – 2007.) zamjenik mu je bio prim. Hussein Saghir, a u drugom mandatu prim.dr.sc. Ivan Žokalj (2007. – 2011.). U tom su razdoblju članovi našeg Županijskog povjerenstva nastavili biti aktivni u radu Skupštine HLK, a bili su i birani u Povjerenstva HLK – dr. Mišević u tri je mandata bio član *Povjerenstva za stručna pitanja i stručni nadzor HLK*. Prim.dr.sc. Žokalj bio je imenovan u *Povjerenstvo za medicinsku etiku i deontologiju HLK* u sazivima 2007. – 2011. i 2011. – 2015., kada je bio i zamjenik predsjednice Povjerenstva, a od 2019. ponovno je imenovan za člana tog Povjerenstva.

Od 2011. g. naše Županijsko povjerenstvo vodi prim.dr.sc. Ivan Žokalj – u prvom mandatu zamjenik mu je bio Živko Mišević (2011. – 2014.), u drugom mandatu Mario Vinko (2014. – 2019.), a u sadašnjem mu je zamjenica dr.sc. Ana Jurin Martić.

U radu HLK Županijsko povjerenstvo Međimurske županije od početka prepoznato je kao izuzetno aktivno, kako na sjednicama Skupštine, tako i u radu HLK između sjednica i nerijetko se navodi kao primjer uspješne aktivnosti Županijskog povjerenstva. Povjerenstvo Međimurske županije od početka djelovanja odlikuje dobra zastupljenost liječnika iz PZZ, što omogućava kvalitetno razumijevanje i zastupanje posebnih interesa te grupe liječnika. Od početka se ističe problem koncesija PZZ i objedinjenja bolničke i izvanbolničke hitne službe koji su i danas aktualni.

Zbog tog zalaganja zastupnika i ostalih članova povjerenstva svih saziva, u svim je izbornim ciklusima zabilježen razmjerno bolji odaziv birača u odnosu na ostale županije. Dodatna je posebnost našega Županijskog povjerenstva kontinuirano dobra

prim. Nevenka Krčmar

dr. Božidar Elkaz

dr. Živko Mišević

prim.dr.sc. Ivan Žokalj

suradnja sa svim liječničkim udrugama, bez obzira na promjene vodstva pojedinih udruga ili ustanova – od samog početka izvrsna je suradnja s Hrvatskim liječničkim zborom i Hrvatskim liječničkim sindikatom, kasnije i Koordinacijom hrvatske obiteljske medicine (KoHOM) i Hrvatskom udrugom bolničkih liječnika (HUBOL).

Županijsko povjerenstvo kontinuirano radi na stalnoj edukaciji liječnika, kao stalni suorganizator redovitih stručnih predavanja s Podružnicom HLZ do pandemije, a organiziralo je i nekoliko stručnih skupova HLK – *Etika u bolničkom sustavu* u zgradi Scheier u Čakovcu te simpozij o *Burnoutu u medicini* u Tehnološko-inovacijskom centru Međimurja (TICM) u Čakovcu.

Članovi Županijskog povjerenstva kroz povijest:

1995. – 1999.: prim. Nevenka Krčmar (predsjednica 1995. – 1997., a u cijelom mandatu i zastupnik u Skupštini HLK), Božidar Elkaz (predsjednik 1997. – 1999.), Valentin Percač (zastupnik u Skupštini HLK), Mirko Komarčić i Dragutin Turk;

1999. – 2003.: Božidar Elkaz (predsjednik), Nabil Chalfe (zamjenik predsjednika i zastupnik u Skupštini HLK), prim. Nevenka Krčmar (zastupnik u Skupštini HLK), Đina Stanić i Diana Lovrenčić;

2003. – 2007.: Živko Mišević (predsjednik), Štefanija Makovec (zastupnica u Skupštini HLK), Dubravko Jalšovec, Joško Smilović i prim. Hussein Saghir;

2007. – 2011.: Živko Mišević (predsjednik), prim. Hussein Saghir (zamjenik predsjednika), Diana Lovrenčić, Marija Gluhak i prim.dr.sc. Ivan Žokalj;

2011. – 2015.: prim.dr.sc. Ivan Žokalj (predsjednik), Živko Mišević (zamjenik predsjednika), Marija Haramija Strbad, Biserka Goričanec i prim. Hussein Saghir;

2015. – 2019.: prim.dr.sc. Ivan Žokalj (predsjednik), Mario Vinko (zamjenik predsjednika), Ivana Jambrović Horvat, Marija Haramija Strbad i dr.sc. Ana Jurin Martić;

2019. – danas (predviđeno do 2024.): prim.dr.sc. Ivan Žokalj (zamjenik predsjednika), dr.sc. Ana Jurin Martić (zamjenica predsjednika), Snježana Permozer Hajdarović, Lara Stanić i Marin Smilović

dr.sc. Ana Jurin Martić, dr.med.

izvor: sjećanja prethodnih predsjednika Županijskog povjerenstva HLK Međimurske županije i dokumentacija središnjeg arhiva HLK i arhiva Županijskog povjerenstva MŽ HLK

75 Godina Hrvatskog liječničkog zbora – Podružnice Čakovec[229]

Kad je skupina od dvadeset i jednoga liječnika 26. veljače 1874. u Zagrebu svoje dotadašnje dogovore pretvorila u ono što se danas zove „Hrvatski liječnički zbor", nitko od njih nije ni mislio i još manje spominjao najsjeverniji hrvatski kraj, Međimurje. U svim dokumentima tadašnje austrougarske Međimurje se nije spominjalo u okviru Hrvatske. Do oslobođenja Međimurja 24. 12. 1918. kad je pripojeno Hrvatskoj. Do tada za zdravlje ovoga kraja brinule su mađarske kraljevske vlasti i one su po vlastitim ocjenama i procjenama slale ovamo nekolicinu svojih liječnika koji se sigurno nisu učlanjivali u hrvatska staleška udruženja.

Iznenadno oslobođenje Međimurja iznenadilo je, među ostalima, i mađarske liječnike u tome kraju. Neki su navrat-nanos pobjegli preko Mure ili se kasnije odselili, a samo su neki ostali – u Čakovcu trojica (Béla Schwarz, Béla Wolf i Vilmós Viola) te u Prelogu jedan (Géza Singer). Sve je to stvaralo prostor i potrebu da ovamo dođu liječnici iz Hrvatske utoliko više što je ovdje vladao endemski trahom – u Prelogu je od 1901. godine bila bolnica za „trahomaše" – a zaprijetila je i epidemija pjegavca. Već prvih dana siječnja 1919., kao prvi hrvatski liječnik, došla je dr. Milana Novak-Gavrančić iz Opće javne bolnice milosrdnih sestara u Zagrebu, no njezin dolazak treba povezivati s činjenicom da joj je muž, dr. Ivan Novak, bio organizator akcije za oslobođenje Međimurja i odmah potom prvi čovjek državne vlasti u ovom kraju; ona pak sama odmah je otvorila privatnu ordinaciju u kojoj je radila dnevno samo dvaput po jedan sat!

Među oskudnim podacima o tadašnjem stanju zdravstva te o liječnicima i njihovu djelovanju ovdje važnije je što je potkraj proljeća 1919. iz Ludbrega u Čakovec bio premješten dr. Blaž Ilijanić kao „zdravstveni glavar i kotarski liječnik" koji će još iste godine uz ordinaciju otvoriti i „zubotehnički zavod". Potkraj iste godine kraljevski kotarski liječnik kod opće javne bolnice u Pakracu dr. Albin Blašić bio je «dodijeljen na službovanje kirurškom odjelu javne bolnice u Čakovcu"!! Doduše, te bolnice nije bilo, ali je to bila prva i jasna naznaka da tadašnji „Zdravstveni odsjek Vlade za Hrvatsku, Slavoniju i Medjumurje" –danas je to „ministarstvo zdravlja" – već uzima u obzir stanje i potrebe toga kraja te najavljuje da će im uskoro udovoljiti. Na temelju poznatih podataka treba zaključiti da je konačnu odluku o tome donio dr. Josip Lochert (1871.-1946.) koji je na početku te godine (30. siječnja 1919.) bio izabran na čelo Zbora liječnika Hrvatske i Slavonije, ali se ubrzo potom zahvalio na toj časti i dužnosti jer mu je kao „šefu" Zdravstvenog odsjeka bilo povjereno vođenje zdravstvene politike u tadašnjem hrvatskom dijelu Države Srba, Hrvata i Slovenaca. On je, naime, u travnju 1920. ponovno bio u Čakovcu te, „na licu mjesta" sagledavši stanje i mogućnosti, odlučio da se nova bolnica smjesti u zgradu uprave bivšega veleposjeda grofova Feštetića nakon potrebnih preuređenja.

Dr. Blašić po dolasku u Čakovec bio je ponovno „unaprijeđen i dodijeljen kirurškom odjelu bolnice", i dobio zadatak da što prije stvori i stavi u funkciju taj kirurški odjel, odnosno bolnicu. To se službeno i svečano dogodilo 12. studenoga 1922., ali se zna da su bolesnici u njoj bili liječeni već čitave godine postupno prema završavanju poslova oko preuređenja zgrade. Bolnica je počela raditi s četiri liječnika, a koliko se zna, već sljedeće godine čakovečka bolnica je dobila liječnike. Usporedno s njom

[229] Povijest podružnice sastavila dr. Dubravka Kapun

Godišnja skupština zbora liječnika

1982. Hotel Park Čakovec, ples liječnika, s lijeva na desno: Davor Videc, dr. Spomenka Videc, dr. Diana Lovrenčić, Krešimir Lovrenčić

1994. seniorke Teniskog kluba Franjo Punčec u Čakovcu, sr. Đurđica Vresk, sr. Ana Antonović, gđa Vertuš, dr. Diana Lovrenčić

Dr. Diana Lovrenčić, dr. Branimir Vurušić, dr. Marijan Žvorc, sr. Đurđica Vresk, rehidracija nakon teniskog meča, 1999. godina

1999. Hotel Park Čakovec, druženje nakon skupštine, dr. Eleonora Balija, dr. Dora Deban Oštrić, dr. Diana Lovrenčić (foto: dr. Biserka Borić)

Predsjednik dr. Dubravko Orlić, dr. Diana Lovrenčić (Dodjela odličja, HLZ, Zagreb)

Godišnja skupština HLZ Podružnica Čakovec, Hotel Park Čakovec

Godišnja skupština HLZ Podružnica Čakovec, Dvorac Zichy-Terbocz, Železna gora, 2004.

Godišnja skupština HLZ Podružnica Čakovec, Dvorac Zichy-Terbocz, Železna gora, 2004.

Izborna skupština zbora liječnika 2005. godine s delegatom iz središnjice prof. dr. sc. Ivanom Bakran

Biblioteka Županijske bolnice Čakovec, novoizabrani predsjednik HLZ dr. Hrvoje Šobat (obilazak podružnica i predavanje): dr. Robert Grudić, dr. Hrvoje Šobat, dr. Marina Payerl-Pal, dr. Diana Lovrenčić, dr. Andrej Pal, 2005.

Sastanak Liječničkog zbora 2006. godine

Aktivna je i čakovečka podružnica hrvatskog liječničkog zbora, a ovo je fotografija sa skupštine 2003. godine

Nakon godišnje skupštine redovito su uslijedila druženja

S obilježavanje 45. godišnjice čakovečke podružnice i 125. godišnjice Hrvatskog liječničkog zbora

postojala je i Državna očna bolnica u Prelogu s jednim oftalmologom, a relativno brzo bila su popunjavana mjesta kotarskih, kasnije općinskih liječnika u više drugih mjesta, a bile su otvarane i privatne ordinacije, pa se može zaključiti da je petnaestak liječnika zadovoljavalo potrebe nešto manje od sto tisuća ljudi u tome kraju.

Premda sve to nije u izravnoj vezi s temom ovoga prikaza – postojanje i djelovanje u Međimurju Zbora liječnika kraljevina Hrvatske i Slavonije, koji je 21. siječnja 1920. promijenio naziv u „Zbor liječnika Hrvatske, Slavonije i Medjumurja" (!!) i zadržao ga sve do 29. rujna 1939. kad je nastao Hrvatski liječnički zbor – trebalo je to reći da se vidi kako je i u kakvim uvjetima Zbor „zakoračio" i na međimursko tlo. Došao je s prvim liječnicima koji su svi odreda već bili njegovi članovi i to ostali dok su ovdje obavljali liječničku službu u bilo kojem statusu – kao državni, banovinski, županijski, kotarski odnosno općinski službenici ili u samostalnoj, privatnoj službi. To je potaklo preostalu dvojicu liječnika iz „mađarske ere" da se 1923. godine odluče i pristupe Zboru. (Našao se čak natječaj za popunjenje liječničkog mjesta s članstvom u Zboru kao uvjetom, doduše neobvezatnim, ali u novinama objavljenim!!)

O njihovoj djelatnosti kao članova Zbora malo se zna. Rijetke su novinske notice o ponekom „doktorskom balu" u Čakovcu ili o angažiranju pojedinca u javnom životu svoje sredine, pretpostavke se nužno oslanjaju na analogiju s drugim krajevima. Ako su, možda, imali svoju „sekciju" ili nešto slično, što se blijedo naslućuje iz jednog jedinog ali nesigurnog podatka, sve je prestalo ljeti 1941. godine kad su zbog mađarske okupacije svi liječnici osim Međimuraca zapravo morali napustiti taj kraj. Nastavak je mogao biti samo nakon ponovnog oslobođenja.

Velike promjene poslije Drugog svjetskog rata tražile su da se Zbor mijenja i prilagođava novom društvenom uređenju pa su bila donesena nova pravila (opet) Zbora liječnika Hrvatske. Ona su odredila obvezatno formiranje podružnica gdje je god to moguće. U skladu s tim već 20. travnja 1947., dakle među prvima i prije mnogih drugih s boljim uvjetima, bila je održana osnivačka skupština Podružnice ZLH-a u Čakovcu. Svi tadašnji liječnici s područja Međimurja izabrali su vodstvo kojemu je na čelu kao predsjednik bio dr. Mirko Brodnjak, tadašnji ravnatelj čakovečke bolnice, a uz njega su bili potpredsjednik dr. Andrija Preis, tajnik dr. Vinko Klobučar, blagajnik

Posjet Hrvatskog liječničkog zbora novootvorenoj bolničkoj zgradi

dr. Aleksandar Bujanić i knjižničar dr. Mirko Sesardić. Odlučeno je da se prva plenarna sjednica održi za tri tjedna, već 11. svibnja, sa stručnim predavanjem i prikazom bolesnika. Potom su zaredala stručna i popularna predavanja te slične aktivnosti. Na godišnjoj skupštini Podružnice 29. veljače 1948. uz izvještaje i izbor novog rukovodstva članovi su pozvani da ih što više bude na predskupštinskim predavanjima i skupštini središnjice Zbora u Zagrebu, što su uglavnom učinili. Na njoj je 21. ožujka 1948. u izvještaju tajnika bilo navedeno da je u Podružnici Čakovec održana „1 osnivačka, 1 izvanredna i 6 redovitih sjednica sa 6 stručnih predavanja. Popularnih predavanja održano je 3. Bolnička ekipa izlazila je 9 puta na teren, održan je bolničarski kurs, tečaj za omladince sa 14 predavanja...” i tako dalje.

U Zagreb su bili slani i u Liječničkom vjesniku objavljivani četvrtgodišnji i polugodišnji izvještaji s točnim popisima stručnih predavanja s prikazima bolesnika, tečajeva prve pomoći, bolničarskih tečajeva, popularnih predavanja za stanovništvo, redovito i prigodno održavanih uz tjedan borbe protiv TBC-a ili dječji tjedan, sudjelovanja u akcijama „Selo-grad” s pregledima stanovništva na terenu ili sistematskim pregledima školske djece – nešto od toga samostalno, a nešto u okviru akcija Crvenoga križa. Osim domaćih članova stručna predavanja održavali su ili im nazočili gosti iz susjednih podružnica ili iz Zagreba. U tome je pomoć Matice bila neizostavna.

Promjena Pravila ZLH-a na početku 1955. zbog općenitog razvijanja i napredovanja rada u podružnicama dala im je mogućnost da sudjeluju u upravljanju Zborom. Je li već tada netko od ovdašnjih liječnika bio član Glavnog odbora, nije poznato, ali kasnije je to bila redovita praksa, može se reći, na obostranu korist.

Tada, 1955. godine, Podružnica Čakovec imala je 10 članova, no to nisu bili svi liječnici u kotaru odnosno općini. Ipak, stručnim predavanjima, a i drugim aktivnostima, prisustvovali su i nečlanovi pa i liječnici iz varaždinske podružnice. Značajna je bila tada, a i kasnije, suradnja s institucijama vlasti i mjesnim zavodom za zdravstveno osiguranje, a posebno se isticala u akcijama zdravstvenog prosvjećivanja.

S opravdano potrebnim povećanjem broja liječnika mijenjalo se i brojno stanje Podružnice. Tako je 1957. godine od 23 liječnika bilo 13 članova, a dvije godine potom

Posjet Hrvatskog liječničkog zbora novootvorenoj bolničkoj zgradi

bilo ih je 17 i takav trend učlanjivanja rastao je sve do danas kad od 360-ak liječnika (s umirovljenima!) postotak nečlanova nije bitno veći od jedan! Podružnica je spadala u red manjih, ali zato ne manje aktivnih.

Od početka 1960-ih godina vodstva većine podružnica djelovala su samostalno na svome području, pa tako i ova, a sama Matica, radi povezivanja centrale i podružnica osnovala je komisiju za rad s podružnicama. U tom smislu bili su jednom godišnje održavani zajednički sastanci Glavnog odbora i predstavnika svih podružnica. Osim stručnog usavršavanja Zbor je nastojao ojačati suradnju s državnim institucijama: Seketarijatom za zdravlje SRH i Republičkim zavodom za zaštitu zdravlja. U kotarima su osnivana socijalno-zdravstvena vijeća pa su i podružnice imale konkretnu suradnju.

Krajem 1960-ih godina tadašnji Medicinski centar Čakovec obuhvaćao je sve liječnike i stomatologe u Međimurju, one bolničke i izvan nje. Oko 1970. godine donijeti su novi zakoni za područje zdravstva s normativima u pogledu zdravstvenih radnika kao i o opremanju zdravstvenih ustanova što je jedan od razloga za naglo povećanje broja liječnika u Međimurju. Tako je u Međimurju 1969. godine bilo 79 liječnika, 1971. godine 88, a tri godine kasnije 101 liječnik. Njima treba pribrojiti stomatologe kojih je 1974. bilo 23. Većina tih liječnika bila je učlanjena u ZLH, pa otada Podružnica više nije „mala".

Kad smo kod ovih godina treba spomenuti da je 1970. god. osnovana stomatološka sekcija u okviru naše Podružnice. Njezina aktivnost je neprekidna do danas, ne samo kroz organizaciju stručnih predavanja i trajne edukacije, gdje su usko povezani sa svojom komorom i kolegama iz cijele Hrvatske, nego i organiziranjem vrlo uspješnih i, danas već popularnih, javnih akcija za edukaciju stanovništva kao što su Dani oralnog zdravlja i Dani zdravog osmjeha.

Nešto kasnije osnovana je sekcija liječnika primarne medicine (danas obiteljske), na žalost njezine aktivnosti su tokom godina varirale, skoro do potpunog gašenja, ali i danas su liječnici obiteljske medicine aktivni, bez obzira da li pod patronatom HLZ, naše Podružnice ili drugih udruga.

I dok Matica ZLH 1970-ih godina težište aktivnosti prebacuje na stručni i znanstveni rad liječnika – između ostalog osnovana je Akademija medicinskih znanosti – ova Podružnica, kao i druge, i dalje organizira stručna predavanja, poziva uvažene predavače, drži popularna predavanja za stanovništvo, a neki od liječnika izdaju popularne knjižice iz svojega područja medicine. Ovdašnji liječnici nisu više članovi samo ove Podružnice, već se učlanjuju i u stručna društva ZLH. To je u 1980-im godinama omogućilo veću i čvršću suradnju sa stručnim društvima, pa su bili organizirani zajednički stručni skupovi za liječnike cijele Hrvatske, a neki od njih održani su u Čakovcu. Prvi od njih bio je sastanak pedijatara Podružnice Zagreb održan ovdje 1980. godine.

Uslijedio je Domovinski rat u kojemu je rad same Podružnice posustao jer je većina njezinih članova, pored obavljanja redovitih dužnosti, bila na ovaj ili onaj način zaokupljena djelatnostima u vezi s njim. Pošto se stanje smirilo i sredilo, i u Podružnici, sada opet Hrvatskog liječničkog zbora (HLZ), nastavilo se s radom kao i prije, a može se reći čak i više i intenzivnije. Poticaji za to su višestruki: glavni među njima je novi sustav stručnog usavršavanja koji utječe na tzv. bodovanje, odnosno vrednovanje rada pojedinca i cijeloživotno obrazovanje, a ne posljednji je razumijevanje uprave Bolnice za potrebe Podružnice i dodjelu prijeko potrebne prostorije za njezin rad. Zahvaljujući tome sačuvana je kompletna dokumentacija o članstvu i radu Podružnice unazad tridesetak godina, o organiziranim stručnim predavanjima, o održanim skupštinama, izborima rukovodstva Podružnice (ranije svake tri godine, zadnjih 20 godina svake četiri godine), o sudjelovanju naših predstavnika u radu Glavnog odbora HLZ itd. Na žalost ranija dokumentacija većim dijelom je izgubljena seleći se s odjela i ordinacija pojedinih liječnika, tada aktualnih u radu uprave Podružnice, bilo kao predsjednika, tajnika, blagajnika ili članova Upravnog odbora Podružnice.

Krajem 1990-ih godina i početkom 20. stoljeća uvodimo informatizaciju u vođenju administracije Podružnice, povezujemo se elektroničkom poštom sa svim članovima Podružnice što nam omogućava brže i jednostavnije obavještavanje članova i pozivanje na stručne skupove, skupštine ili dobivanje drugih informacija od naših članova. Također se povezujemo sa središnjicom HLZ u Zagrebu, te je međusobna komunikacija i informiranje daleko brže i sadržajnije.

Do danas organiziramo stručna predavanja u okviru Podružnice, uz pomoć stručnih društava i uz pomoć drugih sponzora, u prvom redu raznih farmaceutskih tvrtki. Održavani su simpoziji i tečajevi na nivou države u kojima su sudjelovali kao predavači naši liječnici iz Međimurja, liječnici iz drugih podružnica, s klinika i Medicinskog fakulteta, pa i strani predavači. U veljači ili ožujku redovito održavamo godišnje skupštine s radnim dijelom, a nakon toga tradicionalnim druženjem uz večeru i ples.

Događaji u 2020. i 2021. godini vezani uz SARS-CoV-2 virus i COVID-19 pandemiju utjecali su i na naše aktivnosti. Velika angažiranost svih liječnika i ostalog medicinsko osoblja u liječenju brojnih oboljelih tokom pandemije kao i promjene u društvenom ponašanju tokom pandemije utjecali su direktno na smanjenje i djelomičnu obustavu naših aktivnosti. Na planu stručnih predavanja pomogla je donekle informatizacija i dostupnost informacija tim putem prvenstveno o samoj bolesti COVID-19 i načinima liječenja, zatim i o drugim aktualnim temama u medicini. Ali nismo uspjeli održati godišnju skupštinu u 2021. godini kao niti druge aktivnosti vezane uz druženja i direktne kontakte među kolegama. Iako ne možemo nadoknaditi ove dvije godine, pred nama je novo vrijeme koje planiramo iskoristiti na najbolji način.

Štrajk u Čakovcu 20. rujna 2013. godine

Hrvatski liječnički sindikat – Podružnica Čakovec

Hrvatski liječnički sindikat - podružnica Čakovec je osnovana 24. listopada 1990. godine. Osnivačka skupština održana je u hotelu „Park" u Čakovcu i okupila je 46 liječnika zaposlenih u tadašnjem Medicinskom centru Čakovec.
Osnivanje čakovečke podružnice HLS-a dogodila se niti mjesec dana od osnutka Hrvatskog liječničkog sindikata, prvog strukovnog i nezavisnog sindikata koji je u svojem imenu imao pridjev *hrvatski*.

Prvi predsjednik čakovečke podružnice bio je dr. *Dragutin Turk*, a uz njega su u Izvršni odbor podružnice izabrani: dr. *Dragutin Golubić*, dr. *Jadranka Hranilović-Petričić*, dr. *Stjepan Juras*, dr. *Đuro Majerčak*, dr. *Vera Mareš Bratko*, dr. *Mandica Markovinović,* dr. *Živko Mišević* i dr. *Stjepan Trojko*.

U mjesecima koji su uslijedili, HLS-u se pridružuje sve više liječnika pa početkom 1991.g., u Medicinskom centru gotovo da i ne postoji liječnik koji nije član HLS-a – podružnice Čakovec. Biti članom HLS-a je tada u našoj ustanovi bilo pitanje časti! Tijekom Domovinskog rata su se brojni naši članovi aktivno uključili u obranu Domovine, a sindikalne aktivnosti su bile svedene na minimum.

Prestankom postojanja Medicinskog centra i formiranjem 4 zasebnih zdravstvenih ustanova (Županijska bolnica Čakovec, Dom zdravlja, Zavod za javno zdravstvo, a kasnije i Zavod za hitnu medicinu), iz članstva nam odlazi dio kolegica i kolega iz PZZ koji postaju koncesionari sa statusom poslodavca, zbog čega više nisu mogli biti u članstvu HLS-a, a podružnica Čakovec i dalje objedinjuje liječnike iz svih zdravstvenih ustanova u našoj Županiji.
Radom podružnice rukovodi Izvršni odbor (IO), čije članove svake 4 godine biraju svi članovi na Izbornoj skupštini podružnice. Osim članova prvog Izvršnog odbora naše podružnice, u Izvršne odbore su tijekom godina postojanja birani: dr. Ana Bene, dr. Renata Čulinović-Čaić, dr. Milica Gabor, dr. Ivana Jambrović-Horvat, dr. Irena Kovačević, dr. Goran Kozjak, dr. Renata Kutnjak-Kiš, dr. Branko Ostrički, dr. Ljubica Pavčec, dr. Sven Pal, dr. Selma Pernar, dr. Gordan Slaviček, dr. Ivan Slugan, dr. Nino Škvorc, dr. Tomislav Vinković i dr. Marijan Žvorc.

Za funkciju predsjednika HLS-a – podružnice Čakovec birani su:
dr. Dragutin Turk (1990. - 1995.)
dr. Renata Čulinović-Čaić (1995. - 2016.)
dr. Goran Kozjak (2016. - 2018.)
dr. Selma Pernar (2018. do danas).

HLS-podružnica Čakovec je od samog početka bila jedna od najaktivnijih i najbolje organiziranih podružnica Hrvatskog liječničkog sindikata, a njeno vodstvo je neumorno radilo na poboljšanju radnih uvjeta liječnika. Naša podružnica je svima bila primjer kako dobro organizirati članstvo, a osobito smo se istaknuli u organizaciji štrajkova liječnika 2002., 2003., 2005. i 2013. godine.

Aktivnosti naših članova su prepoznate i na državnoj razini pa je dr. Marijan Žvorc izabran za člana Glavnog odbora HLS-a u 2 mandata (2001.-2009.), a 2005. je u Glavni odbor izabrana i dr. Renata Čulinović-Čaić, koja je njegova članica i danas, u petom mandatu. Dugogodišnja predsjednica naše podružnice, dr. Renata Čulinović-Čaić je 2017. g. izabrana za predsjednicu Hrvatskog liječničkog sindikata, a 2022. je ponovno izabrana na tu funkciju u drugom mandatu. Dr. Goran Kozjak je 2022. izabran za predsjednika Statutarnog povjerenstva Hrvatskog liječničkog sindikata.

Hrvatski liječnički sindikat - podružnica Čakovec i danas je jedna od najvrjednijih podružnica, čija je predsjednica dr. Selma Pernar. Članovi Izvršnog odbora su dr. Renata Čulinović-Čaić, dr. Dejan Balažin, dr. Goran Kozjak, dr. Mihaela Oreški-Zadravec (zamijenila dr. Žvorca koji je otišao u mirovinu), dr. Sven Pal i dr. Vesna Vršić-Krištofic (zamijenila dr. Jambrović-Horvat koja je dobila koncesiju) za izvanbolničku djelatnost. Dr. Tomislav Vinković bio je dugogodišnji tajnik HLS-a podružnice Čakovec. Nažalost, 2016. prestao je biti član naše podružnice radi odlaska u drugu zdravstvenu ustanovu u inozemstvu.

Kolegice i kolege koji su osnivali našu podružnicu zadnjih godina odlaze u mirovinu, a nadomještaju ih mlađe kolegice i kolege koji će nastaviti naš rad.

Krajem 2022. održat će se nova Izborna skupština HLS-a – podružnice Čakovec, na kojoj će članovi podružnice izabrati novo vodstvo svoje podružnice.

Ravnatelji ŽB Čakovec

Dr. Albin Blašić
1922.-1941.

Dr. Mirko Brodnjak
1941.-1959.

Dr. Franjo Deban
1959.-1976.

Dr. Pavao Kolmanić
1976.-1985.

Mr. Franjo Turza
1985.-1991.

Dr. Vjekoslav Jazbec
1991.-1992.

Mr. Stjepan Blagus
1992.-1995.

Dr. Stjepan Somođi
1995.-2000.

Dr. Franjo Fundak
2000.-2006.
(Foto: Zlatko Vrzan/ Međimurske novine)

Dr. Dragutin Kopasić
2006.-2013.
(iz arhive portala eMedjimurje)

Dr. Miroslav Horvat
2013.-2015.
(Foto: Zlatko Vrzan/ Međimurske novine)

Mr. Stjepan Koraj
2015.-2016.
(Foto: Zlatko Vrzan/ Međimurske novine)

Dr. Robert Grudić
2016.-2019.
(Foto: Zlatko Vrzan/ Međimurske novine)

Dr. Tomislav Novinščak
2019.-2021.
(Foto: Zlatko Vrzan/ Međimurske novine)

Dr. Igor Šegović
2021.-
(Foto: Zlatko Vrzan/ Međimurske novine)

Glavne sestre ŽB Čakovec

1. MARIJA VRANČIĆ, VMS, rođena 9. 3. 1932. g. u Svračici pokraj Gline. Godine 1959. završila je Višu školu za medicinske sestre u Zagrebu. Iste godine zaposlila se u Domu zdravlja Čakovec kao sestra za liječenje trahoma. Godine 1961. Dom zdravlja integrirao se s tadašnjom bolnicom i postaje Medicinski centar, a Marija Vrančić glavna sestra. Od 1967. do 1982. godine bila je aktivna u Savezu medicinskih sestara, kao promotor sestrinske struke i zdravstvenog prosvjećivanja.
Poslove glavne sestre Medicinskog centra obnaša u periodu od 1961.g. do 1991.g.

2. MARIJA BARTOLIĆ, VMS, rođena 25. 2. 1943. g. u Palinovcu. Godine 1976. završila je Višu medicinsku školu za medicinske sestre i zdravstvene tehničare u Zagrebu. Godine 1974. imenovana je za glavnu sestru Odjela za zarazne bolesti. Godine 1992. postaje glavna sestra Medicinskog centra Čakovec te ostaje na tom radnom mjestu sve do odlaska u mirovinu 31.12.1998.
Poslove glavne sestre Medicinskog centra obavljala je u periodu od 1992.g. do 1998.g.

3. ANA ANTONOVIĆ, VMS, rođena 1948. g. u Belici. Godine 1972. završila je Višu medicinsku školu u Zagrebu. Iste godine imenovana je na mjesto glavne sestre Odjela neuropsihijatrije, a 1999. g. postaje glavna sestra Županijske bolnice Čakovec. Cijeli radni vijek promicala je sestrinsku profesiju aktivno sudjelujući u radu HUMS-a i HKMS-a.
Poslove glavne sestre Županijske bolnice obavljala je od 1999.g. do 2013.g.

4. NEVENKA HORVAT, dipl.med.techn., rođena 1968. g. u Čakovcu. Godine 2013. završila je Specijalistički diplomski stručni studij „Kliničko sestrinstvo“ na Zdravstvenom veleučilištu u Zagrebu. Godine 1993. postaje glavna sestra odsjeka rodilišta s rađaonicom, 2003. g. glavna sestra Djelatnosti ginekologije i porodiljstva. Godine 2013. imenovana je za glavnu sestru Županijske bolnice Čakovec, a 2015. pomoćnicom ravnatelja za sestrinstvo. Tu dužnost obavlja do 2016.g., nakon čega postaje glavna sestra Službe za ginekologiju, porodništvo i neonatologiju i glavna sestra Odjela za ginekologiju s poliklinikom i dnevnom bolnicom. Kao mentorica studentima Sveučilišta Sjever, Varaždin, te kao aktivna sudionica brojnih seminara i radionica zalaže se za trajno, cjeloživotno usavršavanja medicinskih sestara.
Poslove glavne sestre obavljala je u periodu od 2013.g. do 2015.g., pomoćnica ravnatelja za sestrinstvo od 2015.g. do 2016.g.

5. NENAD ŠKVORC, mag.med.techn., rođen 1968.g. u Čakovcu, 2015. g. završio diplomski studij na Sveučilišnom studiju sestrinstva u Zagrebu. Od 2014. g. do 2016. g. obnašao je dužnost glavnog medicinskog tehničara OHBP, u čijem je kreiranju izravno i sudjelovao. Dana 1.12. 2016. g. imenovan je za pomoćnika ravnatelja za sestrinstvo, a tu dužnost obnašao je do 4.3.2019. g. *Poslove pomoćnika ravnatelja za sestrinstvo obnašao je u periodu od 2016.g. do 2019.g.*

6. GORAN TOPLEK, mag.med.techn., rođen 1985. g. u Čakovcu. Godine 2017. g. diplomirao na diplomskom sveučilišnom studiju Sestrinstvo na Medicinskom fakultetu u Osijeku. Od 2017. g. do 2019. g. obnaša dužnost glavnog medicinskog tehničara poliklinike internističkih bolesti ŽB Čakovec, 2019. g. imenovan je za pomoćnika ravnatelja za sestrinstvo. Tu dužnost obnašao je do 2021. g., nakon čega se vraća na mjesto glavnog medicinskog tehničara poliklinike internističkih bolesti. Kao aktivni sudionik brojnih radionica i tečajeva, sudjeluje u promociji zdravlja u zajednici, a kao predsjednik podružnice HKMS za Međimursku županiju, aktivno sudjeluje u kreiranju modernog sestrinstva.
Poslove pomoćnika ravnatelja za sestrinstvo obnašao je u periodu od 2019.g. do 2021.g.

7. VALERIJA KORENT, mag.med.techn., rođena 1983. g. u Čakovcu. Godine 2016. diplomirala je na Sveučilišnom diplomskom studiju sestrinstva u Zagrebu na Medicinskom fakultetu. Godine 2007. počinje raditi u Centralnoj dnevnoj bolnici s kemoterapijom. Od 2010. g. do 2014.g. obnaša dužnost glavne sestre Odsjeka gastroenterologije u Službi internističkih djelatnosti, a od 2017. g. do 2019. g. obnaša dužnost glavne sestre Odjela za opću internu, gastroenterologiju, internističku onkologiju i hematologiju. Godine 2019. postaje voditeljica za Centralno naručivanje i otpust. Osnivačica je prve udruge u RH za oboljele od tumora mozga „Glia“ te autorica dva priručnika. Aktivna je sudionica brojnih radionica, tečajeva, kongresa, sudjeluje u promociji zdravlja u zajednici te radi kao mentor vježbovne nastave na Sveučilištu Sjever. Kao pomoćnica ravnatelja za sestrinstvo zalaže se za cjeloživotno usavršavanja medicinskih sestara te prepoznatljivost i vrednovanje sestrinske profesije sukladno zahtjevnosti radnog mjesta i složenosti poslova.
Poslove pomoćnice ravnatelja za sestrinstvo obnaša od 2021.g.

Pogovori obično predstavljaju točku na I završenog projekta uz zaključnih nekoliko rečenica. Ako nas je dosadašnja povijest nečemu naučila, onda je to da je bolnica živi entitet koji se kroz godine mijenja, raste i napreduje, bez točke. Mnogo je spomenutih imena djelatnika koji su obilježili povijest naše ustanove, ali i živote Međimuraca i mnogih drugih pacijenata, koji su slučajno ili svjesno ušli u našu bolnicu. Nažalost, mnogo je više onih nespomenutih djelatnika, spremačica, sestara, časnih sestara, administratora, ekonomista, pravnika, bolničara, stažista, specijalizanata i učenika, bez kojih naš sustav ne bi mogao funkcionirati u širini i opsegu u kojem funkcionira. Svi su oni ostavili traga u svojim djelatnostima, odjelima, ali i u sjećanjima naših pacijenata. Svrha ove Monografije bila je predstaviti povijest jedne ustanove, koja je neodvojiva od svakodnevnog života naših sugrađana, susjeda i obitelji. Objasniti barem ukratko kontekst nastajanja i razvoja ustanove u kojoj su rođeni i umirali brojni naši Međimurci. I sama Monografija već ima svoju povijest. Prva inicijativa za sistematičnim prikupljanjem povijesne građe započela je 2005. godine od upravnog odbora Hrvatskog liječničkog zbora, tada na čelu s prim. Marinom Payerl-Pal. Bilo je potrebno mnogo truda, entuzijazma i volje za prikupljanje povijesne građe, koja će više od 15 godina kasnije poslužiti kao osnova za ovu Monografiju. Također, prof. Vladmir Kapun prikupio je dio građe iz arhiva u Štrigovi i Nacionalnoj sveučilišnoj biblioteci, a svoj su obol dali i mnogi umirovljeni, danas već nažalost preminuli djelatnici naše ustanove. Entuzijazam oko povijesne građe nadišao je generacijski jaz i otrgnuo se zaboravu. Posebnu zahvalu treba uputiti mladim povjesničarima Mirni Ladašić Turk i Zoranu Turku koji se prepoznali važnost ovog projekta, a ponajviše upravi ustanove na čelu s ravnateljem dr. Igorom Šegovićem, koja se s punim povjerenjem i posebnim žarom odvažila podržati ga. Također, kroničari sadašnjosti, koja god ona kroz povijest bila, spremno su izašli u susret te pripomogli u skupljanju fotografija, Ivica Žišković, Ico Vurušić, Mirko Banjeglav, Zlatko Vrzan, portal e-međimurje spremno su ustupili svoje fotografije kako bi se povijest mogla točno ilustrirati i

predočiti čitatelju fragmente i lica ljudi koji su je obilježili. Velika zahvala Muzeju Međimurja Čakovec na ustupanju građe i fotografija iz opusa. Nadalje, fotograf Ivan Šardi spremno je dokumentirao sadašnjost te obogatio ovu Monografiju divnim, gotovo umjetničkim snimkama koje krase ovu knjigu. Također, treba spomenuti pojedince koji su svojim sjećanjima, dogodovštinama i pričama obogatili pisanu povijest i dali joj ljudskost oblikujući slike i činjenice toplinom. Prije svega, to su naši umirovljeni zaposlenici, dr. Vera Čordašić Roža, dr. Azra Kovačić-Petrović, dr. Verica Ječmenica Jazbec, dr. Željko Marković, dr. Meri Ozretić, dr. Dragutin Starčević, dr. Diana Lovrenčić, dr. Mirko Kovačić, sr. Mihael Kukovec, sr. Smiljka Perin, sr. Ana Antonović, sr. Đurđa Rajher, sr. Gordana Bajkovec, sr. Nada Ciglar, sr. Ljubica Marković i mnogi drugi... Veliki obol dali su naši zaposlenici, koji su pomogli u pisanju povijesti svojih odjela, zbog čega je knjiga dobila dodatnu vrijednost. Ova je monografija tek temelj za daljnja istraživanja jer postoje još mnoge neispričane priče i događaji koji su obilježili povijest zdravstva u Međimurju. Nadamo se da će knjiga potaknuti daljnja istraživanja, a poslužiti i kao dokument razvoja jedne ustanove koja nam je mnogima obilježila sadašnjost.

Županijska bolnica Čakovec uvijek je bila prvenstveno usmjerena na svoje pacijente, od samog osnutka, tijekom ratnih i poratnih vremena, hrabro je stajala i pružala kontinuirano svojim pacijentima liječenje, dom i utjehu. Nikada nije bila samo zgrada Feštetić ili zgrada „nove bolnice", bili su to ljudi, nerijetko rodom iz cijele države, koji su se nesebično davali za svoje Međimurce, a koji se i dalje redovito usavršavaju, trude i holistički pristupaju svojim pacijentima. Kao liječnik u našoj ustanovi, zaključujem kako sam izrazito ponosan na našu povijest, kolektiv i pripadnost ustanovi u kojoj sam odrastao. Bez obzira na sve što budućnost nosi, siguran sam kako će naši sugrađani uvijek na raspolaganju imati najbolju moguću skrb u svojoj županijskoj bolnici. Umjesto pogovora i točke na I, tek jedna točka u nizu...

Sven Pal, dr.med.
glavni urednik

HRVATSKI LIJEČNIČKI ZBOR
PODUŽNICA ČAKOVEC

Čakovec, 13.9.2005.

Poštovana kolegice dr. Kovačić,

Vrijeme bezobzirno prolazi. Svatko od nas to osjeća gotovo sa svakim danom s kojim se rastajemo.
Želja nam je, zbog koje Vam se i obraćamo, da dio onoga što ste u svom radnom vijeku stvarali, stvorili, proživjeli i uspjeli, «zarobimo» u obliku pisanog traga te na taj način otrgnemo od prolaznosti i sačuvamo za budućnost.
Naime, ideja je slijedeća. Pozivamo Vas na aktivno učešće u pisanju povijesti zdravstva u Međimurju. Sigurno svatko od Vas zna brojne činjenice, raspolaže s nekim dokumentima ili fotografijama, koje bi vjerodostojno i točno bilježile istinu. Svako sjećanje, svaka činjenica je od iznimne važnosti. Još jedan razlog zašto Vi i mi je taj, da mi koji smo taj posao radili kroz godine, desetljeća i duže o tome i govorimo, bilježimo, a ne oni koji su kroz taj period vladali i odlučivali o pitanjima naše struke.
Ljubazno Vas molim, ako ste voljni i u mogućnosti da se odazovete ovoj suradnji. Svoju odluku, molim javiti dr.Marini Payerl-Pal na telefon 310-336 (Mikrobiološki laboratorij). Kasnije bi slijedio susret i dogovor o načinu zajedničkog rada.
Također Vas molim, za potrebe arhive Podružnice HLZ-a da nam pripremite Vaš curiculum vitae i eventualno fotografiju.

Uz najbolje želje srdačno Vas pozdravljam u ime

Upravnog odbora HLZ Podružnice Čakovec

Marina Payerl-Pal, dr.med.
dr Marina Payerl Pal
Predsjednica

Zdravstvena skrb, unatoč svojoj modernoj profesionalizaciji i standardizaciji, još uvijek odiše tragom naše brige za bližnjega: pisati o ljudima i ustanovama koje su je prakticirale, stoga, ne znači tek rekonstruirati uobičajene uspone i padove, postignuća i posrnuća, već i dotaknuti se, svjesno ili ne, humanog žara koji sve pokreće i održava u životu. Stotinu godina čakovečkog bolničkog zdravstva prilika je da se ispriča fascinantna općenitija priča o Međimurju: najsjevernijem dijelu, „kruni" Hrvatske koji je tradicionalno šetao iz ruku Mađara u ruke Hrvata i obrnuto, kraju siromašnom po mnogome, ali nikada po skromnoj marljivosti njegova puka. (Da budemo iskreni, ako danas čovjek gleda indekse rasta domaćeg proizvoda i industrije, Međimurje će se nametnuti kao jedan od tihih predvodnika Hrvatske.) I Bolnica je morala biti rezultatom takve historijske konjunkture: zagrebački, a kasnije i riječki đaci, podizat će razinu struke od zapuštenosti i kašnjenja do samog vrha vještina i uspjeha. Budućnost međimurske medicine nije upitna: utoliko je više govor o njenoj prošlosti kontrastno važan i inspirirajuć.

Biti urednikom ovakve monografije, koja objedinjuje i pokušava sažeti čitavo jedno stoljeće i tisuće karijera i sudbina, institucionalnih i individualnih, nikada nije jednostavno. Dr. Sven Pal, izdanak duge vertikale čakovečkih medicinskih pionira, opravdao je ovu čast i utisnuo pečat ondje gdje se mnogi drugi ne bi odvažili.

prof. dr. sc. Amir Muzur. dr. med.

Nakon godina slabo razvijene zdravstvene skrbi za gusto naseljeno Međimurje, s velikim pomorom novorođenčadi, osnivanje Kraljevske državne bolnice u starom zdanju Feštetićeva majura u Čakovcu, bio je za stanovništvo pravi „božji" dar. Bilo je to nakon Velikog rata i velikog stradanja Međimuraca, 1922., samo četiri godine nakon oslobođenja od stoljetne mađarske uprave. Sada, nakon točno jednog stoljeća, Međimurci se s pravom ponose i proslavljaju taj veliki jubilej.

Urednik dr. med. Sven Pal, autori glavnog teksta Mirna Ladašić Turk i Zoran Turk, uz brojne suradnike iz čakovečke Županijske opće bolnice, ovom knjigom na najbolji način su pridonijeli obilježavanju ove visoke godišnjice. Ova knjiga svojevrsni je spomenik, trajno sjećanje na sve djelatnike čakovečke bolnice, od prvog ravnatelja dr. med. Albina Blašića do danas.

Knjiga je koncipirana tako da je velika građa podijeljena u dva osnovna poglavlja: prvo obrađuje opću povijest bolnice, a drugo, veće poglavlje razrađuje razvoj pojedinih odjela, s naglaskom na suvremeno stanje. Uz primjenu uobičajene kronološke historiografske metodologije, povijest bolnice prikazana je slijedom zbivanja od 1922. do 2022. godine, s tim da su opći uvjeti i stanje zdravstvene zaštite u Međimurju, kao i aktivnosti prije osnivanja, prikazani u uvodnom dijelu knjige. Zacijelo je dobar dio izvorne povijesne građe zagubljen ili uništen, pa se dosta koriste posredni izvori, uglavnom međimurski (i drugi) tisak, uz brojne faksimile članaka. Dobro je iskorištena i memoarska građa.

Drugo poglavlje razrađeno je po pojedinim funkcijama bolnice, a unutar svakog potpoglavlja koristi se uobičajena kronološka metoda. Tu je posebno važno što pojedine tekstove pišu sami zaposlenici s odjela, koji najbolje poznaju prilike u pojedinim dijelovima bolnice, a skupili su i zavidnu memoarsku i ilustracijsku građu. U tom kontekstu ne smeta niti poneka stilska nezgrapnost te neujednačenost tekstova. Dokumentarnu vrijednost knjige obogaćuje nekoliko stotina ilustracija (uglavnom fotografija), te izvrsna i moderna grafičko-likovna oprema.

Knjiga je bez sumnje značajan prinos historiografiji Međimurja, osobito našoj medicinskoj literaturi, pa i na nacionalnoj razini. Stoga predlažem da se ova knjiga objavi u sadašnjem obliku, čestitajući autorima na velikom trudu i uspješnim tekstovima.

prof. dr. sc. Dragutin Feletar, akademik

p.s. Možda ocjena ove knjige i nije posve objektivna, jer sam emotivno vezan za neke čakovečke liječnike i događaje. Kada sam 1968. bio prvi urednik Radio-Čakovca, otvorili smo zajedno s dr. med. Pavlom Kolmanićem višegodišnju emisiju „Liječnik Vam savjetuje", koja je bila vrlo slušana (a uredio sam i Kolmanićevu knjigu pod istim naslovom). S dr. Kolmanićem postao sam i osobni prijatelj, kao i s velikim organizatorom i graditeljem dr. Franjom Debanom, dr. Đorđom Palom, uvijek nasmiješenim dr. Severom, te dakako s dr. Dragutinom Rožom, koji je porodio dvoje moje djece.

Oni su stvarali povijest...

ŽUPANIJSKA
BOLNICA
ČAKOVEC

STOLJEĆE BOLNICE U ČAKOVCU
1922. – 2022.

Međimurska županija

zavod za javno zdravstvo
međimurske županije

DOM ZDRAVLJA
Čakovec

ZAVOD ZA HITNU MEDICINU
MEĐIMURSKE ŽUPANIJE